Arbeiderpartiet

INNKOMNE POLITISKE FORSLAG

Innen fristen 1. desember.

Landsmøtet 2023

01 - Innkomne forslag - Arbeid og sosialpolitikk 30

2 Borgerutbytte 30
Frogn Arbeiderparti 30

14 Varig tilrettelagt arbeid 31
Eidsvoll Arbeiderparti 31

27 Arbeidslivskriminalitet må nedkjempes 32
Lillehammer Arbeiderparti 32

38 Minstesats på trygd og stønad må økes 32
Vallset Arbeiderlag 32

44 Endre folketrygdloven. Gjeninnføre mulighet til å ha ung uføre-tillegget til arbeidsavklaringspenger 33
Nordre Ringsaker Arbeiderlag 33

45 Endre folketrygdloven § 11-21. Gi unge under 25 år samme sats på arbeidsavklaringspenger som de over 25 år 34
Nordre Ringsaker Arbeiderlag 34

46 Justere satsene for å kunne få bostøtte 35
Nordre Ringsaker Arbeiderlag 35

47 Endre beregningsgrunnlaget for bostøtte 36
Nordre Ringsaker Arbeiderlag 36

67 VTA/VTO-plasser 37
Asker Arbeiderparti 37

71 Stønad til anskaffelse av motorkjøretøy for de med varige funksjonsnedsettelser 37
Kolstad Arbeiderlag 37

80 Alle skal være trygge på jobb 38
Homonettverket 38

96 Barnefattigdom 39
Heimdal Arbeiderlag 39

100 Staten som forhandlingsmotpart for lærarar i kommunane 39
Austevoll Arbeiderparti 39

114 Sosialpolitikk for en ny tid 40
Akershus Arbeiderparti 40

132 Dagpenger fra 20 % arbeidsledighet 42
Stjørdal Arbeiderparti 42

138 Stø kurs i velferdspolitikken 42
Øygarden Arbeiderparti 42

139 Auk barnetillegga 43
Øygarden Arbeiderparti 43

145 Bedre og mer fleksible botilbud til mennesker med alvorlig psykisk lidelse 44
Stjørdal Arbeiderparti 44

150 En ny sosialpolitikk 45
Alver Arbeiderparti 45

163 Flere lærlinger i offentlige anskaffelser 46
Stjørdal Arbeiderparti 46

171 NAV 46
AUF i Trøndelag 46

173 Et likestilt og inkluderende fellesskap 47
AUF i Trøndelag 47

214 NAV som kronjuvelen i velferdsstaten 48
AUF i Oslo 48

216 En ny sosialpolitikk 50
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag 50

224 Ikke kutt i dagpengene 51
Askøy Arbeiderparti 51

240 Rettighet til dagpenger for selvstendig næringsdrivende med enkeltmannsforetak 52
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag 52

251 En aktiv politikk for likestilling i arbeids- og næringsliv 53
Kvinnenettverket i Oslo 53

277 Økende lønnsforskjeller skal reduseres med sentrale forhandlinger og kronetillegg 54
Drammen Arbeiderparti 54

283 Utflytting av statlige arbeidsplasser 56
Vestnes Arbeiderparti 56

285 Innføring av bestemmelser om midlertidighet i EUs kabotasjeregelverk på persontransport 57
Molde Arbeiderparti 57

288 Pensjonistenes kjøpskraft 58
Larvik Arbeiderparti 58

301 Økt stønad til parykk 59
Sandefjord Arbeiderparti 59

327 Øke satsene for sosiale ytelser, og ikke motregne eventuelle andre mindre arbeidsinntekter hos mottakerne 59
Drammen Arbeiderparti 59

328 Øke livsoppholdssatsene for gjeldsofre 60
Drammen Arbeiderparti 60

336 Utbetalinger fra NAV 61
Agder Arbeiderparti *61*

348 Startlån fra Husbanken for unge enslige førstegangsetablerere 62
Agder Arbeiderparti *62*

360 Sosial dumping og arbeidslivskriminalitet 63
Vestland Arbeidarparti *63*

361 En bærekraftig og rettferdig pensjon for framtiden 64
Vestland Arbeidarparti *64*

416 En ny sosialpolitikk 65
Rogaland Arbeiderparti *65*

422 Øremerke statlige penger for å hjelp de som trenger det mest 66
Tysvær Arbeiderparti *66*

423 Større satsing på å få unge uføre og andre mellom 20 og 30 år som er utenfor arbeidslivet inn i arbeid 66
Tysvær Arbeiderparti *66*

426 Arbeiderpartiet vil ha større satsing på ernæring i barnehager 67
Klepp Arbeiderparti *67*

436 Arbeid til alle 67
Oslo Arbeiderparti *67*

454 Øke barnetrygden vesentlig og samtidig skattlegge hele barnetrygden som inntekt 69
Stavanger Arbeiderparti *69*

467 Kompensasjonsordning for kommunale boliger 69
Troms Arbeiderparti *69*

468 Feministisk steds- og byutvikling 70
Troms Arbeiderparti *70*

470 Sosialpolitikk 71
Troms Arbeiderparti *71*

471 Arbeidsliv 72
Troms Arbeiderparti *72*

479 Omfordeling for reduserte forskjeller 73
Buskerud Arbeiderparti *73*

482 Gjennomføring av tillitsreformen 75
Buskerud Arbeiderparti *75*

500 Utvide foreldrepermisjonen til 18 måneder 75
Vågan Arbeiderparti *75*

503 Støtte til kjøp av parykk for kreftsyke som mister sitt hår 77
Vågan Arbeiderparti *77*

507 Økt uføretrygd 78
Vågan Arbeiderparti *78*

508 En sosialdemokratisk boligpolitikk innebærer at flere må få mulighet til å kunne eie egen bolig. 78
Gildeskål Arbeiderparti *78*

509 Boligetablering i distriktene 79
Gildeskål Arbeiderparti *79*

516 Statens personalreglement må også gjelde for kommunalt ansatte i NAV 80
Vågan Arbeiderparti *80*

517 Krav til virksomhetsoverdragelse ved statlige anskaffelser av f.eks syketransport 80
Vågan Arbeiderparti *80*

518 Utrede mulighet for større fleksibilitet og økt mulighet for kombinasjon å være i arbeid og være uføretrygdet eller AFP pensjonist 81
Sortland Arbeiderparti *81*

519 Likestilling i arbeidslivet 82
AUF i Oslo *82*

523 Antirasisme 82
AUF i Oslo *82*

525 CRPD inn i norsk lov 83
AUF i Oslo *83*

02 - Innkomne forslag - Energi, klima og miljø 85

1 Bestandsmål rovdyr 85
Frogn Arbeiderparti *85*

5 Nasjonal kontroll over kraftprisene 85
Nesodden Arbeiderparti *85*

7 Oslofjorden lider – hvor er hjelpen? 86
Moss Arbeiderparti *86*

11 Salg av strøm til alle abonnenter 87
Eidsvoll Arbeiderparti *87*

13 Stopp elektrifisering av sokkelen 88
Eidsvoll Arbeiderparti *88*

15 Elektrifisering av offshoresektoren 89
Asker Arbeiderparti *89*

16 Fornybar energi i offentlige bygg 90
Asker Arbeiderparti *90*

17 Krav til fyllingsgrad i vannkraftmagasinene 91
Asker Arbeiderparti *91*

18 Avtalene om kraftkablene til utlandet må reforhandles 91
Asker Arbeiderparti *91*

19 Fastprisavtaler strøm - endre skattesystemet 92
Asker Arbeiderparti *92*

34 Energi og kraft 93
Ringebu Arbeiderparti *93*

42 Strøm 94
Østre Toten Arbeiderparti *94*

69 Sirkulær bioøkonomi 95
Våler Arbeiderparti *95*

90 Vi må eliminere de store punktutslippene 96
Heimdal Arbeiderlag *96*

94 Sirkulær økonomi 97
Heimdal Arbeiderlag *97*

105 Grunnvarme 98
Flatåsen Arbeiderlag *98*

128 Støtte og oppmuntre landbruket til planlegging av kraftproduksjon fra fornybare kilder 98
Stjørdal Arbeiderparti *98*

133 Stans tapet av villrein – sterkere vern av villreinens leveområder 99
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag *99*

134 Sterkere vern av villreinens leveområder - ivareta naturmangfold 100
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag *100*

136 Sterkere sosialdemokratisk styring av energipolitikken - Energieffektivisering for vanlig folk 101
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag *101*

137 Sterkere sosialdemokratisk styring av energipolitikken 102
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag *102*

147 Nasjonalt fond for klimatilpassing 103
Voss Arbeiderparti *103*

155 Ny energipolitikk 103
Malvik Arbeiderparti *103*

166 Iskantsonen 104
AUF i Trøndelag *104*

174 En framtidsretta petroleumspolitikk 105
AUF i Trøndelag *105*

198 Skogvern 106
Nordland Arbeiderparti *106*

207 Eierskap og prisfastsetting 107
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag 107

212 En fremtidsretta petroleumspolitikk 108
AUF i Oslo 108

231 Ta vare på det biologiske mangfoldet 110
Askøy Arbeiderparti 110

232 Balansere hensyn til kraftbehov med hensyn til klima/miljø 111
Arendal Arbeiderparti 111

233 Politisk kontroll med vannkraften 111
Arendal Arbeiderparti 111

246 Klimapolitikk og likestilling 112
Kvinnenettverket i Oslo 112

274 Klesindustrien 114
AUF i Buskerud 114

275 Fra avfall til ressurser 115
AUF i Buskerud 115

279 Utvide KlimaSATS-ordningen til primus motor for tverrfaglig grønn omstilling for offentlig sektor og felles samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner 116
Drammen Arbeiderparti 116

280 Innføre en KIOO-ordning via regionalforvatlning.no (Kommunal Intern (Opplæring) og Omstillingsordning) 116
Drammen Arbeiderparti 116

284 Vannkraft og begrensing av naturskade 117
Vestnes Arbeiderparti 117

287 Solcelleanlegg 118
Larvik Arbeiderparti 118

290 Alternative Energi-kilder / Kraftproduksjon 118
Larvik Arbeiderparti 118

300 Kommunalt krafteierskap 119
Porsgrunn Arbeiderparti 119

309 Sikre at konsesjonslovgivningen knyttet til vannkraft består slik den er i dag. 120
Hjartdal Arbeiderparti 120

320 Wistingfeltet 120
AUF i Vestfold og Telemark 120

324 Kraft og energi Finnmark 122
Finnmark Arbeiderparti 122

350 Strømmålere 123
Agder Arbeiderparti *123*

355 Styrket vern av Sørlandskysten 124
Agder Arbeiderparti *124*

364 Energi 125
Vestland Arbeidarparti *125*

365 Offentlig eierskap og bedre skattlegging av vindkraft: 126
Vestland Arbeidarparti *126*

366 Lik nettleie i heile landet 127
Vestland Arbeidarparti *127*

367 Energiøkonomisering 128
Vestland Arbeidarparti *128*

368 Havvind/elektrifisering av sokkelen 129
Vestland Arbeidarparti *129*

369 Forskning og utvikling av nye teknologier 130
Vestland Arbeidarparti *130*

372 Nettkapasitet 131
Vestland Arbeidarparti *131*

373 Vannkraft 132
Vestland Arbeidarparti *132*

383 Avfall, sirkulærøkonomi og nye energikilder 132
Vestland Arbeidarparti *132*

403 Bygga industri nær kraftkjeldene 134
Vestland Arbeidarparti *134*

407 Hurtigbåtpilot 135
Vestland Arbeidarparti *135*

414 Utrede en ordning for klimabelønning 135
Rogaland Arbeiderparti *135*

419 Kraft til industri 136
Kvinnenettverket i Vestfold og Telemark *136*

424 Naturressursinntekter frå vannkraft, havbruk og petroleum må beholdast slik dei er i dag 137
Tysvær Arbeiderparti *137*

427 Utrede for mulighetene til å etablere kjernekraft i Norge 138
Klepp Arbeiderparti *138*

442 Smartere strømforbruk 139
Oslo Arbeiderparti *139*

443 Strømnettet må bygges ut 140
Oslo Arbeiderparti *140*

444 Norges rolle som energinasjon 141
Oslo Arbeiderparti *141*

445 Norge som industrinasjon 142
Oslo Arbeiderparti *142*

446 Vindkraft på land 143
Oslo Arbeiderparti *143*

447 Havvind 144
Oslo Arbeiderparti *144*

448 Vannkraft 145
Oslo Arbeiderparti *145*

449 Solkraft 145
Oslo Arbeiderparti *145*

450 Kommunalt krafteierskap 146
Stavanger Arbeiderparti *146*

453 Energi og klimapolitikk i krisetid 147
Stavanger Arbeiderparti *147*

457 Energi og strøm 148
Stavanger Arbeiderparti *148*

459 Stem nei til Wisting-feltet 150
Troms Arbeiderparti *150*

476 Stillehavslaksen 151
Finnmark Arbeiderparti *151*

485 FORSVARLIG FORBRUK 152
Østfold Arbeiderparti *152*

510 TILTAK FOR RASKERE NETTILKNYTNING OG NETTUTVIKLING 153
Fauske Arbeiderparti *153*

514 Landbasert kraftutbygging 154
Vefsn Arbeiderparti *154*

03 - Innkomne forslag - Barne- og familiepolitikk 155

39 Barnetrygden moden for endring? 155
Vallset Arbeiderlag *155*

64 Ny vurdering av fødselspermisjonen 155
Trondheim Arbeiderparti *155*

66 Oppvekst 156
Asker Arbeiderparti *156*

82 Den moderne familien 157
Homonettverket *157*

89 Mer kunnskap og forskning om skeive med innvandrerbakgrunn og skeive unge 158
Homonettverket *158*

111 Økt barnetrygd 159
Rennebu Arbeiderparti *159*

113 Evaluere tredelt fødselspermisjon 159
Rennebu Arbeiderparti *159*

292 Barnevern 160
Larvik Arbeiderparti *160*

337 Barnevernet - samarbeid over kommunegrenser 161
Agder Arbeiderparti *161*

520 Kontantstøtten 161
AUF i Oslo *161*

04 - Innkomne forslag - Kultur, idrett og frivillighet 163

25 Fritidsaktivitet for barn og unge 163
Grorud Arbeiderpartilag *163*

99 Kulturpolitikk må løftes! 164
Tiller Arbeiderlag *164*

123 Brannsikring av verdensarvsteder 165
Røros Arbeiderparti *165*

229 En bedre, større og mer rettferdig spillemiddelordning 165
Askøy Arbeiderparti *165*

241 Forbud mot reklamer for nettspill, kredittkort og forbrukslån 166
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag *166*

252 Idrett på like vilkår 167
Kvinnenettverket i Oslo *167*

295 Kulturminnevern 168
Larvik Arbeiderparti *168*

430 Arbeiderpartiet vil at staten skal betale for arkeologiske utgravninger ... 169
Klepp Arbeiderparti *169*

484 Idrettens inntektssystem og inntektsgrunnlag 169
Østfold Arbeiderparti *169*

513 Opplysningsvesnets Fond (OVF) 170
Vefsn Arbeiderparti *170*

05 - Innkomne forslag - Helse- og omsorg 171

9 Mammografi 171
Indre Østfold Ap avd Spydeberg *171*

31 Foretaksmodellen må evalueres og erstattes med økt folkevalgt styring. 171
Lillehammer Arbeiderparti 171
35 Tillitsreform i sykehussektoren 172
Ringebu Arbeiderparti 172
40 Investeringstilskudd 173
Gjøvik Arbeiderparti 173
43 Ny styringsmodell for helseforetakene - avvikling av foretaksmodellen . 174
Østre Toten Arbeiderparti 174
48 Tannhelsetjenesten 175
Nordre Ringsaker Arbeiderlag 175
49 Økt satsning på forskning på kvinners helse 176
Nordre Ringsaker Arbeiderlag 176
50 Endring av akuttmedisinforskrift og reduksjon av krav til kompetanse .. 177
Sel Arbeiderparti 177
58 Fastlegekrisen må løses 178
Eidskog Arbeiderparti 178
61 Ansvar for BPA flyttes fra kommunene og til staten 179
Charlottenlund/Brundalen Arbeiderlag 179
78 Hvordan nå UNAIDS sitt mål for å overvinne hivepidemien innen 2030. . 179
Homonettverket 179
79 Sikre at personer med kjønnsinkongruens får et tilpasset og faglig forsvarlig helsetilbud 180
Homonettverket 180
81 Strakstiltak for å redde fastlegeordningen 182
Nordstrand Arbeiderpartilag 182
95 Nærtilbud for rusavhengige 183
Heimdal Arbeiderlag 183
97 Rammeoverføringer for BPA brukere 183
Heimdal Arbeiderlag 183
106 BPA som statlig ordning 184
Flatåsen Arbeiderlag 184
154 En sterkere ambulansetjeneste 185
Alver Arbeiderparti 185
157 En sterkere ambulansetjeneste 186
Vaksdal Arbeiderparti 186
175 En sosial ruspolitikk 187
AUF i Trøndelag 187

210 Den sosiale ruspolitikken 188
AUF i Oslo 188

217 Krafttak for å forebygge demens og styrke demensomsorgen 190
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag 190

218 Fjern aldersgrensen for mammografiscreening 192
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag 192

219 Fjern aldersgrensen for livmorhalsprøve 193
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag 193

223 Ikke kutt i investeringstilskuddet 193
Askøy Arbeiderparti 193

245 Reseptfri kvinnehelse 194
Agder Arbeiderparti 194

250 Økt støtte til pårørende 195
Kvinnenettverket i Oslo 195

253 Økt forskning på kvinnehelse 196
Kvinnenettverket i Oslo 196

262 Sikre alle en god psykisk helse 197
AUF i Buskerud 197

276 En sosialdemokratisk og solidarisk rusreform 199
AUF i Buskerud 199

291 Tannhelse 201
Larvik Arbeiderparti 201

294 Bedre pasientsikkerhet 202
Larvik Arbeiderparti 202

296 Fastlegeordningen må styrkes slik at rekruttering og stabil legedekning sikres 203
Larvik Arbeiderparti 203

303 Rekruttering til offentlig helsevesen 203
Sandefjord Arbeiderparti 203

318 Sengeplasser i psykiatrien 205
AUF i Vestfold og Telemark 205

334 Satsing på forskning av langtidseffektene av Covid-19 205
Agder Arbeiderparti 205

374 Rekruttere og beholde helsepersonell 206
Vestland Arbeidarparti 206

375 Pasientreiser 208
Vestland Arbeidarparti 208

376 Kvinnehelse 209
Vestland Arbeidarparti 209

377 Forebygging og normalisering av psykiske helseplager 210
Vestland Arbeidarparti *210*

378 Behandling så raskt som mulig 211
Vestland Arbeidarparti *211*

380 Fastlegar 212
Vestland Arbeidarparti *212*

404 Vestlandslegen 213
Vestland Arbeidarparti *213*

405 Styrke arbeidet med psykisk helseteneste i kommunane 214
Vestland Arbeidarparti *214*

406 Døgnbehandling til rusavhengige 214
Vestland Arbeidarparti *214*

409 Tannhelsereform 215
Vestland Arbeidarparti *215*

417 Finansieringsmodellen for sykehus må revideres 216
Rogaland Arbeiderparti *216*

421 Akuttilbudet ved Sørlandet sykehus 217
Agder Arbeiderparti *217*

428 Utrede for mulighetene til å utrede en helsereserve basert på verneplikten i Norge 217
Klepp Arbeiderparti *217*

452 Kutt i investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem rammer hardt 218
Stavanger Arbeiderparti *218*

456 Kutte ut innsatsstyrt finansiering (ISF) i spesialthelsetjenesten 219
Stavanger Arbeiderparti *219*

461 Nok leger for fremtiden 220
Troms Arbeiderparti *220*

475 Fortgang i opprettelsen av LIS-1 stillinger 221
Stavanger Arbeiderparti *221*

490 Ungdomspsykiatriske behandlingsplasser 222
Nordland Arbeiderparti *222*

495 Satsing på helsefremmende- og sykdomsforebyggende tiltak 222
Vega Arbeiderparti *222*

502 Digitalt helsekort for gravide 223
Vågan Arbeiderparti *223*

504 Prioritere støtte til brukerrettede tiltak innen rus og psykiatri 224
Vågan Arbeiderparti *224*

511 Investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser må videreføres 224
Fauske Arbeiderparti *224*

522 Kvinnehelse 225
AUF i Oslo *225*

524 Skeive/trans 226
AUF i Oslo *226*

06 - Innkomne forslag - Justis og beredskap 228

10 Brannberedskap - en statlig oppgave 228
Eidsvoll Arbeiderparti *228*

32 Kvinnefengsel i Vestland 229
Bømlo Arbeiderparti *229*

86 Sexkjøpsloven og hallikparagrafen 229
Homonettverket *229*

135 «Oslo fengsel – ut av Grønland» 230
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag *230*

220 Bekjemp vold mot kvinner og menneskehandel 231
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag *231*

236 Avhør hos politiet ved vold og i nære relasjoner 233
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag *233*

237 Dommere i saker om vold i nære relasjoner. 233
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag *233*

249 Vold mot kvinner skal prioriteres og bekjempes 234
Kvinnenettverket i Oslo *234*

278 Personer idømt besøksforbud bør få omvendt voldsalarm – også kalt fotlenke 235
Drammen Arbeiderparti *235*

333 Voldtekt 236
Agder Arbeiderparti *236*

342 Utvid rettshjelpsordningen 237
Agder Arbeiderparti *237*

346 Likeverdighet i tilbudet på statens barnehus 237
Agder Arbeiderparti *237*

397 Fagleg sterke domstolar: 238
Vestland Arbeidarparti *238*

399 Fra fange til nabo 239
Vestland Arbeidarparti *239*

400 Rettstryggleik for folk i heile landet 240
Vestland Arbeidarparti *240*

402 Instruks for lokalt personell 241
Vestland Arbeidarparti *241*

411 Lokalt politi 242
Vestland Arbeidarparti *242*

429 Kriminalitet/justis 242
Klepp Arbeiderparti *242*

440 Synlig politi 243
Oslo Arbeiderparti *243*

474 Kvinner i fengsel 243
Troms Arbeiderparti *243*

487 Trygghet, sikkerhet og beredskap for innbyggerne og landet 244
Troms Arbeiderparti *244*

07 - Innkomne forslag - Innvandring og integrering 247

33 Verdigheit for papirlause flyktningar 247
Bømlo Arbeiderparti *247*

77 Helserettigheter for papirløse migranter 247
Trondheim Arbeiderparti *247*

84 En trygg ankomst til Norge for lhbt+ personer 248
Homonettverket *248*

167 Flyktningpolitikk 249
AUF i Trøndelag *249*

215 Rettferdig og sosialdemokratisk flyktningepolitikk 250
AUF i Oslo *250*

265 Rettferdig og sosialdemokratisk flyktningpolitikk 254
AUF i Buskerud *254*

266 Arbeiderpartiet ønsker ikke å skape et A- og B-lag blant flyktninger 255
AUF i Buskerud *255*

267 Helsehjelp til alle 256
AUF i Buskerud *256*

268 Ureturnerbare flyktninger 257
AUF i Buskerud *257*

269 Avskaff arvesynden i norsk asylpolitikk! 257
AUF i Buskerud *257*

270 Stønad til beboere i asylmottak 258
AUF i Buskerud *258*

271 Integrering 259
AUF i Buskerud *259*

329 Nei til utbytte fra asylmottak....260
Drammen Arbeiderparti 260

332 Revider de nye kravene i integreringsloven om å nå høyere norsknivå på kortere tid....261
Modum Arbeiderparti 261

335 Oppgjør med rasismen....262
Agder Arbeiderparti 262

338 Barnas beste? La foreldrene få bli!....263
Agder Arbeiderparti 263

362 Asyl....264
Vestland Arbeidarparti 264

363 Barnas beste....266
Vestland Arbeidarparti 266

401 Asyl....267
Vestland Arbeidarparti 267

08 - Innkomne forslag - Kommunalpolitikk....268

6 Inntektssystemet....268
Nordre Sarpsborg Arbeiderlag 268

20 Endre plan- og bygningsloven for lavere boligpriser....269
Asker Arbeiderparti 269

36 Bolig for alle....269
Vallset Arbeiderlag 269

54 En aktiv boligpolitikk i distriktene....271
Eidskog Arbeiderparti 271

55 En mer rettferdig refusjonsordning ved ressurskrevende tjenester....272
Eidskog Arbeiderparti 272

70 Heltid....273
Våler Arbeiderparti 273

74 Strenge regler for å hindre privatisering og kommersialisering....274
Trondheim Arbeiderparti 274

76 Bevar uberørt natur - stopp hyttebygging over tregrensa!....274
Nordstrand Arbeiderpartilag 274

83 En god politikk for single og enpersonshusholdninger....275
Homonettverket 275

88 Opprette regionale råd for personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet....276
Homonettverket 276

91 En bærekraftig og mer rettferdig boligpolitikk 277
Heimdal Arbeiderlag *277*

93 Fortettingspolitikk i byer 278
Heimdal Arbeiderlag *278*

104 En sosial boligpolitikk 279
Sagene Arbeiderpartilag *279*

117 -Større kommunalt selvstyre i reguleringssaker. 279
Røros Arbeiderparti *279*

120 Økt pott til regionale utviklingsmidler 280
Røros Arbeiderparti *280*

121 Tydeligere statlig medansvar for kirkebygg av nasjonal betydning 281
Røros Arbeiderparti *281*

127 Alle kommunale bygg skal bygges klimanøytralt 282
Stjørdal Arbeiderparti *282*

152 Ressurskrevande brukarar i kommunehelse- og omsorgstenesta 282
Alver Arbeiderparti *282*

153 Ressurskrevande brukarar i kommunehelse- og omsorgstenesta 283
Vaksdal Arbeiderparti *283*

225 Uttale om kommuneøkonomi 284
Askøy Arbeiderparti *284*

228 Rentefrie lån til kommunene for investering i vann- og avløpssektoren . 286
Askøy Arbeiderparti *286*

234 Utmeldte må tre ut av folkevalgte verv 287
Arendal Arbeiderparti *287*

238 Mer rettferdig inntektssystem i kommunene. 287
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag *287*

242 Innslagspunktet for ressurskrevende brukere må senkes 288
Froland Arbeiderparti *288*

254 Valgdeltakelse 289
Kvinnenettverket i Oslo *289*

298 Inntektssystemet 290
Larvik Arbeiderparti *290*

325 Storstilt planlegging av bygging av nye eie til leie og små, energieffektive startboliger finansiert av Husbanken 290
Drammen Arbeiderparti *290*

341 Bedre kjønnsfordeling i kommunestyrer og fylkesting 292
Agder Arbeiderparti *292*

385 Tryggleik og klimaberedskap: 292
Vestland Arbeidarparti *292*

396 Sunn folkehelse, bustad til alle, rettferd og tryggleik. 294
Vestland Arbeidarparti 294

408 Styrke ressurskrevjande tenester i kommunare....295
Vestland Arbeidarparti 295

415 Organiseringen av offentlig sektor på alle forvaltningsnivå bør gjennomgås og evalueres....296
Rogaland Arbeiderparti 296

418 Oppmuntre til og i samarbeid med kommuner gjennomføre forsøk med lokale folkerøystinger som en del av lokal saksbehandling og beslutningstaking. 297
Rogaland Arbeiderparti 297

438 Bolig og byutvikling 297
Oslo Arbeiderparti 297

441 Det kommunale inntektssystemet....298
Oslo Arbeiderparti 298

464 Endring av kommunelov, -ungdomsråd får forslag og talerett 299
Troms Arbeiderparti 299

473 En aktiv storbypolitikk 300
Stavanger Arbeiderparti 300

486 Kommunale inntekter 302
Østfold Arbeiderparti 302

492 Ressurskrevande brukarar i kommunehelse- og omsorgstenesta....303
Osterøy Arbeiderparti 303

496 Nasjonale insentiver til kommuner som ivaretar nasjonale kultur- og naturverdier på vegne av nasjonalstaten 304
Vega Arbeiderparti 304

505 Bevilgninger til omsorgsboliger....305
Vågan Arbeiderparti 305

506 Større mangfold i tilskuddsordningene fra Husbanken....305
Vågan Arbeiderparti 305

09 - Innkomne forslag - Næringspolitikk 307

52 Eiendomspolitikken i landbruket skal sikre at ressursene blir holdt i hevd, blir på lokale hender og forvaltet i et langsiktig perspektiv 307
Eidskog Arbeiderparti 307

53 Dyr vil fortsatt lide og dø når det ikke er veterinærer på vakt. 308
Eidskog Arbeiderparti 308

65 Mineraler....309
Trondheim Arbeiderparti 309

126 Gi den norske bonden ei inntekt det går an å leve av 309
Røros Arbeiderparti *309*

160 Arbeiderpartiet og sjømatsnæringa 311
Austevoll Arbeiderparti *311*

170 Mineralnæringen 312
AUF i Trøndelag *312*

244 Melkeproduksjon i hele landet 312
Agder Arbeiderparti *312*

302 Invester i matjorda 313
Sandefjord Arbeiderparti *313*

317 Klesindustrien 314
AUF i Vestfold og Telemark *314*

349 Utrede muligheten for å beholde lønnsom produksjon i Norge 316
Agder Arbeiderparti *316*

354 En oppdrettsnæring for framtiden 316
Agder Arbeiderparti *316*

384 Berekraftig mineralproduksjon 317
Vestland Arbeidarparti *317*

398 Matberedskap i ei usikker verd 318
Vestland Arbeidarparti *318*

433 En sterkere næringspolitikk for hele landet 319
Innlandet Arbeiderparti *319*

515 Skogvern 321
Vefsn Arbeiderparti *321*

10 - Innkomne forslag - Transport og samferdsel 322

3 Offensiv satsning på kollektivtransport 322
Frogn Arbeiderparti *322*

12 Nei til oppsplitting av jernbanen 323
Eidsvoll Arbeiderparti *323*

28 Ytre intercity med fullføres 324
Lillehammer Arbeiderparti *324*

63 Nasjonalt jernbaneløft 325
Sjetne Arbeiderlag *325*

92 Kollektivtransport 326
Heimdal Arbeiderlag *326*

107 Dobbeltspor i Trøndelag 327
Malvik Arbeiderparti *327*

112 Fylkesveier 327
Rennebu Arbeiderparti 327

118 Økt satsing på kollektivtransport gjennom å utnytte jernbaneinfrastrukturen 328
Røros Arbeiderparti 328

119 Sterkere vekting av lokale forhold på FOT-ruter 328
Røros Arbeiderparti 328

122 Økt satsing på rassikring 329
Røros Arbeiderparti 329

142 Følg opp Hurdalsplattformen – sats på jernbanen! 330
Øygarden Arbeiderparti 330

146 Trygg veg og bane 330
Vaksdal Arbeiderparti 330

148 Trygg veg og bane 331
Voss Arbeiderparti 331

149 E39- Vågsbotn-Klauvaneset må ha oppstart i første NTP-periode 332
Vaksdal Arbeiderparti 332

158 E39- Vågsbotn-Klauvaneset må ha oppstart i første NTP-periode 332
Alver Arbeiderparti 332

159 Trygg veg og bane 333
Alver Arbeiderparti 333

169 Veien til førerkortet 334
AUF i Trøndelag 334

203 Kartlegging og forebygging av risikoområder for ras, skred og flom 334
Overhalla Arbeiderparti 334

221 Styrk sosial bærekraft og bekjemp sosial dumping i luftfarten 335
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag 335

230 Tredobling av skredsikringsmidler til fylkesvei 336
Askøy Arbeiderparti 336

289 Full Intercity utbygging må opprettholdes 337
Larvik Arbeiderparti 337

299 Stoppe frislippet i taxinæringen 338
Færder Arbeiderparti 338

304 En samla offentlig jernbane 339
Sandefjord Arbeiderparti 339

305 En samla offentlig jernbane 340
Tønsberg Arbeiderparti 340

308 Priser og tilgjengelighet på kollektiv transport 341
Tønsberg Arbeiderparti 341

312 En samla offentlig jernbane 342
Horten Arbeiderparti *342*

321 Politisk styring av vei bygging 343
Alver Arbeiderparti *343*

322 Fergetakster på bilførende hurtigbåter 344
Finnmark Arbeiderparti *344*

343 Tilrettelegging for kollektivtransport 344
Agder Arbeiderparti *344*

344 Førerkortopplæringen 345
Agder Arbeiderparti *345*

351 Elektrifisering av fossildrevne togbaner 346
Agder Arbeiderparti *346*

352 Fullfinansiering av den nye veien til Eyde Energipark 346
Agder Arbeiderparti *346*

358 Nasjonal ordning for TT-transport 347
Agder Arbeiderparti *347*

386 Samferdsel - Vestland fylke 348
Vestland Arbeidarparti *348*

387 Fylkesvegar og rassikring i Vestland 350
Vestland Arbeidarparti *350*

388 E16 og Vossebana mellom Bergen og Voss. 351
Vestland Arbeidarparti *351*

460 Samferdsel i Nord 351
Troms Arbeiderparti *351*

465 Nordområdeveien/Ullsfjordforbindelsen 352
Troms Arbeiderparti *352*

466 Legg ned nye veier 353
Troms Arbeiderparti *353*

477 Fiskerihavner 354
Finnmark Arbeiderparti *354*

480 Samferdselsutbygging må bestemmes etter klimaambisjoner og grønn industrireising 354
Buskerud Arbeiderparti *354*

481 Bidra til omstilling og vekst i grensekommunen Sør-Varanger. 355
Finnmark Arbeiderparti *355*

483 50% reduksjon på månedskort for kollektivreiser 356
Drammen Arbeiderparti *356*

11 - Innkomne forslag - Barnehage-, skole- og utdanning 358

4 Endring av dagens ordning når det gjelder søknad på og tildeling av lærlingeplasser 358
Bøler Arbeiderpartilag 358

24 Musikkopplæring i SFO/AKS 359
Asker Arbeiderparti 359

29 Innfør søskenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO 359
Lillehammer Arbeiderparti 359

30 Russetiden skal være en tid for samhold og hygge, ikke kommersielle krefter og utestenging 360
Lillehammer Arbeiderparti 360

37 Fleksibel skolestart 361
Vallset Arbeiderlag 361

41 Medisinutdanning til NTNU Gjøvik 362
Gjøvik Arbeiderparti 362

62 Øke tilgangen til fleksible og desentraliserte utdanningstilbud i hele landet ved å intensivere satsingen beskrevet i Hurdalsplattformen 363
Nord-Aurdal Arbeiderparti 363

72 En mer praktisk skole 363
Trondheim Arbeiderparti 363

73 Fremtidens fagarbeidere 364
Trondheim Arbeiderparti 364

87 Frata statsstøtten til diskriminerende organisasjoner og privatskoler 364
Homonettverket 364

98 Private Barnehager 366
Tiller Arbeiderlag 366

110 Gratis barnehager 366
Rennebu Arbeiderparti 366

115 - Lovfestet rett til barnehageplass fra den måneden barnet fyller 1 år 367
Røros Arbeiderparti 367

116 -Økt satsing på desentralisert utdanning. 368
Røros Arbeiderparti 368

124 -Gratis mat i skoler og barnehager. 368
Røros Arbeiderparti 368

125 Økt satsing på folkehøgskoler – oppstartsbevilling til Røros folkehøgskole. 369
Røros Arbeiderparti 369

130 Bedre oppfølging av lærlinger i overgangen skole og lærlingeplass. 370
Stjørdal Arbeiderparti 370

143 Styrk Pedagogisk-Psykologisk Tjeneste (PPT) 371
Øygarden Arbeiderparti *371*

144 Radikalisering og ekstremisme må forebygges. 371
Levanger Arbeiderparti *371*

151 Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida 372
Vaksdal Arbeiderparti *372*

156 Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida 373
Alver Arbeiderparti *373*

164 En ny eksamensordning 374
AUF i Trøndelag *374*

165 Studenter og høyere utdanning 374
AUF i Trøndelag *374*

176 Fravær i skolen 376
AUF i Trøndelag *376*

188 Økt satsning på lærlinger 376
Ensjø, Kampen og Vålerenga Arbeiderpartilag *376*

204 Øk studiestøtten 378
Overhalla Arbeiderparti *378*

209 En ny retning for skolepolitikken 378
AUF i Oslo *378*

239 Heldagsskole 380
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag *380*

243 Skolemat, leksehjelp og heldagsskole 381
Vegårshei Arbeiderparti *381*

260 Eksamen 381
AUF i Buskerud *381*

261 Lekser 382
AUF i Buskerud *382*

263 Godkjenne KBU som deler av LIS1 383
AUF i Buskerud *383*

264 Studiepoeng ved Y-veien 384
AUF i Buskerud *384*

272 Fulltidsstudenten - og like muligheter til alle 385
AUF i Buskerud *385*

273 Studiestøtte også til internasjonale studenter 387
AUF i Buskerud *387*

281 Skuleskyss etter leksehjelp 387
Rauma Arbeiderparti *387*

293 Barnehage 388
Larvik Arbeiderparti *388*

306 Utvidet rett til barnehageplass for 1-åringer 389
Tønsberg Arbeiderparti *389*

307 Innføre heldagsskole for 1. – 4. trinn 390
Tønsberg Arbeiderparti *390*

310 Ordningen med 10 % fraværsgrense i videregående opplæring fjernes. 390
Kragerø Arbeiderparti *390*

313 Endre opptaksprosessen ved høyere utdanning 391
AUF i Vestfold og Telemark *391*

314 Studiepoeng ved Y-veien 392
AUF i Vestfold og Telemark *392*

315 Prioritere praktisk-estetiske fag i grunnskolen 393
AUF i Vestfold og Telemark *393*

316 Bedre seksualundervisning 393
AUF i Vestfold og Telemark *393*

319 Nasjonalt Kompetansesenter for samisk undervisning 394
AUF i Vestfold og Telemark *394*

323 Nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning og læremidler 396
Finnmark Arbeiderparti *396*

330 Enhetsskolen er overbelastet. Behov for egne driftsenheter for barn med tunge helsemessige og psykiske behov. 398
Drammen Arbeiderparti *398*

339 Like muligheter for alle studenter 398
Agder Arbeiderparti *398*

340 Kompetansesenter mobbing 399
Agder Arbeiderparti *399*

345 Om alle skal med, så må alle få muligheten 400
Agder Arbeiderparti *400*

356 Ordninger som utjevner årskullene i VGS uten eksamen som følge av pandemien 401
Agder Arbeiderparti *401*

357 Offentlige forskningsmidler må komme alle regioner til gode 402
Agder Arbeiderparti *402*

379 Mer mangfold ved valg av psykolog 402
Vestland Arbeidarparti *402*

389 Barnehage 403
Vestland Arbeidarparti *403*

390 Eit meir inkluderande pensum i den norske skulen 404
Vestland Arbeidarparti *404*

391 SFO 406
Vestland Arbeidarparti *406*

392 Grunnskolen 406
Vestland Arbeidarparti *406*

393 Den videregående skolen 407
Vestland Arbeidarparti *407*

394 Privatistordninger i den videregående utdanning 408
Vestland Arbeidarparti *408*

395 Høyere utdanning - Bolig, studiestøtte og trygghet i arbeidslivet 409
Vestland Arbeidarparti *409*

412 Etablere et medisinstudium med gradsrett på Universitetet i Stavanger 411
Rogaland Arbeiderparti *411*

420 Kunnskapsknutepunkt i nord 412
Finnmark Arbeiderparti *412*

425 Skolemat - skolefrukt 413
Tysvær Arbeiderparti *413*

431 Arbeiderpartiet ønsker å gjeninnføre RLE-faget i skolen. 413
Klepp Arbeiderparti *413*

432 Arbeiderpartiet vil ha medisinutdanning til Stavanger 414
Klepp Arbeiderparti *414*

434 Utdanning og kunnskap for alle aldre 415
Innlandet Arbeiderparti *415*

435 Gratis skolemat 416
Drammen Arbeiderparti *416*

437 Oppvekst 417
Oslo Arbeiderparti *417*

451 Skolemat må inn på statsbudsjettet 418
Stavanger Arbeiderparti *418*

458 Undervisning om rus og narkotika i ungdomsskolen og videregående .. 419
Troms Arbeiderparti *419*

462 Kvoteordningen for samisktalende i høyere utdanning 420
Troms Arbeiderparti *420*

463 Forbedre psykisk helsetilbud på skolen 421
Troms Arbeiderparti *421*

472 Oppvekst 422
Troms Arbeiderparti *422*

489 Seksualundervisning 423
Nordland Arbeiderparti *423*

491 Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida 424
Osterøy Arbeiderparti *424*

493 Flere folkehøgskoler i nord 425
Vega Arbeiderparti *425*

494 Gratis barnehage i hele landet 425
Vega Arbeiderparti *425*

497 Tiltak mot frafall i videregående skole og ungt utenforskap 426
Vega Arbeiderparti *426*

499 Skolearbeid bør gjøres på skolen – elevene bør ikke pålegges fast overtid i form av lekser. 427
Vågan Arbeiderparti *427*

501 Realfagskompetanse må telle ved inntak til sykepleierutdanning 428
Vågan Arbeiderparti *428*

512 Sjunkhatten Folkehøyskole 429
Fauske Arbeiderparti *429*

521 Utdanningsvalg 430
AUF i Oslo *430*

12 - Innkomne forslag - Utenriks- og forsvarspolitikk 432

8 Det iranske folks frihetskamp 432
Moss Arbeiderparti *432*

21 1% av nasjonalinntekten til bistand 433
Asker Arbeiderparti *433*

22 Ukraina skal gjenreises 433
Asker Arbeiderparti *433*

23 Styrking av totalberedskapen 434
Asker Arbeiderparti *434*

85 Internasjonal solidaritet og LHBT+ 434
Homonettverket *434*

168 Palestinas frihet 435
AUF i Trøndelag *435*

205 Styrk Norges europeiske fellesskap - europapolitisk uttalelse fra LM 2023 436
Internasjonalt Forum *436*

208 Styrking av demokratiet i Europa 438
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag 438

211 Palestinas frihet 439
AUF i Oslo 439

226 Forsvar menneskerettighetene i Vest-Sahara! 441
Askøy Arbeiderparti 441

227 En sosialdemokratisk atomvåpenpolitikk 442
Askøy Arbeiderparti 442

247 Styrk kvinners rettigheter og representasjon i krig og konflikt 444
Kvinnenettverket i Oslo 444

255 Økt internasjonal satsing på likestilling og kvinners rettigheter 445
Kvinnenettverket i Oslo 445

256 Vold i nære relasjoner internasjonalt 446
Kvinnenettverket i Oslo 446

257 Sysselsetting løfter verdens kvinner 447
Kvinnenettverket i Oslo 447

258 Kriser rammer kvinner hardest 449
Kvinnenettverket i Oslo 449

259 Feministisk utenrikspolitikk 449
Kvinnenettverket i Oslo 449

347 Økt bistand til utdanning 452
Agder Arbeiderparti 452

353 Sikkerhet og beredskap i Sør 454
Agder Arbeiderparti 454

359 Krigføringen i Ukraina fordømmes på det sterkeste 455
Agder Arbeiderparti 455

381 En sosialdemokratisk atomvåpenpolitikk, og nedrustning for en atomvåpenfri verden 456
Vestland Arbeidarparti 456

382 Klimakrisa: vår tids største utfordring 457
Vestland Arbeidarparti 457

410 Polen 458
Vestland Arbeidarparti 458

413 Det opprettes et internasjonalt fond for nødhjelp 459
Rogaland Arbeiderparti 459

488 Forsvarets helikoptre i nord 460
Troms Arbeiderparti 460

498 Verdigrunnlaget for områdene utenrikspolitikk, utviklingspolitikk og flyktningpolitikk. 460
Leirfjord Arbeiderparti 460

13 - Innkomne forslag - Skatte- og avgiftspolitikk 462

26 Fjern moms på gjenbruksvarer 462
Lillehammer Arbeiderparti 462

56 Begrense retten til rentefradrag på bolig til et beløp på kr. 5 mill. 463
Eidskog Arbeiderparti 463

57 Det haster voldsomt å få på plass en «Exit-skatt» 463
Eidskog Arbeiderparti 463

75 Skattehullet må tettes....464
Trondheim Arbeiderparti 464

101 Et mer rettferdig boligmarked - Fornying av eierlinja 465
Ullern Arbeiderpartilag 465

102 Begrensning i rentefradrag for boliglån 466
Ullern Arbeiderpartilag 466

103 Innføring av moderat, gradert og rettferdig arveavgift 467
Ullern Arbeiderpartilag 467

109 Delvis fjerne dokumentavgiften 468
Eidskog Arbeiderparti 468

129 Ikke skatt på gratis bosted fra arbeidsgiver for lærlinger som ikke har boutgifter hjemme 469
Stjørdal Arbeiderparti 469

131 Innfør et særskilt fradrag for Rehabilitering, ombygging og Tilbygg (ROT), 469
Røros Arbeiderparti 469

161 Frys stortingslønna de fire neste årene. 471
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag 471

162 Tett skattehullene i utlandet 472
Ørland Arbeiderparti 472

172 En rettferdig skattepolitikk 473
AUF i Trøndelag 473

282 meir fritid, mindre forbruk....474
Vestnes Arbeiderparti 474

286 Grunnrenteskatt på uttak av stein....475
Larvik Arbeiderparti 475

297 Finansiering av statlige reformer 475
Larvik Arbeiderparti 475

326 Øke grunnfradraget for skatt for alle 476
Drammen Arbeiderparti *476*

331 Endringer i lov om eiendomsskatt tas opp til revidering..... 476
Modum Arbeiderparti *476*

370 Skatter og avgifter/rammevilkår - småkraftverk 477
Vestland Arbeidarparti *477*

371 Skatter og avgifter/rammevilkår - krypto valuta 478
Vestland Arbeidarparti *478*

439 Skattegrunnlaget må vris fra arbeid til eiendom 478
Oslo Arbeiderparti *478*

455 Gjeninnføre arveavgift..... 479
Stavanger Arbeiderparti *479*

206 Fossilfritt Statens pensjonsfond – Utland..... 479
Internasjonalt Forum *479*

01 - Innkomne forslag - Arbeid og sosialpolitikk

2 Borgerutbytte

Frogn Arbeiderparti

Forslag:

Utrede utbytte fra våre felles ressurser til alle borgere («Borgerutbytte»)

Begrunnelse:

Det er over de senere år blitt gjennomført studier og prøveordninger med Borgerutbytte (også kalt borgerlønn) i flere land. Et utbytte som gis til alle borgere uansett økonomisk status. Det har blitt rapportert gode resultater i et betydelig antall forsøk. Målet er å øke livskvalitet og incentivere den enkelte bedre økonomiske beslutninger og aktiv deltakelse i samfunnet. Det er en rekke forhold som bidrar til at dette kan bli tilfellet, hvorav noen er beskrevet nedenfor. Et fast månedlig Borgerutbytte gir mottakerne på den laveste enden av inntektsskalaen større sikkerhet for hvilket beløp som mottas. Dette har gitt mottakerne større mulighet til å planlegge sin økonomi, og derved incentiv til å gjøre rasjonelle økonomiske valg. Dette har også bidratt til å redusere stress og derved øke livskvaliteten for den enkelte og deres familier. Borgerutbytte kan redusere kompleksiteten ved å forholde seg til en rekke ulike støtteordninger, som for enkelte stønadsberettigede kan være så utilgjengelige at det kan medføre at de ikke benytter sine rettigheter.

En rekke ordninger har også absolutte beløpsgrenser for når stønader bortfaller. Dette kan ha samme konsekvens som en marginalskatt på over 100 %. Det fjerner incentiv til å bedre sin egen situasjon med et mindre beløp, da totalen kan bli dårligere. Følgelig bør heller ikke Borgerutbytte avkortes ved stigende inntekt. Finansiering av borgerutbytte kan være bortfall av enkelte stønadsordninger og endringer i skattesatser. Borgerutbyttet kan være skattbart fra første krone ved at det legges til på andre inntekter. Økt marginalskatt på de aller høyeste inntektene vil være et finansieringselement, som samtidig bidrar til økonomisk utjevning. Økt formuesskatt på de aller høyeste formuene kan også bidra til finansieringen og gi utjevningseffekter. Siden spareraten er lavest hos dem med lavest inntekt kan en omfordeling til fordel for lavinntektsgrupper også kunne bidra til høyere økonomisk aktivitet som er mindre sårbar for konjunkturer.

En innvending mot borgerutbytte har vært bekymring for at mottakere skal redusere sin arbeidsinnsats og leve på borgerutbyttet alene. Forsøk viser imidlertid at arbeidsinnsatsen ikke går ned hos mottakerne, men gir dem større trygghet og valgmuligheter i arbeidsliv og utdannelse. Adferd er heller ikke diktert av penger alene, men også behov for være til nytte og bety noe. Arbeid gir mening i seg selv. Det er imidlertid klart at størrelsen på borgerutbyttet må avstemmes mot uheldige incentiv-virkninger.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiets linje har vært at man ønsker et sterkt sosialt sikkerhetsnett basert på universelle velferdsgoder. En ordning med borgerlønn har den utfordringen at den vil treffe mange som ikke faktisk trenger den. Dersom en slik ordning delvis skal finansieres ved å fjerne eller redusere

andre ytelser er det en fare for at enkelte stønader blir for lave for de som trenger dem. Velferdsytelser er ikke bare ment å sikre et minstemål av inntekt, men også sikre at personer som opplever et plutselig inntektsfall ikke må selge bolig eller bil eller dramatisk redusere levestandarden fordi de har en akutt inntektsmangel.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

14 Varig tilrettelagt arbeid

Eidsvoll Arbeiderparti

Forslag:

Eidsvoll Ap ønsker at Arbeiderpartiet iverksetter et arbeid for å endre "Forskrift om tilrettelagt arbeid for personer med varig nedsatt arbeidsevne". Forskriften må også omfatte stønad til arbeidsreiser til de som er på arbeidsmarkedstiltak og til de som mottar full ytelse til livsopphold etter folketrygdloven.

Begrunnelse:
Eidsvoll Ap er kontaktet av en far til en gutt med utviklingshemming. Han har i flere år måtte kjøre sin sønn flere mil til den interkommunale vekstbedriften. På grunn av utviklingshemming er sønnen helt avhengig av transport til og fra sin arbeidsplass.

Ifølge Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU) er problemstillingen velkjent og kommer dels av at forskrift om stønad til arbeids- og utdanningsreiser § 5 pkt. d som sier at stønad til arbeidsreiser ikke kan gis til dem som er på arbeidsmarkedstiltak, og § 5 pkt. e som sier at stønad ikke kan gis til dem som mottar en full ytelse til livsopphold etter folketrygdloven.

Varig tilrettelagt arbeid (VTA) er et arbeidsmarkedstiltak hvor deltakerne er uføretrygdet. Kommunen har ansvaret for helse- og omsorgstjenesten, men transport til arbeidsplassen er ikke en omsorgstjeneste. Personer med VTA-tiltak har dermed ingen rett til hjelp for å komme seg til arbeidsstedet.

Hensikten med tiltaket er at også trygdede med restarbeidsevne skal kunne jobbe. Når stønad til arbeids- og utdanningsreiser ikke dekkes så svekker dette mulighetene for målgruppen til å delta i tiltaket som bidrar til økt livskvalitet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Akershus Ap støtter intensjonen i forslaget, slik at mennesker med nedsatt funksjonsevne får hjelp med transport dersom de har behov for det

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at Arbeiderpartiet ikke tidligere har tatt stilling til spørsmålet. Dette må sees i sammenheng med helheten i velferdstilbudet og nivået på ulike stønader og ytelser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

27 Arbeidslivskriminalitet må nedkjempes

Lillehammer Arbeiderparti

Forslag:

Politiet, skatteetaten og arbeidstilsynets innsats mot arbeidslivskriminalitet må styrkes.

Begrunnelse:
Samfunnsøkonomisk vil det være av stor verdi og få bukt med arbeidslivskriminalitet, store verdier undras beskatning igjennom ulike former for arbeidslivskriminalitet. Mye av denne kriminaliteten brukes for hvitvasking av økonomiske midler tjent på annen kriminell virksomhet. Mange som rammes av arbeidslivskriminalitet utsettes for umenneskelig behandling. Mange utenlandske arbeidstakere blir sendt til Norge og jobber under svært dårlige forhold, både på arbeidsplass og i bosituasjon.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Innlandet Arbeiderparti vil jobbe for å etablere et A-krimsenter i innlandet

Sentralstyrets merknad:

Anses ivaretatt av bl.a følgende formulering i partiprogrammet på side 9: - Bekjempe arbeidslivskriminalitet og svart økonomi, blant annet ved å styrke Økokrim, Skatteetaten og Arbeidstilsynet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

38 Minstesats på trygd og stønad må økes

Vallset Arbeiderlag

Forslag:

Ap vil gi alle et inntektsgrunnlag som i større grad dekker livsopphold uten tilleggsstønader eller veldedig økonomisk hjelp.

Begrunnelse:
Norges befolkning har over år opplevd stadig økende fattigdom og dyrtid knyttet til energikrise og krig har gjort dette svært tydelig. Det er køene ved alle frivillige organisasjoners gratis matutdeling et tydelig bevis på. Særlig uheldig er det at husstander med barn rammes særlig hardt. Andre mennesker som rammes hardt er eldre med lave pensjoner, syke og uføre, arbeidsledige og de som må få hjelp via livsopphold/sosial stønad. Prinsippet må være at de aktuelle stønader må gi en inntekt slik at mottaker er selvforsørgende.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Trygdesystemet er ment å sikre personer den støtten de trenger for å leve gode liv. Tilleggsstønader er en viktig del for å sikre personer med særskilte behov. Avveiingen mellom nivået på universelle ordninger og tilleggsstønader er likevel et viktig politisk spørsmål for Arbeiderpartiet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

44 Endre folketrygdloven. Gjeninnføre mulighet til å ha ung uføre-tillegget til arbeidsavklaringspenger

Nordre Ringsaker Arbeiderlag

Forslag:
Gjeninnfør muligheten til å ha ung-ufør-tillegget til arbeidsavklaringspenger (AAP).

Fra 2017 lød Folketrygdloven § 11-21:
§ 11-21 Minsteytelse til et medlem som fikk arbeidsevnen nedsatt før fylte 26 år For et medlem som får arbeidsevnen nedsatt, se § 11-5, før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte som er klart dokumentert, er minste årlige ytelse 2,44 ganger grunnbeløpet. Dette gjelder selv om medlemmet har vært mer enn 50 prosent yrkesaktiv etter fylte 26 år, dersom kravet settes fram før medlemmet fyller 36 år. Arbeidsavklaringspenger etter denne bestemmelsen kan tidligst gis fra og med den dagen medlemmet fyller 20 år.

Folketrygdloven ble endret med Prop. 10L 20.12.2019 med ikrafttredelse fra 1.1.2020, 1.2.2020 og 1.3.2020. § 11-21 ble opphevet med virkning fra 1.2020. Med det ble reglene om ung ufør i arbeidsavklaringspengene endret, og det er ikke lenger mulig å få innvilget tillegget i stønaden.

Begrunnelse:
Personer som blir ufør i ung alder kan ha rett til å få beregnet uføretrygden etter særreglene om ung ufør. Dette er et tillegg til den ordinære uføretrygden. Ung ufør-tillegget utgjør 0,44 G og skal kompensere for inntektsbortfall for personer som har fått arbeidsevnen nedsatt i ung alder (før 26 år) på grunn av alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte. Grunnlaget for AAP er 66% av grunnlaget, minimum 2G. Ung ufør-tillegget ville kunne gi unge uføre en minste ytelse på 2,44 ganger grunnbeløpet. Med endringen i Folketrygdloven ble muligheten for å få dette tillegget fjernet.

Gjeninnfør tillegget på 0,44 ganger G slik at minste årlige ytelse er 2.44 ganger grunnbeløpet for medlemmer før fylte 26 år.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti er svært opptatt av at forskjellene i Norge må bli mindre. For å lykkes med dette må velferdsstaten fortsatt være et reelt sikkerhetsnett for de som ramler utenfor eller

ikke kan jobbe. Sosial dumping må bekjempes for å løfte de laveste lønningene og sikre alle arbeidsfolk en lønn det går an å leve av i Norge samtidig som en større del av befolkninga må inkluderes i arbeid. Helheten i politikken for å inkludere flere, løfte standardene i arbeidslivet og sikre en trygg inntektssikring for de som ramler utenfor, må forsterkes samlet og ses på i en helhet

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet kritiserte disse endringene da de ble gjennomført av Solbergs regjering og foreslo i vårt alternative budsjett i 2020. Dette er likevel en sak som bør sees i sammenheng med helheten av velferdsordninger og nivået på ulike ytelser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

45 Endre folketrygdloven § 11-21. Gi unge under 25 år samme sats på arbeidsavklaringspenger som de over 25 år
Nordre Ringsaker Arbeiderlag

Forslag:
Forslaget er kort og godt å gi unge under 25 år samme minstesats som de over 25 år.
Forklaring:
Minstesatsen for arbeidsavklaringspenger avhenger av alderen din.
• Hvis du er 25 år eller eldre, er minstesatsen på 2G (2 ganger folketrygdens grunnbeløp, per år).
• Hvis du er yngre enn 25 år, er minstesatsen 2/3 av 2G. Fra og med den dagen du fyller 25 år blir ytelsen oppjustert til 2G.

Hvis du er over 25 år og har en inntekt som gir deg et lavere beregningsgrunnlag enn minstesatsen, økes beregningsgrunnlaget til minstesatsen.

Med endring i folketrygloven Prop. 10 L (2019–2020) med virkning fra 1.2.2020 så ble det med innført en endring til 2/3 av 2G.

§ 11-20 første ledd nytt tredje punktum lyder:
For medlem under 25 år er minste årlige ytelse 2/3 av to ganger grunnbeløpet.

Forslaget er at endringen over fjernes fra Folketrygdlovens § 11-21.

Begrunnelse:
Redusert sats (66 572 mindre i året enn andre) ble innført fordi det «ikke skulle lønne seg å være syk», slik at satsen på AAP for de under 25 ble satt likt satsen for studielån/stipend. Det er ikke tatt høyde for at studenter som oftest må jobbe ved siden av studiene for å ha råd til å studere, og at studenter som er for syke til å jobbe ved siden av, får ett ekstra stipend fra lånekassen.

Resultatet av denne politikken er at unge (under 25) som bor for seg selv må ha supplerende sosialhjelp for å overleve. Dette må søkes om jevnlig, og skaper utrygghet hos personer som er syke nok fra før av. I tillegg gir det en unødvendig merkostnad for en allerede hardt prøvet

kommuneøkonomi.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti er svært opptatt av at forskjellene i Norge må bli mindre. For å lykkes med dette må velferdsstaten fortsatt være et reelt sikkerhetsnett for de som ramler utenfor eller ikke kan jobbe. Sosial dumping må bekjempes for å løfte de laveste lønningene og sikre alle arbeidsfolk en lønn det går an å leve av i Norge samtidig som en større del av befolkninga må inkluderes i arbeid. Helheten i politikken for å inkludere flere, løfte standardene i arbeidslivet og sikre en trygg inntektssikring for de som ramler utenfor, må forsterkes samlet og ses på i en helhet.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet kritiserte disse endringene da de ble gjennomført av Solbergs regjering og foreslo i vårt alternative budsjett i 2020. Dette er likevel en sak som bør sees i sammenheng med helheten av velferdsordninger og nivået på ulike ytelser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

46 Justere satsene for å kunne få bostøtte
Nordre Ringsaker Arbeiderlag

Forslag:
Justere satsene for å kunne få bostøtte, slik at flere favnes av denne ordningen, og at man ikke risiker at man ved å få en liten øking i pensjon/trygd, mister betraktelig mye mer i bostøtte (og ekstra strømstøtte).

Bostøtte er en statlig støtteordning for deg som har lave inntekter og høye boutgifter.

Begrunnelse:
Den generelle prisstigningen gjør at flere har for liten igjen å lever for. Inntektsgrensen for bostøtte er for lav, og medfører at blant annet uføretrygdede tjener for mye til å kunne søke bostøtte. Regjerningen har i 2022 midlertidige økt bevilgningen til bostøtte De midlertidige høye satsene skal gjelde for hele året 2022. Støtte til høye strømutgifter blir ikke utbetalt i perioden juni-september.

Det er ønskelig med en grundig gjennomgang av ordningen med sikte på å justere satsene slik at flere kan få bostøtte.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti er svært opptatt av at forskjellene i Norge må bli mindre. For å lykkes med dette må velferdsstaten fortsatt være et reelt sikkerhetsnett for de som ramler utenfor eller ikke kan jobbe. Sosial dumping må bekjempes for å løfte de laveste lønningene og sikre alle

arbeidsfolk en lønn det går an å leve av i Norge samtidig som en større del av befolkninga må inkluderes i arbeid. Helheten i politikken for å inkludere flere, løfte standardene i arbeidslivet og sikre en trygg inntektssikring for de som ramler utenfor, må forsterkes samlet og ses på i en helhet

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har varslet en gjennomgang av bostøtteordningen. Den pågår nå. Økte satser er budsjettspørsmål/prioritering, og har blitt nedprioritert over flere år av forrige regjering. Mer gradvis overgang inn og ut av bostøtten vil også bidra til å dempe konflikten om inn og ut av ordningen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

47 Endre beregningsgrunnlaget for bostøtte
Nordre Ringsaker Arbeiderlag

Forslag:
Det foreslås å endre tilbake til gjennomsnittsinntekt som beregningsgrunnlag for bostøtte.

Begrunnelse:
De som pr nå mottar 14-dagers ytelser fra NAV vil med dagens ordning med 26 utbetalinger pr år få tre utbetalinger pr måned i to måneder pr år (12 mnd går ikke opp i 26 utbetalinger). AAP og dagpenger blir beregnet på bakgrunn av hva den enkelte melder inn på meldekortet hver 14. dag, og når meldekortet blir sendt inn. Utbetalingen skjer 2-3 dager etter innsending. Forutsatt at du sender inn meldekortet til rett tid, så vil du to ganger i året få utbetalt AAP tre ganger på én måned. Med tre utbetalinger på en måned vil du ikke få bostøtte fordi inntekten er for høy. Den ekstra strømstøtten som utbetales til mottakere av bostøtte vil dermed også utebli dersom bostøtten uteblir en måned og dermed blir enkelte straffet dobbelt.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Forslaget er av en detaljeringsgrad som fylkespartiet mener best kan vurderes av arbeids- og sosialdepartementet.

Sentralstyrets merknad:
Teknisk spørsmål som bør overlates til departementene. Men problemstillingen må ses på i gjennomgangen av bostøtteordningen. Det arbeidet pågår. Konsekvensen av å gå tilbake til gammel ordningen er at bostøttemottakere tregere vil falle inn og ut av ordningen. Det betyr at du kan motta bostøtte etter at du har fått deg jobb, og at det tar lengre tid å kvalifisere fra bostøtte hvis det skjer noe med deg slik at du plutselig har litte penger og inntekt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

67 VTA/VTO-plasser

Asker Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet skal jobbe for at alle som trenger det, skal få tildelt en VTA/VTO- plass (varig tilrettelagt arbeid) uten å måtte stå på venteliste. Arbeidsinkluderende bedrifter må sikres nok ressurser.

Begrunnelse:

Alt for mange faller utenfor arbeid eller utdanning. Vi trenger derfor et mer inkluderende arbeidsliv med pass til alle som vil og kan delta i arbeidslivet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Akershus Ap støtter forslag om å raskt å få tildelt VTA/VTO plass.

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet har i partiprogrammet vedtatt at vi skal ha en "Aktivtetsreform for nye mottakere av arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd slik at de som kan jobbe noe, gis en jobbgaranti som sikrer reell mulighet til å kombinere trygd og arbeid."

For personer som kan jobbe, men vil ha behov for varig tilrettelegging vil kreve at disse får tilgang til VTA-plass.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

71 Stønad til anskaffelse av motorkjøretøy for de med varige funksjonsnedsettelser

Kolstad Arbeiderlag

Forslag:

Arbeiderpartiet ønsker å få endret denne bestemmelsen, da den virker å ramme gruppen uføre skjevt i forhold til hvem som kommer inn under ordningen og hvem som ikke gjør det. Vi ønsker at ordningen skal innrettes slik at dette må gjelde også de som i dag er helt uføre og ikke er i arbeid eller utdanning.

Begrunnelse:

Du må enten være i arbeid eller utdanning for å kunne søke tilskudd til bil/motorkjøretøy. Er du helt ufør faller du utenfor denne ordningen i dag. Dette ble endret i 2015 av Høyreregjeringen. Arbeiderpartiet ønsker å få endret denne bestemmelsen, da den virker å ramme gruppen uføre skjevt i forhold til hvem som kommer inn under ordningen og hvem som ikke gjør det. Vi ønsker at ordningen skal innrettes slik at dette må gjelde også de som i dag er helt uføre og ikke er i arbeid eller utdanning.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oversendes uten styrets innstilling

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet stemte mot forslagene til endring av regelverk da det ble innført og foreslo i sitt alternative budsjett for 2017 å reversere regelendringen. Dette må likevel sees i sammenheng av en helhetlig vurdering prioritering av ulike velferdsordninger og stønadsnivået.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

80 Alle skal være trygge på jobb

Homonettverket

Forslag:
Arbeiderpartiet:

- Vil styrke arbeidet mot diskriminering, stigmatisering og intoleranse i arbeidslivet, alle skal være trygge på jobb.
- Ønsker en omfattende undersøkelse og mer forskning som avdekker hvordan personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet har det på jobb.

Begrunnelse:
Mange mennesker bruker over en tredjedel av livet sitt på jobb, de fleste opplever jobben som et trygt sted, fri for intoleranse, trakassering og diskriminering. LHBT+ personer har hatt diskrimineringsvern siden 1998. Forskning viser allikevel at for personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet, kan åpenhet by på utfordringer i arbeidslivet. Å ha en jobb er sentralt for personers levekår, det gir økonomisk trygghet, faglig utvikling og er en viktig sosial arena. Arbeiderpartiet vil derfor arbeide mot diskriminering, stigmatisering og intoleranse i arbeidslivet, alle skal være trygge på jobb.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Første kulepunkt er i tråd med allerede vedtatt politikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

96 Barnefattigdom

Heimdal Arbeiderlag

Forslag:

Arbeiderpartiet må sette på dagsorden at 114000 barn i Norge lever i det Bufetat kaller for "barnefattigdom".

Begrunnelse:

Mer enn 11% av barn i Norge lever i en fattig familie. Det betyr at mer enn hvert tiende barn, eller i gjennomsnitt to til tre elever i hvert klasserom vokser opp i en familie med dårlig råd (ref. redd barna). Dette legger grobunn for utenforskap og store samfunnsmessige utfordringer i fremtiden. Med enkle grep gjennom støtteordninger i fritid og skolegang, kan mye negativ utvikling forhindres.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er i tråd med både gjeldende partiprogram og Hurdalserklæringens punkter om å bekjempe barnefattigdom.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

100 Staten som forhandlingsmotpart for lærarar i kommunane

Austevoll Arbeiderparti

Forslag:

Arbeidarpartiet programfestar å overføre forhandlingsansvaret for lærarar frå KS til staten.

Begrunnelse:

Bondevik II-regjeringa overførte forhandlingsansvaret for lærarar i kommunar og fylkeskommunar frå staten til KS frå 2004. Vedtaket blei gjort utan forhandlingar, skikkelege høyringsrundar og drøftingar på førehand. Allereie då vedtaket blei gjort var skuleorganisasjonane i mot overføringa og frykta nedskjeringar, mindrelønnsutvikling og seinka status for læraryrket. Dette har dessverre blitt tilfelle, og læraryrket står no i ei rekrutteringskrise både fordi for få vel lærarutdanning og fordi mange personar med lærarutdanning forlèt yrket. Det er Storting og Regjering som bestemmer og iverksett kva for lover, forskrifter og rammer skulen skal styrast etter. Som døme kan me nemna både lærarnorm, fysisk aktivitet i skulen, nasjonale prøvar, poenggrenser for opptak til lærarutdanning og innføring av femårig lærarutdanning. Det er ikkje alle tiltak frå politisk nivå som er til det beste for skulen, og mange vil nok peika på byråkratisering og overstyring som utviklingstrekk i skulen dei siste tiåra. Dette kan i seg sjølv vera ein av grunnane til svak rekruttering og fråfall i yrket. I tillegg til den mangeårige mindrelønnsutviklinga som blei peika på i streiken.

Austevoll arbeidarparti meiner mykje av utfordringane i skulen kunne blitt løyst på ein betre måte om lærarane og staten var motpartar i ein forhandlingssituasjon, og der lærarane forhandla direkte med dei som bestemmer desse rammene. I dag forhandlar lærarane med KS som først og fremst er oppteken av å avgrensa kommunane sine utgifter, og ikkje har det pedagogiske innhaldet i skulen i fokus. Austevoll arbeidarparti ber difor om at Arbeidarpartiet program festar å overføra forhandlingsansvaret for lærarar til staten, der det høyrer heime.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
På alle andre områder har kommunene ansvar for lønn for sine ansatte. Forslaget innebærer at vi på skolefeltet velger å styre kommunene på en annen måten enn for resten av kommunesektoren. Kommunene har stor lokal handlefrihet i gjennomføring av sine oppgaver. Det innebærer en stor organisasjonsfrihet. Det bør vurderes hvilke konsekvenser forslaget har for effektiv styring i kommunene og hvordan dette påvirker kommunene økonomisk. I dag finansieres kommunesektorens rammetilskudd etter objektive kriterier bla fordi man ikke skal kunne påvirke eller ha insentiv til å handle på en konkret måte. Det betyr at kommunene får inntekter etter antall barn i skolealdrer, ikke etter antall skoler og lærere som er politiske valg.

De viktigste elementene av det kommunale selvstyret er:
- Kommuner med egen folkevalgt ledelse.
- Hver kommune er et eget rettssubjekt (og slik ikke underlagt statens hierarkiske organisasjon).
- Kommuner tar avgjørelser på eget initiativ og ansvar (negativt avgrenset kompetanse)
- Kommunene utøver sitt selvstyre innenfor nasjonale rammer. Begrensninger må ha hjemmel i lov (legalitetsprinsippet).

Følgende prinsipper for forholdet stat-kommune er nedfelt i ny kommunelov:
1. Det kommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål.
2. Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges til det forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne.
3. Innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk bør kommuner ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

114 Sosialpolitikk for en ny tid

Akershus Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:
Intensivere arbeidet med å gjennomføre tillitsreformen i Nav
Gjøre Nav-kontorene åpne og tilgjengelige, og sikre gode nok åpningstider både på kontorene og på telefon
Ansatte i NAV må få mulighet til å utøve skjønn og anvende handlingsrommet i sosialtjenesteloven til å gi et ekstra påslag i økonomisk sosialhjelp

Kriterier for å få sosialhjelp må gjennomgås for å sørge for at de ikke er for rigide til å gi helhetlig hjelp
Man skal ikke bli tvunget til å selge boligen sin for å motta kortsiktig økonomisk nødhjelp i en overgangsperiode.
Gjennomgå stønader og ytelser for å sikre at de er på et nivå man kan leve av
Organisasjoner som deler ut mat og andre nødvendigheter må få tilstrekkelig støtte slik at de kan opprettholde tilbudet sitt
Enslige forsørgere må ivaretas bedre, både gjennom skattesystem og andre ytelser
Se på om flere kommuner og fylker kan overta innkreving selv heller enn å bruke inkassobyråer
Arbeide for å forby reklame for forbrukslån, og intensivere arbeidet med gjeldsregister og andre måter å hindre stor gjeldsgrad
Utvide muligheten Nav har til å gi folk gjeldsfrihet i en periode til økonomien er bedre for familien
Sikre at NAVs tjenester knyttet til økonomi og gjeldsrådgivning når ut til det som trenger det aller mest
- Sørge for at familier har tilgang på velferd gjennom å styrke moderasjonsordningene for barnehage og SFO, utstyrsstipendet, borteboerstipendet og fritidsaktiviteter.
- Vurdere å øke barnetrygden
- Arbeiderpartiet vil følge opp forslagene fra det regjeringsoppnevnte fattigdomsutvalg.

Begrunnelse:
Alle kriser har til felles at de rammer usosialt. De som hadde minst fra før er de som nå merker økningen i priser, strøm og renter hardest. Mange i Norge er bekymra for framtida, og flere kommer til å trenge hjelp fra sikkerhetsnettet vårt. Arbeiderpartiet har som mål at alle skal komme seg gjennom dyrtida uten å måtte hoppe over måltider eller fryse hjemme. Vi skal gjøre sikkerhetsnettet bedre så alle er trygge på å få god og riktig hjelp, og ha rause nok ytelser til at fattigdommen ikke blir varig for familiene som sliter.

Ansatte i Nav og andre deler av hjelpeapparatet må få tillit og rom til å hjelpe på best mulig måte. De må få bruke faglig skjønn i sitt møte med enkeltpersoner og familier. Arbeiderpartiet vil intensivere arbeidet med tillitsreformen i Nav. Nav-kontor og telefonlinjene må holdes åpne så alle vet man har et sted å få kontakt om man trenger hjelp. Det skal alltid være mulig å snakke med et menneske hvis man har behov for det.

I harde økonomiske tider blir mange tvunget inn i forbrukslån med høye renter, og regninger man ikke får betalt går til inkasso. Dette er tiden for å overta innkreving fra inkassobyråene der det er mulig, så de ikke kan drive rovdrift på folk som sliter. Muligheten til å gi ut forbrukslån må bli mindre for å hindre at flere havner i en gjeldsspiral, og reglene for markedsføring av kredittkort og forbrukslån må strammes inn.

I harde tider må vi stille opp for hverandre, og sikkerhetsnettet må være åpent og tilgjengelig dem som trenger det mest.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er viktig nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv.

Punktene i dette forslaget anses som realistiske å gjennomføre uten særlige farer for utilsiktede konsekvenser. Forslaget kan likevel medføre betydelig økte kostnader over statsbudsjett og over kommunenes budsjetter. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 138, 139, 150, 171, 214, 216, 327, 328, 336, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

132 Dagpenger fra 20 % arbeidsledighet

Stjørdal Arbeiderparti

Forslag:

Dagpenger skal innvilges for de som har mistet 20 % av arbeidstiden sin.

Begrunnelse:
Dagens krav om minst 50 % reduksjon av arbeidstid for å ha krav på dagpenger fører ofte til at personer kommer bedre ut økonomisk med en ledighet på 50 % fremfor 40 % ledighet. Slik ordningen fremstår i dag er det et hinder for å komme tilbake til arbeidslivet om man får tilbud om en deltidsstilling over 50 % som ofte er lavere lønnet enn tidligere jobb. Bortfallet av hele dagpengegrunnlaget virker derfor negativt.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter i intensjonen

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet har tidligere gått mot tilsvarende forslag. Først og fremst fordi det er en utfordring at dette kan øke insentivene arbeidsgivere har til å la arbeidstakere forbli permitterte lenger enn nødvendig. En person som mottar dagpenger mens de arbeider noe kan fungere som en subsidiering av en fleksibel arbeidskraftsreserve for arbeidsgiver. I de fleste yrker er det alltid en viss variasjon i behovet for arbeidskraft. Dersom det f.eks en dag er rolig på jobb er det ikke nødvendig å ha alle ansatte på jobb. Dersom et par ansatte mottar dagpenger kan arbeidsgiver lett bruke disse for å balansere arbeidskraften ved å sende dem hjem på statens regning, med lavere inntekt for den dagen. Slike naturlige variasjoner i behovet for arbeidskraft er noe som arbeidsgiver allerede er ment å ha ansvaret for heller enn å dytte regningen over på de ansatte og på felleskapet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

138 Stø kurs i velferdspolitikken

Øygarden Arbeiderparti

Forslag:

Arbeidarpartiet sitt partiprogram slår fast at «Alle som kan og vil jobbe, skal få høve til det. Det er særleg viktig å få unge menneske som i dag mottar passive trygdeytingar, over i aktivitet». Dette

er ein god og naudsynt ambisjon. Samtidig er det ikkje automatikk i at dei som mistar ytingar som følgje av innstramingar i passive stønadsordningar, er dei same som vert fanga opp av aktivitetsskapande tiltak. Resultatet kan verte auka levekårsutfordringar og meir fattigdom. Det må me unngå.

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet har over fleire år hatt som linje i velferdspolitikken å vri mest mogeleg offentleg ytingar frå passive stønadar, til aktive tiltak. Tilnærminga er riktig i møte med den einskilde, og også ein føresetnad for å auke yrkesdeltakinga i samfunnet. Dette igjen er heilt naudsynt for å sikre ei solid finansieringa av velferdsordningane våre i framtida.

Samtidig er det ikkje utan vidare kostnadsfritt å kutte i passive stønadsordningar, for å i staden vri midlane ein sparar over på meir aktive tiltak og ordningar. Følgja vil raskt kunne verte at unge menneskje utan fast forankring i arbeidslivet mistar inntekt, med levekårsutfordringar og auka fattigdom som resultat. Ei slik utforming av velferdspolitikken støttar ikkje særskilt godt opp om fellesskapstankegongen, der alle skal med.

Ein vellukka velferdspolitikk må i staden ta mål av seg til å meir gradvis vri midlane frå passive stønadar til aktive tiltak og arbeidslivsdeltaking, utan at enkeltpersonar opplever tap av stønadsrettighetar inntekt. Ved endringar i stønadsordningar må den einskilde stønadsmottakar alltid følgjast opp individuelt, for å sikre at inntektstap vert unngått.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er viktig nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 139, 150, 171, 214, 216, 327, 328, 336, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

139 Auk barnetillegga
Øygarden Arbeiderparti

Forslag:
Fleire av folketrygdytingane våre har eigne barnetillegg, av omsyn til privatøkonomien til stønadsmottakarar med forsørgjaransvar. Tillegga er viktige, men ikkje særskilt store. Særskilt for eineforsørgjarar inneber situasjonen som stønadsmottakar difor aukande fare for fattigdom – og for barnefattigdom. Barnetillegga er særs målretta stønadsordningar, som rettar seg direkte mot fattigdomsutsette grupper. Arbeidarpartiet meiner difor at barnetillegga i folketrygda må aukast.

Begrunnelse:
Barnetillegga i folketrygdytingane er godt grunngjeve. Stønadsmottakarar med forsørgjaransvar

har ofte ein særs krevjande inntekts- og levekårssituasjon. Dette gjeldt særskilt stønadsmottakarar som også er åleineforsørgjarar. For mottakarar av AAP og Kvalifiseringspengar er barnetillegga på kr. 7.020 i året – det same nivået dei har lagt på i mange år. For uføretrygda er barnetillegg 0,4G. I ein situasjon med mange renteaukingar på relativt kort tid, prisvekst og høge levekostnadar, er faren for auka fattigdom i befolkninga større. Det gjer det viktig å byggje ut og styrkje dei universelle ordningane som rettar seg inn mot dei som i utgangspunktet er mest fattigdomsutsett, og har størst levekårsutfordringar. Stønadsmottakarar med forsørgjaransvar er mellom desse gruppene. Auka barnetillegg vil i tillegg vere god likestillingspolitikk, av di det det er stor overvekt av kvinner mellom åleineforsørgjarar som også er stønadsmottakarar.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
I vedtatt statsbudsjett for 2023 er det allerede vedtatt at barnetilleggene for AAP, Kvalifiseringsprogrammet og dagpenger skal økes til 35 kroner per dag f.o.m 01.03.2023. Tallet som oppgis i begrunnelsen er basert på dagens nivåer. Når det gjelder barnetillegget for uføre har det også blitt gjort endringer allerede i 2022 som fjernet en tidligere begrensning på uføretillegget som innebar at uføretrygd og barnetilleggene samtidig ikke kunne overstige 95% av tidligere inntekt. Dersom forslaget opprettholder forslaget bør forslaget sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 150, 171, 214, 216, 327, 328, 336, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

145 Bedre og mer fleksible botilbud til mennesker med alvorlig psykisk lidelse
Stjørdal Arbeiderparti

Forslag:
Bygge og legge til rette for flere, fleksible botilbud for mennesker med alvorlig psykiske lidelse/ rusproblemer

Begrunnelse:
Tilbudet er for dårlig i dag.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen jobber med en rekke satsninger innen omsorgsbygg og boligutvikling. I hurdalsplattformen står det blant annet at regjeringen vil «Sørge for investeringstilskudd til kommuner for å sikre tilstrekkelig med sykehjemsplasser, trygghetsboliger og heldøgns

omsorgsplasser for de som trenger det.» Boliger til rusavhengige og personer med alvorlig psykiske lidelser vil være en del av denne satsningen.

Før sommeren vil det legges frem en egen opptrappingsplan for psykisk helse der tilgangen på boliger for denne gruppen vil bli et sentralt tema. Tiltakene vil inkludere løsninger for pasienter som er på tvang og står i risiko for å utøve vold.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

150 En ny sosialpolitikk

Alver Arbeiderparti

Forslag:

Vi må: Øke barnetrygden, og vurdere å skattlegge den, slik at fordelingseffektene blir sterkere. Ifølge Finansdepartementets utregninger kan den ordinære barnetrygden økes fra 12.648 kroner til 20.157 kroner, innenfor en provenynøytral ramme med skattlegging, og ytterligere dersom det settes av flere midler til dette. Gjennomgå kravene som stilles til sosialhjelpsmottagere, og sikre at de er bedre balansert. Sosialhjelpen må være en ubyråkratisk økonomisk nødhjelp for folk i krise. Øke tilgjengeligheten til NAV, både digitalt og ved fysisk fremmøte. Øke støtten til frivillige aktører som tilbyr gratis aktiviteter for barn og ungdom, og gjøre det lettere å inkludere barn og ungdom i eksisterende fritidstilbud

Begrunnelse:
Alver Ap støtter Rogaland Aps uttale om «En ny sosialpolitikk». Fattigdom vokser frem i Norge på måter vi ikke har vært vant til. Velstandsøkningene vi har sett, er svært skjevt fordelt. Tallet på fattige barn har økt markant over tid. For ti år siden var andelen barn som vokste opp i fattigdom i Norge bare like over 3 prosent, i dag er andelen nesten 12 prosent. I dag vokser over 115.000 barn opp i familier med lav inntekt. Bare fra 2013 til 2017 har andelen økt med 26 prosent. Gjennom det siste året har flere husstander fått det vanskeligere enn før. Kombinasjonen av prisvekst, høyere rente, økte strømpriser og økt usikkerhet, har ført til at Matsentralen i september i år fordelte over 30 prosent gratis matposer sammenlignet med i fjor. Flere kan bli avhengig av fellesskapets hjelp i årene fremover.

Det er behov for å utvikle en ny sosialpolitikk.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Det er viktig at nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv. Forslaget innebærer en meget detaljert føring med tanke på hvordan en eventuell økning av barnetrygden skal foretas. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 171, 214, 216, 327, 328, 336, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

163 Flere lærlinger i offentlige anskaffelser

Stjørdal Arbeiderparti

Forslag:

Plikten til å stille krav om lærlinger i offentlige anbud må gjelde for alle bransjer

Begrunnelse:

I dag gjelder kravet kun i bransjer med "et særlig behov" for læreplasser. Vi må sikre nok læreplasser i alle bransjer slik at elevene som går ut av videregående sikres en læreplass og får muligheten til å fullføre utdanningen sin og bli en fagarbeider.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

I arbeidet med en Norgesmodell for offentlige anskaffelser legges det opp til strengere krav om lærlinger i relevante bransjer. Intensjonen om å sikre økt bruk av lærlinger i flere bransjer støttes, men det har vært ansett som problematisk å stille absolutte krav om dette. Dette vil være problematisk for innkjøp av tjenester fra selskaper der de ansatte er akademikere. I slike tilfeller vil krav om bruk av lærlinger med yrkesfaglig utdannelse være uhensiktsmessig.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

171 NAV

AUF i Trøndelag

Forslag:

Økningen i trygden skal minst følge inflasjon og faktiske levekostnader i samfunnet. Inntekter fra jobb i samarbeid med NAV ikke skal avkortes. Alle som bruker NAV skal ha lovfestet rett til å ha kontakt med en fysisk saksbehandler. Ingen skal leve i fattigdom av å gå på trygd. Dersom en NAV-lege gjør store endringer i fastlegens vedtak, må det gjøres i dialog med fastlegen.

Begrunnelse:

Trygdesystemet gir mennesker frihet, fordi det gir trygghet. I vår bevegelse ser vi ikke på trygd som en utgift, eller noe som bare gagner de enkeltpersonene som får penger, men en investering i alle, som med fellesskapet i ryggen kan satse på å ta utdanning eller på en ny bedrift. Trygdesystemet gir også barna til syke eller arbeidsledige frihet til å definere sine egne liv, uten å måtte bruke all tiden eller alle pengene sine på å ta seg av foreldrene, fordi fellesskapet stiller opp isteden. Trygdesystemet skaper frihet, trygghet og likere muligheter for alle, og et sterkt trygdesystem er derfor bærebjelken i vår velferdsstat.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oversendes uten styrets innstilling.

Sentralstyrets merknad:
De fleste ytelser og stønader reguleres allerede i dag automatisk med lønnsvekst eller prisvekst. Dette er ikke alltid tilfelle med stønader til hjelpemidler, men det har vært en prioritering i statsbudsjettet for både 2022 og 2023 at dette skal gjøres.

Ytelser som som skal kompensere for mangel på egen inntekt, enten årsaken til inntektsmangel skylds sykdom, uførhet eller andre årsaker bør prinsipielt sett avkortes i det minste delvis. Begrunnelsen for dette er at dersom man får en god inntekt så tilsier det at behovet for en ytelse som skal kompensere for manglende mulighet til å forsørge seg selv i mindre grad er til stede. Det er likevel lagt opp til at de fleste ytelser i folketrygden ikke medfører en krone-for-krone i avkorting, slik at det fortsatt lønner seg for personer som mottar ytelser å jobbe det de kan.

Å lovfeste en rett til et fysisk møte med en nav-veileder bør eventuelt utredes før det vedtas. Mange foretrekker å kontakte Nav på andre måter enn ved fysisk oppmøte og det er allerede utfordringer i tilgjengeligheten i andre kontaktformer som f.eks via telefon til Navs kontaktssenter. Å prioritere retten til en form for kontakt fremfor andre kan medføre dårligere tilgjengelighet samlet sett for brukerne.

Det er viktig nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 150, 214, 216, 327, 328, 336, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

173 Et likestilt og inkluderende fellesskap

AUF i Trøndelag

Forslag:
- Arbeidsgivere forpliktes å tilby tilpasset arbeidstøy for alle kjønn, samt gravide, i de arbeidssituasjoner der det kreves.
- Fjerne kontantstøtten.
- Øke lønnen i kvinnedominerte yrker i offentlig sektor.
- Opprette egne fagområder for kvinners helse ved de medisinske fakultetene.

Begrunnelse:
Norge regnes som et av verdens mest likestilte land, men fremdeles er det store forskjeller mellom kjønnene når det gjelder arbeid, lønn, pensjon og helsepolitikk.

Arbeiderpartiets mål er et feministisk arbeidsliv hvor alle kjønn har like muligheter. I dag ser vi at kvinner opplever noen særskilte utfordringer og barrierer i arbeidslivet. Mange forteller om at arbeidsgiver ikke tilrettelegger for deres livssituasjon, vi er fortsatt ikke i mål med likelønn og det norske arbeidslivet er et av Europas mest kjønnsdelte. Det er gjennom en aktiv feministisk

politikk vi når de likestillingsmålene vi setter oss.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oversendes uten styrets kommentar

Sentralstyrets merknad:
Angående punktet om arbeidstøy så håndteres slike spørsmål allerede i dag i mange tariffavtaler i arbeidslivet. En eventuell lovfesting av rett til kjønnstilpasset arbeidstøy bør i så fall gjøres i samråd med partene i arbeidslivet. Når det gjelder kontantstøtten så er dette allerede ivaretatt av følgende punkt i partiprogrammet: "- Fjerne kontantstøtten og erstatte den med en ventestøtte for de som ikke har fått barnehageplass." Økt lønn i kvinnedominerte yrker er en sak for partene i arbeidslivet. Lønnsdannelsen i den norske modellen styres ikke politisk men av partene i arbeidslivet innenfor rammene av frontfagsmodellen. Angående kvinnehelse står det følgende per i dag i partiprogrammet: "- Legge fram en strategi for kvinners helse, som innebærer styrking av forskning på kvinnehelse, mer kunnskap om kvinnehelse i helseutdanninger og tiltak for å sikre kvinner bedre utredning, behandling og oppfølging i helsetjenesten." En spesifisering av at det skal opprettes egne fagområder om dette vil kunne gripe inn i universitetenes og høyskolenes autonomi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

214 NAV som kronjuvelen i velferdsstaten

AUF i Oslo

Forslag:

- At det skal lønne seg å jobbe, men trygdesatsene må være på et nivå som gir et trygt og verdig liv
- Ingen skal leve i fattigdom av å gå på trygd.
- Gjennomføre en storstilt tillitsreform i NAV.
- At økningen i trygden skal minst følge inflasjon og faktiske levekostnader i samfunnet.
- At inntekter fra jobb i samarbeid med NAV ikke skal avkortes.
- At alle som bruker NAV skal ha lovfestet rett til å ha kontakt med en fysisk saksbehandler
- Heve de laveste satsene
- Fjerne den forlengede ventetiden for dagpenger.
- Opprette lavterskeltilbud for psykisk helse som er rettet mot arbeidsledige.
- Senke saksbehandlingstiden for arbeidsavklaring.
- At dersom NAV-legen gjør store endringer i fastlegens vedtak, må det gjøres i dialog med fastlegen.
- Innføre et nav ung
- At unge under 30 år, uavhengig av ytelse blir fulgt opp av egne konsulenter i nav ung
- At NAV ung kobles inn i saker gjennom barnevernet, psykiatrien og andre instanser
- Videreføre nav i skolen og koblinger mellom NAV i skolen og NAV ung.
- Aktivitet skal være hovedregelen for alle sosialhjelpsmottakere under 30 år.

- Fullføring av videregående skal være en prioritet for denne gruppen

Begrunnelse:
Hovedprinsipper for trygdesystemet
1. Flest mulig skal være i arbeid, men det skal skje gjennom støtte, og ikke kutt fra velferdsstaten.
2. Kutt i trygd skal aldri brukes som et virkemiddel for å få folk ut i jobb.
3. Ingen skal leve i fattigdom av å gå på trygd.
4. De ansatte i NAV må få tillit til å utøve faget sitt, og brukerne må møtes med tillit i Velferdsstaten skal gi trygdeytelser folk kan leve av.

Verdighet for alle
Trygdesystemet gir mennesker frihet, fordi det gir trygghet. I vår bevegelse ser vi ikke på trygd som en utgift, eller noe som bare gagner de enkeltpersonene som får penger, men en investering i alle, som med fellesskapet i ryggen kan satse på å ta utdanning eller på en ny bedrift. Trygdesystemet gir også barna til syke eller arbeidsledige frihet til å definere sine egne liv, uten å måtte bruke all tiden eller alle pengene sine på å ta seg av foreldrene, fordi fellesskapet stiller opp isteden. Trygdesystemet skaper frihet, trygghet og likere muligheter for alle, og et sterkt trygdesystem er derfor bærebjelken i vår velferdsstat.

Arbeidsledige
Arbeidsledighet kan ramme mennesker i alle livsfaser og kan komme av en rekke årsaker. De som opplever dette, havner i en sårbar livssituasjon som er full av uforutsigbarhet. Her må samfunnet og velferdsstaten stille opp for å lette på unødvendige stresskilder og sørge for at de som kan får komme inn på arbeidsmarkedet igjen. Spesielt alvorlig er det å falle ut av arbeidslivet for de som er unge, fordi vi vet at unge som faller ut av utdanning eller jobb har vanskelig for å komme seg inn igjen, og fordi det kan gjøre at faller helt ut av samfunnet.

NAV ung
Ungdom og unge voksne lever ofte hurtige skiftende liv. Samtidig er unge en sårbar gruppe i arbeidslivet som kan ha vanskelig for å få innpass i arbeidsmarkedet. I denne gruppen er de avgjørende at NAV kommer raskt på banen. Unge som kommer inn i NAV-systemet skal ikke måtte vente. De skal møtes av egne konsulenter med god tid og få klinter. AUF ønsker et eget NAV ung med kortere saksbehandlingstid og tett, ukentlig oppfølging. Å få unge ut i jobb må være en prioritert oppgave ved alle NAV-kontor. Ungdom må også prioriteres til kurs og tiltaksplasser.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Noen av AUF i Oslos forslag sammenfaller med Oslo Arbeiderpartis standpunkt, andre fraviker. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse.

Sentralstyrets merknad:
Det er viktig nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte

inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 150, 171, 216, 327, 328, 336, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

216 En ny sosialpolitikk

Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag

Forslag:

Fattigdom vokser frem i Norge på måter vi ikke har vært vant til. Velstandsøkningen er svært skjevt fordelt. Tallet på fattige barn har økt markant over tid. For ti år siden var andelen barn som vokste opp i fattigdom i Norge like på tre prosent, i dag er andelen nesten 12 prosent. 115.000 barn vokser opp i familier med lav inntekt. Bare fra 2013 til 2020 har andelen økt med 36 prosent.

Gjennom det siste året har flere mennesker fått det vanskeligere enn før. Kriser rammer usosialt, og de som hadde minst fra før merker kombinasjonen av prisvekst, høyere rente, økte strømpriser og økt usikkerhet hardest. Dette har blant annet ført til at Matsentralen i september i år fordelte over 30 prosent gratis matposer sammenlignet med i fjor. Mange er bekymret for fremtiden, og flere vil trenge fellesskapets hjelp i årene fremover.

Et viktig tiltak er å øke barnetrygden, og vurdere å skattlegge den, slik at fordelingseffektene blir sterkere. Ifølge Finansdepartementets utregninger kan den ordinære barnetrygden økes fra 12.648 kroner til 20.157 kroner, innenfor en provenynøytral ramme med skattlegging, og ytterligere dersom det settes av flere midler til dette.

Ansatte i Nav og andre deler av hjelpeapparatet må få tillit og rom til å hjelpe på best mulig måte, og få bruke sitt faglige skjønn i sitt møte med enkeltpersoner og familier. Arbeiderpartiet vil intensivere arbeidet med tillitsreformen i Nav. Nav-kontor og telefonlinjene må holdes åpne så alle vet man har et sted å få kontakt om man trenger hjelp. Det skal alltid være mulig å snakke med et menneske hvis man har behov for det.

I harde økonomiske tider blir mange tvunget til å ta opp forbrukslån med høye renter, og regninger man ikke får betalt går til inkasso. Dette er nå vi bør ta overta innkreving fra inkassobyråene der det er mulig, så de ikke kan drive rovdrift på folk som sliter. Muligheten til å gi ut forbrukslån må bli mindre for å hindre at flere havner i en gjeldsspiral, og reglene for markedsføring av kredittkort og forbrukslån må strammes inn.

Arbeiderpartiet vil at alle skal komme seg gjennom den dyrtida vi nå står i uten å måtte stå over måltider eller fryse fordi man må spare strøm. Vi skal gjøre sikkerhetsnettet bedre og fellesskapet sterkere for alle som trenger hjelp. Nå er tida for å utvikle en ny sosialpolitikk.

- Gjennomgå stønader og ytelser for å sikre at de er på et nivå som gjør det mulig å leve av
- Gjennomgå kravene som stilles til sosialhjelpsmottakere, og sikre at de er bedre balansert for å gi folk helhetlig hjelp. Sosialhjelpen må være en ubyråkratisk økonomisk nødhjelp for folk i krise

- Øke barnetrygden, og vurdere å skattlegge den, slik at fordelingseffektene blir sterkere. Ifølge Finansdepartementets utregninger kan den ordinære barnetrygden økes fra 12.648 kroner til 20.157 kroner
- Øke barnetrygden også til barn over seks år
- Øke tilgjengeligheten til NAV, og sikre lengre åpningstider både digitalt og ved fysisk frammøte.
- Intensivere arbeidet med tillitsreformen til NAV
- Utrede hvordan NAV kan gi gjeldsfrihet i en periode til økonomien er bedre
- Ivareta enslige forsørgere bedre
- Øke støtten til organisasjoner og frivillige aktører som deler ut mat og annen nødvendig hjelp, som tilbyr gratis aktiviteter for barn og ungdom, og gjør det lettere å inkludere barn og ungdom i eksisterende fritidstilbud.
- Ingen skal tvinges til å selge boligen sin for å motta kortsiktig økonomisk hjelp
- Forby reklame for forbrukslån, og intensivere arbeidet med gjeldsregister og andre måter å hindre stor gjeldsgrad
- Utrede om kommuner og fylkeskommuner kan overta innkreving selv i stedet for inkassobyråer

Begrunnelse:
Bekjempe økende fattigdom og gjøre tilgang til og kontakt med det offentlige bedre.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget inneholder mange forslag Oslo Arbeiderparti ikke har diskutert eller tatt stilling til. Styret i Oslo Arbeiderparti oversender derfor forsalget uten å ta stilling de enkelte forslagene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Sentralstyrets merknad:
Det er viktig at nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv. Forslaget innebærer en meget detaljert føring på hvordan en eventuell økning/omlegging av barnetrygden skal foretas. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 150, 171, 214, 327, 328, 336, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

224 Ikke kutt i dagpengene
Askøy Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet mener at
- man ikke skal kutte i dagpengeordningen.
- Minstesatsene i ulike trygdeytelser må følge prisveksten.

Begrunnelse:
I forslag til statsbudsjettet for 2023 har regjeringen foreslått å kutte i ordningen som sikrer dagpenger til arbeidsledige. Dette gjør man ved å stramme inn hvor mye man må ha tjent før man ble arbeidsledig. Nå er det slik at man kan beregne dagpenger til arbeidsledige ut fra inntekt de tre siste årene, men regjeringen har foreslått å endre dette til at bare inntekt fra det siste året skal legges til grunn.

Over 2000 nye registrerte arbeidsledige vil ikke få dagpenger som følge av de nye foreslåtte reglene. I underkant av 13 000 personer vil få mindre i dagpenger. Rundt 1400 personer vil få dagpenger i maks 52 uker, i stedet for maks 104 uker.

I dag er arbeidsledigheten på 1. 6 prosent, Statsbudsjettets prognose er 1. 7 prosent i 2023 og 1. 9 prosent i 2024. Askøy Ap frykter at arbeidsledigheten vil stige mer enn prognosen tilsier pga. omslag i økonomien.

Kuttet i dagpenger kan skyve flere over på sosialhjelp. Dette er negativt for dem det gjelder, men også for kommunene som kan få økte sosialhjelputgifter. De som har minst og er mest sårbare risikerer å få det enda vanskeligere. Dette vil bidra til å øke forskjellene i Norge.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Minstesatser i de fleste av dagens trygdeytelser følger lønnsveksten. Tradisjonelt sett og over tid er denne høyere enn prisveksten. Med unntak av år med reallønnsnedgang vil dagens reguleringsregler være betydelig bedre enn forslaget slik det ligger. Forslaget om å ikke kutte i dagpengene støttes, men er ikke særs aktuelt å gjøre uansett.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

240 Rettighet til dagpenger for selvstendig næringsdrivende med enkeltmannsforetak
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag

Forslag:
Regjeringen legger til grunn rettigheter til dagpenger for selvstendig næringsdrivende med enkeltmannsforetak, på lik linje med andre arbeidstakere.

Begrunnelse:
Selvstendig næringsdrivende med enkeltmannsforetak betaler personskatt, men har ikke rett til dagpenger. Selvstendig næringsdrivende med enkeltmannsforetak har heller ikke krav på sykepenger fra dag 1. Summen av dette er at allmenheten kan oppleve manglende rett til dagpenger for denne gruppen som urettferdig. Manglende rettigheter til dagpenger er en fattigdomsfelle.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen om inntektssikring for denne gruppen. Men dette konkrete forslaget er uoversiktlig i konsekvens og kriterier, og fylkesstyret anbefaler ikke dette.

Sentralstyrets merknad:
Det er allerede lagt opp til i Hurdalserklæringen at man vil se på forbedringer av velferdsordninger og inntektssikring for frilansere og selvstendig næringsdrivende. Å gi rett på "lik linje med arbeidstakere" kan være en unødvendig binding med tanke på at arbeidstakere har ulempen at arbeidsgiver betaler arbeidsgiveravgift. Dette bør ikke vedtas i detalj av landsmøtet. Angående sykepenger så nevnes dette i begrunnelsen, men ikke vedtaket. Dersom det er ment som en del av forslaget kan det nevnes at heller ikke arbeidstakere har rett til sykepenger fra felleskapet fra dag 1. Arbeidstaker mottar de første dagene sykepenger fra arbeidsgiver. Om det skulle være "lik rett" for selvstendig næringsdrivende vil arbeidsgiver og arbeidstaker være samme person og det vil kun innebære at en person skal betale seg sykepenger til seg selv.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

251 En aktiv politikk for likestilling i arbeids- og næringsliv

Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:
- Øke yrkesaktiviteten gjennom å styrke kvalifiserende tiltak for innvandrerkvinner som faller utenfor andre ordninger.
- Ha en aktiv politikk for hele, faste stillinger i et seriøst arbeidsliv, og styrke arbeidsgiveres og bedrifters arbeid for likestilling og mot diskriminering.
- Sikre at praksisplasser fører til faste ansettelser
- Legge til rette for kvinnelige grundere gjennom skolering og finansieringsordninger som omfatter småskala kvinnearbeidsplasser
- Utvide statens prinsipper for eierstyring til også å gjelde mål om likestilling, blant annet når det gjelder rekruttering til topplederstillinger og styrelederverv.

Begrunnelse:
Norge er et av verdens mest likestilte land, og en av grunnene er den høye yrkesdeltakelsen blant kvinner. Samtidig møter kvinner fortsatt på en rekke barrierer i arbeids- og næringslivet, og dette er særlig tydelig på toppen i næringslivet og blant innvandrerkvinner og kvinner som jobber deltid i lavlønnsyrker. Det er behov for en mer aktiv politikk både blant de som står svakest i arbeidsmarkedet, og i næringslivet.

Norsk arbeidsliv stiller høye krav til kompetanse, på alle nivåer. For innvandrere med lav formell utdanning fra land utenfor Europa er det spesielt vanskelig å komme inn på arbeidsmarkedet. Innvandrerkvinner er overrepresentert i lavlønnsjobber og deltidsarbeid. Innvandrerkvinner opplever i tillegg både direkte og indirekte diskriminering i arbeidsmarkedet, i tillegg til manglende likestilling i familien og fordeling av omsorgsansvar.

En aktiv politikk for et trygt og organisert arbeidsliv, med hele, faste stillinger og krav til aktivt arbeid for likestilling og mot diskriminering på arbeidsplassen, er grunnleggende for å styrke innvandrerkvinners posisjon i arbeids- og næringsliv. Det er også viktig å styrke innvandrerkvinners muligheter som grundere. Oslo ser vi at innvandrerkvinner skaper sine egne

arbeidsplasser, bl.a. for salg, reparasjon og vedlikehold av klær og tekstiler. De skaper dermed arbeidsplasser, også innen sirkulærøkonomi, for kvinner som mangler formell kompetanse. Finansieringsordningene for gründerbedrifter må gjøres tilgjengelig også for slike virksomheter.

I Norge er bare én av fire gründere kvinner, kun 14 prosent av topplederne i de 200 største, norske selskapene er kvinner og færre enn én av fem grunnleggere av norske aksjeselskap er kvinner. Selv om vi har krav om ingen kjønn skal ha mindre enn 40 prosent representasjon i styrer i norske aksjeselskaper, er bare 15 prosent av styrelederne kvinner. Denne situasjonen må rettes opp!

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Innstillingskommentar:
Punkt om kvinnelige grundere ligger hos næring. Innstilling kun behandlet av Arbsos.

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen om å føre en aktiv sysselsettingspolitikk og styrket likestilling er i tråd med Arbeiderpartiets overordnede politiske mål. Punktet om å kvalifiserende tiltak for innvandrerkvinner er allerede nedfelt i gjeldende partiprogram der det står følgende:

- Ytterligere styrke kvalifiserende tiltak for innvandrerkvinner som faller utenfor andre ordninger.

Dagens regjering har allerede lagt opp til flere tiltak for å styrke likestillingen i næringslivet, deriblant krav om 40% representasjon fra begge kjønn i styrer i norske bedrifter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

277 Økende lønnsforskjeller skal reduseres med sentrale forhandlinger og kronetillegg
Drammen Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil at offentlige arbeidsgivere (stat, kommune og selskaper) sørger for kronetillegg i lønnsforhandlingene for å bremse i lønnsforskjellene i offentlig virksomhet.

Begrunnelse:
Målsettingen må være at ingen som jobber heltid i det offentlige Norge skal oppleve fattigdom. De skal med sin inntekt greit klare og forsørge seg selv og to barn.

Det å være fattig i Norge som voksen føles av mange som en skam i et land hvor «alle som vil får det til». Det å så vidt få pengene til å strekke til mat, klær og husrom fører lett til ensomhet. Dette fordi det ikke er penger til bil, buss, kino, bursdagsfeiringer eller å invitere folk inn på besøk. Ei heller kunne delta i et spleiselag til sommerfest eller julebord på jobb.

Barn som lever i en lavinntektsfamilie skjemmes ofte over hvem de er. Forskning viser at de har færre venner og oftere blir mobbet. Det er sjeldnere i andres bursdagsselskap og de inviterer sjeldnere med seg andre hjem. De trives dårligere på skolen og deltar på færre fritidsaktiviteter. Norsk psykologforening v/Kari Frank: Fattigdom er en av faktorene som sterkest predikerer psykiske helseproblemer. Hvert 10. barn lever i relativ fattigdom. (Bufdir 2019)

De med lav lønn får dårligere alderspensjon enn de med høy lønn. Lavtlønte har mindre boareal, sjeldnere hytte og elbil. Altså rike bor bedre og sunnere enn fattige. Lavere utdanning og inntekt påvirker hvor lenge nordmenn lever. Ulikhet dreper. Ressurssterke får bedre hjelp av leger også på sykehus. Antallet barn som lever i lavinntektsfamilier, øker i det norske samfunnet. Ifølge Forskning.no har andelen fattige familier økt fra 4 til 10 prosent de siste 20 årene. Halvpartene av familiene har innvandrerbakgrunn. (Fagbladet 01.07.2021 info SSB statistikk)

Folkehelseinstituttet fastslår at mennesker som bor i en husholdning med lav inntekt, er mer utsatt for coronasmitte enn andre.

Barn av foreldre med aller lavest inntekt har tre til fire ganger så høy sannsynlighet for å bli diagnostisert med psykiske lidelser, sammenliknet med barn med de rikeste foreldrene, viser en studie fra Folkehelseinstituttet. ADHD er den diagnosen hvor klasseskillet er størst, deretter kommer angst og depresjon blant barn og unge. (FHI)

Tre av fire barn som kommer fra de mest ressurssterke familiene, deltar regelmessig i organiserte fritidsaktiviteter. Blant barna som vokser opp i de minst ressurssterke familiene, er det bare to av fire som er aktive. Men disse barna bruker fritidsklubbene i større grad enn andre. Forskningen avdekker også at forskjellene mellom barn og unge har økt siden 2000 og fram til i dag. (Ungdata/Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.)

Lønnsutvikling
Lønnsforskjellene øker mellom de med lavest inntekt og de med høy inntekt. De som jobber som skoleassistenter, barnehage- og skolefritidsassister, hjemmehjelpere o.l. har lav inntekt og utfordringer med å forsørge eventuelle barn. De høytlønte har hatt klart større prosentvis lønnsvekst enn lønnstagere med lavere lønn (2000 -2010 SSB).

I tillegg utgjør lik %-vis lønnsøkning et mindre kronetillegg for de med lavlønn. I 1997 var månedslønnen til de ti prosent best betalte 2,8 ganger større enn gjennomsnittslønna til de ti prosent lavest betalte jobbene. I 2017 var tilsvarende forholdet 3,8. Det tilsvarer en lønnsforskjell på 65.600 kroner i måneden 2017 kroner. (Frifagbevegelse)

Inntektsulikheten i Norge er mye større enn det offisiell inntektsstatistikk viser. Forklaringen er at statistikken bare tar med inntekt som er rapportert i de personlige skattemeldingene. Inntekt er penger som en person eller bedrift mottar i bytte mot å selge en vare, utføre en tjeneste eller som avkastning på investert kapital. Særlig sistnevnte leder til store ulikheter i inntekt i Norge. (forskning SSB) Dette handler om utbytte på kapital, eiendeler og eiendom.

Tar man med prisstigningen, kommer de lavest lønnede også dårlig ut. For perioden 2008-2015 har de hatt en lønnsøkning på beskjedne 0,5 prosent i forhold til inflasjonen. Mens årslønnsveksten for de lavest lønnede fra 2008 til 2015 var på 14,1 prosent, var inflasjonen 13,6 prosent. For de høyereliggende lønnsgruppene har veksten vært betydelig større enn inflasjonen. (fagforbundet 02.12.2016)

Samfunnet

«Den rikeste ene prosenten mottar 20 prosent av markedsinntektene», forteller Rolf Aaberge i Statistisk sentralbyrå (2021). Økt konsentrasjon av økonomisk makt kan på sikt bli en trussel mot demokratiet. Den lille eliten på 1% vil få veldig stor makt og innflytelse, men deres innflytelse er ikke forankret i demokratiske institusjoner. Neste generasjon som mottar skatt fra denne 1% vil forsterke denne økonomiske makten. (Enkelt kan en si at markedsinntekt handler om utbytte på kapital, eiendeler og eiendom.) Norge har de største lønnsforskjellene i Norden

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet støtter sentrale forhandlinger og dette anses ivaretatt av partiets gjeldende politikk. Angående spørsmålet om kronetillegg er dette noe som partiet har ment må være opp til partene i arbeidslivet å selv ta stilling til.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

283 Utflytting av statlige arbeidsplasser
Vestnes Arbeiderparti

Forslag:
Statlige høykompetansearbeidsplasser bør flyttes ut av Oslo-området og lokaliseres jevnere rundt om i landet. Det er et mål at alle fylker i Norge skal være vertskap for departementsfunksjoner. Flytting av arbeidsplasser bør skje over lengre tidsperioder for å sikre forutsigbarhet for de ansatte.

Begrunnelse:
Et rikt og mangfoldig arbeidsmarked er det viktigste verktøyet for å sikre god befolkningsutvikling. Unge jobbsøkere har større sjanse for å bli værende eller flytte til et sted dersom de finner en utdanningsrelevant jobb de har lyst på. Men underskuddet av statlige arbeidsplasser gir et mindre mangfoldig arbeidsmarked enn nødvendig, også i regioner som har verdensledende og mangfoldig nærngsliv. Hovedstadsfunksjonene, og ikke minst alle de statlige arbeidsplassene, har hatt stor betydning for den sterke veksten i Oslo. Dette godet må deles. Om vi har lært én ting av koronakrisa, er det hvilke muligheter som finnes for å jobbe digitalt sentralisert, men fysisk desentralisert, Det gir muligheter for å tenke helt nytt når det gjelder organisering av statlige arbeidsplasser i Norge. Møre og Romsdal har i dag nest færrest statlige arbeidsplasser i forhold til innbyggertal nest etter Rogaland. Dette er vi ikke fornøyde med.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er ikke nedfelt som mål i verken partiprogram eller Hurdalsplattformen at vi ønsker å flytte ut statlige arbeidsplasser. Regjeringen har vedtatt nye retningslinjer for lokalisering av statlig arbeidsplasser. Samtidig sier vi at i Hurdalsplattformen at nye statlige arbeidsplasser skal legges

utenfor Oslo, med mindre helt åpenbare grunner tilsier noe annet. Veksten innenfor eksisterende statlige arbeidsplasser skal fordeles mer rettferdig mellom by og land.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

285 Innføring av bestemmelser om midlertidighet i EUs kabotasjeregelverk på persontransport

Molde Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet skal jobbe for at Norge skal innføre bestemmelser om midlertidighet i EUs kabotasjeregelverk på persontransport (turbuss), lik modellen som Danmark har innført. Danmark innførte i 2019 en begrensning på utenlandske turbussers kabotasje i landet på maksimalt 7 dager. Bussene må deretter være ute av Danmark i 30 dager før retur.

Begrunnelse:
Beskytte og stoppe nedbygging av norsk turbussnæring som over år har tapt terreng i konkurransen med utenlandske aktører som opererer innenfor dagens kabotasjeregelverk. Dagens regelverk setter ikke i praksis begrensninger på hvor mye eller hvor lenge et utenlandsk selskap kan kjøre turbuss i det interne norske markedet. De utenlandske selskapene kjører på langt lavere betingelser enn de norske, og erfaringsmessig er de svært vanskelig å kontrollere for norske myndigheter. Dette gjør at norske selskapet taper og må bygge ned sin virksomhet, noe som igjen utfordrer blant annet beredskap og ikke minst tap av arbeidsplasser i næringen.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er i tråd med partiets politikk, og regjeringen arbeider med dette nå.

EØS-reglene for persontransportkabotasje (turbuss) gir EØS-transportører rett til å utføre kabotasje på midlertidig basis. Begrepet «midlertidig» er ikke nærmere definert i EØS-regelverket.

Danmark innførte fra 1. november 2019 en nasjonal tolkning av begrepet «midlertidig», der persontransportkabotasje er begrenset til 7 dager sammenhengende per kalendermåned. 9. juni 2021 sendte EU-kommisjonen åpningsbrev til Danmark, der de påpekte at de danske reglene muligens er i strid med EU-retten.

Island innførte 10. juni 2021 en nasjonal tolkning av begrepet «midlertidig» der persontransportkabotasje begrenses til 10 dager sammenhengende per kalendermåned. EFTAs overvåkingsorgan (ESA) sendte 4. mai 2022 åpningsbrev til Island, der de hevder at Islands regulering er brudd på EØS-retten.

I Norge har vi ingen nasjonal tolkning av begrepet «midlertidig persontransportkabotasje», noe som medfører at brudd på reglene i realiteten ikke kan kontrolleres og håndheves av Statens vegvesen og politiet.

Det er viktig å fremme gode arbeidsvilkår i transportnæringen, og at utenlandske turbusser bør konkurrere på like vilkår som norske busser. Sakene mellom Danmark og Kommisjonen og mellom Island og ESA, viser at handlingsrommet innen EØS-retten på dette området er uklart. Det er i tråd med Hurdalsplattformen å utfordre handlingsrommet i EØS-avtalen.

Eksempelvis kom EU-domstolen i 2018 med en avgjørelse som langt på vei gir medlemsstatene et handlingsrom til å utfylle upresise regler. Sak C-541/16 Kommisjonen v Danmark gjaldt godstransportkabotasje, men momenter i dommen bør også kunne gjøres gjeldende for persontransportkabotasje. Det vises i dommen til at medlemstatene kan vedta nasjonale gjennomføringstiltak selv om en forordning ikke uttrykkelig gir dem myndighet til dette: Videre at en generell og upresis ordlyd er en indikasjon på at det er nødvendig med nasjonale gjennomføringstiltak, og at medlemsstatene må gis rett til å gjennomføre slike tiltak, så lenge de er proporsjonale.

Samtidig er det viktig å kartlegge hvilke konsekvenser en nasjonal tolking vil få for den norske reiselivsnæringen. Det er også ønskelig å sondere om reiselivsnæringen i mindre grad vil bli berørt dersom man velger en norsk modell/definisjon av «midlertidig» som er mindre streng enn den danske reguleringen.

Det utredes konsekvensene av ulike tolkinger av «midlertidig» persontransportkabotasje vil ha for den norske reiselivsnæringen, og regjeringen vil komme tilbake med forslag til en norsk tolking. Jeg er imidlertid ikke sikker på datoer.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

288 Pensjonistenes kjøpskraft

Larvik Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil arbeide for at pensjonister i Norge kan opprettholde sin kjøpekraft.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:

Forslaget er ufullstendig i sin nåværende form

Sentralstyrets merknad:

Slik regelverket for regulering av pensjon er utformet per i dag (som AP endret i 2022) opprettholder pensjonene sin verdi i form av kjøpekraft automatisk så lenge det ikke er reallønnsnedgang i samfunnet fordi det reguleres som snitt av lønns- og prisvekst. I dårlige år, der arbeidstakerne får reallønnsnedgang (som er sjeldent), er det rimelig at også pensjonistene bærer sin del av byrden. Dette har lenge vært et viktig prinsipp for AP.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

301 Økt stønad til parykk

Sandefjord Arbeiderparti

Forslag:

Sandefjord Arbeiderparti vil at Norge skal igangsette en gjennomgang av støtteordningene for personer med alopecia, for å øke den årlige stønaden til kjøp av parykk for personer over 30 år.

Begrunnelse:

Akutt hårtap oppleves av de aller fleste som vanskelig og sårt, og ofte nærmest traumatisk. Dette kan virke svært hemmende både sosialt og i arbeidsliv, og bidrar i mange tilfeller til å holde folk utenfor.

Stønad til parykk fra NAV for personer over 30 år er i dag på 5725 kroner per år, uendret fra 2018. Dette beløpet er svært lavt sett i lys av de faktiske utgiftene kjøp av parykk innebærer, da den reelle prisen for en parykk i den standarden som er nødvendig som regel vil komme på godt over 40.000kr,-. Parykkene har nemlig de siste årene utviklet seg enormt både funksjonelt og utseendemessig, mens stønadsordningen ikke har fulgt prisutviklingen. På samme tid som stønaden for mennesker med alopecia siden 2010 endret seg med kun 11,93 %, og 1,06 % siden 2018, har gjennomsnittlige priser på parykk derimot økt med hele 70 % siden 2010, og 30 % siden 2018. Disse tallene viser tydelig at stønaden ikke gjenspeiler prisene på dagens parykker og at stønaden som gis ikke dekker i nærheten av hva én enkelt parykk koster. Parykker er for mange et svært viktig hjelpemiddel for at personer med alopecia kan fungere i skole, relasjoner, sosialt og arbeidsliv, og de høye prisene uten dekning i stønaden tvinger folk til enten å dekke enorme summer selv eller i ytterste konsekvens holde seg utenfor samfunnet. Det er dermed både viktig for manges psykiske helse og samfunnsøkonomisk fornuftig å bedre stønadsordningen for personer med alopecia.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Dette må vurderes i en helhetlig prioritering i sammenheng med andre velferdsordninger og nivået på ulike stønader og ytelser.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

327 Øke satsene for sosiale ytelser, og ikke motregne eventuelle andre mindre arbeidsinntekter hos mottakerne

Drammen Arbeiderparti

Forslag:

Livsoppholdssatsene bør økes til et anstendig levenivå. Barnetrygd, strøm, nødvendige transportkostnader og fritidskort bør holdes utenfor Livsoppholdssatsene.

Begrunnelse:

Som vi ser etter prisstigning på nødvendighetsvarer som strøm, transport og mat, så gir ikke dagnes sosiale satser er verdig liv. Vi arver også lave satser på ytelser av alle slag etter forrige to regjeringer, og for å unngå fattigdom og nød i Norge, bør satsene økes til et anstendig

levenivå. Barnetrygd, strøm, nødvendige transportkostnader, medlemskap i politiske og fritidskort bør holdes utenfor Livsoppholdssatsene. Det skattes ikke av sosiale ytelser, så er økt grunnfradrag vil ikke hjelpe denne gruppen. Det bør være lettere for folk med lavere inntekter på grunn av deltidsarbeid eller litt inntekter fra lønnet arbeid, å få økonomisk sosialhjelp når de trenger det, uten å måtte motregne andre inntekter.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Fastsetting av satser for sosialhjelp avgjøres i dag av kommunene med kun veiledende satser foreslått av regjeringen. Hvor høye satsene på sosialstønaden er skal baseres på en helhetlig vurdering av behovet til den enkelte, i lys av den enkeltes situasjon og andre velferdsytelser og tilbud i kommunen lokalt. Fastsettelsen av satser skal dermed i utgangspunktet allerede ta hensyn til varierende kostnader og ulike andre inntekter. Det kan nevnes at dersom ulike kostnader skal holdes utenfor beregningen så vil det bety at stønadsmottakerne vil motta mindre penger da de ikke får utmålet stønad for å dekke disse inntektene.

Det er viktig at nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv.

Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 150, 171, 216, 327, 328, 336, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

328 Øke livsoppholdssatsene for gjeldsofre
Drammen Arbeiderparti

Forslag:
Øk livsoppholdssatsene for gjeldsofre tilsvarende SIFOs satser for alminnelige forbruksutgifter, og holde strøm og transport utenfor slik at disse dekkes utfra reelle utgifter.

Begrunnelse:
Det vil motvirke økt fattigdom og gi gjeldsofre verdige liv, spesielt vil dette skåne barnefamilier. Dette er ikke et tiltak som vil belaste statskassen, eller medføre inflasjon, da det er en ren omfordeling av mere tilgjengelige midler for levekostnader til gjeldsofre istedenfor til kredittkortselskaper og banker med dyre forbrukslån.
https://www.oslomet.no/om/sifo/referansebudsjettet,

De økte strømutgiftene, transportkostnader, matpriser og renter, vil nå medføre at langt flere kommer i gjeldsproblemer, blant annet på grunn av aggressiv markedsføring av kredittkort, avbetalingsløsninger og dyre forbrukslån. Den samlede usikrede forbruksgjelden i Norge, med

renter på 10-25%, utgjør per oktober 2022 NOK 150 milliarder
https://www.gjeldsregisteret.com/blog/post/forbruksgjelden-holder-seg-stabil

Dersom prisveksten fortsette, vil en rekke vanlige folk, fra enslige til familier, komme betalingsvansker, og mange ender som gjeldslaver.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Nivåene for hva man får beholde av inntekter når man er på gjeldsofferordningen er ment å sikre et forsvarlig livsopphold. Intensjonen om å ivareta dette støttes, men forslaget har en detaljeringsgrad som innebærer at det kan trenge utredning før det vedtas på denne måten.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

336 Utbetalinger fra NAV
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Privatpersoner med ytelser fra NAV må få utbetaling en gang på fast dato per måned.

Begrunnelse:
I samfunnet vårt i dag står en for stor andel utenfor arbeidslivet. Statistikker viser at dette gjelder opp mot 30% av innbyggere i arbeidsfør alder (18- 67). For personer som havner utenfor arbeidslivet er det nødvendig å motta økonomisk hjelp fra ulike NAV ordninger. Når utbetalingene kommer til ulike datoer blir sjelden en utbetaling stor nok til å dekke f.eks boutgifter. Dette gjør at det økonomiske puslespillet, som har marginalt med brikker i utgangspunktet, blir svært krevende å legge. Dette fører ikke til forbedring i helsetilstanden for de fleste. Det krever et overskudd å ha slik kontroll på økonomien. Dette er for de fleste angst og stress fremmende. Slik at den energi en ønsker skal legges til å jobbe med egen helse og utvikling, fort kan bli brent opp av stress og bekymring for hvordan klare egen økonomi. Vi mennesker er helt avhengig av penger for å kunne dekke våre basale behov. Når dette trues er det svært vanskelig å konsentrere seg om andre oppgaver. Når en er i ordinært arbeid og mottar lønn, så kommer denne en gang pr mnd. Da har en en oversikt over hva og hvordan en må disponere. Målet er som regel å hjelpe NAV hjelps mottakeren tilbake eller inn i ordinært arbeidsliv. Det vil da være normalen å få lønn en gang pr. mnd. Eksempler på utbetalingsdatoer er: AAP: annenhver uke, etter meldekort, Barnebidrag: utbetalt når NAV blir betalt, Barnepensjon: cirka den 19., Bidragsforskudd: cirka den 3., Dagpenger: utbetaling varierer, Foreldrepenger: innen den 25., Etterlattepensjon: cirka den 19., Grunn og hjelpestønad: cirka den 19., Introduksjonsstønad: variere fra kommune til kommune, Kontantstøtte: cirka den 30., Kvalifiseringsstønad: varierer fra kommune til kommune, Menerstatning: cirka den 19., Omsorgspenger: innen den 25., Opplæringspenger: cirka den 23., Overgangsstønad: cirka den 19., Pleiepenger: innen den 25.,Stønad til barnetilsyn: cirka den 19.,Svangerskapspenger: innen den 25., Sykepenger: enten den 25 eller 5 dager etter innvilget, Tiltakspenger: annenhver uke,

etter meldekort, Uføretrygd: cirka den 19., Ventelønn: den 12., Økonomisk sosialhjelp: variere fra kommune til kommune. Dersom det blir satt en fast utbetalt stønad må det også være mulig å få forskudd hos NAV når saksbehandlingstiden er lang. Vi har så mange flotte ordninger i Norge, men dette kan være et forholdsvis enkelt og viktig bidrag for å sette flere i stand til å fokusere på helse og arbeid/aktivitet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen om å sikre et system for utbetalinger som er enklere for brukerne å forholde seg til støttes. Forslaget legger likevel meget detaljerte føringer på det som i utgangspunktet er et administrativt spørsmål. Det er i mange tilfeller mye som taler for at utbetalinger kan måtte foretas til ulike tider. F.eks. er det økonomisk sosialhjelp ment å være ment for meget midlertidige perioder som en nødhjelp. Da er det viktig med fleksibilitet for når pengene skal utbetales siden det vil være varierende behov basert på brukerens situasjon. Forslaget bør sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 150, 171, 214, 216, 327, 328, 416, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

348 Startlån fra Husbanken for unge enslige førstegangsetablerere
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Husbankens startlån skal igjen kunne brukes til førstehjemslån, også for unge enslige førstegangsetablerere. Man bør se på kriteriene, særlig på punktet om evne til egen sparing.

Begrunnelse:
Ifølge tall fra SSB pr 25/6 bodde 974 200 personer alene ved årsskifte 2020/2021. Andelen personer som bor alene er nå 18,3 prosent, en økning på 0,3 prosentpoeng. Dette innebærer at 39,4 prosent av privathusholdningene i Norge består av én person.

Andelen som eier bolig i slutten av 20-årene faller jevnt og trutt og trenden forklares med følgende etter finanskrisen og innstrammingene i reglene for boliglån som følge av den. Reglene er strammet inn flere ganger i perioden 2007-2018 med økte krav til egenkapital, strengere vurdering av låntakernes betjeningsevne og raskt voksende boligpriser. (kilde https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/faerre-unge-kjoper-bolig, kilde Levekårsundersøkelsen EU-Silc 2003-2018, SSB)

Reglene for tildeling av startlån fra Husbanken ble etter høring i 2013 (Kommunal og Regionaldepartementet 13/1751-1) endret til ikke å omfatte enslige unge nyetablerere.

Husbankens regel for tildeling av startlån pr 2022 er:
Startlån kan gis til barnefamilier, eldre, personer med nedsatt funksjonsevne eller andre som bor i en uegnet bolig og enten vil kjøpe bolig eller utbedre/tilpasse boligen sin. Startlån kan gis til refinansiering dersom du står i fare for å miste boligen. Får du lån til bolig i privat bank, kan du ikke få startlån. Er du ung i etableringsfasen, eller i en situasjon hvor du kan spare, får du heller

ikke startlån. Barnefamilier som har behov for en stabil bolig raskt, er unntatt fra kravet om å spare, der bosituasjonen er uegnet og det er behov for å stabilisere bosituasjonen raskt. Kommunen kan likevel velge å gi deg startlån til å kjøpe, bygge, utbedre eller tilpasse bolig dersom det vurderes som den eneste løsningen for at du skal kunne fortsette å arbeide i kommunen, eller at du skal velge å ta en jobb i kommunen.

Det er ingen automatikk i at man er i stand til å finansiere bolig, selv med full jobb og penger på bok, når man er enslig i etableringsfase. F.eks. vil en barne-, og ungdomsarbeider med 400 000 i lønn og 400 000 i oppsparte midler ikke kvalifiserer til boliglån i bank, uten medlånetaker og/eller kausjonist. De oppsparte midlene kommer så i veien for evt. vurdering av startlån fordi man ser på spareevne som diskvalifiserende for tildeling av startlån. Man er altså avhengig av velvillige slektninger for å komme inn i egen eid bolig. Hele 70 % av de som etablerer seg for første gang får hjelp av foresatte, ifølge DNB. Det alene skaper klasseskille.

Noen vil nok argumentere at det er ingen menneskerett å eie bolig, men når den samme inntekten er god nok til å betale andres lån eller formue i form av leie som ofte er mye høyere enn det man ville betale i renter og avdrag på eget bo, så kjennes det urimelig å ikke få lov å etablere seg i sitt eget slik vi har hatt god tradisjon for i Norge sammenlignet med andre land i Europa.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
I partiprogrammet står det at Husbanken skal kunne brukes som virkemiddel også for førstegangsetablerere. I Hurdalsplattformen er det begrenset til at Husbankens målgrupper skal utvides. Det er mer fritt for tolkning. Det vil koste mye å gå tilbake slik det var før, evt. at konsekvensen blir at færre får startlån eller at det gis mindre støtte per husstand. Utviklingen etter innstrammingen i målgruppen er at færre får startlån, men de får mer i støtte og at startlån treffer bedre på målgruppen vanskeligstilte.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

360 Sosial dumping og arbeidslivskriminalitet
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:
- Ein må vurdere å opprette kontrollteam lokalt der Politi, NAV, Tollvesen, Arbeidstilsynet, Skatteetaten og Statens vegvesen deltek.
- Vidare må ein vurdere å ta Statens veg sentre.

Begrunnelse:
Det trygge, seriøse og organiserte arbeidslivet i Norge vert utforda av useriøse aktørar, sosial dumping og låg organisasjonsgrad i utsette bransjar. Det bidreg til auka forskjellar, svekkar den norske modellen og svekkar rekruttering til viktige yrke. I Hurdalsplattforma legg regjeringa mellom anna opp til å styrke Arbeidstilsynet og samarbeidet mellom de viktigaste etatane på området, slik at kapasiteten til å utfør tilsyn aukar.e stadlige Vidare står det i Hurdalsplattforma

at ein vil etablere fleire senter mot arbeidslivskriminalitet (A krimsentre) og gjere sentra sterkare og meir operative, mellom anna ved å lempe på teieplikta mellom de samarbeidande etatane. Ves tland arbeidarparti er samd i dette og meiner at vegtransport er eitt av områda som må følgjast betre opp. Dagens Akrim sentre har ikkje Statens vegvesen som deltakar. Statens vegvesen kontrollerar tusenvis av køyretøy årleg, og har god oversikt over kva stoda er innanfor transport på veg når det gjeld lovbrot.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er allerede opprettet flere såkalte A-krimsentre som har regionale ansvar for å bekjempe arbeidslivskriminalitet i et tverrfaglig samarbeid på tvers av ulike etater. Angående punktet om å ta inn statens vegvesen i arbeidet ved A-krimsentre så støttes intensjonen, men det er usikkert om det er best å spesifisere at SVV skal inngå formelt ved A-krimsentrene eller om man bør styrke det samarbeidet som allerede eksisterer mellom A-krimsentrene og SVV.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

361 En bærekraftig og rettferdig pensjon for framtiden
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:
- Regjeringen skal gjennomgå pensjonssystemet for å sikre et bærekraftig og rettferdig pensjonssystem for framtidens generasjoner.
- Regjeringen vurderer å øke minstesatsen på obligatorisk tjenestepensjon (OTP).

Begrunnelse:
Det siste tiåret har sysselsettingen i Norge falt. Arbeidsledigheten etter koronakrisen kan bite seg fast på et høyt nivå, og den norske handelsbalansen er sv ekket. De med store formuer har fått mer, samtidig som mange pensjonister og arbeidstakere med lave lønninger har fått mindre å betale regningene sine med. Forskjellene øker blant pensjonistene idag, og bekymringene for unges framtidige pensjoner er store. Pensjonssystemet er under sterkt press. Selv om vi er glade for at flere blir pensjonister, utfordrer det finansieringen av spleiselaget som dagens pensjonsordning er. Det utfordrer hele pensjonsordningen. Det viktigste er å sikre en rettferdig og bærekra ftig pensjon for framtiden. Den viktigste oppgaven vi står overfor nå er å sikre våre framtidige generasjoner en god pensjon. Høyresidens svar på dette er mer individuell pensjonssparing, som bare gagner dem med solide inntekter og muligheter til å spare. Arbeiderpartiets løsning må være å finne fellesskapsløsninger som sikrer alle, uavhengig av inntekt eller arbeidssituasjon, en god pensjon. En del av pensjonen vår i dag er obligatorisk tjenestepensjon. I dag er minstekravet til OTP at 2% av lønnen betales til en pensjonskonto for den ansatte. Mange arbeidsgivere tilbyr en høyere OTPsats til sine ansatte, ofte på rundt 4 en høyere OTP-- 6%. Mange av de virksomhetene som tilbyr sats, har ansatte med høyere utdannelse og gode tariffavtaler. I lavtlønnsyrker el ler arbeidsplasser uten tariff, holder man seg til minstekravet. Derfor må Storting og Regjering vurdere å øke minstesatsen til OTP, slik at man i fellesskap sikrer flere en bedre pensjonstilværelse. Samtidig må alle deler av pensjonssystemet gjennomgås for å sikre fellesskapsløsninger ordningen, fylkestrygdens pensjonsytelser, OTP og

andre pensjonsytelser må gjennomgås for å sikre en bærekraftig og rettferdig pensjon for framtiden

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen er allerede i gang med en gjennomgang av det folketrygdens pensjonssystem og vil levere en stortingsmelding om dette til våren. Angående OTP har regjeringen allerede endret regelverket for å sikre obligatorisk pensjonsopptjening fra første krone. Eventuelle videre endringer av nivået på OTP bør vurderes grundig før en eventuell implementering.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

416 En ny sosialpolitikk
Rogaland Arbeiderparti

Forslag:
Det er behov for å utvikle en ny sosialpolitikk.
Vi må:

- Øke barnetrygden, og skattelegge den, slik at fordelingseffektene blir sterkere. Ifølge Finansdepartementets utregninger kan den ordinære barnetrygden økes fra 12.648 kroner til 20.157 kroner, innenfor en provenynøytral ramme, og ytterligere dersom det settes av flere midler til dette.
- Gjennomgå kravene som stilles til sosialhjelpsmottakere, og sikre at de er bedre balansert. Sosialhjelpen må være en ubyråkratisk økonomisk nødhjelp for folk i krise.
- Øke tilgjengeligheten til NAV, både digital og ved fysisk frammøte.
- Øke støtten til frivillige aktører som tilbyr gratis aktiviteter for barn og ungdom, og gjøre det lettere å inkludere barn og ungdom i eksisterende fritidstilbud.

Begrunnelse:
Fattigdom vokser frem i Norge på måter vi ikke har vært vant til. Velstandsøkningene vi har sett, er svært skjevt fordelt. Tallet på fattige barn har økt markant over tid. For ti år siden var andelen barn som vokste opp i fattigdom i Norge bare like over 3 prosent, i dag er andelen nesten 12 prosent. I dag vokser over 115.000 barn opp i familier med lav inntekt. Bare fra 2013 til 2017 har andelen økt med 26 prosent.

Gjennom det siste året har flere husstander fått det vanskeligere enn før. Kombinasjonen av prisvekst, høyere rente, økte strømpriser og økt usikkerhet, har ført til at Matsentralen i september i år fordelte over 30 prosent gratis matposer sammenlignet med i fjor. Flere kan bli avhengig av fellesskapets hjelp i årene fremover.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er viktig at nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å

se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv. Forslaget innebærer en meget detaljert føring på hvordan en eventuell økning/omlegging av barnetrygden skal foretas. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 150, 171, 214, 216, 327, 328, 336, 422 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

422 Øremerke statlige penger for å hjelp de som trenger det mest

Tysvær Arbeiderparti

Forslag:

Statlige penger bør øremerkes til å hjelpe dei som trenger det mest. Offentlige etater som NAV, helse, barnevern, barnehage og skole hjelper desse familiene til å komme i kontakt med kommunene for å få midler. Statlige ordninger som strømstøtte o.a bør fordelest til dei som trenger det og ikke flatt til alle. Pengene må kunne gis når det er behov, eks ved stor renteoppgang, høye strømpriser, høye matvarepriser mm.

Begrunnelse:
Mange barnefamilier sliter i dag med å få endene til å møtest med høye strømpriser, matvarepriser, å ha barn og unge med i kultur og idretts aktiviteter. Ønsker en større satsing på de svakeste og de som trenger det.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Det er viktig at nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 150, 171, 214, 216, 327, 328, 336, 416 og 470.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

423 Større satsing på å få unge uføre og andre mellom 20 og 30 år som er utenfor arbeidslivet inn i arbeid

Tysvær Arbeiderparti

Forslag:

Mener det må ei større satsing på å få unge uføre og andre mellom 20 og 30 år som er utenfor arbeidslivet inn i arbeid. Her bør en få til et bedre samarbeid med næringslivet, kommunene og NAV for å legge tilrette for fleksible løsninger med tilrettelagt arbeid og arbeidsmengde.

Begrunnelse:
Begrunnelse for forslaget er at Alle bør ha en jobb å gå til for å få et meningsfylt og godt liv. Å ikke minst å hindre at de unge sklir enda mer ut i feil retning. Her bør det gjøres en innsats og settes av statlige midler. Arbeidsløysa er lav i Norge, men gruppa nevnt her er ikke med i den statistikken over arbeidsløyse.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget understreker at man må basere seg på mål om sysselsetting heller enn å begrense seg til arbeidsledighet. Dette ansees i hovedsak å være ivaretatt av gjeldende politikk men er en nyttig presisering.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

426 Arbeiderpartiet vil ha større satsing på ernæring i barnehager
Klepp Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil ha større satsing på ernæring i barnehager

Begrunnelse:
Vi har lenge snakket om viktighet av et sunt og godt skolemåltid, blant annet for å redusere sosiale forskjeller. Gode matvaner starter tidlig. For å redusere forskjeller må vi starte tidligere enn skolen. Ifølge nasjonalt kunnskapssenter for barnehager, spiser barn over 3000 måltider i løpet av tiden i barnehagen. I barnehager har vi derfor stort potensiale i å utjevne forskjeller, lage gode spisevaner, forebygge fedme og sykdommer etc. Bare lokalt ser vi en forskjell i satsing blant annet ved at noen ansetter eget personal som har ansvar for mat. For å ha en god satsing på ernæring i barnehager er det viktig med kompetanse blant ansatte, midler til å gjennomføre, og bevissthet rundt gode matvaner som kan bringes videre til barna.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet har allerede vedtak i gjeldende partiprogram under kapittel om barnehager som lyder som følger: - Sikre at barna får sunn og variert mat.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

436 Arbeid til alle
Oslo Arbeiderparti

Forslag:

- Styrke det oppsøkende arbeidet for å få flere inn i arbeid eller utdanning, med fokus på individuell oppfølging og tilpasning
- Arbeide for å etablere næringsvirksomhet i næringsfattige byområder
- Bidra til å lokalisere offentlige arbeidsplasser herunder kommunale og statlige etater til områder med levekårsutforinger.

Oslo Arbeiderparti forutsetter at Politihøyskolens hovedcampus blir i Oslo.

Begrunnelse:
Det aller viktigste vi kan gjøre for å utjevne forskjeller er å sørge for at flere kommer i arbeid. Arbeid i et trygt og godt organisert arbeidsliv er nøkkelen til frihet og selvstendighet for den enkelte. Arbeiderpartiets utgangspunkt er at alle som kan og vil jobbe, skal få muligheten til det. I 2021 stod nesten 100 000 osloborgere i alderen 20–66 år utenfor arbeid eller utdanning, bare en liten andel av disse var registrert som arbeidssøkere hos NAV. Andelen utenfor arbeid eller utdanning i Oslo er omtrent lik som andelen nasjonalt. Oslo Arbeiderparti er spesielt bekymret for de cirka 45 000 innbyggerne i Oslo som ikke er i arbeid, utdanning eller tiltak og som heller ikke har en trygdeytelse å leve av. I enkelte delbydeler i Oslo er sysselsettingsandelen ned mot 50 prosent. I et arbeidsliv som skriker etter arbeidskraft er de ikke-sysselsatte våre største arbeidskraftreserver. Å få flere av disse i arbeid og mulighet til å forsørge seg selv, er bra for den enkelte. Flere i arbeid som betaler skatt, betyr flere som bidrar til å finansiere velferden. Flere i arbeid er bra for samfunnets bærekraft. Med innføringen av fullføringsreformen vil det bli enklere å fullføre videregående utdanning også i voksen alder. Oslo kommune og statlige virksomheter må se på hvordan oppgaver settes sammen til nye stillinger som ikke inneholder for strenge kompetansekrav. Det er viktig at alle områder av byen har flere og varierte arbeidsplasser. Offentlig virksomheter bør også lokaliseres til områder med levekårsutfordringer. En svak tilhørighet til arbeidslivet øker også sjansen for å bli utnyttet av useriøse aktører, svart arbeid og lav organisasjonsgrad. Sammen med fagbevegelse vil vi bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, begrense midlertidighet og innleie, sørge for at flere kan jobbe heltid, og satse på livslang læring og kompetanse. Vårt mål er å få flere i jobb og gi de som er i jobb tryggheten tilbake.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Punkt 1 er i tråd med gjeldende politikk i vedtatt partiprogram. Spørsmålet om lokalisering av arbeidsplasser må sees i sammenheng med andre forslag om dette. Dagens politikk, vedtatt i partiprogrammet innebærer at "nye statlige arbeidsplasser skal legges utenfor Oslo, med mindre helt åpenbare grunner tilsier noe annet. Veksten innenfor eksisterende statlige arbeidsplasser skal fordeles mer rettferdig mellom by og land."

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

454 Øke barnetrygden vesentlig og samtidig skattlegge hele barnetrygden som inntekt.

Stavanger Arbeiderparti

Forslag:
Øke barnetrygden vesentlig og samtidig skattlegge hele barnetrygden som inntekt.

Begrunnelse:
Tiltak mot barnefattigdom.
Ordningen vil fortsatt være universell. Samtidig vil ordningen ha en tydelig omfordelingseffekt ved at de som har lavest inntekt vil sitte igjen med tydelig mer enn de som tjener mye. Kostnaden ved ordning vil også begrenset ved at skattegrunnlaget øker tydelig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Ivaretatt

Sentralstyrets merknad:
I partiprogrammet for 2021-2024 sier vi at barnetrygden skal opprettholdes på dagens nivå. Hurdalsplattformen sier at regjeringen vil styrke det universelle velferdstilbudet for barn og unge gjennom å prioritere velferdstjenester som omfatter alle barn.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

467 Kompensasjonsordning for kommunale boliger

Troms Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil: at kommuner skal gis full kompensasjon av merverdiavgift på bygging og anskaffelse av kommunale boliger til mennesker med rus og psykiatrisykdom, flyktningeboliger og andre kommunale boliger (velferdsboliger)

Begrunnelse:
I dag gis det momskompensasjon for boliger særskilt tilrettelagt for helseformål eller sosiale formål, herunder boliger utformet etter Husbankens tilskuddsordning for omsorgsboliger. Kompensasjonsordningen gjelder for omsorgsboliger og tilrettelagte boliger for personer med funksjonsnedsettelser. Med funksjonsnedsettelser menes både fysiske, psykiske og kognitive funksjonsnedsettelser. Men rus- og psykiatriboliger omfattes imidlertid som utgangspunkt ikke av denne ordningen. Det er vurdert av lovgiver at denne brukergruppen i utgangspunktet ikke har behov for særskilt tilrettelagt bolig for å kunne bo i eget hjem. Det er altså ikke tilstrekkelig at beboeren har rus- og psykiatriproblematikk. Det kreves at samtlige forutsatte beboere i tillegg har behov for særskilt tilrettelagt bolig pga alder og/eller funksjonsnedsettelse. Det gis ikke kompensasjon for anskaffelser til oppføring og drift av vanlige boliger som leies ut til beboere med særskilte behov på helse- og sosialområdet (jf. Meld.St.2 (2015–2016) punkt 4.2.3). Denne avgrensninga i loven virker relativt avkobla fra den virkeligheta norske kommuner lever i.

Virkeligheta vi må forholde oss til består av en befolkning med økende problemer med tunge diagnoser innen rus og/eller psykiatri.

Alle trenger et hjem. Også disse menneskene. Alle er enige om det, men «ingen» ønsker dem i sitt borettslag. I tillegg er dette ofte boliger som er svært kostbare fordi brukergruppa har behov som for eksempel kan medføre at man må bygge boliger med robuste og solide materiale med forsterkede vegger, egen personalbase, sprinkelanlegg og brannalarm med direktekopling til brannvesenet, sikkerhetsglass, siktlinje i gang, kamera, inngangskontroll osv. Det medfører uomtvistelig store utfordringer for kommunene å få realisert og kjøpt boliger til denne brukergruppen. At staten ikke bidrar i fellesskapet for å dekke primærbehovet til denne brukergruppa gjør utfordringa betydelig større. I denne sammenheng kan det også nevnes at staten i de senere år legger stadig større ansvar for syke mennesker over fra staten og fylkene til kommunen, uten at det følger med økonomiske rammer for å kunne ivareta ansvaret.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innsendt av årskvinnekonferansen i Troms Ap.

Sentralstyrets merknad:
Det er en egne lov om kompensasjons for merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. Formålet med lovet er å unngå konkurransevridning.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

468 Feministisk steds- og byutvikling
Troms Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- at det skal utarbeides en nasjonal retningslinje for brøyting med en nasjonal standard for å prioritere myke trafikanter og kollektiv i drift og vedlikehold av veier og fortau at fortau skal brøytes først og ikke brukes som snødeponi eller til mellomlagring av snø prioritere fotgjengeres opplevelse og fremkommelighet foran bilen
- utvikle parker og aktivitetsanlegg hvor det legges til rette for jenters interesser og trivselsbehov
- øke graden av involvering av jenter og kvinners i plan og designprosesser
- at standarder for universell utforming skal videreutvikles til å:
    - inneha et kjønns- og demokratiperspektiv som tilrettelegger for kvinners bruk og opphold
    - definere hva som er et trygt uterom for alle – også på vinterstid/mørketid
    - stille krav til belysning i offentlige uterom fokusere på trygghet i fysisk utforming.

Begrunnelse:
Kvinner og menn har ulike reisemønstre og ulike forflytningsmønstre. Der menn stort sett kjører til og fra jobb (gjerne alene) er kvinner storforbrukere av kollektiv og gange. Flesteparten av fotgjengerne er kvinner. En studie av skader på fotgjengere i det svenske byområdet Umeå slo

fast at 79 % av skadene fant sted i vintermånedene, og at kvinner utgjorde 69 % av de som var blitt skadet i enkeltpersons-ulykker (ulykker som ikke involverer noen andre). To tredjedeler av skadde fotgjengere falt på isete eller snødekte flater, og 48 % hadde moderate til alvorlige skader. Brudd og forstuinger blant de mest vanlige. Kvinnenes skader hadde en tendens til å være mer alvorlige enn menns. Hvordan vi tilrettelegger for henholdsvis biltrafikk, kollektivtrafikk og myke trafikanter, påvirker reiseadferden. Tilgjengelig forskning avdekker en favorisering av typisk mannlige forflytningsmønstre. Drift og vedlikehold av vei er et eksempel på dette, der bilveiene brøytes først, mens det gjerne lagres snø på fortauene. Det tvinger fotgjengere, også barn, ut i veibanen. Det gjør også fortau vanskelig fremkommelig for barnevogner og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Hyggelige og trygge byrom og uterom for alle, hvor mennesker har lyst å oppholde seg, er viktig for sosial bærekraft i byer og tettsteder. Et sted hvor en kvinne føler seg trygg vil som hovedregel oppleves trygt også for alle andre. Et uterom må ha et tilbud som gjør det attraktivt å oppholde seg der, uavhengig av alder, kjønn og andre forutsetninger. Lekeparker bør ha apparat også for sosialisering, som jenter gjerne foretrekker, og ikke bare klatrestativ eller apparater for mer fysisk lek. Utforming og utvikling av byer og steder må også ta høyde for kjønnsnormer i samfunnet, og det må lages rom for kvinner og jenter.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Intensjonen støttes

Sentralstyrets merknad:
Hurdalsplattformen vektlegger lokalt selvstyre og råderett høyt, blant for å gi skreddersydde løsninger for hvert enkelt lokalsamfunn. I tilknytning til tillitsreformen skriver vi bla.: Samtidig vil regjeringen gi større frihet til kommunale og regionale myndigheter, som er de viktigste tjenesteyterne. Forslagene bør vurderes opp mot det. Alle disse forslagene har kommunene i stor grad anledning til å gjennomføre selv i dag.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

470 Sosialpolitikk
Troms Arbeiderparti

Forslag:
Forskjellene i Norge er økende. Vårt mål er å redusere forskjellene mellom folk og å ha en sosialpolitikk som hjelper alle som trenger det. En sterk offentlig sektor gir folk et sikkerhetsnett som løfter hele samfunnet.

For å videreutvikle og styrke sikkerhetsnettet, vil Arbeiderpartiet:

- doble barnetrygden og legge opp til fremtidig årlig indeksregulering
- skattlegge barnetrygden, men holde den utenom i beregning av alle behovsprøvde ytelser (som statlig boligstønad, sosialstønad osv.)
- at barnetrygd skal holdes utenom inntektsgrunnlaget i gjeldsordningssaker
- øke sosialstønaden
- at økning i behovsprøvde ytelser ikke skal føre til fradrag i andre behovsprøvde ytelser
- sikre fullfinansiering av oppvekstreformen i barnevernet

- støtte Fellesorganisasjonens krav om å gjennomføre en tillitsreform i NAV og kompetansekartlegging av dagens NAV-kontorer
- øke tilgjengeligheten til NAV både digitalt og analogt, blant annet gjennom å gjøre det mulig for innbyggere å nå NAV gjennom e-post og Altinn. Via e-post skal det også være mulig å sende inn opplysninger, forespørsel om egen sak, dokumenter og vedlegg og andre ting av betydning for saken, dersom vedkommende innbygger foretrekker å bruke e-post fremfor innsending av skjema via NAVs nettsider eller per post. På forespørsel skal innbyggeren få oversendt vedtak eller saksdokumenter på e-post.
- gjøre det enklere å dokumentere at en forelder for alle praktiske og økonomiske formål er eneforsørger, for å sikre at flere elever får rett til grunnstipend for å gjennomføre videre opplæring

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innsendt av årskvinnekonferansen i Troms. Intensjonen støttes.

Sentralstyrets merknad:
Det er viktig at nivået på ytelsene sikrer den enkelte tilstrekkelig inntekt. Samtidig er det viktig å se ytelsene i sammenheng både for å sikre ytelsene innrettes slik at de tar hensyn til den enkeltes behov både med tanke på behovet for inntektssikring, men også for å bidra til hjelpe den enkelte inn i arbeid slik at de kan forsørge seg selv. Forslaget innebærer en meget stor detaljeringsgrad når det gjelder forslag om barnetrygd og tillitsreform. Forslaget må sees i sammenheng med andre forslag knyttet til sosialpolitikken. Forslagene 114, 138, 139, 150, 171, 214 216, 327, 328, 336, 416 og 422.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

471 Arbeidsliv

Troms Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:
- at heltidsløftet må videreføres og utvikles videre
- tilrettelegge for at flere skal klare å jobbe heltid gjennom å se på arbeidets utforming og arbeidstiden. Heltid skal ikke nødvendigvis medføre krav om 35/37,5 timer arbeidsinnsats i utsatte yrker
- at økonomien til sykehus og kommuner må styrkes slik at det gis mulighet for økt antall ansatte, økt grunnbemanning og flere hele stillinger
- fortsette å øke stimuleringsmidler for prosjekt for heltids
- styrke samarbeidet mellom partene i arbeidslivet

Begrunnelse:
Kampen for likelønn handler i dag om mer enn lik lønn for likt arbeid. Det handler om lik verdsettelse av kompetanse og arbeidsbelastning. Dersom offentlig sektor ikke klarer å beholde

og rekruttere tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft i de kvinnedominerte yrkene, vil vi ikke være i stand til å levere velferdstjenester av tilstrekkelig kvalitet i fremtiden.

Likelønnsutfordringene er ulike i offentlig og privat sektor. I privat sektor er lavtlønnsstrategien naturlig å benytte - her er mange kvinner i lavtlønnsyrker. I offentlig sektor er det en lønnsstruktur som medfører at utdanning for noen ikke lønner seg – særlig gjelder dette i de kvinnedominerte utdanningsgruppene.

For at det skal bli mer attraktivt å jobbe i disse yrkesgruppene må det settes inn tiltak både for lønn og arbeidstid. Rett til heltidsstilling er en start, men det er ikke i seg selv tilstrekkelig. Heltid skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Heltid er viktig for likestilling og for å sikre nok arbeidskraft i framtiden. Deltid er særlig en utfordring innen helse og omsorg. Alt for mange som jobber skift, jobber deltid. Vi vet også at natt – og skiftarbeid kan medføre dårligere helse og høyere sykefravær. Dette er realiteter som det allerede er tatt høyde for i mange typiske mannsdominerte yrker. Dette må også gjelde typiske sliteyrker med stor andel av kvinnelige arbeidstagere. Arbeidet må tilpasse seg arbeideren – ikke motsatt.

Muligheten for heltid er avgjørende for at nok mange unge skal velge helse- og sosialfaglig utdanning. Viktigheten av full jobb og en lønn å leve av kan ikke overdrives.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innsendt av årskvinnekonferansen I Troms Ap.

Sentralstyrets merknad:
De fleste punktene anses ivaretatt av gjeldende politikk. Angående spørsmålet om det skal stilles krav om 37,5 timer for å ansees som en heltidsstilling så er det problematisk å heve deltidsandelen ved å endre definisjonene av Heltid.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

479 Omfordeling for reduserte forskjeller
Buskerud Arbeiderparti

Forslag:
Buskerud Arbeiderparti vil:

- Prioritere Husbanken og styrke virkemidlene for å bidra til å utjevne forskjeller på boligmarkedet.
- Utrede en ordning med skattefradrag for personer under 30 år, hvor pengene tilføres en sperret BSU-konto til bruk på bolig.
- Forsterke tillitsreformen i NAV gjennom å gi rom for mer skjønn.
- Sikre god oppfølging av mennesker som går på uføre for å bidra til at de kan benytte sine ressurser i større eller mindre grad i arbeidslivet.
- Sikre flere etter- og videreutdanning gjennom å gjennomføre kompetansereformen.
- Sikre at fullføringsreformen gir flere muligheten til å ta utdanning.

Begrunnelse:
For Arbeiderparti er det viktig at vi har en sterk velferdsstat og en god omfordelingspolitikk. Universelle velferdsordninger som sikrer likeverdighet, rettferdig fordeling, trygghet og forutsigbarhet.

Med dette mener vi at det aldri skal være tvil om at offentlig velferdstjenester skal utføres av egne ansatte. Du skal ha trygghet for at det du møter i arbeidslivet skal være faste ansettelser og hele stillinger. At arbeidsgivere skal ha tillit til at de ansatte utfører jobben sin i ypperste fagligkvalitet og dyktighet. At de kan fatte egne beslutninger på bakgrunn av det, uavhengig om du jobber i offentlig eller privat sektor. Derfor mener vi det riktig med en tillitsreform som skal sikre mer tillit, medbestemmelse, kompetanse og tjenesteutvikling.

En av våre største utfordringer i dag, og som utfordrer demokratiet er økte forskjeller. Det undergraver tillitten mellom oss og det er ekstremt viktig at vi får snudd denne utviklingen. Som samfunn er vi heldige som har ett fortrinn og ett verktøy for å møte dette. Den norske modellen handler om nettopp dette. Rettferdig fordeling og likebehandling.

Nødvendig omfordeling som lakseskatten, er tillits- og trygghetsskapende. Fordi vi viser at vi er villig til å ta nødvendige grep for at også de som har mest i samfunnet skal bidra. Vi må ta i bruk skattesystemet i større grad om vi skal lykkes med rettferdigfordeling for å utjevne forskjellene. Skattesystemet er nøkkelen for at alle skal bidra, men også en forutsetning for velferdsstaten. I forlenges av dette vil vi også måtte ta grep som sikrer at offentlig midler ikke ender opp i skatteparadiser og som profitt hos private velferdsprofitører.

Å sørge for at alle har et verdig sted å bo, er viktig for oss. Vi må få på plass en boligpolitikk som er med på å redusere sosiale og geografiske forskjeller. Og vi må tilrettelegge for utvikling i hele vårt landstrakte land. At flest mulig av oss kan eie egen bolig må være ett mål. Igjen er skattesystemet nøkkelen til hvordan vi kan motvirke boligspekulasjon.

Vi må fortsette kampen og føre en sosialdemokratisk politikk som er til for folk fra både by og land. Universelle velferdsgoder som har vært hele grunnmuren som vårt sosialdemokratiske samfunn er bygget på. Må videreføres. Vi må huske vår felles historie, og ikke begi oss ut på en vei hvor vi gjør om universelle goder til individuelle ordninger. Universelle ordninger som Høyresiden tradisjonelt alltid har vært imot.

Når vi nå retter blikket fremover og ser på fremtidens utfordringer. Tror ikke vi det trenger å bli sånn, for vi vet at politikk nytter. Vi skal være det partiet som gir folk de politiske løsningene de etterspør. For vi vet at når vi står sammen kan v gi alle trygghet, ansvar og muligheter.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Punkt 1. om Husbanken er Aps politikk i dag og Husbanken har en sentral rolle i boligpolitikken nedfelt i Hurdalsplattformen.

Partiprogram og Hurdalsplattformen slår fast at vi vil fryse BSU-ordningen (boligsparing for ungdom) på 27 500 kroner i året og 300 000 kroner totalt og begrense ordningen til å gjelde førstegangs boligkjøp. I siste budsjettforlik med SV ble satsene for BSU redusert. Punktene om tillitsreform, oppfølging av uføre, kompetansereform og fullføringsreform er ivaretatt av gjeldende

politikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

482 Gjennomføring av tillitsreformen

Buskerud Arbeiderparti

Forslag:

Landsmøtet ber Arbeiderpartiet og LO om å ta felles initiativ til et forpliktende faglig-politisk samarbeid i alle kommuner og fylker for en raskere gjennomføring av tillitsreformen, med utgangspunkt i forpliktende avtaler mellom partene lokalt og regionalt.

Begrunnelse:
Målet for tillitsreformen er at innbyggerne i hele landet skal få offentlige tjenester med bedre kvalitet og til rett tid. Den var ett av Arbeiderpartiets viktigste valgløfter i 2021. Den er nedfelt i Hurdalsplattformen som ett av regjeringens viktigste prosjekter i offentlig sektor, til erstatning for høyresidas «New Public Management» og ostehøvelkutt. De ansatte skal i stedet få tid og tillit til å gi brukerne bedre tjenester. Reformen skal utformes i tett samspill med brukerorganisasjoner, tillitsvalgte og ledelsen i alle store offentlige virksomheter. Målene i offentlig sektor skal være få, tydelige og relevante. Reformen skal gi tillit, tid og makt tilbake til dem som utgjør førstelinja og ryggraden i velferdsstaten, samtidig som kommunale og regionale myndigheter, som de viktigste tjenesteyterne, skal få større frihet til å utforme tjenestene med utgangspunkt i brukernes faktiske behov, i de lokalsamfunnene folk bor. Reformen er igangsatt og forankret på nasjonalt nivå. Det oppfordres til piloter lokalt. Noen kommuner/fylker er allerede i gang, men for å få fortgang i reformen, bør reformarbeidet først og fremst forankres og utvikles lokalt.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Tillitsreformen er en viktig satsning for Arbeiderpartiet, men eventuelle samarbeid mellom LO og AP lokalt bør vurderes som et organisasjonsspørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

500 Utvide foreldrepermisjonen til 18 måneder

Vågan Arbeiderparti

Forslag:

- Foreldrepermisjonen utvides til 18 måneder. (selvsagt frivillig hvor langt uttak man vil ha, slik som i dag)
- Under forutsetning av en utvidelse av total permisjonstid til 18 måneder deles uttak av foreldrepermisjonen likt mellom foreldrene (9 mnd på hver)
- styrke fedres selvstendige opptjeningsrett og gjennomgå opptjenings og permisjonsmulighetene for selvstendig næringsdrivende, de som er i utdanning og andre som ikke er i faste ansettelsesforhold.

- Kontantstøtte avvikles

Begrunnelse:
En utvidelse av foreldrepermisjonen vil styrke barnets behov, familiens behov, kvinnens behov og tilgangen på barnehageplasser. En lik deling av permisjon vil samtidig fremmer likestilling og likelønn. Det må være attraktivt å lage barn – både med hensyn til familieliv, helse og økonomi.

- Hensyn til barna:
    - Fordi moderne barnepsykologisk forskning slår fast at den aller viktigste fasen for primær tilknytning er i perioden 7 – 18 måneder og separasjonsangsten kommer sterkest til uttrykk når barnet er mellom 12 og 18 måneder. Barnehagene gjør en fantastisk jobb, men vi må samtidig ta på alvor de de faglige argumentene som fastholder at det for enkelte barn ikke er gunstig å begynne i barnehage som ett-åring eller tidligere.
    - En bonus som konsekvens av utvidet av foreldrepermisjon er at kø og «trykk» på barnehageplasser reduseres.
- Hensyn til familiene:
    - Familier får en roligere start i småbarnslivet og «tidsklemmen» reduseres noe .-> Sannsynlig gevinst for folkehelse og eventuelt redusere antall samlivsbrudd i småbarnsfasen. (+ incentiv til flere barn om denne tida oppleves «overkommelig»
- Hensyn til kvinner:
    - Kvinner får mulighet til å være hjemme i permisjon i 9 måneder, noe som i faglige miljø anses som tilstrekkelig med hensyn til å ivareta amming på en god måte og «komme seg til hektene» fysisk og psykisk etter fødsel.
- Hensyn til likestilling:
    - Ved todelt foreldrepermisjon vil opplevd «risiko/ulempe» ved å ansette kvinner og menn i fruktbar alder, være lik for arbeidsgiver og vil trolig redusere at menn i denne livsfasen bevisst eller ubevisst 'foretrekkes.' Pga forventning om kortere permisjonstid. Vi vil derfor kunne oppnå reelle resultater i kampen for likelønn.
    - Forskning viser en klar sammenheng med lengden på fedrepermisjon og videre likestilling i familien / husarbeid. Dermed vil likestillingen bedres både i hjemmet og på arbeidsplassen. Hensyn til økonomi og velferd En forutsetning for forslaget er å fjerne kontantstøtten helt. Finansdepartementet beregning fra 2013 som viser at kvinners deltakelse i arbeidslivet betyr mer for vår velstandsutvikling enn oljeinntektene. I undersøkelsen kom det fram at om norske kvinners yrkesdeltakelse faller ned på gjennomsnittet for OECD-landene, vil oljefondet tæres bort på få år. Likestilling og familiepolitikk er dermed noe av det mest lønnsomme vi kan investere i og norske kvinners deltakelse i arbeidslivet er helt vesentlig for velferdssamfunnet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Her er to forslag, i et forslag. 1. Intensjon om økt foreldrepermisjon støttes. 2. Avvikle kontantstøtteordningen støttes.

Sentralstyrets merknad:
I partiprogrammet for 2021-2024 har vi gått til valg på følgende:

- Foreldrepermisjon:

- Videreføre en tredelt foreldrepermisjon og sikre mor mulighet til å amme i tråd med helsefaglige råd.
- Sikre at mødre ikke får kutt i permisjonstiden dersom de føder før termin, og at ikke permisjonen starter å løpe dersom de føder senere enn termin.
- Beholde dagens fedrekvote og styrke fedres rettigheter.
- Sikre opptjening av rettigheter til foreldrepermisjon for studenter, og at studenter ikke skal miste foreldrestipend dersom ektefellen eller samboeren tar ut foreldrepermisjon.

- Kontantstøtte:
  - Fjerne kontantstøtten og erstatte den med en ventestøtte for de som ikke har fått barnehageplass.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

503 Støtte til kjøp av parykk for kreftsyke som mister sitt hår

Vågan Arbeiderparti

Forslag:

Støtteordningen for kjøp av parykk for kreftsyke må endres slik at staten fult ut dekker kostnaden, også for de over 30 år, og ikke slik i dag at kun 5000,- dekkes, for en parykk som koster 30 000,-

Begrunnelse:
Slik det er nå så dekker/støtter staten kreftsyke pasienter med parykk helt til de fyller 30 år. Etter fylt 30 år støtter staten de kreftsyke med ca 5000 kroner. Dette syns vi er for dårlig og må endres. Det er ikke alle over 30 år som kan kjøpe seg en parykk til over 30.000 kroner når kreftsykdommen rammes så plutselig og brutalt. Hårtap er for alle utrolig belastende og parykker i dag er utrolig dyrt. Vi mener at staten bør støtte alle når det gjelder parykk ved hårtap i kreftkamp. Alder skal og bør ikke spille noen rolle.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet har tidligere vært positive til å se på regelverket for stønad til parykk men ikke tatt stilling til om selve nivået for stønaden bør heves. En viktig sak i denne sammenhengen har vært prisjustering av ulike stønader, herunder støtte til parykk. Under Solbergregjeringen ble det ofte videreført stønader på nominelle satser. I budsjettet for 2023 prisjusteres derimot satsene slik at stønaden holder tritt med prisveksten. Når det gjelder å gi 100% støtte så er det slik for de fleste slike stønader for "hjelpemidler" at det legges opp til en viss egenandel også for den enkelte. Uavhengig av nivået på stønaden er det naturlig at den enkelte tar deler av kostnadene både for å unngå at den enkelte får dekket dyrere hjelpemidler enn nødvendig. En støtte for hele beløpet kan også raskt føre til prisstigning da produsenter enkelt kan øke kostnadene på parykker uten at etterspørselen påvirkes da staten dekker kostnadene fullt ut.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

507 Økt uføretrygd

Vågan Arbeiderparti

Forslag:

Uføretrygden for alle må økes. spesielt for unge uføre.

Begrunnelse:

Folk skal ikke bli straffet for å bli syk. Forskjellen mellom å være arbeidstaker med lønn og være uføretrygdet er alt for stor, og skaper forskjeller mellom folk. Trygdeytelser må følge lønns- og prisvekst. Dette er spesielt vanskelig for unge uføretrygdede. Regelverk for avkorting må gjennomgås.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Det bør tas en gjennomgang av uføretrygden for å øke muligheten for kombinasjon med arbeid. Det er flere tilfeller der for eksempel restarbeidsevne ikke nyttes på grunn av at det ikke er lønnsomt.

Sentralstyrets merknad:

Det er ikke Arbeiderpartiets gjeldende politikk at uføretrygden generelt er for lav i dag eller at det skal gis særskilte satser til unge uføre utover det gjeldende "Ung Ufør"-tillegget. Uføretrygden tilsvarer i dag 66% av tidligere inntekt med et beregningstak på 6G. For de med lave inntekter er det en minstesats på mellom 2,28-2,91 G avhengig av sivilstatus. Det differensieres ikke på alder når det gjelder minstesats for uføre. Det er flere forslag knyttet til nivået på ytelser og dette forslaget må sees i sammenheng med disse.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

508 En sosialdemokratisk boligpolitikk innebærer at flere må få mulighet til å kunne eie egen bolig.

Gildeskål Arbeiderparti

Forslag:

For at flere skal få muligheten til å eie egen bolig, skal Arbeiderpartiet utrede og igangsette alternativer til dagens egenkapitalkrav til kjøp av bolig.

Begrunnelse:

Et eget sted å bo til en overkommelig pris er for mange avgjørende for å kunne leve et godt og selvstendig liv. Egenkapitalkravet til kjøp av bolig, slik det er i dag, bygger opp under økte forskjeller. Unge etablerere, folk med lavere inntekt og enslige som ikke har foreldre eller andre som kan bidra med egenkapital, gjør at det for mange blir umulig å komme i posisjon til å eie egen bolig. Modeller som «leie til eie» og andre løsninger som sikrer muligheten for vanlige folk til å eie egen bolig bør utvides og bli en del av Arbeiderpartiets aktive politikk for å redusere forskjeller mellom folk.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Intensjon i forslaget støttes

Sentralstyrets merknad:
Ap og regjeringen har ikke varslet eller foreslått noen endring på egenkapitalkrav, men har nylig lagt fram en ny utlånsforskrift som justeres stresstesten til låntakere. Konsekvensen av dette er at testen av hvor høy rente en boligkjøper må tåle er mer situasjonstilpasset og det vil bli enklere for flere å kjøpe seg bolig.

I Hurdalsplattformen og partiprogrammet er det en rekke tiltak som handler om å bygge flere bolig, gjøre det enklere å komme inn på boligmarkedet og lage flere veier inn i boligmarkedet, men ingen omhandler egenkapital. På generelt grunnlag er det viktig at den enkelte husstand ikke tar for stor risiko ved høy belåningsgrad. Vi ser for eksempel nå at økt rente får stor betydning for enkelte husstander, samtidig er det personer som bruker like mye på husleie som de ville brukt på et boliglån, men som ikke kvalifiserer for å kjøpe bolig i banken.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

509 Boligetablering i distriktene

Gildeskål Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet skal gjeninnføre satsingen på boligetablering i distriktene.

Begrunnelse:
Mange distriktskommuner står i et dobbelt dilemma: Nedgang i folketall og en samtidig mangel på boliger. En undersøkelse om boliger i distriktene viser at boligmangel er en viktig årsak til utfordringer med rekruttering av arbeidskraft. Boligmarkedet er ofte lite, usikkert og stagnerende, og bidrar til negativt press på befolkningsutviklingen. Opphør av boplikt fører til at en stor andel boliger ved generasjonsskifte blir fritidsboliger. Dette sørger for at husene blir tatt vare på, og det er mange positive sider ved å ha fridisboliger. Utfordringen er at det blir færre heltidsboliger tilgjengelig for folk som ønsker å bosette seg. Den økonomiske risikoen med å bygge egen bolig i distriktene er kjent, verdien på nye boliger er ofte langt lavere enn oppføringskostnadene. Gjennomføring av prosjektet «Boligetablering i distriktene» i perioden 2012-2014 viste til gode resultater. Satsingen økte kompetansen om økt boligetablering i distriktene, som kan komme flere distriktskommuner til gode. I tillegg stimulerte satsingen til økt tilbud av ulike typer boliger og å finne strategier for å øke bevegelse i boligmarkedet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Intensjon i forslaget støttes

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Hurdalsplattformen hvor regjeringen har forpliktet seg til dette.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

516 Statens personalreglement må også gjelde for kommunalt ansatte i NAV

Vågan Arbeiderparti

Forslag:
Det foreslås at kommunalt ansatte i NAV også skal følge statens personalreglement

Begrunnelse:
Forslaget fremmes fordi at i dag, jobber alle i NAV, skulder ved skulder, med både statlige og kommunale oppgaver, men har ikke samme personal reglement/rettigheter. Dette gjør at det fort oppstår unødvendig misnøye og kan også være en direkte årsak til et dårligere arbeidsmiljø. Noe som igjen påvirker sykefraværet. Dette er ting som det med letthet kan endres på, og som da også vil gjøre at alle ansatte i NAV FØLER SEG LIKEBEHANDLET.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Personalreglement må behandles i de fora der de hører hjemme.

Sentralstyrets merknad:
Nav er ikke den eneste arbeidsplassen der statlige og kommunalt ansatte jobber tett sammen. Det er ikke naturlig at man skal lage særtilfeller som unntar særlige kommunale eller statlige virksomheter fra det lovverket som gjelder for kommunale eller statlige ansatte. For øvrig er Arbeiderpartiets politikk at både lovverket for statlige ansatte (statsansattloven) og kommunalt ansatte (arbeidsmiljøloven) skal sikre begge gruppene sterke rettigheter og et godt arbeidsmiljø.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

517 Krav til virksomhetsoverdragelse ved statlige anskaffelser av f.eks syketransport

Vågan Arbeiderparti

Forslag:
Det foreslås at staten krever at ansatte får følge med jobben, slik som ved statlig virksomhetsoverdragelser, også når staten går til anskaffelse av f.eks. syketransport

Begrunnelse:
Dette er viktig i forbindelse med f.eks. staten har lagt ut syketransport ut på anbud og når det kommer ny tilbyder til, vil ansatte stå uten jobb dersom ikke det nye selskapet ikke overtar disse.

I utgangspunktet er det ikke arbeiderpartipolitikk å legge tjenester ut på anbud.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er i gjeldende partiprogram følgende formulering:

- Sikre at lønns- og arbeidsvilkår ikke svekkes ved anbudsprosesser, oppsplitting av selskaper og andre endringer i selskapsstruktur.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

518 Utrede mulighet for større fleksibilitet og økt mulighet for kombinasjon å være i arbeid og være uføretrygdet eller AFP pensjonist

Sortland Arbeiderparti

Forslag:
Det bør utredes mulighet for at de som er uføretrygdet eller i gått av med AFP (avtalefestet pensjon) skal kunne delta med restarbeidsevne i arbeidslivet.

Begrunnelse:
Det er lav arbeidsledighet i Norge samtidig som mangelen på arbeidskraft er stor. Vi ser at kommunene ber alle som kan bidra med noen få arbeidstimer i uka, om å melde seg for å få dekt opp sykefravær, ubesatte stillinger både i skole, barnehage og innenfor helsevesenet. Samme utfordringen ser vi også i det private næringslivet.

Vi har tilbakemeldinger om at noen vurderer å stenge skoler eller barnehager en eller flere dager i uka som følge av mangel på personell.

Vi er kjent med at det er flere som gjerne kan tenke seg å være yrkesaktiv, men som ikke har kapasitet eller helse til å arbeide i 100 % stilling. Utfordringen er at dersom man arbeider over en viss grense, så blir man trukket så mye i pensjonen at det ikke lønner seg å kombinere pensjon eller trygd med delvis arbeid. Dette gjør at mange velger å være 100 % ufør eller pensjonist i stedet for delvis arbeid og ufør/pensjonist. Samfunnet går glipp av arbeidskraft som vi har stort behov for.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Hurdalplattformen og i gjeldende partiprogram, at Arbeiderpartiet ønsker å legge til rette for å lettere kunne kombinere trygd og arbeid. Dette er likevel allerede muligheter for å kombinere både AFP og uføretrygd med arbeid.

Når det gjelder Avtalefestet Pensjon er det partene i arbeidslivet som eier avtalen og nye regler for AFP innebærer allerede at man får en styrket mulighet til å kombinere jobb med pensjon. Det pågår også arbeid for å få til en omlegging av ordningen der færre risikerer å miste hele ytelsen.

Dersom punkt i gjeldende program om å gjøre det lettere å kombinere arbeid og trygd bør dette forslaget anses ivaretatt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

519 Likestilling i arbeidslivet

AUF i Oslo

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- At arbeidsgivere forpliktes å tilby tilpasset arbeidstøy for alle kjønn, samt gravide, i de arbeidssituasjoner der det kreves.
- At staten oppretter en incentiv- og støtteordning for bedrifter med likelønnspott.

Begrunnelse:
Bryte ned barrierer for kvinners deltakelse i samfunnet.
Norge regnes som et av verdens mest likestilte land, men fremdeles er det store forskjeller mellom kjønnene når det gjelder arbeid, lønn, pensjon og helsepolitikk. Arbeiderpartiets mål er et feministisk arbeidsliv hvor alle kjønn har like muligheter. I dag ser vi at kvinner opplever noen særskilte utfordringer og barrierer i arbeidslivet. Mange forteller om at arbeidsgiver ikke tilrettelegger for deres livssituasjon, vi er fortsatt ikke i mål med likelønn og det norske arbeidslivet er et av Europas mest kjønnsdelte. Det er gjennom en aktiv feministisk politikk vi når de likestillingsmålene vi setter oss.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse. Flere av disse forslagene støttes av Oslo Arbeiderparti. Noen av forslagene er ikke behandlet av vårt representantskap.

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet har ikke tidligere tatt stilling til spørsmålet om rett til kjønnstilpasset arbeidstøy. Det finnes per i dag allerede tariffavtaler der dette er ivaretatt og sikret. Om dette skal reguleres nærmere i lov bør det eventuelt gjøres i samråd med partene i arbeidslivet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

523 Antirasisme

AUF i Oslo

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Forske mer på rasisme og hvordan det rammer folk i Norge.

- At regjeringens handlingsplan skal være konkret og følges opp med tilstrekkelig finansiering.
- Sørge for at ansatte i oppvekstsektoren og andre velferdsyrker får tilstrekkelig med kunnskap til å avdekke, håndtere og forebygge rasisme.
- Undersøke hvorvidt våre offentlige institusjoner driver med etniske profilering.
- Gå inn for prøveprosjekt med kvitteringsordning i flere byer.
- Styrke organisasjonene på antidiskrimineringsfeltet.
- Opprette et eget ressurssenter for mennesker som har vært utsatt for rasisme.
- Innføre flere prøveprosjekter med anonyme jobbsøknader.

Begrunnelse:
Sentralt i sosialdemokratiets politikk, står forståelsen av at alle mennesker er like mye verdt. Alle mennesker er født med det samme ukrenkelige menneskeverdet, og skal ha rett på de samme mulighetene til å bli den beste utgaven av seg selv, skape seg et godt liv og leve i frihet. Dessverre vet vi at altfor mange mennesker opplever direkte eller indirekte ufrihet som følge av rasisme, diskriminering og hat. For Arbeiderpartiet er det sentralt at folk får et trygt møte med velferdsstaten og offentlige institusjoner, derfor må det settes inn flere tiltak når det kommer til motvirking av strukturell rasisme.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse. Flere av disse forslagene støttes av Oslo Arbeiderparti. Noen av forslagene er ikke behandlet av vårt representantskap.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget, og mener kamp mot rasisme og diskriminering er viktig, og må videreføres og forsterkes. Forslagets konkrete tiltak er omfattende og til dels detaljert, og kan oppleves som en uheldig sentralstyring av blant annet kommune- og skolesektoren. Andre deler av forslaget er regjeringen i gang å jobbe med.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

525 CRPD inn i norsk lov
AUF i Oslo

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:
- Inkorporere CRPD i norsk lov, herunder menneskerettighetslovgivningen

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet ser med stor bekymring på at mennesker med funksjonsnedsettelser har utfordringer med å gjennomføre utdanning, noen faller utafor arbeidslivet, og noen møter hindringer for deltakelse i kultur- og idrettsliv. Det er også svært mange mennesker som

opplever diskriminering i hverdagen, og manglende fremkommelighet i hverdagen. Derfor må arbeidet med universell utfordring prioriteres høyt.

Mennesker med funksjonsnedsettelser er underrepresentert i alle våre demokratiske organ. Samtidig er de blant dem som påvirkes mest av hvordan samfunnet vårt utformes.

I 2013 forpliktet Norge seg til CRPD-konvensjonen. Nå mener Arbeiderpartiet at det er på tide at den innlemmes i norsk lov, herunder menneskerettighetslovgivningen. Det er et nødvendig steg for å sikre universell deltakelse og like muligheter for alle.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse. Flere av disse forslagene støttes av Oslo Arbeiderparti. Noen av forslagene er ikke behandlet av vårt representantskap.

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er teknisk sett ivaretatt av punkt i partiprogrammet som lyder som følger: "Innlemme FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i den norske menneskerettighetsloven."

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

02 - Innkomne forslag - Energi, klima og miljø

1 Bestandsmål rovdyr

Frogn Arbeiderparti

Forslag:

Bestandsmålene for rovdyr må økes

Begrunnelse:

Bestandsmålene fremstår som lave i forhold til partiprogrammets mål om levedyktige rovviltstammer. Konfliktnivået mellom forskningsbaserte bestandsmål og det mer følelsesmessige, fryktbaserte, bestandsmålet har drevet bestandsmålet til et nivå hvor det er tvil om bestandenes levedyktighet. Risikoen for bestandene er utvilsomt på nedsiden. I et slikt perspektiv må det følelsesmessige vike. Hurdalsplattformen bygger på en lokal forvaltningsmodell, hvor det skal legges avgjørende vekt på nemdenes avgjørelser. Dette kan medføre rovdyrforvaltning uten helhetssyn. De nemdavgjørelsene om uttak, som har blitt tatt den senere tid, fremstår som uforenlige med et forskningsbasert, bærekraftig, helhetssyn. Dersom bestandene skal sikres levedyktighet i et system som legger beslutningene lokalt må bestandene sikres ved andre tiltak, hvor et sentralt virkemiddel vil være å øke bestandsmålene. Økte bestandsmål vil være i samsvar med Hurdalsplattformens mål om opprettholdelse av økosystemer og intensivering av arbeidet med å redde truede arter.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:

Akershus Ap støtter det inngåtte rovdyrforliket som balanserer todelt målsetning, og støtter derfor ikke økning i bestandsmål.

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er ikke i tråd med vedtatt politikk. Arbeiderpartiet og Regjeringens rovdyrpolitikk bygger på rovviltforlikene, den todelte målsettingen og Bernkonvensjonen. Regjeringen bygger på den lokale forvaltningsmodellen som ble nedfelt i rovviltforliket, og vil styrke de regionale rovviltnemndenes rolle. Det skal legges avgjørende vekt på nemndenes avgjørelser. Regjeringen vil sikre at bestandsmålene faktisk følges opp. Når en bestand ligger over bestandsmålet, skal den forvaltes i tråd med det bestandsmålet som til enhver tid er vedtatt av Stortinget.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

5 Nasjonal kontroll over kraftprisene

Nesodden Arbeiderparti

Forslag:

Ta tilbake nasjonal kontroll over kraftprisene. Gjeninnfør statlig styring av innenlands kraftpriser

for å sikre rimelig kraft til husholdninger og norsk næringsliv. Oppgrader og moderniser eksisterende vannkraftverk.

Overskuddskraft kan eksporteres til Europa til markedspris, ellers frikoples norske strømpriser fra det europeiske markedet.

Begrunnelse:
Utbygging av kraft i Norge har vært en stor dugnad med bidrag fra og kostnader for mange lokalsamfunn og enkeltmennesker i landet vårt. Til tross for store inngrep ble utbyggingen gjennomført med aksept fra de aller fleste, det dreide seg om felles fremtid og var en del av gjenoppbyggingen etter krigen. Norsk vannkraft er infrastruktur for Norges befolkning og norske bedrifter, et felleseie som ikke skal være en markedsvare. Rimelig, ren kraft har vært og skal fortsatt være et konkurransefortrinn for norske bedrifter.

Når innenlandske kraftpriser nå styres av europeiske kraftbørser bryter det med alle forutsetninger som lå til grunn for den opprinnelige kraftutbyggingen.

Om staten har behov for å øke inntektene bør det gjøres via skattesystemet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Akershus Ap mener nasjonal kontroll over kraften er avgjørende og støtter politikk for rimelig kraft for folk og bedrifter.

Sentralstyrets merknad:
Norge har hatt strømsamarbeid med andre land siden 1960-tallet. Det er Norges sikringsstrategi mot værvariasjoner, og sikrer at vi ikke trenger å frykte rasjonering, selv om været svikter. Dersom Norge innfører proteksjonistiske tiltak mot våre naboland vil vi risikere mottiltak, som at vi ikke får tilgang til kraft når vi selv trenger det. Det er ikke nytt at den norske strømprisen blir påvirket av europeisk strømpris. Sammenhengen har vært der en god stund, også før de to siste kablene ble bygget. Det nye er at europeisk strømpris er historisk høy. Selv om man fjerner de to siste kablene tyder alle modeller på at Norge uansett vil ha en historisk høy strømpris. Veien til lavere strømpriser går gjennom et solid kraftoverskudd i Norge, samtidig som våre naboland gjør sin del av jobben og erstatter bortfallet av russisk energi. Europeiske investeringer i fornybar energi vil gi mindre prissmitte til Norge de kommende årene. Regjeringen har innført en styringsmekanisme for å ivareta forsyningssikkerheten, der produksjon og eksport stopper når man går under en viss fyllingsgrad.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

7 Oslofjorden lider – hvor er hjelpen?
Moss Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet må prioritere å få på plass et omfattende og forpliktende program for tiltak og

investeringer og følge opp dette arbeidet med økonomiske midler.

Begrunnelse:
Oslofjorden er faretruende nær en økologisk kollaps. Fisken forsvinner, plantelivet er i endring og vi ser konsekvensene av mange tiårs negativ miljøpåvirkning. Både befolkningsvekst, utslipp fra landbruket, klimaendringer, overfiske og avfall er blant farene som truer livet i fjorden. Det står i Arbeiderpartiets program at vi skal sikre en bærekraftig forvaltning av Oslofjorden og Hurdalsplattformen fastsetter viktigheten av å følge opp Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. Dette haster, og det må prioriteres å få på plass kunnskapsbaserte og helhetlige tiltak.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget vil bli fulgt opp gjennom arbeidet med å iverksette tiltakene i helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. Allerede er flere tiltak igangsatt, bl.a har kommunene rundt fjorden blitt varslet om krav om nitrogenrensing v/ utslipp av kommunalt avløpsvann, tiltak iverksatt innen sårbare arter, friluftsliv og arealplanlegging, ny regional forskrift om bl.a begrenset høstpløying har vært på høring, revisjon av gjødselregelverket er under arbeid, midler satt av både gjennom jordbruksoppgjøret og statsbudsjettet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

11 Salg av strøm til alle abonnenter
Eidsvoll Arbeiderparti

Forslag:
Eidsvoll Arbeiderparti ber Arbeiderpartiet om snarest mulig å igangsette utredninger for å finne den sosialt mest rettferdige løsning for omsetning av strøm i henhold til energilovens formålsparagraf. Salg av strøm til alle abonnenter, i særlig grad til husholdninger, skal foregå på en ensartet måte og ved skriftlig kommunikasjon. Muligheter for valg mellom forskjellige «strømtariffer» bør begrenses i størst mulig grad, men må kunne tilpasses aktuelle anleggskategorier. Tidligere tiders «husholdningstariff» må gjenopprettes og kunne dekke energibehovet til de aller fleste hjem i landet vårt.

Dagens markedsbaserte strømselskaper må begrenses til å omfatte kun 1 selskap i hvert av de 5 prisområdene for strøm. Alternativt begrenses antall strømselskaper til 1 selskap på fylkesnivå. Driften av et selskapene må være underlagt offentlige konsesjonsbetingelser og reguleringsbestemmelser.

Begrunnelse:
Eidsvoll Arbeiderpartis medlemmer, våre velgere og sympatisører opplever en stor utrygghet vi ikke har sett siden 1990-tallet. Den store arbeidsledigheten og det skyhøye rentenivået preget situasjonen vi hadde den gang. I dagens situasjon er det ikke bare de høye strømprisene som preger oss, men utryggheten ved at strømselskapene forleder oss, eller direkte talt, lurer oss til feil valg av strømavtaler. Eksemplene florerer daglig i pressen. Våre tillitsvalgte treffer stadig på fortvilte mennesker som har havnet i en svært vanskelig situasjon på grunn av en uforståelig

strømavtale. Ja, selv medlemmer med fagkunnskaper har blitt forledet til å skifte strømselskap etter en pågående strømselger i en telefonsamtale. Vedkommende fikk vite at avtalen skulle kun bli spotpris på strøm uten påslag og et månedlig fastbeløp. Dette stemte, men det kom påslag for; Ekspress, Elsikker, Online Pluss, Grønt valg, Bidrag regnskog, Opprinnelsesgaranti, Prisfrys og Administrasjonsgebyr, til sammen en Diverse post på over kr 500 ekskl mva i påslag den dyreste måneden.

Eidsvoll Arbeiderparti mener at slik kan vi rett og slett ikke ha det.

Arbeiderpartiet må finne en farbar vei ut av situasjonen slik at vi får en helt ny omsetningsmodell for strøm som kommer under offentlig regulering og styring. Vi må sammen få til en endring så raskt som praktisk mulig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Akershus Ap støtter en slik utredning og viser til at slik utredning allerede er bestilt av regjeringen

Sentralstyrets merknad:
Monopol på strømsalg kan gi dyrere avtaler for strømkunder og mindre innovasjon. Apper som gir oversikt over strømpris og strømforbruk er eksempler på innovasjon man kan gå glipp av dersom vi oppretter et monopol. Det er all grunn til å tro at prisene blir lavere dersom selskap får kjempe om kunder. Strømsalg egner seg for konkurranse med homogene produkter, mange tilbydere, lave etableringsbarrierer og gode muligheter for å bytte strømselskap. I praksis opererer strømsalgselskap med store påslag som tyder på at konkurransen ikke fungerer godt nok. Veien til lavere priser går ikke gjennom å opprette et monopol, men gjennom sterkere rettigheter for strømkunder og strengere regulering. Arbeiderpartiet vil rydde opp i markedet og styrke strømkunders stilling. Strømkunders rettigheter må styrkes, det må bli lettere å få informasjonen og konkurransen må bli sterkere. Konkurransen kan bedres gjennom økt oppmerksomhet rundt strømmarkedet generelt, kombinert med tiltak for mer åpenhet og flere kundebytter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

13 Stopp elektrifisering av sokkelen
Eidsvoll Arbeiderparti

Forslag:
Eidsvoll Arbeiderparti oppfordrer Det norske Arbeiderparti til på nytt å vurdere sitt standpunkt om elektrifisering av sokkelen.

Begrunnelse:
Gass brukes i dag på plattformene for å produsere elektrisitet til plattformens eget forbruk. Dette medfører utslipp av store mengder CO2 som «belastes» Norge. I flg avtaler skal Norge redusere sitt CO2-utslipp. Elektrifisering av sokkelen vil gi et stort bidrag, noe som er bra både for Norge og oljenæringens anseelse. Men den sparte gassen vil bli eksportert, med medfølgende utslipp

av CO2. Dvs at det er regelverket som gjør at CO2-utslippet bare flyttes fra Nordsjøen til EU-området. Miljøgevinsten er null! Hvilke CO2-mengde og konsekvenser er det så vi snakker om? Her er det veldig usikkert, og mange tall og påstander å forholde seg til. Men Eidsvoll Arbeiderparti mener følgende tall og resonnement angir nivået: Ca 10% av Norges el-produksjon vil gå til sokkelen, det tilsvarer omtrent det som kan eksporteres gjennom sjøkablene nå, og tilsvarer også omtrent det som hele Norges bilpark (ca 3 mill biler) vil bruke dersom alle biler er el-biler. Kostnaden vil bli ca 50 milliarder (dvs at vår kommune Eidsvoll må «ut med» ca 250 millioner). Et så stort ekstra forbruk vil automatisk medføre høyere strømpriser, strøm blir da mer en markedsvare enn en strategisk ressurs for Norge. Dette kan få uheldige konsekvenser for næringslivet. Vi ser også at et forslag er at elektrifisering-kostnaden skal dekkes av økt linjeleie, og linjenettet på land må forsterkes. Dvs at strømkostnaden for folk vil bli større både pga økt linjeleie og større forbruk av strøm.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Både gjeldende partiprogram og Hurdalsplattformen peker Regjeringen på elektrifisering av nye og eksisterende felt, samtidig som det sikres tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet. Elektrifiseringen av sokkelen skal i størst mulig grad skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen. Prosjekter som Hywind Tampen, Trollvind og andre viser at selskapene jobber med dette, i tillegg har regjeringen varslet en storstilt utbygging av havvind fram mot 2040. Over tid vil sokkelen produsere langt mer kraft enn den forbruker. Dersom vi skal utvikle norsk sokkel, og fortsette lønnsom drift av petroleumsressursene i Norge er det avgjørende at utslippene fra produksjonsfasen reduseres. Både dagens og tidligere stortingsflertall har tydelig oppfordret selskapene til å bruke kraft fra land i nye prosjekter og større ombygninger, særlig gjennom fastsettelsen av en svært høy utslippskostnad på sokkelen. Tilknytning til kraft fra land skal vurderes fra sak til sak, og særlige hensyn som konsekvensene for kraftsystemet skal vurderes i hver enkelt sak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

15 Elektrifisering av offshoresektoren
Asker Arbeiderparti

Forslag:
Elektrifisering av offshoreplattformene skal skje med havvind - ikke ved å hente strøm fra land

Begrunnelse:
Norge mangler kraft for å stimulere investeringer i grønne industriløsninger og for å fase ut fossil energibruk. Prosjekter står i kø for å bli realisert. Offshore elektrifisering med strøm fra land vil redusere kraftoverskuddet i Norge og øke prisene og med det redusere mulighetene for grønn industri og elektrifisering av samfunnet. Offshoreselskapene har midler og teknologi til å bygge havvind. Equinor sitt Hywind-Tampen-prosjekt og ikke minst Trollvind-prosjekt kan være det som starter industrialiseringen av havvind i Norge. Derfor må selskapene ikke få anledning til å kople seg til landstrøm for da reduseres tempoet i industrialiseringen av havvind og samtidig øker kraftprisene og det grønne skiftet på land forsinkes.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Akershus Ap støtter kravet om at så mye som mulig av elektrifisering av sokkelen skal komme fra havvind

Sentralstyrets merknad:
Både gjeldende partiprogram og Hurdalsplattformen peker Regjeringen på elektrifisering av nye og eksisterende felt, samtidig som det sikres tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet. Elektrifiseringen av sokkelen skal i størst mulig grad skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen. Prosjekter som Hywind Tampen, Trollvind og andre viser at selskapene jobber med dette, i tillegg har regjeringen varslet en storstilt utbygging av havvind fram mot 2040. Over tid vil sokkelen produsere langt mer kraft enn den forbruker. Dersom vi skal utvikle norsk sokkel, og fortsette lønnsom drift av petroleumsressursene i Norge er det avgjørende at utslippene fra produksjonsfasen reduseres. Både dagens og tidligere stortingsflertall har tydelig oppfordret selskapene til å bruke kraft fra land i nye prosjekter og større ombygninger, særlig gjennom fastsettelsen av en svært høy utslippskostnad på sokkelen. Tilknytning til kraft fra land skal vurderes fra sak til sak, og særlige hensyn som konsekvensene for kraftsystemet skal vurderes i hver enkelt sak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

16 Fornybar energi i offentlige bygg

Asker Arbeiderparti

Forslag:
Solstrøm, 25% økt energieffektivitet og bygg med bergvarmepumpe skal bli standard på alle kommunale, fylkeskommunale og statlige bygg innen 2030

Begrunnelse:
Bygningssektoren i Norge står for over 70 TWh forbruk av elektrisitet pr år. Økt produksjon av fornybar energi gjennom solstrøm på bygg vil være et viktig bidrag til å øke strømproduksjonen i Norge. Bergvarmepumper (der bygg ikke kan knytte seg til fjernvarme) og energieffektivisering i bygg vil bidra til å frigjøre strøm som kan brukes til å fase ut mer fossil energi og dermed redusere klimagassutslipp. Offentlig sektor har en betydelig bygningsmasse. Når stat, fylker og kommuner gjennomfører en offensiv satsing på disse tiltakene, blir offentlig sektor forbilder og kan bidra til å øke gjennomføringen av tilsvarende tiltak i privat sektor. Staten har midlene, tiltakene er lønnsomme, kompetansen finnes - det står på evne til å beslutte og å gjennomføre.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Akershus Ap støtter mål om så mye enøk og fornybar energi på offentlige bygg som er mulig.

Sentralstyrets merknad:
Det vil være uheldig å kreve at sol og bergvarme skal være standard på alle offentlige bygg eller

nye private. Hvilken varmeløsning som er best egnet i et bygg vil avhenge av flere faktorer, blant annet byggets oppvarmingsbehov, forbruksmønster og beliggenhet. Andre fornybare energiløsninger som for eksempel bioenergi, solfanger eller luft-væske varmepumpe kan i flere tilfeller være bedre egnet enn bergvarmepumpe. Hvilke energiløsninger som velges bør være opp til den enkelte byggeier, og hva som er kostnadseffektivt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

17 Krav til fyllingsgrad i vannkraftmagasinene

Asker Arbeiderparti

Forslag:

Det skal være et krav til norske vannkraftprodusenter at det er tilstrekkelig med vann i magasinene på høsten til å dekke kraftbehovet i Norge fram til snøsmeltingen på våren

Begrunnelse:
I dag er det Statnett som har ansvaret for kraftbalansen i Norge, men Statnett har ingen produksjon. Det er ingen krav i dag til vannkraftprodusentene om å holde igjen vann for å sikre kraftforsyningen gjennom vinteren. Produsentene styres i stor grad av høyest mulig verdi på vannet - ikke på forsyningssikkerhet.

Det må etableres et klart reguleringsregime som sikrer at det er nok vann i norske vannmagasin til å dekke behovet gjennom vinteren. Vi kan ikke basere oss på at andre land skal dekke våre behov når land vi har kabler til bygger ned sin kraftforsyning basert på fossil energi (som har gitt et grunnlag for import til Norge når vi har hatt underskudd) og går over på uregulert fornybar kraftforsyning.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Dette står i energiloven.

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har varslet en styringsmekanisme som styrker forsyningssikkerheten for vannkrafta. En ytterligere regulering av magasinene med hensyn til minste fyllingsgrad utover dagens nivå vil virke unødig prisdrivende.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

18 Avtalene om kraftkablene til utlandet må reforhandles

Asker Arbeiderparti

Forslag:

Avtalene for kraftkablene til Tyskland, Nederland og Storbritannia må reforhandles slik at Norge

sikrer egen kraftforsyning gjennom vinteren

Begrunnelse:
Situasjonen i 2022 har vist at det er mangler ved avtalene som er inngått om kraftkablene til Tyskland, Nederland og Storbritannia. Avtalene må reforhandles slik at norsk magasinfylling holdes på et nivå som sikrer strømforsyningen i Norge gjennom vinteren. Hele meningen med kablene er muligheten for å kunne eksportere strøm når prisen er lav i Norge og høy i mottakerlandet og omvendt - importere til Norge (og senke produksjonen her - dvs spare på vannet) når prisen er høy her og lav i Tyskland, Nederland, Storbritannia. Tapper vi ned magasinene våre for mye fordi vi kan selge strømmen dyrt - slik det lå an til at ble gjort vinteren 2021-2022, forsvinner muligheten for denne kraftutvekslingen. Det er ingen tjent med - hverken Norge, Tyskland, Nederland eller Storbritannina.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Akershus Ap mener tiden ikke er inne for reforhandling, og vil avvente energikommisjonenes innstilling

Sentralstyrets merknad:
Norge har hatt strømsamarbeid med andre land siden 1960-tallet. Det er Norges sikringsstrategi mot værvariasjoner, og bidrar til en tryggere kraftforsyning, også i år med lav magasinfylling. Dersom Norge innfører proteksjonistiske tiltak mot våre naboland vil vi risikere mottiltak, som at vi ikke får tilgang til kraft når vi selv trenger det. Regjeringen har innført en styringsmekanisme for å ivareta forsyningssikkerheten, der produksjon og eksport kan begrenses i perioder med en svært anstrengt kraftsituasjon. Det er ikke nytt at den norske strømprisen blir påvirket av europeisk strømpris. Sammenhengen har vært der en god stund, også før de to siste kablene ble bygget. Det nye er at europeisk strømpris er historisk høy. Selv om man fjerner de to siste kablene tyder alle modeller på at Norge ville vært utsatt for prissmitte fra Europa. Regjeringen har sagt nei til å bygge nye mellomlandsforbindelser denne periode. Veien til lavere strømpriser går gjennom utbygging av mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av energi i Norge, samtidig som våre naboland gjør sin del av jobben og erstatter bortfallet av russisk energi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

19 Fastprisavtaler strøm - endre skattesystemet
Asker Arbeiderparti

Forslag:
Skattesystemet for vannkraftprodusenter må endres slik at det blir økt tilbud på fastprisavtaler for strøm for husholdninger, offentlig sektor og næringslivet

Begrunnelse:
Kraftprodusentene skattlegges etter spotpris på strøm de selger. Dersom strømmen selges til fastpris og spotprisen blir høyere enn fastprisen, blir kraftprodusentene skattlagt etter en inntekt de ikke har. Etter erfaringene i 2022 er det sannsynlig at en langt større andel av forbrukerne - husholdninger, offentlig sektor og næringsliv vil foretrekke fastpris på strøm for å redusere egen

risiko. Det er derfor viktig at skattesystemet for kraftprodusentene endres slik at deres risiko ved å inngå fastprisavtaler reduseres og at de får insentiv til å tilby flere og bedre fastprisavtaler - til industri og kraftsalgselskapene. Det vil i sin tur innebære at kraftsalgselskapene som står mellom produsent og forbruker får redusert risiko og kan tilby flere og bedre fastprisavtaler.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Regjeringen gjennomfører dette fra 1. januar.

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen gjennomfører dette fra 1. januar 2023

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

34 Energi og kraft
Ringebu Arbeiderparti

Forslag:
1. Alle avtaler om kablene til Europa med vannkraft skal reforhandles.
2. Alle avtaler om vår gasskraft skal reforhandles.
3. All Norsk kraft skal gå utenom de nåværende kraftbørser.
4. All Norsk kraft skal gå gjennom statlig styrte organer som opprettes for vår kraftutveksling med Europa og andre land.
5. Staten revurderer alle reguleringsvilkår og konsesjoner slik at våre magasin ikke kan tappes ned og Norge kan komme i kraftmangel til eget normalt bruk til all virksomhet.

Begrunnelse:
Arbeiderpartiets energipolitikk er nedfelt i partiprogrammet og regjeringens prioriteringer er nedfelt i Hurdalsplattformen. Tilgang på rikelig med rein og rimelig kraft hatt i årtier gitt Norges befolkning forutsigbarhet og vært en av våre fremste konkurransefortrinn for vår industri. For Arbeiderpartiet er og skal det være viktig å møte denne situasjonen slik at hele landet sikres god og sikker forsyningssikkerhet, effektiv styring av kraftsystemet og som skjermer innbyggere og næringslivet fra de høyeste prisene. Dette krever at vi har behovet for en tydelig sosialdemokratisk energipolitikk.

Våre innspill og forslag til tydeliggjøring av en sosialdemokratisk energipolitikk: Det er svært viktig at vi har med oss historia når vi skal drøfte energipolitikk. Kraftutbygginga er gjennomført med store naturinngrep i Norge og ble gjennomført og akseptert for å sikre folk og næringsliv i hele landet billig og stabil elektrisk kraft. Store deler av distrikts-Norge har ofret mye av sin verdifulle natur for dette formål.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti har gjennom et eget utvalgsarbeid i forkant av landsmøtet spilt inn

forslag til energipolitikken og Arbeiderpartiets energiutvalg. Fylkespartiet viser i forbindelse med alle forslag vedrørende energipolitikken til innsendt svar på diskusjonsnotat – en sosialdemokratisk energipolitikk for fremtiden.

Sentralstyrets merknad:

Norge har hatt strømsamarbeid med andre land siden 1960-tallet. Det er Norges sikringsstrategi mot værvariasjoner, og sikrer at vi ikke trenger å frykte rasjonering, selv om været svikter. Dersom Norge innfører proteksjonistiske tiltak mot våre naboland vil vi risikere mottiltak, som at vi ikke får tilgang til kraft når vi selv trenger det. Norge skal fortsette energisamarbeidet med våre naboland. Et ensidig krav om reforhandling av inngåtte avtaler med våre naboland vil ikke være hensiktsmessig i en tid hvor Europa energitilførsel strupes som en del av Putins krigføring. Men Norge må benytte og utforske handlingsrommet i energimarkedene innenfor EØS. Dette innebærer blant annet at vi deltar i de pågående prosessene i EU for å vurdere mulighetene for strukturelle reformer i kraftmarkedet for å ivareta norske interesser. Regjeringen har også iverksatt et selvstendig arbeid på området for å vurdere ulike modeller for prisdannelser for strøm innenfor rammene av EØS-avtalen. Det er ikke nytt at den norske strømprisen blir påvirket av europeisk strømpris. Sammenhengen har vært der en god stund, også før de to siste kablene ble bygget. Det nye er at europeisk strømpris er historisk høy. Selv om man fjerner de to siste kablene tyder alle modeller på at Norge uansett vil ha en historisk høy strømpris. Veien til lavere strømpriser går gjennom et solid kraftoverskudd i Norge, samtidig som våre naboland gjør sin del av jobben og erstatter bortfallet av russisk energi. Europeiske investeringer i fornybar energi vil gi mindre prissmitte til Norge de kommende årene. Regjeringen har innført en styringsmekanisme for å ivareta forsyningssikkerheten, der produksjon og eksport stopper når man går under en viss fyllingsgrad.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

42 **Strøm**
Østre Toten Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet mener strøm er en del av vår grunnleggende infrastruktur, og prisen på strøm skal ikke overlates til markedsliberalistiske krefter, men må ha offentlig kontroll. Det må settes et «tak» på prisen, som en sikring, og gjeninnføre to-pris systemet til høyt forbruk. Systemet må ivareta både private, og næringslivet, med fornuftige priser og betingelser.

Begrunnelse:
Prisen på strøm har det siste året gjort astronomiske hopp oppover. Dette er en hån mot landet som er bygd på vannkraft i mer enn 100 år. Historisk sett har vi betalt våre anlegg til overføring og distribusjon, flere ganger. Derfor må det raskt kreves av regjeringen, varige forutsigbare endringer på pris og vilkår. Den rød/grønne politiske kursen er dypt savnet. De som merker dette mest, er «de nederst ved bordet», og dette kan ikke Arbeiderpartiet være med på. Det er systemet som må endres, vi er en vannkrafts nasjon, som må forvalte vårt vann og produksjon – distribusjon til alles beste. Et eventuelt nytt regime for nettleie, må inneholde det samme. De som bruker mest strøm, kan betale mest i et to-trinns system, også her.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti har gjennom et eget utvalgsarbeid i forkant av landsmøtet spilt inn forslag til energipolitikken og Arbeiderpartiets energiutvalg. Fylkespartiet viser i forbindelse med alle forslag vedrørende energipolitikken til innsendt svar på diskusjonsnotat – en sosialdemokratisk energipolitikk for fremtiden.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiets mål er stabile og rimelige strømpriser. Historisk har dette sikret et konkurransefortrinn for norsk næringsliv og vært et gode for norske forbrukere. Dagens nivå på strømprisene er uakseptabelt høye. Høye priser er et signal om at noe er galt. I våre naboland er det stor energimangel, men også Norge styrer mot et kraftunderskudd i 2027, ifølge Statnett. Vi har vært avhengige av import flere ganger gjennom det siste året. Både produksjon og forbruk må tilpasse seg energimangel. Gjennom å fjerne prissignalet risikerer vi kollaps i produksjonen og kombinert med høyere etterspørsel.

Veien til normale strømpriser går gjennom et solid kraftoverskudd. På kort sikt reduserer vi folks strømregninger gjennom økonomiske støtteordninger. På mellomlang sikt trenger vi bedre fastprisavtaler. På lengre sikte trenger vi mer kraftutbygging og bedre nett.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

69 Sirkulær bioøkonomi

Våler Arbeiderparti

Forslag:
Sirkulær bioøkonomi
Ressursknapphet og klimaendringer stiller langt større krav til hvordan vi helhetlig utvikler industri. Skogen med enorme naturlige ressurser vil være sentral i omstillingen av økonomien med mulighet for klimasmarte løsninger og produksjon av produkter som etterspørres på det globale markedet. Avfallsbehandling av returtre som tilbakeføres i produksjon er et godt eksempel på hvordan vi kan forlenge verdikjeden og binde store mengder Co2. Ved etableringen av et nasjonalt senter for avfallstrevirke på Braskereidfoss, hvor avfallstrevirke benyttes til sponplateproduksjon, vil man kunne utnytte ressurser som kun blir brent til energi, og man har potensial til å binde 300.000 tonn Co2. For Arbeiderpartiet er det viktig å realisere prosjekter som kan benytte praktiske løsninger i overgangen til en sirkulær økonomi samtidig som man skaper arbeidsplasser. I tillegg til å benytte tre som ellers kun ville blitt brent til energi videre i produksjon er det potensiale for å utvikle mye annen industri i tilknytning sagbruk og prosessindustri for tre. På Braskereidfoss er dette eksemplifisert gjennom Sirkulære Solør. Sirkulære Solør er et prosjekt med muligheter til å være et ledende eksempel på hvordan man utnytter bioøkonomien i full grad. Her er planen at man i tilknytning til Moelven (Norges største sagbruk) og Forestia (en av skandinavias største sponplatefabrikker) på Braskereidfoss utnytter spillenergien (varme, damp og aske) til etablering av veksthus, biokull og gass produksjon og etablering av landbasert fiskeoppdrett. Når vi videre inn i fremtiden vil oppleve mangel på energi er det helt essensielt med industriklynger som kan utnytte styrkene til de kolossale fornybare ressursene vi har i Norge gjennom skogen.

Arbeiderpartiet vil:

- Legge til rette for en industrisymbiose på Braskereidfoss gjennom Sirkulære Solør som utnytter hele verdikjeden, i tillegg til spillenergi fra produksjon. Dette bruker vi videre som en modell for hvordan sirkulær bioøkonomi kan skape verdier rundt om i landet.
- Oppretter et nasjonalt senter for håndtering av avfallstrevirke med mål om å skalere opp antall ganger et produkt er gjennom en verdikjede før det brennes.
- Øke industrialiseringen av trebaserte byggesystemer og konsepter for å bidra til bedre utnyttelse av skogens ressurser, samtidig som vi kutter klimagassutslipp.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med det arbeidet som nå pågår ved å legge til rette med tiltak for en langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressurser som er et grunnprinsipp i Arbeiderpartiet og regjeringens politikk. Stortinget har nylig vedtatt en rekke forslag som tar opp i seg de ulike landsmøteforslagene som Regjeringen nå følger opp. Vi må gå fra en lineærøkonomi med bruk-og-kast til en sirkulærøkonomi basert på tanken om at minst mulig ressurser skal gå til spille og måtte håndteres som avfall. Å omstille til mer sirkulær økonomi skal bidra til å nå vedtatte klima- og miljømål og bidra til verdiskapning, langsiktig konkurranseevne og sosial rettferdighet i omstillingen. Regjeringen følger opp den nasjonale strategien for en grønn, sirkulær økonomi og gjennomfører en rekke tiltak for å skape handling og øke tempoet i omstillingen til en mer sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi er et prioritert politikkområde for hele regjeringen.

Økt krav til materialgjenvinning er innført på bygg og anleggsavfall og det blir utredet krav til økt gjenvinning av andre masser og forbud mot deponering av avfall, jfr. nytt direktiv fra EU I tillegg vil vi skjerpe kravene til avfallshåndtering, slik at avfallet sorteres, videreforedles og brukes på nytt som råstoff.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

90 Vi må eliminere de store punktutslippene
Heimdal Arbeiderlag

Forslag:
Arbeiderpartiet må legge til rette for at store byer skal kunne nå klimamål og bidra til å nå hele Norges klimamål, gjennom å eliminere de store punktutslippene.

Begrunnelse:
Trondheim når ikke sine klimamål hvis Heimdal varmesentral ikke blir utslippsfri før 2030. bygging av karbonfangst på Trondheim Varmesentral må derfor komme i gang. Heimdal Varmesentral slipper hvert år ut cirka 240 000 tonn CO2. Av dette kommer anslagsvis 160 000 tonn fra matavfall og annet såkalt biogent avfall. Cirka 80 000 tonn kommer fra forbrenning av fossilt avfall, som først og fremst inkluderer plastavfall. Karbondioksidet fra Heimdal Varmesentral utgjør om lag en firedel av de samlede utslippene i Trondheim.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forsalget er i tråd med vedtatt politikk. Regjeringen vil som oppfølging av Hurdalsplattformen legge til rette for CO2-fangst og -lagring på alle større forbrenningsanlegg på sikt, og utnytting av CO2 i industriell produksjon gjennom CCUS. Arbeidet med fullskalaprosjektet for karbonfangst og -lagring i sementproduksjonen i Brevik, og fortsette arbeidet med å få finansiert prosjektet på avfallsforbrenningen på Klemetsrud videreføres.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

94 Sirkulær økonomi

Heimdal Arbeiderlag

Forslag:
Arbeiderpartiet må stimulere kommuner til sirkulær økonomi gjennom å ta bedre vare på ressursene, og ombruk i forhold til avfallshåndtering.

Begrunnelse:
Sorteringsanlegg som feks Heggstadmoen Trondheim, kan utvikles til å bli moderne gjenvinningsanlegg, og med egne sortering teknikker, og som gjør ombruk lønnsomt. Det er store ressurser å hente på å sortere plast, papp/papir, metall, tre, som i dag brennes eller deponeres. Det bør settes klare måltall for hvor mye avfall som deponeres eller brennes.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med det arbeidet som nå pågår ved å legge til rette med tiltak for en langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressurser, som er et grunnprinsipp i Arbeiderpartiet og regjeringens politikk. Stortinget har nylig vedtatt en rekke forslag som tar opp i seg de ulike landsmøteforslagene som Regjeringen nå følger opp. Vi må gå fra en lineærøkonomi med bruk-og-kast til en sirkulærøkonomi basert på tanken om at minst mulig ressurser skal gå til spille og måtte håndteres som avfall. Å omstille til mer sirkulær økonomi skal bidra til å nå vedtatte klima- og miljømål og bidra til verdiskapning, langsiktig konkurranseevne og sosial rettferdighet i omstillingen. Regjeringen følger opp den nasjonale strategien for en grønn, sirkulær økonomi og gjennomfører en rekke tiltak for å skape handling og øke tempoet i omstillingen til en mer sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi er et prioritert politikkområde for hele regjeringen.

Økt krav til materialgjenvinning er innført på bygg og anleggsavfall og det blir utredet krav til økt gjenvinning av andre masser og forbud mot deponering av avfall, jfr. nytt direktiv fra EU I tillegg vil vi skjerpe kravene til avfallshåndtering, slik at avfallet sorteres, videreforedles og brukes på nytt som råstoff.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

105 Grunnvarme

Flatåsen Arbeiderlag

Forslag:

De nasjonale reguleringsbestemmelsene for alle nye husstander i Norge skal kreve oppvarming basert på grunnvarme som den primære oppvarmingskilden for alle nye norske boliger, enten ved hjelp av individuelle grunnvarmepumper i enkeltstående hus, eller i form av fjernvarme fra et nærliggende varmekraftverk. I tillegg skal alle slike kraftverk frigjøres fra kommersielt drevne kraftselskaper, og driftes som en del av den kommunale infrastrukturen til kostpris på linje med vann og kloakk.

Begrunnelse:

En gjennomført bruk av grunnvarmebaserte varmepumper for oppvarming av alle Norges husstander vil kunne frigjøre 33TWh årlig. Det svarer til 20% av det totale norske årsforbruket i Norge , mer enn 3 ganger det vindmølleparkene i dag er i stand til å produsere og mer enn dobbelt så mye av det fremtidige kalkulerte merforbruket av energi. Grunnvarme er en enkel omvendt kjøleteknikk basert på varme hentet opp fra jord, fjell eller sjø (ikke luft). I dag finnes denne i mer enn 40 000 husstander i Norge. For den enkelte husstand reduserer bruken av den energiforbruket til oppvarming opp til 90%. Den er med andre ord en av de mest effektive energisparingskilder vi kan ha. Grunnvarme gir ingen forurensninger, verken visuelt eller i form av utslipp. En systematisk og effektiv utbygging av dette nasjonalt vil kunne gi markante bidrag til å nå klimamålene for Norge i nærmeste fremtid.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Det vil være uheldig å kreve at en energikilde skal være standard i bygg. Hvilken varmeløsning som er best egnet i et bygg vil avhenge av flere faktorer, blant annet byggets oppvarmingsbehov, forbruksmønster og beliggenhet. Flere fornybare energiløsninger som for eksempel bioenergi, solfanger eller luft-væske varmepumpe kan i flere tilfeller være bedre egnet enn bergvarme. Hvilke energiløsninger som velges bør være opp til den enkelte byggeier, og hva som er kostnadseffektivt.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

128 Støtte og oppmuntre landbruket til planlegging av kraftproduksjon fra fornybare kilder

Stjørdal Arbeiderparti

Forslag:

Støtte og oppmuntre landbruket til planlegging av kraftproduksjon fra fornybare kilder

Begrunnelse:

Norge trenger mer kraft og kraftproduksjon. Landbruket kan ha begrenset kraftproduksjon i tilknytning til landbruksproduksjonen. Det kan man gjøre etter modell fra Danmark. Videre så kan landbruket ha solcellepaneler på driftsbygninger og mindre vindturbiner i areal som er mindre egnet til landbruk. Store åpne landbruksområder er godt egnet til vindkraftproduksjon.

Det kan være en ekstra biinntekt for landbruket samtidig som de sparer kostnader på strøm. Mange mindre slike produsenter spredt rundt i landet kan gjøre at man ikke trenger å bygge store transportkraftledninger rundt i landet. Det gjør at enkelte områder kan kanskje bli selvforsynt med strøm.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget støttes. Gjennom verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologi i landbruket er det i dag mulig å få støtte til solcelleanlegg og solfangere i landbruket. Denne satsingen vil fra 1. januar 2023 inngå i Bionova.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

133 Stans tapet av villrein – sterkere vern av villreinens leveområder
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag

Forslag:
- At regjeringen raskt igangsetter sikringstiltak for ivaretakelse av villreinbestanden og villreinens tilgang til beiteområder, og generelt fører en mer restriktiv politikk med sikte på bevaring av naturområder.
- Redusere menneskelig ferdsel som avskjærer villreinen fra å migrere mellom viktige beiteområder, blant annet ved helt å forby eller kraftig innskrenke ferdsel langs enkelte stier som medfører særlig stor skade.

Begrunnelse:
Villreinen er en ikonisk art i norsk natur, og med 20 000 individer finnes det aller meste av den europeiske bestanden i Norge. Det gjør at vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen, den er en såkalt norsk ansvarsart. Derfor var det også ekstra symboltungt at villreinen i 2021 for første gang kom med på den norske rødlista over utryddingstrua arter.

For nesten alle truede arter og naturtyper i Norge gjelder det at arealendringer er den desidert største trusselen. Det er også en betydelig forklaring på hvorfor villreinbestanden minker. Stadig utbygging av fritidsbebyggelse og annen infrastruktur fratar og avskjærer villreinen fra viktige leveområder. I tillegg hindrer økt menneskelig ferdsel i naturen dyrenes muligheter til å vandre innad i, og mellom, viktige beite- og kalvingsområder. Sammen med klimaendringer, og utbrudd av skrantesyke, utgjør tap av leveområder de største truslene for villreinen i Norge. Å hindre nedbygging og reversere tap av natur i villreinenes viktigste leveområder må derfor prioriteres der det oppstår formåls- og interessekonflikter.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:

Å sikre villreinbestanden vil bli fulgt opp i den varslede stortingsmelding om villrein med tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein for de 10 nasjonale villreinområdene i Norge. Det skal vurderes hvilke grep som må tas for å sikre en bærekraftig forvaltning av villreinstammen i Norge. Arbeiderpartiet har i sitt partiprogram framhevet at vi vil styrke kommunenes rolle og kompetanse i natur-og klimaarbeidet, med særlig vekt på bærekraftig arealforvaltning.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

134 Sterkere vern av villreinens leveområder - ivareta naturmangfold

Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag

Forslag:

- Innføre midlertidig stans for all ny hyttebygging i villreinenes leve- og beiteområder på Rondane og Hardangervidda, og i randsonen av disse. Byggestansen skal som minimum ha varighet til og med neste oppdatering av den norske rødlista.
- Vurdere å gi aktører som har økonomisk inntjening knyttet til turisme i de nasjonale villreinområdene et større materielt og økonomisk ansvar for belastning som påføres natur generelt, og villreinbestanden spesielt.
- Innføre naturavgift som betales inn av alle som gjennomfører større utbygginger i naturen.

Begrunnelse:
Villreinen er en ikonisk art i norsk natur, og med 20 000 individer finnes det aller meste av den europeiske bestanden i Norge. Det gjør at vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen, den er en såkalt norsk ansvarsart. Derfor var det også ekstra symboltungt at villreinen i 2021 for første gang kom med på den norske rødlista over utryddingstrua arter.

For nesten alle truede arter og naturtyper i Norge gjelder det at arealendringer er den desidert største trusselen. Det er også en betydelig forklaring på hvorfor villreinbestanden minker.

Stadig utbygging av fritidsbebyggelse og annen infrastruktur fratar og avskjærer villreinen fra viktige leveområder. I tillegg hindrer økt menneskelig ferdsel i naturen dyrenes muligheter til å vandre innad i, og mellom, viktige beite- og kalvingsområder. Sammen med klimaendringer, og utbrudd av skrantesyke, utgjør tap av leveområder de største truslene for villreinen i Norge. Å hindre nedbygging og reversere tap av natur i villreinenes viktigste leveområder må derfor prioriteres der det oppstår formåls- og interessekonflikter. For nesten alle truede arter og naturtyper i Norge gjelder det at arealendringer er den desidert største trusselen. Det er også en betydelig forklaring på hvorfor villreinbestanden minker.

Stadig utbygging av fritidsbebyggelse og annen infrastruktur fratar og avskjærer villreinen fra viktige leveområder. I tillegg hindrer økt menneskelig ferdsel i naturen dyrenes muligheter til å vandre innad i, og mellom, viktige beite- og kalvingsområder. Sammen med klimaendringer, og utbrudd av skrantesyke, utgjør tap av leveområder de største truslene for villreinen i Norge. Å hindre nedbygging og reversere tap av natur i villreinenes viktigste leveområder må derfor prioriteres der det oppstår formåls- og interessekonflikter.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Forslaget om å sikre villreinbestandens leveområder vil bli fulgt opp i den varslede stortingsmelding om villrein med tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein for de 10 nasjonale villreinområdene i Norge. Det skal vurderes hvilke grep som må tas for å sikre en bærekraftig forvaltning av villreinstammen i Norge.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

136 Sterkere sosialdemokratisk styring av energipolitikken - Energieffektivisering for vanlig folk

Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag

Forslag:

- Regjeringen intensiverer arbeidet rettet mot borettslag og sameier om energieffektivisering. Enova tildeles midler og instruks om å prioritere borettslag og sameier.
- Kraftig satsing på energiøkonomisering også når det gjelder boliger, næringsbygg, offentlige bygg osv. Dette med alt fra bedre isolasjon, bruk av jordvarme, varmevekslere, lokale solceller og andre grep. Dette med økt offentlig støtte og reguleringer, samt belønning for energiøkonomisering.
- Innsatsen knyttes til energieffektivisering i både nybygg og eksisterende bygg, og skal være i front nasjonalt og internasjonalt. Ny forskning og ny teknologi utnyttes i dette arbeidet.

Begrunnelse:
Rein og billig kraft underlagt fellesskapets behov og prioriteringer har hatt stor betydning for industrireising, og vekst og velferd i lokalsamfunn over hele Norge. Energipolitikken er et spesielt sterkt symbol på den sosialdemokratiske norske samfunnsmodellen. Rimelig strøm har vært viktig for levestandard og for konkurranseevnen vår, og bør være det også i fremtiden. Arbeiderpartiet må sammen med fagbevegelsen fortsette å arbeide for at det offentlige beholder sin eierandel i kraftproduksjonen og kraftforsyningen i landet, også der kraftverk omorganiseres til aksjeselskaper, og innen vindkraft.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Gjennom statsbudsjettet for 2023 legger Regjeringen til rette for en helhetlig tilnærming til energieffektivisering bestående av målrettede tiltak som vil redusere strømforbruket. Enova er et av flere viktige virkemidler og sammen med Husbanken støttes energiløsninger hos husholdninger. Husbanken har fått en klar rolle knyttet til støtte til modne energiløsninger hos

husholdninger med lave inntekter. Det er viktig at Enova beholder den viktige rollen de har i å støtte de som går foran og tester ut nye løsninger slik at alle andre på sikt får bedre og billigere løsninger å velge imellom. De som går foran (innovative løsninger) gjennom Enova og de som har dårligere forutsetninger for å gjennomføre tiltak (de med lavere inntekter) gjennom Husbanken.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

137 Sterkere sosialdemokratisk styring av energipolitikken

Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag

Forslag:

- Sikre offentlig eierskap og kontroll over kraftproduksjonen, også vindkrafta.
- Sikre et normalt forbruk til en rimelig pris og høyere avgifter på overforbruk.
- Raskt utbedre flaskehalser i strømnettet mellom Nord- og Sør-Norge.
- Igangsette utbygging av vindkraft til havs snarest mulig, og sikre at det gir ringvirkninger i form av aktivitet i norsk leverandørindustri og flere grønne arbeidsplasser i Norge.

Begrunnelse:
Rein og billig kraft underlagt fellesskapets behov og prioriteringer har hatt stor betydning for industrireising, og vekst og velferd i lokalsamfunn over hele Norge. Energipolitikken er et spesielt sterkt symbol på den sosialdemokratiske norske samfunnsmodellen. Rimelig strøm har vært viktig for levestandard og for konkurranseevnen vår, og bør være det også i fremtiden. Arbeiderpartiet må sammen med fagbevegelsen fortsette å arbeide for at det offentlige beholder sin eierandel i kraftproduksjonen og kraftforsyningen i landet, også der kraftverk omorganiseres til aksjeselskaper, og innen vindkraft.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti behandlet energi- og strømpolitikk i vårt representantskapsmøte 3. mars 2022. Partilagene var deltok aktiv i forarbeidet til uttalelsen som ble vedtatt. Oslo Arbeiderparti har fremmet de fleste av representantskapets vedtak for landsmøtet da disse representerer Oslo Arbeiderpartis vedtatte politikk på området. Bare siste av disse forslagene støttes i vår uttalelse.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiets mål er stabile og rimelige strømpriser. Historisk har dette sikret et konkurransefortrinn for norsk næringsliv og vært et gode for norske forbrukere. Dagens nivå på strømprisene er uakseptabelt høye. Høye priser er et signal om at noe er galt. I våre naboland er det stor energimangel, men også Norge styrer mot et kraftunderskudd i 2027, ifølge Statnett. Veien til normale strømpriser går gjennom et solid kraftoverskudd. På kort sikt reduserer vi folks strømregninger gjennom økonomiske støtteordninger. På mellomlang sikt trenger vi bedre fastprisavtaler. På lengre sikte trenger vi mer kraftutbygging, bedre nett og mer effektiv bruk av energi. Utviklingen av vindkraft til havs i Norge er igangsatt og Regjeringen tar sikte på å lyse ut første fase av Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord innen utgangen av første kvartal 2023. Det skal tildeles arealer tilsvarende 30.000 MW innen 2040, og rammene for tildeling i Utsira nord og de

første områdene i Sørlige Nordsjø II er fastlagt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

147 Nasjonalt fond for klimatilpassing

Voss Arbeiderparti

Forslag:

Det vert etablert eit nasjonalt fond for klimatilpassing som skal støtta oppunder kommunar og område som er særleg utsett for klimaendringane og som må gjennomføra større klimatilpassingstiltak.

Begrunnelse:
Klimaendringane aukar på og stadig fleire norske kommunar opplever konsekvensane av auka og meir intenst nedbør, med påfølgjande skadar, som til døme flaum og skred. Skadane og kostnadane er ofte omfattande og løysingane har kostnadar som kvar enkelt kommune sjeldan kan bera åleine. I ljos av at klimaendringane berre vil auka på, vil det vera naudsynt for Noreg og vera i forkant og unngå dei verste konsekvensane gjennom å førebygga i standen for å reparera.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Er i samsvar med vedteke politikk på fylkesårsmøte til Vestland Ap

Sentralstyrets merknad:

Forslaget vil bli ivaretatt gjennom den varslede stortingsmeldingen om klimatilpasning som skal definere rammer, førende prinsipper, og gi strategisk retning for arbeidet med klimatilpasning i Norge gjennom et oppdatert kunnskapsgrunnlag om klimaendringer og konsekvenser og nye styringssystemet. Dette skal sikre en smartere, raskere og mer helhetlig innsats mot klimaendringer og klimatilpasning. Utvalgte tema og politikkområder som er særlig viktige for en klimarobust utvikling vil bli drøftet gjennom meldingen, som skal være regjeringens strategi for det helhetlige arbeidet med klimatilpasning.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

155 Ny energipolitikk

Malvik Arbeiderparti

Forslag:

Vi mener at Arbeiderpartiet så raskt som mulig sørger for at det etableres en energipolitikk og et system som er til å leve med for alle deler av samfunnet.

Begrunnelse:
Alle har registrert de skyhøye og helt uakseptable strømprisene norske forbrukere er blitt belemret med. Regjeringen har måttet gripe inn med tiltak for å avhjelpe de aller verste

konsekvensene. Tiltakene ser ut til å treffe ganske bra, men må ses på som nødløsninger og ikke noe annet. Det synes klart at det må være noe fundamentalt galt med hele systemet, når konsekvensene er så usosiale og totalt uakseptable som de er. Slagordet «Nå er det vanlige folks tur» synes helt malplassert i denne sammenhengen. Det forventes at Arbeiderpartiet er det partiet som tar ansvar for å rette opp de åpenbare skjevhetene i strømmarkedet. Hva kan vi som parti gjøre for å hjelpe regjeringen og statsminister forstå at den pågående strømkrise må løses, kraftmarkedet må tøyles, og reguleres? Vi har tillitsvalgte i lokalpartiet som møter medlemmer bosatt på Vest- og Sørlandet, med vanlige lønninger i det nedre sjiktet som plutselig får strømregninger som ikke er håndterbare over tid. Dette er kritisk for tilliten.

Arbeiderpartiet fikk velgernes tilslutning ved siste valg bl.a. med slagordet «Nå er det vanlige folks tur» Nå forventes det av Partiet at de også går i front for å rette opp i et totalt skakkjørt strømmarked, slik at landet vårt får en energipolitikk som er til å leve med, også for «vanlige folk». Husholdninger, næringsliv, jordbruk. Alle lider under et totalt mislykket energiregime.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen i forslaget er god. Arbeiderpartiets mål er stabile og rimelige strømpriser. Historisk har dette sikret et konkurransefortrinn for norsk næringsliv og vært et gode for norske forbrukere. Dagens nivå på strømprisene er uakseptabelt høye. Høye priser er et signal om at noe er galt. I våre naboland er det stor energimangel, men også Norge styrer mot et kraftunderskudd i 2027, ifølge Statnett.

Norge har hatt strømsamarbeid med andre land siden 1960-tallet. Det er Norges sikringsstrategi mot værvariasjoner, og bidrar til en tryggere kraftforsyning, også i år med lav magasinfylling. Dersom Norge innfører proteksjonistiske tiltak mot våre naboland vil vi risikere mottiltak, som at vi ikke får tilgang til kraft når vi selv trenger det. Regjeringen har innført en styringsmekanisme for å ivareta forsyningssikkerheten, der produksjon og eksport kan begrenses i perioder med en svært anstrengt kraftsituasjon. Det er ikke nytt at den norske strømprisen blir påvirket av europeisk strømpris. Sammenhengen har vært der en god stund, også før de to siste kablene ble bygget. Det nye er at europeisk strømpris er historisk høy. Selv om man fjerner de to siste kablene tyder alle modeller på at Norge ville vært utsatt for prissmitte fra Europa. Regjeringen har sagt nei til å bygge nye mellomlandsforbindelser denne periode. Veien til lavere strømpriser går gjennom utbygging av mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av energi i Norge, samtidig som våre naboland gjør sin del av jobben og erstatter bortfallet av russisk energi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

166 Iskantsonen
AUF i Trøndelag

Forslag:
At det sees nærmere på utvidet virkeområde for naturmangfoldloven til å gjelde i hele norsk økonomisk sone og i fiskerivernsonene ved Svalbard og Jan Mayen, for å få like spilleregler for alle næringer til havs. Iskantsonen fastsettes i tråd med det natur- og miljøfaglige rådet om at

denne begynner ved med 0,5% isfrekvens

Begrunnelse:
De nordligste områdene er der man raskt ser resultatene av klimaendringene, det er også her man finner noen av de mest sårbare økosystemene. Inngrep som gjøres i de arktiske områdene har automatisk større konsekvenser og risiko for naturen. Det er viktig at Norge tar sin rolle som arktisk nasjon på alvor når man vurderer inngrep i disse områdene. Iskantsonen er et viktig biologisk område som er ekstra sårbart for potensielt oljesøl og de store naturinngrepene som leting og boring etter olje medfører. Derfor er det nødvendig at Iskantsonen fastsettes i tråd med det natur- og miljøfaglige rådet om at denne begynner ved med 0,5% isfrekvens. For å sikre like spilleregler for alle næringer til havs kan det være behov for at det sees på om naturmangfoldloven skal få større virkeområde til havs. Dette er nødvendig fordi det er mye verdifull og sårbar natur som i dag ikke kan vernes på lik måte som den innenfor den økonomiske sonen med dagens lovverk.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er ikke i tråd med gjeldende politikk. Arbeiderpartiet har i sitt program vedtatt å holde fast på en nordlig grense for petroleumsvirksomhet fra og med 15 prosent isfrekvens og nordover i iskantsonen. Områdene sør for 15 prosent isfrekvens frem til åpent hav anses som et verdifullt område. All aktivitet, inklusive petroleumsaktivitet, må ta særlige hensyn til naturmangfoldet i tråd med oppdatert og best tilgjengelig kunnskap. Føre-varprinsippet skal legges til grunn. Denne definisjonen av iskantsonen er også fulgt opp i Hurdalsplattformen slik den er nedfelt i stortingets vedtak. Regjeringen har varslet en ny lov om etablering av marine verneområder utenfor 12 nautiske mil (Havmiljølov).

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

174 En framtidsretta petroleumspolitikk
AUF i Trøndelag

Forslag:
- Det skal ikke gjøres nye lete- og prøveboringer.
- Holde Barentshavet fritt for petroleumsaktivitet, og gjennom forvaltningsplanen for Barentshavet, sørge for at ny aktivitet skal være basert på fornybar næringsvirksomhet.
- Stoppe utvidelsen av eksisterende letelisenser.
- Det skal ikke åpnes nye oljefelt.

Begrunnelse:
I en tid hvor Europa skriker etter mer energi, er det viktig å ha tydelige prioriteringer. Russlands invasjon av Ukraina har resultert et Europa som har mistet en av sine aller største gassleverandører. Derfor vil ved flere tilfeller den kommende tiden være viktig å differensiere mer mellom olje og gass. Norge kan bidra til å dekke inn mangelen på gass i Europa den neste tiden og kan på flere måter bidra som en seriøs aktør for et Europa i krise.

Likevel, så skal ikke dagens situasjon åpne for flere store, at nye oljeprosjekter får muligheten til å etablere seg på norsk sokkel. Tiden for videre leting etter petroleumsressurser på norsk sokkel må være over. All forskning peker på at klimaet ikke tåler økte utslipp fra nye uoppdagede felt, samtidig som den finansielle risikoen for samfunnet er for stor. Den gjennomsnittlige ledetiden på norsk sokkel fra funn til produksjon er på 16 år. Rystad Energys basis- scenario forventer ikke at uoppdagede reserver vil utgjøre en vesentlig del av norsk olje og gassproduksjon før etter 2040, samtidig forventes fossilprisene å falle kraftig dersom verden lykkes med klimapolitikken.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet legger til grunn føringen i partiprogrammet og Hurdalsplattformen om legger til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Olje- og gassindustrien skal ha rammebetingelser som sikrer Norge inntekter, arbeidsplasser og ringvirkninger til fastlandet. Utslippene fra sokkelen skal ned, og Arbeiderpartiets politikk skal støtte aktivt opp under et grønt skifte hvor man også bygger på kompetansen fra olje- og gassindustrien innen nye næringsområder. I samarbeid med næringen skal utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel kuttes med 50 prosent innen 2030 og til netto null i 2050. Regjeringen har styrket klimafokuset i næringen gjennom at en kvalitativ vurdering av prosjektenes klimarisiko skal inngå i plan for utbygging og drift.

Det ordinære konsesjonssystemet skal ligge fast og det skal fortsatt gis tillatelser til å lete etter olje og gass i nye områder. Leting skal i denne stortingsperioden hovedsakelig skje gjennom forutsigbar tilgang på leteareal gjennom tildeling i allerede forhåndsdefinerte områder (TFO). Klima og miljø skal vurderes mer helhetlig i TFO-runden og letevirksomhet og utvinning på norsk sokkel skal baseres på norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til HMS og sameksistens med andre næringer. Kompetansen som produseres skal komme norsk industri, samfunnet og næringslivet til gode.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

198 Skogvern
Nordland Arbeiderparti

Forslag:
Etablere en politikk for skog, som gjør dert mulig å bruke skogen som fortsatt ressurs for å skape arbeidsplasser. Redusere andelen vernet skog.

Begrunnelse:
Nordland og spesielt Helgeland har vært offer for målet om økt andel skogvern i landet vårt. Det gjør det vanskelig å drive næring basert på skogen vår. Arbeiderpartiet må legge til rette for en politikk som gjør det mulig å drive næring basert på skogen. En sunn og veldrevet skog er også et godt miljøtiltak som binder CO2. Arbeiderpartiet må ta initiativ for å redusere skogvernet og gi gode rammebetingelser for å fortsatt kunne skape arbeidsplasser med skogen som ressurs.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er ivaretatt gjennom Hurdalsplattformen om å styrke det frivillige skogvernet gjennom en mer treffsikker ordning for frivillig vern og økt drift av den produktive skogen. Det skal vurderes om hvordan ordningen med det frivillig skogvern bedre kan sikre et treffsikkert frivillig skogvern, bl.a. slik at staten ikke tilbyr for høy erstatning for skog med lav lønnsomhet med tanke på skogbruk, og slik at skog som vernes har viktige verneverdier.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

207 Eierskap og prisfastsetting

Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag

Forslag:
1. Våre offentlig eide kraftselskap skal ligge i forkant med å tilby landets husstander, næringsliv, kommuale institusjoner, idrettslag og skinnegående kollektivtrafikk rimligst pris. Energieffektivisering skal premieres.
2. Kommuner og stat skal med sin eiermakt sikre forutsigbar avkastning og avstå fra aktiviteter som skaper unødvendig finansiell risiko.

Begrunnelse:
Sette kraftselskapene i stand til å utvikle seg videre, samt ivareta hustander, næringsliv, kommuale institusjoner, idrettslag og skinnegående kollektivtrafikks behov for stabil samfunnmessig pris, samt at energieffektivisering skal premieres. Bruke det offentlige eierskapet til å nå sosialdemokratiske politiske målsetninger, der dette kan gjøres innenfor rammen av profesjonelt eierskap.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti behandlet energi- og strømpolitikk i vårt representantskapsmøte 3. mars 2022. Partilagene var deltok aktiv i forarbeidet til uttalelsen som ble vedtatt. Oslo Arbeiderparti har fremmet de fleste av vedtakene fra representantskapet for landsmøtet da disse representerer Oslo Arbeiderpartis vedtatte politikk på området. Disse forsalgene er ikke en del av dette vedtaket.

Sentralstyrets merknad:
Strømprisene er for høye og må reduseres betydelig. Strømstøtteordningen til husholdningene og støtteordninger til industri og næringsliv avhjelper her og nå. Det finnes dessverre ingen raske og enkle løsninger på energisituasjonen i Europa. De høye energiprisene skyldes knapphet på energi og det eneste som vil hjelpe på sikt for å få prisene ned er å sørge for mer kraftproduksjon, mer nett og mer effektiv bruk av kraften. Det er regjeringen i gang med. Strøm er en verdifull ressurs som vi ikke må sløse med. Derfor er det riktig at strømmen koster mer når vi har lite og mindre når vi har nok. Det er dette som kalles en markedsmekanisme. Men det markedet må reguleres godt, og det er på tide at vi ser på om dagens markedsmodell for strøm

er den rette for framtida. EU ser også på muligheter for å reformere kraftmarkedet, ikke minst for å sikre at markedet også fungerer på lengre sikt hvor det europeiske kraftsystemet vil få et stadig større innslag av uregulerbar, fornybar kraft. Norge vil bidra inn i denne prosessen på egnet måte for å ivareta norske interesser. Men uavhengig av prosessene i EU vil regjeringen også gjøre våre egne vurderinger på selvstendig grunnlag. Regjeringen har derfor satt ned et ekspertutvalg (nedsettes feb mars) som skal utrede ulike forhold ved prisdannelsen for strøm. Utvalget skal se på og vurdere ulike modeller som kan bidra til mer stabile og forutsigbare strømpriser som samtidig sikrer investeringer i fornybar energi. Utvalget skal se på disse modellene innenfor handlingsrommet i EØS-avtalen og et fortsatt sterkt energisamarbeid.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

212 En fremtidsretta petroleumspolitikk

AUF i Oslo

Forslag:

- Holde Barentshavet fritt for petroleumsaktivitet, og gjennom forvaltningsplanen for Barentshavet, sørge for at ny aktivitet skal være basert på fornybar næringsvirksomhet.
- Stoppe utvidelsen av eksisterende letelisenser.
- At det ikke skal gjøres nye lete- og prøveboringer.
- At det ikke skal åpnes nye oljefelt
- Innføre et nytt nøytralt oljeskatteregime.
- Avskaffe TFO-ordningen (tildeling av forhåndsdefinerte områder).
- Bruke trepartssamarbeidet til å skape et veikart for fremtiden for næringene tilknyttet olje- og gassindustrien.
- Ha et sysselsettingsprogram som skal styre kompetansen i oljenæringa over mot fornybare næringer.
- Innføre en omstillingsavgift på produksjonen av olje og gass.
- Sørge for stresstesting av statens klimarisiko ved å beregne skatteinntektene for nye felt med prisscenarioer som følger 1,5-gradersmålet.
- Sørge for at hensynet til natur og klima blir ivaretatt og vektlagt ved godkjenning av utbyggingsplaner for nye felt.
- Utvide naturmangfoldsloven til 200 nautiske mil slik at den gjelder for alle nye utbygginger.
- Opprette et nasjonalt råd for rettferdig omstilling der arbeidslivets parter, forskningsinstitusjoner, og miljøorganisasjoner har en sentral rolle.

Begrunnelse:
Ifølge det internasjonale energibyrået og FNs klimapanel må i praksis all leting og utbygging av olje og gass stanses for at vi skal kunne opprettholde 1,5-gradersmålet. Dette er fordi det i dag finnes nok eksisterende reserver til å overgå verdens klimabudsjett. En Arbeiderpartiledet regjering må derfor legge frem en petroleumspolitikk for 2020-tallet, hvor man ønsker å redusere finansiell klimarisiko, samtidig som man sikrer verdiskapning, utslippskutt og utvikling av nye næringer. I en tid hvor Europa skriker etter mer energi, er det viktig å ha tydelige prioriteringer. Russlands invasjon av Ukraina har resultert et Europa som har mistet en av sine aller største gassleverandører. Derfor vil ved flere tilfeller den kommende tiden være viktig å differensiere mer mellom olje og gass. Norge kan bidra til å dekke inn mangelen på gass i Europa den neste tiden og kan på flere måter bidra som en seriøs aktør for et Europa i krise. Likevel, så skal ikke

dagens situasjon åpne for flere store, at nye oljeprosjekter får muligheten til å etablere seg på norsk sokkel. Tiden for videre leting etter petroleumsressurser på norsk sokkel må være over. All forskning peker på at klimaet ikke tåler økte utslipp fra nye uoppdagede felt, samtidig som den finansielle risikoen for samfunnet er for stor. Den gjennomsnittlige ledetiden på norsk sokkel fra funn til produksjon er på 16 år. Rystad Energys basis- scenario forventer ikke at uoppdagede reserver vil utgjøre en vesentlig del av norsk olje og gassproduksjon før etter 2040, samtidig forventes fossilprisene å falle kraftig dersom verden lykkes med klimapolitikken. Dersom man vedtar å stanse godkjenning av nye utbygginger og utvinningstillatelser på norsk sokkel vil man også stanse letevirksomhet, ettersom insentiver for leting faller bort. Eksisterende felt vil produsere inntil de må fornye utvinningstillatelser, hvor de så stoppes. I praksis vil dette være det mest kraftfulle virkemiddelet for å redusere Norges klimarisiko, hvor næringen gradvis vil avvikles etter hvert som eksisterende produksjon tar slutt. Det vil fjerne klimarisiko helt ettersom Norges forventede produksjon vil være i tråd med IEAs 1,5-graders scenario. Det er på tide å tenke nytt i petroleumspolitikken. Ordninger og skattefordeler som gjør det kunstig gunstig å lete etter ny olje og gass må fases ut, og ordninger som gir fornybare næringer bedre vilkår må fases opp. Staten tilbyr i dag nye områder til petroleumsselskaper for at de skal kunne drive med letevirksomhet i norges havområder, dette kalles TFO-ordningen (tildeling av forhåndsdefinerte områder). Når olje- og gasskilder er oppdaget tildeler staten rettighetene til å utvinne det gjennom konsesjonsrunder. Vi har funnet nok olje og gass å ha produksjon av petroleum frem til verden skal være i netto nullutslipp i 2050. Dermed bør dagene for leteordninger på norsk sokkel være over. Samtidig som oljeeventyret i Norge er i sluttfasen, må vi skape de nye fornybare industriarbeidsplassene for fremtiden. Vi trenger en rettferdig klimapolitikk som kutter utslipp og skaper jobber. Samtidig som natur- og klimapolitikk må være en ramme rundt all annen politikk. I fremtiden vil de tryggeste arbeidsplassene være natur- og klimavennlige. Dersom fornybar industri skal bli konkurransedyktig trengs kompetanse og kapital. Med de riktige grepene kan vi bygge morgendagens industri på skuldrene til dagens olje og gassnæring. AUF ønsker å innføre en en ny omsetningsavgift på produksjon av olje og gass, som skal gå til investeringskapital for ny grønn industri. En avgift på produsert petroleum vil fungere som et omstillingspolitisk kinderegg. Den vil gi incentiver til bransjen om å omstille forretningsmodeller, trygg og rettferdig finansiering, og redusert klimarisiko til norsk økonomi. Ved en avgift på 100 kroner per tonn CO2 utslipp fra produserte volumer norsk olje og gass vil det generere inntekter på rundt 44 mrd til staten. Dette kan brukes til at Norge blir ledende i utviklingen av de klimaløsningene verden trenger, blant annet karbonfangst og -lagring, hydrogen som energibærer, batteriteknologi, havvind og utslippsfri skipsfart. Den mest innbringende næringen i Norge skal gjennom et massivt skifte på få år. Folk skal føle trygghet og rettferdighet i omstillingen: Trygghet for arbeid, klima, natur og økonomi. Dersom vi skal ha folk med oss på reisen må sørge for at de er en del av omstillingen. Når Tyskland avviklet kullkraftverkene sine satt de ned en kommisjon. Det er derfor AUF tar til orde for et nasjonalt råd for rettferdig omstilling. Fagbevegelsen, næringslivet, utdanningssektoren og miljøbevegelsen skal sammen med politikerne tegne veien til det nye samfunnet sammen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Noen av AUF i Oslos forslag sammenfaller med Oslo Arbeiderpartis standpunkt, andre fraviker. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet legger til grunn føringen i partiprogrammet og Hurdalsplattformen om legger til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Olje- og gassindustrien skal ha rammebetingelser som sikrer Norge inntekter, arbeidsplasser og ringvirkninger til fastlandet. Utslippene fra sokkelen skal ned, og Arbeiderpartiets politikk skal støtte aktivt opp under et grønt skifte hvor man også bygger på kompetansen fra olje- og gassindustrien innen nye næringsområder. I samarbeid med næringen skal utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel kuttes med 50 prosent innen 2030 og til netto null i 2050. Regjeringen har styrket klimafokuset i næringen gjennom at en kvalitativ vurdering av prosjektenes klimarisiko skal inngå i plan for utbygging og drift. Det ordinære konsesjonssystemet skal ligge fast og det skal fortsatt gis tillatelser til å lete etter olje og gass i nye områder. Leting skal i denne stortingsperioden hovedsakelig skje gjennom forutsigbar tilgang på leteareal gjennom tildeling i allerede forhåndsdefinerte områder (TFO). Klima og miljø skal vurderes mer helhetlig i TFO-runden og letevirksomhet og utvinning på norsk sokkel skal baseres på norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til HMS og sameksistens med andre næringer. Kompetansen som produseres skal komme norsk industri, samfunnet og næringslivet til gode.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

231 Ta vare på det biologiske mangfoldet

Askøy Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- Sette ned et ekspertutvalg som skal se på hvordan kommuner og fylkeskommuner i størst mulig grad kan utnytte allerede utbygd areal, fremfor å ødelegge urørt natur.
- At det utarbeides et mål om grad av arealnøytralitet i Norge frem mot 2050
- At kommunene sikres tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å i større grad utnytte allerede utbygd areal, fremfor å utnytte mer urørt natur.

Begrunnelse:
I 2019 kom FNs naturpanel (IPBES) ut med en rapport som slo tydelig fast at tap av biologisk mangfold utgjør en like stor trussel mot menneskeheten som klimakrisen.

Nærmere 1 million arter står på randen av utryddelse.

I FN-rapporten fremheves tap av areal, som den viktigste årsaken til at arter forsvinner. I Norge har vi nærmere 2500 arter på rødlisten, 87% av disse er truet som følge av arealendringer. En undersøkelse gjennomført av miljøorganisasjonen Sabima plasserer Askøy på 319. plass av 356 kommuner når det kommer til bevaring av natur. Dette viser at Askøy kommune har store utfordringer. Det er derfor avgjørende at vi i så stor grad som mulig begrenser utnyttelsen av urørt natur. På samme måte som Norge gjennom Parisavtalen har forpliktet seg til karbonnøytralitet innen 2050, bør det også settes forpliktende mål om mest mulig arealnøytralitet.

Kommunene har et særlig ansvar i arbeidet med å ta vare på natur, da det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponeringer skjer. Det er derfor avgjørende at kommunene sikres

tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å ta bærekraftige beslutninger.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget blir i varetatt gjennom oppfølgingen av Hurdalsplattformen om å videreutvikle og styrke dagens modell med regional og lokal forvaltning. Kommunen har et stort ansvar for å sikre bærekraftig arealplanlegging som ivaretar sosiale, miljømessige og økonomiske behov for innbyggere, natur og næringsliv. Gjennom kunnskapsbasert forvaltning skal det sikres at økosystemene har god tilstand og levere økosystemtjenester, etablering og forvaltning av verneområde, naturrestaurering og forvaltning av trua arter og naturtyper. Langsiktig og bærekraftig forvaltning av naturressursene er grunnprinsippet i Arbeiderpartiets og regjeringens miljøpolitikk, gjennom å sikre biologisk mangfold og sårbare økosystemer gjennom en kombinasjon av et godt nasjonalt regelverk og god og langsiktig lokal forvaltning. Vi vil følge opp Arbeiderpartiet partiprogram om at vi skal jobbe for mekanismer som gjør at utbygger som bygger ned skog, jord eller annen natur, skal kompensere for det ved å restaurere natur andre steder gjennom et såkalt naturbidrag. Vi vil styrke kommunenes rolle og kompetanse i natur- og klimaarbeidet, med særlig vekt på bærekraftig arealforvaltning.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

232 Balansere hensyn til kraftbehov med hensyn til klima/miljø

Arendal Arbeiderparti

Forslag:
Arendal AP forventer at Arbeiderpartiet balanserer hensynet til landets kraftbehov opp mot hensynet til klima/miljø og at konsesjoner foregår iht. de lover og regler som gjelder.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Bør sees i sammenheng med forslaget fra energiutvalget

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen i forslaget er ivaretatt av energiutvalget, som leverer flere forslag for utbygging av fornybar energi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

233 Politisk kontroll med vannkraften

Arendal Arbeiderparti

Forslag:
Arendal AP forventer at Arbeiderpartiet arbeider for at vannkraften i Norge kommer under

politisk kontroll og at vannkraften i Norge ikke blir markedsstyrt. Strøm må tas av børs og reguleres som nasjonal eid ressurs med definert minstevannstand i våre vannmagasiner. Pris til forbruker bør ikke ligge over 35 øre per kwh. Forbruk over 4000 kwh per mnd kan prises med en høyere tariff (overforbruk). Langtidskontrakter til bedrifter bør kunne forhandles basert på ønsket volum og lengde på avtalen, men må fremdeles gi dekning for produksjonskostnader og akseptabel fortjeneste til produsent.

Vi mener at elektrifisering av sokkelen fra land kan være uheldig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Bør sees i sammenheng med forslaget fra energiutvalget

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiets mål er stabile og rimelige strømpriser. Historisk har dette sikret et konkurransefortrinn for norsk næringsliv og vært et gode for norske forbrukere. Dagens nivå på strømprisene er uakseptabelt høye. Høye priser er et signal om at noe er galt. I våre naboland er det stor energimangel, men også Norge styrer mot et kraftunderskudd i 2027, ifølge Statnett. Vi har vært avhengige av import flere ganger gjennom det siste året. Både produksjon og forbruk må tilpasse seg energimangel. Gjennom å fjerne prissignalet risikerer vi kollaps i produksjonen og kombinert med høyere etterspørsel. Veien til normale strømpriser går gjennom et solid kraftoverskudd. På kort sikt reduserer vi folks strømregninger gjennom økonomiske støtteordninger. På mellomlang sikt trenger vi bedre fastprisavtaler. På lengre sikte trenger vi mer kraftutbygging, bedre nett og mer effektiv bruk av energi.

Både gjeldende partiprogram og Hurdalsplattformen peker Regjeringen på elektrifisering av nye og eksisterende felt, samtidig som det sikres tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet. Elektrifiseringen av sokkelen skal i størst mulig grad skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen. Prosjekter som Hywind Tampen, Trollvind og andre viser at selskapene jobber med dette, i tillegg har regjeringen varslet en storstilt utbygging av havvind fram mot 2040. Over tid vil sokkelen produsere langt mer kraft enn den forbruker. Dersom vi skal utvikle norsk sokkel, og fortsette lønnsom drift av petroleumsressursene i Norge er det avgjørende at utslippene fra produksjonsfasen reduseres. Både dagens og tidligere stortingsflertall har tydelig oppfordret selskapene til å bruke kraft fra land i nye prosjekter og større ombygninger, særlig gjennom fastsettelsen av en svært høy utslippskostnad på sokkelen. Tilknytning til kraft fra land skal vurderes fra sak til sak, og særlige hensyn som konsekvensene for kraftsystemet skal vurderes i hver enkelt sak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

246 Klimapolitikk og likestilling
Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:
- Kvinner må involveres i beslutningsprosesser og være en sentral del av klimaforhandlinger

- Kjønnsperspektivet må være sentralt i alle deler av arbeidet med miljø og klimaendringer
- Det må være en prioritet å opprettholde jenters rett til utdanning, både før, under og etter situasjoner forårsaket av klimaendringer
- Det må være helhetlig oppfølging og en kontinuerlig tilgang til informasjon og tjenester for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, spesielt i krisesituasjoner

Begrunnelse:
Konsekvensene av klimaendringer er ekstreme, spesielt for sårbare grupper. I mange land opplever jenter og kvinner diskriminering. I flere land får ikke jenter utdanning, abort er forbudt eller lite tilgjengelig, og vold mot kvinner er utbredt. Klimaendringer kan sette jenter og kvinners posisjon ytterligere tilbake. Samtidig spiller kvinner en avgjørende rolle, for eksempel i global matproduksjon. Kvinner er også ofte mer avhengig av naturressurser, for eksempel for å sikre mat og rent vann. Det gjør at mange kvinner er spesielt sårbare for endringer i miljøet.

Plan International Norge har påpekt at en følge av mer intenst og hyppig ekstremvær, kan være at tilgangen på tjenester knyttet til seksuell og reproduktiv helse, kan reduseres eller stoppes. Det igjen kan føre til økt risiko for utilsiktede graviditeter og komplikasjoner. Klimaendringer er med på å forsterke ulikheter, og når for eksempel en families inntekt forsvinner, går det ofte på bekostning av jenters skolegang.

For å oppnå bærekraftsmålene, er likestilling en forutsetning. Bærekraftsmål 5 om likestilling, må også kobles til de andre bærekraftsmålene for at ikke eksisterende kjønnsforskjeller øker. Det er derfor viktig at kjønnsperspektivet er sentralt i alle deler av arbeidet med miljø og klimaendringer.

Kvinner rammes hardt av klimaendringer, og bidrar også til å skape flere og bedre løsninger. Klimakrisa er ikke kjønnsnøytral. For at vi skal klare å løse den, må likestilling settes tydeligere på den klimapolitiske agendaen. Fortsatt er det ofte flest menn ved forhandlingsbordet, og for å skape varig endring, er det avgjørende at kvinner inkluderes og er en sentral del av beslutningsprosessene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiets politikk om at alle skal ha like muligheter til å delta i samfunnslivet og bli en del av inkluderende fellesskap er grunnleggende i partiets politikk. Arbeiderpartiet skal føre en offensiv og målrettet likestillingspolitikk ved at alle skal ha like muligheter. For å få et likestilt samfunn kreves det at vi jobber systematisk med likestilling på alle samfunnsområder.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

274 Klesindustrien

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Innføre en kleskastelov for næringslivet, og kreve at klesbutikker i Norge har systemer for å ta imot klær som skal kastes
- Innføre tydelige krav om bærekraft ved offentlig innkjøp av klær og tekstiler, og legge til rette for leie av klær i det offentlige
- Gradere klær etter deres holdbarhet og kvalitet
- At det skal lages nasjonale regler og krav til klesmarkedet i Norge. Alle internasjonale kleskjeder som ønsker å etablere seg i Norge må fylle disse kravene
- Bevilge flere midler til forskning på nye materialer som erstatning for skinn, og gjøre det billig og tilgjengelig
- Bevilge flere midler til forskning som gjør dagens klesindustri mer miljø- og klimavennlig, og som sikrer en god dyrevelferd
- I større grad bruke Fiskeskinn fra oppdrettsnæringen i produksjon av f.eks. klær og sko

Begrunnelse:

Klesindustrien er sentral i hverdagen, men er også blant klimaverstingene. Norge har et ansvar for at det skal være enkelt å kunne velge de bærekraftige løsningene, som gjenbruk, reparasjon og reduksjon av svinn. Arbeiderpartiet vil alltid stå i bresjen for en klesindustri med minimale utslipp og verdige arbeidsforhold.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er i tråd med det arbeidet som nå pågår ved å legge til rette med tiltak for en langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressurser, som er et grunnprinsipp i Arbeiderpartiet og regjeringens politikk. Stortinget har nylig vedtatt en rekke forslag som tar opp i seg de ulike landsmøteforslagene som Regjeringen nå følger opp. Vi må gå fra en lineærøkonomi med bruk-og-kast til en sirkulærøkonomi basert på tanken om at minst mulig ressurser skal gå til spille og måtte håndteres som avfall. Å omstille til mer sirkulær økonomi skal bidra til å nå vedtatte klima- og miljømål og bidra til verdiskapning, langsiktig konkurranseevne og sosial rettferdighet i omstillingen. Regjeringen følger opp den nasjonale strategien for en grønn, sirkulær økonomi og gjennomfører en rekke tiltak for å skape handling og øke tempoet i omstillingen til en mer sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi er et prioritert politikkområde for hele regjeringen. Økt krav til materialgjenvinning er innført på bygg og anleggsavfall og det blir utredet krav til økt gjenvinning av andre masser og forbud mot deponering av avfall, jfr. nytt direktiv fra EU I tillegg vil vi skjerpe kravene til avfallshåndtering, slik at avfallet sorteres, videreforedles og brukes på nytt som råstoff.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

275 Fra avfall til ressurser

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet: vil:

- At all kildesortering hentes hjemme
- At regler for avfallshåndtering settes nasjonalt
- Påby alle kommuner å ha kildesortering av avfall
- At alle offentlige avfallsbeholdere skal ha sortering av avfall
- Ha en storsatsing på karbonfangst og lagring på de største avfallsanleggene i Norge
- Innføre panteordning på glass, glassflasker, plastikk og andre materialer der det er hensiktsmessig

Begrunnelse:

I alt avfall finnes det ressurser som kan gå inn igjen i kretsløpet. Syltetøyglass kan brukes på nytt, mat kan bli biogass og plast kan bli nye klær. Vi har store muligheter til å både redusere hvor mye som kastes, og til å bruke det som kastes på nytt. Da må det lønne seg å gjenvinne, ikke kaste. Arbeiderpartiet vil styrke systemet for gjenvinning. Vi vil gjøre det mulig å sortere ut glass, metall, papir, plast og mat hjemme. På denne måten blir det enklere å sortere avfallet sitt enn å la det være.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er i tråd med det arbeidet som nå pågår ved å legge til rette med tiltak for en langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressurser, som er et grunnprinsipp i Arbeiderpartiet og regjeringens politikk. Stortinget har nylig vedtatt en rekke forslag som tar opp i seg de ulike landsmøteforslagene som Regjeringen nå følger opp. Vi må gå fra en lineærøkonomi med bruk-og-kast til en sirkulærøkonomi basert på tanken om at minst mulig ressurser skal gå til spille og måtte håndteres som avfall. Å omstille til mer sirkulær økonomi skal bidra til å nå vedtatte klima- og miljømål og bidra til verdiskapning, langsiktig konkurranseevne og sosial rettferdighet i omstillingen. Regjeringen følger opp den nasjonale strategien for en grønn, sirkulær økonomi og gjennomfører en rekke tiltak for å skape handling og øke tempoet i omstillingen til en mer sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi er et prioritert politikkområde for hele regjeringen. Økt krav til materialgjenvinning er innført på bygg og anleggsavfall og det blir utredet krav til økt gjenvinning av andre masser og forbud mot deponering av avfall, jfr. nytt direktiv fra EU I tillegg vil vi skjerpe kravene til avfallshåndtering, slik at avfallet sorteres, videreforedles og brukes på nytt som råstoff.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

279 Utvide KlimaSATS-ordningen til primus motor for tverrfaglig grønn omstilling for offentlig sektor og felles samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner

Drammen Arbeiderparti

Forslag:

KlimaSATS ordningen videreføres, oppskaleres og videreutvikles til et strategisk verktøy, ikke bare for innovasjon, men også delfinansiere energieffektiviserings tiltak, fornybar energi, solceller, bærekraftig forbruk, nye stillinger i kommuner/fylkeskommuner, samarbeidsprosjekter mellom kommuner, fylkeskommuner og næringslivaktører, slik at det er et reelt virkemiddel for kommuner og fylkeskommuner for å gjennomføre det grønne skifte.

Begrunnelse:

KlimaSATS ordningen er en unik finansieringsmulighet for å hjelpe kommuner og fylkeskommuner med å delfinansiere det grønne skiftet, innovasjon, energieffektivisering og transport. KlimaSATS er en mulighet for Staten, også under EØS-regelverket, har vide fullmakter til å gi høye støttesatser for tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, i motsetning til handlingsrommet for tilskuddsordninger via ENOVA. Fra oppstart i 2016, ble KlimaSATS ordningen først målrettet mot å støtte prosjekter med stadig høyere innovasjonsgrad. KlimaSATS skulle støtte pilotprosjekter og fasilitere ny teknologi og nye løsninger, f ex bygg i heltre og / eller energi effektivisering. Når teknologien/ innovasjonen var demonstrert, ble KlimaSATS ordningene rettet mot nye innovasjoner. KlimaSATS ble også brukt for målrettet for at kommuner og fylkeskommuner kunne opprette nye stillinger innen klimavennlig innkjøp. I foreløpig statsbudsjett for 2022, er hele KlimaSATS ordningen først tatt ut av Statsbudsjettet (men forhåpentligvis igjeninnført i forhandlinger med SV før endelig statsbudsjett).

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Tilskuddsordningen Klimasats ble opprettet i 2016 og var en femårig tilskuddordning, som deretter har blitt videreført et år om gangen. Ordningen har vært svært vellykket og bidratt til å klimatiltak i kommuner og fylkeskommuner ved å støtte prosjekter som medvirker til reduksjon i utslipp av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet. Totalt er det gitt tilsagn om på 1 252 mill. kroner til rundt 1 804 prosjekt. Ordningen er nå videreført ut 2023.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

280 Innføre en KlOO-ordning via regionalforvatlning.no (Kommunal Intern (Opplæring) og Omstillingsordning)

Drammen Arbeiderparti

Forslag:

KlimaSATS ordningen videreutvikles oppskaleres til et strategisk og målrettet verktøy for kommuner og fylkeskommuner til å få støtte til å gjennomføre energieffektivisering, klimatiltak og det grønne skiftet

Begrunnelse:
Under koronakrisen, ble det innført en støtteordning for Bedriftsintern Intern Omstilling (BIO-midler). Bio-midler administreres av fylkeskommunene, og bedriftene kan søke via Regionalforvaltningsportalen (www.regionalforvaltning.no). BIO-midler kan finansiere inntil NOK 100.000 per ansatt i bedrifter i form av kurs kompetansehevning. Formålet var å forebygge permitteringer og delfinansiere bedriftenes omstillingsprogrammer. Ordningen dekker kurs og opplæringstimer. BIO-middel ordningen videreføres nå, og den videreutvikles til opplæringsstøtte for bærekraftig omstilling for bedriftene.

Tilsvarende anbefales en Kommunal Intern Opplæring og Omstillings ordning (KIOO-midler), hvor kommuner kan søke sin Fylkeskommune om opplæringsmidler til ansatte for å få fart på det grønne skiftet.

For eksempel kan kommunene søke om kurspakke som finansiere at vaktmester får omfattende og viktige kurs i energi effektiviserings tiltak (med sertifisering) i kommunale bygg, som en del av kommunens energieffektiviseringsstrategi. Men intern kunnskap vil kommunene kunne spare store summer på innkjøp av eksterne tjenester, lette presset på knappe leverandør-ressurser i energi effektivisering i markedet – og selvfølgelig kunne spare store summer på selve energi effektiviseringstiltakene. Innkjøpsansvarlige kan få tilsvarende kurs i bærekraftig innkjøp av mat til kommunale tjenester, eller helseartikler. Kurs i sirkulærøkonomi...osv

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Tilskuddsordningen Klimasats ble opprettet i 2016 og var en femårig tilskuddordning, som deretter har blitt videreført et år om gangen. Ordningen har vært svært vellykket og bidratt til å klimatiltak i kommuner og fylkeskommuner ved å støtte prosjekter som medvirker til reduksjon i utslipp av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet. Totalt er det gitt tilsagn om på 1 252 mill. kroner til rundt 1 804 prosjekt. Ordningen er nå videreført ut 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

284 Vannkraft og begrensing av naturskade
Vestnes Arbeiderparti

Forslag:
Stortinget må legge til rette for forebyggjande tiltak i elvar og dalføre utsett for flom og naturskade og ta dette med i vurderingar av samfunnsøkonomisk gevinst av vannkraftverk.

Begrunnelse:
Ekstremvær vil komme hyppigare og villare enn før. Kravet til beredskap og forebygging vil måtte bli betre. Vannmagasin knytt til kraftverk gjev moglegheit til å førebygge flom.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget støttes og er ivaretatt gjennom gjeldende politikk. I forbindelse med forebygging av flom spesielt i utsatte flom- og skredområder kan være aktuelt å igangsette tiltak, herunder konsesjonsbehandling, også i verna vassdrag når verneverdiene ikke vil påvirkes nevneverdig. Det forutsettes at andre flomforebyggende tiltak er utredet først. Slike tiltak kan være en beskyttelse og restaurering av naturtyper som våtmarker, elvesletter, myrer og flommark, som har stor evne til å fordøye betydelige mengder med vann, samt beskyttelse og restaurering av skog i bratt terreng, kantsoner og andre områder som er viktige for å hindre erosjon.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

287 Solcelleanlegg
Larvik Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet ønsker at det bygges solcelle anlegg på kommunale bygg, og vi vil også at det på nyere bebyggelse i byer blir montert solcelleanlegg.

Begrunnelse:
Det er i de senere år bygget mye ny blokkbebyggelse i Norge derfor er det ønskelig at flest mulig av de kan montere solcelle anlegg på sine tak. Arbeiderpartiet vil bistå i forhandlinger med Staten og Kommuner om finansiering av avtaler vedrørende solcelle anlegg.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget, men mener formuleringene er noe absolutte, slik de står. Det fremgår heller ikke hvordan tiltaket er ment finansiert eller organisert.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

290 Alternative Energi-kilder / Kraftproduksjon
Larvik Arbeiderparti

Forslag:
Norge må produsere mer grønn energi. Norge må produsere nok kraft til å forsyne Industrien og alle norske strømkunder til en rimelig pris. Alle må ha tilgang på fornybar kraft.

Begrunnelse:
Det foreligger en rapport fra «alternativ energikommisjon» som opp flere tiltak, som sterkere statlig kontroll, de mener internasjonale kommersielle aktører har tatt over kraftbørsen i Norge!

Hva med kjernekraft? Økt satsning på sol-energi og sikre at vannkraften i Norge har stor grad av forsyningssikkerhet og det må satses på havvind!

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Forslaget anses ivaretatt. Det vises til forslag innsendt av Kvinnenettverket i Vestfold og Telemark

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen i forslaget anses ivaretatt av energiutvalget som leverer flere forslag for utbygging

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

300 Kommunalt krafteierskap

Porsgrunn Arbeiderparti

Forslag:
Kraftmangel i Sør-Norge og krigen i Europa har vist med all tydelighet at vi i Norge har for lite kraftproduksjon, og for lite innenlandsk nett. Vår industri, velstand og kamp mot klimaendringer er helt avhengig av at vi har tilgang på fornybar kraft til en rimelig pris.

Begrunnelse:
Kraftmangel i Sør-Norge og krigen i Europa har vist med all tydelighet at vi i Norge har for lite kraftproduksjon, og for lite innenlandsk nett. Vår industri, velstand og kamp mot klimaendringer er helt avhengig av at vi har tilgang på fornybar kraft til en rimelig pris. Samtidig har usikkerhet om overføring av kommunale vannkraft verdier til staten gjort det vanskeligere for kommuner å være eiere i vannkraft. Norske kommuner har sammen med staten utgjort kjernen av eierskap til norsk vannkraft. Offentlig eierskap sikrer at verdiene fra disse naturressursene kommer fellesskapet til gode både på nasjonalt og kommunalt nivå. Ekstreme og uforutsigbare endringer i rammevilkår vil gjøre det vanskeligere for norske kommuner å beholde og videreutvikle sitt eierskap i fornybar energi. Fornybar energi er langsiktige investeringer, og mange kommuner har høy gjeld. Kommunene må kunne være trygge på at ikke plutselige og store endringer undergraver tryggheten for investeringene i vannkraft sammenlignet med kommuner som investerer i andre bransjer. Arbeiderpartiet vil derfor jobbe for forutsigbare og gode rammevilkår for vannkraftbransjen som legger til rette for nye investeringer og for fortsatt aktivt statlig og kommunalt eierskap.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Energiutvalget leverer flere forslag for utbygging som ivaretar intensjonen i forslaget.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

309 Sikre at konsesjonslovgivningen knyttet til vannkraft består slik den er i dag.

Hjartdal Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet skal sikre at konsesjonslovgivningen knyttet til vannkraft består slik den er i dag, og slik den har vært siden opprinnelsen. Det betyr at alle intensjoner og lovnader om varig erstatning for varig tap av skade når norske vannkraftkommuner aksepterte utbygging, blir sikret for fremtiden.

Begrunnelse:

Hjartdal Arbeiderparti er svært opptatt av de stadige angrepen vi ser kommer på konsesjonsforordning på vannkraft. Vi ser med bekymring på hvordan ulike samfunnsaktører ønsker å rokke ved en over 100 år gammel lovgivning som dannet grunnlaget for Norges svært suksessfylte utbygging av ren, fornybar energi. Denne ordningen dannet grunnlaget for at kommuner som i dag har konsesjonsinntekter faktisk sa ja til utbyggingen. Den evigvarende skade et slikt inngrep har påført naturen i vertskommunen har en egen kompensasjon (for varig tap av naturverdier) og skal ikke røres ved.

Kommuner som i dag ikke har konsesjonsinntekter, kan med enkle grep legge til rette for å øke egne inntekter ved å si ja til utbygging av vindkraft. Mange avviser dette av hensyn til naturen i egen kommune. Da er man ved kjernen av tematikken. Norske kommuner med konsesjonsinntekter har akseptert denne evige skade i egen natur mot en kompensasjon – konsesjonsinntektene. Selv om utbyggingen har skjedd for mange år siden, og man kanskje har vendt seg til at landskapet ser annerledes ut er skaden fult og helt skjedd og den er varig – lik det kompensasjonen skal være.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Styret i Vestfold og Telemark Arbeiderparti støtter intensjonen om at kommuner som avgir natur for å bygge ut energi, fortsatt skal kompenseres for dette.

Sentralstyrets merknad:

Energiutvalget leverer flere forslag for utbygging som ivaretar intensjonen i forslaget.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

320 Wistingfeltet

AUF i Vestfold og Telemark

Forslag:

- Si nei til Wisting-feltet
- Man skal forvalte nordområdene på en forsvarlig måte, og med det iskantsonen

Begrunnelse:
Tida for leting etter norsk olje er over. Vi lever i en verden som er hardt rammet av klimaendringene med naturkatastrofer, ekstremvær, og et arktis som i mars 2022 lå på 12,2 grader. Hele 40 grader over normalen.

Vi kan ikke tillate å bygge et nytt oljefelt som vi vet vil stride med klimamålene, i følge FN og IEA. Equinors konsekvensutredningen hadde verken finansiell klimarisiko, eller en vurdering om forventet utslipp fra et nytt oljefelt som Wisting ville være i tråd med 1,5-gradersmålet. Wisting-feltet antas å inneholde opptil 500 millioner fat oljeekvivalenter. Det vil føre til utslipp på over 200 millioner tonn CO2. Det tilsvarer fire ganger Norges samlede klimagassutslipper ved utgangen av 2021. Det argumenteres med arbeidsplasser for unge i nord og i Finnmark. Realiteten er at oljenæringen skiftes ut. De unge dyktige fagarbeiderne som utdannes skal ha en sikker fremtid i arbeidslivet, og det er i ny grønn industri. Vi er nødt til å satse på arbeidsplasser som er fremtidsrettede og klimavennlige. Vi jobber for vanlige folk, og de fortjener jobb i trygge fremtidsrettede næringer som gir verdiskapning i nord med naturressurser. Verden går mot en grønn omstilling, som betyr at oljen blir mindre verdifull. Norge må være et foregangsland på grønn næring Oljefeltet vil plasseres midt i det arktiske dyrelivet vil være det nordligste noensinne og; rett mot iskantsonen, i et område som tidligere var dekket av is. Naturen står i fare, og det er lite som tyder på en faktisk finansiell fortjeneste. Equinors egne vurderinger tilsa i utganspunktet at prosjektet ikke ville være lønnsomt, men Stortingets oljeskattpakke førte til enorm økonomisk gevinst for selskapet Equinor, men ikke skattebetalere eller staten. Den finansielle klimarisikoen ved å åpne Wistingfeltet er at oljen vil bli mindre verdt fordi verden er i gang med en grønn omstilling fra fossilt til fornybart. Det betyr at hele Wisting drømmen er et rent pengespill, som vil gå utover det samiske lokale næringsliv. Wisting vil trenge enorme mengder strøm fra fastlandet. Dette betyr en økning i strømprisene i Finnmark som vil gå utover lokalbefolkningen og samisk kulturnæringer, mens det fyller lommene til oljebaroner i sør.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vil utvikle, ikke avvikle norsk petroleumsvirksomhet. Arbeiderpartiet og Regjeringen er opptatt av at ressursene på sokkelen skal forvaltes godt, og Wisting er et funn som ble påvist i 2013, kan bidra til å videreutvikle petroleumssektoren på en måte som kommer samfunnet til gode og i tråd med Arbeiderpartiets politikk. Rettighetshaverne har over flere år arbeidet med planer for utbygging og drift av funnet. Søknad om godkjenning av plan for utbygging og drift av Wisting skulle etter planen vært forelagt OED i 2022, men investeringsbeslutningen har blitt utsatt. Equinor har varslet at de nå skal se på mulighetene for å få ned kostnadene knyttet til Wisting-utbyggingen. I tråd med langsiktig forvaltning av våre naturressurser er det naturlig å avvente PUD for feltet før beslutning fattes.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

324 Kraft og energi Finnmark

Finnmark Arbeiderparti

Forslag:

Utbygging av kraftnettet innad i-, og inn til Finnmark, må prioriteres omgående!

Begrunnelse:

Finnmark har over flere tiår opplevd økende og alvorlig fraflytning og negativ demografisk utvikling. Å stoppe befolkningsnedgangen og styrke samfunnsutvikling i Finnmark er en fundamental betingelse for norsk sikkerhetspolitikk. Samtidig er en positiv utvikling og vekst i Finnmark samfunnsøkonomisk lønnsomt, det i en region med gode forutsetninger for økt nasjonal eksportrettet verdiskapning.

Et av de viktigste tiltakene for å snu utviklingen i Finnmark er økonomisk vekst gjennom nye næringsetableringer og utvikling av eksisterende næringsliv. Den viktigste og kritiske faktoren for all næringsutvikling er tilgang på energi, grønn energi. Dette er et konkurransefortrinn i nord som nå er spist opp gjennom en fundamental økning i etterspørsel på kraft. Kapasiteten i det eksisterende kraftnettet i Finnmark er fullstendig fylt opp! All næringsutvikling Finnmark er dermed satt på vent til kapasiteten i nettet øker, og situasjonen er dramatisk når økt nettkapasitet etter Statnetts beregninger tidligst vil være på plass i 2027-2028.

Den generelle forbruksøkningen øker også i landets nordligste region, og nødvendig energitilgang er en forutsetning for befolkningsvekst. Forsyningssikkerheten til Øst-Finnmark er kritisk med et eldre kraftnett som trenger oppgradering, samme gjelder for strekningen Skaidi-Hammerfest. Utbedring av forsyningssikkerhet er i et sikkerhetsperspektiv avgjørende for både økt militær og sivil beredskap. Redusert forsyningssikkerhet til Øst-Finnmark er alvorlig i dagens situasjon for en region som grenser til et naboland i krig! Samtidig må befolkning og næring i nord møte klimatrusselen med reduksjon av klimagassutslipp. Elektrifisering av norsk industri og etablert næringsliv er viktig for at vi skal nå våre klimamål. Dette kan imidlertid ikke gå på bekostning av annen samfunns- og næringsutvikling. En krevende balansegang som må løses gjennom prioriteringer i et helhetlig samfunnsøkonomisk perspektiv, der økt produksjon av fornybar energi er essensielt for å møte et økende kraftbehov. Økt kraftproduksjon og utvikling av fornybar energi må derfor prioriteres og utvikles parallelt med økende behov, slik at kraftkrevende industri og ny næringsutvikling i Finnmark kan realiseres og ikke forsinkes i tid. Den viktigste enkeltfaktoren for utvikling i Finnmark er utbygging av nettkapasitet! Kun gjennom økt nettkapasitet kan Finnmark sikre og møte økt behov for energi både til befolkning, beredskap og næringsliv, og kun gjennom økt nettkapasitet kan Finnmark realisere mulighetene til økt produksjon av fornybar energi og bidra til reduksjon av klimagassutslipp.

Utbygging av kraftnett er tidkrevende, og Finnmark har ingen tid å miste. Vi krever nasjonale grep NÅ!

- Iverksettelse og hurtigløp for bygging av 420 kV linje til fra Skaidi til Varangerbotn og Skaidi til Hammerfest må prioriteres!
- Hurtigere konsesjonsbehandling av essensiell nasjonal kraftlenende infrastruktur.
- Endret prinsipp for tildeling av nettkapasitet. Vi må bort fra «først-til-mølla»-prinsippet. Prioritering av kapasitet i nettet må vurderes i forhold til prosjektets modenhet, prosjektets bidrag til lokal og regional verdiskaping, og prosjektets klimabidrag.
- Elektrifisering av eksisterende industri må vurderes opp imot krafttilgang for ny næringsutvikling. Økt produksjon og kraftoverskudd må prioriteres og fordeles for en helhetlig næring- og samfunnsutvikling i hele Finnmark.

- Iverksettelse av arbeidet med dublering av 420 kV linje inn til Finnmark må starte nå • Styrking av utvekslingen med Finland, for å sikre mer kraft inn til Øst-Finnmark.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener kraftnettet må styrkes i hele landet, og mener det er feil å peke ut en spesifikk landsdel fremfor andre.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

350 Strømmålere

Agder Arbeiderparti

Forslag:
Studentsamskipnader må gis fritak fra krav om strømmålere i hver enkelt boenhet.

Begrunnelse:
Saken dreier seg om en endring i Forskrift om økonomisk og tekniskrapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer som ble kunngjort 14.06.2021, og vil tre i kraft 01.01.2022. I den nye utgaven av forskriften endres §13-1 bokstav i til å lyde: den enkelte boenhet eller fritidsbolig skal måles og avregnes hver for seg. Dette vil i praksis bety at ale studentboliger vil bli pålagt å ha en strømmåler per boenhet, i tillegg til egne målere for fellesarealer. Intensjonen bak ordningen er todelt. For det første skal dette gjøre det mulig for individuelle beboere å bytte strømleverandør, og for det andre få ned strømforbruk. Imidlertid vil en slik ordning bringe med seg en rekke problemer.

Det første problemet er at disse strømmålerne koster ca 3000 kr i året å drifte, i tillegg til installasjonskostnader. Dette er en kostnad som nødvendigvis vil falle på studentene, og gjøre den økonomiske hverdagen for studenter enda vanskeligere enn den allerede er. Studenter lever allerede på svært stramme budsjetter, og dette vil ytterligere stramme inn studentenes budsjetter.

For det andre er det for studenter uaktuelt å endre strømleverandør. En students strømforbruk er i utgangspunktet allerede lavt, og strømpriser varierer i lite mellom leverandører. Derfor er denne nye muligheten til å endre strømleverandør ikke til noen nevneverdig nytte for studentene, og dermed blir denne nye strømmåleren for studenter en ren utgiftspost uten noen nytteverdi. Bytte av strømleverandør er for en student poengløst, og en students strømforbruk er allerede lavt til å begynne med.

Videre er studentboliger midlertidige boliger, hvor man sjelden bor mer enn 2 år. Hyppigheten av inn- og utflytting er med andre ord ganske høy. Dersom en student skulle glemme å si opp strømabonnementet før flytting, vil det resultere i at det blir studentsamskipnadens oppgave å ordne dette. Det vil bety ganske mye ekstra jobb for studentsamskipnaden, da det er snakk om et par tusen studenter hvorav mange flytter inn eller ut hver 6. måned. Videre er mange av studentene også utenlandske utvekslingsstudenter og beherske følgelig heller ikke norsk, for

disse vil det bli ekstra vanskelig da strømmåleren, regningene, bruksanvisningen og kundeservicen er på norsk.

Ordningen nå er at studentsamskipnaden har en måler i hvert bygg, og at leietagerne betaler strømregningen inkludert i husleia. Dette er en ordning som studentene er tilfreds med, da den gjør at boutgiftene blir forutsigbare og blir betalt på en regning. Den nye ordningen med en strømmåler for hver boenhet er totalt uønsket fra både studentsamskipnaden og studentenes side. Derfor ønsker Arbeiderpartiet med dette å gi studentsamskipnader fritak fra §13-1 bokstav i.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Målere er avgjørende for å sikre forbrukernes rettigheter i kraftmarkedet. Det er allerede i dag tillatt at tidligere fellesmålte anlegg forblir dette.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

355 Styrket vern av Sørlandskysten
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet mener at statlige planretningslinjer for differensiert forvalting av strandsonen langs sjø- og vassdrag endres slik at Agder flyttes fra vernesone 2 til vernesone 1.

Begrunnelse:
Da Høyreregjeringen i slutten av sin regjeringsperiode reviderte de statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen. Den gang ga fylkeskommunen i Agder innspill i høringsrunden om at Agder skulle flyttes til vernesone 1. Det lyttet ikke daværende regjering til.

I 2019 ble det gitt 377 igangsettingstillatelser til bygging i strandsonen i Agder. De siste årene har tallet ligget på mellom 370 og 500 tillatelser. Samtidig er det en utvikling der eldre og enklere hytter blir utvidet og oppgradert til moderne standard. Adkomstvei, garasje, sjøbod, oppgradering av utearealer, innlagt vann og avløp følger også med dette. Det er også stor usikkerhet knyttet til den samlede belastningen for økosystemet som knytter seg til den svært geografisk begrensede strandsonen.

I et bærekraftperspektiv, med miljø i fokus, bør retningslinjene for Agder strammes inn. Utgangspunktet skal være byggeforbud, og praksis for dispensasjoner og fastsetting av byggegrense i plan bør derfor praktiseres strengt. Skal Agder nå sitt fremtidsbilde der strandsonen langs sjø og vassdrag er skjermet mot utbygging er det av betydning at nasjonal og regional politikk for området er samordnet. Siden målet er en bærekraftig utvikling i og ved strandsonen, anbefales det at den nye regjeringen følger Agder fylkeskommunes råd om at Agder flyttes til sone 1, slik at byggeforbudet i Agder i større grad kan bli overholdt.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralststyrets merknad:
Vi er enige i at det skal være en streng politikk i pressområdene i strandsonen, samtidig som det i Hurdalsplattformen vises til en mer differensiert forvaltning av strandsonen, med økt handlefrihet og større muligheter for næringsutvikling og bosetting i spredtbygde strøk langs kysten i strandsonens sone 3, samtidig som det er viktig å opprettholde tilgjengeligheten og tilgang til strandsonen for allmenheten.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

364 Energi
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- Dagens kompensasjonsordning må videreføres så lenge vi har en ekstraordinær høy strømpris. Regjeringen bør styrke den ytterligere å innføre ordninger som treff n æringslivet.
- Det må vurderes en permanent kompensasjonsordning som trer inn automatisk ved et satt innslagspunkt. Ordningen må sikre levelige strømpriser, men samtidig bidra til at energieffektivisering lønner seg. Omfordeling til dem som har minst må styr kes ytterligere. Lavinntektsgrupper, personer på sosialhjelp, andre ytelser og studenter må ivaretas i kompensasjonsordningene.
- Regjeringen må gjennomgå alle deler av verdikjeden, fra produksjon av energi til levering, fakturering og forbruk med mål om å redusere unødvendig fordyrende ledd og strukturer.
- Energikommisjonen, som regjeringen har satt i arbeid, må legge fram løsninger som sikrer langsiktighet med rett prisnivå og forutsigbarhet for innbyggere og næringsliv. Løsningen må ha mekanismer som sikrer at vi har incentiv for å gjennomføre ENØK tiltak men samtidig ikke gir ekstrempriser til sluttkunder. Vi må ha et energisystem som fungerer uten bruk av ekstraordinære kompensasjonsordninger.
- Rimelig energi og forutsigbarhet til industrien må sikres som konkurransefortrinn også i framtiden.
- Regjeringen må se på handlingsrommet som skapes i etterkant av EU-kommisjonen sin plan om å gjøre EU mer uavhengig av russisk energi.

Begrunnelse:
Verden og Norge står overfor store utfordringer i årene som kommer: Klimakrisa krever at vi erstatter fossil energi med fornybar energi. Dette vil gi store muligheter for Norge til å utvikle ny teknologi og å ta en viktig rolle internasjonalt i det grønne skiftet. Elektrifisering av en rekke sektorer øker behovet for mer strøm. Lave strømpriser har vært et stort konkurransefortrinn for norsk industri i flere tiår. Det må vi fortsette å sikre i årene som kommer. Der vi i 2020 hadde rekordlave strømpriser i Norge, endte vinteren 2021 2022 med rekordhøye strømpriser i Sør-Norge. Norge har tjent godt på stabile og forutsigbare kraftpriser. Vi må føre en kraftpolitikk som gjør at det blir tilfelle og så i fremtiden. Vi har ambisjoner om å skape nye jobber i det grønne

skiftet; utvikle ny kompetanse og ny teknologi som vi skal bruke i Norge og som vi kan eksportere ut i verden. Tilgang på fornybar energi blir helt avgjørende om vi skal lykkes med det grønne skiftet. Det er anslått at vi i Norge trenger en kraftproduksjon på mellom 40 og 60 TWh utover det som allerede er planlagt. For å lykkes må vi modernisere eldre kraftverk, bygge flere småkraftanlegg, føre en bred satsing på energiøkonomisering (ENØK) for å frigi energi, bygge ut havvind, vindutbygging på land, solenergi og vi må komme i gang med en bred 7 forsking og utvikling på andre energikilder: Biogass, hydrogen, havstrømmer og bølgekraft mm. Rimelig energi til næringsliv og vanlige folk: Norge har i mange år kunne leve med svært lave strømpriser for næringsliv og husholdninger. Det har blant annet sikret velferden i norske hjem. Denne vinteren snudde situasjonen, med rekordhøye strømpriser på 7-8 kr/kWh i noen områder. Strømkrisen treffer og næringsliv hardt, og slår sosialt urettferdig ut. De med lite fra før blir hardest rammet. Da den nye regjeringen overtok etter høyreregjeringen, møtte daværende olje og energiminister Marte Mjøs Persen et departement uten verktøy for å møte krisen. På rekordtid fikk den Arbeiderpartiregjeringen på plass en kompensasjonsordning som først dekket 55% av utgiftene over 70 øre/kWh, og senere 8 0 % av utgiftene. Regjeringen bygget opp en kompensasjonsordning på rekordtid. Det er mange faktorer som spiller inn på strømkrisen, men det er særlig forhold i Europa som har bidratt til prisveksten. Høye gasspriser, lite vind og nedbør i kalde måneder fører til høy etterspørsel og begrenset tilbud. Krigen i Ukraina har både i opptakten og under krigen medført ytterligere konsekvenser for hele kraftmarkedet i Europa. Strømkrisen er ekstraordinær, men trolig er tiden med strømpriser nede på 3 øre/kWh forbi. Økt elektrifisering av Norge og Europa som følge av behovet for enorme kutt i klimautslipp, vil føre til et vesentlig økt behov for elektrisk energi. Det vil påvirke prisen, selv ved stor utbygging av fornybar kraft. Derfor må regjeringen gjennomføre tiltak på kort, mellomlang og lang sikt for å løse strømkrisen vi står overfor i dag og i framtiden. Strøm er en nødvendighet for husholdninger og bedrifter. Målet til Arbeiderpartiet sin energi og kraftpolitikk skal være å sikre forutsigbare strømpriser til alle. Dagens strømpriser går hardest ut over dem som har aller minst. Sosialdemokratiets oppgave er å føre en fordelingspolitikk som sørger for at vanlige folk kan leve gode liv

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Vår løsning for bedriftene er fastprisavtaler. Strømstøtte til bedriftene vil fjerne insentivet til å inngå fastprisavtaler, med den konsekvensen at markedet ikke kommer skikkelig opp og gå, og prisene på fastprisavtaler ikke vil bli lavere.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

365 Offentlig eierskap og bedre skattlegging av vindkraft:
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- Vindparkanlegg skal behandles etter Plan og Bygningsloven.
- Vestland Arbeiderparti støtter vindkraftutbygging i tråd med Hurdalsplattformen.
- Kommuner som er vertskap for vindkraftanlegg skal bli belønnet gjennom skatteinntekter, for eksempel en produksjonsavgift.

- Staten må sikre gode inntekter til fellesskapet fra vindkraftanlegg, gjennom for eksempel en grunnrenteskatt.
- Det offentlige eierskapet av vindkraftressursene må sikres gjennom at offentlige selskaper som for eksempel Statkraft investerer i utbygging av vindkraft.

Begrunnelse:
For å sikre kraftbehovet vårt i fremtiden vil vi være avhengig av en miks av flere energikilder sammen med en storstilt effektivisering. En del av energien vil, og må, komme fra vindkraft. Vestland Arbeiderparti støtter formuleringene i Hurdalsplattformen om at man skal tillate utbygging av vindkraft på steder «der det er gode vindforhold og lokal aksept», og at man skal ta hensyn til naturverdier. Kommunene må ha større medbestemmelse ved etablering av vindparker. Søknader og behandling av vindkraftparker skal behandles etter Plan og Bygningsloven. Vestland Arbeiderparti er opptatt av at kommuner som er vertskap for vindkraft, også skal få noe tilbake. En del av inntektene som skapes må tilfalle vertskommunene og samfunnet for øvrig. I dag er ikke rammevilkårene gode nok, og for mye penger tilfaller utenlandske eiere. Vi må sikre bedre beskatning og mer offentlig eierskap av vindkraften.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forsalget støttes. Regjeringen har foreslått at vindkraftanlegg skal behandles etter både plan- og bygningsloven og energiloven. Regjeringen har varslet at den ønsker mer vind på land. Regjeringen har sendt på høring nytt skatteregime for vind på land som skal sikre skatteinntekter til fellesskapet og vertskommune. Statkraft har varslet flere investeringer i fornybar energi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

366 Lik nettleie i heile landet
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeidarparti vil:
- Utbygging av straumnettet er ei nasjonal oppgave der byrdene må fordelast på alle.
- Det må etableres nasjonale utjamningsordninga som sikrer lik nettleie for vanlige forbrukere.
- Kraftforedlende industri må sikres med tariffmodeller som ivaretar norsk industri på en god måte.

Begrunnelse:
Om du er busett midt i Oslo, Finnmark eller i ei lita bygd på Vestlandet så treng du strøm. Det er nettselskapas kostnader som fastsett nettleia som en får, og som gjør at nettleia er veldig ulik rundt om i landet. Store forskjeller i nettleia i Norge er uheldig. Det blir opplevd som urimelig og kan medføre at bedrifters vel bort å etablere seg i område med høg nettleie. Store variasjoner i nettleia kan og være til hinder for det grønne skiftet. 9 Utbygging av straumnettet er viktig for å nå klimamåla i samband med det grønne skiftet. Samstundes er det slik i dag at område med utbygging av ny fornybar energi må ta rekninga for å frakte denne strømmen fram til forbruker.

Dette er urimelig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er en prioritert oppgave å bygge ut nett, blant annet for industrien. I Hurdalsplattformen står det: «Innføre en utjevningsordning som bidrar til jevnere nettleie i hele landet.»

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

367 Energiøkonomisering

Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- Det er nødvendig med et skikkelig løft for energiøkonomisering, både i industrien, husholdningene og offentlige og private bygg.
- Det trengs betre forretningsmodeller og langsiktig finansiering, som gjør det attraktivt å investere i tiltak som straumsparing og solceller. Staten må ta oppgava med å sørge for dette.
- Enovas mandat må utvides med klare målsetninger om kva ein skal oppnå av reduksjoner på kort og lang sikt.
- ENOVA må få kraftig økte rammer og det må bli enklere å få støtte til energiøkonomisering, også slik at flere typer tiltak kvalifiserer til stønad som etterisolering, utskifting av vinduer og styringssystem. Investering i solenergi, varmepumper og solfangere som produserer varme.
- Solenergi må defineres inn i stønadsordning.
- Mer stønad til energibesparende tiltak bør kanaliseres til husholdninger med låg og gjennomsnittlig inntekt. Dette kan gjøres enten direkte fra ENOVA eller ved å nytte husbanken for å få kostnadene delt opp i mindre bolker og utover i tid
- Husleielova må endras med krav om at utleieboliger holder en akseptabel standard og er utstyrt med tidsriktige installasjoner som muliggjør leietakere til å kontrollere, styre og planlegge eget energiforbruk. Det bør også kreves at utleier fremviser energiattest uoppfordret til leietaker ved inngåelse av leieforhold/ annonsering av utleieenhet.
- EU`s oppdaterte direktiver for energieffektivisering må implementeres i Norge snarest mulig.

Begrunnelse:
For å redusere behovet for å bygge ut ny fornybar energi kan vi i Norge hente ut store besparelser ved å gjennomføre energibesparende tiltak (ENØK). En kWh spart i forbruk er en kWh mindre å bygge ut. Det er avgjørende med betre og flere tilgjengelige støtteordninger, som gjør at Industri, enkeltpersoner, bedrifter, burettslag, sameie, lag og organisasjoner og andre vil gjøre energireduserende- og effektiviserende tiltak i heimen eller på arbeidsplassen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen i forslaget støttes. Enova og Klima- og energifondets formål er å bidra til å nå Norges klimaforpliktelser og bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet. Enova gitt betydelig faglig frihet til å prioritere mellom områder og utforme programmer slik at midlene utnyttes mest mulig effektivt og støtten fra Enova er avgjørende for at vi skal nå klimamålene våre. De bidrar til teknologiutvikling og markedsendringer som kutter utslipp både på kort og lang sikt, både i Norge og i verden. Gjennom statsbudsjettet for 2023 legger Regjeringen til rette for en helhetlig tilnærming til energieffektivisering bestående av målrettede tiltak som vil redusere strømforbruket. Enova er et av flere viktige virkemidler og sammen med Husbanken støttes energiløsninger hos husholdninger. Husbanken har fått en klar rolle knyttet til støtte til modne energiløsninger hos husholdninger med lave inntekter. Det er viktig at Enova beholder den viktige rollen de har i å støtte de som går foran og tester ut nye løsninger slik at alle andre på sikt får bedre og billigere løsninger å velge imellom.

De som går foran (innovative løsninger) gjennom Enova og de som har dårligere forutsetninger for å gjennomføre tiltak (de med lavere inntekter) gjennom Husbanken.

Enova støtter i dag en rekke tiltak i husholdningene som bidrar til reduksjon i energi- og effektbruk. Dette inkluderer solceller, strømstyringssystemer, smarte varmtvannsberedere, væske-til-vann-varmepumper, energirådgivere med mer. Støtten til solceller og lanserte kartleggingsstøtte til borettslag har økt betraktelig. Enovatilskuddet omfatter predefinerte tiltak så det ikke behov for å søke om støtte, bare sende inn kvittering i etterkant.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

368 Havvind/elektrifisering av sokkelen

Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- Prosjektene i Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord må forseres og prosjektene må brukes til å vinne erfaring om miljøvirkninger, økonomi og utvikling av lov og regelverk med mål om å utvikle ny e områder og legge til rette for effektive prosesser og raskere konsesjonsbehandling
- Konsekvenser for fiskerinæringen skal kartlegges og teas hensyn til ved tildeling av konsesjoner for utbygging. Det må utvikles en nettinfrastruktur med landkobling som bi kraftforsyning til fastlandet, senest innen 2035 drar til betydelig netto Elektrifisering av sokkelen skal i størst mulig grad skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen
- Det må innføres grunnrenteskatt på havvind og strømkabler på sokkelen og konsesjoner skal tilbakeføres til staten når de går ut. Hywind Tampen er snart ferdig og bør vurderast knytt til land gjennom kopling til sentralnettet ved Grov i Kinn kommune på eksisterande 420 kV linje.

Begrunnelse:
I Hurdalsplattformen sier regjeringen at en vil legge til rette for en storstilt satsing på havvind 10 gjennom en ambisiøs nasjonal strategi for havvind som blant annet inkluderer satsing på norsk leverandørindustri, et godt regelverk og utvikling av nettinfrastruk tur på norsk sokkel. Vestland

Arbeiderparti er enig og mener det er viktig at Norge nå kommer i gang med utbygging av havvind i større skala. Norge må bli en foregangsnasjon på havvindproduksjon og få fortgang i utbyggingen av nye havvindprosjekter. Dette må skje i et hurtigere tempo for å kunne innfri storskala havvindproduksjon allerede før 2030. Prosjektene i Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord må derfor forseres. Samtidig må disse prosjektene brukes til å vinne erfaring både om miljøvirkninger, konsekvens er for fiskeri og om økonomiske og regulatoriske grep som kan sikre en sunn utvikling av denne næringen og skaffe norske arbeidsplasser og vesentlig mer strøm til elektrifiserin g og ny industri. Det må vurderes å etablere energiog produksjonsøyer knytt til vindproduksjon til havs der nettløsninger mot land ikke er økonomisk forsvarlig. Den eksisterende og framtidens norske kraftforedlende industri har, og vil i framtiden ha et betydelig behov f or elektrisk kraft. Vestland Arbeiderparti vil understreke at det prioritert nasjonal oppgave å sikre denne industrien tilstrekkelig elektrisk kraft. Utslippene fra oljeMÅ være en og gassproduksjonen på norsk sokkel skal kuttes med 50% innen 2030, ref. S tortingets klimamålsetning. Dermed blir kabel fra land nødvendig for å sikre stabil kraftforsyning i en overgangsperiode. Senest i 2035 krever vi at havvind skal bidra med betydelig netto kraftforsyning til fastlandet. Oljeselskapene bør bidra til dette ar beidet for å få lisens til å operere

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Første punkt i forslaget er ikke i tråd med vedtatt politikk. Regjeringen har sagt at grunnrenteskatt på havvind ikke er aktuelt på nåværende tidspunkt. Intensjonen i resten av forslag i tråd med regjeringens politikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

369 Forskning og utvikling av nye teknologier
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti mener:

- At Stortinget sikrer forskningsmidler til andre fornybare teknologier som kan bidra til å løse klimakrisen.

Begrunnelse:
Norges store fordel er våre fjorder og fjell, havet, vinden og regnet. Det kraftige klimaet i Norge gir oss store muligheter til å utnytte ressursene til kraftutbygging. Det har vi gjort med vannet og oljen, og nå også vinden. Selv om vi nå satser tungt på etablerte teknologier, har vi fortsatt muligheter til å skape en kraftmiks som er mer diversifisert og som kan skape mer stabil energitilførsel. Andre teknologier som utnytter vannet som tidevannskraft eller nye teknologier innen bølg ekraft, høydevind, er mulig. Det kommende hydrogeneventyret et viktig vilkår for Norges suksess i framtiden. Andre muligheter er biogass, og kanskje eksport av thorium til kjernekraft i utlandet. Mulighetene for kraftutbygging er store.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget støttes. Det er etablert en rekke forskningsprogrammer for å utvikle nye teknologier innen fornybar energi og klima. Et eksempel skal ENERGIX som ble opprettet i 2013, bidra til å realisere energi- og næringspolitiske mål og er et viktig virkemiddel i implementeringen av forskningsstrategien Energi21. Programmet dekker både teknologisk forskning og utvikling og er rettet inn mot å realisere gjeldende energi- og klimapolitikk. Programmet henvender seg til norske bedrifter og forsknings- og kompetanseinstitusjoner som kan bidra til langsiktig kompetanseoppbygging for å videreutvikle energinæringen og andre tilknyttede næringer, eksempelvis kraftintensiv industri og leverandørindustri. Programmet skal støtte utvikling av et helhetlig energisystem som ivaretar bærekraft og naturmiljø.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

372 Nettkapasitet

Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti meiner:

- At fastlandet i Vestland får tilgang til nok elektrisk straum til næringsutvikling og elektrifisering av bil/båt og anna der fossilt brensel skal fasast ut.
- Auka kapasiteten i kraftnettet må komme på plass raskt.
- I alle prosjekt skal det vurderes om det er mulig å erstatte luftspenn med andre teknologiske løsninger som sjøkabel og jordkabel.
- NVE må styrkast slik at saksbehandlingstida knytt til nye konsesjonar for framføring av kraftnett vert betraktelig redusert.

Begrunnelse:
Etablering og utvikling av nye næringer inn i mot det grønne skiftet er heilt avhengig av nok energi og nok kapasitet i linjenettet til å føre krafta fram til forbruker. Det er i dag store begrensninger i kapasiteten inn i mot industriområda i Vestland. Det norske kraftnettet er i dag delt opp i 5 prisområder. Bakgrunnen for prisområda er flaskehalser i straumnettet som fører til ulike priser i de ulike prisområda. Arbeiderpartiet må jobbe for at nettet vert forsterka slik at variasjonene mellom prisområda vert utjamna.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Utbygging av nett og fornybar energi er en prioritert oppgave for å redusere strømpriser og å bygge landet. Jord- og sjøkabel blir vurdert i prosjekter i dag. Videre vises det til regjeringens oppfølging av strømnettutvalget.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

373 Vannkraft

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti meinar:

- At det må legges til rette for lønnsnemd i oppgradering og modernisering av eldre kraftverk.

Begrunnelse:

Norge har fortsatt potensiale til å produsere mer vannkraft. Vernede vassdrag skal forbli vernet slik at man i stedet ser på oppgradering i allerede utbygde vassdrag for økt vasskraftproduksjon. Vasskraftutbygging kan være et effektivt tiltak for å begrense fare for flom i vassdrag og må vurderes i lys av de klimaendringene som vi veit vil føre til mer og intens nedbør. Det er fortsatt mye energi som kan produserast ved å bygge ut mindre vasskraftanlegg. Vi må legge til rette for mer småkraft, og foreta en gjennomgang av lovverket knytt til småkraft med sikte på å sikre nasjonalt eierskap i sektoren.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet ønsker å legge til rette for lønnsom oppgradering av vannkraftverk. Temaet også omtalt av energiutvalget.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

383 Avfall, sirkulærøkonomi og nye energikilder

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- At biogass frå matavfall og tilsvarende bør likebehandlas med nullutslippsteknologier som elektrisitet og hydrogen.
- At berekraftig biogass får fritak som lavutslippskjøretøy i bomringer
- Enovastøtte til omlegging til bruk av biogass for skip og tungtransport.
- At det blir etablert en fylleinfrastruktur langs de viktigste godslinjene både til lands og sjø.
- På Vestlandet må det snarlig etableres et forbehandlingsanlegg for matavfall slik at matavfall kan behandles i lokale biogassanlegg.
- Sørge for en betydelig forlengelse av reklamasjonsretten i forbrukerkjøpsloven.

Begrunnelse:

Norges forsterkede klimamål er å redusere utslepp med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent innan 2030 samanlikna med 1990-nivå. Vestland er eit av landets leiande verdiskapingsfylker, og systematisk arbeid med klimaomstilling i vår region vil vere viktig for at Norge skal nå sine klimamål. Klimapolitikk, klimatilpassing, energiomstilling, samfunnstrygleik, klimaberedskap og naturforvalting heng saman. Den sirkulære økonomien kan hjelpe oss å kutte klimagassutslipp og redusere presset på naturen. Rett kunnskap og nok ressursar til i samfunns- og arealplanlegginga i kommunane er og eit viktig verktøy for å vere beredt til møte

klimaendringane. Alle har et ansvar for å tilpasse seg klimaendringene; både enkeltpersoner, næringslivet og myndighetene.

I dag vert matavfall og fiskeensilasje frå Vestlandet frakta til Danmark og Sverige for handsaming i biogassanlegg der. Dette fører til unødig klimaavtrykk frå ein ressurs som kunne nyttes lokalt. Biogassproduksjon er ein del av den sirkulære økonomien, ettersom gassen produserast av organisk avfall som bioavfall, kloakkslam, husdyrgjødning og andre biprodukt frå industri, fiskeri, havbruk og landbruk. Biogass kan utnyttes til å produsere straum, varme og drivstoff. Lokal produksjon og bruk av biogass vil bidra til å redusere klimagassutslippa gjennom heile livssyklusen med opptil 90 % sammenlikna med fossilt brennstoff. I eit livssykklusperspektiv er biogass betre enn nullutslipp, og må derfor sidestilles med nullutslipps energibærere som elektrisitet og hydrogen i offentlege dokument, anbod og prioriteringar. Myndigheita må fjerne statlege barrierer for auka produksjon av biogass. Biogassanlegg vert stadig meir effektive, og markedet for biogass til tungtransport og delar av skipstraffikken er overmodent, men mangler fylleinfrastruktur. Det er framleis naudsynt med økonomiske insentiv og investeringsstøtte (ENOVA), for å velge biogass framfor fossilt drivstoff. Vi nordmenn er i verdsklasse når det gjeld overforbruk. Bruk og kast samfunnet er noko vi er godt kjend med og det har for lengst blitt vår normal. Avfall frå klær, elektronikk, kvitevarer og liknande står for ein enorm miljø- og klimabelastning som er langt frå berekraftig. Som eit ledd i overgangen til ein sirkulær økonomi må man sette strengare krav til produsentane. Dagens praksis med å fylle butikkar med lågkvalitetsproduktar med planlagt forelding er ein skammeleg praksis som må ta slutt om man skal nå klimamåla. Derfor må Arbeiderpartiet skjerpe forbrukerkjøpslovens krav til produsentane gjennom lengre reklamasjonsrett. Det grønne skifte krev meir fornybar energi og ein offensiv sirkulærpolitikk for å utvikle og ta i bruk mer bærekraftig bioenergi og redusere avfall.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget støttes og er i tråd med det arbeidet som nå pågår for å øke produksjon og bruk av biogass som er en del av løsningen for å kutte klimautslipp. Siden bioressursene er begrensede vil det være særlig viktig å utnytte dem til å kutte utslipp der hvor det ikke finnes andre alternativer. Regjeringen følger opp satsingen på økt bruk av bioressursene og legger til rette for at Enova skal vektlegge innovasjon som reduserer ressursbruk og kostnader i prosjekter de støtter for produksjon av biogass. Dette vil kunne gjøre biogass mer tilgjengelig og rimeligere på markedet, noe som igjen stimulerer til økt andel kjøretøy som benytter biogass og markedsgrunnlaget for fyllestasjoner. Biogass bidrar både som en miljøvennlig energiform og til å løse miljøutfordringer med avfall.

Gjennom Landbrukets klimaavtale forutsettes det en gradvis opptrapping av bruk av husdyrgjødsel i eksisterende biogassanlegg, samt etablering av nye industrielle biogassanlegg, mindre bygdeanlegg og gårdsanlegg. I følge avtalen vil dette kunne bidra til at 25 pst. av husdyrgjødsla skal brukes til produksjon av biogass i 2030.

Biogass er en handelsvare og rammevilkårene i andre land kan derfor påvirke produksjonen og bruken i Norge. Biogass kan bidra til både utslippskutt og næringsutvikling og er sirkulær økonomi i praksis. Det er derfor behov for å se nærmere på hva det vil innebære å harmonisere rammevilkårene i Norden og konsekvensene av dette.

Enova har betydelig aktivitet rettet mot sluttbrukermarkedet for biogass, og forenklet tidligere i år støtteprogrammet rettet mot biogasskjøretøy for å bidra til økt aktivitet. Regjeringen har også

åpnet for at biogasskjøretøy kan behandles likt med nullutslippskjøretøy i bomringene. Samlet bidrar dette til økt etterspørsel etter biogass, noe som kan stimulere produksjonssiden og videre utbygging av fyllestasjoner

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

403 Bygga industri nær kraftkjeldene

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland arbeiderparti vil utnytta potensialet i å bygga industri nær kraftkjeldene. Vestland arbeiderparti vil legga til rette for at den etablerte verdsledande industrien vi har, får verkemidler og kraft til å bli ein effektiv motor i det grøne skiftet

Begrunnelse:
Norsk industri er i verdstoppen. Den har stor innovasjon og ekspansjonsevne. Norsk industri er svaret på utfordringane i det grøne skiftet. Samstundes er det store industriprosjekt i kjømda nær kraftkjeldene. Verkemiddeapparatet kan raskt legga til rette for utviding av eksportindustrien nær kraftkjeldene. Dette vil sikra auka eksport, nye arbeidsplasser, miljøvenleg produksjon og god klimapolitikk. Overføring av kraft over lange strekningar medfører effekttap. Det vil sei at det mest effektive er å nytta k rafta nær kraftproduksjonen. Ført og fremst må vi nytta potensialet som ligg i utvikling og utviding av den innovative industrien vi har. Det gir stor samfunnsnytte, best klimarekneskap, lågast kostnader og minst inngrep i sårbar natur. Det er også konfliktfritt. Overføringskablar ut av landet, overføringskablar over store strekningar innanlands og elektrifisering av sokkelen er svært dyrt. Auka satsing på eksportindustrien som står klar med nye investeringar har den høgaste samfunnsnytta og kan gjennomføra st umiddelbart. Dette vil gje oss muligheten til på nå eksport og mijømål raskt med små offentlege investeringar. Vidare vil det ta mange år og bygga ny overføringskapasitet. På toppen vert forbrukarane belasta med høgare nettleige og høgare straumprisar s om følge av massiv straumtransport over store avstandar.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Innstillingskommentar:

Kan inngå som en del av den nye samfunnskontrakten for kraft som kan skape større legitimitet for nye utbygginger.

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret støtter forslaget.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

407 Hurtigbåtpilot

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Staten må finansiere hurtigbåtpilot. Vestland fylke har vedteke å realisere hurtigbåtrute på hydrogen mellom Florø og Selje. Dette er eit pilotprosjekt som Vestland Ap meiner staten må ta rekninga for.

Begrunnelse:

I utviklinga av nullutsleppsfarty i maritim sektor har ein kome langt særleg på ferje. Hurtigbåtar ligg etter. Hydrogen som energiberar er igang for ferjer både i Rogaland og i nytt anbod på Vestfjorden, begge er finansiert av staten. Staten har ingen hurtigbåtruter, noko som betyr at det er fylka som må ta risikoen. Kinn Ap meiner staten må ta denne rekninga. Hurdalsplatformen peiker på at hydrogen skal vere eit satsingsområde og ein er òg tydeleg på at fylka skal kompenserast for meirkostnader for lav- og nullutsleppsteknologi. Innan 2025 skal alle hurtigbåtanbod vere nullutsleppløysingar. Difor hastar det med å få på plass piloten.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er ivaretatt både gjennom Hurdalsplattformen om at fylkeskommunene skal kompenseres for merkostnader ved å velge lav og nullutslippsteknologi ved anskaffelser av ferger og hurtigbåter, at et skal stille krav om nullutslipp i nye anbud for ferger 2023, og krav om lav- og nullutslipp i nye anbud for hurtigbåter i 2025.Kompensasjonsordningen er videreført i Statsbudsjettet for 2023. Kommuner og fylkeskommuner kan få tilskudd til tiltak som skal bidra til reduserte klimagassutslepp, løysinger som kan bidra til omstilling til lavutsleppssamfunnet, eller til begge deler.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

414 Utrede en ordning for klimabelønning

Rogaland Arbeiderparti

Forslag:

Utrede en ordning for klimabelønning, hvor inntekter fra miljøavgifter fører til andre avgiftslettelser.

Begrunnelse:

Om miljøavgiftene skrus sammen fornuftig vil vi kunne få til mange gode ting samtidig. Vi får ned utslippene. De som forurenser mye, betaler mest. Ordningen vil virke utjevnende ved at de som forurenser, lite, forbruker lite og har mindre å rutte med, får direkte overføringer fra ordningen. I tillegg kan den uformes slik at den støtter opp om ønsket distriktspolitikk

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er allerede utredet gjennom oppfølging av verbalvetaket i forbindelse med statsbudsjettet for 2022. Regjeringen har vurdert ulike modeller for omfordelende kompensasjon av økte miljøavgifter Blant modellene som er vurdert, er omfordeling innenfor det eksisterende skattesystemet, ordninger med utbetalinger utenfor skattesystemet og mer direkte kompensasjon gjennom for eksempel redusert veibruksavgift.

Norge har allerede et skattesystem som virker omfordelende og har tekniske og administrative løsninger som tar hensyn til individuelle inntekts- og formuesforhold mv. Terskelen for å etablere nye utbetalingsordninger bør derfor være høy. Selv om avgiftene og en eventuell kompensasjon vil øke frem mot 2030, fremstår det som unødvendig kompliserende og byråkratisk å etablere en ny, omfordelende kompensasjonsmodell på utsiden av det eksisterende skattesystemet. Regjeringen mener at kompensasjon som skal differensieres etter inntekt, bør ta utgangspunkt i det eksisterende skattesystemet. Å bruke handlingsrommet fra økte miljøavgifter til lettelser på lave og middels inntektsnivåer er i tråd med regjeringens mål om et mer omfordelende skattesystem. Det er også i tråd med faglige anbefalinger om hvordan en modell for omfordelende kompensasjon for økte miljøavgifter kan innrettes. Ved å kombinere økt generell progressivitet i skattesystemet med en videreføring og styrking av særskilte tiltak både i skattesystemet og på utgiftssiden har regjeringen tatt i bruk et bredt sett av virkemidler som knytter sammen klimapolitikken og den økonomiske politikken. Brede grupper tilgodeses, men relativt sett mest de med lav og middels inntekt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

419 Kraft til industri

Kvinnenettverket i Vestfold og Telemark

Forslag:
Det må sikres konkurransekraft for industrien og forsyningssikkerhet gjennom å bygge ut mer kraft og mer nett i hele landet, samt ta ut mest mulig av energieffektiviseringspotensiale i alle deler av samfunnet.

- Deler av konsesjonsprosessene må gjøres parallelle, både ved utbygging av kraftproduksjon og utbygging nett. Det må innføres tidsfrister i konsesjonsbehandlingen og «fast-track»-løsninger for mindre kompliserte saker må utvikles videre.
- Erstatte «først til mølla»-prinsippet ved nettilkobling med en prioritering. Prioriteringslisten bør det inngå- prosjektets modenhet, sysselsetting, samfunnsnytte, ringvirkninger i lokalsamfunnet og miljø- og klimaeffekt.
- Erstatte ordningen med anleggsbidrag ved nettilkobling med et standardisert tilknytningsgebyr ved enhver tilknytning – både i eksisterende og nytt nett

Begrunnelse:
Skal vi lykkes med en ny grønn industrioffensiv i Norge må vi forsterke og ruste opp kraftnettet, øke fornybar kraftproduksjon (vind, vann og sol), og ta nye grep for energieffektivisering. Det vil skape jobber, trygge fremtidens velferd og bidra til å kutte verdens utslipp. For å lykkes med å fortsatt være industriens førstevalg må vi sørge for at prisen på kraft og nettleie forblir et konkurransefortrinn for norsk industri sammenliknet med andre europeiske land.

Norge har dårlig tid hvis vi skal nå våre klimamål og samtidig legge til rette for ny næringsvirksomhet. Kraftsystemet må settes i stand til å levere mer kapasitet langt raskere enn hva vi trodde for bare få år siden. Som eksempel har industrien på Herøya blitt bygd opp på unik kompetanse og attraktivitet basert på god og stabil krafttilgang. Tilgang til bedre nett og mer kraft er avgjørende for videre utvikling.

Situasjonen er ikke unik for Herøya og Grenlandsregionen, næringslivet i hele Vestfold og Telemark opplever stor usikkerhet knyttet til nettilgang og kraft. Strømnettet er det sentrale og avgjørende bindeleddet mellom produksjon og forbruk av strøm.

Dagens konsesjonsprosesser for ny fornybar kraftproduksjon og nettutbygging tar for lang tid og det må mer offensive tiltak til. Myndighetene og bransjen må gjøre deler av konsesjonsprosessene i parallell, det må innføres tidsfrister i konsesjonsbehandlingen og «fast-track»-løsninger for mindre kompliserte saker må utvikles videre.

Ordningen med anleggsbidrag tvinger Statnett og nettselskapene til å være reaktive og vente på bestillinger. For å levere på samfunnsoppdraget må vi være mer proaktive og utvikle «nett i tide». Løsningen med tilknytningsavgift legger bedre til rette for dette. I dag er vi pålagt å følge «først til mølla»-prinsippet. Det innebærer at kapasitet i praksis blir tildelt uten å legge vekt på samfunnsmål av noe slag. Indirekte prioriteres dermed de bransjer som raskt kan etablere ny virksomhet. Vi mener at det er et prioriteringsbehov – og fravær av prioriteringer innebærer en de facto prioritering av de som «vinner» i dagens ordning. En eventuell prioriteringsordning må være presis med lite rom for skjønn for å unngå mange konflikter og klagesaker.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen i forslaget er helt riktig. Vi trenger mer nett. Strømnettutvalget leverer flere forslag for å ivareta dette. Rapporten ligger hos regjeringen for oppfølging. Viser for øvrig til at regjeringen vil legge fram en handlingsplan for oppfølging av Strømnettutvalgets utredning i løpet av våren 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

424 Naturressursinntekter frå vannkraft, havbruk og petroleum må beholdast slik dei er i dag
Tysvær Arbeiderparti

Forslag:
Den over 100 års gamle samfunnskontrakten er i fare. I forslag til nytt inntektssystem foreslår ein å endre på praksisen om at vertskommunen skal tilgode sjåast ved lån av naturrressurser. Forslaget om at desse ekstra kommunale inntektene skal inn i inntektssystemet må stoppast. Vertskommunar som låner bort sine naturressurser må åleine få behalde dei ekstra inntektene som dette gir. Det grønne skiftet kan vera i fare dersom intensivene for vertskommunen sine ekstra inntekter forsvinn. Oslo, Bergen, Bærum og Drammen vert det største vinnarane på nytt regime for vindkraft på land, og det utan at dei har ein einaste vindturbin. Naturressursinntekter

frå vannkraft, vindkraft, havbruk og petroleum må beholdast slik dei er i dag.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Høsten foreslo regjeringen endringer i skatteleggingen for havbruk og kraft, blant annet ved innføring/økning i grunnrenteskatten. Forslagene er behandlet i statsbudsjettet for 2023 og ved høringsprosess som pågår vinter/vår 2023. Grunnrenteskatt for havbruk er derfor under behandling, det samme gjelder forslag om grunnrenteskatt på landbasert vindkraft. Bakgrunnen for forslagene er behov for at fellesskapet får mer igjen av inntektene fra bruk av naturressursene. Lokalsamfunn som stiller naturressurser til disposisjon, skal få en rettferdig del av verdiene som skapes. En betydelig del av inntektene som nå skal hentes inn fra havbruk og vindkraft, vil derfor gå tilbake til kommunene og fylkeskommunene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

427 Utrede for mulighetene til å etablere kjernekraft i Norge
Klepp Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet ønsker at det utredes for mulighetene til å etablere kjernekraft i Norge, både basert på eksisterende teknologi og teknologi tilgjengelig i nær framtid.

Begrunnelse:
Høsten som har vært har avdekket et økende og umettelig behov for mer kraft. Det grønne skiftet og norsk industri vil bare øke behovene for kraft framover. Dette skjer samtidig som økende Europeisk behov for norsk vannkraft som en stabil kraftkilde til å balansere kraft fra vind og sol. Kjernekraft er ikke egnet som en regulerende kraftkilde, men kan bidra til å dekke grunnleggende behov for kraft. FN anbefaler også kjernekraft som en del av løsningen for å lykkes med å nå 2 gradersmålet. Selv om det er flere problemer knyttet til kjernekraft så representerer denne en arealeffektiv kraftkilde som ikke slipper ut CO2 i forbindelse med produksjon. To av våre nordiske naboer, Sverige og Finland, får i dag en stor del av sin kraftproduksjon fra kjernekraft. Meningsmålinger viser at støtten for denne er voksene i de landene som allerede har kjernekraft og også hos nordmenn. Dette er et stort område, men vi må i alle fall tørre å undersøke det hvis vi skal unngå å skape stor misnøye med for mange som må dele på for lite kraft. Det kan også være et alternativ til å utbygge flere vernede vassdrag.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslag om å utrede å etablere kjernekraft i Norge har vært behandlet og avvist av Stortinget flere ganger de senere årene.

Selv om kjernekraft er klimanøytral, så er det en rekke andre utfordringer ved bruk av kjernekraft. Til tross for at kjernekraft ikke bidrar til klimautslipp, så er det så mange andre utfordringer knyttet opp mot denne måte å produsere energi på. En stor og viktig faktor er

avfallsproblematikken. Kjernekraft skaper enorme miljø- og avfallsproblemer i hele verdikjeden for hver kilowatt-time som produseres. En annen faktor er at installasjonene i seg selv er en potensiell fare i gitte situasjoner. Avfallet må lagres i tusenvis av år og beskyttes mot terrorister og lekkasjer til grunnvann og natur.

Forslaget om å åpne opp for utbygging av vernede vassdrag har vært tatt opp flere ganger i stortinget uten få gjennomslag. Regjeringen og Arbeiderpartiet har slått fast at verneplan for vassdrag skal ligge fast.

I Norge har vi rike naturressurser som har gitt oss og skal fortsatt gi oss rimelig fornybar kraft. Derfor har Arbeiderpartiet og Regjeringen igangsatt en rekke offensive tiltak for å få fortgang på utbygging av ny fornybar energi - både til lands og til havs.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

442 Smartere strømforbruk

Oslo Arbeiderparti

Forslag:

- Enovas mandat må utvikles til å inneholde klare forventninger om å innfri mål for energieffektivisering- og sparing.
- Det trengs bedre forretningsmodeller og langsiktig finansiering som gjør det attraktiv å investere i tiltak som strømsparing og solceller, og det offentlige må ta oppgaven i å sørge for dette.
- Det må settes av mer midler til Enova for ENØK-tiltak i husholdninger enn i dag, også slik at flere typer tiltak kvalifiserer til støtte.
- EUs oppdaterte direktiver for energieffektivisering må implementeres i Norge snarest mulig.
- Endre prisen på fjernvarme slik at den får en maks- og minimumspris, for å sikre at fjernvarmen er lønnsom og forutsigbar for kundene og selskapene.
- Mer støtte til energibesparende tiltak bør kanaliseres til husholdninger med lav og gjennomsnittlig inntekt. Dette kan gjøres enten gjennom Enova eller andre hensiktsmessige virkemidler som Husbanken.
- Husleieloven må endres slik at huseiere får et insentiv til å energieffektivisere sine utleieboliger.

Begrunnelse:
Det økte energibehovet i forbindelse med elektrifiseringen av samfunnet gjør at vi må prioritere hva vi bruker strøm på. Vi må på flere områder bruke mindre strøm enn i dag og bruke den på en smartere måte.

Oslo Arbeiderparti mener det må gjøres mer for å nå målet i energimeldingen fra 2021 om 30 tWh energieffektivisering innen 2030. Ambisjonene om at 10 TWh av dette gjøres i eksisterende bygninger må få fortgang. Bedre ordninger vil utløse stor aktivitet både hos folk og i virksomheter.

Fjernvarmen er Oslofolks viktigste bidrag til lavere strømforbruk og effektive strømnett. Oslo AP vil bygge ut fjernvarmen, og legge grunnlaget for at mest mulig av oppvarming og kjøling i byen kan skje med fjern- eller nærvarme, for eksempel i et borettslag.

Det er avgjørende at det legges inn finansiering til flere tiltak som gjør at enkeltpersoner, bedrifter, borettslag, sameier eller andre kan gjøre energireduserende- og effektiviserende tiltak i hjem eller på arbeidsplassen. ENØK-tiltak er ofte lønnsomme, men det tar for lang tid før investeringen blir lønnsom til at privatkunder eller næringslivet er interessert i å investere. Støtten må derfor økes.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Enova og Klima- og energifondets formål er å bidra til å nå Norges klimaforpliktelser og bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet. Enova gitt betydelig faglig frihet til å prioritere mellom områder og utforme programmer slik at midlene utnyttes mest mulig effektivt og støtten fra Enova er avgjørende for at vi skal nå klimamålene våre. De bidrar til teknologiutvikling og markedsendringer som kutter utslipp både på kort og lang sikt, både i Norge og i verden. Gjennom statsbudsjettet for 2023 legger Regjeringen til rette for en helhetlig tilnærming til energieffektivisering bestående av målrettede tiltak som vil redusere strømforbruket. Enova er et av flere viktige virkemidler og sammen med Husbanken støttes energiløsninger hos husholdninger. Husbanken har fått en klar rolle knyttet til støtte til modne energiløsninger hos husholdninger med lave inntekter. Det er viktig at Enova beholder den viktige rollen de har i å støtte de som går foran og tester ut nye løsninger slik at alle andre på sikt får bedre og billigere løsninger å velge imellom. De som går foran (innovative løsninger) gjennom Enova og de som har dårligere forutsetninger for å gjennomføre tiltak (de med lavere inntekter) gjennom Husbanken.

Enova støtter i dag en rekke tiltak i husholdningene som bidrar til reduksjon i energi- og effektbruk. Dette inkluderer solceller, strømstyringssystemer, smarte varmtvannsberedere, væske-til-vann-varmepumper, energirådgivere med mer. Støtten til solceller og lanserte kartleggingsstøtte til borettslag har økt betraktelig. Enovatilskuddet omfatter predefinerte tiltak så det ikke behov for å søke om støtte, bare sende inn kvittering i etterkant. Fjernvarme er allerede prisregulert i dag og følger strømprisen. NVE er i gang med å vurdere om nivået for prisen på fjernvarme i større grad bør reflektere de faktiske kostnadene ved produksjon av fjernvarme.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

443 Strømnettet må bygges ut

Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- Strømnettutvalget må legge fram forslag som sørger for at konsesjonsbehandlingen og utbygging av strømnettet kan gjøres mer effektivt enn i dag.
- Gi nettselskapene sterkere insentiver til å effektivisere bruken av nettet ved hjelp av ny teknologi.

Begrunnelse:
En stor utfordring med dagens strømnett er at kapasiteten ikke er tilstrekkelig og at det trengs tiltak for å utnytte kapasiteten på strømnettet bedre enn i dag. I flere områder der det er planlagt ny grønn industri eller elektrifiseringstiltak, trengs det økt nettkapasitet for å bygge ut disse. Det er et viktig premiss at slike utbygginger kommer forbrukere og næringsliv til gode. Skal vi sikre at Norge kan klare den økte elektrifiseringen vi er nødt til for å nå klimamålene våre, trengs det mer utbygging av strømnett fremover. Det er nettselskapene som har de klart største mulighetene til å utnytte teknologiutviklingen til å redusere effekt-toppene, og dermed redusere behovet for å bygge ut strømnettet. Oslo AP ønsker en gjennomgang av insentivene og reguleringen av nettselskapene for å sørge for at strømnettet driftes effektivt.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen i forslaget er helt riktig. Vi trenger mer nett. Strømnettutvalget leverer flere forslag for å ivareta dette. Viser for øvrig til at regjeringen vil legge fram en handlingsplan for oppfølging av Strømnettutvalgets utredning i løpet av våren 2023.Rapporten ligger hos regjeringen for oppfølging.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

444 Norges rolle som energinasjon
Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- Staten gjennom Statnett skal eie og drifte alle utenlandsforbindelser mellom Norge og andre land
- Norge skal styrke sin rolle gjennom tilstedeværelse i Europa i spørsmål som omhandler fremtidige energipakker, kraft og energipolitikk.
- Det er riktig av Norge å gå i dialog med Storbritannia og Tyskland om vilkårene i de inngåtte avtalene om de to nyeste kablene.
- Den viktigste metoden for å sikre lave strømpriser i Norge fremover, er å bygge ut mer fornybar energi.

Begrunnelse:
Norge er en del av det europeiske strømmarkedet gjennom flere utenlandsforbindelser. Gjennom mange tiår har disse sørget for en mer stabil strømpris i Norge, gitt oss lave strømpriser over tid og gode inntekter til stat og kommune. Forbindelsene sikrer kraftinntekter til Norge, gir oss forsyningssikkerhet og gjør at vi kan importere billig kraft når Norge har behov for kraft. Samtidig gjør et mer usikkert europeisk strømmarked oss mer sårbare i tiden fremover. Utviklingen i prisene vinteren 2021/22 viser også at utbyggingene av de siste kablene til Storbritannia og Tyskland i perioder har økt prisene i Norge langt mer enn det som ble lagt til grunn da konsesjonene ble gitt.

Oslo Arbeiderparti mener Norge har tjent godt på å være en del av det europeiske strømmarkedet. Samtidig bør den nylig nedsatte Energikommisjonen se på hvordan Norge stiller seg til et internasjonalt energimarked med store endringer. Oslo Arbeiderparti mener det må

gjøres grundige vurderinger dersom det vurderes å bygge ut nye forbindelser i fremtiden, slik at energimarkedet i det enkelte land tas sterkere inn i vurderingen. Hvis ikke det bygges ut et fremtidig kraftoverskudd i Norge, sikres vi bare gjennom import fra utlandet. Den viktigste metoden for å sikre lave strømpriser i Norge fremover, er å bygge ut mer fornybar energi.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Norge har hatt strømsamarbeid med andre land siden 1960-tallet. Det er Norges sikringsstrategi mot værvariasjoner, og bidrar til en tryggere kraftforsyning, også i år med lav magasinfylling. Dersom Norge innfører proteksjonistiske tiltak mot våre naboland vil vi risikere mottiltak, som at vi ikke får tilgang til kraft når vi selv trenger det. Norge skal fortsette energisamarbeidet med våre naboland. Et ensidig krav om reforhandling av inngåtte avtaler med våre naboland vil ikke være hensiktsmessig i en tid hvor Europa energitilførsel strupes som en del av Putins krigføring. Men Norge må benytte og utforske handlingsrommet i energimarkedene innenfor EØS. Dette innebærer blant annet at vi deltar i de pågående prosessene i EU for å vurdere mulighetene for strukturelle reformer i kraftmarkedet for å ivareta norske interesser. Regjeringen har også iverksatt et selvstendig arbeid på området for å vurdere ulike modeller for prisdannelser for strøm innenfor rammene av EØS-avtalen. Regjeringen har innført en styringsmekanisme for å ivareta forsyningssikkerheten, der produksjon og eksport stopper når man går under en viss fyllingsgrad. Det er ikke nytt at den norske strømprisen blir påvirket av europeisk strømpris. Sammenhengen har vært der en god stund, også før de to siste kablene ble bygget. Det nye er at europeisk strømpris er historisk høy. Selv om man fjerner de to siste kablene tyder alle modeller på at Norge ville vært utsatt for prissmitte fra Europa. Regjeringen har sagt nei til å bygge nye mellomlandsforbindelser denne periode. Veien til lavere strømpriser går gjennom utbygging av mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av energi i Norge, samtidig som våre naboland gjør sin del av jobben og erstatter bortfallet av russisk energi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

445 Norge som industrinasjon
Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- Behovet for å sikre norske arbeidsplasser og norsk industri, spesielt den kraftkrevende delen av industrien, er avgjørende i et strøm- og energipolitisk perspektiv. Derfor skal Norge ha kraftoverskudd i normalår.
- Satsningen på ny batteriindustri må intensiveres og få fortgang gjennom statlige insentiver og utviklingsplaner
- Hydrogen kan utvikles som en ny, stor eksportnæring for Norge gjennom å utvikle klimanøytral produksjon, distribusjon og bruk. I tillegg må det utvikles anlegg for ammoniakk som energibærer. Regjeringen må vurdere å utvikle et statlig hydrogenselskap eller utvikle Equinor, Statkraft eller andre til å ha denne rollen.
- Etablering av kraftkrevende datasentre i Norge må kunne vise til en større nasjonal samfunnsnytte enn kun bedriftsøkonomisk lønnsomhet. Bitcoin-mining og lignende virksomhet er ikke i norsk interesse. Overskuddsvarmen fra slike sentre må i størst mulig

grad utnyttes.

Begrunnelse:
God tilgang til ren og rimelig kraft har vært et viktig konkurransefortrinn for norsk industri i mange tiår. Fremover skal vi utvikle en rekke nye industrier i arbeidet med å nå Norges klimaforpliktelser. I tillegg skal Norge gå foran i å utvikle industri for å fange og lagre CO2. Oslo Arbeiderparti mener det er avgjørende å sikre konkurransefortrinn for industrien, samtidig som vi får fortgang på utviklingen av ny, grønn industri.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med regjeringens satsinger, inkludert «Grønt Industriløft»

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

446 Vindkraft på land
Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- Arbeidet med å utlyse nye konsesjoner for vindkraft på land må igangsettes, men med følgende, strenge vilkår:
- Vindkraft på land må gi mer tilbake til samfunnet og berørte kommuner. Det bør skje gjennom å innføre en produksjonsavgift på vindkraft der inntektene tilfaller kommunen, og en grunnrenteskatt som tilfaller fellesskapet. Det må også utredes å innføre en hjemfallsrett for vindkraften.
- Utbygging skal skje gjennom sterk lokal forankring.
- Utbygging må gjøres skånsomt for natur og miljø, og uten unødvendige inngrep.
- Det må ta kortere tid fra konsesjon om utbygging er gitt til vindmøllene skal stå klare.
- Det offentlige eierskapet til vindkraftressursene på sikres gjennom at det offentlige tar en større del av eierskapet. Statkraft bør vurdere større investeringer i ny utbygging av vindkraft på land.

Begrunnelse:
Frem til 2030 er det avgjørende å bygge ut fornybar energi raskt. Oslo Arbeiderparti mener noe av denne utbyggingen må skje gjennom å gjenoppta utbyggingen av vindkraft på land. Det er avgjørende at en slik utbygging skjer på strenge vilkår, med sterkere lokal forankring, og gir mer tilbake til kommunene, samt gjøres på måte som er skånsom for natur og miljø.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget anses ivaretatt av energiutvalget. Med unntak av hjemfall for vindkraft går energiutvalget inn for utbygging av mer fornybar energi, med forslag som dekker intensjonen i forslaget. De særlige hensyn som begrunner krav om offentlig eierskap til vannkraften, gjelder ikke på samme måte for vindkraft. Vindturbiners tekniske levealder sammenfaller godt med

konsesjonsperioden (30 år), og ved utløp av konsesjonen vil turbinene ikke ha noen verdi til hjemfall. I tillegg står norsk vindkraft i hovedsak på privateid grunn. Det er ikke rimelig at private grunneiere skal gi arealet sitt til staten som følge av hjemfall ved konsesjonsperiodens utløp

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

447 **Havvind**
Oslo Arbeiderparti

Forslag:

- Norge må bli en foregangsnasjon på havvindproduksjon og få fortgang i utbyggingen av nye havvindprosjekter. Dette må skje i et hurtigere tempo for å kunne innfri storskala havvindproduksjon allerede før 2030.
- Det raskt må utvikles planer for konsesjonsrunder for havvind, utvikles nye områder aktuelle for utbygging og tilrettelegging for effektive prosesser.
- Sammen med havvindsinstallasjoner bør man vurdere bølgekraft og solenergi.
- Regjeringen må legge til rette for at havvindteknologi og -utbygging kan gjøres av norske bedrifter for å ivareta arbeidsplasser og kompetanse i norske lokalsamfunn.
- Regjeringen bør øke støtte til teknologiutvikling og etablere en finansieringsordning for å få ned kostnadene ved flytende havvind
- Norge må sørge for at havvindutbyggingen må gjøres på en lønnsom måte, og at utredningen rundt hybridkabler skjer raskt.
- Elektrifisering av sokkelen er avgjørende for å sikre at Norge når klimamålene våre innen 2030, men at en større del av elektrifiseringen må gjøres gjennom havvindteknologi.
- Det må innføres grunnrenteskatt på havvind og strømkabler på sokkelen og havvindmøller må underlegges hjemfall til staten

Begrunnelse:
Skal Norge lykkes med alle sektorer som skal elektrifiseres, samt omstilling fra petroleumsindustrien, må vi lykkes med havvindsatsningen. Oslo Arbeiderparti mener Norge må bli en foregangsnasjon på storskala havvindproduksjon og at det offentlige må ta en lederrolle i dette arbeidet. Det er stort behov for å øke tempoet på utbyggingen allerede før 2030, samtidig som det må legges til rette for at norsk industri og norske arbeidsplasser kan være motoren for utviklingen.

Elektrifisering av sokkelen er Norges viktigste klimatiltak for å nå målet om 55 % utslipp innen 2030. Oslo Arbeiderparti mener arbeidet må videreføres, men at en større andel av elektrifiseringen må skje gjennom utviklingen av havvindmøller. Skal dette gjøres er det avgjørende at vi raskt kommer i gang med en oppskalering av satsingen i Norge.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget anses ivaretatt av energiutvalget. Støtter ikke grunnrenteskatt og hjemfall på havvind. Regjeringen har varslet at man ikke vil innføre grunnrenteskatt på havvind på nåværende tidspunkt, men dersom det på et senere tidspunkt forventes grunnrente i vindkraft til havs, kan en grunnrenteskatt sørge for at en større andel av overskuddet i næringen hentes inn til

fellesskapet, og det er vanskelig. Det er vanskelig å si hva det skal være hjemfall på når det gjelder havvind. De særlige hensyn som begrunner krav om offentlig eierskap til vannkraften, gjelder heller ikke på samme måte for vindkraft. Vindturbiners tekniske levealder sammenfaller godt med konsesjonsperioden (30 år), og ved utløp av konsesjonen vil turbinene ikke ha noen verdi til hjemfall.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

448 Vannkraft
Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- Kapasiteten i vannkraftverkene må utnyttes fullt gjennom fornyelse av eksisterende anlegg, oppgradering og økt vedlikehold uten å gå utover naturområder
- Det skal ikke bygges ut nye vannkraftverk i vernede vassdrag.
- Gjennomgå vilkår i tidligere gitte konsesjoner for vannkraft og å utvikle miljøforbedringer i gamle kraftanlegg.
- At det må sikres et skattesystem i Norge som ikke står i veien for at det er lønnsomt å oppgradere vannkraftverk, slik at vi får utnyttet kapasiteten.

Begrunnelse:
NVE anslår at potensialet for oppgradering av eksisterende vannkraftverk er 7,6 TWh. Oslo Arbeiderparti mener at dette potensialet må utnyttes fullt ut, samtidig som man ikke går med på utbygging av kraftverk i vernede vassdrag.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med vedtatt politikk. Oppgradering av eksisterende vannkraftverk kan gi viktige bidrag til å sikre det norske kraftoverskuddet. Revisjonsinstituttet er et viktig verktøy for å forbedre miljøtilstanden i regulerte vassdrag.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

449 Solkraft
Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- Regjeringen må utarbeide en overordnet strategi og økonomiske ordninger som gjør det mer lønnsomt å bygge ut solkraft på industri- og næringsbygg.
- Gjennomføre flere forsøk med at borettslag, sameier og store næringsbygg kan selge overskuddsstrøm i en mindre lokal grid, og utrede konsesjonsregelverket for dette.
- Det må utarbeides et elavgiftfritak for forbruk av egenprodusert solkraft som også treffer boligselskap og større virksomheter

Begrunnelse:
Utbygging av ny solkraft er sammen med landbasert vindkraft, den energiformen som forventes å ha størst markedspotensial frem mot 2030. Norge har et stort potensiale for å bygge ut solkraft også i vårt land. Man bør utnytte hustak og bygninger, i tillegg til å vurdere egne anlegg for solkraft. Hvis 20 % av alle industri- og næringsbygg installerer et solcelleanlegg, kan det ifølge Prosess21 innebære et anslag på 7 TWh solstrøm innen 2040.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen om mer solkraft er god. Regjeringen er i prosess for å legge til rette for denne type virksomhet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

450 Kommunalt krafteierskap
Stavanger Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil jobbe for forutsigbare og gode rammevilkår for vannkraftbransjen o.a. som legger til rette for nye investeringer og for fortsatt aktivt statlig og kommunalt eierskap.

Begrunnelse:
Kraftmangel i Sør-Norge og krigen i Europa har vist med all tydelighet at vi i Norge har for lite kraftproduksjon, og for utilstrekkelig utbygd innenlandsk nett. Vår industri, velstand og kamp mot klimaendringer er helt avhengig av at vi har tilgang på fornybar kraft til en rimelig pris. Norske kommuner har, sammen med staten, utgjort kjernen av eierskap til norsk vannkraft. Offentlig eierskap sikrer at verdiene fra disse naturressursene kommer fellesskapet til gode, både på nasjonalt og kommunalt nivå.

Forutsigbare rammevilkår er en forutsetning for at norske kommuner skal kunne beholde og videreutvikle sitt eierskap i kraftselskapene. Fornybarsektoren er avhengig av langsiktige investeringer, enten det gjelder oppgradering av vannkraft, annen fornybar energiproduksjon og linjeutbygging. Både kraftselskapene og kommunene som eier, må være trygge på at ikke plutselige og store endringer i skatteregime og andre rammebetingelser undergraver grunnlaget for nødvendige investeringer.

Arbeiderpartiet vil derfor jobbe for forutsigbare og gode rammevilkår for vannkraftbransjen o. a. som legger til rette for nye investeringer og for fortsatt aktivt statlig og kommunalt eierskap

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget anses ivaretatt av energiutvalget som leverer flere forslag for som ivaretar intensjonen i forslaget.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

453 Energi og klimapolitikk i krisetid

Stavanger Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet mener det er viktig å utvikle olje- og gassnæringen til å bli grønn og fornybar, fremfor å avvikle den.

Arbeiderpartiet vil:

a) Opprettholde det høye aktivitetsnivået på norsk sokkel
b) Aktivt vurdere åpningen av alle nye oljefelt i sårbare områder hvor det ikke finnes åpne felt i dag
c) Si tydelig nei til Wisting-feltet
d) Øke satsingen på nye, grønne næringer
e) Utvikle olje- og gassnæringen til å bli grønn og fornybar, og ikke avvikle næringen

Begrunnelse:
Vi lever i en skjebnetid. Samtidig som en klimakrise herjer, ser man for første gang på lang tid krig på europeisk jord. Dette har ført til at en energikrise herjer samtidig med klimakrisen. Kun et sosialdemokratisk styre vil kunne balansere hensynet til energikrisen sammen med hensynet til klimakrisen. Derfor kreves det en tydelig sosialdemokratisk for både energi- og klimapolitikken. Arbeiderpartiet mener det er uansvarlig å redusere aktiviteten på norsk sokkel i en slik krisetid. Norsk olje- og gass sørger i dag for at andre europeiske land ikke tar i bruk energi fra kullkraftverk, og dermed bidrar norsk olje- og gass til lavere utslipp i Europa. Dessuten har behovet for norsk gass aldri vært større, ettersom Europa har kuttet båndene sine til det russiske gass-markedet. I tillegg vil et høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel legge til rette for nye, fornybare næringer, slik som hydrogen, karbonfangst og -lagring (CCS) og flytende havvind. Det høye aktivitetsnivået på norsk sokkel må derfor bevares.

Derimot anerkjenner Arbeiderpartiet at selv om behovet for norsk olje og gass er stort, så må det sosialdemokratiske kompasset være tydelig når nye oljefelt skal åpnes. Arbeiderpartiet mener hensynet til naturen og miljøet også må vektlegges når nye oljefelt skal åpnes. Dessuten må betydningen for lokalt næringsliv, i form av nye og lokale arbeidsplasser, spille inn. Videre anerkjennes det at verdens behov for gass er langt større enn for olje, og forholdet mellom mengde gass og olje må derfor også spille inn.

I 2019 sa Arbeiderpartiet tydelig nei til oljeboring i Lofoten, Vesterålen og Senja (LoVeSe), da hensynet til naturen veide tyngst. På lik linje sier Arbeiderpartiet nå tydelig nei til åpningen av Wisting-feltet. Wisting-feltet vil bli verdens nordligste oljefelt, og består nesten utelukkende av olje – og ikke gass. Feltet består av 96% olje og kun 4% gass. Et oljesøl her vil dessuten være katastrofalt for naturmangfoldet i nord. Dessuten ligger feltet kun 50 km fra iskantsonen, noe som også må spille en avgjørende rolle i vurderingen. Videre viser rapporter at det ikke vil skapes nok lokale arbeidsplasser til at åpningen av feltet vil være forsvarlig. Arbeiderpartiet mener derfor det vil være uansvarlig å åpne Wisting-feltet i dagens situasjon.

Samtidig som olje- og gassnæringen fortsatt skal spille en viktig rolle på veien inn i fornybarsamfunnet, må også satstingen på nye, grønne næringer være stor. Arbeiderpartiet mener derfor satsingen på de grønne næringene, som for eksempel CCS og flytende havvind,

må økes. Dette må skje som en utvikling av olje- og gassnæringen, og ikke som en avvikling av den. For det er i dagens olje- og gassnæring kompetansen for å ta oss inn i fornybarsamfunnet finnes. Derfor mener Arbeiderpartiet det er viktig å utvikle olje- og gassnæringen til å bli grønn og fornybar, fremfor å avvikle den.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vil utvikle, ikke avvikle norsk petroleumsvirksomhet. Arbeiderpartiet og Regjeringen er opptatt av at ressursene på sokkelen skal forvaltes godt, og Wisting er et funn som ble påvist i 2013, kan bidra til å videreutvikle petroleumssektoren på en måte som kommer samfunnet til gode og i tråd med Arbeiderpartiets politikk. Rettighetshaverne har over flere år arbeidet med planer for utbygging og drift av funnet. Søknad om godkjenning av plan for utbygging og drift av Wisting skulle etter planen vært forelagt OED i 2022, men investeringsbeslutningen har blitt utsatt. Equinor har varslet at de nå skal se på mulighetene for å få ned kostnadene knyttet til Wisting-utbyggingen. I tråd med langsiktig forvaltning av våre naturressurser er det naturlig å avvente PUD for feltet før beslutning fattes. Arbeiderpartiet legger til grunn føringen i partiprogrammet og Hurdalsplattformen om legger til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Olje- og gassindustrien skal ha rammebetingelser som sikrer Norge inntekter, arbeidsplasser og ringvirkninger til fastlandet. Utslippene fra sokkelen skal ned, og Arbeiderpartiets politikk skal støtte aktivt opp under et grønt skifte hvor man også bygger på kompetansen fra olje- og gassindustrien innen nye næringsområder. I samarbeid med næringen skal utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel kuttes med 50 prosent innen 2030 og til netto null i 2050. Regjeringen har styrket klimafokuset i næringen gjennom at en kvalitativ vurdering av prosjektenes klimarisiko skal inngå i plan for utbygging og drift. Det ordinære konsesjonssystemet skal ligge fast og det skal fortsatt gis tillatelser til å lete etter olje og gass i nye områder. Leting skal i denne stortingsperioden hovedsakelig skje gjennom forutsigbar tilgang på leteareal gjennom tildeling i allerede forhåndsdefinerte områder (TFO). Klima og miljø skal vurderes mer helhetlig i TFO-runden og letevirksomhet og utvinning på norsk sokkel skal baseres på norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til HMS og sameksistens med andre næringer. Kompetansen som produseres skal komme norsk industri, samfunnet og næringslivet til gode.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

457 Energi og strøm
Stavanger Arbeiderparti

Forslag:
Sikre forutsigbare kraftpriser og ivareta leveranser på en tilfredsstillende måte.

Stavanger Arbeiderparti mener at:

a) overføringskapasiteten mellom landsdelene må økes og Statnett pålegges å gjøre dette så raskt som mulig

b) det må etableres systemer for prisdannelse som sikrer forutsigbarhet og stabilitet.

c) arbeidet med å ruste opp el-nettet trappes kraftig opp, og støtten til tiltak for energieffektivisering gjennom ENOVA økes markant

d) det foretas en tydeligere prioritering når det inngås avtaler med kraftkrevende industri
e) det må legges opp til økt produksjon av fornybar energi. På land innebærer dette skånsom utbygging av vannkraft i ikke-vernede områder, effektivisering av eksisterende anlegg og utbygging av vindkraft der det er enighet lokalt.
f) staten må trappe kraftig opp bidragene til teknologiutvikling og kommersialisering på områder som havvind, hydrogen, ammoniakk og CCS

Begrunnelse:
Sikker og rimelig tilgang på elektrisk kraft har vært en grunnleggende forutsetning for den velstandsutvikling og det velferdssamfunnet vi har bygd opp i Norge. De naturgitte forholdene i Norge, med et stort potensial for utnyttelse av vannkraft, har gitt oss denne sikre og rimelige tilgangen på ren utslippsfri elektrisk kraft.

En økende klima- og naturkrise stiller oss i dag overfor store utfordringer Energieffektivisering, økt produksjon av fornybar energi, aktiv næringspolitikk og kraftfull fordelingspolitikk må utgjøre grunnsteinene i det taktskiftet vi står foran. Dette betyr at tempoet i arbeidet for å ruste opp eksisterende vannkraftverk må økes. I tillegg må vi fortsette arbeidet med å styrke ENOVA. En situasjon med større knapphet på strøm, skaper også behov for tydeligere prioriteringer av strømtilførsel til kraftkrevende virksomhet.

I arbeidet med å nå klimamålene, og holde strømprisene nede, vil det samtidig være behov for å øke produksjonen av fornybar energi. De siste måneders ekstreme priser for strøm viser at dagens infrastruktur for kraftnettet, system for prisfastsetting av strøm, eksportavtaler osv. ikke sikrer forutsigbare kraftpriser og ivaretar leveranser på en tilfredsstillende måte.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Energiutvalget leverer flere forslag for utbygging av fornybar energi som ivaretar intensjonen i forslagene. Strømprisene er for høye og må reduseres betydelig. Strømstøtteordningen til husholdningene og støtteordninger til industri og næringsliv avhjelper her og nå. Det finnes dessverre ingen raske og enkle løsninger på energisituasjonen i Europa. De høye energiprisene skyldes knapphet på energi og det eneste som vil hjelpe på sikt for å få prisene ned er å sørge for mer kraftproduksjon, mer nett og mer effektiv bruk av kraften. Det er regjeringen i gang med. Strøm er en verdifull ressurs som vi ikke må sløse med. Derfor er det riktig at strømmen koster mer når vi har lite og mindre når vi har nok. Det er dette som kalles en markedsmekanisme. Men det markedet må reguleres godt, og det er på tide at vi ser på om dagens markedsmodell for strøm er den rette for framtida. EU ser også på muligheter for å reformere kraftmarkedet, ikke minst for å sikre at markedet også fungerer på lengre sikt hvor det europeiske kraftsystemet vil få et stadig større innslag av uregulerbar, fornybar kraft. Norge vil bidra inn i denne prosessen på egnet måte for å ivareta norske interesser. Men uavhengig av prosessene i EU vil regjeringen også gjøre våre egne vurderinger på selvstendig grunnlag. Regjeringen har derfor satt ned et ekspertutvalg (nedsettes feb mars) som skal utrede ulike forhold ved prisdannelsen for strøm. Utvalget skal se på og vurdere ulike modeller som kan bidra til mer stabile og forutsigbare strømpriser som samtidig sikrer investeringer i fornybar energi. Utvalget skal se på disse modellene innenfor handlingsrommet i EØS-avtalen og et fortsatt sterkt energisamarbeid. Det må bygges nett raskere. Strømnettutvalget har levert flere forslag som går i denne retningen. Det er ennå i prosess hvilke av utvalgets forslag man går videre med. Viser for øvrig til at regjeringen vil legge fram en handlingsplan for oppfølging av Strømnettutvalgets utredning i løpet av våren 2023. Regjeringen har levert flere forslag som sikrer utbygging av havvind,

hydrogen, ammoniakk og CCS, herunder støtte gjennom Enova og høring om støtteordning for Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

459 Stem nei til Wisting-feltet

Troms Arbeiderparti

Forslag:

AUF i Troms krever at Troms AP stemmer nei til Wisting-feltet på Arbeiderpartiet sitt landsmøte

Begrunnelse:
Equinor ønsker å åpne et nytt oljefelt i Barentshavet. Det vil bli verdens nordligste oljefelt over 300 km fra land og er antatt til å kunne produsere olje i 50 år fra oppstart fra 2028. Det vil ikke kunne produsere noe annet enn olje. En eventuell start av feltet vil føre til massive utslipp; feltet antas å inneholde opptil 500 millioner fat oljeekvivalenter. Hvis disse hentes opp, vil det føre til utslipp av 200 millioner tonn CO2, tilsvarende 4 ganger Norges samlede klimagassutslipp eller 50 kullkraftverk. Det vil også være omringet av veldig sårbar natur og truede sjøfuglbestander, som vil lide hardt av av lekkasjer. Man har heller ikke teknologien til å redde inn lekkasjer så langt nord. Elektrifisering av feltet vil kreve enormt mye kraft og er planlagt til å bli ført i en kabel gjennom et hardt presset reinbeitedistrikt. Equinors egen analyse viser at prosjektet sannsynligvis ikke vil skape en eneste ny arbeidsplass lokalt. Den vil snarere binde opp kompetent arbeidskraft som allerede jobber i verft og byggebransjen. Hadde ikke disse arbeidstakerne arbeidet med Wisting, ville de gjort noe annet. Equinor fant oljen i 2013, men da trodde man ikke det ville bli lønnsomt nok, blant annet fordi det vil være dyrt å bygge ut så langt nord og vekke fra eksisterende infrastruktur. Det er oljeskattepakken fra pandemien som nå gjør at det blir lønnsomt for Equinor å bygge ut feltet og de kommer til å prøve å få godkjent denne utbyggingen i løpet av 2022 for å rekke å ta utnytte av oljeskattepakke-fordelene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:

Sendt inn av Troms AUF. Saken ble behandlet i program og nominasjonsmøte i november 2022. Støttes ikke av flertallet.

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet vil utvikle, ikke avvikle norsk petroleumsvirksomhet. Arbeiderpartiet og Regjeringen er opptatt av at ressursene på sokkelen skal forvaltes godt, og Wisting er et funn som ble påvist i 2013, kan bidra til å videreutvikle petroleumssektoren på en måte som kommer samfunnet til gode og i tråd med Arbeiderpartiets politikk. Rettighetshaverne har over flere år arbeidet med planer for utbygging og drift av funnet. Søknad om godkjenning av plan for utbygging og drift av Wisting skulle etter planen vært forelagt OED i 2022, men investeringsbeslutningen har blitt utsatt. Equinor har varslet at de nå skal se på mulighetene for å få ned kostnadene knyttet til Wisting-utbyggingen. I tråd med langsiktig forvaltning av våre naturressurser er det naturlig å avvente PUD for feltet før beslutning fattes.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

476 Stillehavslaksen

Finnmark Arbeiderparti

Forslag:

Ansvaret for Stillehavslaksen overføres fra miljøvernmyndighetene til fiskerimyndighetene og det sette inn betydelige ressurser for å forhindre at den skal gå opp i våre vassdrag, samtidig som det utarbeides et system for kommersiell beskatning og forvaltning av denne arten.

Begrunnelse:

Stillehavslaksen er en introdusert art som har inntatt våre farvann og vassdrag uten at vi i dag har effektive tiltak for å stoppe utbredelsen. Den har en to-års syklus og den formerer seg raskt. I 2023 er det forventet en stor invasjon av arten i Nord-norske vassdrag, særlig i Øst-Finnmark. Om Stillehavslaksen lar seg bekjempe, i strengeste tolking av ordet, tror vi ikke er mulig så lenge vår nabo i øst, Russland, forvalter denne som en ønsket art. I Norge er den uønsket og vi har derfor en bekjempelses- og utryddelsesstrategi. Vi må beholde bekjempelses- og utryddelsesstrategien og hovedfokus i den må være å forhindre at Stillehavslaksen går opp i våre vassdrag og gyter. Men som del av strategien, og under erkjennelse av at arten ikke lar seg utrydde helt, må det også rigges et fiske i sjø. Stillehavslaksen kan utnyttes som en ressurs som matfisk før den når opp i vassdragene og tiltak må settes inn på å få dette til på en best mulig måte. Vi mener at det må gjennomføres en helhetlig tilnærming og det mener vi best kan gjøres ved at ansvaret for overføres fra miljømyndighetene til fiskerimyndighetene. Det er fiskerimyndighetene, som besitter kompetanse og fagmiljøer for fiske i sjø med dertil hørende salgs- og markedsarbeid, blant annet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Det er miljømyndighetene som har ansvar for å handtere og igangsette tiltak for å bekjempe alle uønskede/svartelistede arter og naturtyper i Norge. Forvaltning av villaksen (som er en truet art og står på rødlisten) må sees i sammenheng med bekjempelse av pukkellaksen. I forbindelse med arbeidet med bevaring av villaks er det utarbeidet en handlingsplan for å følge opp kvalitetsnormen for villaks. Da pukkellaksen, som er en fremmed art spredt fra Russland, utgjør en trussel mot den atlantiske villaksen og mot økosystemet i elvene. Den er en av fem arter av stillehavslaks, og stammer fra et omfattende etableringsprogram i russiske elver på Kola og i Kvitsjøområdet.

For 2023 er det satt av totalt 25,3 millioner kroner til bekjempelse av pukkellaks, som skal brukes til de meste effektive tiltakene mot spredning av pukkellaks i de vassdragene som er hardest rammet. Fagmiljøene har nylig analysert hva et utvidet sjøfiske av pukkellaks vil kunne bety for de truede bestandene av atlantisk laks i Troms og Finnmark – spesielt med henblikk på bestandene i Tanavassdraget. De har konkludert med at bifangsten av atlantisk laks, sjøørret og sjørøye blir for høy om man skal utvide sjølaksefisket etter pukkellaks og anbefaler at tiltak er tilpasset hvert av de aktuelle vassdragene. Fisket etter atlantisk laks i Tanavassdraget og fjordområdene utenfor er stengt på grunn av den svake bestandssituasjonen i vassdraget.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

485 FORSVARLIG FORBRUK

Østfold Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- gjøre det billigere å reparere og å leie, for eksempel ved å subsidiere reperasjonsvirksomheter
- Støtte opp om næringer som satser på gjenbruk av varer og/eller materialer
- Støtte opp om tiltak som gjør det lett å dele ressurser mellom privatpersoner (som sameieordninger av varer, bildeling og lignende)
- Styrke støtteordningene i Enova, så de i størst mulig grad treffer alle som ønsker å energieffektivisere ved hjelp av kjent og effektiv teknologi som varmepumpe, solceller osv.
- At kunnskap om reparasjon, matsvinn, sanking og dyrking skal være en del av «den praktiske skolesekken»
- at staten prioriterer økologiske og kortreiste varer i egne innkjøp
- støtte initiativer som bidrar til at flere dyrker og sanker mat til eget bruk
- øke andelen økologiske landbruk - stille krav til matvarekjedene om å tilrettelegge innkjøpssystemene bedre for norsk økologisk mat og lokalprodusert mat
- stille krav til matvarekjedene om å senke matsvinnet, blant annet ved å ha gode systemer for salg av datovarer -stille svært høye krav til produsentene av forbruksvarer, med mål om å forlenge holdbarheten og garantere mulighetene til reperasjon

Begrunnelse:

Naturen krever at menneskene omstiller seg, og at det skjer fort. Vi kan ikke lenger hente ut uendelig med ressurser fra naturen. Arbeiderbevegelsen bygger på erfaringer gjort av alle som har hatt lite å rutte med. Å ikke sløse med ressurser og å ta vare på det vi har – det ligger i vår kollektive erfaring. Denne erfaringa vil Arbeiderpartiet bygge på når vi nå må legge om slik at vi setter naturens og menneskenes livsvilkår framfor kortsiktig økonomisk lønnsomhet. Arbeiderpartiet er i ferd med å ta store grep for en bærekraftig omstilling av industrien. For oss er det samtidig viktig at folk selv skal kunne ha mulighet til å delta i det grønne skiftet. Det må bli enklere å ta miljøvennlige valg i hverdagen, enten det gjelder klimavennlig transport og kortreist mat, eller å reparere tingene sine og å senke energiforbruket hjemme.

Forbruk som ikke er tuftet på sirkulære prinsipper, fører til store samfunnskostnader i framtida. Arbeiderpartiet vil gjøre det lettere for den enkelte å ikke la ressurser gå til spille. I tillegg til gode systemer for resirkulering av avfall, må det også bli billigere og enklere å reparere enn å handle nytt.

Å minske forbruket av energi er en viktig del av omstillinga. Enkeltmennesker må kunne velge energieffektive løsninger, selv om de ikke har så mye sparepenger å ta av. Det må også bli enklere å spise bærekraftig. Det handler både om å dyrke og sanke, men ikke minst om å kunne ta bærekraftige valg i butikken. Med koronaepidemi og krig i Europa har vi erfart hvor viktig maten er for grunnleggende sikkerhet. Matsikkerhet er god miljøpolitikk. Ved å legge om til en større andel økologisk landbruk, med mindre importert kunstgjødsel og kraftfôr, sikrer vi både selvforsyning og bærekraft.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med det arbeidet som nå pågår ved å legge til rette med tiltak for en langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressurser, som er et grunnprinsipp i Arbeiderpartiet og regjeringens politikk. Stortinget har nylig vedtatt en rekke forslag som tar opp i seg de ulike landsmøteforslagene som Regjeringen nå følger opp. Vi må gå fra en lineærøkonomi med bruk-og-kast til en sirkulærøkonomi basert på tanken om at minst mulig ressurser skal gå til spille og måtte håndteres som avfall. Å omstille til mer sirkulær økonomi skal bidra til å nå vedtatte klima- og miljømål og bidra til verdiskapning, langsiktig konkurranseevne og sosial rettferdighet i omstillingen. Regjeringen følger opp den nasjonale strategien for en grønn, sirkulær økonomi og gjennomfører en rekke tiltak for å skape handling og øke tempoet i omstillingen til en mer sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi er et prioritert politikkområde for hele regjeringen.

Økt krav til materialgjenvinning er innført på bygg og anleggsavfall og det blir utredet krav til økt gjenvinning av andre masser og forbud mot deponering av avfall, jfr. nytt direktiv fra EU I tillegg vil vi skjerpe kravene til avfallshåndtering, slik at avfallet sorteres, videreforedles og brukes på nytt som råstoff.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

510 TILTAK FOR RASKERE NETTILKNYTNING OG NETTUTVIKLING

Fauske Arbeiderparti

Forslag:
Tilknytning av større lokalt forbruk er avhengig av nødvendig kapasitet i regional- og transmisjonsnett/sentralnettet. I Salten-regionen har Statnett gjort store investeringer i transmisjonsnettet med bygging av Svartisen trafo, Kobbelv trafo og Salten trafo. Dette har ført til en betydelig økning av trafo kapasiteten mellom transmisjonsnettet og regional nettet. For å utnytte denne økte kapasiteten må også regionalnettet forsterkes

Begrunnelse:
Per tiden er det ikke mulig å koble seg til regionalnettet i Salten pga manglende kapasitet. Dagens regionalnett er bygd opp på 60-70 tallet, og er planlagt etter behovet man så da. Regionalnettet må bygges ut trinnvis og nå er tiden kommet for et betydelig løft som legger til rette for det grønne skiftet og utviklingen den neste 50-60 år. Det må derfor gjennomføres nye investeringer i regionalnettslinjer/kabler og trafostasjoner mellom regionalnettet og distribusjonsnettet. Det må derfor settes inn tiltak for å bedre prosessene for tilknytning til nettet, samt utrede, planlegging og bygging av nett.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Intensjon støttes

Sentralstyrets merknad:
Støtter intensjonen om utbygging av regionalnett. Anses ivaretatt av energiutvalget. Viser for øvrig til at regjeringen vil legge fram en handlingsplan for oppfølging av Strømnettutvalgets utredning i løpet av våren 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

514 Landbasert kraftutbygging

Vefsn Arbeiderparti

Forslag:
Legge til rette for mer landbasert kraftutbygging for å sikre rimelig kraft til industri og befolkning, mens man i andre enden ikke bygger ut mer overføringskapasitet ut av landet.

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet har i mange år vært tro mot det etablerte strømmarkedet. Økt overføringskapasitet har medført økt import av europeiske energipriser, noe som har blitt svært synlig og merkbart det siste året. For å motvirke høye priser må det bygges ut mer kraft. Både til lands og til havs. En naturlig konsekvens av kraftutbygging er også at det blir en del motstand. Et viktig fundament for vår kraftpolitikk bør derfor være at utbygginger på land skal sikre kraft til industrien og befolkninga vår. Det betyr at man i andre enden ikke skal bygge enda mer overføringskapasitet ut av landet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Anses ivaretatt av energiutvalget. Det er viktig å sikre kraftoverskuddet gjennom utbygging av fornybar energi. Regjeringen har sagt nei til å bygge nye mellomlandsforbindelser denne periode.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

03 - Innkomne forslag - Barne- og familiepolitikk

39 Barnetrygden moden for endring?

Vallset Arbeiderlag

Forslag:

Det må foretas en utredning av Barnetrygdens universelle utforming for å finne ut om den er treffsikker nok for de gruppene som trenger den mest.

Begrunnelse:

Den universelle løsningen som Barnetrygden har vært siden Gerhardens tid, har tjent Norges innbyggere godt. Argumentene mot behovsprøving har vært gode og gyldige. Antall barn i lavinntektsfamilier har vært stigende siden før 2010, og det kan tyde på at størrelsen på barnetrygden er for lav, og den er ikke treffsikker nok. Når vi i tillegg vet at barn av foreldre med relative høye inntekter og formuer, sparer barnetrygden i en eller annen form, for sine barn, slik at disse barna ved 18-20 års alder har opparbeidet en formue/startkapital. De får et kraftig forsprang på sine jevnaldrende hvis foreldre har betydelig tynnere lommebøker, når det gjelder anskaffelse av egen bolig, og det å kunne fullføre høyere studier på normert tid, uten for mye jobbing ved siden av. Dette er med på å gjøre forskjellene større, noe som ikke var intensjonen med barnetrygden.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Hurdalsplattformen fremhever at regjeringen vil styrke det universelle velferdstilbudet for barn og unge gjennom å prioritere velferdstjenester som omfatter alle barn. I Aps program 2021- 2025 står det at vi skal opprettholde barnetrygden på dagens nivå.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

64 Ny vurdering av fødselspermisjonen

Trondheim Arbeiderparti

Forslag:

Trondheim Arbeiderparti mener Arbeiderpartiet må ta opp tredelingen til ny vurdering. Det er behov for å ivareta mødres behov for full restitusjon og amming, i tråd med helsemyndighetenes faglige råd, etter fødsel. Foreldrenes valgfrihet må også veie tyngre. Samtidig er det behov for en ny og offensiv familiepolitikk som senker terskelen for å flere barn. Det er fortsatt behov for en øremerket og raus pappaperm, men ikke på bekostning av mors periode eller den perioden foreldrene har til fri fordeling. Den må komme som et tillegg i samlet permisjonstid.

Begrunnelse:

Trondheim Arbeiderparti er bekymret for at flere mødre velger å ta ulønnet permisjon etter fødsel etter at Stortinget vedtok den såkalte tredelingen av foreldrepermisjonen. Dette gjør at maksimal

periode hjemme med barnet for en av foreldrene blir 7 måneder etter fødsel. Dette er kortere enn Helsedirektoratets anbefaling når det gjelder amming, og stadig flere fagfolk med kunnskap om barns tilknytning advarer mot ordningen. Av ulike årsaker er det også flere fedre som ikke får tatt ut pappapermen, slik at familiene mister disse ukene og mor må på jobb og barnet i barnehage fra 7 måneder. Fortvilte foreldre over hele landet reagerer på ordningen og både Fagforbundet og Jordmorforbundet advarte sterkt mot ordningen i sine høringssvar. Høyresiden svarte med at mødre fritt kunne velge ulønnet permisjon eller ta ut ferie for å få lengre permisjonstid med barnet. Trondheim Arbeiderparti reagerer sterkt på denne forskjellsbehandlingen som gjør at familier med råd og ressurser får velge det beste for seg og barnet, mens andre ikke har samme mulighet. Mor og far er like verdifulle som foreldre for barnet, men mor og far er biologisk forskjellige, og morsrollen krever mest tid første leveår. I praksis forbeholder ordningen flere uker til far enn til mor etter fødsel, når de to ukene med rett til omsorgspermisjon rett etter fødsel regnes med. Gros familiereformer med lengre fødselspermisjon, barnehageutbygging og innføring av pappapermen, gjorde Norge til et bedre land. Norske kvinner fikk både flest barn i Europa og lå også på toppen i sysselsetting, samtidig som norske menn tok større del i omsorgen for barna fra de var små. Det er uvisst om kortere samlet permisjon for mor har bidratt til økt likestilling i arbeidslivet, slik intensjonen har vært bak en mer regelstyrt fordeling av permisjonen mellom foreldrene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Aps program 2021- 2025 og Hurdalsplattformen slår fast at vi skal videreføre en tredelt foreldrepermisjon. Hurdalsplattformen understreker at foreldrepermisjonen skal være raus og sikre at begge foreldre har selvstendig krav på sin del av permisjonen sammen med barnet, sikre at mødre ikke får kutt i permisjonstiden dersom de føder før termin. Mødre skal sikres mulighet til å amme i tråd med helsefaglige råd, og vi skal beholde dagens fedrekvote og styrke fedrenes rettigheter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

66 Oppvekst
Asker Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet skal jobbe for at det blir gratis for barn og unge opp til 19 år å trene/øve ved alle kommunale kultur- og idrettsarenaer i hele landet. Alle kommuner skal ha gode gratis utlånsordninger for sports- og aktivitetstilbud, musikkinstrumenter og utstyr til kunst- og kulturaktiviteter for barn og unge. Et bredt utvalg av utstyr tilpasset barn og unge med spesielle behov må inkluderes i ordningene.

Begrunnelse:
Vi trenger gode universelle ordninger som ikke er stigmatiserende for å hindre at barn og unge opplever utenforskap på grunn av familiens begrensede ressurser. Gode utlånsordninger er både et godt virkemiddel for å sikre at alle kan delta i fritidsaktiviteter, og god miljøpolitikk.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Akershus Ap støtter intensjonen om billig og gratis kulturidrettsaktiviteter for barn og unge.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet ønsker å tilrettelegge for at alle skal kunne delta i frivillig aktivitet over hele landet.

Slik deltakelse handler om å delta i sosiale fellesskap, om gode oppvekstsvilkår og om god helse. I all hovedsak driftes og organiseres aktivitetene med grunnlag i medlemskap, demokratisk styresett, offentlige tilskudd, lokalt engasjement og frivillige.

I vårt program og i Hurdalsplattformen er det slått fast at vi skal imøtekomme frivillighetens hovedkrav om å gi full momskompensasjon/sikre frie inntekter, og i tillegg at vi skal bidra til BUA og lokal utlånsvirksomhet for sports- og fritidsutstyr. Intensjonen om at alle skal kunne delta støttes. Det vises til partiprogrammet for 2021-2024, der det bl.a. sies at deltakelse må være billigst mulig.

Pålegg om gratis bruk av kommunale anlegg bør utredes før det evt. vedtas. Kommunale anlegg er ujevnt fordelt mellom kommunene og innføringen av et slikt krav vil koste kommunene ulikt per innbygger, men mye. Derfor må et slikt krav bla. fullfinansieres i tråd med kommuneloven, samtidig som det ivaretar prinsippene for dagens inntektssystem som bla. sier at utformingen av inntektssystemet til kommunene påvirker hvordan kommunen organiseres seg.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

82 Den moderne familien

Homonettverket

Forslag:
Arbeiderpartiet:
- Mener at også personer som har et forpliktende samliv, men som ikke er samboere, skal få tilgang på tjenester som eksempelvis familieterapi eller parterapi.
- Mener familier med enslige forsørgere må sikres like gode rammer som familier med flere forsørgere.
- Er positive til tiltak som felles husholdninger, bokollektiver og egne møteplasser for eldre lhbti-personer.
- Vil jobbe for at det innføres mater-est: Den som er gift med mor, er automatisk foreldre til barnet. Loven må endres slik at medmor slipper å søke om å bli juridisk forelder.
- Vil utvide muligheten til assistert befruktning, slik at en enslig kvinne og en enslig mann som ønsker å få barn sammen, kan få til dette uten å måtte dra utenlands.

Begrunnelse:
Familiebegrepet må moderniseres. Folk velger flere måte å organisere livene sine på. Da må også norske myndigheter og våre tjenester tilpasse oss dette. Vedrørende assistert befruktning: Det at du i dag kan få hjelp til det hvis du lever i ekteskap, er samboer eller hvis du er enslig er

veldig bra. Men at for eksempel et vennepar hvor den ene er lesbisk og den andre er homofil, ikke skal kunne få hjelp til assistert befruktning i Norge, bør endres på.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Intensjonene om likeverdighet støttes. Med bakgrunn i NOU 2020: 14 Ny barnelov er spørsmålet om mat-est aktuelt. I den sammenheng er det naturlig å også følge med på erfaringene fra Sverige, som har innført dette.

Kvinner eller par som søker assistert befruktning i Norge, har ikke anledning til å velge donor selv. Etter bioteknologiloven § 2-10 er det behandlende lege som skal velge egnet eggdonor eller sæddonor. Dette er nedfelt i bioteknologiloven, og er en bestemmelse som ble videreført etter revidering av loven i 2021.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

89 Mer kunnskap og forskning om skeive med innvandrerbakgrunn og skeive unge

Homonettverket

Forslag:
Arbeiderpartiet:
- Ønsker å få mer kunnskap om levekårene til skeive med innvandrerbakgrunn og skeive barn og unge.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen er i gang med å lage en ny handlingsplan for LHBT+- personer med fokus på levekår og psykisk helse. Mer kunnskap er viktig i den forbindelse. Regjeringen har også prioritert å styrke LHBT+-organisasjonene for å bygge opp om deres arbeid. En tverrsektoriell satsing på FoU for likestilling og mot diskriminering ble iverksatt i 2022 og videreføres i 2023–2024. Det skal utvikles en ny tverrsektoriell FoU-strategi som dekker alle diskrimineringsgrunnlagene og utvikles en FoU-portefølje som skal forbedre kunnskapsgrunnlaget om seksuell orientering og kjønnsmangfold. Aktuelle tema er blant annet hatkriminalitet og terror, lhbt+-personers livskvalitet og utfordringer, og deltakelse i europeisk/internasjonalt FoU-samarbeid. Forslaget ansees i tråd med gjeldende partiprogram.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

111 Økt barnetrygd

Rennebu Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet skal jobbe for å øke barnetrygden for alle barn under 18 år.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oversendes uten styrets kommentar

Sentralstyrets merknad:
Hurdalsplattformen sier at regjeringen vil styrke det universelle velferdstilbudet for barn og unge gjennom å prioritere velferdstjenester som omfatter alle barn. I Aps program 2021- 2025 står det at vi skal opprettholde barnetrygden på dagens nivå.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

113 Evaluere tredelt fødselspermisjon

Rennebu Arbeiderparti

Forslag:
Dagens tredelte foreldrepermisjon skal evalueres og justeres.

Foreldre som tar ut ulønna permisjon som en forlengelse av foreldrepermisjon, skal ikke miste sine rettigheter som arbeidstakere etter fire uker uten lønn.

Begrunnelse:
Siden tredelt foreldrepermisjon ble innført, har stadig flere mødre valgt å ta ut ulønnet permisjon. Det er særlig mødre som står i denne debatten, fordi mange kjenner på at det blir for tidlig å dra fra babyen sin. Det er ikke manglende tillit til far eller medmor som er utfordringa, men derimot at tilrettelagt amming på arbeidsplassen er enklere å få til på papiret enn i virkeligheten.

Vi mener debatten og kunnskapen om små barn har utviklet seg i en slik retning, at vi bør evaluere den tredelte foreldrepermisjonen. Vi mener familien i større grad må bestemme hva som passer best for dem.

Når stadig flere foreldre velger å ta ut ulønna permisjon, er dette et klart tegn på at dagens løsning ikke er god nok. Det er flere utfordringer med ulønna permisjon, fordi man som arbeidstaker står i fare for å miste rettigheter. Dette gjelder blant annet retten til sykepenger og tap av pensjon. Dette kan i verste fall få store konsekvenser for den enkelte. Vi mener arbeidstakere som velger ulønna permisjon i forbindelse med foreldrepermisjon, bør sikres de samme rettighetene selv om det har gått fire uker eller mer siden arbeidstaker mottok lønn. Vi

må erkjenne at mange ønsker en lengre permisjon, og da må vi sikre gode rettigheter og trygghet for arbeidstakeren. Dersom vi skal snakke om likestilling, som er ett av argumentene for tredelt foreldrepermisjon, må vi også se på de utfordringer dette fører til spesielt for mødre som velger ulønnet permisjon.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Norge har en av verdens rauseste foreldrepermisjonsordning. Aps program 2021- 2025 og Hurdalsplattformen sier at vi skal videreføre en tredelt foreldrepermisjon. Denne skal være raus og sikre at begge foreldre har selvstendig krav på sin del av permisjonen sammen med barnet, sikre at mødre ikke får kutt i permisjonstiden dersom de føder før termin, og at vi skal beholde dagens fedrekvote og styrke fedrenes rettigheter. Samtidig skal det sikres at kvinner skal kunne amme i tråd med helsefaglige råd. I forbindelse med behandling av en sak i Stortinget i mai 2022 om foreldrepermisjon, understrekte regjeringen at man vil se nærmere på årsakene til økningen i ulønnet permisjon.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

292 Barnevern
Larvik Arbeiderparti

Forslag:
Det settes tak på utbytte fra barnevernsdrift, slik at profitt ikke blir drivkraften.

Begrunnelse:
Kommersielle aktører innen barnevernet kan i dag ta ut stort utbytte i barneverns-institusjoner og drift. Det er viktig med mangfold i tilbudet, men det må ikke være mulig å ta ut overskudd eller profitt som er urimelig i forhold til likelydende offentlige tjenester. Regelverket for eierstruktur bør gjennomgås, slik at ikke profitt kan tas ut gjennom skjulte og kompliserte eierskap.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
I partiprogrammet for 2021-2024 slår vi fast at partiet mener at barnevernet ikke er egnet for stykkpris, anbud, kommersiell drift og fortjeneste. At bevilgninger til barnevernet skal brukes på utvikling av et bedre barnevern. I tråd med regjeringsplattformen jobbes det nå med oppfølging, og herunder gradvis utfasing av store kommersielle aktører. Intensjonen i forslaget anses ivaretatt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

337 Barnevernet - samarbeid over kommunegrenser

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Regjeringen må vurdere å gi barnevernsledere tilgang til alle landets kommunale barnevernssaker digitalt. Dersom det mottas melding på nytt barn kan da barnevernsleder sjekke barnets eventuelle historikk i barnevernet, uavhengig av tidligere bostedskommune.

Begrunnelse:

En utfordring for å kunne hjelpe og ivareta sårbare familier og deres barn er at de har hyppige flyttinger. Enten som følge av dårlig økonomi, brudd i samliv eller flytter fra barnevern. Dersom barneverntjenesten kjenner til at et barn de jobber med flytter, plikter de å melde ny bostedskommune dersom en kan dokumentere og har grunn til å tro at barnets liv, helse og utvikling står i alvorlig fare.

Dersom disse kravene ikke er innfridd kan barnevernet prøve å få familiens tillatelse til å videresende bekymringen til ny bostedskommune.

Noen ganger unnlater familier å si at de flytter, eller hvor de flytter. I dag er dagens saksbehandlingssystem slik at man må begrunne innsyn i barnets journal og personvernet er godt ivaretatt. Dette må også sikres i denne ordningen. I tillegg til at en slik ordning vil kunne forhindre at det lykkes å «flytte fra barnevernet». Så vil det spare begge barneverntjenestene for mye jobb da en ikke trenger å be om å få oversendt dokumentene. Den ene slipper å kopiere alle dokumenter og nye kommunen slipper å arkivere gamle dokumenter på nytt.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen er i gang med en kvalitetsreform for barnevernet. Å sikre at barnevernet «følger med» ved flytting bør være en naturlig del av denne. Intensjonen i forslaget støttes.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

520 Kontantstøtten

AUF i Oslo

Forslag:

Arbeiderpartiet vil: - Fjerne kontantstøtten

Begrunnelse:

Kontantstøtten er en usolidarisk ordning som ekskluderer mange kvinner fra arbeidslivet. Særlig rammer det minoritetskvinner. Kontantstøtten bidrar også til å svekke integreringen gjennom at barn mister mulighet til sosialisering i barnehagen og at foreldrene mister en viktig fellesskapsarena i arbeidslivet. Arbeiderpartiet stiller seg kritisk til slike ordninger, og ønsker heller at fellesskapets penger skal brukes på integrering, billigere barnehagen og deltakelse på arbeidsplassen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse. Flere av disse forslagene støttes av Oslo Arbeiderparti. Noen av forslagene er ikke behandlet av vårt representantskap.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiets program 2021- 2025 sier at vi vil avvikle kontantstøtten. Hurdalsplattformen sier at vi skal avvikle kontantstøtteordningen for barn mellom 18 og 24 måneder og erstatte ordningen med en småbarnstøtte for de som har søkt om, men ikke fått, barnehageplass.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

04 - Innkomne forslag - Kultur, idrett og frivillighet

25 Fritidsaktivitet for barn og unge

Grorud Arbeiderpartilag

Forslag:

Arbeiderpartiet ønsket at Fritidskortet, etter modell av hvordan Bydel Grorud gjennomførte prøveprosjektet, innføres slik at barn og ungdom fra 6 til 17 år får dekket fritidsaktiviteter for inntil 1000 kr pr halvår.

Begrunnelse:

Barn og unges oppvekstsvilkår er viktige, å la alle barn og ungdom få delta i fritidsaktiviteter former oss som mennesker. Arbeiderpartiet i regjering har fokus på dette, blant annet gjennom økte midler til Bua (utlånsordning for utstyr til idrett og friluftsliv), allikevel er det alt for mange barn og ungdom som ikke deltar i fritidsaktiviteter. Grunnene kan være mange, men dårlig familieøkonomi er den viktigste grunnen. Mange barn sier de ikke vil være med, ikke fordi de egentlig ikke vil, men fordi de vet at familieøkonomien ikke tåler det. Alle aktører som tilbyr fritidsaktiviteter (idretten, kor, korps, framfylking, speider m fl.) har hver og en et ansvar for at kontingenter og aktivitetsavgifter holdes lave, men det kan ikke være gratis. Skal man tilby aktivitet som barn og ungdom ønsker, kan det ikke bare være dugnadsfinansiert. Det vil alltid være behov for trenere og instruktører, i tillegg koster det å melde på lag til seriespill, arrangere utflukter eller reise til leir.

Hvis man skal tilby gode fritidsaktiviteter påløper en del kostnader, og det må delvis være deltakerfinansiert. For at statlige og kommunale midler skal utløses må medlemskap i lag/forening betales.

Bydel Grorud i Oslo var, som en av fem kommuner i Norge, med i forsøksprosjektet Fritidskortet hvor alle mellom 6 og 17 år fikk dekket inntil 1000 kr til fritidsaktiviteter i halvåret. Dette har økt deltakelsen i fritidsaktiviteter, det har i tillegg økt stoltheten til de som vet at de er med å bidra gjennom å betale sin aktivitetsavgift. I Bydel Grorud ble dette gjennomført på en enkel og grei måte, gjennom at lag og foreninger søkte om Fritidskortet på vegne av familien. Andre kommuner organiserte seg på andre måter, hvor Fritidskortet ble en slags moderne «fattigkasse» som førte til stigmatisering.

Argumentene mot Fritidskortet er at dette gir familier med god økonomi støtte de verken trenger eller har bedt om. Det kan hende det stemmer, det veier imidlertid ikke opp for alle de som får delta på fritidsaktiviter på grunn av Fritidskortet. Universelle velferdsgoder har alltid vært Arbeiderpartiets kronjuvel.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:

Oslo Arbeiderparti mener det er viktig at det er gode ordninger som bidrar til at barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter. En ordning med fritidskort er ikke den mest treffsikre måten å oppnå dette på og det må derfor være andre ordninger som er mer treffsikre.

Sentralstyrets merknad:
Målet er å gi alle barn og unge mulighet til å delta på fritidstilbud. Den forrige regjering lagde en forsøksordning med fritidskort i 24 kommuner/ bydeler. Erfaringene er delte, men i hovedsak har den vært lite treffsikker. Ingen av de tidligere regjeringspartiene bortsett fra Krf har valgt å gå videre med kortet. Arbeiderpartiet har valgt å støtte strategiutvalget for idrett som foreslår at det sikres deltakelse gjennom et samarbeid mellom den enkelte kommune og lagene/foreningene. En kommunal «kontingentkasse», der staten går inn og bidrar økonomisk. Dette fordi hvert enkelt barn må sees, og at det er mange – også økonomiske utfordringer – som må løses for at vi faktisk gir alle mulighet. Kontingenter, utstyr, avgifter, turer, cuper osv. Det er avgjørende at alle tar ansvar for at kostnadene til frivillig aktivitet ikke løper løpsk. Frivillige organisasjoner, ledere, trenere og de som velges til å styre den enkelte virksomheten, foreldre og lokalpolitikken må alle bidra til å få ned kostnadene, om vi skal lykkes.

Full momskompensasjon, gratis utlån av idretts- og friluftsutstyr og statlig økonomisk støtte for å bygge opp om kommunenes bidrag til inkludering og aktivitet, som lokale «kontingentkasser», er våre initiativer.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

99 Kulturpolitikk må løftes!

Tiller Arbeiderlag

Forslag:
Kulturpolitikken har i stor grad bort fra dagsorden under forrige regjering. Trondheim Arbeiderpartiet har nå programfestet et nytt, kraftig kulturløft som bearbeiding ut en politikk for fremtiden. Kulturpolitikk må både ha fokus på det skapende, og - ikke minst - kulturfeltet må løftes. Særlig må det tas et løft for å inkludere grupper som i dag ikke så lett har tilgang til kulturopplevelser og som heller ikke kan delta i kulturaktiviteter. Det nye kulturløft må legge til rette for at profesjonelle utøvende kunstnere kan bosette seg over hele landet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Dette er i tråd med Aps program for 2021- 2025. Folk skal ha tilgang til kunst og kultur, uavhengig av hvem de er, og hvor de bor. Samtidig er norsk kulturliv en viktig næring med mange arbeidsplasser, og det er avgjørende for et sterkt og fritt kulturliv at utøvende kunstnere og andre som jobber i kultursektoren, har noe å leve av. Hurdalsplattformen stadfester at regjeringen vil gjennomføre et nytt kulturløft, der kulturens andel av statsbudsjettet gradvis skal økes til en prosent, der særlig en satsning på den lokale og regionale kulturen skal prioriteres. Regjeringen har endret forrige regjerings regelverk og sørget for at statlige midler på, noen områder, kan fordeles i hele landet, uavhengig av tilgang til private bevilgninger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

123 Brannsikring av verdensarvsteder.

Røros Arbeiderparti

Forslag:

Staten må ta medansvar for brannsikring av verdensarvsteder.

Begrunnelse:

Blant landets Verdensarvsteder skiller noen seg ut med en fysisk del av verdensarven som krever omfattende brannberedskap, med dertilhørende kostnad. Verdensarvstatusen forplikter kommunene til å gjøre en ekstra innsats til å ta vare på noe på vegne av verden. Vår erfaring er at kommunene tar denne forpliktelsen på største alvor. Men det er krevende at dette går på bekostning av annen ordinær drift, uten at det finnes kompenserende tiltak per i dag. For Røros sitt vedkommende innebærer vår ekstra brannberedskap flere millioner i ekstra driftsutgifter som andre kommuner med samme folketall ikke er i nærheten av. Dette innebærer i praksis at vi må ansette brannfolk fremfor lærere og helsefagarbeidere. Dette skaper en ulikhet i tilbud vi mener bryter med prinsippet om like tjenester for alle innbyggere

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Ansvaret for brannsikring ligger hos eier. Klima- og miljødepartementet har nedsatt et utvalg som skal utrede ny lov om kulturmiljø, som skal erstatte kulturminneloven fra 1978. Utvalget skal blant annet vurdere om ansvaret for den norske verdensarven bør reguleres nærmere i loven, og skal levere sin utredning innen 1. september 2024.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

229 En bedre, større og mer rettferdig spillemiddelordning

Askøy Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Bevare og styrke spillemiddelordningen som en grunnmur for norsk idrett og folkehelse.
- Redusere ventetiden for tildeling av spillemidler ved å gjennomgå tildelingskriteriene, og sikre at ventetid må inn som kriterium ved hovedfordeling, i tillegg til godkjent søknadssum, innbyggertall og anleggsfordeling.
- Vurdere å legge inn ekstrabevilgninger over statsbudsjettet for å få ned ventetiden.
- Åpne for at også nye former for aktivitetsanlegg kan få støtte fra spillemidlene.
- Sikre at ikke spillemiddelordningen blir en måte å finansiere tiltak man ikke finner plass til på statsbudsjettet eller andre tilskuddsordninger.

Begrunnelse:

Spillemiddelordningen er en særnorsk ordning hvor overskuddet til Norsk Tipping blant annet går til bygging av idretts- og aktivitetsanlegg i hele landet. Det sikrer at blant annet Vestland fylkeskommune i 2021 kunne dele ut 216 millioner kroner til idretts- og aktivitetsanlegg i hele fylket. I mange fylker er ventetiden mellom godkjent spillemiddelsøknad og utbetaling av spillemidlene for lang. For eksempel i Vestland fylke var ventetiden på 3,58 år i 2021 og 3,97 år i

2020, noe som også flere andre fylker opplever. Det betyr at det nesten går 4 år mellom godkjent søknad og tildeling. Det medfører at flere idrettslag må ta opp lån for å dekke investeringskostnaden fram til utbetaling av spillemidler skjer. Dermed går penger til nedbetaling av renter og avdrag, istedenfor til aktivitet på fotball- eller håndballbanen. Å vente med å bygge anlegget, kan ofte medføre økte kostnader eller vanskeligheter med finansiering.

Ordningen er også problematisk i form av at den er sentraliserende. Slik ordningen er nå, er det slik at den favoriserer kommuner som har lav andel anlegg per innbygger. Problemet er at store kommuner med noe færre innbyggere nedprioriteres, da den reelle anleggsdekningen i en geografisk stor kommune blir lav.

Samtidig som spillemiddelordningen gjør det mulig med viktige nye tradisjonelle idrettsanlegg, må også det åpnes for nyskapende aktivitetsanlegg. Slik sikrer man at også nye former for aktivitet, både organisert og uorganisert aktivitet, også får midler til nye anlegg.

I tillegg må staten slutte å flytte tiltak fra statsbudsjettet til spillemiddelordningen. Det skaper bare ytterligere press på det som allerede finansieres av spillemidlene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Gjennom å sørge for at vi tar vare på enerettsmodellen til norsk tipping, og dermed en spillepolitikk som bidrar til å redusere spilleproblemene, kan vi fordele et spilleoverskudd. For 2022 var idrettens andel av samla overskudd på 3 292,7 mill. kroner. Fordelingen går til helse- og rehabiliteringsformål, kulturformål, idrettsformål og samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Når det gjelder anlegg, jobber regjeringen med en egen plan, bygd på en omfattende anleggsgjennomgang over hele landet. Dette er i tråd med partiprogrammet for inneværende periode. I den sammenheng vil de foreslåtte elementer være aktuelle for vurdering.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

241 Forbud mot reklamer for nettspill, kredittkort og forbrukslån
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag

Forslag:
Vi ber om at det nedlegges forbud mot annonseringer og reklame for disse «tilbudene» i alle media på lik linje som det er gjennomført for både alkohol og tobakk.

Begrunnelse:
Vi er vitne til en stadig aggressiv markedsføring fra finansieringsselskap og nettspillselskap i forskjellige typer media. Denne annonsering lokker folk til å tro at enkle forbrukslån eller en stor spillegevinst er løsningen på deres økonomiske problemer. Diverse kredittkortselskap og andre låneinstitusjoner markedsfører sine tjenester uten å si noe om skyhøy rente eller salg av fakturaer til inkassoselskap, og nettspillselskapene lokker med «gratis spillrunder» og store gevinster uten å si noe om forsvinnende små vinnersjanser.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Gjennom den nye pengespilloven har vi nå fått sikret et forbud mot markedsføring av kommersielle pengespill.

Det foreligger ikke noe forbud mot reklame for kredittkort eller forbrukslån. I 2018 ble alle partiene i finanskomiteen enig om følgende anmodningsvedtak: «Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget senest høsten 2018 med et forslag om å forby aggressiv markedsføring av forbrukslån.» Etter forslag fra regjeringen ble vedtaket opphevet under behandlingen av 2020-budsjettet, med begrunnelsen at «aggressiv marknadsføring av forbrukslån må reknast for å vere forbode etter dei allminnelege reglane i marknadsføringslova, jf. særleg forbodet mot 'urimelig handelspraksis'». Ved behandlingen av Finansmarkedsmeldingen 2021 fremmet Arbeiderpartiet igjen et forbud mot markedsføring av forbrukslån, men stemte mot et lignende representantforslag fra SV i 2022.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

252 Idrett på like vilkår

Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:

- At jenter og kvinner ikkje blir omtala som dårlegare utgåver av menn
- At kvinneidrett, både rekruttering, status og økonomi, må det leggast ekstra ressursar inn ein periode for å byggje opp sjølvtilliten og miljøa. Tida for det er no.
- Ha eit likestillingsrekneskap for idretten, Kjønnsfordeling i verv heilt til topps, Tildeling av treningstid og trenarressursar likt for jenter og gutar – også dei attraktive tidene, skilje i rekneskap på jente- og guteaktivitetar og kvinne- og mannsaktivitetar

Begrunnelse:
For å oppnå likestilling i idretten, må jenter og gutar, kvinner og menn kunne delta på like vilkår. Då Hege Leirfall Ingebrigtsen vart styreleiar i FK Bodø/Glimt hadde både NTK og TV2 overskrifta 'RBK-trenerens kone blir styreleder i Bodø/Glimt' ''Dette er den merkeligste feilstavelsen av «Tidligere visepresident i NFF blir styreleder i Bodø/Glimt» jeg har sett,' skreiv Anne Tjønndal i ein kommentar. Leirfall Ingebrigtsen hadde lang erfaring med leiarverv i idretten, mellom anna frå styret i Norges Fotballforbund (NFF), der ho i 2010 blei vald inn som tidenes yngste visepresident. Sitatet er eit tydeleg eksempel på at idretten har eit likestillingsproblem som går heilt til topps. Lenge var motstanden mot kvinneidrett knytt til at (mannlege) legar meinte at kvinnekroppen ikkje tolte dei harde påkjenningane som lange distansar på ski eller maratonløp ville vere. Heldigvis er dette borte no, med unntak av paradokset kvinner i hopp: ein idrett der det er om å gjere å vere så liten og lett som mogleg, og der menn får anoreksi av vektkrava, blir påstått å vere for farleg for kvinner – som naturleg er mindre og lettare enn menn. Ser vi på rekruttering til idretten, er det langt færre jenter enn gutar i 13-årsalderen som seier dei vil satse, og fråfallet av jenter er stort når dei kjem til vidaregåande skule. Ein ting er at summen av individuelle val og ønskjer om å høyre til sosialt fører til slike skilnader, men det forklarar ikkje alt. Det er fleire jenter enn gutar som sluttar fordi det ikkje finst tilbod. Det er også vitkig korleis idretten blir framstilt av trenarar og andre, som når trenaren fortel jentene at dei skal spele meir

guteaktig . Framleis er det slik at mannsidrett får meir plass i media. Vi kan oppleve at halvgode resultat på herresida får meir merksemd enn nye rekordar på kvinnesida. Var det fordi det var viktigare, eller fordi journalistane hadde prioritert å vere der mennene var?

Jenter og kvinner blir nedprioritert når det gjeld tilgang på treningstid, trenarressursar, økonomiske gode, mediedekning og offentleg merksemd generelt. Slik kan vi ikkje ha det lenger! For å kome skilnadene til livs, må vi få dei fram i lyset, og det er enklast med tal.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget, men bemerker at Norges Idrettsforbund er en selvstendig organisasjon.

Sentralstyrets merknad:
Også idretten preges av at likestillingen har en vei å gå. Idretten er imidlertid en selvstendig og medlemsstyrt demokratisk organisasjon. Stoltenberg II-regjeringen satte ned et utvalg som skulle gi kunnskap, ideer og råd til sterkere inkludering av minoritetsjenter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

295 Kulturminnevern
Larvik Arbeiderparti

Forslag:
Støtteordninger for å ivareta bygg og anlegg som er vernet, må økes.

Begrunnelse:
Mange kommuner og privatpersoner vil gjerne ta vare på viktige kulturminner, men økonomien stopper. Det er strenge krav til hva som kan gjøres, og støtteordningene er ikke tilstrekkelige. Dette må økes, slik at vi bedre kan ta vare på viktig historie for framtiden

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Museer, kulturminner og håndverkstradisjoner er viktige deler av vår kulturarv som må tas vare på for å være tilgjengelig for fremtiden. Det er programfestet at vi skal føre en aktiv og fremtidsrettet politikk for å ta vare på og formidle vår historie knyttet til kulturminner, byggeskikk og tradisjoner. Eiere og forvaltere av kulturminner kan i dag søke om tilskudd fra Riksantikvaren til tiltak som igangsetting, sikring og skjøtsel. Rammene i ordningene er et budsjettspørsmål som håndteres i de ordinære budsjettprosessene. Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen skal legge frem en opptrappingsplan for Kulturminnefondet og skal utrede skatte- og avgiftsinsentiver i kulturminnevernet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

430 Arbeiderpartiet vil at staten skal betale for arkeologiske utgravninger

Klepp Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil at staten skal betale for arkeologiske utgravninger

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Ifølge Kulturminneloven skal staten dekke utgiftene helt eller delvis ved mindre, private tiltak når utgiftene til de arkeologiske arbeidene blir urimelig tyngende for tiltakshaveren.

Stortinget behandlet i 2021 et dok8 fra FrP der Sp fremmet forslag om «Stortinget ber regjeringen sikre at kostnaden ved påkrevde arkeologiske utgravninger på privat eiendom dekkes av staten.». Det var kun Sp som stemte for forslaget.

En ny kulturmiljølov ble varslet i Kulturmiljømeldingen, der lovarbeidet innen arkeologien vil bli sentral. I behandlingen av saken skrev komiteen: «Komiteen anerkjenner at utgifter til arkeologiske undersøkelser kan være en stor kostnad for mange. Komiteen ber regjeringen vurdere kostnadssiden for tiltakshavere i forbindelse med arbeidet med å utarbeide retningslinjer for «særlige grunner», jf. kulturminneloven § 10.». Klima- og miljødepartementet har nedsatt et utvalg som skal utrede ny lov om kulturmiljø, som skal erstatte kulturminneloven fra 1978. Utvalget skal levere sin utredning innen 1. september 2024.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

484 Idrettens inntektssystem og inntektsgrunnlag

Østfold Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil arbeide for en gjennomgang av idrettens inntektssystem og inntektetsgrunnlag med mål om bred deltakelse og like muligheter til å satse på idrett.

Begrunnelse:
Idretten er en av de aller viktigste arenaene for frivillighet og en av de viktigste sosiale arenaene for unge. Like muligheter i idretten, og til å utfolde seg fysisk, er svært viktig for Arbeiderpartiet, men like muligheter må også gjelde de som ønsker å satse videre. I dag er det altfor mange som ikke har råd til å delta i idrett, og som blir utestengt fra disse sosiale fellesskapene. Derfor er det nødvendig med en idrettspolitisk gjennomgang, der målet er at flest mulig får være med i idrettsfellesskapet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Idretten er en selvstendig og demokratisk organisasjon. Statens finansiering av idretten skjer i all hovedsak via spillemidler og Norsk Tippings enerettsmodell til pengespill. Anleggsutviklingen

skjer via klubbene og kommunene. Utover dette støttes idretten via kontingenter, bidrag fra kommuner og ofte sponsorer. Idrettens viktigste krav er full og regelstyrt momskompensasjon for frivillige lag og foreninger. Dette følges opp i Hurdalsplattformen, og i årlige budsjetter. Regjeringen har tatt initiativ til å lage en ny nasjonal plan for idrettsanlegg og innhenter nå innspill fra idretten, fylkeskommuner og kommuner i hele landet. Intensjonene i forslaget støttes, og er i tråd med partiprogrammet for 2021-2025

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

513 Opplysningsvesnets Fond (OVF)

Vefsn Arbeiderparti

Forslag:

De eiendommer som overføres til Statens del av fondet foreslås overført videre til kommunene.

Begrunnelse:
Stortinget har vedtatt en deling av fondet mellom Staten og Den Norske Kirke, noe som er en pågående prosess. OVF er en stor grunneier med sine mange eiendommer i det gnaske land. Det vil være hensiktsmessig at lokaldemokratiet får råderett over disse eiendommene og aktivt kan jobbe med at områdene blir brukt til å utvikle lokalsamfunnene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Intensjon støttes Det må tas en gjennomgang av eierforhold mellom opplysningsvesenets fond, stat og kommune og hvilke muligheter som fins.

Sentralstyrets merknad:

Det er naturlig å samarbeide med lokalsamfunnene om utvikling av de områdene som Staten blir eiere av.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

05 - Innkomne forslag - Helse- og omsorg

9 Mammografi

Indre Østfold Ap avd Spydeberg

Forslag:

Mammografi- også for kvinner over 70-år.

Begrunnelse:

Kvinner over 70 år bør også få et tilbud.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Det er ifølge Helsedirektoratet per i dag ingen offentlig anbefaling om mammografiscreening utenfor aldersgruppen 50–69 år. Dette er i tråd med europeiske retningslinjer og anbefalinger fra Verdens helseorganisasjon. Hovedforklaringen på at mammografiscreening ikke er et tilbud til kvinner yngre enn 50 år og/eller eldre enn 69 år i Norge, er at det hittil ikke har vært god vitenskapelig dokumentasjon på at et slikt tilbud har tilstrekkelig nytteverdi.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

31 Foretaksmodellen må evalueres og erstattes med økt folkevalgt styring.

Lillehammer Arbeiderparti

Forslag:

Foretaksmodellen må evalueres og erstattes med økt folkevalgt styring.

Begrunnelse:

Gjennom mange år med foretaksmodell har administrasjon og antall direktører økt kraftig, på bekostning av behandling av pasienter. Sykehusene har slik fjernet seg mer og mer fra den befolkningen de skal tjene. Med folkevalgt styring og styrka demokratisk forankring kan dette bedres. Finansieringen av sykehusene må følge opp dette ved å også ta hensyn til geografisk område sykehusene skal betjene og ikke bare antall innbyggere.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:

Innlandet Arbeiderparti støtter opp om økt politisk styring. Landsmøtet til Arbeiderpartiet behandlet spørsmålet i 2021. Fylkespartiet viser til Hurdalsplattformen som deretter er forhandlet

frem og støtter opp om å gjennomføre denne.

Sentralstyrets merknad:

Denne saken ble behandlet på landsmøtet i 2021. I programmet for 2021-2025 står det at Arbeiderpartiet vil "utrede alternative former for demokratisk forankring i helseforetakenes opptaksområde, uten å utfordre prinsippet om statlig eierskap." Saken er også tatt inn i Hurdalsplattformen. Regjeringen har satt ned et utvalg som skal se på organiseringen av helseforetakene mandatet klargjør blant annet at utvalget skal "utrede forslag til endringer i styringen av sykehusene innenfor en modell med statlig eierskap som sikrer regional, politisk og demokratisk innflytelse i styringen av sykehusene." Dette utvalget skal levere sin innstilling innen 31. mars 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

35 Tillitsreform i sykehussektoren

Ringebu Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil med en tillitsreform avvikle forretningsmessig drift av offentlig virksomhet. Sykehussektoren må få særlig prioritet og foretaksmodellen for drift av sykehus avvikles. Sykehusene bør eies og drives av staten, basert på befolkningens helsebehov og medisinsk og helseteknologisk utvikling. Styringsmodellen må kunne bygge på tillitsbasert budsjettstyring og kontantregnskap, og hente inspirasjon fra land som ikke har gått over til helseforetak, eller som har avviklet foretaksmodellen.

Det enkelte sykehus bør ha eget sykehusstyre, oppnevnt av eieren og med tilknytning til området sykehuset skal betjene. Hvordan en modell med tillitsbasert budsjettstyring og kontantregnskap skal organisering må ikke stå i veien for vedtak om avvikling av helseforetaksmodellen.

Begrunnelse:
Landsmøtet vedtok i 2000 å gjøre de fylkeskommunale sykehusene statlige. Foretaksmodellen var en del av vedtaket, men landsmøtet fikk ikke noe fullstendig grunnlag for å kunne forstå rekkevidden og virkningen av modellen. Alt dette er synliggjort i ettertid.

Budsjettstyring og kontantregnskap – systemer som ga informasjon om hvordan bevilgningen ble brukt -ble erstattet med forretningsregnskap, der informasjon om verdier og lønnsomhet ble det prioritert redskap for styring. Styringen ble ikke statlig, slik landsmøte trodde. I stedet ble folkevalgte regionale styrer byttet ut med regionale konsernstyrer og lokale bedriftsstyrer. Konsernstyrene vedtar budsjett etter forretningsmessige kriterier og beordrer bedriftsstyrene til kutt, avvikling, nedbemanning, rasjonalisering, fragmentering og flytting basert på forretningsregnskap.

Forretningsmessig lønnsomhet ble det viktigste. Det har blitt selve driftsformålet og blitt viktigere enn sykehusenes tilbud til beste for befolkningens helse og behov. Denne modellen står fjernt fra sosialdemokratiske prinsipper for drift av et offentlig helsevesen. I disse konsern- og bedriftsstyrer er representanter for folkevalgte organer underlagt lovkrav om lojalitet til eierens styringsprinsipper og derav følgende konklusjoner. Konklusjoner som ikke er i samsvar med

folkevalgtes prioriteringer blir pålagt gjennom loven, og med det se bort i fra den folkevalgte vilje.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti støtter generelt tillitsreform i offentlig sektor som reduserer byråkrati, unødvendig rapportering og ressursbruk på direktører, og som i større grad flytter faglig skjønn og innflytelse til ansatte på gulvet og i førstelinjen og til tillitsvalgte.

Sentralstyrets merknad:
Denne saken ble behandlet på landsmøtet i 2021. I programmet for 2021-2025 står det at Arbeiderpartiet vil "utrede alternative former for demokratisk forankring i helseforetakenes opptaksområde, uten å utfordre prinsippet om statlig eierskap." Saken er også tatt inn i Hurdalsplattformen.

I gjeldende partiprogram er det klare punkter om å redusere innsatsstyrt finansiering og redusere målstyringen i sykehusene.

Dette er fulgt opp gjennom tillitsreformen og at innsatsstyrt finansiering ble redusert fra 50 % til 40 % i statsbudsjettet for 2023.

Regjeringen har satt ned et utvalg som skal se på organiseringen av helseforetakene mandatet klargjør blant annet at utvalget skal "utrede forslag til endringer i styringen av sykehusene innenfor en modell med statlig eierskap som sikrer regional, politisk og demokratisk innflytelse i styringen av sykehusene." Dette utvalget skal levere sin innstilling innen 31. mars 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

40 Investeringstilskudd
Gjøvik Arbeiderparti

Forslag:
Fjerning av investeringstilskudd til fornying av sykehjem og omsorgsboliger må gjeninnføres i statsbudsjettet 2024.

«Regjeringen foreslår ingen nye tilsagn om investeringstilskudd i 2023, og dermed ingen nye forpliktelser for framtidige budsjettår,» står det i forslaget til statsbudsjett. Dette vil få store konsekvenser for mange kommuner. Investeringstilskuddet er en viktig forutsetning for at kommunene skal kunne fornye tilbudet av plasser i sykehjem og omsorgsboliger.

Gjøvik skal fornye og utvide kapasiteten ved flere av kommunens omsorgssentre i årene som kommer, derfor er Gjøvik, i likhet med andre kommuner avhengig av forutsigbarhet fra Regjeringen og Stortinget. Konsekvensene av dette forslaget i Statsbudsjettet er for kommunene enten utsetting av nye prosjekter eller høyere låneopptak for kommunene. Høyere låneopptak vil få negative konsekvenser for tjenestenivået da en større andel av kommunens inntekter brukes til renter/avdrag og mindre økonomiske ressurser til daglig drift.

Begrunnelse:
Dette gjør det vanskelig for Gjøvik arbeiderparti da vi har flere prosjekter innen helse og omsorg vi ønsker å få en byggestart på

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti støtter intensjonen i forslaget.

Sentralststyrets merknad:
I budsjettenigheten med SV ble det lagt inn investeringstilskudd til heldøgns omsorgsboliger med en ramme tilsvarende investeringstilskudd til ca. 500 heldøgns omsorgsplasser. Bevilgningen for 2023 over helse- og omsorgsbudsjettet er på 95 mill. kroner, som utgjør 10% av den totale tilsagnsrammen på 950 mill. kroner (tilsagnsfullmakt) som kommer til utbetaling over seks år. Dette er tilskudd som kommunene søker på hos husbanken og som kan gå til både rehabilitering av eksisterende plasser og til nybygging for å skifte ut eldre heldøgns omsorgsplasser og for å øke antall heldøgns omsorgsplasser i kommunene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

43 Ny styringsmodell for helseforetakene - avvikling av foretaksmodellen
Østre Toten Arbeiderparti

Forslag:
Østre Toten Arbeiderparti krever at den markedsstyrte foretaksmodellen avvikles. Det må utvikles en ny forvaltningsbasert styringsmodell for sykehusene som er politisk og demokratisk styrt, setter pasienten i hovedfokus og minsker byråkratiet.

Begrunnelse:
Målene for helseforetaksreformen var blant annet å overføre mer beslutningsmyndighet ned til sykehusene og bedre ivaretakelse av sykehusbygg og investeringer. Disse målene er ikke innfridd. I stedet preges sykehusene i dag av mange styringsnivåer, uklare roller og ansvar, sykehusbygg som forfaller og korridorpasienter.

De merkantile aspekter har blitt mer synlige enn det helsefaglige. Pasientenes ve og vel synes ikke å være i fokus. Det er i dag mer fokus på økonomi, enn å behandle pasienter. Vi ser stadig at sengeposter blir lagt ned, på grunn av dårlig økonomi, og spesielt innenfor psykiatrien ser vi dette som meget bekymringsfullt.

Ordningene med fritt sykehusvalg som grunnstamme i dagens ordning – påfører pasientene betydelige påkjenninger i form av faglig og økonomisk uforutsigbarhet i sammenheng med akutt-/og øyeblikkelig hjelp uavhengig av bosted. For Østre Toten Arbeiderparti er det vesentlig at de kommunale helsetjenester fungerer sømløst og i samhandling med det øvrige helsevesen slik at våre innbyggere også får akutthelsetjenester og oppfølging hvor hen de måtte være i Norge når/om behovet oppstår.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti støtter økt politisk styring. Landsmøtet til Arbeiderpartiet behandlet spørsmålet i 2021. Fylkespartiet viser til formuleringene i Hurdalsplattformen og støtter opp om å gjennomføre denne.

Sentralstyrets merknad:
Denne saken ble behandlet på landsmøtet i 2021. I programmet for 2021-2025 står det at Arbeiderpartiet vil "utrede alternative former for demokratisk forankring i helseforetakenes opptaksområde, uten å utfordre prinsippet om statlig eierskap." Saken er også tatt inn i Hurdalsplattformen. Regjeringen har satt ned et utvalg som skal se på organiseringen av helseforetakene mandatet klargjør blant annet at utvalget skal "utrede forslag til endringer i styringen av sykehusene innenfor en modell med statlig eierskap som sikrer regional, politisk og demokratisk innflytelse i styringen av sykehusene." Dette utvalget skal levere sin innstilling innen 31. mars 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

48 Tannhelsetjenesten

Nordre Ringsaker Arbeiderlag

Forslag:
Arbeiderpartiet må jobbe for at tennene blir regnet som en del av kroppen og at det på samme måte som hos fastlegen blir en egenandel. Dette for at ingen skal bli syke fordi de ikke har penger til å søke hjelp.

De menneskene som har økonomi til å betale tannlegen selv, betaler det igjennom skatten. Slik som ordningen er på bla barnetrygd.

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet trenger nå en sak som kan samle partiet og vise befolkningen i Norge at det virkelig er vanlig folk sin tur. Prosjektet bør være bred og treffe hele befolkningen. Arbeiderpartiet har gjort mye for barnefamilier og minstepensjonister. Mellom der er en gruppe som ikke blir nådd av disse tiltakene. Det er vårt ansvar. Og det må vi gjøre noe med. Tannhelse er en sak som treffer hele befolkningen.

Det er betenkelig at vi i Norge i dag har mennesker som ikke har penger til å gå til tannlegen. Mennesker som har smerter, eller blir syke fordi de enten ikke kan tygge eller ikke får tygget maten nok. Et paradoks er at jo lengre du venter med å gå til tannlegen jo dyrere blir det. Tannleger sier nå i fra om at når utgiftene øker, går folk mindre til tannlegen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti viser til Hurdalsplattforma.

Sentralstyrets merknad:
Som det er nedfelt i Hurdalsplattformen ønsker regjeringen en gradvis utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten med mål om å likestille den med andre helsetjenester.

Tannhelseutvalget leverer sin rapport i 2024, skal foreta en helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten, herunder organisering, finansiering og lovverket inkludert regulering og rettigheter. Utvalget skal blant annet utarbeide og vurdere forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester, herunder modeller for egenandelstak. I påvente av utredningen har regjeringen utvidet og styrket den offentlige tannhelsetjenesten. I budsjettavtalen med SV ble det for 2023 satt av 280 mill. kroner til å også sikre 50 prosent rabatt for tannhelsetjeneste for personer i alderen 23-26 i den offentlige tannhelsetjenesten (i budsjettenighet for 2022 gjorde ble det bevilget 168 mill. kroner til 50% for 21 og 22- åringene). Dette, i tillegg til andre styrkinger, er en unik og viktig utvidelse av det offentlige tannhelsetilbudet. Det når ut til en gruppe mennesker der svært mange lar være å oppsøke tannhelsetjenester på grunn av økonomi – i tillegg til at det har et viktig forebyggingsaspekt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

49 Økt satsning på forskning på kvinners helse

Nordre Ringsaker Arbeiderlag

Forslag:
Øremerke midler på typiske kvinnesykdommer og lidelser.

Kvinnesykdommer og belastningsskader påvirker både arbeidsliv og privatøkonomi. I ytterste konsekvens kan lite oppfølging av kvinners helse føre til både utenforskap, rus og psykiatri. Med andre ord, ved å øremerke midler til forskning på kvinnehelse kan vi hindre utgifter som sykefravær, arbeidsavklaring og uførhet, og forebygge andre problemstillinger i samfunnet såvel som hos den enkelte kvinne.

Begrunnelse:
Kvinners kropp og helse er ikke det samme som menns kropp og helse. De siste årene har kvinnehelse vært underprioritert og underfinansiert, forskning på disse lidelsene og sykdommene har vært fraværende. Økt kunnskap hos behandlere i helsetjenesten er absolutt nødvendig. Også i typiske kvinnedominerte yrker er belastningsskader er en del av hverdagen for mange arbeidstakere, dette har for liten status og blir tatt for lite på alvor. Dette fører igjen til økte kostnader for samfunnet og større vansker for den enkelte kvinne enn nødvendig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti vil at:

- Forskning på kvinnehelse og migrasjonshelse må bygges opp i våre høgskoler, universitet og andre forskningsinstitusjoner.

- Kvinnehelse må inn i rammeplanen for profesjonsutdanningene innen helse
- Kvinners arbeidshelse må få større oppmerksomhet, og systematisk arbeid mot belastningsskader i typisk kvinnedominerte yrker som i helse- og omsorg, renhold og barnehager og skole må igangsettes.
- Tiltak mot vold og trusler i pleie- og omsorgssektoren må forsterkes.
- Kvinnehelse må likestilles med annen forskning innenfor helse uavhengig av kjønn.
- Loven om oppfølging etter svangerskapsavbrudd må følges opp bedre med tydelig prioritering og retningslinjer slik at kvinner får et bedre tilbud.

Sentralstyrets merknad:
Det er nedsatt et offentlig utvalg som skal vurdere tiltak for bedre ivaretakelse av kvinners helse og kjønnsperspektiver i helse- og omsorgstjenestene, forskning og utdanning. Utvalget leverer sin innstilling i mars 2023. Denne skal følgesopp med en kvinnehelsestrategi i tråd med Hurdalsplattformen.

Helse- og omsorgsdepartementet finansierer forskning gjennom de fire regionale helseforetakene og gjennom Norges forskningsråd. Helse- og omsorgsdepartementet har prioritert forskning på kvinners helse hvert år siden 2004. Forskningsmidlene til dette har steget jevnt og ligger i år på om lag 20,5 millioner kroner til en strategisk satsing på kvinners helse og kjønnsperspektivet gjennom Forskningsrådet. Utover dette er det mange gode prosjekter innen kvinnesykdommer som blir finansiert over andre utlysninger i Forskningsrådet. Det er etablert et Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning ved Oslo universitetssykehus. I regjeringsplattformen har vi varslet at senteret skal styrkes og at vi skal sikre at senterets arbeid også systematiseres regionalt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

50 Endring av akuttmedisinforskrift og reduksjon av krav til kompetanse
Sel Arbeiderparti

Forslag:
Heve krav til kompetanse på personell som skal bemanne ambulanser.

Begrunnelse:
Dagens ambulansetjenester utfører avansert medisinsk behandling, basert på prosedyrer og autorisasjoner. Ut ifra fagbrev, kurs og utdanning gis den enkelte ambulansearbeider delegering til å utføre forskjellige behandlinger og medisinering. Dette er personlig ervervede kvalifikasjoner, og tilhører ikke den aktuelle ambulanse som sådan. Etter den nye forskriften kan man få situasjoner der bare en person fyller kravet til både medisinsk behandling og utrykningskjøring. Dermed må man velge for pasienten om man kan gi medikamenter eller om man skal komme fortest mulig inn til sykehus. I et moderne samfunn som Norge bør vi sikre kravet til kompetanse for å sikre best mulig medisinsk behandling og rask og sikkert utrykning.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti støtter intensjonen i forslaget og påpeker samtidig at en slik endring som

foreslått i dette forslaget ikke må gå utover dekning av ambulansetjenester.

Sentralstyrets merknad:
Det er i dag 6 universiteter og høyskoler som har utdanningsløp på bachelornivå i paramedisin. Det er opprettet en egen autorisasjon for paramedisinere. Dette er gjort for å sikre kompetanse og kvalitet i det prehospitale helsetilbudet.

Den konkrete forskriften som forslagsstiller viser til, setter opp et kompetansekrav til de som jobber i ambulansetjenesten. Det er et lite unntak om at dersom det ikke er nok kvalifisert personell tilgjengelig så kan ambulansene i kortere perioder bemannes av personer som ikke har kompetanse til både å kjøre utrykning og medisinsk behandling.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

58 Fastlegekrisen må løses
Eidskog Arbeiderparti

Forslag:
Fastlegekrisen må løses.

Begrunnelse:
Større og større deler av befolkningen står uten fastlege. Dette er dramatisk. Mangelen på fastleger i mange kommuner vil skape et marked for private helsetjenester, simpelthen fordi folk ikke lenger har et valg. Mangelen på fastleger gjør dermed at det i kommuner vil etableres private løsninger som erstatning, eller forsøk på erstatning. Strukturelle og finansielle tiltak må på plass og vi som et parti for «vanlige» folk har et absolutt ansvar for å sørge for fellesskapsløsninger som fungerer.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti mener fastlegeordningen er grunnmuren i vår felles helsetjeneste, men gjennom senere år opplever vi at ordningen er under press. I enkelte områder i Innlandet er det så mange som 20 % av innbyggerne som står uten fastlege. Kommunene bruker mye ressurser på å konkurrere om arbeidskraft for å sikre bemanning til ordningen. Mange steder er det en «vikarstafett» for å ivareta fastlegetilbudet. Kontinuitet i fastlegetilbudet kan være avgjørende for innbyggernes helse. Det forventes at fastlegen gjør flere oppgaver enn de gjorde tidligere, men det har ikke fulgt med flere ressurser. Innlandet Arbeiderparti vil at staten, sammen med partene, finner en løsning for å styrke fastlegeordningen og kompenserer kommunene i større grad.

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har startet arbeidet med å redde fastlegeordningen. I budsjettet for 2023 er det gjort endringer i basistilskuddet slik at tilskuddet risikojusteres ut fra hvor mye det kan antas at pasientgruppen til den enkelte lege tenger av helsetjenester.

ALIS-ordningen er gjort nasjonal og har fått betydelige økninger i de to siste årene. Totalt er satsningen på fastleger nå på ca 900 millioner kroner ekstra i årlig effekt.

Det er satt ned en ekspertgruppe for videre grep for fastlegeordningen. De leverer sitt arbeid i løpet av våren, og vil danne grunnlag for videre grep for å sikre fastlegeordningen. Tiltak som nå vurderes innført er profesjonsnøytrale takster, arenanøytrale takster, åpning for flere kommunale fastlegekontor og en rekke andre tiltak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

61 Ansvar for BPA flyttes fra kommunene og til staten

Charlottenlund/Brundalen Arbeiderlag

Forslag:

Ansvar for og finansiering av BPA flyttes fra helse og omsorgstjenesteloven og til staten.

Begrunnelse:
Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) er et av de viktigste virkemidlene for å øke likestilling for mange funksjonshemmede. Det er store forskjeller fra kommune til kommune i vurdering av timebehov, egenandelsatser og lokale begrensninger. Likestilling kan ikke avhenge av kommunen du bor i, men må være lik i hele landet. Likestilling er ikke en helse eller omsorgsoppgave. Ansvar og finansiering av BPA må derfor flyttes fra helse og omsorgstjenesteloven og til staten.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

16. desember 2022 la BPA-utvalget frem NOU 2021:11 "Selvstyrt er velstyrt". Rapporten vil danne et grunnlag for det videre arbeid med BPA-ordningen. Det vises i den anledning til Hurdalsplattformen der det heter at regjeringen vil " Vidareutvikle brukarstyrt personleg assistanse (BPA) som eit viktig verktøy for å sikre alle menneske deltaking og likestilling i samfunnet". Høringsnotat hadde frist 1. juli 2022.

Regjeringen har ikke tatt endelig stilling til forslagene i NOUen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

78 Hvordan nå UNAIDS sitt mål for å overvinne hivepidemien innen 2030.

Homonettverket

Forslag:

- Sikre at den forebyggende hivmedisin PrEP blir mer tilgjengelig for brukerne ved at seksuelle helse-klinikker og organisasjoner som har tilknyttet leger og sykepleier får etablert ordninger til å forvalte Prep.

Begrunnelse:
Ca. 4500 mennesker lever med hiv i Norge i dag. De siste årsene er smittetallene gått nedover og Folkehelseinstituttet anser nå at vi har kontroll på hiv-epidemien for første gang. Den mest risikoutsatte gruppen, menn som har sex med menn, toppet hiv-statistikken i 2009, men har hatt en nedgang i antall nye hivtilfeller på 85% fra 2009 til 2019. Folkehelseinstituttet mener at tidlig behandlingsstart, innføringen av den forebyggende hivmedisinen PrEP i 2017, slik Homonettverket ba om i sin resolusjon i 2016, og økt testaktivitet er hovedgrunnene til nedgangen.

Foreløpig er det menn som har sex med menn som har vært fokus for PrEP men også andre grupper, som personer som selger eller bytter sex og enkelte menn som reiser til Asia har en slik risiko for å bli smittet av hiv at de bør få PrEP. Bekymringer om at PrEP skulle føre til økning i andre seksuelt overførbare infeksjoner har ikke slått til. Gjennom anbud har PrEP fått lav pris, selv om forhandlet pris i andre land, som Storbritannia og Tsjekkia, antas å være enda lavere. Det er grunn til å tro at PrEP betydelig har redusert antallet hivdiagnoser i Norge.

I Oslo og mange andre byer er det dessverre lang ventetid for å få PrEP, på grunn av kapasiteten i spesialisthelsetjenesten. HivNorge opplyser at de kjenner til personer som er smittet av hiv mens de sto i PrEP-kø. Da har smittevernet sviktet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
I Norge finansieres PrEP av helseforetakene (H-resept), og er gratis for brukerne. Før 2018 ble PrEP finansiert gjennom folketrygden og blåreseptordningen (fastleger). Solbergregjeringen ønsket ikke å tilbakeføre dette tilbake til blåresept med begrunnelse om tekniske utfordringer og at ved overføring til H-resept så har man klart å forhandle frem ganske gode priser på hiv-legemidler. Ap-sp regjeringen har ikke uttalte ambisjoner om å overføre PReP tilbake til blåresept.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

79 Sikre at personer med kjønnsinkongruens får et tilpasset og faglig forsvarlig helsetilbud
Homonettverket

Forslag:
Arbeiderpartiet:
- Mener at personer med kjønnsinkongruens må sikres et tilpasset og faglig forsvarlig helsetjenestetilbud ved at de nasjonale faglige retningslinjene gjennomføres fullt ut og sikres nødvendig finansiering. Tilbudet må styrkes og tilgjengeliggjøres.
- Mener at behandling av kjønnsinkongruens også bør kunne skje gjennom kommunale helsetilbud.

- Ønsker at helsestasjonen for kjønn og seksualitet i Oslo får status som nasjonalt kompetansesenter.

Begrunnelse:
Mange transpersoner har et stort behov for helsehjelp som for eksempel hormonbehandling og bryst- og ansiktskirurgi, men organiseringen av helsehjelpen og måten diagnosen transseksualisme anvendes som inngangsvilkår fører til at mange transpersoner ikke får den helsehjelpen de trenger og har krav på. For å bøte på dette har Helsedirektoratet nå utarbeidet nasjonale retningslinjer som skal sikre til at personer med kjønnsinkongruens får et faglig forsvarlig helsetilbud som ivaretar deres rett til medvirkning og selvbestemmelse. Disse retningslinjene er etter Arbeiderpartiets vurdering et viktig og nødvendig tiltak for å ivareta pasientrettighetene til personer med kjønnsinkongruens i Norge.

Dessverre er det en tydelig motstand mot de nasjonale faglige retningslinjene i ulike medisinske fagmiljøer. Det fører til at retningslinjene ikke gjennomføres etter hensikten.

Helsestasjonen for kjønn og seksualitet i Oslo har i en årrekke fungert som et rådgivende organ for ansatte i skole og helsevesenet lokalt over hele landet. Erfaringen med dette tilbudet viser at all behandling som ikke er å anses som høyspesialisert kirurgisk behandling best ivaretas av et regionalt tilbud.

Vi mener et sånt tilbud vil være i tråd med LEON prinsippet, de nasjonalfaglige retningslinjene fra Helsedirektoratet og ICD 11 Migranter som har utredning fra hjemland/andre land må starte utredning på nytt for kjønnsbekreftende behandling. Dette føre til dårlig helse. Disse må få raskere hjelp, uten full utredning. Asylsøkere uten rett til opphold har ikke rett til behandling. Dette burde rettes på.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
I oppdatert oppdragsbrev for helseforetakene i 2022 fikk alle de regionale helseforetakene i oppdrag å opprette desentrale sentre for behandling av kjønnsinkongruens. Dette arbeidet skulle vært ferdigstilt i desember 2022 men har blitt forsinket. Dette skylden at det var behov for en rekke avklaringer og at det har tatt lengre tid enn forventet med å sikre kvalifiserer personell. I første omgang vil de desentrale sentrene i hovedsak ikke tilby oppstart med hormonbehandling som skjer på rikshospitalet. Oppfølging etter påstartet hormonbehandling vil kunne følges opp av sentrene.

Det jobbes med en full gjennomgang av hvordan ordningen med kompetansesentre fungerer og hvilke som skal videreføres. En konklusjon på dette arbeidet vil komme i stortingsmeldingen om den nasjonale helse og samhandlingsplanen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

81 Strakstiltak for å redde fastlegeordningen

Nordstrand Arbeiderpartilag

Forslag:

Gi økonomisk støtte til administrasjonskompetanse på fastlegekontor, for å frigjøre legekapasitet.

Støtten gis som en økning av basistilskuddet:

- Det bør etableres en ordning der man gir støtte til stilling som kontorleder/administrasjonssekretær eller tilsvarende
- Støtten beregnes slik at man oppmuntrer til større kontorer og fornuftige listestørrelser, samt motvirker solopraksiser - f.eks. med 15% lønnsstøtte for en hjemmel med minst 1000 pasienter og et tak på 70% lønnsstøtte.

Begrunnelse:

Fastlegeordningen er både en grunnmur i all helsetjeneste og en hjørnestein i kommunehelsetjenesten. Det er nå en pågående nasjonal fastlegekrise, som viser seg ved at det er vanskeligere å få besatt nye hjemler eller erstattet leger som pensjonerer seg. Nye leger som blir fastleger, har jevnt over lavere kompetanse og erfaring enn for bare noen få år siden. Regjeringen har bevilget friske midler i statsbudsjettet, og det er nedsatt en hurtigarbeidende arbeidsgruppe som skal se på strukturelle endringer i fastlegeordningen. Men krisen har pågått for lenge under den forrige regjeringens vakt, og er så nær stupet at man trenger strakstiltak. Man ser nå at flere kommuner begynner å gi økonomiske insentiver i form av bedre lønn, økonomiske goder og andre tiltak for å øke rekrutteringen. Dette bidrar til å øke presset på fastlegeordningen i nabokommuner og nasjonalt, samt at det blir et negativt intensiv for de fastlegene som faktisk blir værende i sin hjemmel.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har startet arbeidet med å redde fastlegeordningen. I budsjettet for 2023 er det gjort endringer i basistilskuddet slik at tilskuddet risikojusteres ut fra hvor mye det kan antas at pasientgruppen til den enkelte lege tenger av helsetjenester.

ALIS-ordningen er gjort nasjonal og har fått betydelige økninger i de to siste årene. Totalt er satsningen på fastleger nå på ca 900 millioner kroner ekstra i årlig effekt.

Det er satt ned en ekspertgruppe for videre grep for fastlegeordningen. De leverer sitt arbeid i løpet av våren, og vil danne grunnlag for videre grep for å sikre fastlegeordningen. Tiltak som nå vurderes innført er profesjonsnøytrale takster, arenanøytrale takster, åpning for flere kommunale fastlegekontor og en rekke andre tiltak. Dette vil gjøre det mer lønnsomt og enklere å få andre yrkesgrupper inn på fastlegekontorene.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

95 Nærtilbud for rusavhengige

Heimdal Arbeiderlag

Forslag:

Arbeiderpartiet må sørge for at barn som har utviklet alvorlige rusproblemer, får hurtig hjelp i nærheten av der barna og deres foreldre bor.

Begrunnelse:

Barn med alvorlig rusproblemer har i dag ofte ikke et behandlingstilbud tilgjengelig i den kommunen de bor. Dette medfører en stor belastning både for barnet og foreldrene, fordi behandlingstilbudet ligger langt unna og har ofte svært lang ventetid (flere mnd). Barn med lettere rusproblematikk kan bli tatt hånd om av psykisk helsevern for barn og unge, og barnevernet lokalt, men kan ikke gi den tilstrekkelige behandlingen for de barna med de alvorligste problemene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:

Regjeringens forebyggings- og behandlingsreform vil legges frem i form av en stortingsmelding ila 2023. En av målsettignene er å tilby rask og effektiv hjelp, og unge har en særlig høy prioritet i dette arbeidet. også regjeringens opptrappingsplan for psykisk helse vil ha fokus på tilbudet for barn og unge med rusavhengighet/rusproblemer.

Barn og unge med alvorlig rusavhengighet har rett til helsehjelp og et godt behandlingstilbud også i spesialisthelsetjenesten. For pasienter under 18 år er det viktig å etablere gode samarbeidsrelasjoner med barne- og ungdomspsykiatrien. Det er psykisk helsevern for barn og unge som har behandlingsansvar for alvorlige psykiske lidelser for denne pasientgruppen.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

97 Rammeoverføringer for BPA brukere

Heimdal Arbeiderlag

Forslag:

Arbeiderpartiet må sørge for rammeoverføringer til kommunene som gir like rettigheter og muligheter for BPA brukere uansett hvor i landet man bor

Begrunnelse:

Det er i dag for store ulikheter mellom kommunene vedrørende mulighetene til å benytte BPA ordningen som det likestillingsverktøyet det skal være. Uavhengig av hvor i landet man bor skal muligheten være de samme - til å ta utdannelse, delta på politiske møter, delta på kulturelle og sosiale arrangementer, for å nevne noen eksempler. Slik er det ikke i dag, og her må det sørges for statlige midler for å utjevne forskjellene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
16. desember 2022 la BPA-utvalget frem NOU 2021:11 "Selvstyrt er velstyrt". Rapporten vil danne et grunnlag for det videre arbeid med BPA-ordningen. Det vises i den anledning til Hurdalsplattformen der det heter at regjeringen vil " Vidareutvikle brukarstyrt personleg assistanse (BPA) som eit viktig verktøy for å sikre alle menneske deltaking og likestilling i samfunnet". Høringsnotat hadde frist 1. juli 2022.

Regjeringen har ikke tatt endelig stilling til forslagene i NOUen.

NOU om inntektssystemet til kommunene skriver følgende: "Det har de senere årene vært en økning i kommunenes utgifter til pleie og omsorg, og økningen har vært sterkest i pleie- og omsorgstjenester til de yngre aldersgruppene. En rapport fra KS viser at nesten hele veksten i utgiftene til pleie og omsorg de siste fem årene kom i aldersgruppen under 80 år. I rapporten pekes det på at det er mange forklaringer på kostnadsveksten innenfor pleie- og omsorgssektoren, blant annet forklarer samhandlingsreformen og reform om brukerstyrt personlig assistanse noe av veksten i kommunale oppgaver og utgifter. En generelt underliggende vekst i utgiftene til pleie og omsorg for alle kommuner vil ikke kunne løses gjennom kriterier i kostnadsnøkkelen, men vil være et spørsmål om samlet økonomisk ramme for sektoren som helhet "Alle oppgaver som pålegges kommunene gjennom lov skal fullfinansieres i tråd med intensjonen til kommuneloven. BPA er eksempel på en noen av de mest detaljerte styringskravene staten stiller til kommunene. Som følge av at inntektssystemet for kommunene ikke fanger opp kostander til ressurskrevende tjenester godt nok for personer under 67 år ble det for snart 20 års siden opprettet en toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester som tar deler av kommunenes kostnader (80 pst.). Arbeiderpartiet har vært bekymret for utviklingen av ordningen og regjeringen har varslet en gjennomgang av ordningen og nylig påbegynt denne. Denne må ses i sammenheng med den helhetlige gjennomgangen av inntektssystemet til kommunene. Avhengig av graden inntektssystemet klarer å fange opp helsebehovene til denne gruppen vil toppfinansieringsordningen trenge justering.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

106 BPA som statlig ordning
Flatåsen Arbeiderlag

Forslag:
Ansvar og finansiering av BPA må overføres fra helse og omsorgstjenesteloven til staten.

Begrunnelse:
Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) er et av de viktigste virkemidlene for å øke likestilling for mange funksjonshemmede. Det er store forskjeller fra kommune til kommune i vurdering av timebehov, egenandelsatser og lokale begrensninger. Statsforvalteren omgjør eller opphever 40% av klagesakene på BPA. Likestilling kan ikke avhenge av kommunen du bor i, men må være lik i hele landet. Likestilling er ikke en helse eller omsorgsoppgave.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
16. desember 2022 la BPA-utvalget frem NOU 2021:11 "Selvstyrt er velstyrt". Rapporten vil danne et grunnlag for det videre arbeid med BPA-ordningen. Det vises i den anledning til Hurdalsplattformen der det heter at regjeringen vil " Vidareutvikle brukarstyrt personleg assistanse (BPA) som eit viktig verktøy for å sikre alle menneske deltaking og likestilling i samfunnet". Høringsnotat hadde frist 1. juli 2022.

Regjeringen har ikke tatt endelig stilling til forslagene i NOUen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

154 En sterkere ambulansetjeneste

Alver Arbeiderparti

Forslag:
Bevilge flere midler til ambulansetjenesten, slik at de skal kunne gi et godt tjenestetilbud både i bynære områder og i distriktsområder.

Begrunnelse:
Ambulansetjenesten er en svært viktig del av et moderne helsevesen, og så mye mer enn kun transport av pasienter fra A til B. God og riktig behandling i ambulansen gir bedre prognoser for pasientene, kan gi færre liggedøgn på sykehuset, og på den måten bidra både til bedre livskvalitet og til lavere utgifter andre steder i helse- og trygdesystemet. Desverre er ambulansetjenesten altfor mange steder preget av innsparingskrav og ressursmangel. I oktober 2022 ble det kjent at Helse Bergen går mot en budsjettsunderskudd på 220 millioner kroner, og at bevilgningene som er foreslått i statsbudsjettet vil føre til et innsparingskrav på nærmere 500 millioner kroner i Helse Bergen i 2023. De foreslåtte innsparingstiltakene i akuttmedisinsk avdeling i Helse Bergen er alle definert som tiltak med høy risiko. De vil øke presset på de ansatte, og vernetjenesten og tillitsvalgte er sterkt bekymret for konsekvensene for både ansatte og pasienter. Kutt i antallet ambulanser vi gi økt antall samtidighetskonflikter, vansker med å avvikle nødvendige spisepauser på lange vakter, og i verste fall også gi økt ventetid for pasienter som har behov for akutt hjelp. Det vil bli økt behov for utrykningskjøring, som er noe av det mest riskable ambulansetjenesten gjør. Risikoen for å gjøre feil øker, både hos den som behandler pasienten og hos den som kjører ambulansen. Dette skjer samtidig som Stortinget har vedtatt at kravet til responstider i ambulansetjenesten skal lovefestes. Lovfestet responstid er en fin tanke, men den løser ingenting. Ambulansearbeidere gjør alt i sin makt for å nå frem til pasienten raskt, men det er begrenset hvor raskt de kan kjøre. Løsningen på responstiden er enkel; bevilg mer penger til tjenesten. Men nok penger vil de kunne sette inn de ressursene som er nødvendig for at pasientene skal få god og rask hjelp.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Spesialisthelsetjenesten finansieres i dag gjennom en ordnings med basisbevilgning og med

bevilgninger basert på aktivitet. Det er ikke satt aktivitetsmål for de prehospitale tjenestene, slik at de utelukkende finansieres over basisbevilgningen. Regjeringen har økt basisbevilgningen til 60 % mot tidligere 50 %. Dette gjør at sykehusene har større rom til å prioritere nødvendige tjenester. Regjeringen er godt i gang med å sikre gode responstider. Det har vært og er fortsatt en utfordring med å skaffe nok kvalifisert personell til å jobbe i ambulansetjenesten særlig på de små basene. Det er derfor tatt grep både innen utdanning og autorisasjon av ambulansepersonell. Men det kommer til å ta tid for å få utdannet nok personell.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

157 En sterkere ambulansetjeneste

Vaksdal Arbeiderparti

Forslag:

Ambulansetjenesten er en svært viktig del av et moderne helsevesen, og så mye mer enn kun transport av pasienter fra A til B. God og riktig behandling i ambulansen gir bedre prognoser for pasientene, kan gi færre liggedøgn på sykehuset, og på den måten bidra både til bedre livskvalitet og til lavere utgifter andre steder i helse- og trygdesystemet. Desverre er ambulansetjenesten altfor mange steder preget av innsparingskrav og ressursmangel.

Framlegg:

- Bevilge flere midler til ambulansetjenesten, slik at de skal kunne gi et godt tjenestetilbud både i bynære områder og i distriktsområder.

Begrunnelse:
I oktober 2022 ble det kjent at Helse Bergen går mot en budsjettsunderskudd på 220 millioner kroner, og at bevilgningene som er foreslått i statsbudsjettet vil føre til et innsparingskrav på nærmere 500 millioner kroner i Helse Bergen i 2023. De foreslåtte innsparingstiltakene i akuttmedisinsk avdeling i Helse Bergen er alle definert som tiltak med høy risiko. De vil øke presset på de ansatte, og vernetjenesten og tillitsvalgte er sterkt bekymret for konsekvensene for både ansatte og pasienter. Kutt i antallet ambulanser vi gi økt antall samtidighetskonflikter, vansker med å avvikle nødvendige spisepauser på lange vakter, og i verste fall også gi økt ventetid for pasienter som har behov for akutt hjelp. Det vil bli økt behov for utrykningskjøring, som er noe av det mest riskable ambulansetjenesten gjør. Risikoen for å gjøre feil øker, både hos den som behandler pasienten og hos den som kjører ambulansen. Dette skjer samtidig som Stortinget har vedtatt at kravet til responstider i ambulansetjenesten skal lovefestes. Lovfestet responstid er en fin tanke, men den løser ingenting. Ambulansearbeidere gjør alt i sin makt for å nå frem til pasienten raskt, men det er begrenset hvor raskt de kan kjøre. Løsningen på responstiden er enkel; bevilg mer penger til tjenesten. Men nok penger vil de kunne sette inn de ressursene som er nødvendig for at pasientene skal få god og rask hjelp.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Spesialisthelsetjenesten finansieres i dag gjennom en ordnings med basisbevilgning og med bevilgninger basert på aktivitet. Det er ikke satt aktivitetsmål for de prehospitale tjenestene, slik at de utelukkende finansieres over basisbevilgningen. Regjeringen har økt basisbevilgningen til

60 % mot tidligere 50 %. Dette gjør at sykehusene har større rom til å prioritere nødvendige tjenester. Regjeringen er godt i gang med å sikre gode responstider. Det har vært og er fortsatt en utfordring med å skaffe nok kvalifisert personell til å jobbe i ambulansetjenesten særlig på de små basene. Det er derfor tatt grep både innen utdanning og autorisasjon av ambulansepersonell. Men det kommer til å ta tid for å få utdannet nok personell.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

175 En sosial ruspolitikk

AUF i Trøndelag

Forslag:

Gjennomføre en sosialdemokratisk rusreform med en generell avkriminalisering for alle. Det skal ikke åpnes for mer bruk av tvang overfor personer som blir tatt for bruk av ulovlige rusmidler enn det som følger av gjeldende helselovgivning. Øke finansieringen til de kommunale rådgivende enhetene. De kommunale enhetene for russaker bør også omfatte tung og gjentatt bruk av alkohol.

Begrunnelse:
Rusavhengighet er et helseproblem, og må behandles som det. Ruspolitikken må sette den enkeltes rett til et verdig helsetilbud i sentrum. Ingen bør straffes for å være syk, og ruspolitikken bør legges opp slik at alle som bruker ulovlige rusmidler, reelt sett har samme tilgang til offentlige helsetjenester og velferdstilbud som andre. Levealderen for personer med rusavhengighet anslås å være 20 år kortere for menn og 15 år kortere for kvinner. For 6 av 10 skyldes dødeligheten somatisk sykdom. Rusavhengighet må anerkjennes som et helseproblem og ses i sammenheng med pasientens fysiske og psykiske helse, og behandles deretter.

Straff og frykt for straff har vist seg å stå i veien for hjelpesøkende atferd, slik at enkeltmennesker ikke får den hjelpen de har behov for før rusavhengigheten har fått vokse/utvikle seg/blitt større/mer alvorlig. Kriminalisering har ført til at personer med rusproblemer behandles dårligere enn andre pasientgrupper. Avkriminalisering av bruk og besittelse og kjøp av mindre mengder ulovlige rusmidler til eget bruk er derfor en forutsetning for å kunne yte den enkelte best mulig helsehjelp. Avkriminalisering støttes av Helsedirektoratet, Barneombudet, Advokatforeningen, Riksadvokaten, Psykologforeningen, Norges institusjon for menneskerettigheter og anbefales av et samlet FN-apparat, inkludert FNs høykommisær for menneskerettigheter og Verdens Helseorganisasjon.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet vedtok på landsmøte 2021 å ikke gå inn for en generell avkriminalisering, men en sosialdemokratisk rusreform, der personer med tung rusavhengighet skal møtes med hjelp og behandling istedenfor strafferettslige reaksjoner.

Regjeringens forebyggings- og behandlingsreform vil legges frem i form av en stortingsmelding ila 2023. Forslag til lovendringer eller budsjettvedtak vil fremmes på samme tid så langt det er

mulig. I 2023 ble det bevilget 2 mill. kroner for å følgeevaluere rusenhetene for å vurdere om formålet med enhetene oppnås.

Et straffeprosessuelt tvangsmiddel kan bare benyttes når det er forholdsmessig. Det er ingen planer om å utvide dette overfor personer som blir tatt for bruk og besittelse av illegale rusmidler.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

210 Den sosiale ruspolitikken

AUF i Oslo

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Gjennomføre en sosialdemokratisk rusreform med en generell avkriminalisering for alle
- At det ikke åpnes for mer bruk av tvang overfor personer som blir tatt for bruk av ulovlige rusmidler enn det som følger av gjeldende helselovgivning.
- Gjennomføre en utredning om hvorvidt politiets avdekkende rolle ved bruk og besittelse av eget bruk er rusforebyggende
- Øke finansieringen til de kommunale rådgivende enhetene
- Se på andre alternative fordelingsnøkkel til de kommunale rådgivende enhetene slik at mindre kommuner også får tilstrekkelig med økonomisk støtte.
- At det tilrettelegges for flere møter mellom hver enkelt bruker og den kommunale rådgivende enheten, som en erstatning for ruskontrakter
- At de kommunale enhetene for russaker også kan omfatte tung og gjentatt bruk av alkohol
- Avvikle ruskontrakter
- Tilrettelegge for at flere kommuner tar i bruk brukerrom der det både kan røykes og injiseres ulovlige rusmidler og sikre at denne tjenesten utvides til flere regioner.
- Lovfeste retten til sosialfaglige oppfølgende tjenester i kommunene
- Tilrettelegge for at flere kommuner får muligheten til å ansette en SLT-koordinator
- Utvide distribusjonen av Nalokson for rusavhengige, og gi politiet mulighet til å distribuere dette.
- Sikre at LAR blir tilgjengelig for flere, og det det legges mer vekt på rehabiliterende tiltak som gjør at flere skaffer seg bolig og kommer seg ut i arbeid.
- Gjennomføre substitusjon av alle alvorlige avhengigheter.
- Gjennomføre en mer målrettet innsats for forebygging av rus rettet mot grupper med dårlig sosioøkonomiske kår.
- Gjøre heroinassistert behandling permanent i Norge og utvide ordningen til å omfatte de store byene
- Øke satsingen på tiltak for å øke inkludering og sosial deltagelse for ungdom med rusproblemer.
- Øke kapasiteten og etablere flere rusmestringsenheter i Kriminalomsorgen slik at flere innsatte med rusproblemer får raskere hjelp av kvalifisert helsepersonell.

Begrunnelse:
Rusavhengighet er et helseproblem, og må behandles som det. Ruspolitikken må sette den

enkeltes rett til et verdig helsetilbud i sentrum. Ingen bør straffes for å være syk, og ruspolitikken bør legges opp slik at alle som bruker ulovlige rusmidler, reelt sett har samme tilgang til offentlige helsetjenester og velferdstilbud som andre. Levealderen for personer med rusavhengighet anslås å være 20 år kortere for menn og 15 år kortere for kvinner. For 6 av 10 skyldes dødeligheten somatisk sykdom. Rusavhengighet må anerkjennes som et helseproblem og ses i sammenheng med pasientens fysiske og psykiske helse, og behandles deretter.

Straff og frykt for straff har vist seg å stå i veien for hjelpesøkende atferd, slik at enkeltmennesker ikke får den hjelpen de har behov for før rusavhengigheten har fått vokse/utvikle seg/blitt større/mer alvorlig. Kriminalisering har ført til at personer med rusproblemer behandles dårligere enn andre pasientgrupper. Avkriminalisering av bruk og besittelse og kjøp av mindre mengder ulovlige rusmidler til eget bruk er derfor en forutsetning for å kunne yte den enkelte best mulig helsehjelp. Avkriminalisering støttes av Helsedirektoratet, Barneombudet, Advokatforeningen, Riksadvokaten, Psykologforeningen, Norges institusjon for menneskerettigheter og anbefales av et samlet FN-apparat, inkludert FNs høykommisær for menneskerettigheter og Verdens Helseorganisasjon. Som enhver politisk sak er det viktig å evaluere hvorvidt politikken virker etter sin hensikt. Derfor bør det gjennomføres en utredning om hvorvidt politiets avdekkende rolle ved bruk og besittelse av doser til eget bruk har vært rusforebyggende. Samtidig er det viktig at samfunnet fortsatt sender et tydelig signal på at ulovlig rusmiddelbruk er uakseptabelt, og at politiet er sikret mulighet til å avdekke rusmiddelbruk og distribusjon og etterforske selgere Arbeiderpartiet ønsker at kommunene skal settes i stand til å gjennomføre en god oppfølging og rehabilitering av rusavhengige, samt et oppsøkende forebyggende arbeid. Derfor er det ønskelig å støtte opp under de kommunene som har innført brukerrom i kommunen, og videreutvikle det tilbudet i hele landet. Vi ser også et behov for å styrke den kommunale rusforebyggende innsatsen. Særlig er det viktig å løfte frem de sosialfaglige oppfølgende tjenestene, de kommunale enhetene for russaker og gjennomgå arbeidet med de kommunale rådgivningsorganene- med mål om en mer rettferdig fordelingsnøkkel, flere møter og øke finansieringen.

Samtidig bør man øke innsatsen for at folk kan komme seg ut av et rusproblem. Det må sikres mer midler til behandling av rusavhengighet og ettervern. Flere må få tilgang til LAR-behandling, og R-en i LAR må styrkes, slik at vi sikrer at folk er i stand til å skaffe seg bolig og komme seg ut i arbeid. Arbeiderpartiet ønsker også å gjøre Nalokson som en del av rehabiliteringsprogrammet, og gi politiet mulighet til å distribuere dette. Alle alvorlige avhengigheter bør få tilbud om substitusjon, også alkohol. Et godt eksempel på tiltak som gir mange mulighet til å komme seg ut av avhengighet, har vært Heroinassistert behandling. Denne ordningen bør gjøres permanent og tilgjengelig i flere kommuner. Man bør særlig øke satsingen på behandling av ungdom med rusproblemer, med konstruktive tiltak som tar sikte på å øke inkludering og sosial deltagelse.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Noen av AUF i Oslos forslag sammenfaller med Oslo Arbeiderpartis standpunkt, andre fraviker. Oslo Arbeiderparti mener rusavhengighet er en sykdom som må møtes med helsehjelp. Det er behov for en ny retning i ruspolitikken. Oslo Arbeiderparti støtter derfor rusreformutvalget og en avkriminalisering av besittelse og bruk av narkotiske stoffer. Narkotika skal fortsatt være forbudt og ikke legalisert. Salg og omsetning av narkotiske stoffer skal fortsatt være kriminelt.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vedtok på landsmøte 2021 å ikke gå inn for en generell avkriminalisering, men en sosialdemokratisk rusreform, der personer med tung rusavhengighet skal møtes med hjelp og behandling istedenfor strafferettslige reaksjoner.

Regjeringens forebyggings- og behandlingsreform vil legges frem i form av en stortingsmelding ila 2023. Forslag til lovendringer eller budsjettvedtak vil fremmes på samme tid så langt det er mulig. I 2023 ble det bevilget 2 mill. kroner for å følgeevaluere rusenhetene for å vurdere om formålet med enhetene oppnås.

Et straffeprosessuelt tvangsmiddel kan bare benyttes når det er forholdsmessig. Det er ingen planer om å utvide dette overfor personer som blir tatt for bruk og besittelse av illegale rusmidler. Helsedirektoratet har i 2022 publisert ny faglig retningslinje for LAR. Økt brukermedvirkning, økt grad av individuelle vurderinger og flere legemidler er blant endringene i den nye retningslinjen. Regjeringen har besluttet å iverksette et prøveprosjekt med heroinassistert behandling (HAB) som del av legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Prøveprosjektet har 5 års varighet, med oppstart i 2021 i Oslo og Bergen I budsjettet for 2023 er det bevilget 14 mill. kroner til igangsetting av et forskningsprosjekt på substitusjonsbehandling ved avhengighet til benzodiazepiner og sentralstimulerende rusmidler.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

217 Krafttak for å forebygge demens og styrke demensomsorgen

Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag

Forslag:
Arbeiderpartiet vil ta et krafttak for å forebygge demens og styrke demensomsorgen. Vi er ikke forberedt på den enorme folkehelse- og omsorgsutfordringen som demens er, og nå tiden for å trappe opp innsatsen.

I overkant av 100.000 nordmenn lider av demens. 400.000 er nær pårørende til en med demens. Antallet demenssyke vil trolig fordoble seg i løpet av 28 år. For første gang kommer det gledelige nyheter om at det kan være mulig å finne en kur mot demens. Å forske er livsviktig. Forskning er det eneste som kan stoppe demens, og vi skal derfor intensivere vår ambisjon om å ta en internasjonal lederrolle i forskningsinnsatsen.

Det gjøres mye bra innen demensomsorgen. Men det er mye mer som kan gjøres bedre. Ifølge Nasjonalforeningen for folkehelse er det fortsatt bare halvparten av demenssyke som har fått diagnose, kun 1 av 3 som får tilbud om dagaktivitet og under 10 % som får tilgang på viktig teknologi, som GPS.

Dyktig helsepersonell gjør en fantastisk jobb, men det er allerede nå for få av dem. Bemanningssituasjonen er vanskelig mange steder, og må styrkes. Kommunene sier at de ikke er forberedt, og vi må gjøre kommunene i stand til å ivareta sine oppgaver innen demensomsorg.

En stor andel av omsorgsinnsatsen for demente utføres av pårørende. Mange ønsker å være der for sine nærmeste, men mangel på støtte gjør at pårørende må gi opp jobb og mange blir også syke selv av belastningen. Ulønnet omsorgsarbeid utgjør også et likestillingsproblem, som

må adresseres. Vi er helt avhengig av den frivillige omsorgsinnsatsen som gjøres av pårørende. Derfor må vi også som en del av dette vurdere å øke antallet omsorgsdager arbeidstakere gis rett til permisjon.

Tilbud som gis er ofte tilpasset den som er syk, med for liten vektlegging av behovet til den pårørende. Tilbud om aktivitet og avlastning må også tilpasses pårørendes behov, og ha søkelys på at pårørende holder seg frisk og beholder muligheten til å være yrkesaktiv.

I undersøkelser om det å være pårørende oppgir mange at noe av det mest krevende er kontakt med offentlige tjenester. Vi vil bedre dette, ved at det skal bli enklere å få kontakt, støtte og oppfølging. Mange mennesker kommer aldri til å bli frisk av demens.

Men de kan fortsatt ha et meningsfulle liv. For millioner av mennesker verden kan vår innsats på forskning gi fortsatt håp om at de kan bli friske.

Vår viktigste oppgave er å gi mennesker trygghet for velferdstjenester.

- Styrke satsningen på forskning, og intensivere ambisjonen om at Norge skal ta en internasjonal lederrolle innen forskning på demens
- Trappe opp innsatsen på forebygging og folkehelse for å bekjempe demens
- Sørge for at flere gis tidlig diagnose, og slik sikres riktig hjelp og oppfølging
- Utvikle og gi bedre tilgang til teknologi
- Sikre god bemanning i demensomsorgen, og utdanne og rekruttere nok helsepersonell
- Sørge for at demente gis aktivitetstilbud, både de som bor hjemme og de som bor på institusjon
- Gjennomføre flere offentlige opplysningskampanjer om demens
- Styrke støtte til pårørende, og gjøre det enklere å få kontakt, støtte og oppfølging
    - Øke antallet dager arbeidstakere har rett til permisjon for å gi nødvendig omsorg til foreldre, ektefelle, samboer eller registrert partner.
- Styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner som jobber med demens
- Lage en egen uttalelse om demens på landsmøtet

Begrunnelse:
Demens er en av våre største helse- og omsorgsutfordringer.

I overkant av 100. 000 nordmenn lider av demens. I løpet av de 28 år forventes det at antallet demenssyke vil fordobles. Derfor må vi trappe opp satsingen på forskning, forebygging av demens og demensomsorg. I overkant av 100. 000 nordmenn lider av demens. I løpet av de 28 år forventes det at antallet demenssyke vil fordobles.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslagene.

Sentralstyrets merknad:
I Hurdalsplattformen har vi varslet at regjeringen vil styrke lavterskeltjenester til personer med demens, blant annet gjennom å øke bruken av demenskoordinatorer og økt satsing på dagaktivitetstilbud for personer med demens. Vi følger også opp Demensplan 2025 hvor målet er et mer demensvennlig samfunn. Dette er et mål som gjelder alle samfunnsområder, og som

krever at vi jobber bredt, både med omgivelser, holdninger og kunnskap. Opplæring til ansatte og til pårørende er en viktig del av planen. I tillegg vil bo trygt hjemme reformen trygge hjemmeboende med demens og deres pårørende, gjennom en rekke innsatsområder (herunder botilpasning, velferdsteknologi, pårørendestøtte og kompetansegeving av helsepersonell).

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

218 Fjern aldersgrensen for mammografiscreening

Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag

Forslag:

- Intensivere målrettet innsats for å øke deltagelsen i Mammografiprogrammet for grupper som ikke er nådd. Et særlig fokus må legges inn mot innvandrerbefolkningen.
- Fjerne aldersgrensen for mammografiscreening, slik at kvinner over 69 år også gis tilbud
- Vurdere å gjøre mammografiscreening gratis, slik at økonomi ikke er avgjørende for hvorvidt man benytter seg av livsviktig helsetilbud

Begrunnelse:
Brystkreft er den vanligste kreftformen blant kvinner i den vestlige verden. Mammografiprogrammet tilbys i dag til kvinner i alderen 50-69 år. Ca. 82 prosent av alle som får brystkreft er over 50 år, mens tilbudet for mammografiundersøkelse slutter i en alder av 69 år. Forventet levealder for kvinner i Norge er 85 år, og svært mange av dagens 69-åringer har i dag god helse og lever flere sunne år. Vi må gi kvinner et godt helsetilbud hele livet, og sørge for at lever gode liv. Derfor bør ikke mammografiscreening ha en øvre aldersgrense.

Oppmøteprosenten ved de 17 brystsentrene i Mammografiprogrammet viser at det i 2010-2020 var 75 % oppmøte for ikke-innvandrere og 57% oppmøte for innvandrere. For å øke deltakelsen i de gruppene som ennå ikke er nådd, er det nødvendig med spesiell og målrettet innsats for å informere om viktighetn av mammografi.

Ingen kvinner bør være forhindret fra å kunne ta mammografiscreening av økonomiske årsaker. Derfor bør den også vurderes å gjøres gratis.

Kvinnehelse er et viktig likestillingsspørsmål, og det er store forskjeller mellom kjønnene når det gjelder helse. Dette må synliggjøres og bekjempes. Derfor er også tilgang til mammografi for alle kvinner et viktig tiltak for å sikre likeverdige helsetilbud.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Det er ifølge Helsedirektoratet per i dag ingen offentlig anbefaling om mammografiscreening utenfor aldersgruppen 50–69 år. Dette er i tråd med europeiske retningslinjer og anbefalinger fra Verdens helseorganisasjon. Hovedforklaringen på at mammografiscreening ikke er et tilbud til kvinner yngre enn 50 år og/eller eldre enn 69 år i Norge, er at det hittil ikke har vært god

vitenskapelig dokumentasjon på at et slikt tilbud har tilstrekkelig nytteverdi. En mammografiundersøkelse koster i dag 400 kroner. Det er ingen uttalte ambisjoner for regjeringen å prioritere å redusere dette i kommende helse- og omsorgsbudsjetter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

219 Fjern aldersgrensen for livmorhalsprøve

Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag

Forslag:

- Fjern den øvre aldersgrensen for livmorhalsprøve, og gi også tilbud om celleprøve til kvinner over 69 år.

Begrunnelse:
Hvert år får ca. 400 kvinner påvist livmorhalskreft. I fjor fikk 345 kvinner påvist livmorhalskreft, og 79 av dem døde. I dag får kvinner i alderen 25–69 år tilbud om regelmessig celleprøvetaking, og både jenter og gutter vaksineres mot HPV-viruset, som er den vanligste årsaken til livmorhalskreft. Vaksinasjonen har høy nøyaktighet og er svært effektiv. Ved vaksinering og screening kan vi utrydde livmorhalskreft. Samtidig bør gynekologisk celleprøvetaking for å påvise livmorhalskreft ikke ha aldersgrense.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:

Livmorhalsprogrammet er et screeningprogram, hvor man systematisk undersøkelser friske mennesker – for å oppdage sykdom eller forstadier før symptomer viser seg. Ved å ta livmorhalsprøve kan celleforandringer oppdages og behandles, og risiko for livmorhalskreft vil reduseres. Det foreligger per nå ingen faglig anbefaling om å øke øvre aldersgrensen i livmorhalsprogrammet (screening). Dersom en kvinne over 69 år ønsker å ta celleprøve fra livmorhalsen eller har mistanke om livmorhalskreft har kvinnen naturligvis rett på dette. Det kan gjøres hos både fastlege og gynekolog.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

223 Ikke kutt i investeringstilskuddet

Askøy Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet mener at investeringstilskuddet for omsorgsboliger, sykehjemsplasser og andre bygg for levering av helsetjenester ikke må kuttes.

Begrunnelse:
I årets statsbudsjett er det foreslått et kutt i investeringstilskuddet for omsorgsboliger, sykehjemsplasser og andre bygg for levering av helsetjenester. Dette er en ordning som har eksistert siden 2008.

Dette er et kutt som går utover botilbudet til utviklingshemmede, en gruppe mennesker i dette landet som altfor ofte blir nedprioritert, stigmatisert og glemt. Mennesker med funksjonsnedsettelser må ha like muligheter for å ha en bolig som de kan kalle for sitt hjem og ikke bli sendt på institusjon.

Rapporten «Utviklingshemmedes bosituasjon 2021» sier at omtrent 20% av voksne utviklingshemmede i Norge bor hjemme hos familien, og at svært få av de over 25- år gjør det fordi de vil, men at de er tvunget til det pga. mangelen på alternativer. Mange har allerede planer om nye boligprosjekt, om dette kuttet vedtas faller disse planene i grus.

Det er et kutt som går utover byggingen av nye sykehjemsplasser for eldre og det samtidig som vi vet at en eldrebølge er på vei. Endringer i demografien krever omstilling. Burker vi Askøy kommune som eksempel, har kommunen 320 institusjonsplasser/omsorgsboliger i dag, men skal kommunen være på samme nivå om 10- år så trenge vi en dobling av antall institusjonsplasser/omsorgsboliger. Vi trenger forutsigbarhet i finansieringen når vi skal planlegge for fremtiden, omsorgstjenestene er allerede under sterkt press.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Er ivareteke i statsbudsjettet

Sentralstyrets merknad:
I budsjettenigheten med SV ble det lagt inn investeringstilskudd til heldøgns omsorgsboliger med en ramme tilsvarende investeringstilskudd til ca. 500 heldøgns omsorgsplasser. Bevilgningen for 2023 over helse- og omsorgsbudsjettet er på 95 mill. kroner, som utgjør 10% av den totale tilsagnsrammen på 950 mill. kroner (tilsagnsfullmakt) som kommer til utbetaling over seks år. Dette er tilskudd som kommunene søker på hos husbanken og som kan gå til både rehabilitering av eksisterende plasser og til nybygging for å skifte ut eldre heldøgns omsorgsplasser og for å øke antall heldøgns omsorgsplasser i kommunene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

245 Reseptfri kvinnehelse
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Piller for menstruasjonsutsettelse og prevensjon skal kunne selges reseptfritt av apotek.

Begrunnelse:
I dag kan en kjøpe Viagra reseptfritt, med veiledning fra personell på apoteket. Det er ingen grunn til at P-piller og menstruasjonsutsettelsespiller må foreskrives av lege. Disse bør kunne

erverves på lik linje med Viagra. Det medfører mindre helserisiko knyttet til bruk av P-piller enn svangerskap.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Veiledning fra helsepersonell om prevensjon er viktig for å unngå risiko, og for å fange opp dem som kan få alvorlige bivirkninger. Det foreligger ikke tilstrekkelig kunnskap om både yngre og eldre kvinner bruker pillene riktig uten veiledning fra helsepersonell.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

250 Økt støtte til pårørende
Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:
- Sørge for bedre støtte- og avlastningstilbud som ivaretar pårørende, og som sikrer at menn og kvinner kan ta likt ansvar for ulønnet omsorgsarbeid
- Ha en helhetlig gjennomgang av ordningene for foreldre til syke barn og barn med særlige behov, med mål om å forenkle og styrke rettighetene til familiene.
- Utrede retten til fravær og behov for tilrettelegging for foreldre til syke barn eller barn med særlige utfordringer
- Sikre at alle har en koordinator som kan bidra med informasjon og tilrettelegging, samt støtte for pårørende gjennom sykdomsforløpet
- Forbedre ordningen med rett til permisjon i inntil 10 dager for å følge opp nære pårørende med at dette skal være lønnet permisjon, tilsvarende sykedager for barn.

Begrunnelse:
Mangelfulle offentlige tjenester gjør at en stor andel av omsorgsinnsatsen for syke og pleietrengende utføres av pårørende. Det er 800.000 pårørende i Norge, mens hele 1,5 millioner personer over 18 år gjør noe innsats. De legger ned 136.000 årsverk med omsorg hvert år, uten lønn, for å ta vare på sine næreste. Til sammenlikning er det i de kommunale omsorgstjenestene 142.000 årsverk.

Mange ønsker å være der for sine nærmeste, men mangel på støtte gjør at pårørende må gi opp jobb og mange blir også syke selv av belastningen. Strategien om at flest mulig eldre skal bo hjemme lengst mulig rammer særlig kvinner, som blir nødt til å ta et større omsorgsansvar. Ulønnet omsorgsarbeid utgjør et stort likestillingsproblem, hvor kvinner tar det største omsorgsansvaret. Kvinner blir trippelarbeidende og risikerer å svekke sin økonomiske selvstendighet pga. inntektstap og redusert pensjonsoppsparing.

Tilbud som gis er ofte tilpasset den som er syk, med for liten vektlegging av behovet til den som er frisk, slik at den også holder seg frisk og beholder muligheten til å være yrkesaktiv. Tilbud om aktivitet og avlastning må også tilpasses pårørendes behov. I undersøkelser om pårørende oppgir mange at noe av det mest krevende er kontakt med offentlige tjenester. Dette må bli bedre, ved at det skal bli enklere å faktisk få kontakt, støtte og oppfølging.

Dagens modell med tung vektlegging av familieomsorg er heller ikke bærekraftig inn i et framtidsbilde med mange flere eldre. I den nye Perspektivmeldingen fra regjeringen står det at «økt familieomsorg kan redusere personellbehovet og dermed avhjelpe utfordringene i helse- og omsorgstjenestene fremover». Dersom pårørende skal stå for like stor andel av omsorgen som i dag, må hver pårørende i gjennomsnitt gi minst dobbelt så mye omsorgstid som de gir nå. Det vil gå utover muligheten til å stå i jobb, livskvalitet og egen helse for pårørende. I mange pårørendegrupper finnes det ingen «restkapasitet» og vi kan ikke belage oss på pasientens nærmeste for å løse helse-og omsorgsutfordringene. Dette må være et ansvar for fellesskapet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Også vedtatt av årsmøtet i Oslo Arbeiderparti

Sentralstyrets merknad:
En lovfestet rett til barnekoordinator ble innført 1. august 2022, og det ble innført harmoniserte og styrkede regler om samordning og samarbeid mellom velferdstjenestene for familer med syke barn.

Regjeringen vil i tråd med Hurdalsplattformen sikre pasienter med langvarige psykiske problemer og/eller rusproblemer rett til en koordinator som skal sørge for nødvendig oppfølging og samordning av tjenestetilbudet (følges opp i opptrappingsplan psykisk helse).

I helse- og omsorgsbudsjettet 2022-2033 styrkes tilskuddsordningen helhetlig støtte til pårørende med krevende omsorgsoppgaver med 10 mill. kroner. Det foreligger en pårørendestrategi og handlingsplan som gjelder for 2021–2025 og skal samlet bidra til å løfte pårørendes situasjon.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

253 Økt forskning på kvinnehelse
Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:
- At det skal brukes flere midler og ressurser til å forske på kvinnehelse
- At det skal brukes mer tid på å snakke om kvinnehelse i lege og medisinstudiet
- Skaffe mer kunnskap om kvinner med flerkulturell bakgrunn sin helse og ha målretta tiltak rettet mot kvinner med flerkulturell bakgrunn
- At man skal fjerne momsen på bind og tamponger, og at det på offentlige institusjoner alltid skal ha sanitærprodukter tilgjengelig
- At alle kvinner skal få tilbud om gratis time hos gynekolog det året de fyller 25
- Opprette en kvinnehelseportal som skal være tilgjengelig både for kvinner selv og fagfolk som samler forskningsbasert kunnskap om kvinnehelse
- Få et nasjonalt kompetansesenter for Endometriose og Adenomyose ved Oslo universitetssykehus - Fastlegene skal kunne få kompetansen og utdannelsen til å kunne gjennomføre gynekologiske undersøkelser, slik at man ikke nødvendigvis må henvise til

spesialist

Begrunnelse:
Kvinner lever lenger enn menn, men opplever mer sykdom. Kvinner har mer angst, mer depresjon og flere kroniske lidelser enn menn. Kvinner er også overrepresenterte i statistikken over langtidssykemeldinger og uføretrygd. Det er vist gang på gang at man har for lite kunnskap og forskning på kvinnehelse. Norge er et mangfoldig land, og kvinner med flerkulturell bakgrunn kan møte på flere og annerledes helseutfordringer. Vi trenger kunnskap om hvordan bedre ivareta kvinner med flerkulturell bakgrunn sin helse. Alt for lenge har forskningen ikke tatt innover seg viktige kjønnsforskjeller. Arbeiderpartiet mener at dette er et stort hull i veien til likestilling.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Det er nedsatt et offentlig utvalg som skal vurdere tiltak for bedre ivaretakelse av kvinnershelse og kjønnsperspektiver i helse- og omsorgstjenestene, forskning og utdanning. Utvalget leverer sin innstilling i mars 2023. Denne skal følgesopp med en kvinnehelsestrategi i tråd med Hurdalsplattformen.

Helse- og omsorgsdepartementet finansierer forskning gjennom de fire regionale helseforetakene og gjennom Norges forskningsråd. Helse- og omsorgsdepartementet har prioritert forskning på kvinners helse hvert år siden 2004. Forskningsmidlene til dette har steget jevnt og ligger i år på om lag 20,5 millioner kroner til en strategisk satsing på kvinners helse og kjønnsperspektivet gjennom Forskningsrådet. Utover dette er det mange gode prosjekter innen kvinnesykdommer som blir finansiert over andre utlysninger i Forskningsrådet. Det er etablert et Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning ved Oslo universitetssykehus. I regjeringsplattformen har vi varslet at senteret skal styrkes og at vi skal sikre at senterets arbeid også systematiseres regionalt.

Helsedirektoratet anbefaler at de regionale helseforetakene samarbeider om å opprette en nasjonal kompetansetjeneste for endometriose og adenomyose. Det er RHFene som må vurdere om det er grunnlag for å sende søknad til Helsedirektoratet om godkjenning som nasjonal kompetansetjeneste.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

262 Sikre alle en god psykisk helse
AUF i Buskerud

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- Sikre at midler til forebyggende tiltak og til etablering av behandlingstilbud må fordeles over hele landet slik at det psykiske helsetilbudet er likt

- Styrke frivillige organisasjoner som jobber med psykisk helse, som for eksempel Rådgivning om spiseforstyrrelser (ROS)
- At helsesykepleier kan henvise direkte til psykolog
- Innføre obligatoriske timer hos helsesykepleier hvert skoleår
- Innføre en helsesykepleiernorm i tråd med Helsedirektoratets anbefaling
- Flytte ansvaret for skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom fra kommunene til fylkeskommunene
- Øke informasjonsflyten om psykologtilbud, innleggelser og rettigheter på grunnskolen og videregående skole
- Innføre prøveprosjekt med helsestasjon for gutter
- Forske mer på gutters psykiske helse
- Medikamentbruken til distriktspsykiatriske sentre (DPS) skal kartlegges fortløpende og registreres regelmessig med mål om å redusere forskrivning av medisiner
- Se på de økonomiske mulighetene studenter med kronisk og langvarige sykdommer har, og hvordan dette påvirker helse, kosthold og studiehverdagen.
- Satse ytterligere på forebyggende tiltak for studenters psykiske helse, blant annet arbeid mot ensomhet.
- Bevilge mer støtte til Studentskipnadenes helsetilbud.
- Styrke kompetansen om psykisk helse på utdanningsinstitusjonene.
- At alle studenter får tilbud om en sunn gratis frokost på studiestedet.
- Gi alle asylsøkere rett på psykisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten uavhengig av hvilken fase de er i, noe som også må gjelde ureturnerbare asylsøkere som har fått avslag på opphold

Begrunnelse:
Den negative økningen i antallet mennesker som sliter med psykiske utfordringer, møtes ikke med en tilsvarende økning i tilbud om oppfølging og behandling. Alle mennesker har rett til en god psykisk helse, og det er et samfunnsproblem at de som sliter psykisk ikke får den hjelpen de trenger, når de trenger den.

I dag spiller de sosioøkonomiske faktorene inn på hvilke tilbud og behandling man får. For Arbeiderpartiet skal alle, uavhengig av bosted, økonomiske forutsetninger og andre sosiologiske og sosioøkonomiske faktorer, få den samme gode utredningen, bli møtt med like kompetente ansatte, få muligheten til å påvirke sin egen behandling, få like nødvendig behandling og få tilpassa etterværnstiltak.

Skolehelsetjenesten er et av de viktigste lavterskeltilbudene vi har, både for å gi ungdom noen å snakke med hvis de har det vanskelig, men også ved å forebygge psykiske og fysiske vansker. I dag står skolehelsetjenesten ovenfor en del utfordringer. Døren til helsesykepleier er alt for ofte er stengt og tilbudet er veldig varierende fra skole til skole. Derfor ønsker Arbeiderpartiet å innføre en helsesykepleiernorm i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger, samtidig som dette følges opp med statlige øremerkede midler. Vi vil senke terskelen for å besøke skolehelsetjenesten. Derfor ønsker AUF å innføre obligatoriske timer hos helsesykepleier hvert skoleår.

Studenters psykiske helse blir gjennomgående nedprioritert. I følge FHI har mer enn én av fire studenter alvorlige psykiske plager. Samme undersøkelse viser også at én av fem studenter har tenkt på å ta sitt eget liv. Det er vi nødt til å gjøre noe med. Vi må bli bedre på forebyggelse av

psykiske plager, og tilby bedre helsehjelp hvis plagene er oppstått.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen. Buskerud AP er opptatt av barn og unges helse. Må se på helheten.

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen vil styrke tilbudet innen psykisk helse over hele landet og skal lage en opptrappingsplan for psykisk helse. Planen vil legges frem i 2023. Planen vil ha særlig oppmerksomhet på brede, forebyggende tiltak og på styrking av lavterskeltilbud i kommunene. Å skape mer sammenhengende tjenester for personer med langvarige og sammensatte utfordringer er også sentralt. Hovedvekten i opptrappingsplanen vil ligge på kommunale tjenester. Samtidig skal den bidra til å sikre økt kapasitet i spesialisthelsetjenesten, spesielt innen psykisk helsevern for barn og unge.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

276 En sosialdemokratisk og solidarisk rusreform

AUF i Buskerud

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- Gjennomføre en sosialdemokratisk rusreform med en generell avkriminalisering for alle
- At det ikke åpnes for mer bruk av tvang overfor personer som blir tatt for bruk av ulovlige rusmidler enn det som følger av gjeldende helselovgivning.
- Gjennomføre en utredning om hvorvidt politiets avdekkende rolle ved bruk og besittelse av eget bruk er rusforebyggende
- Øke finansieringen til de kommunale rådgivende enhetene
- Se på andre alternative fordelingsnøkkel til de kommunale rådgivende enhetene slik at mindre kommuner også får tilstrekkelig med økonomisk støtte.
- At det tilrettelegges for flere møter mellom hver enkelt bruker og den kommunale rådgivende enheten, som en erstatning for ruskontrakter
- At de kommunale enhetene for russaker også kan omfatte tung og gjentatt bruk av alkohol
- Avvikle ruskontrakter
- Tilrettelegge for at flere kommuner tar i bruk brukerrom der det både kan røykes og injiseres ulovlige rusmidler og sikre at denne tjenesten utvides til flere regioner.
- Lovfeste retten til sosialfaglige oppfølgende tjenester i kommunene
- Tilrettelegge for at flere kommuner får muligheten til å ansette en SLT-koordinator ? Utvide distribusjonen av Nalokson for rusavhengige, og gi politiet mulighet til å distribuere dette.
- Sikre at LAR blir tilgjengelig for flere, og det det legges mer vekt på rehabiliterende tiltak som gjør at flere skaffer seg bolig og kommer seg ut i arbeid.
- Gjennomføre substitusjon av alle alvorlige avhengigheter.

- Gjennomføre en mer målrettet innsats for forebygging av rus rettet mot grupper med dårlig sosioøkonomiske kår.
- Gjøre heroinassistert behandling permanent i Norge og utvide ordningen til å omfatte de store byene
- Øke satsingen på tiltak for å øke inkludering og sosial deltagelse for ungdom med rusproblemer.
- Øke kapasiteten og etablere flere rusmestringsenheter i Kriminalomsorgen slik at flere innsatte med rusproblemer får raskere hjelp av kvalifisert helsepersonell.

Begrunnelse:
Rusavhengighet er et helseproblem, og må behandles som det. Ruspolitikken må sette den enkeltes rett til et verdig helsetilbud i sentrum. Ingen bør straffes for å være syk, og ruspolitikken bør legges opp slik at alle som bruker ulovlige rusmidler, reelt sett har samme tilgang til offentlige helsetjenester og velferdstilbud som andre. Levealderen for personer med rusavhengighet anslås å være 20 år kortere for menn og 15 år kortere for kvinner. For 6 av 10 skyldes dødeligheten somatisk sykdom. Rusavhengighet må anerkjennes som et helseproblem og ses i sammenheng med pasientens fysiske og psykiske helse, og behandles deretter.

Straff og frykt for straff har vist seg å stå i veien for hjelpesøkende atferd, slik at enkeltmennesker ikke får den hjelpen de har behov for før rusavhengigheten har fått vokse/utvikle seg/blitt større/mer alvorlig. Kriminalisering har ført til at personer med rusproblemer behandles dårligere enn andre pasientgrupper. Avkriminalisering av bruk og besittelse og kjøp av mindre mengder ulovlige rusmidler til eget bruk er derfor en forutsetning for å kunne yte den enkelte best mulig helsehjelp. Avkriminalisering støttes av Helsedirektoratet, Barneombudet, Advokatforeningen, Riksadvokaten, Psykologforeningen, Norges institusjon for menneskerettigheter og anbefales av et samlet FN-apparat, inkludert FNs høykommisær for menneskerettigheter og Verdens Helseorganisasjon.

Som enhver politisk sak er det viktig å evaluere hvorvidt politikken virker etter sin hensikt. Derfor bør det gjennomføres en utredning om hvorvidt politiets avdekkende rolle ved bruk og besittelse av doser til eget bruk har vært rusforebyggende.

Samtidig er det viktig at samfunnet fortsatt sender et tydelig signal på at ulovlig rusmiddelbruk er uakseptabelt, og at politiet er sikret mulighet til å avdekke rusmiddelbruk og distribusjon og etterforske selgere.

Arbeiderpartiet ønsker at kommunene skal settes i stand til å gjennomføre en god oppfølging og rehabilitering av rusavhengige, samt et oppsøkende forebyggende arbeid. Derfor er det ønskelig å støtte opp under de kommunene som har innført brukerrom i kommunen, og videreutvikle det tilbudet i hele landet. Vi ser også et behov for å styrke den kommunale rusforebyggende innsatsen. Særlig er det viktig å løfte frem de sosialfaglige oppfølgende tjenestene, de kommunale enhetene for russaker og gjennomgå arbeidet med de kommunale rådgivningsorganene- med mål om en mer rettferdig fordelingsnøkkel, flere møter og øke finansieringen.

Samtidig bør man øke innsatsen for at folk kan komme seg ut av et rusproblem. Det må sikres mer midler til behandling av rusavhengighet og ettervern. Flere må få tilgang til LAR-behandling, og R-en i LAR må styrkes, slik at vi sikrer at folk er i stand til å skaffe seg bolig og komme seg ut i arbeid. Arbeiderpartiet ønsker også å gjøre Nalokson som en del av rehabiliteringsprogrammet, og gi politiet mulighet til å distribuere dette. Alle alvorlige avhengigheter bør få tilbud om

substitusjon, også alkohol. Et godt eksempel på tiltak som gir mange mulighet til å komme seg ut av avhengighet, har vært Heroinassistert behandling. Denne ordningen bør gjøres permanent og tilgjengelig i flere kommuner. Man bør særlig øke satsingen på behandling av ungdom med rusproblemer, med konstruktive tiltak som tar sikte på å øke inkludering og sosial deltagelse.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen. Presiserer at Buskerud Arbeiderparti er imot generell avkriminalisering.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vedtok på landsmøte 2021 å ikke gå inn for en generell avkriminalisering, men en sosialdemokratisk rusreform, der personer med tung rusavhengighet skal møtes med hjelp og behandling istedenfor strafferettslige reaksjoner.

Regjeringens forebyggings- og behandlingsreform vil legges frem i form av en stortingsmelding ila 2023. Forslag til lovendringer eller budsjettvedtak vil fremmes på samme tid så langt det er mulig. I 2023 ble det bevilget 2 mill. kroner for å følgeevaluere rusenhetene for å vurdere om formålet med enhetene oppnås.

Et straffeprosessuelt tvangsmiddel kan bare benyttes når det er forholdsmessig. Det er ingen planer om å utvide dette overfor personer som blir tatt for bruk og besittelse av illegale rusmidler. Helsedirektoratet har i 2022 publisert ny faglig retningslinje for LAR. Økt brukermedvirkning, økt grad av individuelle vurderinger og flere legemidler er blant endringene i den nye retningslinjen. Regjeringen har besluttet å iverksette et prøveprosjekt med heroinassistert behandling (HAB) som del av legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Prøveprosjektet har 5 års varighet, med oppstart i 2021 i Oslo og Bergen I budsjettet for 2023 er det bevilget 14 mill. kroner til igangsetting av et forskningsprosjekt på substitusjonsbehandling ved avhengighet til benzodiazepiner og sentralstimulerende rusmidler.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

291 Tannhelse
Larvik Arbeiderparti

Forslag:
Tannhelse legges inn under en ny egenandelsordning 3. Pasienter med diagnoser må på sikt få gratis behandling.

Begrunnelse:
For mange er tannhelse en stor utfordring økonomisk. Tenner og helse hører tett sammen, og det bør være en sammenheng mellom egenandel helse og tenner. Dersom det lages en ny egenandelsordning 3, kan grensen være slik at det er mulig for majoriteten å gå til tannlegen, samtidig som «vanlig» årlig kontroll ikke kommer innunder denne. Refusjoner på tannhelsetilbudet er blitt dårligere under regjerningen Solberg, og dette må reverseres og bedres

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen. Ivaretatt i gjeldende politikk

Sentralstyrets merknad:
Som det er nedfelt i Hurdalsplattformen ønsker regjeringen en gradvis utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten med mål om å likestille den med andre helsetjenester. Tannhelseutvalget leverer sin rapport i 2024, skal foreta en helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten, herunder organisering, finansiering og lovverket inkludert regulering og rettigheter. Utvalget skal blant annet utarbeide og vurdere forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester, herunder modeller for egenandelstak.

I påvente av utredningen har regjeringen utvidet og styrket den offentlige tannhelsetjenesten. I budsjettavtalen med SV ble det for 2023 satt av 280 mill. kroner til å også sikre 50 prosent rabatt for tannhelsetjeneste for personer i alderen 23-26 i den offentlige tannhelsetjenesten (i budsjettenighet for 2022 gjorde ble det bevilget 168 mill. kroner til 50% for 21 og 22- åringene). Dette, i tillegg til andre styrkinger, er en unik og viktig utvidelse av det offentlige tannhelsetilbudet. Det når ut til en gruppe mennesker der svært mange lar være å oppsøke tannhelsetjenester på grunn av økonomi – i tillegg til at det har et viktig forebyggingsaspekt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

294 Bedre pasientsikkerhet

Larvik Arbeiderparti

Forslag:
Det opprettes et felles nordisk register for off. godkjente helsepersonell som har misbrukt sin stilling, eller mistet sin autorisasjon.

Begrunnelse:
Det er en stor utfordring innenfor helsevesenet at det er mulig å ta jobb i annet nordisk land selv om en har gjort alvorlige feil, har anmerkninger endog miste autorisasjonen. Dette går utover pasientsikkerheten. I dag finnes ingen felles plattform der dette kan sjekkes før ansettelse, og en ser at såkalte «nomadeleger» reiser rundt og får nye stillinger selv der alvorlige feil er begått. Dette gjelder alt helsepersonell. I Nordisk Råd har saken fått støtte, men her avventer en om nye regler fra EU virker. Dette ser ikke ut til å fungere godt nok. Et register må ivareta personvernet, og være avgrenset til alvorlige hendelser.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er et vedtak i Nordisk råd om et slikt register. Det er nå opp til det enkelte land å innføre særlovgivning som muliggjør slik informasjonsdeling. Dette arbeidet har gått treigt i alle de nordiske landene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

296 Fastlegeordningen må styrkes slik at rekruttering og stabil legedekning sikres

Larvik Arbeiderparti

Forslag:

Fastlegeordningen må styrkes slik at rekruttering og stabil legedekning sikres.

Begrunnelse:
Alt for mange mennesker på landsbasis er uten fastlege. I Larvik kommune er det tre tusen som står uten fastlege og det er meget bekymringsfullt. Kommunene har store kostnader og ekstrautgifter for å ivareta en viss grad av kvalitet og helsemessig forsvarlig behandling for våre innbyggere.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har startet arbeidet med å redde fastlegeordningen. I budsjettet for 2023 er det gjort endringer i basistilskuddet slik at tilskuddet risikojusteres ut fra hvor mye det kan antas at pasientgruppen til den enkelte lege tenger av helsetjenester.

ALIS-ordningen er gjort nasjonal og har fått betydelige økninger i de to siste årene. Totalt er satsningen på fastleger nå på ca 900 millioner kroner ekstra i årlig effekt.

Det er satt ned en ekspertgruppe for videre grep for fastlegeordningen. De leverer sitt arbeid i løpet av våren, og vil danne grunnlag for videre grep for å sikre fastlegeordningen. Tiltak som nå vurderes innført er profesjonsnøytrale takster, arenanøytrale takster, åpning for flere kommunale fastlegekontor og en rekke andre tiltak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

303 Rekruttering til offentlig helsevesen

Sandefjord Arbeiderparti

Forslag:

Sandefjord Arbeiderparti ønsker at Arbeiderpartiet er pådriver for å bedre lønn og arbeidsvilkår for helsepersonell. Sandefjord Arbeiderparti ønsker at det øremerkes bevilgninger til lønnsmidler i spesialist og kommunehelsetjenesten. Disse midlene skal brukes som lønnsløft til helsepersonell, og for å øke grunnbemanning i de offentlige helsetjenestene.

Begrunnelse:
Det offentlige helsevesenet i Norge er under stort press. Både i helseforetakene og kommunene er det allerede i dag stor mangel på kvalifisert helsepersonell. Det mangler 6600 syke- og spesialsykepleiere, og 1900 helsefagarbeidere (ssb.no).

Mye tyder på at mangelen vil utvikle seg i negativ retning også i årene fremover. Tiltak må umiddelbart iverksettes for å sikre kvalifisert helsepersonell både i sykehus og kommunehelsetjenesten.

Forsking viser at 1 av 5 utdannede sykepleiere ikke jobber i yrket etter 10 år, denne utviklingen er dramatisk, og har stor konsekvens for samfunnet.

Ansatte i helse- og sosialtjenester har flere utfordringer når det kommer til arbeidsmiljø. Dette handler i stor grad om psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøforhold. Det er høye krav til kvalitet i jobben, og lav kontroll over arbeidsoppgavene som skal utføres (STAMI, 2018). I STAMI's faktabok fra 2018 refereres det til spesifikke studier av helsesektoren som presenterer troverdige funn på at de største psykososiale utfordringene har sammenheng med høye jobbkrav og lav jobbkontroll. Høye emosjonelle krav, ubalanse mellom innsats – belønning, vold, trusler og uønsket seksuell oppmerksomhet har betydning for fravær og disse årsakene finner man ikke i like stor grad i andre næringer.

For å hindre videre flukt og slitasje på helsepersonell, samt å stimulere til at flere ønsker å jobbe i bransjen må det iverksettes avbøtende tiltak. De siste årene har økt bruk av vikarer i helsetjenestene vært nødvendig for å sikre kompetanse til å ivareta pasientsikkerheten. I 2022 har bruken av vikarer eksplodert og eksempelvis har UNN varslet at de har bruker 90 millioner kroner i merforbruk på vikartjenester. På lang sikt er ikke en slik drift forsvarlig hverken samfunnsøkonomisk eller med tanke på pasientsikkerhet.

Den store flukten av helsepersonell til vikarbyråene tyder på at arbeid og lønnsbetingelser utgjør en sterk motivasjon til å stå i yrket, og demper noe av den negative opplevelsen av at arbeid og belønning ikke står i forhold til hverandre. For å sikre at det offentlige helsevesenet er en attraktiv arbeidsarena i fremtiden vil Arbeiderpartiet jobbe for økte og øremerkede bevilgninger til lønnsmidler i spesialist og kommunehelsetjenesten. Bevilgningene tenkes brukt for å gi helsepersonell et lønnsløft, og til å øke grunnbemanning i de offentlige helsetjenestene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
I konflikt med frontfagsmodellen

Sentralstyrets merknad:
Det er et sentralt prinsipp i den norske modellen at lønnsdannelsen skjer gjennom forhandlinger mellom arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner og at lønnsdannelsen dermed ikke er gjenstand for politiske prosesser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

318 Sengeplasser i psykiatrien

AUF i Vestfold og Telemark

Forslag:

Øke antall sengeplasser til et hensiktsmessig nivå og sørge for at regjeringen setter av øremerkede midler til dette.

Begrunnelse:

De siste årene har vi sett en stor økning i antall barn, unge og voksne som sliter med alvorlige psykiske lidelser. Selvmordstallene går ikke ned, og det er rekordmange barn og unge som blir henvist til spesialisthelsetjenesten med alvorlige psykiske lidelser som depresjon, spiseforstyrrelser og angst. Slik situasjonen er i dag, får ikke alle hjelp. I tillegg til at ventelistene er altfor lange og antall henvisninger øker kraftig, har kapasiteten på sengeplasser i psykiatrien blitt halvert de siste 20 årene. Dette skyldes en villet politikk, både fra høyre og venstre siden. Antall sengeplasser har systematisk blitt kuttet ned. Politikere ville flytte pasienter fra døgnbehandling til poliklinisk behandling for å effektivisere og spare penger. Men den systematiske nedbyggingen av sengeplasser har vist seg å ha motsatt effekt. I 2020 bruke psykiatrien 12 milliarder mer enn i 2005, ifølge SSB. I tillegg til at det koster samfunnet dyrt, får heller ikke pasienter med alvorlige lidelser den hjelpen de trenger og har rett på. Regjeringen har selv sagt at de vil stoppe den systematiske nedbyggingen, og det er bra, men langt ifra å gjøre nok.

Arbeiderpartiet er tydelige på at de vil prioritere psykisk helse, og at de vil jobbe for en bedre spesialisthelsetjeneste, ifølge uttalelsene rundt statsbudsjettet og Hurdalplattformen. Vi er tydelige på at vi må korte ned ventetidene og gjøre tjenestene mer tilgjengelige. For å få til dette, må det mer til enn å bevilge 300 millioner kroner til forebygging av psykiske lidelser. Vi må styrke de tilbudene som allerede finnes, og vi må sørge for at de med svært alvorlige lidelser, kan få hjelp på døgnavdelinger over tid. Derfor vil et viktig, og høyst nødvendig tiltak, være å bygge opp igjen antall sengeplasser i psykiatrien til et hensiktsmessig nivå. det er på tide at psykiatrien blir prioritert på lik linje som somatikken, og at Arbeiderpartiet viser befolkningen at de tar situasjonen i den norske psykiatrien på alvor.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

I statsbudsjettet for 2023 er det for første gang øremerket en satsning på døgnplasser innen psykisk helse. Satsningen er på 150 millioner kroner i et stramt sykehusbudsjett. I tillegg har Helse Sør-øst tilbudt alle private som de har avtale med om døgnplasser psykisk helse om å øke volumet med 10 %. Alle aktører med unntak av en har takket ja til dette.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

334 Satsing på forskning av langtidseffektene av Covid-19

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Det skal være en prioritet for norske myndigheter å forske på mulige langtidseffekter av Covid-

19. Langvarige helseplager hos dem som har blitt smittet med Covid-19 må bli fulgt opp med konkrete tiltak for å dempe plagene.

Det skal satses på forskning for å få bedre oversikt over hvordan pandemien har påvirket nordmenns psykiske helse. Særlig med tanke på unges psykiske helse.

Norge skal være ledende i internasjonalt arbeid for å sikre at flere i verden kan få medisinsk støtte for å håndtere langvarige effekter av covidsmitte.

Begrunnelse:
Covid-19 er nå på vei til å bli mindre farlig for innbyggerne i Norge som følge av at flere har blitt vaksinert med to eller tre doser. Men det er fremdeles noen som får alvorlige helseproblemer og plager når de nå blir smittet eller kan få det om de blir smittet. Samt er det flere i Norge og rundt i verden som etter to år med covid-19 rapporterer om helseplager, mer funksjonelle begrensninger og økt behov for helsetjenester.

Vi vet ikke enda om hvordan helsen til de som har blitt smittet og blitt alvorlig syke vil utvikle seg i årene fremover. Forskning på hvordan Covid-19 rammer mennesker over lengre tid må bli prioritert! Det er grunn til å tro at flere mennesker vil ha utfordringer med langtidseffekter fra Covid-19 over en lengre tidsperiode. De vil ha helseplager og kan nå være mer utsatt for nye sykdommer. Det er også flere nå etter to år med pandemi som sliter med sin psykiske helse eller som vil i nær fremtid kunne ha behov for psykisk helsehjelp.

Vi trenger mer kunnskap for å få en større forståelse om hvordan vi kan hjelpe flere av dem som vil være preget av pandemien i årene som kommer. Derfor må norske myndigheter prioritere å sette av midler til forskning som kan bidra til bedre helsetjenester og behandlinger for folk i Norge og i verden etter pandemien. Folk skal få den nødvendige helsehjelpen de har behov for!

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det eksisterer en rekke norske forskningsstudier på ettervirkningen av Corona-sykdom blant annet den store koronastudien ved Oslo universitetssykehus. Studien startet i mars 2020 og har fulgt mer enn 190.000 personer gjennom pandemien. FHI har og en sentral rolle i å sammenstille og bygge et kunnskapsgrunnlag basert på norske og internasjonale studier.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

374 Rekruttere og beholde helsepersonell
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti mener:
- Det må sikres nok ressurser i helsevesenet, i tillegg til at man må ha fokus på utdanning og rekruttering av relevant helsepersonell i fulle og hele stillinger.
- Det må innføres finansieringsmodell som sikrer kvalitet i barselomsorgen.

- Pensjonert helsepersonell er en ressurs som må kunne nyttes uten å tape pensjon. Pensjonert helsepersonell skal komme i tillegg til, og ikke som erstatning for rekruttering.

Begrunnelse:
Et sterkt og offentlig helsevesen er helt avgjørende for å motvirke økende økonomiske, sosiale og geografiske forskjeller samt motvirker en todeling av helsevesenet.

Det er viktig å styrke sykehusøkonomien og skrote ordningen med Fritt behandlingsvalg. Et sterkt offentlig helsevesen må sikres nok ressurser, i tillegg til at man må ha fokus på utdanning og rekruttering av relevant helsepersonell ved store og små sjukehus over hele landet. For rekruttering til de mindre sjukehusene, vil det være en fordel om en del av denne utdanninga kan skje desentralt.

Norge skal være verdens beste land å få barn i. Dessverre er barselomsorgen i dag nedprioritert, innskrenket og mangler ressurser. Forutsetningen for god barselomsorg er nok penger, nok folk og nok plass. Uten disse tre er på plass, er det umulig å styrke og bedre barselomsorgen. Det må innføres en finansieringsmodell som sikrer kvalitet i barselomsorga. Rekrutteringa må økes for å sikre nok jordmødre og barsel- og barnepleiere på jobb – i fulle stillinger.

Vi må også beholde kvalifisert helsepersonell i arbeid så lenge som mulig. Belastningen er så høy i dag at mange blir ufør før de skal gå av med pensjon. Statistikken viser at Norge har helsepersonellmangel, denne utviklinga vil fortsette hvis det ikke settes i gang tiltak på både kort og lang sikt. Helsepersonellmangelen går ut over pasienttrygghet og helsevesenet.

I dag er det mange sjukehus som er helt avhengig av å fylle ekstravakter og mange pensjonert helsepersonell som selv ønsker å jobbe fyller disse vaktene. Det er også god kompetanse. Utfordringen her er at de kan kun jobbe en viss prosent da det kan gå utover deres pensjon. Det bør være en ordning for pensjonerte helsepersonell der de selv kan velge hvor mye de vil jobbe uten pensjonstap.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har satt ned en helsepersonellkommisjon som kommer med sin innstilling i vår. Å utdanne, rekruttere og beholde helsepersonell er en sentral del av oppdraget som helseministeren har gitt til de regionale helseforetakene.

I statsbudsjettet for 2023 ble det opprettet 200 nye utdanningsstillinger for spesialsykepleiere. Dette kommer på toppen av tidligere års vekst. Innen medisin er det oppretter 45 nye studieplasser og ALIS ordningen er gjort nasjonal og kraftig styrket.

Pensjonert helsepersonell har hatt adgang til å jobbe uten avkortning i pensjonen under koronapandemien.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

375 Pasientreiser

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti mener:

- Finansieringsordningen mellom helseforetakene og pasientreiseordningen må evalueres.
- Det må fremmes tiltak for å bekjempe sosial dumping og styrke de seriøse aktørene i drosjenæringen.
- Helseforetakene og Fylkeskommunene må samordnes om en forsvarlig drosjedekning i alle kommunene

Begrunnelse:

Dagens anbudssystem på pasientreiser til og fra sykehusene fører til kaos blant ansatte, pårørende, pasienter og sosialdumping i drosjenæringen. Helseforetakene sitt system for transport av pasienter er ikke dimensjonert for polikliniske behandlingstilbud på dagtid. Uforutsigbarheten i tjenesten skaper utrygghet for alle pasienter uavhengig av alder, hjelpebehov og diagnose. økningen i Avtale mellom Sykehusinnkjøp og taxiselskaper er basert på et anbudssystem, som viser at Helseforetakene ofte velger det billigste alternativet fremfor seriøse aktører og kvalitet. Bergen taxi Et av de største og seriøse taxiselskaper har valgt å ikke delta i konkurransen om pasientkjøring til og fra sykehusene i den siste anbudsrunden. De kaller de inngåtte kontraktene for sosial dumping i regi av det offentlige. De to nye selskapene som har levert inn anbud har akseptert en ny og lavere fastpris. I den nye avtalen har leverandørene som Norges Taxi inngått en avtale der sjåførene hverken får betalt for ventetid eller for å hente pasienter på avdeling eller inne i bosted. Transportoppdragene i pasientreiseordningen er dårlig betalt for taxinæringen, og gir halvparten så mye inntekt som en ordinær tur. En direkte konsekvens av dette er at sjåfører tar oppdrag tett opptil pasientreisen, og blir forsinket. Dette er uholdbart både for pasienter, pårørende og sjåfører. Pasientreiser i Helse Bergen drives i egen regi og disse utfordringene skaper stor frustrasjon blant ansatte som har en koordineringsrolle for all pasienttransport og direkte kontakt med pårørende og pasienter. Dette skaper dårlig arbeidsmiljø. Enkelte helseforetak som for eksempel Helse Bergen har funnet andre løsninger og benytter såkalte «hvite biler». Hvite biler er kjøret øy som tidligere har vært brukt som ambulanser. Helse Bergen HF har en syketransportbil som transporterer liggende pasienter og regnes som ambulanseturer. Foretaket har i tillegg inngått et samarbeid med Hospitaldrift Transport, en avdeling i samme divisjon som har ansvar for all interntransport. Portørene utfører oppdrag for pasientreiser med en bil i noen få timer på hverdagene for å ta unna transport når det er kapasitetsproblemer med drosjer, og sykehuset ønsker å sikre at pasienter rekker hurtigbåt og lignende. Det er også en del kommuner uten fungerende drosjetilbud. For kommuner der det er nødvendig må det inngås særavtaler for å unngå soner uten god drosjedekning.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Etter dereguleringen av drosjenæringen har det vært store utfordringer for pasienttransport. Finansieringsmodellen for pasientreiser har fungert hensiktsmessig, men det kan og bør gjøres forbedringer i organiseringen av tjenesten. Regjeringen jobber med å finne løsninger som vil fungere både for byer og for distriktene.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

376 Kvinnehelse

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti mener:

- Det må øremerkes økte offentlige bevilgninger til forskning og mer kunnskap på kvinnehelse.
- «Senter for hjertesykdom hos kvinner» i Bergen må videreføres med offentlig tilskudd.
- Det må være tilgjengelige tjenester for kvinnehelse i heile landet - herunder tjenester innen gynekologi, fødsel og barsel.
- Det må opprettes et eller flere nasjonale kompetanse-, kunnskaps- og behandlingssentre for alvorlig endometriose og adenomyose.

Begrunnelse:

En spørreundersøkelse blant kvinner viser at nær halvparten av de som deltok mener at sykdommer som rammer kvinner har lavere prioritet i forskning og helsevesen sammenlignet med sykdommer som rammer menn. Ukjente sykdommer som for eksempel Endometriose er en av sykdommene som har lavest status. En svært stor andel svarer at de ikke vet noe om denne sykdommens status, noe som kan tyde på at den fortsatt er ukjent for mange. Undersøkelsen er utført av Kantar på oppdrag for Norske Kvinners Sanitetsforening i juni 2021.

Lite kjennskap om en lidelse og sykdom betyr at det er vanskelig å søke hjelp, og å få hjelp. Ukjente sykdommer blir ikke prioritert. Når det gjelder sykdommer som rammer begge kjønn som f.eks. hjerteinfarkt, har kvinner ofte andre symptomer, noe som er svært underkommunisert. Mesteparten av hjerteforskning er gjort på menn og de fleste legemidler er utprøvd på menn. Det er problematisk når samme behandling kan være mindre effektivt for kvinner enn for menn. WHO har identifisert høyt blodtrykk som den vanligste årsak til at kvinner dør. kvinner trenger andre velferdstjenester enn menn, og det gjelder ikke bare når de føder. Vi må sørge for bevilgninger til velferdstjenester for kvinnehelse, slik som «flerkulturell doula» som gir fødselshjelp til særlig sårbare minoritetskvinner, ressursvenner for voldsutsatte kvinner og veiledningssentre for pårørende. I dag tilbys dette kurset på flere sykehus i Norge. Vi trenger mer kunnskap om kvinnehelse og må derfor sørge for bedre offentlige tilbud innen kvinnehelse. I 2021 åpnet Sverige sitt fjerde senter for endometriose, for å kunne tilby avansert endometriosekirurgi. Det må jobbes med å opprette slike nasjonale kompetanse-, og behandlingssenter.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Det er nedsatt et offentlig utvalg som skal vurdere tiltak for bedre ivaretakelse av kvinners helse og kjønnsperspektiver i helse- og omsorgstjenestene, forskning og utdanning. Utvalget leverer sin innstilling i mars 2023. Denne skal følgesopp med en kvinnehelsestrategi i tråd med Hurdalsplattformen.

Helse- og omsorgsdepartementet finansierer forskning gjennom de fire regionale helseforetakene og gjennom Norges forskningsråd. Helse- og omsorgsdepartementet har prioritert forskning på kvinners helse hvert år siden 2004. Forskningsmidlene til dette har steget

jevnt og ligger i år på om lag 20,5 millioner kroner til en strategisk satsing på kvinners helse og kjønnsperspektivet gjennom Forskningsrådet. Utover dette er det mange gode prosjekter innen kvinnesykdommer som blir finansiert over andre utlysninger i Forskningsrådet. Det er etablert et Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning ved Oslo universitetssykehus. I regjeringsplattformen har vi varslet at senteret skal styrkes og at vi skal sikre at senterets arbeid også systematiseres regionalt.

Helsedirektoratet anbefaler at de regionale helseforetakene samarbeider om å opprette en nasjonal kompetansetjeneste for endometriose og adenomyose. Det er RHFene som må vurdere om det er grunnlag for å sende søknad til Helsedirektoratet om godkjenning som nasjonal kompetansetjeneste

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

377 Forebygging og normalisering av psykiske helseplager

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- Ha psykisk helse inn i læreplanen fra og med barnehagen
- Øke midlene til studentskipnadenes prosjekter for samhold og bedre psykisk helse
- Innføre en nasjonal bemanningsnorm i skolehelsetjenesten
- På eldresentre må de eldre tilbys gruppeaktiviteter og støttegrupper for å avhjelpe isolasjon og ensomhet, i tillegg til vennskapskontakter for eldre deprimerte.
- Samarbeidet mellom det offentlige og frivillige lagog organisasjoner bør styrkes. Regjeringa må ta initiativ til et løft i kommunehelsetjenesten for eldres psykiske helse. En større satsing på gode, riktige og tilpassede behandlingstilbud til eldre med psykiske lidelser.

Begrunnelse:
Alle mennesker har en psykisk helse. Satsningen på psykisk helse er derfor helt sentral for et godt tjenestetilbud, ettersom den psykiske helsen er like viktig som den fysiske helsen. I praksis oppleves imidlertid den psykisk e helsen å bli nedprioritert. Ofte er det vanskelig å få hjelp ved at man opplever å ikke bli trodd, eller at ventelistene er for lange. Det er også få tilbud i Norge om akutt lavterskeltilbud om man trenger hjelp der og da, og i selve behandlingen avhenge r av hvor i landet man er. Dette mener Vestland Arbeiderparti at det må gjøres noe med, og det behandles nedenfor! Det viktigste tiltaket for en bedre psykisk helse er imidlertid å opprettholde et sterkt fellesskap som tar vare på hverandre, slik at behovet for psykolog eller annen ytterligere hjelp minsker. Særlig viktig for forebyggelse av psykiske helseplager skjer i barnehagen, skolen, universitetene, arbeidsplasser, eldresentre, kulturen og idretten. Dette er arenaer hvor man blir kjent med andre mennesker, og hvor man lærer av hverandre, som gjentatte ganger har og i vist at motvirker ensomhet og andre psykiske helseplager.

Vestland Arbeiderparti mener derfor at det må iverksettes tiltak for å styrke sosiale arenaer, og særlig øke midlene til kultur og idrettstilbudene for unge

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen vil styrke tilbudet innen psykisk helse over hele landet og skal lage en opptrappingsplan for psykisk helse. Planen vil legges frem i 2023. Planen vil ha særlig oppmerksomhet på brede, forebyggende tiltak og på styrking av lavterskeltilbud i kommunene. Å skape mer sammenhengende tjenester for personer med langvarige og sammensatte utfordringer er også sentralt. Hovedvekten i opptrappingsplanen vil ligge på kommunale tjenester. Samtidig skal den bidra til å sikre økt kapasitet i spesialisthelsetjenesten, spesielt innen psykisk helsevern for barn og unge.Eldres psykiske helse vil også ivaretas i opptrappingsplanen. Det samme gjelder for styrking på psykisk helse i skolen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

378 Behandling så raskt som mulig

Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:
- Opprette en ordning for akutt psykisk helsehjelp lokalt i kommunene. Denne ordningen må være lavterskel, og må finansieres over statsbudsjettet.
- Styrke lavterskeltilbud for ungdom som sliter psykisk
- Sikre at midler til etablering av behandlingstilbud må fordeles over hele landet slik at det psykiske helsetilbudet er likt
- Ved benyttelse av lavterskel psykisk helsehjelp skal man være garantert at ventetid ikke er lenger en maksimalt tre uker før man får psykisk helsehjelp
- Stille maksimumskrav for ventetiden på BUP og DPS
- Utvide ordningen om digital helsehjelp for unge slik at den blir landsdekkende
- Utrede hvorvidt prosjekter som for eksempel «aldri alene» kan gjøres landsdekkende
- At behandling i spesialist- og kommunehelsetjenesten ikke skal kunne avsluttes uten et tilbud om en individuell oppfølgingsplan
- Få på plass en beredskapsplan. Den må inneholde flere døgnplasser og flere behandlere. Det er viktig med flere spesialister.
- Planer for å øke kompetansen i kommunal sektor må på plass. Vi må få et samsvar mellom kapasitet og behov i kommuner og spesialisthelsetjenesten for å forebygge og behandle alle som trenger det.

Begrunnelse:
Som nevnt ovenfor blir mange som søker hjelp hos psykiske helsetilbud møtt av varierende tilbud og ofte lange ventelister før man får hjelpen som behøves. Det er fellesskapets ansvar å tilrettelegge for god helse, uansett om det er fysisk eller mentalt velvære. Vestland Arbeiderparti mener derfor det må opprettes en lavterskel tilbud for psykisk helsehjelp i kommunene, hvor det stilles krav til hjelp innen tre uker. Prosjektmidler for ordningen må bli statlig finansiert. Og det må komme midler til ressurser i det psykiske helsevesenet. For det er en realitet at mangel på ressurser medfører dårligere behandling, blant annet i form av færre sengeplasser, mer tvang, økt medisinering, mindre psykososial behandling og større risiko for tilbakefall. Vestland Arbeiderparti mener derfor at det er viktig å øke midlene til psykiske helsetilbudene, slik at alle personer møtes med verdighet av helsevesenet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
I løpet av våren kommer regjeringens opptrappingsplan for psykisk helse. Den vil dekke de fleste av områdene i forslaget.

Akuttpsykiatri som omtales i første punkt er den tyngste og mest spesialiserte delen av psykisk helsevern. Det er et tilbud som ikke er mulig eller ønskelig å tilby lavterskel. Da vil det være bedre å benytte seg av tilbud som er reelt lavterskel slik som for eksempel tilbudet "Rask psykisk helsehjelp".

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

380 Fastlegar
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Velstland Arbeiderparti vil:

- Sikre at akutte og langsiktige tiltak må innehalde endring i system og rammevilkår. Fleire eksempel kan vere:
- Aksjonar og hjelp til rekuttering, inkl.auka kapasitet for LIS1-tenesta
- Attraktive tilskuddsordningar med etablerestøtte.
- Fleire modeller/ordningar for både private og kommunale fastlegekontor
- Kortare lister og meir regulert arbeidstid.
- Gode og attraktive ordningar for fagleg utvikling og spesialisering
- Gjennomgang av kva merkantilt arbeid som kan utførast av andre
- Raskare godkjenning av utanlandske leger
- Auka antall legestudentar

Arbeiderpartiet må ta tak i desse utfordringane umiddelbart

Begrunnelse:
Fastlegekrisa som berre blir verre: — Det er krise. Vi må bruka det ordet på situasjonen ein no opplever nær sagt i alle norske kommunar uavhengig av storleik, by eller bygd. Krisa har vore varsla i mange år, og førre regjering tok ikkje tak i dette. No står ein midt i det kor vi ser at svært mange står utan fastlege og vi har kommunar som ikkje greier å fylle ledige heimlar. For å få til ei varig løysing, er vi avhengige av endringar i rammevilkåra for fastlegeordninga. Det må til for at det skal bli meir attraktivt. Det største problemet er dei store arbeidsmengdene. I gjennomsnitt jobbar ein fastlege 56 timar i veka. Dei som i tillegg jobbar legevakt, har gjerne mange fleire timar på toppen av det igjen. Svært mange fastlegar i 17 kommune- Norge går legevakt, det er slik ein klarer å oppretthalde legevaktsordningane og akuttberedskapen. Slike arbeidstilhøve harmonerar dårleg med familieliv og vi ser at fleire og fleire sluttar som fastlegar og vel sjukehusa. Kommunen sit med problemet. Staten sit med nøkkelen! Vi meiner at ein no må følgja fleire spor. Ein lyt straks sjå på akutte tiltak for å sikra at fastlegeordninga ikkje bryt saman,- og som igjen vil føre til at fleire kommunar ikkje kan levere forsvarleg helsehjelp til sine innbyggjare. Eit grep som raskt ville fått fleire legar ut på arbeidsmarknaden, er å auke kapasiteten for LIS1-tenesta. Dette vil etter alt å døme auke rekrutteringa til allmennmedisin. Slik

det er no må over halvparten av dei nyutdanna legane vente på å få LIS1-teneste (tidlegare kalla turnusteneste), kanskje i 1-2 år. Dette er ei obligatorisk teneste dei må fullføre før dei kan starte på eit spesialiseringsløp og er i dag ein flaskehals i legeutdanninga.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har startet arbeidet med å redde fastlegeordningen. I budsjettet for 2023 er det gjort endringer i basistilskuddet slik at tilskuddet risikojusteres ut fra hvor mye det kan antas at pasientgruppen til den enkelte lege tenger av helsetjenester.

ALIS-ordningen er gjort nasjonal og har fått betydelige økninger i de to siste årene. Totalt er satsningen på fastleger nå på ca 900 millioner kroner ekstra i årlig effekt.

Det er opprettet 45 nye studieplasser i medisin siden regjeringsskiftet.

Det er satt ned en ekspertgruppe for videre grep for fastlegeordningen. De leverer sitt arbeid i løpet av våren, og vil danne grunnlag for videre grep for å sikre fastlegeordningen. Tiltak som nå vurderes innført er profesjonsnøytrale takster, arenanøytrale takster, åpning for flere kommunale fastlegekontor og en rekke andre tiltak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

404 Vestlandslegen
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti meiner at Arbeidarparti må støtte opp om arbeidet med Vestlandslegen i regi av Universitetet i Bergen

Begrunnelse:
Rekruttering av helsepersonell, inkludert legar, er ei stadig større utfordring. Dette merkar ein særleg utanfor dei største byane. Demografiutvalet leia av Victor Normann har mellom anna belyst problemstillinga. Medisinerutdanninga krev både høg akademi sk kvalitet og god og prakstisk opplæring. Kombinasjonen av akademisk forankring ved universitetet og praksis ved fleire mindre sjukehus, viser seg å vere god. Det er godt dokumentert at fleire studentar vert verande der dei tek utdanninga si. Det å få ta ein større del av utdanninga ved eit mindre sjukehus, som til dømes i Førde, vil såleis også vere gunstig for rekruttering av legar både til kommunar og til spesialisthelsetenesta i distrikta

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Desentraliserte utdanningstilbud er en prioritet og er en del av regjeringens strategi for heltid og god bemanning i omsorgstjenestene. Det opprettes stadig flere desentraliserte tilbud.

405 Styrke arbeidet med psykisk helseteneste i kommunane

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland arbeiderparti vil at det snarast råd blir sett av statlege midlar til å styrke arbeidet med psykisk helseteneste i kommunane for å dekke det auka behovet etter pandemien og førebygge langtidsverknadar.

Begrunnelse:

Under covid19 pandemien ser me ei stor auke i personar som ha r behov for hjelp innan den kommunale psykisk helsetenesten. Auken i behovet er dramatisk og så stor at det ikkje er tilstrekkeleg ressursar på den kommunale psykiske helsetenesta. Dette går i tillegg ut over det viktige førebyggande arbeidet både helsesta sjon og psykisk helseteneste gjer. Sveio arbeiderparti vil derfor at det blir prioritert midlar til ressursar for å kunne dekke opp behovet etter pandemien, slik at kommunane kan yte hjelp til alle som treng det av lavterskeltilbod. Utlysing av midlar må v ere av eit slikt omfang at ein kan ta inn ekstra ressursar over ein lengre periode, ikkje berre nokon månadar.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen vil styrke tilbudet innen psykisk helse over hele landet og skal lage en opptrappingsplan for psykisk helse. Planen vil legges frem i 2023. Planen vil ha særlig oppmerksomhet på brede, forebyggende tiltak og på styrking av lavterskeltilbud i kommunene. Å skape mer sammenhengende tjenester for personer med langvarige og sammensatte utfordringer er også sentralt. Hovedvekten i opptrappingsplanen vil ligge på kommunale tjenester. Samtidig skal den bidra til å sikre økt kapasitet i spesialisthelsetjenesten, spesielt innen psykisk helsevern for barn og unge.

Øremerkede midler til lavterkseltilbud i kommuene er styrket i helse- og omsorgsbudsjettet både for 2022 og 2023.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

406 Døgnbehandling til rusavhengige

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti skal arbeide for å støtte opp om ideell sektor og ideelle tilbyderer i helse- og omsorgssektoren, som vil etablere tilbod i Vestland. Dette kan vere døgnbehandling med fokus på folkehelse for rusavhengige og speleavhengige, og støttetilbod for pårørande.

Begrunnelse:

Hurdalsplattforma seier at regjeringa vil gjennomføre ei førebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet, som styrker kommunens førebyggande arbeid og eit integrert ettervern. Mange står i behandlingskø i dag og dei opplever at dei vert utskrivne etter kort tid i spesialisthelsetenesta. Årdal Arbeiderparti meiner at det er viktig å legge til rette for ideelle tilbydarar for å supplere det

offentlege hjelpetilbodet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Helse Vest gjennomførte en ny anbudsprosess for rusbehandling i 2022 og alle aktørene som har fått kontrakt er ideelle. I Helse Midt har de gjennomført en reservert konkurranse i 2021 der bare ideelle hadde adgang til å komme med tilbud innen rusomsorgen. Helse Nord har langsiktige avtaler med ideelle og i Helse Sør-Øst er et flertall av kontraktene med ideelle. Der løper kontraktene til 2025, det skal derfor gjennomføres en anbudsprosess i løpet av 2024 for hele Helse Sør-Øst.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

409 Tannhelsereform
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderpartiet vil:

- Sette i gang ei tannhelsereform som likestiller tannhelsetenester med andre ordinære helsetenester, med mål om at heile befolkninga på sikt skal vere omfatta av et universelt tannhelsetilbod.
- Sikre at alle under 30 år og minstepensjonistar får frikort for tannhelse innan 2025

Begrunnelse:
Tannhelse er viktig for ein god livskvalitet, og for god allmenn helse. Dei seinare åra har til dømes samanhengen mellom tannhelse og hjarte-karsjukdomar blitt meir og meir tydeleg dokumentert. Det har òg blitt meir og meir tydeleg at god tannhelse og bruk av tannhelsetenester heng saman med sosial status og inntekt. For mange er det for dyrt å bruka tannlegen, sjølv om det skulle vere stor trong for det. Denne utviklinga startar i ungdommen og blir forsterka mellom dei eldre. Det er veldig bra at man i statsbudsjettet for 2023 har funnet midler til 50% rabatt for personer mellom 23 og 26 år, men vi ønsker å gjøre mer. Universelle ordningar er kjennemerket på den norske velferdsstaten, og prinsipielt bør tannbehandling sjåast på som ein del av den ordinære helsetenesta. Tida er inne for å likestilla tennene med andre deler av kroppen. Ei tannhelsereform bør bygge på eit universelt tak for årlege kostnadar med tannhelsetenester, på same måten som for medisin og andre helsetenester. Som første trinn bør eit eigenandelstak på kr. 2000,- per år gjerast gjeldande for minstepensjonistar og alle under 30 år i løpet av kommande stortingsperiode.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Som det er nedfelt i Hurdalsplattformen ønsker regjeringen en gradvis utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten med mål om å likestille den med andre helsetjenester. Tannhelseutvalget leverer sin rapport i 2024, skal foreta en helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten, herunder organisering, finansiering og lovverket inkludert regulering og rettigheter. Utvalget skal blant

annet utarbeide og vurdere forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester, herunder modeller for egenandelstak.

I påvente av utredningen har regjeringen utvidet og styrket den offentlige tannhelsetjenesten. I budsjettavtalen med SV ble det for 2023 satt av 280 mill. kroner til å også sikre 50 prosent rabatt for tannhelsetjeneste for personer i alderen 23-26 i den offentlige tannhelsetjenesten (i budsjettenighet for 2022 gjorde ble det bevilget 168 mill. kroner til 50% for 21 og 22- åringene). Dette, i tillegg til andre styrkinger, er en unik og viktig utvidelse av det offentlige tannhelsetilbudet. Det når ut til en gruppe mennesker der svært mange lar være å oppsøke tannhelsetjenester på grunn av økonomi – i tillegg til at det har et viktig forebyggingsaspekt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

417 Finansieringsmodellen for sykehus må revideres

Rogaland Arbeiderparti

Forslag:

Finansieringsmodellen for sykehus må revideres for å sikre nok intensivplasser, og en bærekraftig utbygging av sykehusbygg både økonomisk og driftsmessig.

Begrunnelse:
Pandemien viste at vi har for få intensivplasser ved norske sykehus. Dette skyldes delvis finansieringsmodellen fordi intensivplassene er «ulønnsomme». Da de må tas av den totale driftsrammen. Det finnes ikke stykkprisfinansiering av intensivplasser som er svært uheldig. Utbyggingen av nytt sykehus i Stavanger viser også de tydelige svakhetene ved nåværende modell. Store deler av investeringskostnadene ved bygging av nytt sykehus må tas over driften, og gjør helsetjenestene i sykehusene og spesialisthelsetjenesten svært sårbar.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Dette var behandlet da programmet 2021-2025 ble vedtatt. I programmet står det blant annet at vi vil "igangsette et arbeid for å redusere markedsstyringen i alle deler av spesialisthelsetjenesten sammen med partene. Og at vi vil "redusere bruken av den innsatsstyrte finanseringen og bytte den helt ut med en mer kvalitetsbasert finansiering i fødetilbudet og i psykiatri og rus."

Det er satt ned et utvalg som skal gjennomgå hele styringssystemet i foretaksmodellen. Utvalget leverer sin rapport i slutten av mars 2023. I budsjettet for 2023 ble den innsatsstyrte finansieringen redusert fra 50 % til 40 % for somatikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

421 Akuttilbudet ved Sørlandet sykehus

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Akuttilbudet ved Sørlandet sykehus må sikres og videreutvikles ved alle tre sykehusene i Agder, slik at befolkningen i vår region kan ha trygghet for kvalitet og tilbud ved våre nærsykehus.

Begrunnelse:

For alle innbyggere er tilgangen til akutt helsehjelp viktig. Det planlegges både nye akuttbygg og videreutvikling av allerede eksisterende akuttilbud i Agder (Flekkefjord, Kristiansand og Arendal). Et kvalitativt godt tilbud gir trygghet for alle og det er viktig at det videreføres i årene framover. I høringsutkastet til Utviklingsplanen heter det bla at det skal arbeides med en sammenhengende akuttmedisinsk kjede. Dette inkluderer tettere samhandling, gjensidig anerkjennelse av kompetanse, standardisering, sammenhengende journal og tydelig ansvarsfordeling. I høringsutkastet står det at det planlegges nytt akuttbygg ved Sørlandet sykehus i Kristiansand, men at det også skal utredes en videreutvikling av akuttmottakene i Arendal og Flekkefjord. Det er viktig for befolkningen i vår region at vi kan ha trygghet for kvalitet og tilbud ved våre nærsykehus. Agder Arbeiderparti ønsker en slik utredning velkommen slik at akuttilbudet blir sikret for befolkningen i hele Agder.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Akuttilbud over hele landet skal sikres og videreutvikles.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

428 Utrede for mulighetene til å utrede en helsereserve basert på verneplikten i Norge

Klepp Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet ønsker at det utredes for mulighetene til å utrede en helsereserve basert på verneplikten i Norge.

Begrunnelse:

Vi har gjennom pandemien avdekket en manglende evne til å stille tilstrekkelig med helsepersonell i en krisesituasjon der det blir unormalt mange syke. De dyrkjøpte erfaringene vi har fått gjennom denne krisen må vi bruke til å være bedre forberedt på neste krise. Det er nå, i kjølvannet av denne krisen, når vi alle føler på kroppen konsekvensene av et helsevesen som står i fare for å kollapse at vi må legge grunnlaget for et bedre resultat neste gang. For den neste krisen kommer, vi vet ikke når, vi vet ikke hva den blir, men den kommer.

Det å lage et helsevesen som er i stand til å takle enhver utfordring til enhver tid er ikke mulig. I hverdagen og utenfor krisen trenger vi mange samfunnsfunksjoner. Det er lite behov for tomme sengeposter og sykepleiere uten pasienter. Det vi trenger er en ordning som lar oss øke bemanningen på kort tid i krisetider.

Vi har allerede i dag et system på plass for beredskap i en annen del av samfunnet vårt. Det systemet er innen Forsvaret vårt og kalles verneplikt. La oss utrede etablering av en Helsereserve etter samme modell. Identifiserte personer som får en grunnleggende opplæring som raskt kan tilpasses den aktuelle krisen. En slik reserve kunne også fulgt opp og hatt oversikt over helsekompetanse hos personell som har forlatt helsevesenet. På den måten kan vi også slippe å måtte sette inn pensjonister og studenter når neste krise uunngåelig treffer oss.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har satt ned en helsepersonellkommisjon som ser på behovet for helsepersonell både i ordinær drift og i krisesituasjoner. Norge har et register over helsepersonell slik at det er mulig å hente inn helsepersonell som jobber utenfor tjenestene i kriser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

452 Kutt i investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem rammer hardt
Stavanger Arbeiderparti

Forslag:
Vi forventer at regjeringen gjenopptar bevilgningene til ordningen, allerede i forbindelse med statsbudsjettet for 2024.

Begrunnelse:
Regjeringen har ved årets statsbudsjett foreslått å ikke bevilge nye midler for 2023 til ordningen med investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem. Dette har allerede rammet mange kommuner hardt. Vi vet at dette er en kommunal oppgave, som regjeringen selv viser til, men de færreste kommuner vil være i stand til å få til nødvendig utbygging uten statlige tilskudd. Vi forstår kuttet som et tiltak for å få til et stramt budsjett i en krevende budsjettsituasjon og merker oss at regjeringen har opprettholdt selve ordningen. Investeringer i omsorgsboliger, sykehjem o.l. er som nevnt svært krevende for mange kommuner og vi ser et økende behov. Vi forventer derfor at regjeringen gjenopptar bevilgningene til ordningen, allerede i forbindelse med statsbudsjettet for 2024.

Fylkespartiets innstilling:

Fylkespartiets kommentar:
Ivaretatt.

Sentralstyrets merknad:
I budsjettenigheten med SV ble det lagt inn investeringstilskudd til heldøgns omsorgsboliger med en ramme tilsvarende investeringstilskudd til ca. 500 heldøgns omsorgsplasser. Bevilgningen for 2023 over helse- og omsorgsbudsjettet er på 95 mill. kroner, som utgjør 10% av den totale tilsagnsrammen på 950 mill. kroner (tilsagnsfullmakt) som kommer til utbetaling over seks år. Dette er tilskudd som kommunene søker på hos husbanken og som kan gå til både

rehabilitering av eksisterende plasser og til nybygging for å skifte ut eldre heldøgns omsorgsplasser og for å øke antall heldøgns omsorgsplasser i kommunene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

456 Kutte ut innsatsstyrt finansiering (ISF) i spesialthelsetjenesten

Stavanger Arbeiderparti

Forslag:

Sats på en tillitsreform - mer faglighet og mindre byråkrati.

Begrunnelse:
Sats på en tillitsreform – mer faglighet og mindre byråkrati. Det har blitt gjennomført blant annet i hjemmebaserte tjenester i Stavanger kommune. Innsatsstyrt finansiering og minuttvedtak har blitt erstattet med at helsearbeiderne har fått benytte sitt eget faglige skjønn og resultatet er at både brukere og tjenesteytere er mer fornøyde.

ISF legger til rette for mer privatisering ved at alle undersøkelser, inngrep og behandlinger er prissatt. Det har tydelig tendens til å vri også offentlige sykehus til å satse på undersøkelser og behandlinger som gir store inntekter. Det har derfor en tendens til medføre skeivprioriteringer og stimulere til overdiagnostikk og overbehandling også innenfor offentlige sykehus.

Videre bruker virksomhetene store personellressurser på å kontrollere at alle diagnoser, bidiagnoser, undersøkelser, behandlinger med mer blir korrekt kodet og i riktig rekkefølge. Det er også et sentralt kontrollapparat for å sikre at sykehusene ikke «overkoder».

Bruk helseatlas for å se på forbruk av spesialisthelsetjenester i de forskjellige delene av landet. Det er overforbruk av helsetjenester i Norge. Legeforeningens kampanje «Gjør kloke valg/Choosing wisely» har fokus på dette med å unngå overdiagnostikk og overbehandling. Denne kampanjen bør få mer fokus også utenfor legekretser. Befolkningen bør gjøres oppmerksom på at mer undersøkelser og behandling ofte ikke er ab det gode. Det er ikke bare unødvendig og kostbart, men i mange tilfeller er det også farlig. Mye moderne medisin er potensielt farlig.

Fastlegen skal i hovedregel være portvokterne som avgjør hvem som har behov for videre undersøkelser. En velfungerende fastlegetjeneste er avgjørende for at vårt solidariske norske helsevesen med like rettigheter for alle skal fungere.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

I gjeldende partiprogram er det klare punkter om å redusere innsatsstyrt finansiering og redusere målstyringen i sykehusene.

Dette er fulgt opp gjennom tillitsreformen og at innsatsstyrt finansiering ble redusert fra 50 % til 40 % i statsbudsjettet for 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

461 Nok leger for fremtiden

Troms Arbeiderparti

Forslag:

Norge står i en fastlegekrise. Noe av løsningen på denne krisen er å øke antall fastleger, slik at arbeidsbelastningen på den enkelte lettes. Da er det viktig med nok ALIS (Allmennlege i spesialisering) -plasser. Arbeiderpartiet leverte i forslag til statsbudsjettet for 2023 med å sikre økte bevilgninger til ALIS. I tillegg økte vi antall studieplasser på medisin med 30 ved UiT. Dette er starten på en viktig og helt nødvendig opptrapping, og Arbeiderpartiet ønsker å fortsette den nasjonale satsingen for å redde fastlegeordningen. Trygghet for helse er en av prioritetene for Arbeiderpartiet i kommende budsjetter.

En forutsetning for å sikre nok fastleger og leger ellers, er nok LIS 1-plasser. Den gamle turnustjenesten, nå «Lege i Spesialisering del 1», er obligatorisk skal en spesialisere seg i for eksempel allmennmedisin. Alle nyutdannede leger konkurrerer i dag om disse plassene, og det trengs flere. Arbeiderpartiet ønsker å fortsette arbeidet for å sikre nok fastleger samtidig som vi har nok av andre spesialiseringer. Da må antall LIS 1-plasser økes til et tilstrekkelig nivå slik at køen reduseres, og opptrappingen av studieplasser i medisin i Norge må fortsette.

Arbeiderpartiet vil:
Fortsette opptrappingen av antall studieplasser i medisin
Fortsette satsingen for å redde fastlegeordningen
Øke antall LIS 1 stillinger til et tilstrekkelig behovsdekkende nivå

“AUF i Troms foreslår at Troms Arbeiderparti sender dette forslaget inn til Arbeiderpartiet sitt landsmøte som en egen uttalelse, som heter «Nok leger for fremtiden”

Begrunnelse:
I statsbudsjettet for 2022 ble det vedtatt at antall LIS1-stillinger skulle økes med 62, grunnet behovet. I forslag til statsbudsjett for 2023 ble det foreslått av AP/SP-regjeringen å redusere antall nye LIS1-stillinger fra 62 til 31. Antallet LIS1-stillinger for mars 2023 som finansieres vil da bli 513, i stedet for antallet som ble utlyst, nemlig 544. Dette ble gjort i bakgrunn av den økonomiske situasjonen, og sparte staten rundt 31 millioner kroner - en mindre sum i helheten. Dette var et forslag på kutt som vi rett og slett ikke har råd til. AUF i Troms synes det er paradoksalt at forslaget til statsbudsjett vil øke antall studieplasser på medisin ved UiT, som er veldig bra, men samtidig kutte i antall turnusplasser for nyutdannede leger, slik at køen blir lengre. Blir forslaget vedtatt vil dette medføre at 31 nyutdannede leger må vente et år, eller lenger, for å fortsette sin utdanning til å bli spesialist i for eksempel allmennmedisin. Vi kan ikke akseptere at vi utdanner flere leger kun for å stå i kø, og dette forventer vi at gjøres noe med. Vi har ikke nevnt dette kuttet i uttalelsen, men valgt å sette søkelys på det positive regjeringen har levert knyttet til fastlegeordningen. Videre skriver vi i forslaget skriver at antallet LIS 1 stillinger bør til et tilstrekkelig nivå, og at satsingen for å redde fastlegeordningen må fortsette, ikke stoppe opp. Senterpartiet har når dette forslaget skrives snudd angående LIS 1 kuttet. AUF i Troms håper Arbeiderpartiet gjør det samme, og at kuttet på 31 legespesialister ikke blir vedtatt i Stortinget.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Sendt inn av Troms AUF

Sentralstyrets merknad:
I partiprogrammet står det at vi skal "øke antall utdanningsstillinger til legespesialister trinn 1 (LIS1-stillinger)".

Regjeringen har startet arbeidet med å redde fastlegeordningen. I budsjettet for 2023 er det gjort endringer i basistilskuddet slik at tilskuddet risikojusteres ut fra hvor mye det kan antas at pasientgruppen til den enkelte lege tenger av helsetjenester.

ALIS-ordningen er gjort nasjonal og har fått betydelige økninger i de to siste årene. Totalt er satsningen på fastleger nå på ca 900 millioner kroner ekstra i årlig effekt.

Det er satt ned en ekspertgruppe for videre grep for fastlegeordningen. De leverer sitt arbeid i løpet av våren, og vil danne grunnlag for videre grep for å sikre fastlegeordningen. Tiltak som nå vurderes innført er profesjonsnøytrale takster, arenanøytrale takster, åpning for flere kommunale fastlegekontor og en rekke andre tiltak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

475 Fortgang i opprettelsen av LIS-1 stillinger

Stavanger Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet må foreslå og få vedtatt en plan for LIS-1-stillinger og legge til rette for at nyutdannede leger får fullført utdanningen og spesialiseringen sin slik at vi får bukt med fastlegemangelen.

Begrunnelse:
Det er helt uhensiktsmessig at vi har en stor kø av ferdig utdannede leger som venter på å få sin første stilling for å komme i gang med sin spesialisering. En rekke nyutdannede leger må nå ta løse vikariater rundt i landet og denne tjenesten teller ikke som del av utdanning eller spesialisering i det hele tatt.

Antallet som må vente øker på/akkumuleres så lenge det er for få stillinger. Samtidig har vi en fastlegemangel/-krise.

Arbeiderpartiet må foreslå og få vedtatt en plan for LIS-1-stillinger og legge til rette for at nyutdannede leger får fullført utdanningen og spesialiseringen sin slik at vi får bukt med fastlegemangelen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
I partiprogrammet står det at vi skal "øke antall utdanningsstillinger til legespesialister trinn 1 (LIS1-stillinger)".

Regjeringen har startet arbeidet med å redde fastlegeordningen. I budsjettet for 2023 er det gjort endringer i basistilskuddet slik at tilskuddet risikojusteres ut fra hvor mye det kan antas at pasientgruppen til den enkelte lege tenger av helsetjenester.

ALIS-ordningen er gjort nasjonal og har fått betydelige økninger i de to siste årene. Totalt er satsningen på fastleger nå på ca 900 millioner kroner ekstra i årlig effekt.

Det er satt ned en ekspertgruppe for videre grep for fastlegeordningen. De leverer sitt arbeid i løpet av våren, og vil danne grunnlag for videre grep for å sikre fastlegeordningen. Tiltak som nå vurderes innført er profesjonsnøytrale takster, arenanøytrale takster, åpning for flere kommunale fastlegekontor og en rekke andre tiltak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

490 Ungdomspsykiatriske behandlingsplasser

Nordland Arbeiderparti

Forslag:
Styrke tilbudet til ungdomspsykiatriske behandlingsplasser i Nordland fylke.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Støttes med strykning av Nordland fylke.

Sentralstyrets merknad:
I budsjettet for 2023 er det for første gang øremerket midler til å opprette døgnplasser innen psykisk helsevern. Regjeringen kommer til å legge frem en opptrappingsplan for psykisk helse i løpet av 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

495 Satsing på helsefremmende- og sykdomsforebyggende tiltak

Vega Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet satser på helsefremmende- og sykdomsforebyggende tiltak og tar et krafttak for helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Begrunnelse:
Det er en økning i antall barn og unge som strever med sin psykiske helse. Det må jobber mer

med forebyggende og helsefremmende tiltak. En økning av personell knyttet til helsestasjon- og skolehelsetjenesten vil gjøre det mulig å jobbe mer forebyggende.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er nedfelt i Hurdalsplatformen at regjeringen vil styrke helsestasjonene og skolehelsetjenesten gjennom en konkret opptrappingsplan.

For å styrke tilbudet til barn, unge og familier skal det etableres et Nasjonalt kompetansemiljø for helsestasjon og skolehelsetjenesten. Kompetansemiljøet er i gang med arbeidet.

Regjeringen styrket bevilgningen til psykisk helse- og rusfeltet og til helsestasjons- og skolehelsetjenesten med 150 mill. kroner i 2023. I 2022 er det bevilget 379,7 millioner kroner i øremerkede midler til helsestasjonene og skolehelsetjenesten (296 søknader for treårsperioden 2021 – 2023 er videreført). i tillegg bevilges det milder gjennom kommunerammen til å styrke det helsefremmende og forebyggende tjenester til barn og unge.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

502 Digitalt helsekort for gravide
Vågan Arbeiderparti

Forslag:
Det må straks settes i gang et arbeid for å få digitalt helsekort for gravide. Ordningen med å gå rundt med et ark i veska er for lengst utdatert.

Begrunnelse:
Nå er virkelig tiden inne for endring rundt helsekort for gravide. I over mange år har vi kvinner gått med et helsekort/ark fysisk med sensitive opplysninger som feks personnummer, barnets helse, mors helse, aborter, kjønnssykdommer, vekt og mye mer. Dette er faktisk ikke greit i 2022 og fremover og må endres!

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er en ambisjon for regjeringen å utvikle dette. Statsråd Ingvild Kjerkol har uttalt at hun vil ta initiativ til et møte med foreningene, Legeforeningen, Norsk sykepleierforbund og Den norske jordmorforeningen for å diskutere veien videre hva gjelder digitalt helsekort for gravide. Aktørene i Trondheim kommune, som har tatt i bruk Helseplattformen, er i gang med å tilby digitalt helsekort for gravide gjennom innbyggerportalen HelsaM. Statsråden vil be Direktoratet for e-helse om å følge opp og vurdere om det er erfaringer fra arbeidet her som kan gjenbrukes nasjonalt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

504 Prioritere støtte til brukerrettede tiltak innen rus og psykiatri

Vågan Arbeiderparti

Forslag:

Mer og flere støtteordninger for brukerrettede tiltak innen rus og psykiatri til kommunene.

Begrunnelse:

Det bør innføres støtteordninger for lavterskeltilbud i kommunene. Det vil være samfunnsnyttig å bruke mer penger på forebygging heller enn tvungen behandling. Det trengs gode planer og menneskelige ressurser. Ressursbruk bør dreies mot brukerrettede tiltak heller enn å bygge systemer.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Intensjon støttes

Sentralstyrets merknad:

Dette berører både opptrappingdsplan for psykisk helse (som regjeringen vil legge frem for stortinget før sommeren 2023), og forebyggings- og behandlingsreformen rus (2023). Lavterkskeltjenester vil være sentralt i begge disse. Lavterskeltjenester innen rus og psykisk helse har vært en prioritet i begge regjeringens statsbudsjetter, senest 2023-budsjettet med 100 mill. kroner til slike formål.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

511 Investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser må videreføres

Fauske Arbeiderparti

Forslag:

Investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger ble innført i 2008. Formålet med tilskuddet var å stimulere kommunene til å både fornye og øke tilbudet av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse og omsorgstjenester. Tilskuddet kunne også benyttes til lokaler for dagaktivitetstilbud, samt fellesareal, felles teknisk anlegg og velferdsteknologi i tilknytning til eksisterende omsorgsboliger og sykehjem. Denne ordningen ble betydelig styrket i 204 for å gi kommunene bedre muligheter til å fornye og øke tilbudet til heldøgns omsorgsplasser. Med en kraftig økning av antall eldre vil det rundt i kommunene være behov for å øke kapasiteten av slike plasser.

Begrunnelse:

Arbeiderpartiet må beholde, videreføre og utvikle ordningen med investeringstilskudd for bygging av nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger med heldøgns omsorg. Kommunene må gjøres i stand til å kunne tilrettelegge og bygge ut eldreomsorgen på en verdig og god måte. Ikke minst i forholdt til at vi blir flere og flere eldre mennesker med mer kompliserte og sammensatte diagnoser.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralststyrets merknad:
I budsjettenigheten med SV ble det lagt inn investeringstilskudd til heldøgns omsorgsboliger med en ramme tilsvarende investeringstilskudd til ca. 500 heldøgns omsorgsplasser. Bevilgningen for 2023 over helse- og omsorgsbudsjettet er på 95 mill. kroner, som utgjør 10% av den totale tilsagnsrammen på 950 mill. kroner (tilsagnsfullmakt) som kommer til utbetaling over seks år. Dette er tilskudd som kommunene søker på hos husbanken og som kan gå til både rehabilitering av eksisterende plasser og til nybygging for å skifte ut eldre heldøgns omsorgsplasser og for å øke antall heldøgns omsorgsplasser i kommunene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

522 Kvinnehelse
AUF i Oslo

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- Gjøre sanitetsprodukter, prevensjonsmidler og nødprevensjon gratis
- Bevilge mer penger til forskning på kvinnehelse, særlig til å forske kjønn spesifikt på ulike symptomer og behandlinger.
- Når man skal gjennomføre befolkningsundersøkelser og statistikker over helseutfordringer i befolkningene må disse fange opp kjønnsforskjeller.
- Opprette egne fagområder for kvinners helse ved de medisinske fakultetene.

Begrunnelse:
Kvinnehelse er noe som har vært aktivt underprioritert gjennom flere år. Dette er med på å svekke likeverdigheten i helsevesenet, og skape stigma knyttet til kvinners helse. Arbeiderpartiet ønsker å skape åpenhet rundt kvinnehelse, det gjøres gjennom en styrking av tilbudet og mer kunnskap i helsevesenet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse. Flere av disse forslagene støttes av Oslo Arbeiderparti. Noen av forslagene er ikke behandlet av vårt representantskap.

Sentralstyrets merknad:
Det er nedsatt et offentlig utvalg som skal vurdere tiltak for bedre ivaretakelse av kvinnehelse og kjønnsperspektiver i helse- og omsorgstjenestene, forskning og utdanning. Utvalget leverer sin innstilling i mars 2023. Denne skal følgesopp med en kvinnehelsestrategi i tråd med Hurdalsplattformen.

Helse- og omsorgsdepartementet finansierer forskning gjennom de fire regionale helseforetakene og gjennom Norges forskningsråd. Helse- og omsorgsdepartementet har prioritert forskning på kvinners helse hvert år siden 2004. Forskningsmidlene til dette har steget jevnt og ligger i år på om lag 20,5 millioner kroner til en strategisk satsing på kvinners helse og kjønnsperspektivet gjennom Forskningsrådet. Utover dette er det mange gode prosjekter innen kvinnesykdommer som blir finansiert over andre utlysninger i Forskningsrådet. Det er etablert et Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning ved Oslo universitetssykehus.

I regjeringsplattformen har vi varslet at senteret skal styrkes og at vi skal sikre at senterets arbeid også systematiseres regionalt.

Ungdom mellom 16 og 22 år får økonomisk støtte til å dekke hele eller deler av kostnadene til p-piller, p-plaster, p-ring, p-stav, hormonspiral eller kobberspiral. Ungdom som er 16, 17, 18 eller 19 år, får spiral og p-stav gratis. I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil styrke støtten til prevensjon. Det er ikke en uttalt ambisjon for regjeringen å gjøre sanitetsprodukter gratis.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

524 Skeive/trans

AUF i Oslo

Forslag:

- At alle norske kommuner innfører egne handlingsplaner med konkrete tiltak for å bedre skeives levekår.
- At ansatte i offentlige institusjoner for tilbud om et opplæringstilbud tilnærmet rosa kompetanse.
- At det jevnlig gjennomføres levekårsundersøkelser for skeive, særlig transpersoner.
- Ha en seksualitetsundervisning som vektlegger grensesetting, kjønns- og legningsmangfold og følelser fra tidlig på barneskolen.
- Opprette flere helsestasjoner som jobber spesifikt med mennesker som jobber med folk som bryter med kjønns- og legningsnormer i regionene.
- At det skal være minst et sykehus med behandling for folk med kjønnsinkongruens i alle regions helseforetak.
- At hormonbehandling av mennesker med kjønnsinkongruens bør være et tilbud i alle helseregioner eller helseforetak.
- At rikshospitalet sitt ‘monopol’ på behandling av pasienter med kjønnsinkongruens skal fjernes.
- Bevilge penger til forskning på overlapp mellom kjønnsinkongruens og andre psykiske lidelser, for å unngå feilbehandling.
- Starte forskningsprosjekter på behandling av ikke-binære, for å sikre et likeverdig tilbud til alle som sliter med kjønnsinkongruens.

Begrunnelse:
I dag lever alt for mange mennesker i ufrihet og blir begrenset av kulturer og strukturer. Skeive personer blir oftere utsatt for vold og diskriminering, og i noen land er deres legning kriminalisert. Transpersoner er en av de gruppene i samfunnet som opplever mest urettferdighet på kroppen. Det er forsket svært lite på skeives levekår i Norge, men vi vet at på noen områder er det drastisk dårligere enn i majoritetsbefolkningen. Derfor er det viktig at det offentlige aktivt

tilrettelegger for holdningsskapende arbeid rettet mot skeive. Dette arbeidet må være på tvers av alle sektorer, konkret og finansiert. I Norge i dag er det mangel på kunnskap og tilbud om og for transpersoner. For AUF er det viktig at alle skal være trygge og få de medisinske tilbudene de trenger. Spesielt i distriktene er det lite tilgang til ressurser, det må endres, og alle må ha et tilbud ved sitt helseforetak.

Det finnes lite forskning på kjønnsinkongruens og overlapp til andre psykiske lidelser, som gir både pasienter og helsepersonell mindre sikkerhet i diagnosene de setter. Det er i dag ikke nok kunnskap om årsakene til kjønnsinkongruens, og AUF ønsker at det satses på mer forskning på feltet.

Sentralstyrets merknad:

Helsetilbudet til transpersoner er for dårlig og det er for lite kompetanse om transhelse i vårt felles helsevesen. Det er satt i gang kunnskapsinnhentinger og utredninger for å sikre transpersoner og ikke-binære et bedre helsetilbud. Helseforetakene har fått et oppdrag om å opprette behandlingstilbud i alle helseregioner i tråd med den nasjonale retningslinjen.

Psykisk helse, inkludert lavterskeltilbud som skolehelsetjenesten, vil bli styrket gjennom en opptrappingsplan som legges frem i løpet av 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

06 - Innkomne forslag - Justis og beredskap

10 Brannberedskap - en statlig oppgave

Eidsvoll Arbeiderparti

Forslag:

Eidsvoll Arbeiderparti ber Arbeiderpartiet arbeide for at staten tar over ansvaret for brann- og redning.

Begrunnelse:

Den overordnete fellesoppgaven for de tre nødetatene (politi, brannvesen og ambulansetjenesten) er samfunnets sikkerhet og innbyggernes velferd. Samarbeids- og bistandsspørsmål mellom etatene aktualiseres i svært mange situasjoner. De tre nødetatene er heterogent organisert. Politiet er en statlig etat, mens brannvesenet er kommunalt. Ambulansetjenesten ligger under de regionale helseforetakene.

Statistikk fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser at særlig brannvesenets bistand til politiet i andre tilfeller enn ulykkes- og katastrofesituasjoner ikke er en helt marginal foreteelse.

Mens det er staten og helseforetakene som investerer i bygg, kjøper inn og bytter politibiler og ambulanser, er det opp til hver enkelt kommune å ivareta dette på når det gjelder brann- og redning. Ny brann- og redningsvernforskrift har medført nye krav til de kommunale og interkommunale brannvesen. Det gis tydelige signaler fra små og mellomstore kommuner om at de sliter med dimensjoneringen både når det gjelder mannskap, bygg og utstyr forøvrig.

Med trange kommunebudsjett blir viktig beredskap fort nedprioritert og det blir spart på flere områder. Det kan ikke være slik at samfunnssikkerheten på dette viktige området skal overlates til kommunene.

Eidsvoll Arbeiderparti mener at dette er en statlig oppgave.

Det kan ikke være slik at våre innbyggeres sikkerhet skal ivaretas ulikt fra kommune til kommune avhengig av kommuneøkonomi.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Akershus Ap støtter at dette må inn som et tema i regjeringens helhetlige gjennomgang av brann- og redning som blir lagt frem i 2023.

Sentralstyrets merknad:

Hurdalsplattformen er tydelig på at kommuner og fylkeskommuner må sikres tilstrekkelig med økonomiske ressurser for å kunne sine beredskapsoppgaver. I partiprogrammet vårt trekker vi frem at ansvarsforholdet mellom ambulansetjenesten og brann- og redningstjenesten må

avklares, og kompensere kommunene for merbelastning ved bruk av brann- og redningstjenesten, der de må stille opp innen ambulansetjenestens ansvarsområde. Videre spesifiserer vi at den nære beredskapen – brann- og redningsvesenet, nærpolitiet, Sivilforsvaret og ambulansen – må styrkes. En overføring av ansvarsforholdet til statlig sektor er ikke nevnt i noen av dokumentene. En overføring av ansvar og myndighet fra kommunalsektor til staten er et ganske drastisk tiltak som bør ha en meget god begrunnelse. I forslaget begrunnes dette først og fremst med at en slik overføring vil gi brannvesenet mer midler. En automatikk i dette er det vanskelig å stille seg bak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

32 Kvinnefengsel i Vestland

Bømlo Arbeiderparti

Forslag:

Det bør opprettast eit eige kvinnefengsel i Vestland som sikrar at kvinner får gode og trygge soningsforhold. Soningsforholda bør være av slik karakter at innsette er sikra rehabilitering og kjem ut av kriminalitet etter enda soning.

Begrunnelse:
I kriminalomsorga si rettleiing heiter det at “kvinner skal så langt det er mogleg gjennomføre fengselsopphald i eigne fengsel eller fengselsavdeling tilpassa kvinner” (https://www.kriminalomsorgen.no/kvinnefengsler.518722.no.html 16.11.22). Grunngjevinga for dette er å laga gode og trygge soningsforhold for kvinner, hindre uønska seksuell merksemd, eller utsette for press om sal av seksuelle tenester, utnytting, trakassering og vald. Mange av kvinnene som sit i fengsel ber med seg erfaringar frå seksuelle overgrep og eller vald. Dette krev særskild tilrettelegging i soningsforhold og at ein jobbar for å skape trygge soningsforhold i heile Noreg. Det viser seg at det er mangel på eigna soningsplassar. Dagens soningsforhold gir ikkje det beste grunnlaget for å sikra gode rehabiliteringsforhold og struktur for å komma ut av kriminalitet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet ser på det å få gode soningsforhold for kvinner over hele landet, som et viktig langsiktig arbeid. Det er i dag et etterslep på rehabilitering og nybygging av fengsler i Norge. Dermed blir dette å anse som et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

86 Sexkjøpsloven og hallikparagrafen

Homonettverket

Forslag:

Arbeiderpartiet:

- Mener at virkningene av straffelovens paragraf 316 «Kjøp av seksuelle tjenester hos voksne» bør evalueres og at regjeringen derfor må utarbeide en stortingsmelding om alle sidene ved kjøp og salg av sex.
- Er kritisk til straffelovens paragraf 315 «Hallikvirksomhet og formidling av prostitusjon», da denne i dag rammer feil. Denne bør erstattes av en paragraf som bedre ivaretar personer som selger sex, og mer presist rammer utnyttelse av andre til sexsalg.

Begrunnelse:
I 2009 innførte Stoltenberg II regjeringen sexkjøpsloven. I evalueringen som Vista Analyse gjorde for regjeringen Solberg i 2014, var konklusjonen at prostitusjonen i Norge er redusert med 20-25 prosent sammenliknet med 2008, året før lovforbudet trådte i kraft. Det slås også fast at bakmennene er færre, og at volden mot prostituerte ikke har økt som følge av kriminaliseringen. LHBT+ organisasjonene mener det er behov for mer kunnskap og forskning på kjøp og salg av sex blant mennesker som bryter med normer for kjønn og seksualitet, og de særskilte utfordringene disse møter. De mener også at personer som selger sex sin stemme må styrkes i debatten om lovverk og hjelpetiltak rundt kjøp og salg av sex.

Vet vi hva som er status nå, 13 år etter at loven ble innført? Er det på tide med en evaluering av sexkjøpsloven?

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Representantskapet eller årsmøtet har ikke gjort vedtak som støtter dette forsalget. Partistyret støtter likevel intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Det er sannsynliggjort at det er nødvendig med mer kunnskap og forskning for kjøp og salg av sex blant mennesker som bryter med normer for kjønn og seksualitet. De som selger sex i denne gruppen, må lyttes til.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

135 «Oslo fengsel – ut av Grønland»
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag

Forslag:
- Oslo fengsel må ut av Oslo sentrum.
- Staten finner annen egnet lokasjon for Oslo fengsel i Osloområdet.

Begrunnelse:
I utformingen av Arbeiderpartiets politikk for valgseier ved lokalvalget 2023 vil statens hensyntaken til bærekraftig by- og tettstedsutvikling i lokalisering av virksomhet spille en rolle. I arbeidet med miljøbyen Gamle Oslo på 90-tallet ble det i samarbeid med lokalmiljø, og byutviklere laget helhetlige kart over en ønsket, framtidsrettet god og helhetlig utvikling i dette sentrale området av Oslo. Åpning av fengselsmurene for tilgang til grøntarealene og svære areal og byggmasser, skulle gi bedre bruk for samfunnet. Gjennom 2000-tallet og fram til i dag, er det

tverrpolitisk enighet om at man ønsker en mer bærekraftig utvikling av bo- by-og nærområde i en tettbygd bydel med 60 000 mennesker og et flertall barn- og unge. Oslo fengsel ble bygd på 1800-tallet, på det som da var landet. Bygget er umoderne, forfallent og ikke tilrettelagt som moderne soningsfengsel. Denne type aktivitet som store arealkrevende soningsfengsel utgjør, er malplassert og hindrer utviklingen i tettbebygd område i sentrum av Norges hovedstad. Det er heller ikke slik vi kjenner eksempler fra naboland mv. eller landet for øvrig hvor slik type aktivitet opprettholdes på lignende lokasjon. Da er det heller ikke godt nok for Indre Oslo Øst.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Regjeringen skal gjenreise norsk kriminalomsorg, der desentralisert struktur vil være viktig. Nærhet til familie og venner er avgjørende for tilbakeføringen av mennesker til samfunnet. Fengsel er en viktig del av infrastrukturen i en storby og i en hovedstad, og må derfor bli behandlet deretter.

Sentralstyrets merknad:
Det er vedtatt midler til ombygging av fengselet på Grønland, og Oslo Arbeiderparti gir sin støtte til dette i nytt Bystyreprogram hvor de blant annet skriver: "Oslo skal ha et nytt fengsel på Grønland". Denne saken har versert i mange år, og partiet bør ikke skape tvil om denne saken ved at det inviteres til ytterligere omkamper.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

220 Bekjemp vold mot kvinner og menneskehandel
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag

Forslag:
- Få på plass en ny nasjonal handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner så snart som mulig
- Stille krav om at alle kommuner skal ha handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner
- Krisesentre og hjelpelinjer skal styrkes og sikres tilstrekkelig og forutsigbar finansiering
- Iverksette flere nasjonale informasjonskampanjer om vold mot kvinner og vold i nære relasjoner og partnerdrap
- Eksisterende forebyggende tiltak mot vold gjennomgås med tanke på lovfesting
- Utarbeide en ny og oppdatert handlingsplan mot menneskehandel
- Ofre for menneskehandel må bli identifisert, og terskelen for identifisering må gjøres i tett samarbeid med hjelpeapparatet, slik at ofre for menneskehandel ikke blir behandlet som illegale migranter og sendt ut av landet med fare for retrafikkering
- Aktører som har stor sannsynlighet for å komme i kontakt med ofre for menneskehandel, som politi, helsepersonell og personell i grensekontroll må skoleres i identifisering av ofre for menneskehandel
- Styrke beskyttelse av ofre for menneskehandel gjennom å bedre muligheten for oppholdstillatelse når bakmenn anmeldes, uavhengig av om saken kommer til rettsvesenet,

- Opprette et helhetlig nasjonalt tilbud om exit-programmer for ofre for menneskehandel og mennesker som vil ut av prostitusjon
- Politiet skal prioritere oppfølging av sexkjøpsloven, også sexkjøp og hallikvirksomhet på nett
- Utrede muligheten for å tilkjenne voldsoffererstatning for ofre for sexindustrien og om uaktsom menneskehandel bør kriminaliseres.
- Gjennomgå lovverket med formål å styrke lovverket for å beskytte barn og unge mot kommersiell seksuell utnyttelse
- Fremme nytt lovforslag i Straffelovens §315 (hallikparagrafen) som gir politiet hjemmel til å stenge nettsteder som driver og/eller tilrettelegger for hallikvirksomhet, herunder sugardating-sider
- Styrke skolehelsetjenestens kunnskap om kommersiell seksuell utnyttelse av for å kunne identifisere barn og ungdom som er utsatt og ofre
- Styrke samarbeidet med banknæringen for å bekjempe kjøp og salg av mennesker og identifisere bruk av betalingstjenester
- Bruk norske bistandsmidler til å støtte frivillige kvinneorganisasjoners arbeid med å beskytte ofre for menneskehandel i opphavslandene

Norge vil slutte seg til den internasjonale 16-dagerskampanjen mot vold mot kvinner

Begrunnelse:
Flest kvinner utsettes for vold, voldtekt, vold i nære relasjoner og partnerdrap. Dette er et samfunnsproblem som skal bekjempes. Kun halvparten av kommunene har fulgt oppfordringen om handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Stat og kommunene må prioritere forebygging og forbedre oppfølging av voldsutsatte.

Politiet må gjøres i stand til å følge opp og prioritere voldtektssaker og partner- og familievold. Hvert fjerde drap i Norge er partnerdrap, og det er ofte forutgående hendelser før partnerdrap. Forebyggingsarbeidet må derfor prioriteres høyere. Ved brudd på besøksforbud må det raskt gripes inn, og ordningen med voldsalarm må brukes mer.

Mange som er i prostitusjon er utsatt for menneskehandel og trafficking. Vi må bekjempe menneskehandel og bedre livene for ofre av menneskehandel.

Barn og ungdommer blir i økende grad utsatt for grooming og seksuell utnyttelse i sosiale medier, og gjennom sugar datingsider på nett. Unge jenter lokkes til å legge ut profiler med bilder av seg selv, og mange blir trukket inn i seksuell utnyttelse og prostitusjon. Aldri har det vært enklere for pedofile og sexkjøpere å kontakte sårbare barn og ungdommer anonymt og skjult fra voksne. Utviklingen er skremmende og krever en mer kraftfull samfunnsinnsats.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Flere av punktene i forslaget er vedtatt av årsmøtet i Oslo Arbeiderparti. Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene også i de andre punktene.

Sentralstyrets merknad:
Dette er et omfattende forslag. Vi støtter intensjonen i forslaget. Arbeidet med ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner er allerede i gang i departementet. Forslaget innebærer ytterligere

finansiering.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

236 Avhør hos politiet ved vold og i nære relasjoner

Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag

Forslag:

Ved forklaringer eller avhør i saker om psykisk eller fysisk vold i nære relasjoner, pålegges politiet å la både kvinnelige og mannlige etterforskere gjennomføre disse. De må også skrive hver sine rapporter fra forklaring eller avhør.

Begrunnelse:
Personer som klarer å politianmelde psykisk/og eller fysisk vold i nære relasjoner er i utgangspunktet traumatisert og særdeles sårbare. Det kan være en stor fordel for den som anmelder, og for den anmeldte, at det er en fra eget kjønn til stede ved «intervjuer». Menn og kvinner oppfatter ting forskjellig, og det vil styrke rettssikkerheten for alle, at det gjennomføreres slik som beskrevet for både kvinne og mann fra politiet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:

Vi forstår intensjonen med forslaget, men vi mener politiet har en faglig utdanning som skal se bort fra kjønn, legning og bakgrunn. Forslaget vil også kreve store ressurser og lar seg vanskelig gjennomføre.

Sentralstyrets merknad:

Forslaget kan vurderes i handlingsplanen mot vold i nære relasjoner.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

237 Dommere i saker om vold i nære relasjoner.

Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag

Forslag:

I juryer som skal dømme i saker om psykisk og fysisk vold i nære relasjoner skal juryen bestå av like mange kvinner og menn.

Begrunnelse:
I Stortingets arkiv viser det seg at det finnes et forslag fra 1938, fra Laura Løvdal, Stokken, (tidligere egen kommune i nåværende Arendal) som allerede da, for 85 år siden, fremmet forslag om dette. Det fortoner seg som et overmodent forslag for å fremme likestilling og rettssikkerhet for både menn og kvinner i saker som dreier seg om psykisk og fysisk vold i nære relasjoner. Dette forslaget, sammen med forslaget om både kvinne og mann som opplever forklaringer og avhør av anmelder og anmeldte i slike saker, vil være med på å sikre at alle sider ved slike

saker forankres i kvinner og menns oppfatning av sakene. Juryer i vårt rettssystem skal sikre at vi «dømmes av likemenn», i dette tilfelle like mange kvinner og menn.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Fylkesstyret viser til at juryordningen er avviklet og at det skal være kjønnsbalanse blant meddommerne. Intensjonen i forslaget er ivaretatt i dagens lov.

Sentralstyrets merknad:
Juryordningen i Norge ble avviklet av Stortinget i juni 2017 og erstattet av meddomsrett for alle saker som kom til lagmannsrettene etter 1. januar 2018. Intensjonen anses ivaretatt i dagens lov.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

249 Vold mot kvinner skal prioriteres og bekjempes
Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:
- En ny nasjonal handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner må på plass så snart som mulig
- Det skal stilles krav om at alle kommuner i Norge skal ha en handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner
- Krisesentre og hjelpelinjer skal styrkes og sikres tilstrekkelig og forutsigbar finansiering
- Det skal iverksettes flere nasjonale informasjonskampanjer om vold mot kvinner og vold i nære relasjoner og partnerdrap
- Det skal gjøres en gjennomgang av eksisterende forbyggende tiltak med sikte på lovfesting

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet vil at staten og kommunene prioriterer forebygging av vold mot kvinner, voldtekt og vold i nære relasjoner, og at oppfølging av voldsutsatte forbedres. Voldsutsatte må få bedre informasjon om sine rettigheter og krisesentertilbud må forbedres. Politiet må gjøres i stand til å følge opp voldtektssaker og partnervold, og å prioritere slike saker høyt. Det er store forskjeller i politidistriktene når det gjelder prioritering, og risikokartlegggingsverktøy må iverksettes.

Hvert fjerde drap i Norge er partnerdrap. I partnerdrapssaker er det ofte forutgående hendelser før drap. Forebyggingsaspektet må derfor prioriteres høyere. Partnerdrapsutvalget har nylig lagt frem en rapport med konkrete tiltak for å forebygge og forhindre partnerdrap i tide. Disse tiltakene må følges opp.

Ved brudd på besøksforbud må det raskt gripes inn. Ordningen med omvendt voldsalarm må brukes mer. Både påtalemyndigheten og domstolene har hatt en altfor høy terskel for bruk av ordningen enn det som var intensjonen da ordningen ble innført i 2013. Siden 2007 har norske kommuner blitt oppfordret til å utarbeide handlingsplaner for arbeidet mot vold i nære relasjoner. Likevel har kun tre av ti kommuner oversikt over hvor mange som blir utsatt for vold i nære

relasjoner eller voldtekt i sin kommune. 37% kommunene diskuterer sjelden eller aldri vold mot kvinner og vold i nære relasjoner i politiske fora.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Også vedtatt av årsmøtet i Oslo Arbeiderparti.

Sentralstyrets merknad:
Punktet inngår allerede som del av departementets arbeid med ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Vi støtter intensjonen i forslaget, men endel av forslaget innebærer økninger i budsjett.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

278 Personer idømt besøksforbud bør få omvendt voldsalarm – også kalt fotlenke

Drammen Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet sørger for at voldsutøverer og fysisk seksualiserte overgripere som blir ilagt kontaktforbud (besøksforbud) skal skje med elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm - fotlenke) for å hindre at voldsutsatte blir utsatt for trusler eller vold. Arbeiderpartiet støtter endringer i straffelovsprosessen og straffeloven, hvor ordningen med elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm - fotlenke) utvides til å være gjeldende praksis ved ileggelse av et kontaktforbud (besøksforbud). Myndigheten til å beslutte vedtaket skal gis til politimyndigheten. Er voldsutøver eller fysisk seksualiserte overgriper uenige i kontaktforbudet med elektronisk kontroll (besøksforbudet) prøves saken for retten. Hvis politiet ikke gir voldsutsatt eller offeret medhold i forespørsel om kontaktforbud med elektronisk kontroll skal saken prøves for retten.

Begrunnelse:
Det å bli utsatt for fysisk seksualisert overgrep eller vold fører umiddelbart til frykt, sinne og tristhet, men kan overtid gi grobunn for livslange forstyrrelser i følelsesregulering, selvbilde og stressaktivering. Derfor viktig å stoppe fortsettelsen av frykt og eventuelle muligheten for nye seksualiserte overgrep eller voldsutøvelse.

Dagens ordning med besøksforbud og voldsalarm oppleves av mange voldsutsatte (ofre) som en falsk trygghet. Voldusatte lever i daglig frykt for nye overgrep. Det er psykisk utfordrende for den voldsutsatte å være avhengig av å klare å få trykt på voldsknappen for å få bistand av politiet. Ved bruk av elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm - fotlenke) vil politiet bli varslet automatisk når voldsutøver beveger seg innenfor forbudte områder eller soner. Da blir det politiets oppgave å oppdage, følge og stoppe voldsutøver ved brudd på kontaktforbudet. Utenfor de store byene kan det ta lang tid fra voldsutsatt trykker på voldsalarmknappen til politiet ankommer stedet hvor voldsutsatt befinner seg. Volden kan bli utført før politiet har nådd oppholdsstedet til voldsutsatt. Med dagens bruk av voldsalarm må den voldsutstatte hele tiden tenke over hvor hen kan bevege seg for å ikke møte på voldsutøver. Mens voldsutøveren kan bevege seg fritt, utenom voldsutsattes område. Det fører til at den voldsutsatte og hens

familie/pårørende opplever store belastninger ved at de lever i konstant frykt. Derfor må ansvaret og byrden plasser på utøver av volden og ikke på offeret (den voldsutsatt) ved å benytte ordningen med elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm - fotlenke). I tillegg rammes alle pårørende til den voldsutsatte av frykten for hva som kan skje. Barn, foreldre med flere. Staten har også ansvar for at de pårørende også skal leve trygt. Kontaktforbud med elektronisk kontroll kan skape større trygghet når politiet får ansvaret for voldsutøver via fotlenken med GPS sporing. Fra innstilling til Stortinget fra justiskomiteen Innst. 311 S (2021-2022) Stine Sofies Stiftelse uttaler at «[e]n lovendring som gir påtalemyndigheten mulighet til å ilegge omvendt voldsalarm vil kunne gi flere barn og unge bedre trygghet på et tidligere tidspunkt i livet». Stine Sofies Stiftelse peker på statens forpliktelser etter barnekonvensjonen artiklene 6, 19 og 39, samt behovet for lik praksis rundt bruk av voldsalarm uavhengig av hvor man bor i landet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Dette er et aktuelt tema i departementets arbeid med ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

333 Voldtekt
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil innføre en samtykkelov så fort som mulig. Strafferammen for voldtekt skal praktiseres slik at den gir allmennpreventiv effekt. Gi sterkere styringssignaler fra regjering og direktorat på at politidistriktene skal prioritere denne type saker og at det må følge midler med til dette. Sikre at det er kvinnelige og mannlige politibetjenter, samt tilbud om en tillitsperson til stede i avhør med fornærmede i voldtektssaker.

Begrunnelse:
I 2019 ble det registrert 1525 anmeldelser for voldtekt. Det er i tillegg svært mange mørketall, og mange barn og unge tør ikke å anmelde fordi gjerningspersoner er familiemedlem eller en nær person. Problemet i dag er at mange av anmeldelsene blir henlagt, samt mange som straffes for voldtekt får lav straff. Mennesker som voldtar andre, skaper en frykt og traumer for offeret resten av livet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Arbeidet med en ny samtykkelov er allerede i gang, jfr Hurdalsplattform. Det vil videre komme en voldtektskommisjon og hele dette kapittelet i straffeloven blir sett på.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

342 Utvid rettshjelpsordningen

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Rettshjelpsordningen foreslås utvidet slik at den når flere som har behov for hjelp. Det foreslås at Inntektsgrensen økes fra dagens 320 000 kr til 80% av gjennomsnittslønnen, for 2020 er det 468 000 kr for enslige. Samme økning skal gjelde for ektefeller og samboere. Den offentlige salærsatsen bør økes i budsjettet for 2023 fra 1121 kr, med 30% til 1457 kr.

Begrunnelse:

Økning av Inntektsgrensen: I Norge er det hvert år mange folk som ikke får sine rettigheter da de ikke har råd å forfølge dem for rettsapparatet. Advokater og rettssaker er ofte forbundet med store kostnader og utgifter som følge av det velger mange folk å ikke forfølge sine rettigheter. I dag er det en ordning i Norge som skal sikre dem som ikke har råd gratis eller delvis dekning av kostnadene med juridisk bistand. Dessverre kan vi ofte lese i media at disse ordningene ikke treffer godt nok, da det er meget begrenset hvem som har rett til fri rettshjelp i Norge. For å kunne få fri rettshjelp kan en ikke ha en inntekt over 320 000 kr pr år hvis en er enslig og 490 000 kr for ektefeller og samboere. Gjennomsnittslønnen i Norge for 2020 var på 585 000 kr. Det betyr at inntektsgrensen er på litt over halvparten av gjennomsnittslønnen. For å sikre at folk har råd til å forfølge sine rettigheter anses det som rimelig at disse inntektsgrensene økes opp mot gjennomsnittslønnen.

Økning av den offentlige salærsatsen: Den offentlige salærsatsen er hva det offentlige betaler for advokattjenester som dekkes av det offentlige. Denne satsen er pr.01.01.2022, 1 121 kr. Advokatbistand koster i det private ofte over 2000 kr pr time. I tillegg til at timesatsene er lave, er det ofte begrenset til hvor mange timer en sak kan dekkes med (stykkprisforskriften). Dette medfører at mange advokater takker nei til oppdrag hvor det offentlige dekker kostnadene (blant annet strafferett), noe som igjen medfører at de som trenger advokat får et dårligere tilbud på tjenester. Dermed kan de lave offentlige satsene bidra til å svekke rettsikkerheten hos våre borgere da flere advokater ikke ønsker å jobbe med slike saker. Som følge av det bør Arbeiderparti jobbe for å sikre en forutsigbar rettsikkerhet i Norge.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet går inn for en gjennomgang av hele rettshjelpsordningen. Forslaget er videre et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

346 Likeverdighet i tilbudet på statens barnehus

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Barnehusene må bli et større satsningsområde for staten. Det må sikres at barn får avhør ved barnehusene så fort som mulig. Det må utarbeides klarere retningslinjer for oppfølging slik at

man sikrer likt tilbud over hele landet.

Begrunnelse:
I en evaluering av barnehusene viser det seg at det er veldig forskjell på oppfølging i etterkant av at et barn har vært til avhør hos barnehuset. Det betyr at det i dag er prisgitt hvor du bor med tanke på hvilken oppfølging du får. Slik kan vi ikke ha det!

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Dette er et viktig område for regjeringen som bør diskuteres videre.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

397 Fagleg sterke domstolar:
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- Ikkje reversere domstolsreforma, om det går ut over rettstryggleiken. Reforma må styrkast for å sikre nærleik til innbyggjarane, utan at det går ut over rettstryggleiken.

Begrunnelse:
Vestland Arbeiderparti støtter ikkje ein reversering av domstolsreformen i den utstrakning dette vil bidra til å svekke rettssikkerheten. Faglig sterke domstoler er avgjerande for å ivareta rettsikkerheten og kontroll av dei politiske myndigheter og dermed demokratiet. For å ivareta ønskja nærleik og sikre rettssikerheita i distrikta, bør det krevast eit tett samarbeid mellom dei store og mindre tingretter. Vi må ha fagleg sterke domstolar, slik at folk og aktører blir behandla ut fra dei beste fagmiljø og styrkje mindre domstolar, for å gjere dei mindre sårbare. Rundt ein tredel av sakene som går for landets tingretter gjelder barn og unge. Ofte handler det om barnefordelingssaker. Å reversere domstolsreformen styrker ikke rettssikkerheten, man svekker rett særskilt for born og unge.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Hurdalsplattformen hvor endring av domstolsreformen inngår.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

399 Fra fange til nabo

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeidarparti vil:

- At Stortinget stanser avbyråkratiseringsog effektiviseringsreformen i norsk kriminalomsorg.
- At Stortinget og Regjeringen umiddelbart gjennomfører tiltak som er nødvendig for å rette opp i de systematiske bruddene på menneskerettighetene i norske fengsler.
- Styrke budsjettene til kriminalomsorgen.
- Sikre at straffedømte med psykiske lidelser får nødvendig helsehjelp.
- Ha en desentralisert struktur for soningsforhold og friomsorg.
- At kvinnelige innsattes vilkår bedres og sikres samme kvalitet på soningen som mannlige innsatte, og at det sikres et eget kvinnefengsel på Vestlandet.
- At det legges til rette for at nærsoningsprinsippet også ivaretas for kvinnelige innsatte.
- At det opprettes et høysikkerhetsfengsel i Sveio for å ivareta nærsoningsprinsippet for Sunnhordland og Nord-Rogaland.

Begrunnelse:

Rehabilitering, normalitetsprinsippet og nærsoningsprinsippet har vært grunnsteinene for Arbeiderpartiets kriminalomsorgspolitikk. De innsatte skal ha gode kår, få god nok helsehjelp, sikres sosial omgang, utdanning og et liv å leve også innenfor fengsel ets vegger. De aller fleste innsatte skal ut fra fengselets fire vegger en dag. Da må de kunne komme tilbake til samfunnet som gode naboer. Situasjonen i dag: Systematiske brudd på menneskerettighetene. Etter åtte år med høyrestyre har norske fengsler og kriminalomsorgen forfalt. og effektiviseringsreformen har sett på fengselsbetjenter som byråkrater og har ført til store kutt i bemanning, samtidig som antallet innsatte har økt. Det gjør det nærmest umulig å oppfylle kriminalomsorgens re habiliterende samfunnsoppdrag.34 Menneskerettssituasjonen i norske fengsler er kritisk. Det blir brukt mer og mer inngripende tvang og sikkerhetsceller som følge av at fengslene har færre ansatte til å håndtere situasjoner på en mindre inngripende måte. I temarapport «Sikkerhetsseng i norske fengsler» fra Sivilombudet i 2020 heter det at «Mange av forholdene peker i retning av krenkelse av forbudet mot umenneskelig behandling, nedfelt i FNs torturkonvensjon og EMD artikkel 3(...)». FNs Torturkomité har påpekt at bruken av langvarig isolasjon er et problem, og at psykisk syke i norske fengsler ikke har det godt nok. Psykisk syke opplever å være en kasteball mellom helsevesenet og kriminalomsorgen. Også her er tvangsbruken for høy. Dette skjer ikke fordi de ansa tte ønsker det, men det er fordi politikerne de siste åtte årene ikke har gitt dem noe annet valg. Dette vil Vestland Arbeidarparti rette opp i. Kvinner i fengsel Kvinnelige innsatte utgjør om lag 56% av de innsatte i Norge. Våre fem kvinnefengsel er alle plassert på Østlandet, og er ikke nok til å kunne gi et tilbud til alle kvinner som skal sone. Opp mot 50% av kvinnene soner dermed sammen med menn. I temarapport: «Kvinner i fengsel» fra Sivilombudet i 2017 viser de til at soningstilbudet for kvinner samlet sett er dårligere enn det er for menn. Kvinnefengslene blir ikke prioritert og har dårligere bygninger og uteområder. Aktivitetstilbudet, tilbudet om arbeidstrening eller helsetilbudet er ikke godt nok tilpasset for kvinner. For halvparten av kvinnene, medfører det å sitte i blandede fengsler økt risiko for uønsket oppmerksomhet eller seksuell trakassering. I temarapport «Sikkerhetsseng i norske fengsler» heter det at «kvinnelige innsatte har langt høyere risiko enn menn for å bli b eltelagt i fengsel, og at de oftere blir beltelagt flere ganger». Belteleggelse er det mest inngripende tiltaket et fengsel kan ty til, og har store menneskerettslige implikasjoner. Kvinner som soner sammen med menn, har ikke et tilbud som er tilpasset dem. Vi vet også at nærhet til familie er svært viktig for kvinnelige innsatte, men når alle kvinnefengslene er på Østlandet er kvinner tvunget til å reise

bort eller få et dårligere soningstilbud her vest. Fengsel i Vestland For å sikre at nærsoningsprinsipp et ivaretas også for kvinner, må fengslene i Vestland tilpasses for kvinnelige innsatte. Det gjelder først og fremst tilpasning av fengselsbyggene og tilbudet til innsatte. Men Vestland Arbeiderparti vil også at det vurderes å bygge et nytt kvinnefengsel på Vestlandet. Det har over lengre tid pågått et arbeid med å bygge et nytt høyrisikofengsel i Sveio for å dekke Sunnhordland og Nord-Rogaland. I dag er ikke fengslene i området gode nok til å gi et godt nok tilbud for de innsatte, og det er ønskelig å bygg e et nytt høyrisikofengsel i Sveio til erstatning for Haugesund, og at Sandeid fengsel består slik som i dag. Dette arbeidet støtter Vestland Arbeidarparti.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Kriminalomsorgen er et veldig viktig område for Arbeiderpartiet, hvor vi har styrket budsjettene betraktelig i årets og fjorårets budsjett, sett i lys av den generelle økonomiske situasjonen. Arbeidet er ikke ferdig. Dette er videre et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

400 Rettstryggleik for folk i heile landet
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeidarparti vil:

- At rettstryggleik er det viktigaste prinsippet for domstolsstrukturen.
- At arbeidet med domstolsreformen må sikre fagleg sterke domstolar, samstundes som rettsapparatet si nærleik til folk vert ivareteken.
- At rettsstadsstrukturen ikkje blir svekka.

Begrunnelse:
Noko av det viktigaste i ein rettsstat er sterke uavhengige domstolar som nyter tillit av befolkninga. Domstolene må ha sterke og gode fagmiljø som sikrar rettstryggleiken til folk som søkjer domstolane. Rettstryggleik må vere grunnplanken i alt vi gjer med domstolane i Norge. Domstolsreforma hadde som målsetting å styrke rettstryggleiken til folk. Utfordringa med reforma var at den endra domstolsstrukturen, og truga arbeidsplassar og rettsstader i heile Norge. For Vestland Arbeidarparti er det viktig at vi har eit rettsapparat som er nær folk, og som samstundes sikrar auka rettstryggleik. Eit rettssapparat som er nær folk, har større moglegheit til å nyte tillit over heile landet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Hurdalsplattformen hvor endring av domstolsreformen inngår.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

402 Instruks for lokalt personell

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Regjeringen bes utarbeide en generell instruks knyttet til rettigheter og mulighet for oppholdstillatelse i Norge for lokalt personell ved fremtidige internasjonale operasjoner. Den enkeltes rettigheter ved endt oppdrag bør avklares ved inngåelse av arbeidsforhold

Begrunnelse:

Begrunnelse: 3. juni 2022 ble følgende instruks sendt fra Justisdepartementet til Utlendingsdirektoratet: GI 04/2021 Overføring til Norge av lokalt personell som har vært ansatt av Forsvaret eller Norges ambassade i Afghanistan ved avslutningen av Resolute Support Mission (RSM). Arbeiderpartiet i Bergen verdsetter innsatsen lokalt personell har gjort side om side med norske styrker og den norske ambassaden i Kabul. Sikkerhetssituasjonen for lokalt personell i konfliktområder so m ansettes av norske sivile eller militære myndigheter må ivaretas også etter at operasjoner eller prosjekter avsluttes. Lokalt personell gjennomfører ofte helt nødvendige oppgaver og kan ikke uten videre erstattes med norske borgere. Et eksempel på dette er tolkene tilknyttet Resolute Support Mission (RSM) i Afghanistan. Norge har et etisk og moralsk ansvar for å ivareta sikkerheten til personer ansatt hos norske myndigheter, samt deres familier. Ved eventuelle fremtidige internasjonale operasjoner kan ikk e deres sikkerhetssituasjon bli gjenstand for en langvarig politisk debatt i Norge. Det må være selvsagt fra starten av arbeidsforholdet at det innvilges opphold i Norge dersom sikkerhetssituasjonen skulle tilsi at hjemlandet er utrygt nettopp på grunn av tilknytningen til norske myndigheter

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har vektlagt å ivareta afghanere som har tilknytning til Norge. Alle våre lokalt ansatte ved ambassaden i Kabul og deres nærmeste familie ble evakuert til Norge i august 2021. Disse ble inkludert på kvoten for overføringsflyktninger og ble bosatt i kommuner i Norge. Regjeringen besluttet i februar 2022 også å etablere en begrenset søknadsbasert ordning for overføring til Norge for tidligere lokalt ansatte. Ordningen gjelder for personer som har hatt et direkte ansettelsesforhold med det norske forsvaret eller ambassaden etter 31.12.2014 og som ellers fyller vilkårene i instruksen. Avskjæringstidspunktet knytter seg til oppstarten av Resolute Support Mission, den siste internasjonale militære operasjonen. En begrenset søknadsbasert ordning ble valgt etter at regjeringen hadde vurdert ulike alternativer. For tidligere ansatte ble det blant annet vektlagt at tilknytningen til Norge er svakere når det er lenge siden ansettelsesforholdet. Det er ikke mulig å gjennomføre intervjuer av disse søkerne og saksbehandlingen må baseres på skriftlig informasjon fra søkerne. Dette gir særlige utfordringer knyttet til identitetsavklaring og verifisering av informasjon om personene.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

411 Lokalt politi

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- Styrke bemanninga ved dei geografiske driftseiningane
- Intensivere bruken av ny teknologi til å førebyggje og kjempe mot kriminalitet og redusere avstandsulemper

Begrunnelse:

Regjeringa skriv i Hurdalsplattforma at «det lokale politiet i heile landet må styrkast, både for å sikre betre førebygging og for raskare respons ved alvorlege hendingar. Ein desentralisert politistruktur sikrar beredskap og nødvendig lokalkunnskap hos politiet.» Vestland arbeidarparti er samd i dette og ber regjeringa følgje opp dette gjennom:

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til Hurdalsplattformen hvor vi sier det skal etableres 20 nye tjenestesteder. Noen nye tjenestesteder er allerede kommet på plass. Anses videre som et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

429 Kriminalitet/justis

Klepp Arbeiderparti

Forslag:

1.Arbeiderpartiet må få norsk kriminalomsorg på rett kjøl igjen.
2.Arbeiderpartiet sikrer framtidig drift av Åna fengsel og sørger for realisering av planene om områdesikring, ombygging og utbygging.

Begrunnelse:

Solbergregjeringen prioriterte ikke kriminalomsorgen. Den norske kriminalomsorgen er kjent for gode resultat, men dette blir dessverre ikke følgt opp av Solberg. ABE-reformene førte til store kutt, og det rapporteres om færre ansatte, mindre tid til forebyggende arbeid, mer tid på cella for innsatte. Særdeles hyppige skifter av justisministre, førte til at kriminalomsorg kom på sidelinja. Arbeiderpartiet må på sin vakt få kriminalomsorgen på rett kjøl igjen. Åna fengsel er et høysikkerhetsfengsel som trenger opprustning. Det mangler områdesikring. Noen bygg er så gamle at de må erstattes, andre ombygges. Statsbygg leverte høsten 2016 en plan om hvordan Åna fengsel skal områdesikres, ombygges og utbygges. Det ville føre til flere soningsplasser, ca 200 og flere arbeidsplasser. Ferdig utbygd/ombygd vil Åna fengsel med full drift ha 220 årsverk. Det er viktige, desentraliserte, statlige arbeidsplasser for Jæren og Rogaland Det er nødvendig å oppdatere og sikre videre drift av Åna fengsel. Planene som ligger klar fra Statsbygg viser det. Bare det å utarbeide planene har kostet 20mill, og det er brukt like mye til helt nødvendige oppgraderinger. Tiden er moden for å gå videre.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret anerkjenner at kriminalomsorgen må styrkes med ytterligere midler, noe regjeringen også har vist både i årets og fjorårets budsjetter. Dette anses som et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

440 Synlig politi

Oslo Arbeiderparti

Forslag:

- At politiet er fast til stede i nærmiljøer, og har sterk lokal forankring i de delene av byen med gjentatt høy kriminalitet og vold.
- Synlig og mangfoldig politi med større kapasitet til tilstedeværelse, forebygging, tillits- og relasjonsskapende arbeid i nærmiljøet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Hurdalsplattformen hvor vi sier det skal etableres 20 nye tjenestesteder. Noen nye tjenestesteder er allerede kommet på plass. Anses videre som et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

474 Kvinner i fengsel

Troms Arbeiderparti

Forslag:

- Arbeiderpartiet vil styrke kvinners rettigheter i fengsel gjennom å:
- Sikre at det er tilbud om både lukket og åpent fengsel samt overgangsbolig til kvinner i alle regioner
- Opprette flere egne kvinnefengsler og gå helt vekk fra blandingssoning
- Styrke reisestøtten for innsatte med omsorgsansvar for egne barn
- Utvide arbeids- og utdanningstilbudet til kvinner i fengsel
- At det i alle fengsel/avdelinger for kvinner skal være tilgang på kvinnelig lege
- Nedsette et nytt kvinnesoningsutvalg og oppdatere straffegjennomføringsloven med særlig henblikk på soningsforhold for kvinner, funksjonshemmede og minoriteter

Begrunnelse:
Helt siden Kvinnesoningsutvalget la frem sin rapport i 1989, har det vært kjent og dokumentert at kvinner i norske fengsel har dårligere soningsforhold enn menn. Kvinner i norske fengsler har i

utgangspunktet de samme rettighetene som menn, etter loven. Imidlertid er ivaretakelsen av disse i praksis helt annerledes, fordi kvinner utgjør en så liten andel av norske innsatte. Det er mer ressurskrevende å lage gode utdannings- arbeids- og rekreasjonstilbud for en liten gruppe enn for en stor gruppe, og vanskeligere å sikre nærhetsprinsippet. Justis- og fengselssektoren er underfinansiert, og dette rammer derfor kvinner ekstra hardt. Rapporten «Lengst inne i fengselet – Kvinnelige innsatte med behov for helsehjelp», kom ut i 2021. Resultatene er alvorlige, og viser at det fremdeles er alt for dårlige forhold for kvinner i fengsel i Norge.

Noen av funnene er:

- Ansatte oppfatter kvinnelige innsatte som generelt preget av dårligere psykisk helse enn innsatte menn, og generelt sykere.
- Mangel på kvinnelige leger.
- Det er mangel på grunnleggende psykiske helsetilbud.
- Kvinnene som sliter mest psykisk, har stor risiko for å bli kasteballer mellom fengsler og psykiatriske - døgnopphold.
- Innsatte og ansatte forteller om utbredt selvskading blant kvinnelige innsatte. Rapporten anbefaler kjønnsdelt statistikk over selvskading, per nå skilles det ikke mellom kvinner og menn.
- Andelen kvinnelige innsatte med barn er høy, og mange innsatte soner også langt borte fra familie og nettverk.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innsendt fra årskvinnekonferansen i Troms Ap.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet ser på det å få gode soningsforhold for kvinner over hele landet, som et viktig langsiktig arbeid. Det er i dag et etterslep på rehabilitering og nybygging av fengsler i Norge. Dermed blir dette å anse som et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

487 Trygghet, sikkerhet og beredskap for innbyggerne og landet
Troms Arbeiderparti

Forslag:
Landsmøtet slår fast at å sikre innbyggerne og landets trygghet og beredskap mot ulike former for trusler, er en av nasjonalstatens viktigste oppgaver.

Skal tryggheten sikres gjennom en god og helhetlig beredskap, må dette arbeide prioriteres, ledes og koordineres på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Den siste tids utvikling med krig i Europa, en forverret sikkerhetspolitisk situasjon og mindre respekt for internasjonale institusjoner og ordninger viser viktigheten av statens tidløse ansvar for å sikre nasjonalstatens suverenitet og ivaretakelse av nasjonale rettigheter. For å ivareta dette ansvaret trenger Norge et balansert nasjonalt forsvar om skal bidra til avskrekking og være

et krigsforebyggende terskelforsvar. Hovedoppdraget er å forsvare eget territorium, havområder og interesser. Samt sammen med våre allierte og innenfor NATO-alliansen, sikre både egen, nordisk og alliansens trygghet og selvstendighet. Norsk forsvarsevne skal bygge på totalforsvars- og totalberedskapsprinsippene, som forutsetter bosetning og tilstedeværelse i hele landet.

Landsmøtet slår fast at skal dette ivaretas må Norges nasjonale forsvar styrkes basert på vedtatt langtidsplan og målsetningene i Hurdalsplattformen. Særlig viktig er det at de forhold som Stortinget pekte på som svakheter med Solberg-regjeringens forslag til Langtidsplan følges opp. Styrking av landmakten og heimevernet, bedre helikopterkapasitet, styrket kystforsvar og overvåkning, etterforsyning av ammunisjon og reservedeler, og forsterket bemanningsøkning må gis særlig fokus. Det må videre legges til rette for en god inkludering av Sverige og Finland i NATO-samarbeidet, inklusive arenaer for samtrening og samarbeid på nordkalotten. Dette arbeidet bør basere på Norges langsiktige basepolitikk.

Landsmøtet opptatt av at den langsiktige ambisjonen må være at det tradisjonelle folk-til-folk-samarbeid i nord skal gjenopptas, og at det reetableres gode naboforhold i arktis. Det en meget klar forutsetning for et slikt samarbeid, at det skjer med mellom stater og folk som respekterer folkeretten og suvereniteten til respektive nasjoner, både i vårt og andre områder.

De siste tid har videre vist behovet for koordinert og samordnet beredskap for å møte allmenne trusler mot innbyggernes sikkerhet som leir- og jordskred, flom og skogbranner, til de løpende truslene mot IKT-infrastruktur og mulighet for påvirkning og spionasje, til håndtering av ulovlig operering av droner og mulighet for andre målrettede sabotasjer mot kritisk infrastruktur. Landsmøtet er opptatt av disse truslene møte med en troverdig totalberedskap som evner å være koordinert, samtrent, ledet og fungere på tvers av sektorer og ulike forvaltningsnivåer. Hvor frivillig og kommunal beredskap er inkludert i det totale bildet, og at arbeidet med totalberedskapen må sikres tilstrekkelig ressurser på alle nivå.

Landsmøtet mener Norge trenger et sterkere forsvar i Norge, for å sikre trygghet, sikkerhet og stabilitet. Dette må sikres gjennom et sterkt nasjonalt forsvar med høy tilstedeværelse i nord, som bidrar til en god totalberedskap, og gjennom dette legge til rette for verdiskapning og utvikling. Utfordringene må løses basert på at nordområdene er det viktigste strategiske område, gitt sin geografi og nærhet til Russland. Tiltak for å sikre aktivitet, tilstedeværelse og livskraftige lokalsamfunn i nord er derfor særlig viktig, også i et sikkerhetspolitisk. Dette må gjenspeiles på alle politikkområder. Landsmøtet viser til at Regjeringen har satt ned både en Forsvars- og Totalberedskapskommisjon som vil levere sine utredninger før sommeren 2023. Det er forventet at disse vil levere viktige bidrag til debatten om hvordan nasjonen skal sikre tryggheten og sikkerheten til landet og innbyggerne. Landsmøtet forutsetter at Arbeiderpartiet legger til rette for en bred og inkluderende debatt med basis i disse rapportene, og at dette arbeidet inkluderes både i Regjeringens og Stortingets behandling av disse tema.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Dette berører både forsvar, kommunal og justisområdene. Regjeringen har satset på beredskap og avventer nå innstilling fra Totalforsvarskommisjonen og Totalberedskapskommisjonen.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

07 - Innkomne forslag - Innvandring og integrering

33 Verdigheit for papirlause flyktningar

Bømlo Arbeiderparti

Forslag:

Papirlause flyktningar som ikkje kan returnerast til heimlandet må få moglegheit til å delta i arbeids retta tiltak. Papirlause flyktningar må få tilgang til nødvendige helsetenester og moglegheit til fastlege.

Begrunnelse:

Stadig fleire menneskjer i verda er på flukt. I Noreg opplever me at det oppheld seg mange menneske som av ulike årsaker ikkje får opphald i Noreg, og samtidig av ulike årsaker ikkje kan returnerast til heimlandet. Fleire blir verande i Noreg over lang, lang tid utan å kunne ta arbeid eller mota nødvendig helsehjelp. Dette meiner me er å behandla menneske i ein livskrise på ein uverdig måte.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til partiprogrammet hvor det står at Ap vil gjennomgå praksisen med rett til nødvendig helsehjelp for papirløse, herunder finansieringsordningene, og vurdere ordninger for å sikre at disse rettighetene oppfylles. Partiprogrammet sier også at vi vil sikre at alle barn som oppholder seg i Norge har full tilgang til nødvendige helse- og omsorgstjenester, uavhengig av deres oppholdsstatus.

Det vises videre til at Helse- og omsorgsdepartementet p.t jobber med en gjennomgang av regelverk og praksis for å sikre at helserettighetene for personer uten lovlig opphold praktiseres etter intensjonen.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

77 Helserettigheter for papirløse migranter

Trondheim Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil finansiere og sikre papirløse migranters rett og tilgang til nødvendig helsehjelp, medisiner og tannbehandling basert på helsefaglige vurderinger i alle landets kommuner.

Begrunnelse:

Alle som oppholder seg i Norge må ha rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester, basert på helsefaglige vurderinger. Dessverre er det et lite mindretall i Norge i dag som ikke får samme

helsehjelp som den øvrige befolkningen. Det fører til store fysiske og psykiske lidelser for mennesker som lever blant oss. I Trondheim og andre kommuner brukes det i dag ekstraordinære kommunale ressurser på å tilby helsetilbud til papirløse flyktninger/irregulære flyktninger, og har utformet kommunale helsetjenester til å gi et større tilbud til personer uten lovlig opphold enn de plikter. Kommunene som tilbyr dette tilbyr for eksempel helsehjelp gratis og dekker kostnader til medisiner, for å kompensere for at irregulære migranter ikke kan være medlemmer av folketrygden og derfor ikke få kostnader til medisiner eller behandling dekket av staten. Kommunene kan tilby legeressurser, for å kompensere for at irregulære ikke har rett til fastlege, og ikke har rett til helsehjelp ved de fleste ikke-akutte sykdommer eller plager. Dette fører til at mennesker som oppholder seg vårt land mangler et forebyggende, forutsigbart helsetilbud i den tiden de oppholder seg her. Norsk helsevesen bør ta vare på menneskene som bor og lever i kommunene våre, uavhengig av status og bakgrunn. Kommunene som tilbyr et fullverdig helsetilbud til irregulære migranter, bør kompenseres for dette gjennom statsbudsjettet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til partiprogrammet hvor det står at Ap vil gjennomgå praksisen med rett til nødvendig helsehjelp for papirløse, herunder finansieringsordningene, og vurdere ordninger for å sikre at disse rettighetene oppfylles. Partiprogrammet sier også at vi vil sikre at alle barn som oppholder seg i Norge har full tilgang til nødvendige helse- og omsorgstjenester, uavhengig av deres oppholdsstatus.

Det vises videre til at Helse- og omsorgsdepartementet p.t jobber med en gjennomgang av regelverk og praksis for å sikre at helserettighetene for personer uten lovlig oppholde praktiseres etter intensjonen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

84 En trygg ankomst til Norge for lhbt+ personer
Homonettverket

Forslag:
Arbeiderpartiet:
- Mener at Norge i langt større grad enn i dag må motta flere LHBT+ flyktninger.
- Det skal være trygt å være LHBT+-person på flyktningmottak i Norge.

Begrunnelse:
LHBTI-personer som søker asyl skal om de ønsker det tilbys tilrettelagt mottak der de kan leve fritt for skam, trakassering og overgrep. Idag opplever mange lhbti+ personer på mottak uønskede hendelser.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen om at det skal være trygt å være LHBT+-person på mottak i Norge.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

167 Flyktningpolitikk

AUF i Trøndelag

Forslag:

- Øke antallet kvoteflyktninger til 5.000 årlig, i henhold til FNs høykommissær for flyktningers anmodning.
- Sidestille beskyttelsesbehovet for flyktninger som oppfyller vilkårene i EUs flyktningkonvensjon med flyktninger som oppfyller vilkårene i FNs flyktningkonvensjon.
- Innføre foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap.
- Alle barn i mottak skal ha rett på gratis barnehageplass.

Begrunnelse:
Flyktningkrisen er en global krise. Alle land i verden må bidra etter evne for å løse krisen vi står overfor, det inkluderer også Norge. Den sosialdemokratiske asyl- og flyktningpolitikken til Arbeiderpartiet skal være human, solidarisk og rettferdig. De siste årene har vi sett en rekke eksempler på arvesynd i norsk asylpolitikk. Barn og barnebarn blir straffet for feil gjort av deres foreldre og besteforeldre, og generasjoner blir utvist etter å ha bodd i Norge i flere tiår. Foreldelsesfrister er vanlig i norsk rett. Det er eksempelvis foreldelsesfrister for straffansvar, også for alvorlige straffbare handlinger. Dette må også gjelde for tilbakekall av statsborgerskap.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til gjeldende partiprogram og Hurdalsplattformen hvor det slås fast at Norge bør prioritere kvoteflyktninger gjennom FN fordi dette er den tryggeste og mest rettferdige ordningen for å sikre mottak av mennesker med behov for beskyttelse. Det årlige nivået på kvoteflyktninger skal sees i sammenheng med nivået på ordinære asylankomster samt kommunenes mulighet til å bosette flyktningene, og det vil derfor ikke være i tråd med vedtatt politikk å tallfeste kvoten uavhengig av dette.

Ap har videre stemt imot forslag i Stortinget om å innføre foreldelsesfrist for statsborgerskap, med henvisning til at forholdsmessighetsvurderingen som ble lovfestet i 2019, som sier at

statsborgerskap ikke skal tilbakekalles dersom det vil være uforholdsmessig ut fra sakens alvorsgrad og tilknytningen personen har til Norge, bedre ivaretar de ulike hensynene i denne typen saker.

Når det gjelder sidestillelse av beskyttelsesbehovet antar sentralstyret at forslagstillerne sikter til sidestillelse av rett til beskyttelse etter flyktningkonvensjonen og rett til beskyttelse etter EMK artikkel 3 (subsidiær beskyttelse). Det vises til vedtatt politikk i gjeldende partiprogram om å innføre et klarere skille mellom hvem som får konvensjonsstatus og subsidiær beskyttelse, innenfor rammene av internasjonale forpliktelser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

215 Rettferdig og sosialdemokratisk flyktningepolitikk

AUF i Oslo

Forslag:

- Øke antallet kvoteflyktninger til 5.000 årlig, i henhold til FNs høykommissær for flyktningers anmodning.
- Sidestille beskyttelsesbehovet for flyktninger som oppfyller vilkårene i EUs flyktningkonvensjon med flyktninger som oppfyller vilkårene i FNs flyktningkonvensjon.
- Flyktninger med beskyttelsesbehov skal ha like rettigheter og muligheter.
- Retten til familieliv og tilgang til familiegjenforening skal stå sterkt i familiegjenforeningspolitikken i Norge i henhold til Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8.
- Særlig beskytte barns rett til familieliv i henhold til FNs barnekonvensjon
- Sikre papirløse flyktninger og tilreisende EØS-borgere rett og tilgang til helsehjelp, medisiner og tannbehandling basert på helsefaglig vurderinger.
- Forskriften om rett til helse og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket § 5 bokstav a må endres til: «helsehjelp som ikke kan vente etter vurdering fra helsepersonell».
- Det må opprettes en finansieringsordning for behandlere slik at disse kan få refundert utgifter og medisiner gitt til pasienter utenfor folketrygden.
- At alle asylmottak skal ha tilgang til et helseteam, som blant annet skal ha som mål å øke kompetansen hos alle ansatte som jobber med flyktninger, kartlegge flyktningenes psykiske og fysiske helse, og bistå med konkrete forslag og individuelle oppfølgingsplaner
- Gi alle asylsøkere rett på psykisk og fysisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten uavhengig av hvilken fase de er i, noe som også må gjelde ureturnerbare asylsøkere som har fått avslag på opphold
- At ureturnerbare flyktninger skal gis midlertidig arbeidstillatelse under opphold i Norge.
- At ureturnerbare flyktninger skal ha tilgang på helsehjelp
- At ureturnerbare flytninger skal sikres gode levekår, og at interneringsleiren på Trandum avvikles
- Hindre at barn blir straffet for sine foreldres synder. Barns beste skal gis avgjørende vekt i vurderingen av barnets rett til opphold. Arbeiderpartiet vil vurdere alternative sanksjonsmuligheter i tilfeller der det foreligger uriktige opplysninger fra foreldre, og samtidig et fastlagt beskyttelsesbehov.
- Innføre foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap.
- Doble stønaden til beboere i asylmottak

- Styrke aktivitetstilbudet for barn i asylmottak
- At barnevernet overtar omsorgen for alle enslige mindreårige
- At organisasjoner som særlig arbeider med å styrke asylsøkere og flyktningers rettsikkerhet skal få økte økonomiske rammer.
- At UDIs anbefalte helsesamtale bør omfatte en plan for videre oppfølging når asylsøker blir flyttet til mottak og/eller bosatt i en kommune.
- Endre kravene for tilbudet i mottak til å inneholde norskopplæring, idrett, kultur og annen frivillighet, samt legge til rette for kostnadsfrie fritidsaktiviteter for alle barn i mottak
- At alle barn i mottak skal ha rett på gratis barnehageplass.
- Legge til rette for tilpassede mottaksplasser for LHBTI-asylsøkere som ønsker det, og øke kompetansen i mottaksapparatet om denne gruppen.

Begrunnelse:
Øke antall kvoteflyktninger Aldri før har det vært flere mennesker på flukt enn i 2022. Over 100 millioner mennesker, halvparten av dem barn, er på flukt på grunn av krig, konflikt og klimaendringer. Rekordmange mennesker har behov for beskyttelse og sikkerhet. I stedet blir de møtt med murer, piggtråd, soldater og krigsskip. Land etter land har stengt grensene, redusert bosetting av asylsøkere og kvoteflyktninger. Flyktningkrisen er en global krise. Alle land i verden må bidra etter evne for å løse krisen vi står overfor, det inkluderer også Norge. Likevel er ansvaret i dag skjevfordelt, ved at over 50 millioner er på flukt internt i eget hjemland. Blant flyktningene som krysser landegrensene, er over 70% flyktning i nærmeste naboland. Det er i dag et altfor stort press på de landene som opplever den største tilstrømningen av mennesker på flukt. Dette er som oftest sårbare land med svake stater og institusjoner. Flere av nabolandene er i dag på randen av kollaps. At Norge bidrar til å ta mot flere kvoteflyktninger vil også lette trykket på de landene som i dag bærer det største ansvaret. Antall mennesker på flukt blir aldri mindre av en strengere flyktningpolitikk, hverken i Norge, Europa eller verden. Den sosialdemokratiske asyl- og flyktningpolitikken til Arbeiderpartiet skal være human, solidarisk og rettferdig. I Hurdalplattformen har vi blitt enige om å prioritere å ta imot kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger og at antallet skal ses i sammenheng med nivået på asylankomster. Høykommissæren har beregnet at 1,5 millionerflyktninger vil trenge kvoteflyktningsplass i 2022. Antallet asylsøkere som kommer til Norge nå utgjør mindre enn ti prosent av det som var vanlig for få år siden. Også før flyktningkrisen i 2015. Norge har derfor kapasitet til å bidra mer, og mange norske kommuner, med Arbeiderpartiet i front, står klare til å ta imot flere flyktninger. Siden 2017 har FNs høykommissær for flyktninger anmodet Norge til å ta mot 5000 kvoteflyktninger. Slik situasjonen har vært de siste årene med lave asylankomster på grunn av politiske vedtak i Norge og Europa, er det på tide å innfri høykommissærens anmodning. Arbeiderpartiet ønsker ikke å skape et A- og B-lag blant flyktninger I dag tar Arbeiderpartiet til ordet for å skille mellom flyktninger som har fått beskyttelsesbehov etter FNs flyktningkonvensjon og EUs menneskerettighetskonvensjon. Dette skaper et A- og B-lag blant flyktninger, selv om beskyttelsesbehovene deres er akkurat de samme. I Sverige og Danmark, som i senere tid har formalisert dette skillet, har krigsflyktninger fått betydelig færre rettigheter. Begge landene har enten blitt dømt i den europeiske menneskerettighetsdomstolen eller har en dom gående. Arbeiderpartiet har vært blant de sterkeste forkjemperne for å gi flyktninger som har beskyttelsesbehov de samme rettighetene og mulighetene når de får opphold i Norge. I 2016 dannet vi et flertall for å overkjøre Høyre- og FrP-regjeringen som prøvde å skille flyktningene i A- og B-lag. Å forskjellsbehandle flyktningene og gi, blant annet, krigsflyktninger færre muligheter til opphold og familiegjenforening bryter med våre menneskerettslige forpliktelser. Blant annet retten til familieliv i henhold til Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen artikkel 8. FN er tydelige på at begge grupper flyktninger har likt beskyttelsesbehov, og skal ha de samme rettighetene for familiegjenforening. Det store flertallet av landene i Europa følger FNs linje. Helsehjelp til alle Alle som oppholder seg i Norge

har tilgang på helse- og omsorgstjenester, men i dag blir papirløse flyktninger sin tilgang til helse- og omsorgstjenester begrenset til kun akutt og nødvendig helsehjelp som ikke kan vente i mer enn tre uker. Tidligere hadde papirløse flyktninger tilgang på primærhelsetjenesten. Den dramtatiske innstramningen for papirløse flyktninger fører til en uforsvarlig og uverdig behandling av mennesker som ikke får helsehjelpen man har behov for. Ureturnerbare flyktninger Ureturnerbare flyktninger er personer som av ulike årsaker ikke kan returneres med tvang til opprinnelsesland av norske myndigheter. Både nasjonalt og internasjonalt kjennetegnes tilværelsen til papirløse flyktninger av ensomhet, frykt, maktesløshet, risiko for vold, slavelignende arbeidsforhold, utilfredsstillende levekår og mangel på psykisk og sosial støtte. De samtidige begrensningene i helse- og sosialhjelp gjør livsbetingelsene til papirløse flyktninger svært vanskelig. De har svært begrensede rettigheter i Norge. De kan ikke ta på seg lønnet arbeid, ta utdannelse eller motta helsehjelp, med unntak av akutt helsehjelp. Det å nekte mennesker muligheten til selv å forsørge seg er ikke i tråd med rettsoppfatningen i en humanitær stat. Sverige har i senere tid gitt ureturnerbare flyktninger en rekke rettigheter, som har ført til bedre livskvalitet for den enkelte. Det har heller ikke ført til flere ureturnerbare flyktninger, som er hovedargumentet mot å gi denne gruppen menneskerettigheter. Avskaff arvesynden i norsk asylpolitikk! De siste årene har vi sett en rekke eksempler på arvesynd i norsk asylpolitikk. Barn og barnebarn blir straffet for feil gjort av deres foreldre og besteforeldre, og generasjoner blir utvist etter å ha bodd i Norge i flere tiår. Enkeltsakene som har vært synlig i media, blant annet om 18-år gamle Mustafa Hasan, bioingeniøren Mahad Abib Mahamud, småbarnsmoren Mahsa Aghabararian, Abassi- søsknene og jesidiske Amat Nasser Atman og hennes tre barn, symboliserer kun toppen av isfjellet. Arbeiderpartiet skal ikke gå inn i enkeltsaker, men vi kan justere systemet for å gjøre det mer rettferdig. Foreldelsesfrister er vanlig i norsk rett. Det er eksempelvis foreldelsesfrister for straffansvar, også for alvorlige straffbare handlinger. Et bærende hensyn er innrettelseshensynet: At man ikke for alltid skal bli hjemsøkt av tidligere feilsteg. Det samme hensynet tilsier at det åpenbart må innføres en frist for når tilbakekallssaker kan opprettes. På et tidspunkt må det settes strek. Dette må også gjelde for tilbakekall av statsborgerskap. I 2018 fikk Arbeiderpartiet flertall på Stortinget for at regjeringen skulle vurdere alternative sanksjonsmuligheter av barn enn utvisning i tilfeller der det foreligger uriktige opplysninger fra foreldre. Dette ble aldri fulgt opp av Solberg-regjeringen. Nå ligger stafettpinnen hos Arbeiderpartiregjeringen. Det finnes ingen andre områder i lovgivningen der barn blir straffet for feil gjort av noen andre enn dem selv, bortsett fra i asylpolitikken. Arbeiderpartiet har gjentakende ganger vedtatt at barns beste skal tas større hensyn til i asyl- og flyktningpolitikken. Det kan vi gjøre gjennom å avskaffe arvesyndpolitikken Norge fører, og som vi har blitt kritisert av internasjonale domstoler for. Stønad til beboere i asylmottak Arbeiderpartiet mener at de som søker asyl i Norge skal leve under verdige forhold. Mennesker som er registrert som beboer i asylmottak og har sitt daglige opphold i asylmottak har rett til stønad. Stønaden til beboere i asylmottaket er ment å dekke de grunnleggende behovene en beboer i asylmottak har og bidra til å gi en forsvarlig levestandard i en særskilt livssituasjon under oppholdet i asylmottaket, men realiteten er at stønaden er langt fra dekkende til å ivareta grunnleggende behov. I 2015 kuttet Solberg-regjeringen stønaden til beboere i asylmottak med 20% uten at kuttet har blitt reversert senere. I 2022 har asylsøkere 88,- dagen å leve for, og nesten halvparten av asylsøkere i norske mottak oppgir at de opplever å være sulten. Ni av ti sier de ikke har tilgang til trygg og næringsrik mat over tid, og stadig flere bekymrer seg for om de har mat til seg og sin familie. I en tid der alt blir dyrere mener Arbeiderpartiet at også asylsøkeres stønad må dekke grunnleggende behov, og ønsker derfor å doble stønaden fra 2688,- til 5376,- per måned.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Noen av AUF i Oslos punkter sammenfaller med Oslo Arbeiderpartis standpunkt, andre fraviker. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen i forslagene knyttet til at retten til familieliv og tilgang til familiegjenforening skal stå sterkt i familiegjenforeningspolitikken, og viser til at partiprogrammet slår fast at det blant annet skal være et mål å redusere saksbehandlingstiden for familiegjenforeningssaker. Sentralstyret støtter videre intensjonen i forslagene knyttet til både god helseoppfølging og et godt aktivitetstilbud i asylmottakene.

Når det gjelder forslag om økning i stønaden for personer som bor på asylmottak vises det til at det i statsbudsjettet for 2023 ble vedtatt en økning på 50% i satsene for alle personer som bor på mottak.

Partiprogrammet slår fast at Norge skal være en pådriver for at rettigheter for barn på flukt ivaretas, at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker som berører barn, og at vi vil utrede alternative sanksjonsmuligheter ved utvisning. Ap har argumentert for at en rettferdig og bærekraftig asylpolitikk må ivareta både nødvendige kontrollhensyn og hensynet til barnets beste på best mulig måte i alle saker. Selv om barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, kan likevel andre hensyn også tenkes å veie særlig tungt i noen saker. Denne praksisen anses å være i tråd med barnekonvensjonen om at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker som berører barn.

Det er allerede lovfestet at barn ikke skal miste sitt statsborgerskap på bakgrunn av feil som foreldrene eller besteforeldrene har gjort.

Når det gjelder forslaget om arbeidstillatelse for ureturnerbare asylsøkere vises det til at det allerede i dag finnes en bestemmelse i dagens lovverk som sikrer at reelt ureturnerbare asylsøkere kan innvilges oppholdstillatelse. Arbeiderpartiet har stemt imot forslag i stortinget om arbeidstillatelse for personer som ikke kan returneres fordi de har oppgitt falske identitetsopplysninger eller nekter å samarbeide om retur, fordi det undergraver returarbeidet og asylinstituttet.

Ap har stemt imot forslag i Stortinget om å overføre omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år til barnevernet. Vi har imidlertid foreslått å lovfeste at enslige mindreårige asylsøkere under offentlig omsorg skal ha et forsvarlig omsorgstilbud på bakgrunn av barnefaglige vurderinger.

Ap har ment at utlendingsinternatet på Trandum er en nødvendig del av systemet som skal sikre effektiv retur av personer uten lovlig opphold i Norge.

Når det gjelder øvrige forslag knyttet til kvoteflyktninger, skille mellom asyl og subsidiær beskyttelse, helsehjelp til papirløse og foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap vises det til merknader under forslag 77 og 176.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

265 Rettferdig og sosialdemokratisk flyktningpolitikk

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Øke antallet kvoteflyktninger til 5.000 årlig, i henhold til FNs høykommissær for flyktningers anmodning.

Begrunnelse:

Aldri før har det vært flere mennesker på flukt enn i 2022. Over 100 millioner mennesker, halvparten av dem barn, er på flukt på grunn av krig, konflikt og klimaendringer. Rekordmange mennesker har behov for beskyttelse og sikkerhet. I stedet blir de møtt med murer, piggtråd, soldater og krigsskip. Land etter land har stengt grensene, redusert bosetting av asylsøkere og kvoteflyktninger. Flyktningkrisen er en global krise. Alle land i verden må bidra etter evne for å løse krisen vi står overfor, det inkluderer også Norge. Likevel er ansvaret i dag skjevfordelt, ved at over 50 millioner er på flukt internt i eget hjemland. Blant flyktningene som krysser landegrensene, er over 70% flyktning i nærmeste naboland. Det er i dag et altfor stort press på de landene som opplever den største tilstrømningen av mennesker på flukt. Dette er som oftest sårbare land med svake stater og institusjoner. Flere av nabolandene er i dag på randen av kollaps. At Norge bidrar til å ta mot flere kvoteflyktninger vil også lette trykket på de landene som i dag bærer det største ansvaret. Antall mennesker på flukt blir aldri mindre av en strengere flyktningpolitikk, hverken i Norge, Europa eller verden. Den sosialdemokratiske asyl- og flyktningpolitikken til Arbeiderpartiet skal være human, solidarisk og rettferdig. I Hurdalplattformen har vi blitt enige om å prioritere å ta imot kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger og at antallet skal ses i sammenheng med nivået på asylankomster. Høykommissæren har beregnet at 1,5 millionerflyktninger vil trenge kvoteflyktningsplass i 2022. Antallet asylsøkere som kommer til Norge nå utgjør mindre enn ti prosent av det som var vanlig for få år siden. Også før flyktningkrisen i 2015. Norge har derfor kapasitet til å bidra mer, og mange norske kommuner, med Arbeiderpartiet i front, står klare til å ta imot flere flyktninger. Siden 2017 har FNs høykommissær for flyktninger anmodet Norge til å ta mot 5000 kvoteflyktninger. Slik situasjonen har vært de siste årene med lave asylankomster på grunn av politiske vedtak i Norge og Europa, er det på tide å innfri høykommissærens anmodning.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen. Delt innstilling 4/3 i favør av: Kvoteflyktninger skal prioriteres, også i en tider hvor det er høye asylankomster. Asylankomster, antallet kvoteflyktninger og familiegjenforening med flyktninger skal ses i sammenheng. Familieinnvandring for kvoteflyktningene skal være avklart før de kommer til Norge. Kommunene skal vite hvor mange flyktninger de skal ta imot årlig over tid. En forutsetning for dette er lave asylankomster ved grensen. Dersom asylankomstene er lavere en periode, så skal antallet kvoteflyktninger økes – og omvendt dersom asylankomstene øker, så skal antallet kvoteflyktninger reduseres.

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til gjeldende partiprogram og Hurdalsplattformen hvor det slås fast at Norge bør prioritere kvoteflyktninger gjennom FN fordi dette er den tryggeste og mest rettferdige ordningen for å sikre mottak av mennesker med behov for beskyttelse. Det årlige nivået på

kvoteflyktninger skal sees i sammenheng med nivået på ordinære asylankomster samt kommunenes mulighet til å bosette flyktningene, og det vil derfor ikke være i tråd med vedtatt politikk å tallfeste kvoten uavhengig av dette.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

266 Arbeiderpartiet ønsker ikke å skape et A- og B-lag blant flyktninger

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Sidestille beskyttelsesbehovet for flyktninger som oppfyller vilkårene i EUs flyktningkonvensjon med flyktninger som oppfyller vilkårene i FNs flyktningkonvensjon.
- Flyktninger med beskyttelsesbehov skal ha like rettigheter og muligheter.
- Retten til familieliv og tilgang til familiegjenforening skal stå sterkt i familiegjenforeningspolitikken i Norge i henhold til Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8.
- Særlig beskytte barns rett til familieliv i henhold til FNs barnekonvensjon

Begrunnelse:
I dag tar Arbeiderpartiet til ordet for å skille mellom flyktninger som har fått beskyttelsesbehov etter FNs flyktningkonvensjon og EUs menneskerettighetskonvensjon. Dette skaper et A- og B-lag blant flyktninger, selv om beskyttelsesbehovene deres er akkurat de samme. I Sverige og Danmark, som i senere tid har formalisert dette skillet, har krigsflyktninger fått betydelig færre rettigheter. Begge landene har enten blitt dømt i den europeiske menneskerettighetsdomstolen eller har en dom gående.

Arbeiderpartiet har vært blant de sterkeste forkjemperne for å gi flyktninger som har beskyttelsesbehov de samme rettighetene og mulighetene når de får opphold i Norge. I 2016 dannet vi et flertall for å overkjøre Høyre- og FrP-regjeringen som prøvde å skille flyktningene i A- og B-lag.

Å forskjellsbehandle flyktningene og gi, blant annet, krigsflyktninger færre muligheter til opphold og familiegjenforening bryter med våre menneskerettslige forpliktelser. Blant annet retten til familieliv i henhold til Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen artikkel 8. FN er tydelige på at begge grupper flyktninger har likt beskyttelsesbehov, og skal ha de samme rettighetene for familiegjenforening. Det store flertallet av landene i Europa følger FNs linje.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret oppfatter at forslagstillerne sikter til sidestillelse av rett til beskyttelse etter flyktningkonvensjonen og rett til beskyttelse etter EMK artikkel 3 (subsidiær beskyttelse). Det vises til vedtatt politikk i gjeldende partiprogram om å innføre et klarere skille mellom hvem som får konvensjonsstatus og subsidiær beskyttelse, innenfor rammene av internasjonale forpliktelser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

267 Helsehjelp til alle

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Sikre papirløse flyktninger og tilreisende EØS-borgere rett og tilgang til helsehjelp, medisiner og tannbehandling basert på helsefaglig vurderinger.
- Forskriften om rett til helse og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket § 5 bokstav a må endres til: «helsehjelp som ikke kan vente etter vurdering fra helsepersonell».
- Det må opprettes en finansieringsordning for behandlere slik at disse kan få refundert utgifter og medisiner gitt til pasienter utenfor folketrygden.
- At alle asylmottak skal ha tilgang til et helseteam, som blant annet skal ha som mål å øke kompetansen hos alle ansatte som jobber med flyktninger, kartlegge flyktningenes psykiske og fysiske helse, og bistå med konkrete forslag og individuelle oppfølgingsplaner
- Gi alle asylsøkere rett på psykisk og fysisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten uavhengig av hvilken fase de er i, noe som også må gjelde ureturnerbare asylsøkere som har fått avslag på opphold

Begrunnelse:
Alle som oppholder seg i Norge har tilgang på helse- og omsorgstjenester, men i dag blir papirløse flyktninger sin tilgang til helse- og omsorgstjenester begrenset til kun akutt og nødvendig helsehjelp som ikke kan vente i mer enn tre uker. Tidligere hadde papirløse flyktninger tilgang på primærhelsetjenesten. Den dramtatiske innstramningen for papirløse flyktninger fører til en uforsvarlig og uverdig behandling av mennesker som ikke får helsehjelpen man har behov for.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:

Når det gjelder forslagene knyttet til rett til helsehjelp for papirløse vises det til merknad under forslag 77. Sentralstyret støtter for øvrig intensjonen i forslagene knyttet til god helseoppfølging av personer som oppholder seg i i asylmottak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

268 Ureturnerbare flyktninger

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- At ureturnerbare flyktninger skal gis midlertidig arbeidstillatelse under opphold i Norge.
- At ureturnerbare flyktninger skal ha tilgang på helsehjelp
- At ureturnerbare flytninger skal sikres god levekår, og at interneringsleiren på Trandum avvikles

Begrunnelse:

Ureturnerbare flyktninger er personer som av ulike årsaker ikke kan returneres med tvang til opprinnelsesland av norske myndigheter. Både nasjonalt og internasjonalt kjennetegnes tilværelsen til papirløse flyktninger av ensomhet, frykt, maktesløshet, risiko for vold, slavelignende arbeidsforhold, utilfredsstillende levekår og mangel på psykisk og sosial støtte. De samtidige begrensningene i helse- og sosialhjelp gjør livsbetingelsene til papirløse flyktninger svært vanskelig. De har svært begrensede rettigheter i Norge. De kan ikke ta på seg lønnet arbeid, ta utdannelse eller motta helsehjelp, med unntak av akutt helsehjelp. Det å nekte mennesker muligheten til selv å forsørge seg er ikke i tråd med rettsoppfatningen i en humanitær stat. Sverige har i senere tid gitt ureturnerbare flyktninger en rekke rettigheter, som har ført til bedre livskvalitet for den enkelte. Det har heller ikke ført til flere ureturnerbare flyktninger, som er hovedargumentet mot å gi denne gruppen menneskerettigheter.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen. De som samarbeider og er reelt ureturnerbare, så bør man se på muligheten for arbeidstillatelse og andre rettigheter.

Sentralstyrets merknad:

Det vises til merknader under forslag 77 og 215.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

269 Avskaff arvesynden i norsk asylpolitikk!

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil derfor:

- Hindre at barn blir straffet for sine foreldres synder. Barns beste skal gis avgjørende vekt i vurderingen av barnets rett til opphold. Arbeiderpartiet vil vurdere alternative sanksjonsmuligheter i tilfeller der det foreligger uriktige opplysninger fra foreldre, og samtidig et fastlagt beskyttelsesbehov.
- Innføre foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap.

Begrunnelse:

De siste årene har vi sett en rekke eksempler på arvesynd i norsk asylpolitikk. Barn og

barnebarn blir straffet for feil gjort av deres foreldre og besteforeldre, og generasjoner blir utvist etter å ha bodd i Norge i flere tiår.

Enkeltsakene som har vært synlig i media, blant annet om 18-år gamle Mustafa Hasan, bioingeniøren Mahad Abib Mahamud, småbarnsmoren Mahsa Aghabararian, Abassi- søsknene og jesidiske Amat Nasser Atman og hennes tre barn, symboliserer kun toppen av isfjellet. Arbeiderpartiet skal ikke gå inn i enkeltsaker, men vi kan justere systemet for å gjøre det mer rettferdig.

Foreldelsesfrister er vanlig i norsk rett. Det er eksempelvis foreldelsesfrister for straffansvar, også for alvorlige straffbare handlinger. Et bærende hensyn er innrettelseshensynet: At man ikke for alltid skal bli hjemsøkt av tidligere feilsteg. Det samme hensynet tilsier at det åpenbart må innføres en frist for når tilbakekallssaker kan opprettes. På et tidspunkt må det settes strek. Dette må også gjelde for tilbakekall av statsborgerskap.

I 2018 fikk Arbeiderpartiet flertall på Stortinget for at regjeringen skulle vurdere alternative sanksjonsmuligheter av barn enn utvisning i tilfeller der det foreligger uriktige opplysninger fra foreldre. Dette ble aldri fulgt opp av Solberg-regjeringen. Nå ligger stafettpinnen hos Arbeiderpartiregjeringen. Det finnes ingen andre områder i lovgivningen der barn blir straffet for feil gjort av noen andre enn dem selv, bortsett fra i asylpolitikken. Arbeiderpartiet har gjentakende ganger vedtatt at barns beste skal tas større hensyn til i asyl- og flyktningpolitikken. Det kan vi gjøre gjennom å avskaffe arvesyndpolitikken Norge fører, og som vi har blitt kritisert av internasjonale domstoler for.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen. Støtter alternative sanksjonsmuligheter.

Sentralstyrets merknad:
Det vises til merknader under forslag 215.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

270 Stønad til beboere i asylmottak
AUF i Buskerud

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:
- Doble stønaden til beboere i asylmottak
- Styrke aktivitetstilbudet for barn i asylmottak
- At barnevernet overtar omsorgen for alle enslige mindreårige

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet mener at de som søker asyl i Norge skal leve under verdige forhold. Mennesker som er registrert som beboer i asylmottak og har sitt daglige opphold i asylmottak har rett til stønad. Stønaden til beboere i asylmottaket er ment å dekke de grunnleggende behovene en

beboer i asylmottak har og bidra til å gi en forsvarlig levestandard i en særskilt livssituasjon under oppholdet i asylmottaket, men realiteten er at stønaden er langt fra dekkende til å ivareta grunnleggende behov. I 2015 kuttet Solberg-regjeringen stønaden til beboere i asylmottak med 20% uten at kuttet har blitt reversert senere. I 2022 har asylsøkere 88,- dagen å leve for, og nesten halvparten av asylsøkere i norske mottak oppgir at de opplever å være sulten. Ni av ti sier de ikke har tilgang til trygg og næringsrik mat over tid, og stadig flere bekymrer seg for om de har mat til seg og sin familie. I en tid der alt blir dyrere mener Arbeiderpartiet at også asylsøkeres stønad må dekke grunnleggende behov, og ønsker derfor å doble stønaden fra 2688,- til 5376,- per måned.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Det vises til merknader under forslag 215.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

271 Integrering
AUF i Buskerud

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- At organisasjoner som særlig arbeider med å styrke asylsøkere og flyktningers rettsikkerhet skal få økte økonomiske rammer.
- At UDIs anbefalte helsesamtale bør omfatte en plan for videre oppfølging når asylsøker blir flyttet til mottak og/eller bosatt i en kommune.
- Endre kravene for tilbudet i mottak til å inneholde norskopplæring, idrett, kultur og annen frivillighet, samt legge til rette for kostnadsfrie fritidsaktiviteter for alle barn i mottak
- At alle barn i mottak skal ha rett på gratis barnehageplass.
- Legge til rette for tilpassede mottaksplasser for LHBTI-asylsøkere som ønsker det, og øke kompetansen i mottaksapparatet om denne gruppen.

Begrunnelse:
Dagens samfunn er et mangfoldig samfunn som skaper både utfordringer og goder. Vi har alltid vært en sterk forkjemper for god integrering – både de som kommer til Norge og de som er født her trenger å lære om hverandre, om ulike holdninger og verdier og om ulike tradisjoner og kulturer.

Vi vil ha et tolerant og flerkulturelt samfunn. Vi må sikre at mennesker med ulik etnisk bakgrunn ikke bli diskriminert eller generalisert – vi må bekjempe fordommer og rasisme i arbeidslivet, på skolen og i samfunnet ellers.

Mennesker på flukt er i en ekstraordinær sårbar situasjon. Det er samfunnets oppgave å legge til rette for at møtet med Norge blir tryggest mulig, og at menneskerettighetene og menneskene ivaretas Ankomstfasen bør fungere bedre for å sikre integrering og inkludering i det som for mange er deres nye hjemland. Da er vi avhengige av at de ulike offentlige instansene makter å behandle asylsøknader effektivt samtidig som det bevarer den enkeltes rettsikkerhet. Midlertidighet og usikkerhet er det største hinderet for integrering. Usikkerhet rundt egen framtid på grunn av midlertidig opphold påvirker både den fysiske og den psykiske helsa, arbeidsdeltakelsen og integreringa i negativ retning. Arbeiderpartiet mener derfor at bruken av midlertidig opphold skal begrenses.

De som ankommer Norge, skal vite at det er kvalitet i introduksjonsprogrammet. Introduksjonsprogrammet skal ta mer hensyn til enkeltmennesket og deres ferdigheter slik at vi kan sikre en god start på en vellykket inkludering. For AP er det et mål at ventetiden i mottak skal være kortest mulig. I dag tilbringer mange altfor lang tid i mottak, med minimalt av innhold og aktivitet. Vi mener det er nødvendig med en omlegging av mottakssystemet og UDIs innholdskrav i mottakene. Det bør være et uttalt mål at beboere aktiviseres og blir inkludert i sine lokalsamfunn. Arbeiderpartiet mener at språkopplæring, godkjenning av utdanning og arbeidserfaring er viktige steg for å anerkjenne ferdighetene til mennesker som skal integreres i vårt samfunn.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Det vises til merknader under forslag 215.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

329 Nei til utbytte fra asylmottak
Drammen Arbeiderparti

Forslag:
Asylmottak skal som hovedregel kun drives av det offentlige og ideelle aktører. Kun i perioder med uventet stor tilstrømming kan private aktører benyttes og da kun frem til det offentlige/ideelle tilbudet er oppskalert til å overta oppgaven. Staten ved UDI skal inngå samarbeidsavtaler med ideelle organisasjoner for å utvikle en kraftig økt beredskap for mottak.

Begrunnelse:
Vi har erfaringer lokalt i Drammen hvor den ideelle aktøren Blå Kors driver motttak og melder at rammene fra UDI er tilstrekkelige for å levere en tjeneste av svært høy kvalitet og med et utvidet aktivitetstilbud til flyktningene de mottar. Samtidig meldes det om trange kår ved en rekke andre mottak, hvor kommersielle operatører hevder at rammene ikke kan gi mer enn et minimum av tilbud. Vi mener at dette er en tydelig indikator på at profitten som hentes ut går ut over tilbudet flyktningene mottar.

Vi har en sunn diskusjon om utbytter fra kommersielle barnehager og vi mener det bør være en tilsvarende diskusjon om kommersielle asylmottak.

I motsetning til barna som har foreldre som ivaretar deres interesser og kan flytte de over i en annen barnehage dersom de ikke er tilfreds med tilbudet, har flyktningene ingen "foresatte" som ivaretar dem. De er prisgitt at mottaket de kommer til bruker det de har av ressurser for å gjøre oppholdet på mottaket så godt som mulig. Mottak skal ikke drives ut fra et kommersielt prinsipp hvor eiere er motivert til å hente ut et så stort utbytte som mulig og oppnår dette ved å spare penger på tilbudet som leveres til flyktningene.

Flyktninger er i egenskap av situasjonen de er i en særlig sårbar gruppe og skal ikke være en handelsvare. Vi er et land med et humanitært verdisyn og en internasjonal ambisjon om en tydelig humanitær profil. Vi skal være et forbilde for god ivaretakelse av flyktninger. Asylmottak bør derfor drives av det offentlige eller ideelle aktører.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget, og viser til at gjeldende partiprogram sier at asylmottak som hovedregel skal drives av det offentlige eller ideelle aktører som har kvalitet, ikke profitt, som mål. I Migrasjonsmanifestet som ble vedtatt på landsmøtet i 2019 står det også at vi vil «iverksette tiltak for å sikre god konkurranse og god tilgang til mottaksplasser slik at det kan unngås at aktører kan ta ut store utbytter i forbindelse med opprettelse og drift av asylmottak.»

Ap har ikke støttet forslag om å utelukke kommersielle aktører helt fra mottaksdrift, fordi disse anses å være en nødvendig del av løsningen ved store og uforutsigbare svingninger i asylankomstene som krever rask opp- og nedskalering.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

332 Revider de nye kravene i integreringsloven om å nå høyere norsknivå på kortere tid
Modum Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil ha et lovverk som legger til rette for at flyktninger og innvandrere føler seg velkommen og ønsket og som faktisk stimulerer til inkludering. De nye kravene i integreringsloven om å nå høyere norsknivå på kortere tid, som heller ikke er synkronisert med tidsrommet i introduksjonsprogram, må vurderes og revideres.

Begrunnelse:
Ny integreringslov trådte i kraft 1.1.21. Den nye loven medfører, blant annet, at flyktninger og innvandrere har fått krav om å nå høyere norsknivå på kortere tid. Fra 1.10.22. ble kravet til norsknivå for statsborgerskap ytterligere skjerpet. For noen vil dette bety at det vil bli vanskeligere, ta lengre tid, eller i verste fall ikke bli mulig å oppfylle kravet til statsborgerskap. Mange har en situasjon der retur til hjemlandet vil være umulig i uoverskuelig framtid. Med

innstrammingene det nye lovverket i realiteten medfører får vi en situasjon der flere blir hengende i et «limbo» der de ikke nødvendigvis er så motivert for å ta del i og engasjere seg i det norske samfunnet. Man opplever at lovverket uttrykker at man ikke er velkommen eller ønsket, fordi kravene føles uoppnåelige.

Det er også et demokratisk problem at man uten statsborgerskap ikke vil ha stemmerett ved stortingsvalg. Det betyr at vi får en befolkningsgruppe som står uten en rettighet som vi setter høyt. Og det i et land der vi har en stortingspresident (som vi er så stolt av) med flyktningbakgrunn.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen. Vi ser behovet for å sikre individuell oppfølging med fokus på best mulig språkopplæring og integrering.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at Ap stemte for den nye integreringsloven, og at den nye loven generelt gir stor fleksibilitet og rom for individuell oppfølging for å sikre best mulig språkopplæring og integrering for den enkelte.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

335 Oppgjør med rasismen
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- Øke statsstøtten til antirasistiske organisasjoner og freds- og menneskerettighetssentrene.
- Styrke undervisningen om netthets både på grunnskolen og videregående.
- Kommunene skal legge til rette for at skoleelevene på 9.trinn kan få gjennomført skoleturer til minnesteder fra andre verdenskrig. Det kan være konsentrasjonsleirer, museer, fangeleirer og andre minnesteder i utlandet eller i Norge.
- Styrke undervisningen om netthets i lærer- og politiutdanningen.
- At kommuner skal få ressurser til å tilby kurs om rasisme og strukturell rasisme for ansatte i kommunen.
- At jobbsøknader i det offentlige skal være anonyme frem til innkalling til intervju.
- Innføre et kvitteringssystem i politiet som går ut på at man får en kvittering der det opplyses om hvem som er stoppet, hvor og hva slags kontroll det er
- Opprette flere hatkrimgrupper i politiet og øke bemanningen mot hatkriminalitet kraftig.
- Det skal økes antall kontroller for å avdekke utelivsdiskriminering.

Begrunnelse:
Det siste året har avslørt hvor omfattende rasisme er i verden og i Norge. Rasisme gjennomsyrer samfunnet, og hudfarge har betydning for hvilke muligheter man har i livet. I

Norge har politiet fått kritikk for å forskjellsbehandle minoriteter. Mange opplever å bli stoppet av politiet uten å forstå hvorfor, og minoritetsungdom stoppes ofte og sjekkes av politiet.

Et tiltak for å forhindre at politiet ikke stoppet folk på bakgrunn av fordommer eller rasisme er en kvitteringsordning. Denne ordningen vil ta utgangspunkt i at politiet må registrere hvem de stopper, hvor og hva slags kontroll det er. Et slikt system vil bidra til at politiet blir bevisst på etnisk profilering. Kvitteringen for kontrollen vil også kunne brukes for at en kan ha et bevis på at man har blitt utsatt for diskriminering av politiet.

I tillegg opplever de med minoritetsbakgrunn hets og trakassering som er rasistisk motivert. Dette skjer i alle arenaer, men er særlig tydelig på nett. Det bør innføres en lov som ansvarliggjør formidlere av netthets. Ved å tillate rasistiske ytringer medvirker man til trakassering. Videre bør politiet få flere ressurser til å bekjempe hatkriminalitet.

Et annet viktig aspekt ved diskriminering som skjer i norsk offentlig rom er utelivsdiskriminering. Nesten annenhver person med minoritetsbakgrunn blir nektet inngang på ulike utesteder, noe som gir en følelse av utenforskap og er personlig nedverdigende for dem det gjelder. Ingen personer skal føle at de er mindre verdt på grunn av deres etnisitet, og alle skal ha samme muligheter til å nyte landets uteliv.

Arbeiderpartiet og den sosialdemokratiske bevegelsen er tuftet på ideen om at alle mennesker er like mye verdt og har rett til de samme mulighetene. Vi skal aldri akseptere rasisme. Vår politikk må derfor legge til rette for å bekjempe rasisme og fordommer.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget, og mener kamp mot rasisme og diskriminering er viktig, og må videreføres og forsterkes. Forslagets konkrete tiltak er omfattende og til dels detaljert, og kan oppleves som en sentralstyring av blant annet kommune- og skolesektoren. Andre deler av forslaget er regjeringen i gang å jobbe med, blant annet kvitteringssystem og hatkrimgrupper i politiet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

338 Barnas beste? La foreldrene få bli!
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Vi krever at regjeringen straks setter i gang med den varslede gjennomgangen av praksis på asylfeltet opp mot barnets beste. Vi krever at saker som berører mindreårige barn settes i bero inntil det er gjennomført en grundig gjennomgang av regler og praksis i disse sakene.

Begrunnelse:
I Hurdalsplattformen skriver Regjeringen at den vil sikre at barnets beste er et grunnleggende hensyn i behandlingen av asylsaker som berører barn. Videre vil Regjeringen gjennomgå

praksis når det gjelder vurderinger av barnets beste for å sikre at det gjøres konkrete og individuelle vurderinger i hver enkelt sak.

Når flere barn - med norsk statsborgerskap - nå likevel står i akutt fare for å bli frarøvet sin primære omsorgsperson og familier splittes, må våre stortingspolitikere ta grep. Det haster! Det haster for de barna som står foran det traume det er å miste foreldrene sine, ikke til sykdom eller død, men som en konsekvens av en villet politikk fra norske myndigheter. Disse barna kan ikke vente, deres oppvekst er nå!

UNE tror ikke alltid på menneskers historier, og de som får sine liv satt på vent, har ofte ingen mulighet for å bevise noe mer enn de allerede har gjort. I slike tilfeller kommer ikke tvilen dem til gode. Derimot er det innvandringspolitiske hensyn som legges til grunn for utvisning. Dette er etter vår mening i strid med lover og regler som gjelder barnets beste. At barnets beste skal særlig vektlegges er forankret i Grunnloven, EMK, Barnekonvensjonen og Utlendingsloven- og forskrift.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at Justis- og Beredskapsdepartementet i tildelingsbrev til UDI for 2022 ble bedt om å lyse ut et oppdrag hvor oppdragstaker skal gjennomgå et visst antall vedtak fra UDI og UNE når det gjelder vurderinger av barnets beste, med sikte på å avdekke hvorvidt det gjøres tilstrekkelige konkrete og individuelle vurderinger i hver enkelt sak.

Både UDI og UNE ble videre gitt i oppdrag å rapportere på hvordan de i praksis (gjennom sin saksbehandling) sikrer at bestemmelsene om ivaretakelse av barns beste etterleves.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

362 Asyl
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- At Norge forholder seg til FNs høykommisær for flyktninger sine anbefalinger knyttet til returavtaler.
- At regjeringen tar initiativ til å gjennomgå saksbehandlingstiden og vurderingskriteriene for papirløse slik at det raskere kan innvilges opphold. avklares om papirløse kan
- At regjeringen styrker rettighetene til papirløse gjennom rett til arbeid og tilgang på helsetjenester og utdanning.
- At Norge ikke starter arbeid med tredjelandsmottak, men isteden tar initiativ til et nytt eur opeisk samarbeid om behandling av asylsøknader og fordeling av flyktninger. UNE må erstattes med et domstolssystem hvor rett til kontradiksjon og muntlig forklaring sikres.
- At det skal utredes en tidsfrist, hvor det ikke er mulig å miste statsborgerskap et denne tiden.

Begrunnelse:
Asylsøkerer. Over 80 millioner mennesker er på flukt i verden. FNs høykommissær for flyktninger har gjentatte ganger oppfordret flere land til å ta imot flere flyktninger for å unngå at folk bl ir sittende i leire over lenger tid, og for å forhindre at mange legger ut på en farlig ferd mot Europa. Asylsøkerne som kommer til Norge på egenhånd er i en sårbar situasjon. Mange er eller blir ofre for overgrep, menneskehandel og utnytting. Arbeiderpartiets landsmøte i 2021 gikk inn for å se på muligheten for å sende asylsøkere til asylmottak utenfor Europa. Slike leirer vil ifølge Flyktninghjelpen bare føre til at mennesker blir sittende fast i et nytt land i påvente av behandling av asylsøknad. Vestland Arbeiderparti deler denne kritikken og mener at arbeidet med en slik ordning bør stoppes og ressursene heller brukes på å sikre bedre ivaretakelse av asylsøkeres menneskerettigheter i Norge. Arbeidet bør også innebære at Norge tar initiativ til et nytt felleseuropeisk samarbeid om behandling av asylsøknader og fordeling av flyktninger.5 Frem til et nytt felleseuropeisk samarbeid er på plass må regjeringen arbeide med å sikre rettighetene til asylsøkerne som befinner seg i Norge. Særlig gjelder dette papirløse flyktninger altså asylsøkere med avslag på søknad om oppholdstillatelse som Norge ikke kan returnere og som ikke selv returnerer, eller personer som aldri har søkt om opphold. Allerede i 2003 prøvde Utlendingsdirektoratet (UDI) i samarbeid med Norsk senter for menneskerettigheter å finne en løsning for denne gruppen. Da var forslaget at opphold skal innvilges fem år etter endelig avslag dersom det ikke er tvil om identitet, og etter åtte år ved tvil. UDI pekte på at måten Norge behandler lengeværende asylsøkere utfordrer våre forpliktelser i henhold til den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen og «respekt for den enkeltes menneskeverd». Det har nå gått 18 år siden forslaget ble fremmet og flere av de samme menneskene befinner seg fortsatt i den samme livssituasjonen. Vestland Arbeiderparti mener det nå er på høy tid at det kommer en varig løsning som faktisk løser situasjonen. Istedenfor at man jevnlig drar i gang en politisk dragkamp for å få på plass engangsløsninger bør det innføres en varig ordning som ivaretar de papirløse. Vestland Arbeiderparti mener Norge trenger et nytt og bedre system for klagebehandling av asylsøknader og for å ivareta papirløse i landet vårt. Utlendingsnemnda (UNE) må reformeres og asylsøkeres rett til kontradiksjon og muntlig forklaring må sikres slik at deres rettssikkerhet ivaretas. En sentral del av det norske asylinstituttet er frivillige returordninger og tvangsreturer. Personer som har fått en riktig og rimelig vurdering av sitt behov for beskyttelse bør returneres raskt og i noen tilfeller få bistand til reintegrering. Returprogrammene må følge FNs høykommissær for flyktninger sine anbefalinger for å sikre at menneskerettighetene ivaretas.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det vises til at partiprogrammet sier at Norge bør vurdere å slutte seg til en avtale på nordisk eller europeisk nivå som åpner for å behandle asylsøknader i tredjeland utenfor EU, dersom en slik avtale kommer i stand. Sentralstyret vil imidlertid påpeke at det ikke pågår noe arbeid fra regjeringens side med å opprette asylmottak i tredjeland utenfor Europa, og at Ap heller ikke har tatt til orde for at Norge skal opprette slike asylmottak på egen hånd. Både i partiprogrammet og Hurdalserklæringen står det imidlertid at vi vil «benytte handlingsrommet i dagens lovverk til å henvise asylsøkere til trygge land utenfor Europa dersom de har kommet til Norge via dette landet». Dette handler om å benytte muligheten som allerede finnes i dagens utlendingslov som sier at en asylsøknad kan nektes realitetsbehandling dersom personen har kommet til Norge etter å ha hatt opphold i et trygt land hvor han eller hun ikke var forfulgt.

Når det gjelder forslaget om at Norge skal ta initiativ til et nytt europeisk samarbeid om behandling av asylsøknader og fordeling av flyktninger, vises det til at det pågår arbeid i EU-

parlamentet med å få på plass en ny felles europeisk migrasjonspolitikk. I gjeldende partiprogram står det videre at dersom EU blir enige om en avtale som innebærer at migrasjon og asylinnvandring reguleres og kontrolleres bedre enn i dag, bør Norge vurdere å være en del av dette.

Ap har gått imot forslag om å erstatte UNE med et domstolssystem. Vi har imidlertid fremmet forslag i Stortinget om å foreta en gjennomgang av klageordningen på utlendingsfeltet med en forventning om at dette innebærer bedre rettssikkerhet for asylsøkere, herunder økt bruk av kontradiksjon og muntlighet i klageordningen.

Det vises for øvrig til merknader under forslag 215 knyttet til forslagene om helsehjelp til papirløse og foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

363 Barnas beste

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- Barns beste må i langt større grad vektlegges i saker som omhandler barn, og at Norges forpliktelser gjennom Barnekonvensjonen må ivaretas.
- Norge må hente hjem de norske barna i Syria, og mødrene deres stilles for retten for deres tilknytning til terrororganisasjonen IS

Begrunnelse:
I 2021 ble det høyeste antallet flyktninger noen gang registrert. Årsakene til at mennesker flykter skyldes krig og konflikter, sult, nød og politisk forfølgelse. Vestland Arbeiderparti mener Norge må føre en human og rettferd ig asylpolitikk, som særlig ivaretar barn og sårbare mennesker. Politikken som til enhver tid føres må være i tråd med våre 6 internasjonale forpliktelser og i samsvar med FNs høykommissær for flyktninger sine anbefalinger. Hurdalsplattformens formuleringer om innvandring og integrering sier blant annet følgende: «Sikre at barnets beste er et grunnleggende hensyn i behandlingen av asylsaker som berører barn.», «Gjennomgå praksis når det gjelder vurderinger av barnets beste for å sikre at det gjøres konkrete o g individuelle vurderinger i hver enkelt sak» Organene som har ansvar for å håndheve innvandringspolitikken har en for passiv holdning til kva som er barnet sitt beste. Gang på gang viser ulike saker at innvandringsregulerende hensyn er det bærende prinsippet. Denne praksisen må endres om vi som nasjon skal kunne være stolte av hvordan forholder oss til Barnekonvensjonen og de yngste blant oss sine rettigheter. Norge må i tillegg ivareta barn med tilknytning til Norge på bedre vis enn i dag. Det innebærer blant annet at barn av norske statsborgere som befinner seg i Syria må hentes hjem og mødrene deres stilles for retten for deres tilknytning til terrororganisasjonen IS. På tross av at Norge ikke i utgangspunktet har jurisdiksjon i Syria, og dermed begrenset med handlingsrom må Norge ta sitt moralske ansvar for disse barna. Den norske stat må ta ansvar for at norske statsborgeres rettigheter, i dette tilfelles små barn, ivaretas.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Norske myndigheter har i tre omganger lagt til rette for hjemreise for norske borgere fra leirene i Syria. Både den humanitære og sikkerhetsmessige situasjonen i leirene er meget alvorlig, og det kan være skadelig for barn å fortsette å bo i leirene. Samtidig er det slik at all konsulær bistand er frivillig og norske borgere i utlandet kan ikke pålegges å ta imot eventuelle tilbud om konsulær bistand. Uten samtykke fra den eller de som har foreldreansvar, kan ikke norske myndigheter hente hjem barn til Norge fra Syria. Når det gjelder forslag knyttet til barnets beste vises det til merknader under forslag 215.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

401 **Asyl**
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderpartiet ber regjeringen gjennomføre en grundig gransking av forholdene ved Trandum. Granskingen må undersøke om menneskerettigheter og grunnleggende rettssikkerhet for asylsøkerne overholdes

Begrunnelse:
Utlendingsinternatet på Trandum har fått gjentatt og vedvarende kritikk fra tilsynsmyndigheter og organisasjoner på feltet for brudd på menneskerettigheter. Arbeiderpartiet i Bergen mener det må iverksettes en omfattende og grundig gransking av forholdene på Trandum med sikte på å enten foreta de nødvendige utbedringer, eller å legge leiren ned og etablere en annen ordning som ivaretar menneskeverdet og rettssikkerheten til asylsøkere som interneres der.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det vises til merknader under forslag 215.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

08 - Innkomne forslag - Kommunalpolitikk

6 Inntektssystemet

Nordre Sarpsborg Arbeiderlag

Forslag:

Landsmøtet må på nytt be om en gjennomgang av inntektsutjamningen mellom kommunene.

Begrunnelse:

Det er ute i kommunene folk bor og lever. Der de blir født, har behov for barnehage og skole, arbeid og det sosiale nettverket vi trenger gjennom et livsløp. Det er der vi skaper den gode hverdagen gjennom en god og rettferdige sosialdemokratiske politikken. Sosialdemokratisk politikk har alltid tatt høyde for likestilling, solidaritet og rettferdighet. Det er gjennom nye og viktige reformer denne politikken blir skapt. Kommunene må få nødvendige midler til å gjennomføre nye reformer og midler til å møte nye utfordringer som kommer med det grønne skiftet og klimaendringer som vil påvirke infrastruktur og levekår.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Avvises til fordel for forslag 486 fra Østfold Arbeiderparti.

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har i Hurdalsplattformen lovet en helhetlig gjennomgang av kommunenes inntektssystem. Plattformen og Arbeiderpartiets partiprogram slår også fast at inntektssystemet skal sikre et likeverdig tjenestetilbud i hele landet. Inntektsutjevningen vil som alt annet bli vurdert i det arbeidet. Likeverdig tjenestetilbud er hovedmålet med dagens inntektssystem og en viktig begrunnelse for at Arbeiderpartiet innførte inntektsutjevningen.

Et ekspertutvalg har gått gjennom inntektssystemet og lagt fram sine anbefalinger til endringer. De foreslår ikke å endre på inntektsutjevningen, men at flere inntekter skal inngå i denne samtidig som inntekter fra utbytte og formue skal utgjøre en mindre del av kommunenes inntektsgrunnlag, da det bla. bidrar til for store forskjeller mellom kommunene. Utvalget mener dette er mer treffsikre grep for å redusere forskjellene mellom kommunene.

Arbeiderparti har fra opposisjon i stortingsbehandlingen kommuneøkonomisaker avvist så si alle forslag til endringer på kommunenes inntektssystem for å avvente den helhetlige gjennomgangen, så fremt det ikke har vært nødvendige endringer.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

20 Endre plan- og bygningsloven for lavere boligpriser

Asker Arbeiderparti

Forslag:

For å bidra til flere rimelige boliger må plan- og bygningsloven endres slik at kommunen gjennom utbyggingsavtaler får mulighet til å bestemme at en andel av boligene skal kunne kjøpes under markedspris på nærmere bestemte vilkår

Begrunnelse:

Endringen av plan- og bygningsloven i 2004 - endelig vedtatt i 2008 (paragraf 17.3) medførte at kommunene ikke lenger fikk stille krav om å kjøpe deler av boligene i et prosjekt til en lavere pris enn markedspris. Lovteksten fra 2008 innebærer at kommunene må betale markedspris for evt kjøp av boliger i et utbyggingsprosjekt. En reversering av denne endringen kan åpne for flere rimelige boliger i nye prosjekter. Hensikten med forslaget er å åpne for at kommunen gjennom reguleringsarbeidet kan kreve at en viss andel av boligene i nye prosjekter kan tilbys kommunen, borettslag eller en stiftelse til en lavere pris enn markedspris slik tilfellet var før 2004. Det vil føre til at utbygger kan betale mindre for tomta - tomteprisen går ned og dermed vil også kostnadene for byggeprosjektet gå ned. For å hindre at kjøpere av disse boligene skal få gevinst ved salg i åpent marked, må det innføres vilkår om tilbakekjøpsrett, boliger overdras til en stiftelse eller det opprettes en form for borettslag. Det må være opp til kommunen å vurdere hva som er mest hensiktsmessig.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet har ikke de siste årene fremmet eller støttet forslag som regulerer priser i boligmarkedet. Men vi har avvist lignende forslag fra SV og Rødt og vist til erfaringer fra 80-tallet med det.

Arbeiderpartiets partiprogram slår fast at vi vil gi kommunene mulighet til å fastsette disposisjonsform i boligprosjekter gjennom endring i plan- og bygningsloven. Dette vil gi kommunene mulighet til å stille krav til utbyggere om at en viss andel av leiligheten skal være av typen leie-til-eie, altså boliger som gir en annen inngang til boligmarkedet enn å betale full pris med en gang.

Formuleringen om disposisjonsform står ikke i Hurdalsplattformen, men det står at regjeringen vil gi kommunene sterkere verktøy for å hjelpe folk inn i boligmarkedet. Regjeringen jobber også med regelverket knyttet til leie-til-eie. Hensikten er å forenkle ulike lovverk, slik at leie-til-eie kan gi en ny vei inn i boligmarkedet for flere.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

36 Bolig for alle

Vallset Arbeiderlag

Forslag:

Ap vil styrke boligpolitikken ved å øke Husbankens og Kommunalbankens rammer.

Kommunalbanken brukes som et aktivt redskap for å styrke kommunenes rolle i tomteutvikling f.eks. Gjennom kommunale tomteselskap.

Begrunnelse:
Et er stort behov for å styrke boligbyggingen for å løse spesielt de unges boligbehov. Eldre som trenger en mer tilpasset bolig kommer ofte til kort i det private boligmarked. Boligproduksjonen og boligomsetning er for det meste markedsstyrt. Slik faller både unge, eldre og andre sårbare grupper gjennom. Markedet trenger et korrektiv gjennom en aktiv nasjonal og kommunal bolig politikk. Derfor må Husbanken og Kommunalbanken styrkes for å gjenreise en nasjonal og offensiv boligpolitikk.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
For å sikre en sunnere utvikling i boligmarkedet er det viktig at politikken for skatt forbedres og gjeldsfradrag gjøres mer sosialt ved avgrensning slik at eiendomsprisene ikke fortsetter å drives oppover gjennom å premiere spekulasjon i bolig og eiendom slik vi har sett de siste årene. Den utviklingen er den sentrale grunnen til at gruppene nevnt i dette forslaget har ramlet og ramler utenfor. Sterk prisstigning som vi har sett de siste årene, rammer alle grupper som har lite, de som er på leiemarkedet, og unge som skal etablere seg. Innlandet Arbeiderparti støtter også en bedre boligsosial politikk og påpeker at denne må komme i tillegg til politikk som tar tak i prisdrivende gjeldsopptak og spekulasjon. Problemet er flere steder i større grad skjev fordeling og kunstig høy etterspørsel etter bolig fordi mange er tjent med å skaffe seg sekundærboliger som investeringsobjekt enn det er tilbudet.

Innlandet Arbeiderparti vil utvide Husbankens utleieboligtilskudd til å dekke bygging av bolig til flere enn de som er vanskeligstilte. At Husbanken skal samarbeide med boligbyggelagene om flere kombinerte prosjekter der utleieboliger for vanskeligstilte kombineres med ordinære utleieboliger

Sentralstyrets merknad:
Regjeringens boligpolitikk utøves hovedsakelig med Husbanken, kommunene og ulike regelverk, især plan og bygningsloven, som verktøy. I regjeringens første statsbudsjett ble Husbankens rammer til startlån utvidet og vi har kritisert Solberg-regjeringen for lave rammer til Husbanken. Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen vil følgende: - utvide Husbankens samfunnsoppdrag, målgrupper og lånerammer - utrede en statlig rentekompensasjonsordning for kommunale tomtekjøp. - gi kommunene sterkere verktøy for å hjelpe folk inn i boligmarkedet. - legge til rette for at kommunene i samarbeid med aktører som boligbyggelagene kan bygge boliger til folk med begrenset egenkapital. - fryse BSU-ordningen (boligsparing for ungdom) på 27 500 kroner i året og 300 000 kroner totalt og begrense ordningen til å gjelde førstegangs boligkjøp. - styrke lovgivningen for å hindre uheldig seksjonering av leiligheter i sameie. - trappe opp studentboligbyggingen med mål om 3000 bygde boliger i året. Videre har regjeringen avviklet Husbankens tilskudd til utleieboliger i 2023, som fylkespartiet viser til. Regjeringen har også etter enighet med Sv strammet inn skattleggingen av bolig og sekundærbolig. Videre har regjeringen endret på utlånsforskriften, bla. ved å endre på den såkalt stresstesten ved kjøp av bolig. Det kan gjøre det enklere å kjøpe sin første bolig og hindre urealistisk stramme krav til låntagers inntekt ved renteøkning.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

54 En aktiv boligpolitikk i distriktene

Eidskog Arbeiderparti

Forslag:

- Økt rentefradrag på boliglån i kommuner med en lav verdi på distriktsindeksen (under 55) på lån opptil 2 millioner per låntaker. Det må dokumenteres at lånet benyttes til boligbygging eller reell og nødvendig rehabilitering av bolig.
- Utrede muligheten for redusert merverdiavgift på byggevarer til innbyggere i kommuner med en lav verdi på distriktsindeksen (under 55)
- Økt stønad til ENØK-tiltak i kommuner med en lav verdi på distriktsindeksen (under 55)

Begrunnelse:
Gjennom NOU 2020: 15 «Det handler om Norge» ble det vist at det er boligmangel i de minst sentrale kommunene og at dette er en reell faktor som begrenser rekruttering av arbeidskraft i privat og kommunal sektor. Nesten samtidig viste NOU 2020: 12 «Distriktsnæringsutvalget» at verdiskapningen i privat sektor i de mindre sentrale gruppene (4- 6) hadde høyest prosentvis vekst. Verdiskapningen ville mest sannsynlig vært enda høyere med enklere tilgang på arbeidskraft, men som blir holdt tilbake på grunn begrenset tilgang på bolig.

Bolig er også en kilde til ulikhet og formuesulikheten i Norge har økt kraftig, og at dette i hovedsak var relatert til utviklingen i boligprisene. 70 prosent av all privat formue i Norge er bolig (Aaberge og Stubbhaug, 2018). Prisforskjellen på bolig mellom by og land har blitt større og større (Aasjord og Berg Erichsen, 2022).

En sentral årsak til boligmangel i distriktene er at byggekostnadene kan gjerne være høyere enn boligverdien. Dette bidrar til at folk ikke får lån til boliginvesteringer eller ønsker å ta opp lån. Samtidig som at entreprenører heller bygger fritidsboliger i distriktskommuner eller ønsker å redusere risikoen med å bygge i allerede pressområder. Selv med «lave» boligpriser er boligkostnadene betydelige høyere i distriktene, sammenlignet med boligverdien. Dette bidrar mest sannsynlig til lavere verdiskapning og bosetting. Det er derfor behov for en mer aktiv boligpolitikk som bidrar til lavere boligkostnader i distriktene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Innlandet Arbeiderparti støtter intensjonen i forslaget om å sikre bedre sosial og geografisk fordeling.

Sentralstyrets merknad:

Verken Distriktsnæringsutvalget eller Demografiutvalget trekker fram rentefradraget eller merverdiavgiften som løsning på boligmangel i distriktene. De trekker fram andre løsninger. Rentefradrag og merverdiavgiften kan være kostbare, men lite treffsikre ordninger for å øke boligbyggingen.

Ingen av forslagene er vurdert eller jobbet med de siste årene. Men de siste årene har boligpolitikk i distriktene virkelig fått mer oppmerksomhet, både faglig og i politikken.

Hurdalsplattformen har store ambisjoner for boligbygging i distriktene og skriver blant annet at det er et mål å få fart på boligbyggingen i distriktene. Regjeringen har allerede gitt Husbanken en øremerket utlånsramme for startlån som skal gå bare til distriktskommuner. Videre sier Hurdalsplattformen at regjeringen vil styrke Husbankens distriktsrettede arbeid og fornye Husbankens prosjekt om boligetablering i distriktene for å stimulere til ulike typer boliger i kommuner med usikkert boligmarked.

Forslaget om ENØK-tiltak innebærer at tiltak ikke rettes mot der det har mest effekt, men til bestemte områder. Videre er klimavennlig bygging en av fire hovedstolper for regjeringens boligpolitikk. I Hurdalsplattformen står det også at regjeringen vil bruke offentlig innkjøp til å stille høye miljøkrav og stimulere til mer energieffektivisering, gjenvinning og ombruk av byggematerialer i byggeprosesser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

55 En mer rettferdig refusjonsordning ved ressurskrevende tjenester

Eidskog Arbeiderparti

Forslag:

- Refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester gjelder for hele livsløpet og ikke kun til brukeren fyller 67 år
- Kommuner som har en stor andel brukere bør bli bedre kompensert og sikres en gradert stabilitet i refusjonene ved bortfall av brukere
- Den kommunale egenandelen (i 2020) ved ressurskrevende tjenester bør bli redusert

Begrunnelse:
Refusjonsordningen strekker seg kun til brukerne er 67 år, men hvor utgiftene er der for kommunene også etter at brukerne er blitt 67 år og over. Derfor bør ordningen endres til å gjelde hele livsløpet. For flere kommuner er ressurskrevende tjenester en relativ stor del av både inntekts – og utgiftssiden av budsjett. Dette gir grunnlag for økonomisk risiko og mindre ressurser til de kommunene det gjelder. For å motvirke dette bør kommuner med en stor andel ressurskrevende tjenester både ha en inntektsgarantiordning ved bortfall av brukere og bli bedre kompensert. For å sikre gode velferdstjenester og god kommuneøkonomi over hele landet, bør Arbeiderpartiet endre refusjonsordningen til ressurskrevende tjenester til det bedre.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Regjering skriver i Hurdalsplattformen at de vil gjennomgå hele ordningen og arbeidet er påbegynt. Det er naturlig at det ses i sammenheng med gjennomgangen av inntektssystemet til kommunene. NOU om inntektssystemet til kommunene har foreslått endringer på ordningen som må ses i sammenheng med endringer på inntektssystemet. Bla. at man i stedet for å kompensere for enkelt bruker kompenseres på kommunenivå..

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester har en aldersgrense på 67 år fordi inntektssystemet til kommunene bedre fanget opp de store kostnadene til ressurskrevende

brukere over 67 år. Analyser viser at kommunene på makronivå fanger opp kostnadene for personer over 67 år, men at det er forskjeller mellom kommunene.

Det er problem, særlig for små kommuner, med store kostnader til enkeltpersoner. Forrige regjering gjorde det enda mer krevende for kommunene ved at toppfinansieringsordningen fra år til år ikke hang med på prisvekst. Det betyr at en større andel av kostnadene ble dyttet over på kommunene. Bakgrunnen for dette er trolig ordningens kraftige vekst og et forsøk fra forrige regjering på å dempe en kostnadsvekst som blir krevende på sikt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

70 **Heltid**
Våler Arbeiderparti

Forslag:
Arbeide bedre med overføringer til kommuner øremerket heltid

Begrunnelse:
Mindre overføringer, dårligere økonomi i kommunene pga strøm og økte utgifter. De gikk på valg med heltid. Det er snudd og vrengt turnuser i hytt og pine og det blir ikke mer heltid av det. Grunnbemanningen må opp for å få til heltid. Flere kommuner er i Robek. Stramme budsjett og mange pålagte arbeidsoppgaver lite rom for å gi noe ekstra til økte stillinger.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Fylkespartiet støtter intensjonen. Innlandet Arbeiderpartiet er opptatt av at alle kommuner sikres inntekter til gode velferdstjenester og skikkelige arbeidsvilkår for ansatte med heltidsstillinger.

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har opprettet en egen heltidspott i statsbudsjettet. Videre er strengere regler knyttet til heltid/deltid vedtatt høsten 2022 og trådde i kraft ved årsskifte.

Følgende står i Hurdalsplattformen: "Det kommunale selvstyret gir rom for skreddersydde løsninger for hvert enkelt lokalsamfunn. Derfor skal kommunesektoren i all hovedsak være rammefinansiert og hovedsakelig gis frie midler. Øremerkede tilskudd skal som hovedregel være forbeholdt viktige nasjonale prioriteringsområder i en oppstartsfase, eller finansiering av oppgaver som få kommuner har ansvar for."

Kommuneøkonomien er mer usikker enn på lenge. Det er nær historisk få kommuner på ROBEK og store disposisjonsfond, men variasjonen er stor mellom kommuner. Store disposisjonsfond er en fordel når vi nå går inn i en tid med høye strømpriser, sterk prisvekst og økende rente. Mange kommuner opplever økonomien som svært stram og krevende selv om noen nøkkeltall tyder på god kommuneøkonomi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

74 Strenge regler for å hindre privatisering og kommersialisering

Trondheim Arbeiderparti

Forslag:

Nytt kulepunkt: Privatisering, konkurranseutsetting og utskilling av offentlige tjenester er ikke løsninga på fremtidens utfordringer. Profitt på velferdstjenester må forbys.

Begrunnelse:

Enkelte store kommersielle aktører driver velferdstjenester med stor profitt. De offentlige tjenestene er skattefinansierte tjenester, der skattepengene dine og mine bør gå til gode offentlige tjenester og ikke profitt for noen få. Derfor må vi være tydelige på at vi jobber mot privatisering og konkurranseutsetting og profitt.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har nedsatt et utvalg som skal se på hvordan kommersielle aktører kan fases ut av ulike velferdstjenester. Dette etter avtale med SV. "De offentlige velferdstjenestene i Norge er bygd opp med skattefinansiering og folkevalgt kontroll slik at folk får lik tilgang og et godt tilbud av grunnleggende tjenester innenfor helse, utdanning og omsorg. Legitimiteten til den norske velferdsmodellen hviler på at skattepengene kommer fellesskapet til gode og ikke ender opp hos store kommersielle eiere", sa kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik (Sp) i en pressemelding når utvalget ble satt ned.

Ekspertutvalget skal også presentere forslag som skal sikre at ikke-offentlige aktører som fortsatt jobber i velferden, ikke kan gi eierne sine store utbytter. Det er store forskjeller på ulike typer offentlig velferd og behovet og nytten av private aktører. I forbindelse med flyktningkrisen har Norge vært avhengig av å raskt opprette mottak for å ta imot alle flyktningene som kom. I ettertid har flere av de dyreste private mottaksalternativene mistet kontrakten med staten fordi behovet er lavere.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

76 Bevar uberørt natur - stopp hyttebygging over tregrensa!

Nordstrand Arbeiderpartilag

Forslag:

Forby hyttebygging over 1000 moh eller over tregrensa.

Begrunnelse:

Norsk natur bygges ned i stadig større grad, noe som går ut over dyreliv og biologisk mangfold. I tillegg reduseres friluftsliv og muligheter for turopplevelser i urørt natur for allmennheten. Storstilt hyttebygging i høyfjellet med tilhørende infrastruktur kan ikke prioriteres over bevaring av naturverdier og dyreliv. Ytterligere tap av uberørt natur og privatisering av fjellområder grunnet

hyttebygging må derfor hindres så langt som mulig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Gjennom føringene i Hurdalsplattformen vil Regjeringen videreutvikle og styrke dagens modell med regional og lokal forvaltning. Kommunen har et stort ansvar for å sikre bærekraftig arealplanlegging som ivaretar sosiale, miljømessige og økonomiske behov for innbyggere, natur og næringsliv. Langsiktig og bærekraftig forvaltning av naturressursene skal sikre biologisk mangfold og sårbare økosystemer gjennom en kombinasjon av et godt nasjonalt regelverk og god og langsiktig lokal forvaltning. Arbeiderpartiet har i sitt partiprogram framhevet at vi skal jobbe for mekanismer som gjør at utbygger som bygger ned skog, jord eller annen natur, skal kompensere for det ved å restaurere natur andre steder gjennom et såkalt naturbidrag. Vi vil styrke kommunenes rolle og kompetanse i natur- og klimaarbeidet, med særlig vekt på bærekraftig arealforvaltning. I den nye veilederen for fritidsbebyggelse gis det oversikt over føringer og hensyn som er viktige for å sikre en mer bærekraftig lokalisering, utbygging og bruk av fritidsboliger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

83 En god politikk for single og enpersonshusholdninger
Homonettverket

Forslag:
Arbeiderpartiet:

- Vil vurdere om det er riktig at enpersonshusstander skal betale samme avgifter på vann, kloakk og renovasjon, eller om disse kan graderes. Det bør være forbruk og ikke størrelse på leilighet som er avgjørende.
- Vil jobbe for å senke den faste delen av strømavgiften til enpersonshusstander.
- Vil at det skal vurderes skattefradrag til aleneboende med inntekt under 500.000 kroner.
- Vil at det skal fremmes en stortingsmelding om ensliges levekår.
- Vil jobbe for å øke Husbankens rammer. Bedre mulighetene for bostøtte, etableringstilskudd og etableringslån.
- Prioritere utbyggingsprosjekter som er forbeholdt single/enpersons-husholdninger. Som man i dag gjør med seniorboliger.

Begrunnelse:
I underkant av 20 prosent av befolkningen i Norge bor alene, tallet øker årlig. I Oslo er det i underkant av 50% som bor alene. Avgiftssystemet tar ofte utgangspunkt i at en husstand består av flere inntekter. Single mennesker/enpersonshusholdninger har gjennomgående de samme utgiftene som par, men de har bare én inntekt å betale med. En endring av systemet fra faste avgifter til avgift på faktisk forbruk vil være positivt både for miljøet og for de aleneboende. Ulikhetene vokser mellom de aleneboende og dem som bor sammen med andre, både når det gjelder helse, bolig og økonomi. En økende andel aleneboende henger etter når det gjelder

lønnsnivå, yrkestilknytning, utdanningsnivå og sosialstønader.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderpartis styre støtter intensjonene om at det er behov for å se på enpersonershustanders økonomi og levekår og at det kan være behov for flere tiltak som utjevner merkostnadene ved å bo alene. En stortingsmelding om ensliges levekår og økonomi vil være en god start på et slikt arbeid og Arbeiderpartiet bør ta initiativ til dette.

Sentralstyrets merknad:
Prinsippet om kostpris er viktig å holde ved. Det er krevende å differensiere kommunale avgifter etter sivilstatus, og frarådes. Kommunale avgifter betales etter selvkostprinsippet. Gebyrene skal i størst mulig grad gjenspeile hva det faktisk koster å betjene den enkelte abonnent. Til tross for dette betaler trolig enslige like mye som store familier i avgifter i mange kommuner, avhengig av boenhetens størrelse.

For 2022 er det vedtatt en vesentlig reduksjon på 2,9 milliarder kroner i elavgiften. For månedene januar-mars er elavgiften nesten halvert ved at det er innført en lavere alminnelig sats i disse månedene, som er 8 øre per kWh lavere enn i 2021 (prisjustert). Omfordeling skjer gjennom andre mekanismer enn justering av avgifter, f.eks bostøtte.

Regjeringen har allerede gjennomført skattekutt for folk med inntekt under 750.000. og holder ved denne grensen. De skal fremmes en stortingsmelding om levekår i byer før sommeren. Videre jobber flere departementet med levekår som tematikk særlig i byer og levekårsutsatte områder. Men det er ingen plan om en egen melding for kun en gruppe mennesker. Arbeiderpartiet har både i partiprogram og Hurdalsplattformen vært tydelig på å styrke Husbanken og dens rolle. Bla. ved å utvide Husbankens samfunnsoppdrag, målgruppe og lånerammer. Startlånsrammen er økt og på et høyt nivå sammenlignet med tidligere år. Det er påbegynt en gjennomgang av bostøtteordningen og rapporter peker på behovet for forenklinger og forbedringer av ordningen.

Kommunene er førstelinjene i planlegging og kan stille detaljerte krav i reguleringsplaner, f.eks. omfanget av små og store leiligheter som skal bygges i et prosjekt og maks og min. areal per leilighet. Men det er ikke anledning til å stille krav i reguleringsplaner til hvor mange som kan bo i en leilighet. Dette vil være inngripende krav til en som kjøper en leilighet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

88 Opprette regionale råd for personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet
Homonettverket

Forslag:
Arbeiderpartiet:

- Vil jobbe for at det opprettes regionale råd etter modell fra Oslo kommune for å sikre at personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet blir ivaretatt i kommunenes

beslutningsprosesser.

Begrunnelse:
I 2019 opprettet Oslo bystyre Rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold, rådets rolle er å uttale og komme med innspill i saker som gjelder kjønns- og seksualitetsmangfold. Rådets anbefalinger i den konkrete saken skal følge saksdokumentene til det kommunale organet som avgjør saken endelig.

Rådet jobber med en rekke ulike type saker og bidrar til å belyse sakene og sikre at perspektivet til at gruppe blir synliggjort. Formålet med rådet er å bidra til å sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i saker som gjelder kjønns- og seksualitetsmangfold. Det er behov for rådet fordi personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet ofte er underrepresenterte i folkevalgte organer. Det er viktig at synspunkter fra personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet blir ivaretatt i kommunens beslutningsprosesser.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Det er ønskelig at kommuner er gode på å involvere og sikre medvirkning til alle innbyggere i relevante saker, men det legges ikke krav til kommunenes organisering da det må tilpasses lokale behov. Kommunene har etter kommuneloven stor organisasjonsfrihet og kommunens inntekter er også bygd på dette prinsippet. Kravet bør derfor ikke være absolutt, da det griper inn kommunenes selvråderett å kreve en bestemt type organisering, men jf. formuleringen over er slikt arbeid i tråd med intensjonen i for eksempel plan- og bygningsloven for medvirkning og KS sine anbefalinger for medvirkning og intensjonen i forslaget kan støttes.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

91 En bærekraftig og mer rettferdig boligpolitikk
Heimdal Arbeiderlag

Forslag:
Arbeiderpartiet må sikre en bærekraftig og mer rettferdig boligpolitikk i Norge.

Begrunnelse:
Det vil være nødvendig å ta grep gjennom å utvikle nye boformer som skal være et reelt alternativ til å eie eller leie bolig i det private markedet. Arbeiderpartiet må føre en sosialpolitisk boligpolitikk for førstegangskjøpere som i dag faller utenfor boligmarkedet. Husbanken finansierer i dag de som har hatt langvarige problemer med å få lån i vanlig bank til å kjøpe eller tilpasse egen bolig. Arbeiderpartiet må innføre innretninger gjennom Husbanken som gir førstegangskjøpere som vanligvis ikke får tilslag på det åpne lånemarkedet, tilgang til eiemarkedet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen planlegger å legge fram en stortingsmelding om en helhetlig boligpolitikk i 2024. Regjeringen har fire satsinger for en aktiv boligpolitikk ifølge Hurdalsplattformen. Vi vil at flere skal få mulighet til å eie egen bolig, utvikle gode bomiljø, legge til rette for å bygge flere boliger og ha en klimavennlig byggenæring. Klimakravene til byggenæringen må skjerpes samtidig som byggekostnadene holdes så lave som mulig.

Vi vil gi Husbanken en større rolle enn i dag og et bredere samfunnsoppdrag for at alle skal bo godt og trygt. Husbanken skal hjelpe flere med å skaffe seg og beholde eget bosted, og regjeringen skal også jobbe for å sikre rettigheter og boforhold for leietakere. Regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om en helhetlig boligpolitikk, der kommunene vil få en styrket rolle i arbeidet med å utjevne sosiale og geografiske forskjeller i boligmarkedet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

93 Fortettingspolitikk i byer

Heimdal Arbeiderlag

Forslag:
Arbeiderpartiet må føre fram nasjonale retningslinjer for at fortettingspolitikk i byer utføres i samsvar med overordnede kommunale planer om byutvikling.

Begrunnelse:
Det må unngås at fortettingen påfører bydelene ulemper, mer trafikk og en situasjon der barns trygghet, og beboernes interesser ikke er i fokus og ivaretatt. Fortettingspolitikk må inngå en større kommunal plan, feks arealplan, og være tett knyttet opp mot infrastrukturen for kollektivtrafikk, gang og sykkelvei, og annen trafikk. Dette gjelder særlig de etablerte småhusområdene i forstedene i byene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Kommunene er førstelinjen innen arealplanlegging og har stor frihet i arealplanleggingen i hva som skal skje hvor og hvordan. Vi skriver følgende i Hurdalsplattformen: "Kommunen har et stort ansvar for bærekraftig planlegging som ivaretar sosiale, miljømessige og økonomiske behov for innbyggere, natur og næringsliv. Det lokale selvstyret er viktig, og statlige og regionale myndigheter skal vektlegge lokaldemokratiet når det vurderes om det skal fremmes innsigelse eller innvending. Statlige innsigelser må bli færre og samordnes bedre. Likebehandling og forutsigbarhet er viktig for næringslivet og lokale myndigheter."

Statlige aktører skal ivareta nasjonale hensyn og kan komme med innsigelser når de mener kommunene ikke ivaretar dette. I tillegg har vi statlige planretningslinjer om areal og transportpolitikk som stiller krav om fortetting og effektiv arealbruk. Om dette skriver regjeringen: "Statlige føringer i areal- og transportpolitikken må evalueres og gjennomgås for å sikre

tilpasning til lokale forutsetninger. Muligheten til å utvikle både små og store lokalsamfunn og bo- og livskvalitet må ligge til grunn for prinsipper for fortetting og lokalisering. " og at regjeringen vil: "- Påse at de statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging praktiseres slik at de er tilpasset regionale og lokale forhold. - Evaluere de statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, og sikre at det legges til rette for vekst og utvikling i områder med svak eller negativ befolkningsutvikling. Planretningslinjene skal ikke bidra til raskere nedbygging av dyrket mark. Alle kommuner skal ha mulighet til å utvikle små og store lokalsamfunn."

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

104 En sosial boligpolitikk

Sagene Arbeiderpartilag

Forslag:

Styret i Sagene Arbeiderpartilag ber partiets landsmøte behandle en uttalelse om boligpolitikk, og legge til rette for en prosess som belyser de ulike politiske og faglige dilemmaene knyttet til mulige politiske grep.

Begrunnelse:
Oslo og Sagene opplever fortsatt boligmangel, prispress og høye leiepriser. Det er en særlig utfordring for personer med vanlige og lave inntekter, gjør det vanskeligere for folk i vanlige jobber å bo i byen, og gjør Oslo til en mer delt by. Siden mange av de nødvendige verktøyene i boligpolitikken ligger nasjonalt, er vurderingen fra Sagene Arbeiderpartilag at dette bør løftes på partiets landsmøte.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Styret i Oslo Arbeiderparti støtter at det gjøres vedtak om en sosial boligpolitikk på landsmøtet.

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har startet arbeide med å lage en stortingsmelding om en helhetlig boligpolitikk. En uttalelse kan brukes inn i dette arbeidet hvis den kommer ila 2023 eller tidlig i 2024. Arbeiderpartiet la frem mye ny boligpolitikk i forrige stortingsperiode, bla. 30 punkter for en ny boligpolitikk. Mye av dette er tatt inn i Arbeiderpartiets partiprogram og Hurdalsplattformen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

117 -Større kommunalt selvstyre i reguleringssaker.

Røros Arbeiderparti

Forslag:

Kommunene må få sterkere beslutningsmyndighet i reguleringssaker.

Begrunnelse:
Vi opplever i dag at det stilles de samme krav om tettbyggethet til distriktskommuner når nye boligområder skal etableres som det stilles til by-områder der arealknappheten er en helt annet enn i distriktskommuner. Blant fortrinnene distriktskommuner i Norge har er muligheten til å tilby muligheten til å bygge seg et hus med en «hageflekk og potetåker». Denne muligheten har vi i realiteten mistet gjennom de svært restriktive arealutnyttelseskravene statsforvalteren legger til grunn ved regulering av nye boligområder. Dette bør kunne differensieres gjennom å bruke sentralitetsklasser som et kvalifiseringsgrunnlag

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Kommunene er førstelinjen i arealplanlegging og har stor handlefrihet forutsatt at de ivaretar viktige nasjonale hensyn. Tolker forslaget til at dette handler om statlige planretningslinjer som statsforvalter ivaretar for staten. I følge Hurdalsplattformen vil regjeringen:
- Påse at de statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging praktiseres slik at de er tilpasset regionale og lokale forhold.
- Evaluere de statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, og sikre at det legges til rette for vekst og utvikling i områder med svak eller negativ befolkningsutvikling. Planretningslinjene skal ikke bidra til raskere nedbygging av dyrket mark.

Alle kommuner skal ha mulighet til å utvikle små og store lokalsamfunn.

En evaluering er levert Kommunal- og distriktsdepartementet og en oppfølging av retningslinjene gjenstår. Arbeiderpartiet har tidligere skrevet i stortingsmerknad: "...det ikke kan være sånn at statlige planretningslinjer er så strenge at kommuner med befolkningsnedgang eller boligmarked i stagnasjon ikke får bygget attraktive boliger. Det er viktig at disse planretningslinjene er godt tilpasset regionale og lokale forhold slik de åpner for i dagens regelverk. Det er videre viktig å vite hvilken effekt disse planretningslinjene har for vekst i hele landet. Disse retningslinjene har virket en stund. Det er tid for å innhente kunnskap. D e t t e f l e r t a l l e t mener at planretningslinjene må justeres hvis evalueringer viser at de er til hinder for befolkningsvekst og boligbygging i distriktskommuner preget av befolkningsnedgang og lite boligbygging."

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

120 Økt pott til regionale utviklingsmidler
Røros Arbeiderparti

Forslag:
Økt pott til regionale utviklingsmidler

Begrunnelse:
regjeringen Solberg skar ned ordningen med regionale utviklingsmidler til beinet. I kapitalsvake regioner har regionale utviklingsmidler vært viktig virkemiddel for næringsutvikling, Man bør også vurdere om deler av en slik pott kan være i form av rentefrie lån i en begrenset periode, for å gi bedre tilgang på risikokapital i kapitalsvake regioner.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet har i opposisjon økt midlene til regional utvikling i alle alternative budsjetter sammenlignet med regjeringen Solbergs-budsjett. Det har ikke vært mulig å prioritere store økninger i en stram økonomisk situasjon, men det ble øremerket midler til store næringsutviklingsprosjekter i regjeringens første budsjett gjennom de regionale utviklingsmidlene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

121 Tydeligere statlig medansvar for kirkebygg av nasjonal betydning

Røros Arbeiderparti

Forslag:
Tydeligere statlig medansvar for kirkebygg av nasjonal betydning.

Begrunnelse:
I landet vårt finnes det svært mange kirkebygg. Noen er sågar så store og kostnadskrevende at kommunene som sitter med ansvaret for de får en uforholdsmessig stor byrde ved å ivareta det som på mange måter er å regne for nasjonale Ikoner. Røros Kirke (Bergstaden Ziir) er et slikt eksempel. Røros kommune, med 5600 innbyggere, bærer i dag det totale ansvaret for å ivareta og vedlikeholde landets 4. største kirke. Under den forrige rød-grønne regjeringen bidro staten med å dekke låneavdrag Røros kommune hadde pådratt seg for å gjennomføre et svært nødvendig vedlikeholdsarbeid. Dette ble straks strøket da regjeringen Solberg tiltrådte.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
I følge partiprogrammet vil Arbeiderparti ivareta den norske kirkes særlige rolle som en levende og inkluderende folkekirke. Videre har Stortinget vedtatt deling av OVF (Opplysningsvesenets fond): «Betingelsen for delingen av fondet er at staten øker sin innsats for bevaring av de kulturhistorisk viktige kirkebyggene i et omfang som svarer til de verdiene som staten blir eier av på et bestemt tidspunkt. Når eiendelene i Opplysningsvesenets fond er endelig fordelt mellom staten og kirken, må det gjøres beregning av den reelle verdien. Den reelle verdien skal komme de kulturhistorisk viktige kirkebyggene til gode ved istandsetjing og sikring av kirkene. Statens økte innsats for bevaring av kirkene må over tid minst svare til denne verdien (inflasjonsjustert).» Dette arbeidet er i gang.

I august 2022 ble det lagt fram en NOU om inntektssystemet til kommunene. Utvalget ble bedt om å se på om det var kommunale oppgaver som burde inngå i kommunenes inntektssystem (utgiftsutjevningen). Det ble ikke foreslått endringer knyttet til kirken. I dag går ca. 1 pst. av kommunenes brutto driftsutgifter til kategorien kirke.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

127 Alle kommunale bygg skal bygges klimanøytralt

Stjørdal Arbeiderparti

Forslag:

Alle offentlige bygg skal bygges klimanøytralt

Begrunnelse:

Skal vi nå klimamålene så bør vi også se hvordan vi bygger miljømessig riktig. Det kan være alt fra krav om gjenbruk av bygningsmateriell til krav om solceller på taket. Det kan også innføres krav om elektriske anleggsmaskiner. Man bør se på hvordan man kan innrette byggeforskriftene på sikt.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Mange kommuner stille strenge krav i sine anbud til lave utslipp i byggeprosessen, og planlegger bruk av solceller, lav energibruk med mer i sine bygg. Alle kommuner har anledning til å kreve i sine anbud at nye bygg skal være bygges klimanøytral. Dette vurderes i den enkelte kommunen som kan vurdere hva næringslivet kan levere på.

Regjeringens forslag til TEK17 trådde i kraft 1. juli i fjor og stilte strengere krav blant annet til klimagassregnskap. Dette gir grunnlag for å på sikt stille strengere krav til utslipp fra bygg. Regjeringen har videre bedt Miljødirektorat utrede mulige lovendringer for å stille strengere krav til utbyggere i byggefasen, f.eks. fossilfrie eller utslippsfrie byggeplasser. Rapport ble levert høsten 2023.

Regjeringen har fire satsinger for en aktiv boligpolitikk hvor en av disse er å ha en klimavennlig byggenæring. Hurdalsplattformen slår fast at vi vil bla.:
- Bruke offentlig innkjøp til å stille høye miljøkrav.
- Stimulere til mer energieffektivisering, gjenvinning og ombruk av byggematerialer i byggeprosesser.
- Gjøre nødvendige grep slik at norsk tre som byggemateriale blir prioritert i alle offentlige byggeprosjekter der det er mulig, både ved nybygg og renovering.

Deler av disse punktene i Hurdal er påbegynt eller fulgt opp.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

152 Ressurskrevande brukarar i kommunehelse- og omsorgstenesta

Alver Arbeiderparti

Forslag:

Innslagspunktet som i 2022 er på kr. 1.470.000, må reduserast Kompensasjonsgraden som no er på 80% av kostnadene over innslagspunktet, vert auka til 95% Brukarar over 67 vert omfatta av ordninga.

Begrunnelse:
Alle innbyggjarane i kommunene har rett til eit godt tenestetilbod. Dei som har behov for eit meir omfattande helse- og omsorgstilbod, er mellom dei mest sårbare innbyggjarane i kommunane. I dag får kommunane kompensert 80% av direkte lønsutgifter knytt til den einskilde bukaren, utover eit innslagspunkt på kr. 1.470.000 og når brukaren fyller 67 år, opphøyrer ordninga. Behovet for ressurkrevande tenester varierer mykje mellom kommunane og er uføreseielege. I mindre kommunar er tilhøva ofte gjennomsiktige, noko som kan føra med seg at den aktuelle brukaren direkte vert knytt til kostnaden. Det er uverdig og ei tilleggsbør til det å ha store helseutfordringar. Ordninga opphøyre når brukaren fyller 67 år, men behovet for tenestene fell ikkje bort. Det er urimeleg og i skarp kontrast til satsinga på Leve hele livet og neste reform, Bo trygt hjemme. Dette er eit solidaritetsgrep med dei som har dei største helse- og omsorgsbehova og det må finnast ei betre løysning, enn i dag.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
152 og 153 er i samsvar med vedteke politikk på fylkesårsmøte til Vestland Ap

Sentralstyrets merknad:
Regjering skriver i Hurdalsplattformen at de vil gjennomgå hele ordningen og arbeidet er påbegynt. Det er naturlig at det ses i sammenheng med gjennomgangen av inntektssystemet til kommunene. NOU om inntektssystemet til kommunene har foreslått endringer på ordningen som må ses i sammenheng med endringer på inntektssystemet. Bla. at man i stedet for å kompensere for enkelt bruker kompenseres på kommunenivå.

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester har en aldersgrense på 67 år fordi inntektssystemet til kommunene bedre fanget opp de store kostnadene til ressurskrevende brukere over 67 år. Analyser viser at kommunene på makronivå fanger opp kostnadene for personer over 67 år, men at det er forskjeller mellom kommunene.

Det er problem, særlig for små kommuner, med store kostnader til enkeltpersoner. Forrige regjering gjorde det enda mer krevende for kommunene ved at toppfinansieringsordningen fra år til år ikke hang med på prisvekst. Det betyr at en større andel av kostnadene ble dyttet over på kommunene. Bakgrunnen for dette er trolig ordningens kraftige vekst og et forsøk fra forrige regjering på å dempe en kostnadsvekst som blir krevende på sikt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

153 Ressurskrevande brukarar i kommunehelse- og omsorgstenesta
Vaksdal Arbeiderparti

Forslag:
Alle innbyggjarane i kommunene har rett til eit godt tenestetilbod. Dei som har behov for eit meir omfattande helse- og omsorgstilbod, er mellom dei mest sårbare innbyggjarane i kommunane. I dag får kommunane kompensert 80% av direkte lønsutgifter knytt til den einskilde bukaren, utover eit innslagspunkt på kr. 1.470.000 og når brukaren fyller 67 år, opphøyrer ordninga.
Framlegg: -Innslagspunktet som i 2022 er på kr. 1.470.000, må reduserast -

Kompensasjonsgraden som no er på 80% av kostnadene over innslagspunktet, vert auka til 95% -Brukarar over 67 vert omfatta av ordninga.

Begrunnelse:
Behovet for ressurkrevande tenester varierer mykje mellom kommunane og er uføreseielege. I mindre kommunar er tilhøva ofte gjennomsiktige, noko som kan føra med seg at den aktuelle brukaren direkte vert knytt til kostnaden. Det er uverdig og ei tilleggsbør til det å ha store helseutfordringar.

Ordninga opphøyre når brukaren fyller 67 år, men behovet for tenestene fell ikkje bort. Det er urimeleg og i skarp kontrast til satsinga på Leve hele livet og neste reform, Bo trygt hjemme. Dette er eit solidaritetsgrep med dei som har dei største helse- og omsorgsbehova og det må finnast ei betre løysning, enn i dag.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
152 og153 er i samsvar med vedteke politikk på fylkesårsmøte til Vestland Ap

Sentralstyrets merknad:
Regjering skriver i Hurdalsplattformen at de vil gjennomgå hele ordningen og arbeidet er påbegynt. Det er naturlig at det ses i sammenheng med gjennomgangen av inntektssystemet til kommunene. NOU om inntektssystemet til kommunene har foreslått endringer på ordningen som må ses i sammenheng med endringer på inntektssystemet. Bla. at man i stedet for å kompensere for enkelt bruker kompenseres på kommunenivå.

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester har en aldersgrense på 67 år fordi inntektssystemet til kommunene bedre fanget opp de store kostnadene til ressurskrevende brukere over 67 år. Analyser viser at kommunene på makronivå fanger opp kostnadene for personer over 67 år, men at det er forskjeller mellom kommunene.

Det er problem, særlig for små kommuner, med store kostnader til enkeltpersoner. Forrige regjering gjorde det enda mer krevende for kommunene ved at toppfinansieringsordningen fra år til år ikke hang med på prisvekst. Det betyr at en større andel av kostnadene ble dyttet over på kommunene. Bakgrunnen for dette er trolig ordningens kraftige vekst og et forsøk fra forrige regjering på å dempe en kostnadsvekst som blir krevende på sikt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

225 Uttale om kommuneøkonomi
Askøy Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet mener at kommuner som får ekstraordinært høye utgifter i forbindelse med energiprisene og prisveksten, men som ikke har anledning til å dekke disse med ekstraordinære kraftinntekter, må få økt kompensasjon for dette.

Begrunnelse:
Askøy kommune er en av de fattigste kommunene i Norge og for 2022 vil økte strømpriser gi kommunen vår betydelige merutgifter. I dagens prognoser ser det ut som det blir merutgifter på strøm på mellom 15-20 millioner, og det er bare for i år. En slik situasjon er ikke særegen for Askøy kommune, men gjelder mange.

Askøyhallene KF (kommunale idretts- og svømmeanlegg) og Ask bo-og omsorgssenter (ikke kommersiell stiftelse) får også merutgifter på grunn av høye strømpriser.

Askøyhallene har et lite og gammelt basseng, men det ivaretar blant annet svømmetilbudet til skolene og øvrige innbyggere. Uten kompensasjon for merutgifter står man i fare for å måtte tappe ned bassenget. Andre tilbud i hallen kan bli redusert og økt brukerbetaling kan bli en realitet.

Ask bo- og omsorgssenter har driftsavtale med Askøy kommune om drift av 47 sykehjemsplasser. De har også økte strømutgifter, men Askøy kommune har ikke evne til å gi strømstøtte til virksomheter kommunen har driftsavtaler med selv om de har bedt om økonomisk hjelp. Samtidig som vi har ansvar for våre innbyggere som har sitt hjem på Ask bo og omsorgssenter.

Mange kommuner har innført flere strømreduserende tiltak. Strømmen er for eksempel satt ned med i mange kommunale bygg. Vi får tilbakemeldinger fra ansatte som har kroniske sykdommer, for eksempel revmatisme om at de får økte plager etter at dette tiltaket er iverksatt.

Så langt er det ikke gitt signaler om at kommunene som er særlig berørt vil få kompensasjon for høye strømpriser. Det er vi veldig bekymret for. Ulike strømregioner i Norge gir en stor skjevhet og vi et dessverre heller ingen kraftkommune. Det er nevnt fastprisavtaler for kommunene i media, men dette er foreløpig ikke en realitet fra strømselskapene sin side.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
223 er ivareteke i statsbudsjettet

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har ikke lagt opp til å kompensere enkeltkommuner for økte strømkostnader. I utgangspunktet skal kommunal deflator fange opp prisvekst, også for strøm. Blant annet den store variasjonen mellom kommuner og områder i strømkostnader gjør at dette ikke fanges opp like godt som tidligere. Normal praksis er at det ikke etterkompenseres når deflator er feil. Fra år til år vil det variere om staten gir kommunene for mye og for lite midler knyttet til anslag for prisvekst, men man har antatt at dette jevner seg ut over tid. Derfor trekkes det heller ikke inn midler fra kommuner når prisveksten blir høyere enn anslått. Det er forventet at kommunene planlegger med en slik risiko for variasjon i prisvekst. I 2022 og trolig 2023 har dette trolig hatt mye større utslag enn tidligere år og ført til at mange kommuner midlertidig har ekstra store kostnader til strøm.

Det er ikke en varig situasjon med slike høye strømpriser. Kommunesektoren har over tid bygd seg opp store buffere, særlig som følge av store uforutsette skatteinntekter. Dette gjør at de fleste kommuner kan håndtere slike svingninger forutsatt at de er midlertidige. De tilbys nå

fastprisavtaler som også kommuner kan signere for f.eks. 3, 5 og 7 år til under 1 kr/kwh

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

228 Rentefrie lån til kommunene for investering i vann- og avløpssektoren

Askøy Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Opprette en ordning med rentefrie lån eller annen form for støtte til kommunene for investering i vann- og avløpssektoren.

Begrunnelse:
Norske kommuner bør investere 332 milliarder kroner i vann og avløpssystemene sine for å gi dem tilfredsstillende kvalitet, sier SINTEF og Norconsult i en rapport fra 2021. Vedlikehold og fornying har vært forsømt landet rundt.

Investeringene må lånefinansieres og utgifter til renter og avdrag er kostnader som brukerne må betale gjennom de kommunale avgiftene.

Arbeiderpartiet er bekymret for den økonomiske belastningen dette kan bli for mange. Avgiften er den samme for alle, uavhengig av hvilken inntekt de har. Det er et usosialt system. For dem som sliter økonomisk vil en stor økning i avgifter ramme svært hardt.

Arbeiderpartiet mener staten må hjelpe kommunene med disse svære og nødvendige investeringer slik at de ikke blir en urimelig belastning for folk med stram økonomi.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Vann- og avløp er en kommunal tjeneste som styres etter selvkostprinsippet. Det pekes riktig på store kostnader til etterslep. Dette er ulik fordelt mellom kommuner ut fra hvordan den enkelte kommune har prioritert og hvorvidt geografien i kommunen gjør det rimelig å gjøre endringer. Enkelte kommuner har lite etterslep da de har investert i vann- og avløp over tid. Dette gir innbyggerne høyre kommunale avgifter på kort sikt enn i andre kommuner med stort etterslep. En låne eller støtteordning for kommuner til å investere i vann- og avløp vil bety forskjellsbehandling der kommuner som har investert mye tidligere får mindre hjelp av staten enn andre. Arbeiderpartiet har i lang tid pekt på store utfordringer med vann og avløp og har kommet med en rekke forslag i Stortinget. Konsekvensen av etterslepet er negativt for klima og natur og kan gi vanlig folk store ekstrakostnader. Blant annet at det lages en egen stortingsmelding om vann og avløp. I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil bidra med løsninger til kommunenes arbeid med å tette etterslepet på rehabilitering og bygging av vann- og avløpsløsninger. Regjeringen vil fremme forslag om en sektorlov for vann.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

234 Utmeldte må tre ut av folkevalgte verv

Arendal Arbeiderparti

Forslag:

Kommunestyre- og fylkestingsrepresentanter som melder seg ut eller blir ekskludert må tre ut til fordel for partiets vararepresentant resten av perioden.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:

Støtter ikke forslaget. Folkevalgte er personlig valgt i kommunestyre og fylkesting.

Sentralstyrets merknad:

Det er et sentralt prinsipp i det representative demokratiet at folkevalgte er personlig valgt. Representanter som melder seg ut av et parti eller blir ekskludert fra et parti, har fortsatt rett og plikt til å stå i vervet ut perioden.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

238 Mer rettferdig inntektssystem i kommunene.

Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag

Forslag:

Tildelingskriteriene i rammeoverføringen til kommunen skal gjennomgås og endres slik at levekårsutfordings- og lavinntektskommuner ikke taper inntekter på grunn av sine utfordringer.

Begrunnelse:

De viktigste inntektskildene til kommunene i Norge er skatteinntekter og rammeoverføringer fra staten.

En del kommuner har levekårs utfordringer som gir dårligere skatteinntekter enn gjennomsnitts kommunen, noe av dette blir kompensert gjennom skjønnsmidler, men ikke fullt ut.

Dette slår også ut i mindre rammeoverføring fra staten. Kriteriene for hva som skal vektlegges av staten når rammetilskudd skal utregnes, må gjennomgås slik at levekårs- og lavinntektskommuner ikke blir straffet for sine utfordringer, og derved ikke blir satt i stand til å finne løsninger på sine utfordringer.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Hele kommunens inntektssystem gjennomgås nå. Hurdalsplattformen og partiprogrammet slår fast at Arbeiderpartiet vil sikre likeverdige tjenester i kommunene. Dette er også hovedmål med dagens inntektssystem. Et ekspertutvalg som har gått gjennom inntektssystemet argumenterer for at forskjellene mellom kommunene må ned.

Dette kan også sies å være i en målkonflikt med at regjeringen vil sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging, får mer igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapingen, herunder gjennom endret skattlegging av vindkraft. Dette står også i Hurdalsplattformen og partiprogrammet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

242 Innslagspunktet for ressurskrevende brukere må senkes

Froland Arbeiderparti

Forslag:

Innslagspunktet for ressurskrevende brukere må senkes til et akseptabelt nivå. Det bør vurderes en måte å fordele ressursene på, som ikke straffer kommuner med mange ressurskrevende brukere.

Begrunnelse:
Innslagspunktet for ressurskrevende brukere er i dag på 1.470.000kr. For små kommuner med mange ressurskrevende brukere er dette uholdbart. Det spiser store deler av kommuneøkonomien, og er en urettferdig fordeling av kostnadene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Regjering skriver i Hurdalsplattformen at de vil gjennomgå hele ordningen og arbeidet er påbegynt. Det er naturlig at det ses i sammenheng med gjennomgangen av inntektssystemet til kommunene. NOU om inntektssystemet til kommunene har foreslått endringer på ordningen som må ses i sammenheng med endringer på inntektssystemet. Bla. at man i stedet for å kompensere for enkelt bruker kompenseres på kommunenivå.

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester har en aldersgrense på 67 år fordi inntektssystemet til kommunene bedre fanget opp de store kostnadene til ressurskrevende brukere over 67 år. Analyser viser at kommunene på makronivå fanger opp kostnadene for personer over 67 år, men at det er forskjeller mellom kommunene.

Det er problem, særlig for små kommuner, med store kostnader til enkeltpersoner. Forrige regjering gjorde det enda mer krevende for kommunene ved at toppfinansieringsordningen fra år til år ikke hang med på prisvekst. Det betyr at en større andel av kostnadene ble dyttet over på kommunene. Bakgrunnen for dette er trolig ordningens kraftige vekst og et forsøk fra forrige regjering på å dempe en kostnadsvekst som blir krevende på sikt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

254 Valgdeltakelse

Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:

- Senke alderen for stemmerett, både ved nasjonale og lokale valg, til 16 år
- Legge inn mer politikk og demokrati i læreplanen
- At det skal føres nasjonale kampanjer om å bruke stemmeretten på ulike språk som rettes mot personer med minoritetsbakgrunn og unge
- At myndighetene skal sende melding og brev (via valgkortet) til førstegangsvelgere for å påminne å bruke stemmeretten og hvordan man gjør dette
- At avstanden til et stemmelokale ikke skal være for langt fra en befolkningstetthet
- At informasjon om forhåndsstemming skal formidles på flere språk - Foreta en ny demokratiutredning

Begrunnelse:
Et kjennetegn på et sunt demokrati er høy valgdeltagelse. Et demokrati kan ikke være representativt uten at hele befolkningen deltar i demokratiet. Selv om vi tradisjonelt har hatt høy valgdeltakelse i Norge, er det fortsatt 20 % av alle stemmeberettigede som ikke stemmer. Det er særlig folk med minoritetsbakgrunn og unge som ikke benytter seg av stemmeretten sin. Arbeiderpartiet mener at myndighetene må legge bedre til rette og bruke større ressurser på at flere skal benytte seg av sin rett til å delta i demokratiet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:

Et kjennetegn på et sunt demokrati er høy valgdeltagelse. Et demokrati kan ikke være representativt og legitimt uten at folk flest deltar i demokratiet. Selv om vi tradisjonelt har hatt høy valgdeltakelse i Norge, er det fortsatt 20 % av alle stemmeberettigede som ikke stemmer. Det er særlig folk med minoritetsbakgrunn og unge som ikke benytter seg av stemmeretten sin. Arbeiderpartiet mener at myndighetene må legge bedre til rette og bruke større ressurser på at flere skal benytte seg av sin rett til å delta i demokratiet. Forslaget inneholder mange forslag til å øke valgdeltakelsen, som er naturlig at vurderes videre av kommunene som arrangerer valg og av stortingsgruppa, men landsmøtet bør ikke binde seg til så spesifikke tiltak.

Stortingsgruppa har alt gått inn for å senke stemmerettsalderen ved kommune- og fylkestingsvalg til 16 år. Dersom man senker stemmerettsalderen, vil en større del av folket ta del i demokratiet. Det har vært gjennomført forsøk med å senke stemmerettsalderen, og erfaringene har vært gode. Et naturlig neste steg for å utvide demokratiet er å senke stemmerettsalderen i kommune- og fylkestingsvalg.

Demokrati og medborgerskap er tatt inn som tverrfaglig tema i skolen gjennom fagfornyelsen. Temaet skal gi elevene kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler, og gjøre dem i stand til å delta i demokratiske prosesser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

298 Inntektssystemet

Larvik Arbeiderparti

Forslag:

Norske kommuner skal ha et rettferdig inntektssystem for å kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne.

Begrunnelse:

Norske kommuner har ulik geografi, alderssammensetning og ulike levekår. Dagens inntektssystem bidrar ikke til en rettferdig fordeling mellom kommunene. Utfordringen blir da og klare de lovpålagte oppgavene en er satt til å utføre. Konsekvensene blir at tjenestetilbudet og kvaliteten av det som leveres, er avhengig av hvilken kommune en bor i! Larvik Arbeiderparti har forventninger til endringer i det nye inntektssystemet som gjør lavinntektskommuner på Østlandet i stand til å levere gode tjenester til våre innbyggere for fremtiden, med en rettferdig omfordeling av skatt og rammetilskudd til kommunene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:

Ikke alt kan løses gjennom inntektssystemet til kommunene, men forslaget er i tråd med NOU om inntektssystemet til kommunene som slår fast at forskjellene mellom kommunene må utjevnes mer. Strengere krav til tjenester, f.eks. bemanningsnormer, tilsier at man kan ikke kan ha så store forskjeller i inntekter som i dag for å ivareta hovedmålet med systemet om likeverdige tjenester.

Både Hurdalsplattformen og Arbeiderpartiets program slår fast at vi vil:
- Sørge for at det kommunale inntektssystemet sikrer et likeverdig tjenestetilbud i hele landet

Dette kan sies å være i strid med følgende formulering i samme dokumenter: - Sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging, får mer igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapingen, herunder gjennom endret skattlegging av vindkraft.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

325 Storstilt planlegging av bygging av nye eie til leie og små, energieffektive startboliger finansiert av Husbanken

Drammen Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil: Igangsette storstilt planlegging av små energieffektive lavkostnadsboliger og startboliger, hvor kommunen samarbeider om å stille tomter til rådighet, rask saksbehandling og tilrettelegger for samarbeid med Husbanken.

Begrunnelse:
Da vi bygde landet i etterkrigstiden, var Husbanken, rikelig tilgang til tomter og rask regulering og saksbehandling av byggetillatelser, en av nøklene til vår oppgang og vekst, og årsaken til at en så stor andel av Norges befolkning i dag eier enge boliger. Men det blir en klasseforskjell mellom de som eier egne boliger, og de som leier, og stadig vanskeligere (i noen områder umulig) for unge å komme inn på boligmarkedet. Det er et enormt behov for små startboliger av rimelig standard, lavkostnadsløsninger og Husbankfinansiering. Arbeiderpartiet bør ta dette ansvaret og tilrettelegge for at det bygges riktige lavkostnads- og startsboliger til alle som vil. Vi lever i en tid, hvor norsk økonomi er på vippepunktet mellom å være overopphetet, hvor man skal begrense offentlige investeringer i bygg og anlegg, til en krise og resesjon. Det er derfor ikke tiden for å igangsette store nye offentlige boligbyggingsprosjekter, men det tar fra 3-5 år fra man starter planlegging av nye (offentlige og private) boligprosjekter til det er byggestart. I denne perioden påløper kun planleggingskostnader, og man kan planlegge store prosjekter som monner som igangsettes når temperaturen i økonomien.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Deler av forslaget har sammen intensjon som partiprogram og Hurdalsplattformen. Men bygging av boliger overlates i stor grad til private utbyggere og kommuner. Starten har ikke en egen rolle som boligbygger i dag, men bruker Husbanken og kommunene som viktige virkemidler for en sosial og klimavennlig boligbygging.

I Hurdalsplattformen slår regjeringen fast vi har fire satsinger for en aktiv boligpolitikk. Vi vil at flere skal få mulighet til å eie egen bolig, utvikle gode bomiljø, legge til rette for å bygge flere boliger og ha en klimavennlig byggenæring. Klimakravene til byggenæringen må skjerpes samtidig som byggekostnadene holdes så lave som mulig.

Vi vil gi Husbanken en større rolle enn i dag og et bredere samfunnsoppdrag for at alle skal bo godt og trygt. Husbanken skal hjelpe flere med å skaffe seg og beholde eget bosted, og regjeringen skal også jobbe for å sikre rettigheter og boforhold for leietakere. Regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om en helhetlig boligpolitikk, der kommunene vil få en styrket rolle i arbeidet med å utjevne sosiale og geografiske forskjeller i boligmarkedet.

Regjeringen vil:
- Utvide Husbankens samfunnsoppdrag, målgrupper og lånerammer.
- Gi kommunene sterkere verktøy for å hjelpe folk inn i boligmarkedet.
- Utrede en statlig rentekompensasjonsordning for kommunale tomtekjøp.
- Legge til rette for at kommunene i samarbeid med aktører som boligbyggelagene kan bygge boliger til folk med begrenset egenkapital.
- Fryse BSU-ordningen (boligsparing for ungdom) på 27 500 kroner i året og 300 000 kroner totalt og begrense ordningen til å gjelde førstegangs boligkjøp.
- Koordinere offentlige innsigelser i byggeprosesser bedre.
- Opprette en ny tilskuddsordning for boligetablering i distriktene.
- Bruke offentlig innkjøp til å stille høye miljøkrav.
- Stimulere til mer energieffektivisering, gjenvinning og ombruk av byggematerialer i byggeprosesser.

- Gjøre nødvendige grep slik at norsk tre som byggemateriale blir prioritert i alle offentlige byggeprosjekter der det er mulig, både ved nybygg og renovering.
- Etablere et utviklingsprogram for trebygg og klimavennlig fornying av bygg.
- Ta initiativ til et eldreboligprogram.
- Vurdere Husleieloven som forbrukerlov og sikre leietakere mer stabile leieforhold.
- Styrke lovgivningen for å hindre uheldig seksjonering av leiligheter i sameie.
- Trappe opp studentboligbyggingen med mål om 3000 bygde boliger i året. Forenkle plan- og bygningsloven slik at planprosessene går raskere og vurdere å redusere antall søknadspliktige byggetiltak.
- Ivareta hensynet til natur og klima i plan- og bygningsloven.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

341 Bedre kjønnsfordeling i kommunestyrer og fylkesting

Agder Arbeiderparti

Forslag:

En bør i de politiske arenaer inneha minimum 40/60 kjønnsfordeling. Bestemmelser om at det skal ikke være anledning til å stryke kandidater må videreføres i ny valglov.

Begrunnelse:
Politikere er satt til å bestemme retninger og prioriteringer for samfunnet her og nå og utvikling på sikt. Det er derfor svært viktig at de som bestemmer dette representerer de de bestemmer på vegne av. Det er 50 % kvinner og 50 % menn. Dette bør gjenspeiler i bla kommunestyrer og fylkesting.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Det er et sentralt prinsipp i det representative demokratiet at folkevalgte er personlig valgt. Valglovutvalget skriver «Alle de målsettingene en bør ha for et demokrati, kan ikke løses gjennom valgbestemmelsene. Og noen av disse målsettingene er i første rekke avhengig av velgernes og partienes adferd». Mer kan leses i NOU 2020: 6 punkt 2.6 og punkt 7.5.2. Arbeiderpartiet bør gjennom sine egne nominasjoner og valgkamper bidra til å bidra til en jevnere kjønnsfordeling enn i dag. Stortingsgruppa har allerede bestemt at den ikke ønsker å gjeninnføre muligheten til å stryke kandidater.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

385 Tryggleik og klimaberedskap:

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- At det utredes en ordning for rentekompensasjon for lån til VA-investeringer for å redusere kostnaden på innbyggere.
- At det gis erstatning frå aktører til innbyggare ved forringing av verdien av bustadar og eigedom i samband med tryggingstiltak knytt til infrastruktur til olje- og gassnæringa.

Begrunnelse:
Kommunane er førstelinje i møte med klimaendringane og har hovedansvaret for at klimaendringar vert tatt omsyn til i samfunns- og arealplanlegginga, og eit overordna ansvar for innbyggernes sikkerhet. Det er viktig at staten sikrar gode rammebetingelser, slik at kommunen kan løyse sine oppgåver. Vedlikehald og fornying har vore forsømt i kommunar landet rundt. I ein rapport frå 2021, syner SINTEF og Norconsult at norske kommuner bør investere 332 milliarder kroner i vann og avløpssystema sine for å levere tilfredsstillande kvalitet. 22 Kostnaden for desse oppgraderingar fell på innbyggarane, som allereie står i ein vanskeleg økonomisk situasjon med renteauke og høge strømpriser. VA-avgift er samstundes ei flat avgift som rammer alle likt uavhengig av størrelsen på lommeboka. For å sikre at belastningen ikkje vert for stor meiner difor Vestland Arbeiderparti at staten må bidra meir i form av rentekompensasjon for lån til VA-investeringe, slik at vi kan styrke klimaberedskapen. Olje- og gassnæringa er særs viktig for verdiskapinga og sysselsettinga i mange kommunar. Det er avgjerande at det er tilfredsstillande tryggleik i samband med installasjonar som til dømes gassrøyrleidningen til Gassco som går mellom Kollsnes- og Sture-anlegga i Øygarden. Lokale og sentrale styresmakter må sikre at ansvaret for tryggleiken i samband med olje- og gassinstallasjonar vert følgd opp i praksis av operatørane utan at lokalsamfunn eller innbyggarane vert lagt til last.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
VA-området finansieres etter selvkost og tilstanden er svært ulik i ulike deler av landet ut fra geografiske hindringer og politiske prioriteringer. En rentekompensasjonsordning vil favorisere kommuner som har utsatt vedlikehold og ikke investert i etterslep på VA, og dermed forskjellsbehandle kommuner. Regjeringen har sagt at den vil: Bidra med løsninger til kommunenes arbeid med å tette etterslepet på rehabilitering og bygging av vann- og avløpsløsninger. Regjeringen vil fremme forslag om en sektorlov for vann.". Arbeiderpartiet har tidligere i opposisjon etterspurt en egen stortingsmelding om utfordringene ved vann og avløp da det er en rekke utfordringer med regelverk, innovasjon, etterslep, kapasitet og kompetanse m.m. Gasstransportløsninger for enkeltfelt eller områder er et integrert system som både skal sikre kostnadseffektivitet og driftssikker måte å transportere gass på. Mesteparten av gasstransportsystemet har felles eierskap gjennom interessentskapet Gassled, med Gassco som nøytral og uavhengig operatør. Myndighetene har en viktig rolle når det gjelder å legge til rette for at behandlings- og transportkapasiteten skal være godt tilpasset framtidige behov. Samtidig er det avgjørende å sikre effektiv drift i det norske gasstransportsystemet. Operatøren Gassco, det samordnende eierskapet i Gassled og regulert tilgang til transportsystemet er viktig for å oppnå dette. Gasstransportsystemet er regulert gjennom petroleumsloven og petroleumsforskriften kapittel 9.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

396 Sunn folkehelse, bustad til alle, rettferd og tryggleik.

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- Det må opprettast ein brei anlagt folkehelsekommisjon, for å løfte arbeidet mot dei store sosiale helseforskjellene. En slik kommisjon må bidr a til auka kunnskap om helseforskjeller og kome med forslag til kva som kan gjerast for å sikre heile befolkninga betre mot uhelse.
- Forsøksprosjektet om å overføre Husbankens rettleiing statsforvalteren, og nedleggelsen av Husbankens regionkontor i Bergen og Bodø vert avslutta og dei to regionkontora reetablerast snarleg.
- Husbanken skal få tilbake dei oppgåvene Statsforvaltaren har fått for å unngå at husbanken vert bygd ned som eit bustadpolitisk instrument.
- Styrke det kommunale arbeidet med bustadpolitikk, med særskilt fokus på fyrstegongsetablerarar.
- Ein må ta alle verkemidla i bruk for å få ned kostnadane for denne gruppa, med t.d. ordninga «leiga til eiga».
- Aktivitetstilbod til born og unge skal vera tilgj engeleg for alle, uavhengig av inntekta til føresette. Ved å få delta kan ein førebygge utanforskap.
- Auka rammetilskotet til kommunane, slik at det kommunale kulturtilbodet kan ha eit betalingssystem som gir alle mogelegheit til å delta. Økonomi skal ikkje være en barriere.
- Ha ein kulturskulereform som styrker innholdet i kulturskulen med nasjonale minstekrav, reduserer ventelistane og sikrer at alle har moglegheit til å delta. Barnetrygda må aukast og skatteleggast.

Begrunnelse:

Etter åtte år med ei Høgrestyrt regjering har ulikheitane og dei sosiale helseforskjellane auka. Ulikheitane i helse er idag store og i følgje Helsedirektoratet er forventa levealder for 40-årige norske menn er nesten 14 år lenger blant den rikeste prosenten sammenliknet med den fattigste. Dei med mest inntekt dreg ifrå resten av befolkninga og er ein av dei viktigaste årsakane til at ulikheita i inntekta har vokse kraftig utover 2000-talet ifølge SSB. Dårleg helse og svak økonomi gjev utanforskap og einsemd. Mange bur dårleg og fattigdom råkar særskilt born av foreldre med låg utdanning og foreldre utan fast arbeid. I 2019 var 4,6 % av norske born i familiar med låg inntekt. I Noreg handlar dette om at born opplever å vera eksludert og at dei kjenner seg utanfor. Målet med regjeringa si helse- og velferdspolitikk er å skape helsefremjande samfunn, forebygge sjukdom og sikra ein desentralisert helsetjeneste som yt gode og likeverdige helsetjenester i heile landet. Ein sterk offentleg helsetjeneste, styrt av fellesskapet og finansiert over skatteseddelen, er avgjerande i kampen mot auka sosiale forskjellar og geografiske forskjellar og mot ei todeling av helsetjenesta. Ei god folkehelse, bustad til alle, rettferd og tryggleik: Forebygging og helsefremjande arbeid må skje på alle samfunnsområder. 32 Å utjevne økonomiske og sosiale forskjellar er viktig for fremja folkehelsa for alle og for at born skal vere inkludert i fellesskapet. Det handlar om å ha eit arbeid, ei inntekt å leve av, ein trygg stad å bu for å leve det gode liv. Vi vil at fleire skal få moglegheit til å eige sin eiga bustad. Hurdalsplattformen seier at regjeringa skal l age ein strategi for utjamning av sosiale helseforskjeller og bekjempelse av einsemd

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
- Forsøksprosjektet til Husbanken ble opprettet av forrige regjering og er halvveis i forsøket. Ferdig 1. september 2024.
- Hurdalsplattformen har store ambisjoner for boligpolitikken og Husbanken. Det tilsier at Husbanken ikke blir bygd ned i årene som kommer.

To viktige prioriteringer under boligpolitikken i Hurdalsplattformen er at regjeringen vil utvide Husbankens samfunnsoppdrag, målgrupper og lånerammer og gi kommunene sterkere verktøy for å hjelpe folk inn i boligmarkedet. Dette er formuleringer basert på Arbeiderpartiets partiprogram. Et konkret tiltak som regjeringen jobber med er lovendringer knyttet til leie og eie, slik at det blir enklere å tilby slike løsninger som gir vanskeligstilte og førstegangskjøpere flere veier inn i boligmarkedet.

Hurdalsplattformen slår fast at regjering vil styrke kommunenes frie inntekter, dvs. rammetilskuddet og skatteinntekter. Vi støtter intensjonen i forslaget om at alle skal kunne delta i fritidstilbud og at aktivitetstilbud til barn og unge skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av inntekten til foreldre. Dette er i tråd med vår frivillighets-, idretts- og kulturpolitikk og understreket i dagens partiprogram som sier at vi skal senke tersklene for deltakelse slik at flere, særlig barn og unge, får mulighet til å delta i kulturaktiviteter.

Kultur er i dag ikke en lovpålagt oppgave. Det understrekes at økt rammetilskudd til kommunene derfor ikke automatisk vil bety styrking av det kommunale kulturtilbudet. Samtidig støtter vi intensjonen om et styrket kulturtilbud i hele landet. Dette er i tråd med dagens program som sier at vi skal gjennomføre et nytt kulturløft, der de statlige midlene i større grad enn i dag, kommer hele landet til gode og der kulturens andel av statsbudsjettet igjen gradvis økes til én prosent, og at vi skal etablere regionale kulturfond.

Angående barnetrygd så sier partiprogrammet at barnetrygden skal opprettholdes på dagens nivå. Hurdalsplattformen sier at regjeringen vil styrke det universelle velferdstilbudet for barn og unge gjennom å prioritere velferdstjenester som omfatter alle barn.

Arbeiderpartiet er i sitt partiprogram opptatt av å styrke kulturskoletilbudet til barn og unge, slik at alle barn og unge skal kunne få undervisning i kulturskolen, og at deltakeravgiften ikke er så høy at noen ekskluderes. Det må sikres at flere barn får tilbud i kulturskolen til en rimelig pris.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

408 Styrke ressurskrevjande tenester i kommunare

Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti meinar vi må styrke ressurskrevjande tenester i kommunare

Begrunnelse:
Dei ressurskrevjande teneste gjeld våre sjukaste innbyggarar, og krev mykje av kommunane i form av både ressursar og kompetansen. Her er eit stort behov for forbetring av ordninga i form av reversering av gjennmførte kutt, samt styrke innsatsen mot denne sårbare gruppa. I tilegg må grensa på 67 år takats bort, det er for oss uforståelig tilskotsordninga forsvinn straks ein fyller 67

år.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Regjering skriver i Hurdalsplattformen at de vil gjennomgå hele ordningen og arbeidet er påbegynt. Det er naturlig at det ses i sammenheng med gjennomgangen av inntektssystemet til kommunene. NOU om inntektssystemet til kommunene har foreslått endringer på ordningen som må ses i sammenheng med endringer på inntektssystemet. Bla. at man i stedet for å kompensere for enkelt bruker kompenseres på kommunenivå.

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester har en aldersgrense på 67 år fordi inntektssystemet til kommunene bedre fanget opp de store kostnadene til ressurskrevende brukere over 67 år. Analyser viser at kommunene på makronivå fanger opp kostnadene for personer over 67 år, men at det er forskjeller mellom kommunene.

Det er problem, særlig for små kommuner, med store kostnader til enkeltpersoner. Forrige regjering gjorde det enda mer krevende for kommunene ved at toppfinansieringsordningen fra år til år ikke hang med på prisvekst. Det betyr at en større andel av kostnadene ble dyttet over på kommunene. Bakgrunnen for dette er trolig ordningens kraftige vekst og et forsøk fra forrige regjering på å dempe en kostnadsvekst som blir krevende på sikt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

415 Organiseringen av offentlig sektor på alle forvaltningsnivå bør gjennomgås og evalueres
Rogaland Arbeiderparti

Forslag:
Organiseringen av offentlig sektor på alle forvaltningsnivå bør gjennomgås og evalueres

Begrunnelse:
Skal vi få til en fremtidsrettet og bærekraftig organisering av offentlig sektor, må hele det offentlige apparatet legges under lupen. En mulig reform av offentlig sektor basert på dette, må planlegges nøye, og gjennomføres over flere stortingsperioder og fremforhandles gjennom brede forlik i Stortinget.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Regjeringens plattform og Arbeiderpartiets partiprogram slår fast at det skal gjennomføres en tillitsreform i offentlig sektor som et av regjeringens viktigste prosjekter. Reformen handler om å gi de ansatte tid og tillit til å gi brukerne bedre tjenester, og den skal utformes i tettsamspill med brukerorganisasjoner, tillitsvalgte og ledelsen i alle store offentlige virksomheter. Målene i offentlig sektor skal være få, tydelige og relevante.

Tillitsreformen i offentlig sektor skal gi tilliten, tiden og makten tilbake til de som utgjør førstelinja og ryggraden i velferdsstaten, som for eksempel lærerne, sykepleierne, politibetjentene og fastlegene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

418 Oppmuntre til og i samarbeid med kommuner gjennomføre forsøk med lokale folkerøystinger som en del av lokal saksbehandling og beslutningstaking.

Rogaland Arbeiderparti

Forslag:
Oppmuntre til og i samarbeid med kommuner gjennomføre forsøk med lokale folkerøystinger som en del av lokal saksbehandling og beslutningstaking.

Begrunnelse:
Dette vil kunne øke valgdeltakelsen og styrke legitimiteten til styresett og beslutninger. Dette vil øke den demokratiske bærekraften.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Kommunene har stor lokal selvråderett og kan velge å gjennomføre folkeavstemninger der de finner det formålstjenlig. Kommunene bruker også mange andre ulike verktøy for økt og bedre medvirkning i viktige prosesser, for eksempel arealplaner. Både KS og alle regjeringer på tvers av blokkene har oppfordret til bruk av mer medvirkning der det er relevant og bidratt til videreutvikling av medvirkningsverktøy.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

438 Bolig og byutvikling

Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- Styrke Husbanken og startlånsordningen og gi økte låne- og tilskuddsrammer
- At boutgiftstaket på den statlige bostøtta endres slik at det i større grad enn i dag avspeiler de faktiske nivåene på boutgiftene rundt omkring i Norge.
- Styrke leietakeres rettigheter og modernisere og utforme en ny Husleielov
- Endre Eierseksjonsloven for å hindre hyblifisering
- Gi kommunene mulighet til å fastsette disposisjonsform i boligprosjekter gjennom endring i plan- og bygningsloven
- Gjeninnføre Husbankens tilskudd til kjøp av utleieboliger

Begrunnelse:
De fleste i Oslo eier sin egen bolig, samtidig har Oslo en høyere andel som leier enn resten av landet. Det er flere vanskeligstilte på boligmarkedet i Oslo enn i resten av landet, og det er flere som bor trangt. Men det er store forskjeller mellom bydeler og delbydeler. Bostabiliteten blant alle innbyggere i Oslo er lavere enn i landet, og i noen delbydeler bostabiliteten særlig lav. Å ha lav bostabilitet i et område antas å påvirke nabolaget, samt at det påvirker f eks skole og barnehage. Det skal være et mål for Arbeiderpartiet å sikre høyere bostabilitet i områder med levekårsutfordringer. Oslo Arbeiderparti mener de offentlige fellesinstitusjonene våre er viktige bidragsytere til økt bostabilitet, og vil sette dem i enda bedre stand til å bidra positivt i sitt nærområde. Det er boligpolitiske og byplanmessige valg som avgjør hva slags type boliger og boformer som preger et område, noe som igjen påvirker flyttemønstre og befolkningssammensetning. I enkelte områder av byen er høy grad av framleie og hyblifisering en utfordring. Den profesjonelle utleiesektoren må få et regelverk tilpasset sin bransje. Vi vil også stramme inn utleiereglene i sameier og jobbe for at de skal bli likere utleiereglene i borettslag.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Å styrke Husbanken og startlånsordningen og gi økte låne- og tilskuddsrammer er i tråd med gjeldene politikk i Ap.

At boutgiftstaket på den statlige bostøtta endres slik at det i større grad enn i dag avspeiler de faktiske nivåene på boutgiftene rundt omkring i Norge er en kjent problemstilling. Økningen er et spørsmål om budsjettprioritering, men regjeringen har uavhengig av dette lovet en gjennomgang av bostøtteordningen, da det er rom for en rekke forenklinger og forbedringer.

Regjeringen jobber med å sette ned et Husleielovutvalg etter budsjettavtale med Sv. Arbeiderpartis program skriver at vi ønsker en slik vurdering av Husleieloven for å styrke leietakeres rettigheter.

Å vurdere en endre Eierseksjonsloven for å hindre hyblifisering er i tråd med Aps politikk på område, men ikke nedfelt i Hurdal eller partiprogram.

Ap ønsker å gi kommunene mulighet til å fastsette disposisjonsform i boligprosjekter gjennom endring i plan- og bygningsloven forutsatt at det er mulig å gjennomføre en slik lovendring.

Husbankens tilskudd til kjøp av utleieboliger ble avvikle ifbm. statsbudsjettet for 2023

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

441 Det kommunale inntektssystemet
Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- At regjeringen forbedrer kostnadsnøkkelen for sosiale tjenester slik at den bedre fanger opp utfordringer knyttet til levekår. Det gjelder spesielt opphoping av sosiale problemer,

arbeidsledige og personer med lav inntekter og pasienter med diagnoser knyttet til rus og psykiatri.
- At utgifter til arbeidsrettede tiltak og bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig inkluderes i utgiftsutjevningen.
- At utgiftsutjevningen i inntektssystemet utformes basert på faglige analyser for kostnadsbehov

Begrunnelse:
Gjennom inntektssystemet fordeles kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter. Frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør om lag 70 prosent av kommunesektorens samlede inntekter. For at kommunene og fylkeskommunene skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne, inneholder inntektssystemet to store utjevningsmekanismer: ufrivillige kostnadsforskjeller utjevnes fullt ut (utgiftsutjevning), og skatteinntekter utjevnes delvis (inntektsutjevning).

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Alle forslag er i tråd med faglige råd i NOU om inntektssystemet til kommunene og bryter ikke med Hurdalsplattformen og partiprogrammet. Arbeiderpartiet har fra opposisjon i stortingsbehandlingen kommuneøkonomisaker avvist så si alle forslag til endringer på deler av kommunenes inntektssystem med begrunnelsen at vi avventer den helhetlige gjennomgangen, så fremt det ikke har vært nødvendige endringer. For mange konkrete føringer på endringer i inntektssystemet kan samlet sett føre til utilsiktede konsekvenser og det er vanskelig å se den totale effekten av et enkeltforslag og hvordan de passer sammen med andre velbegrunnede forslag til endringer.

Utgiftsutjevningen er i dag utformet basert på prinsippet om det skal brukes objektive kriterier for ufrivillige kostnadsforskjeller i utforming av kostnadsnøkler. En rekke faglig analyser ligger til grunn for valg av kostnadsnøkler. Men er ikke 100 pst gjennomført på alle punkter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

464 Endring av kommunelov, -ungdomsråd får forslag og talerett
Troms Arbeiderparti

Forslag:
I dag er det lovpålagt at hver kommune skal ha sitt eget ungdomsråd, men de har ikke krav til de forskjellige rettene. Som et folkevalgt organ er ungdomsrådene mer enn representativt nok til å foreslå saker til kommunestyret. Ungdomsrådet er en politisk nøytral organisasjon som representerer alle ungdom i en kommune eller fylke og gir de en stemme i viktige politiske saker som berører de.

Å gi ungdomsrådene i tale, møte og forslagsrett i kommunestyrene og fylkestingene våre vil garantere de en reell medvirkning i de politiske sakene som berører oss unge og vil styrke lokaldemokratiet vårt.

Det forekommer allerede noen forslag til endring i kommuneloven innenfor dette, i dette er det åpnet for å gjøre en slik rett til noen valgfritt, opp til den enkelte kommune eller fylke å innføre. Dette kan ikke ses på som en reell ivaretakelse av intensjonen i en potensiell lovendring der vi skal utvide og styrke unges deltakelse i demokratiet.

Hvis vi virkelig skal ha reell deltakelse i demokratiet og hvis våre lokale folkevalgte organer virkelig skal representere lokalsamfunnene må vi inkludere unge mer i demokratiet vi må utvide det lokale demokratiet!

Arbeiderpartiet vil:

- Lovfeste ungdomsrådene sin rett til tale, møte og forslagsrett i kommunestyrene og fylkestingene
- Sikre at ungdomsrådene sin stemme blir hørt og tatt seriøst
- Se på flere muligheter for å øke ungdomsmedvirkningen

Begrunnelse:
AUF i Troms foreslår at Troms Arbeiderparti sender dette forslaget inn til landsmøte som en egen uttalelse, som heter «Endring av kommunelov, -ungdomsråd får forslag og talerett.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Intensjonen i forslaget støttes.

Sentralstyrets merknad:
Ungdomsmedvirkning er viktig for å sikre beslutninger legitimitet og for å gi betre grunnlag for avgjørelsene som fattes. Ungdomsrådene har vært gjennom en utvikling, og ordningen med ungdomsråd ble obligatorisk og lovfestet i 2018, og regulert i forskrift i 2019. Det er i dag et stort mangfold i måten ungdomsråd er organisert på, og representanter for ungdomsrådene har selv tatt til orde for at det må være en fleksibilitet i reguleringen. Kommunene er ulike, og noen kommuner har utviklet bedre ordninger enn det andre kommuner er klare for. Den nye reguleringen bør få lov til å fungere i mer enn en periode før nye krav sentrale krav stilles.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

473 En aktiv storbypolitikk
Stavanger Arbeiderparti

Forslag:
Sterkere og mer forpliktende samarbeid mellom storbyene og statlige myndigheter.

Stavanger Arbeiderparti mener at følgende føringer og tiltak bør inngå i et forsterket samarbeid:
a) En større andel av ressursene som tildeles gjennom Innovasjon Norge, ENOVA, Norges Forskningsråd og SIVA, kanaliseres til storbyene.
b) Videreutvikle og forbedre byvekstavtalene. Det statlige bidrag må være minst 70%. I tillegg må dagens innebygde miljøparadoks fjernes. I de tilfellene der inntektene i byvekstpakkene

svekkes på grunn av større nedgang i, eller raskere elektrifisering, av persontrafikken enn forutsatt, må staten dekke inntektstapet.
c) Styrke Husbankens rolle som virkemiddel for å sikre familier med lav/middels inntekt, tilgang til egen bolig, og legge til rette for lokale virkemidler som kommunal garanti for egenkapital.
d) Det kommunale inntektssystemet må innrettes slik at storbyene får minst like god inntektsutvikling som mindre kommuner.
e) Videreutvikle områdesatsingene i storbyene. Stavanger må inkluderes i ordningen på linje med de tre største byene.

Begrunnelse:
Storbyene spiller en viktig rolle i utviklingen av Norge, både økonomisk og sosialt. De er hjemsted for en stadig større andel av befolkningen, og fremstår dermed som stadig mer attraktive områder for å bo, leve, og å drive næringsvirksomhet.

Den rollen storbyene spiller i forhold til nyskaping, omstilling og etablering av nye arbeidsplasser er svært viktig. Dette innebærer blant annet at sentrale, statlige virkemidler i næringspolitikken, som Innovasjon Norge, ENOVA, Forskningsrådet og SIVA, kanaliserer mer ressurser til storbyområdene i tiden som kommer. Storbyene er viktige motorer for den grønne omstillingen. Samtidig har storbyene åpenbare og særegne utfordringer. Disse dreier seg blant annet om store sosiale forskjeller, varierende boligstandard, høye boligpriser, utfordringer inne rus, og høye klimautslipp. Det må settes inn ekstra ressurser i de områdene som sliter mest med dårlige levekår, bl. a. gjennom en forsterket områdesatsing. Utfordringer som her er beskrevet må møtes ved hjelp av et enda sterkere og mer forpliktende samarbeid mellom storbyene og statlige myndigheter.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Midler til Innovasjon Norge m.m. fordeles i hovedsak etter innfridde kriterier til kvalitet. Under forrige regjering økte for eksempel midlene til Innovasjon Norge betydelige innenfor nasjonale programmer, mens distriktsrettede programmer ble kuttet. Konsekvensen av dette var at andelen midler som gikk til mellomstore og større steder økte, mens andel til distriktene falt. Allikevel økte rammene til Innovasjon Norge så mye av i kroner og øre økte støtten til distriktene også.

Hurdalsplattformen slår fast at regjering vil: Tilby kommunene å øke det statlige bidraget til 70 prosent i prosjektene som i dag finansieres 66/34 av utbyggingskostnadene i store kollektivprosjekter i og rundt de store byene.

Hurdalsplattformen slår fast at vi ønsker å utvide Husbankens lånerammer og målgrupper, men startlån er ikke spesifisert, heller ikke hvilke målgrupper som skal inkluderes. Med unntak av kommunal garanti er punktet om Husbanken i tråd med Arbeiderpartiets partiprogram. Kommunene har anledning til å stille garantier, men regjeringens virkemidler er lån gjennom Husbanken. Hurdalsplattformen er tydelig på at vi ønsker å styrke både Husbanken og kommunenes rolle i boligpolitikken. Det jobbes med ulike tiltak inn mot boligmeldingen som legges fram i 2024.

Arbeiderpartiet har ikke en uttalt politikk om at enkelte kommuner skal komme bedre ut enn andre basert på størrelse, men regjeringsplattformen og partiprogrammet slår fast at likeverdige tjenester fortsatt skal være målet for inntektssystemet til kommunene.

Arbeiderparti har fra opposisjon i stortingsbehandlingen kommuneøkonomisaker avvist så si alle forslag til endringer på deler av kommunenes inntektssystem med begrunnelsen at vi avventer den helhetlige gjennomgangen, så fremt det ikke har vært nødvendige endringer. For mange konkrete føringer på endringer i inntektssystemet kan samlet sett føre til utilsiktede konsekvenser.

Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen vil forsterke og utvide områdesatsingene i de store byene. Dette er fulgt opp med budsjettøkninger to år på rad. I tillegg har regjeringen varslet en stortingsmelding om levekår i byer som kommer til å ta for seg bla. utviklingen av områdesatsinger framover. Regjeringen har nylig lyst ut midler til levekårsutsatte områder utover de kommunene som får støtte i dag: Oslo, Bergen, Stavanger, Drammen og Trondheim.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

486 Kommunale inntekter

Østfold Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet ønsker full utjevning i fordelingsnøkkelen til kommunale inntekter, samtidig skal man utvide ekstra tilskuddsordninger til å gjelde flere områder med store sosioøkonomiske utfordringer.

Begrunnelse:
Intensjonen om en mer rettferdig kommuneøkonomi støttes helhjertet av Østfold Arbeiderparti, og man ønsker å ha full utjevning av kommunale inntekter. I hurdalsplattformen står det tydelig at man skal sikre likt tilbud i norske kommuner, det forutsetter at man fordeler midlene mer rettferdig enn man gjør i dag. Prinsippet om at alle kommuner skal ha et likeverdig tilbud for innbyggerne har alltid vært viktig for Arbeiderpartiet, men endringer i inntektssystemet er nødvendig for å gjøre prinsippet til en realitet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har i Hurdalsplattformen lovet en helhetlig gjennomgang av kommunenes inntektssystem. Plattformen og Arbeiderpartiets partiprogram slår også fast at inntektssystemet skal sikre et likeverdig tjenestetilbud i hele landet. Likeverdig tjenestetilbud er hovedmålet med dagens inntektssystem og en viktig begrunnelse for at Arbeiderpartiet innførte inntektsutjevningen.

Et ekspertutvalg har gått gjennom inntektssystemet og lagt fram sine anbefalinger til endringer. De foreslår ikke å endre på graden av utgiftsutjevningen. Det er i dag full utgiftsutjevning av ufrivillig kostnadsforskjeller. Dette er i hovedsak basert på objektive kriterier.

Utvalget foreslår heller ikke full utjevning på inntektsutjevningen, men at flere inntekter skal inngå i denne samtidig som inntekter fra utbytte og formue skal utgjøre en mindre del av kommunenes inntektsgrunnlag, da det bla. bidrar til økte forskjeller mellom kommunene.

Utvalget mener dette er mer treffsikre grep for redusere forskjellene mellom kommunene en økt utjevning.

Arbeiderparti har fra opposisjon i stortingsbehandlingen kommuneøkonomisaker av avvist så si alle forslag til endringer på deler av kommunenes inntektssystem med begrunnelsen at vi avventer den helhetlige gjennomgangen, så fremt det ikke har vært nødvendige endringer. Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen vil forsterke og utvide områdesatsingene i de store byene. Foreløpig er bevilgningen økt to år på rad. Regjeringen vil ila våren 2023 legge fram en stortingsmelding om levekår i byer. Der skal framtidig utvikling av områdesatsingen omtales.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

492 Ressurskrevande brukarar i kommunehelse- og omsorgstenesta

Osterøy Arbeiderparti

Forslag:

-Innslagspunktet som i 2022 er på kr. 1.470.000, må reduserast -Kompensasjonsgraden som no er på 80% av kostnadene over innslagspunktet, vert auka til 95% -Brukarar over 67 vert omfatta av ordninga.

Begrunnelse:
Behovet for ressurkrevande tenester varierer mykje mellom kommunane og er uføreseielege. I mindre kommunar er tilhøva ofte gjennomsiktige, noko som kan føra med seg at den aktuelle brukaren direkte vert knytt til kostnaden. Det er uverdig og ei tilleggsbør til det å ha store helseutfordringar. Ordninga opphøyre når brukaren fyller 67 år, men behovet for tenestene fell ikkje bort. Det er urimeleg og i skarp kontrast til satsinga på Leve hele livet og neste reform, Bo trygt hjemme. Dette er eit solidaritetsgrep med dei som har dei største helse- og omsorgsbehova og det må finnast ei betre løysning, enn i dag.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Viser til kommentar på sak 152 og 153

Sentralstyrets merknad:

Regjering skriver i Hurdalsplattformen at de vil gjennomgå hele ordningen og arbeidet er påbegynt. Det er naturlig at det ses i sammenheng med gjennomgangen av inntektssystemet til kommunene. NOU om inntektssystemet til kommunene har foreslått endringer på ordningen som må ses i sammenheng med endringer på inntektssystemet. Bla. at man i stedet for å kompensere for enkelt bruker kompenseres på kommunenivå.

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester har en aldersgrense på 67 år fordi inntektssystemet til kommunene bedre fanget opp de store kostnadene til ressurskrevende brukere over 67 år. Analyser viser at kommunene på makronivå fanger opp kostnadene for personer over 67 år, men at det er forskjeller mellom kommunene.

Det er problem, særlig for små kommuner, med store kostnader til enkeltpersoner. Forrige regjering gjorde det enda mer krevende for kommunene ved at toppfinansieringsordningen fra år til år ikke hang med på prisvekst. Det betyr at en større andel av kostnadene ble dyttet over på kommunene. Bakgrunnen for dette er trolig ordningens kraftige vekst og et forsøk fra forrige regjering på å dempe en kostnadsvekst som blir krevende på sikt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

496 Nasjonale insentiver til kommuner som ivaretar nasjonale kultur- og naturverdier på vegne av nasjonalstaten

Vega Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet anerkjenner at kommuner som forvalter og ivaretar nasjonale kultur- og naturverdier på vegne av nasjonalstaten må kompenseres økonomisk for de ulemper dette kan medføre.

Begrunnelse:
Det er åtte verdensarvsteder i Norge. Forvaltningen av disse kan få konsekvenser for utviklingen i kommunene verdensarvstedene ligger i. Nasjonalstaten må kompensere kommunene økonomisk for dette.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
"Vern gjennom bruk" er et bærende prinsipp i forvaltninga. Det er derfor viktig å sikre en god balanse mellom naturforvaltning, næring og samfunnsutvikling. Samtidig er nasjonale kultur og naturverdier en potensiell inntektskilde og innføring av besøksbidrag kan bidra positivt ved å finansiere tilrettelegging.

Sentralstyrets merknad:
Kommunens inntektssystemet har ikke inkluderte oppgaver som ikke er i alle kommuner. Evt. finansering av kommuner må skje som øremerkede tilskudd.

Øremerkede tilskudd skal som hovedregel være forbeholdt viktige nasjonale prioriteringsområder i en oppstartsfase, eller finansiering av oppgaver som få kommuner har ansvar for.

Det må søkes om verdensarvstatus for å bli et verdensarvsted.

Regjeringen vil gi kommuner mulighet til å innføre besøksbidrag, og jobber med å sette i gang pilotprosjekter. Besøksbidrag kan bidra til å gjøre reiselivsnæringen mer bærekraftig og helårlig, samtidig som det er en varig løsning på kommunale inntekter som ikke innebærer øremerkede midler.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

505 Bevilgninger til omsorgsboliger

Vågan Arbeiderparti

Forslag:

Det må avsette penger i form av tilskudd og lån til nye omsorgsboliger

Begrunnelse:

Ordningen er ikke avviklet, men det må sikres at denne fortsetter etter 2023. Utviklingen er slik at det trenges fornying fordi der er kommet mange løsninger som gjør leiligheter lettere for de som bor og de som skal gi tjenester. Vi er uroet da posten er strøket/frosset for 2023, og vi må ruste oss for et betydelig økt antall eldre fremover.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Ordningen er ikke avviklet, så dette er spørsmål om budsjettprioritering. Regjeringen har også varslet en bo-trygt-hjemmereform. Det kan være behov for å se disse sakene i sammenheng

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

506 Større mangfold i tilskuddsordningene fra Husbanken

Vågan Arbeiderparti

Forslag:

tilskuddsordningene i Husbanken bør innrettes for større mangfold, slik at det er mulig å søke om tilskudd til kombinerte formål og brukergrupper, uavhengig av deres behov.

Begrunnelse:

Det finnes i dag tilskuddsordninger til ulike formål, men det ønskes en mulighet for å søke om tilskudd til kombinerte boligformål for ulike grupper. Det vil gi større fleksibilitet avhengig av den enkelte kommunes behov, og mer bestemmelse og valgmulighet for brukere. Større valgfrihet i hvor og hvordan man skal bo for den enkelte.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Intensjon støttes. Det bør være en gjennomgang av Husbankens regler som kan gjøre at ordningen blir mer fleksibel. Dette for å eventuelt ha mulighet til å kombinere bygninger som kan brukes til flere formål.

Sentralstyrets merknad:

Ap har ikke foreslått eller støttet lignende forslag de siste årene. Kan vurderes, men bør konkretiseres for eksempler til en gjennomgang. Vi er kjent med at det er utfordringer på noen områder, som for eksempel regler for tilskudd til utleieboliger som nå avvikles. Ulike tilskudd har ulike formål og oppmykning i regler kan føre til lavere måloppnåelse, men det kan også føre til

mer effektiv bruk av midlene da ulike behov kan ses i sammenheng. Derfor bør problemet først kartlegges.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

09 - Innkomne forslag - Næringspolitikk

52 Eiendomspolitikken i landbruket skal sikre at ressursene blir holdt i hevd, blir på lokale hender og forvaltet i et langsiktig perspektiv

Eidskog Arbeiderparti

Forslag:

Eiendomspolitikken i landbruket skal sikre at ressursene blir holdt i hevd og blir på lokale hender og at de blir forvaltet i et langsiktig perspektiv. Familielandbruket, med personlig eierskap til jorda, bidrar til livskraftige lokalsamfunn og distrikter. I de senere år har vi sett at landbrukseiendommer gjøres om til AS. En utfordring i dette er at store kjeder kan kjøpe seg inn i et AS og ta over aksjemajoriteten. Da blir den lokale og familiære forankringen borte og hele verdikjeden fra dyrking til sluttprodukt til forbruker havner på de samme hender.

Begrunnelse:

Skog og jordbrukseiendommer av en viss størrelse er interessante investeringsobjekter for kapitalsterke grupper. I en del sammenhenger ser man at dette kan dominere lokalsamfunn og konsentrere arealinteressene på få hender og ofte i grupperinger uten spesiell interesse for jord og skogbruk. Hurdalsplattformen er tydelig på hvordan vi ønsker at landet skal forvaltes til fellesskapets beste. Nasjonalt regelverk (konsesjonslov mv.) må eventuelt endres slik at de lokale eierinteressene styrkes og at all omdanning av landbrukseiendom til aksjeselskap hindres. Det oppfordres til at staten fortsetter sin aktive holdning i arbeidet med å sikre arealreusursene for fellesskapet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet vil sikre at eiendomspolitikken i landbruket med konsesjonsbestemmelser, bo- og driveplikt og prisregulering også i framtida skal bidra til å opprettholde et aktivt landbruk over hele landet, og også nasjonalt eierskap til jord og skogressurser.

Når et aksjeselskap har fått konsesjon for erverv av en landbrukseiendom, kan hele eller deler av aksjeporteføljen senere overdras konsesjonsfritt til både norske og utenlandske hender, og da mister vi kontroll med hvem som skal eie.

I henhold til Hurdalsplattformen vil regjeringen nekte aksjeselskap konsesjon på eiendommer som er underlagt boplikt, og vurdere om statsforvalteren skal ha kompetanse til å gi konsesjon i disse sakene.

Sentralstyret viser til at regjeringen som en oppfølging av dette har sendt på høring forslag om å flytte avgjørelsesmyndigheten i konsesjonssaker der søker er aksjeselskap.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

53 Dyr vil fortsatt lide og dø når det ikke er veterinærer på vakt.

Eidskog Arbeiderparti

Forslag:

Veterinærvakten og stimuleringstilskuddet må økes umiddelbart.
En økning av bevilgningen til vakt vil gi et viktig bidrag og signal om at dyr ikke skal lide når det ikke er veterinærer på vakt mens vi venter på rapporten fra den nedsatte arbeidsgruppen som ser på veterinærordningene. Stimuleringstilskuddet er bærebjelken i nåværende sikring av veterinærtilbudet i næringsfattige områder både på dagtid og på vakt. Det er vanskelig for kommunene å etablere forutsigbare avtaler med veterinærer når bevilgningene til stimuleringstilskudd varierer mye fra år til år slik de har gjort til nå.

Begrunnelse:
Kommunene har et lovpålagt ansvar for veterinærdekningen i Norge. Den kommunale veterinærvakten er finansiert med et øremerket statlig tilskudd som også omfatter et stimuleringstilskudd til næringsfattige distrikter. Budsjettet for hele denne ordningen er foreslått til 184 229 millioner kroner i forslaget til statsbudsjett for 2023, 2, Prop 1 S, en økning på beskjedne 2,6% fra 179 494 i saldert budsjett for 2022. Dette beløpet skal gi alle dyr i hele Norge tilgang til klinisk veterinærvakt kvelder, netter, helger og helligdager hele året. Konsekvensen av forslaget er en reallønnsnedgang, og for den enkelte veterinær betyr dette et ytterligere svekket næringsgrunnlag. I Hurdalsplattformen har regjeringen slått fast at veterinærtjenesten skal styrkes slik at alle dyr skal få kvalifisert hjelp når de trenger det. Flere kommuner opplever utfordringer med å rekruttere og beholde veterinærer, både på dagtid og utenfor ordinær arbeidstid. En forutsetning for god dyrevelferd, dyrehelse, folkehelse, trygg mat og god beredskap er at veterinærtjenesten styrkes i hele landet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

For Arbeiderpartiet er det viktig å sikre god dyrevelferd, herunder dyrehelsehjelp til produksjonsdyr i landbruket. Over statsbudsjettet blir det bevilget både øremerkede midler til kommunene til vakttilskudd, og i tillegg et tilskudd som skal stimulere til veterinærdekning i områder med for dårlig næringsgrunnlag for veterinærer. Dette stimuleringstilskuddet skal prioriteres til kommuner som har problemer med å få stabil tilgang til veterinærtjenester, og som legger planer for gode, lokale løsninger. Landbruksministeren satte i august 2022 ned en bredt sammensatt arbeidsgruppe som nå gjennomgår tilgangen til veterinærtjenester over hele landet, og som etter planen skal levere sine anbefalinger i løpet av februar 2023. Målet er at gruppa skal gi beslutningstakerne målrettede og treffsikre tiltak som kan bidra til å bedre tilgjengeligheten av veterinærer i hele landet. Det vises også til Hurdalsplattformen, det det fremgår at regjeringen vil styrke veterinærtjenesten i hele landet slik at alle dyr har tilgang til kvalifisert behandling.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

65 Mineraler

Trondheim Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil jobbe for en forenkling av de byråkratiske prosessene som må på plass for å kunne starte mineralvirksomhet i Norge. Vi ønsker at bruken av mineralske ressurser må inn i større grad i skoleverket slik at forståelsen for hvordan vi skal utvinne og benytte ressursene våre blir en del av folkets allmenne kunnskap. Punktene som omhandler mineralnæringen i Hurdalsplattformen, må omsettes i handling!

Begrunnelse:

Det grønne skiftet vil kreve økt tilgang på en rekke mineraler. Norge har betydelige mineralressurser på land og til havs. Økt internasjonal etterspørsel etter mineraler og metaller gjør dette til en framtidsnæring med stort eksport-potensial til Europa og resten av verden. Forskningsmiljøene har gjennomført betydelig kartlegging av ressurser både på land og til havs som viser potensialet som ligger under bakken og havbunnen i vårt land. Arbeiderpartiet vil jobbe aktivt for at Norge skal få til økt utvinning av mineraler samtidig som vi sikrer god miljøforvaltning. Arbeiderpartiet vil jobbe for en forenkling av de byråkratiske prosessene som må på plass for å kunne starte mineralvirksomhet i Norge. I dag preges dette av langdryge prosesser som i årevis går mellom flere etater, direktorater og departementer. Alle aktører vil tjene på raskere avklaringer og tydeligere retningslinjer.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Forslagsstillerne har rett i at den grønne omstillingen vil kreve betydelig med mineraler, og i at Norge har betydelig med mineralressurser. Sentralstyret deler forslagsstillernes intensjon om at Norge skal kunne bidra med mineraler til vår og våre alliertes grønne omstilling, som er godt balansert med høye krav til miljøforvaltning.

Forslaget viser til Hurdalsplattformens punkter om mineralnæring i Norge, og sentralstyret viser til at regjeringen holder på med to viktige arbeider for mineralnæring, både mineralstrategi og oppfølging av NOU 2022:8 "Ny minerallov". Sentralstyret viser til at dette arbeidet har som mål å forenkle de byråkratiske prosessene, øke kartleggingen og legge til rette for økt mineralutvinning i Norge.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

126 Gi den norske bonden ei inntekt det går an å leve av

Røros Arbeiderparti

Forslag:

Gi den norske bonden ei inntekt det går an å leve av. Det blir bare færre og færre gårdbrukere i Norge. Manglende avkastning på investert kapital i næringa, for dårlige økonomiske vilkår, trekkes frem som hovedårsaken til den manglende rekrutteringen. Den norske bonden er den fremste ivaretakeren av kulturlandskapet, så lenge beiteressursene blir nyttet, noe tusenvis av arter er helt avhengige av. Det andre samfunnsoppdraget som bonden løser er å produsere mat

til befolkningen. Matproduksjon er en enormt viktig del av landets totalberedskap, og i solidaritet med sultende befolkning andre steder i verden, må vi bry oss om hvor maten vår kommer fra. Landbruket er den viktigste distriktsnæringen vi har, og sørger for bosetting og næringsaktivitet overalt. I jordbruksforhandlingene som går av stabelen hver vår møtes ikke parter som kjemper mot hverandre – tvert imot har både staten og faglagene interesse av å fremforhandle en avtale som gir lyse framtidsutsikter for landets landbruk. Det må også politikken basere seg på! Skal vi rekruttere flere til denne viktige distriktsnæringen, noe som også har et viktig demokratisk aspekt ved seg, så må vi sørge for at bondens inntektsmuligheter jamstilles med andre inntektsgrupper i samfunnet. Jordbrukerens økonomi står i en uheldig spagat mellom å være selvstendig næringsdrivende og lønnsmottaker. Inntekten er basert planøkonomisk og kostnadene på innsatsfaktorer markedsøkonomisk. Staten må ta et større ansvar for å sikre at ikke de store landbruksverdiene i landet vårt havner på for få hender, og at vi forvalter disse ressursene bedre fremover

Begrunnelse:
Det blir bare færre og færre gårdbrukere i Norge. Manglende avkastning på investert kapital i næringa, for dårlige økonomiske vilkår, trekkes frem som hovedårsaken til den manglende rekrutteringen. Den norske bonden er den fremste ivaretakeren av kulturlandskapet, så lenge beiteressursene blir nyttet, noe tusenvis av arter er helt avhengige av. Det andre samfunnsoppdraget som bonden løser er å produsere mat til befolkningen. Matproduksjon er en enormt viktig del av landets totalberedskap, og i solidaritet med sultende befolkning andre steder i verden, må vi bry oss om hvor maten vår kommer fra. Landbruket er den viktigste distriktsnæringen vi har, og sørger for bosetting og næringsaktivitet overalt. I jordbruksforhandlingene som går av stabelen hver vår møtes ikke parter som kjemper mot hverandre – tvert imot har både staten og faglagene interesse av å fremforhandle en avtale som gir lyse framtidsutsikter for landets landbruk. Det må også politikken basere seg på! Skal vi rekruttere flere til denne viktige distriktsnæringen, noe som også har et viktig demokratisk aspekt ved seg, så må vi sørge for at bondens inntektsmuligheter jamstilles med andre inntektsgrupper i samfunnet. Jordbrukerens økonomi står i en uheldig spagat mellom å være selvstendig næringsdrivende og lønnsmottaker. Inntekten er basert planøkonomisk og kostnadene på innsatsfaktorer markedsøkonomisk. Staten må ta et større ansvar for å sikre at ikke de store landbruksverdiene i landet vårt havner på for få hender, og at vi forvalter disse ressursene bedre fremover

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oversendes uten styrets kommentar, ønsker landsbruksdebatt.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vil sikre økt norsk matproduksjon basert på norske ressurser og landbruk over hele landet. For å nå dette målet må det legges til rette for økt lønnsomhet og at inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet kan tettes. En variert bruksstruktur som er tilpasset Norges naturresurser og geografi, gir de beste mulighetene for å produsere mat på en bærekraftig og klimavennlig måte med mål om en fortsatt god dyrevelferd. Jordbruksoppgjøret 2022 førte til at staten og partene landet en enighet på rekordhøye 10,9 mrd. kroner, noe som førte til at tettingen av inntektsgapet mellom matprodusenter og andre grupper har startet. Dette arbeidet har regjeringen ambisjoner om å fortsette.

Sentralstyret viser til at det I Hurdalsplattformen er satt et klart mål om å legge fram en forpliktende og tidfestet plan for å tette inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

160 Arbeiderpartiet og sjømatsnæringa

Austevoll Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet som styringsparti skal aktivt jobbe for gode og føreseielege rammevilkår for sjømat næringa, slik at næringa kan utvikle seg vidare i tråd med det grøne skiftet, og sikre stabile, gode arbeidsplassar langs heile kysten.

Begrunnelse:
Sjømatnæringa har dei siste 40 åra utvikla seg til å bli den andre største eksportnæringa i Norge, og er ei næring for framtida. Utviklinga i havbruk og fiske har skapt behov for leverandørar og dermed til etablering av nye bedrifter på land ,som igjen har ført til mange interessante arbeidsplassar innan fleire ulike fagfelt langs heile kysten. Dette har ført til eit høgt kompetansenivå på mange område, som utvikling av teknologi til avanserte forsystem, prosedyrar for å best mogleg fiskehelse, bearbeiding av råstoff på land, brønnbåtar, til økonomisk kompetanse m.m Næringa har også bidrege til gode skatteinntekter til kommunar og stat, og ført til busetjing og tilflytting til område som tidlegare var trua av fråflytting. Vidaregåande skular opplever aukande interesse frå ungdom som vil utdanne seg innan marine næringar noko som lover godt for framtida.

Å satse på sjømatnæringa ved å etablere trygge ,føreseielege rammevilkår for framtida, vil vere med å sikre og utvikle mange interessante arbeidsplassar langs kysten. Det bør vere i Arbeiderpartiet si interesse å ha god kommunikasjon med aktørar i næringa , og vere pådrivar for å utvikle og sikre gode, trygge arbeidsplassar.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Sjømatnæringen er av stor betydning for norsk økonomi, og for verdiskaping, bosetting og arbeidsplasser langs hele kysten. Det settes stadig nye eksportrekorder for norsk sjømat, og i 2022 ble det eksportert sjømat for 154 milliarder kroner. For Arbeiderpartiet er det viktig å legge til rette for videre vekst i havbruksnæringen for å skape flere arbeidsplasser, mer bearbeiding, større verdiskaping og økte eksportinntekter. Regjeringen har ifm statsbudsjettet for 2023 foreslått at det skal innføres grunnrenteskatt på havbruk fra 1.januar 2023, og forslag til innretning på skatten har vært på høring. Sentralstyret viser til en sentral del av forslaget om grunnrenteskatt er at lokalsamfunn langs kysten som stiller naturressurser til disposisjon for havbruksnæringen, skal sikres en andel av grunnrenten.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

170 Mineralnæringen

AUF i Trøndelag

Forslag:

At utvinning av mineraler på havbunnen kan iverksettes kun når kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og har konkludert med at en slik aktivitet er miljømessig forsvarlig og bærekraftig.

Begrunnelse:

Norge kan bli en stor eksportnasjon av havbunnsmineraler i fremtiden og må derfor sørge for at vi har tilstrekkelig kunnskap. Da må det på plass et godt kunnskapsgrunnlag for utvinning av mineraler på havbunnen slik at tiltak settes i gang kun når en slik aktivitet er miljømessig forsvarlig og bærekraftig.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

For Arbeiderpartiet er det et bærende element i forvaltningen av våre felles naturressurser at uttak og forbruk av dem skal skje på en måte som balanserer hensynet til klima og miljø opp mot mulighetene for verdiskaping og til å møte vårt felles behov for ressurser. Norge og verdens behov for mineraler er forventet å øke drastisk i årene fremover i takt med grønn omstilling og fornybar energiproduksjon. Samtidig er vi og våre allierte avhengige av å selv kontrollere tilgangen til kritiske mineraler.

Sentralstyret viser til at det både i partiprogrammet for inneværende stortingsperiode og i Hurdalsplattformen er formuleringer om å øke kunnskapsgrunnlaget og satse på teknologiutvikling som på sikt kan muliggjøre uttak av mineraler fra havbunnen. Norge har både tiår med verdensledende erfaring fra virksomhet på sokkelen, og det er ventet at sokkelen vil kunne inneholde store forekomster av kritiske mineraler.

Sentralstyret viser videre til at regjeringen i høst sendte på høring konsekvensutredning for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel. Høringen vil vise om det er et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne gå videre med prosessen for en eventuell åpning av uttak av havbunnsmineraler.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

244 Melkeproduksjon i hele landet

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Utfasing av de konkurransepolitiske virkemidlene i prisutjevningsordningen for melk må iverksettes for å sikre melkeproduksjon og distribusjon i hele landet

Begrunnelse:

Arbeiderpartiet ønsker å opprettholde og utvikle et variert landbruk, med en variert bruksstruktur, basert på lokale ressurser over hele landet. Melkeproduksjon er en viktig del av dette. I Hurdalsplattformen heter det: «Bevare prisutjamningsordninga for mjølk, men gradvis fase ut dei

konkurransepolitiske verkemidla frå ordninga». Landbruksdirektoratet, med støtte fra Konkurransetilsynet, fikk nylig i oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet å evaluere disse konkurransefremmende tiltakene. Konklusjonen var at det nå var etablert gode konkurranseforhold slik at de såkalte konkurransepolitiske tilskuddene for produksjon og distribusjon av melkeprodukter ble foreslått avviklet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
For Arbeiderpartiet er det viktig å sikre norsk melkeproduksjon over hele landet, og vi vil derfor legge til rette for en tilpasset struktur med både melk – og kjøttproduksjon basert på utnytting av gras og utmarksbeite.

Landbruksdirektoratet har evaluert de konkurransefremmende tiltakene i den såkalte prisutjevningsordningen for melk, og selv om evalueringen viser at ikke alle de konkurransefremmende virkemidlene er like viktige, så vil en utfasing av tiltakene svekke konkurransen, og det vil også kunne øke insentivene til mer import. Rapporten fra direktoratet er sendt på høring med frist 27.1.23.

Når høringen er avsluttet vil det bli tatt stilling til hvordan punktet i Hurdalsplattformen om en gradvis utfasing av de konkurransepolitiske virkemidlene fra PU-ordningen skal følges opp.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

302 Invester i matjorda
Sandefjord Arbeiderparti

Forslag:
Sandefjord Arbeiderparti vil sikre at matjorda holdes i hevd og at det til enhver tid investeres for å bidra til en høyest mulig matproduksjon på tilgjengelige arealer. Sandefjord Arbeiderparti mener det må utredes om det bør settes et makstak for hvor lenge man kan eie landbruksjord uten selv å drive den.

Begrunnelse:
Kjøp av gårdsbruk er konsesjonspliktig. Det betyr at den som kjøper en gård får storsamfunnets tillit til å benytte ressursene på gården til å produsere mat og skogbruksvarer til det beste for samfunnet. Tanken er at bonden skal holde jord og skog i hevd for å sikre landet nødvendige forsyninger.

Gjennom de siste tiårene har mange gårdsbruk blitt nedlagt. Dette kommer som en naturlig utvikling av automasjon og teknologi. Traktorer og redskap blir større og mer effektive. Selv om driften på gårdene blir nedlagt er det fortsatt driveplikt på jordene. Jordene blir sjelden solgt, men grunneier forpakter- eller leier bort jorden til bønder i nærområdet. Mange gårder har nå blitt bortleid i flere tiår. Jorda trenger investering og vedlikehold for å holdes i god hevd. Jorder bør kalkes og tidvis dreneres. Skogkanter skal ryddes og bekker vedlikeholdes. Problemet med ordningen med bortleie er at nødvendige investeringer for å holde jorda i hevd ofte faller mellom to stoler. Grunneier ønsker ikke å ta investeringen for han tar leiepris per mål og er ikke så

opptatt av kilo korn per mål. Bonden som leier ønsker som regel ikke å ta kostnaden da han som regel har leieavtale for en gitt periode.

Matjord er en viktig ressurs som bør pleies med evighetsperspektiv. Det bør derfor utredes om det bør settes et makstak, for hvor lenge man kan eie landbruksjord uten selv å drive den.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vil sikre at eiendomspolitikken i landbruket med konsesjonsbestemmelser, bo- og driveplikt og prisregulering også i framtida skal bidra til å opprettholde et aktivt landbruk over hele landet, og også nasjonalt eierskap til jord og skogressurser.

Vi vil sikre matjorda noe som innebærer at mer matjord må dyrkes, og mindre matjord må bygges ned.

I henhold til Hurdalsplattformen skal eiendomslovgivningen gjennomgås for å sikre et levende landbruk i hele landet og odelsloven, jordloven og konsesjonsloven skal beholdes som rammeverk for eiendomspolitikken i landbruket.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

317 Klesindustrien

AUF i Vestfold og Telemark

Forslag:

- det skal lages nasjonale regler og krav til klesmarkedet i Norge. Alle internasjonale kleskjeder som ønsker å etablere seg i Norge må fylle disse kravene.
- Norge skal ikke tillate kjeder som ikke er bærekraftige, ikke er miljøvennlige og som ikke har gode arbeidsforhold i produksjonen og handelen.
- Gi midler til forskning på nye materialer som erstatning for skinn, og gjøre det billig og tilgjengelig
- Gi midler til forskning som gjør dagens klesindustri mer miljø- og klimavennlig, og som sikrer en god dyrevelferd
- I en større grad bruke Fiskeskinn fra oppdrettsnæringen i produksjon av f.eks. klær og sko.
- Norge må ta ansvar for at hele verden samarbeider om omstilling i klesindustrien, med nye grønne løsninger og erstatninger for de nødvendige materialene
- Norge skal ikke ha handelsavtaler med land som begår menneskerettighetsbrudd.

Begrunnelse:
Klesindustrien er en av de største industriene i verden. Det finnes mange forskjellige kleskjeder i verden, men en ting som ofte blir gjemt vekk er produksjonen av klærne og arbeidsmiljøet til de som produserer varene. Vi har eksempler på kjeder hvor hvert individuelt klesplagg er pakket inn i plast, dette blir igjen pakket inn i mer plast før det igjen pakkes inn i mer plast og papp. Dette blir til slutt mye avfall bare for å frakte varer fra fabrikken til butikken. Det er ikke bare produksjonen av klærne som ikke burde vært godkjent, men også hvor klærne havner etter man

har gått lei av plaggene. Mye av de brukte klærne som vi sender til bruktbutikker blir også sendt videre til andre land. Klærne blir så rangert og de klærne som ligger nederst på lista blir kastet i ørkenen i land som Chile. Dette er utrolig skadelig for både naturen og de som bor der. De store haugene med klær brytes så sakte ned til mikroplast, som går langt ned i bakken. Mikroplasten går så inn til vannet og fiskene får så i seg mikroplasten. Denne fisken blir så spist av innbyggerne og de får da i seg mikroplast, noe som ikke er noe bra for kroppen eller fisken. Dette er et godt eksempel på et problem i systemet. Derfor trenger vi å endre systemet sånn at det blir bærekraftig og rettferdig. For det er systemet som er hovedproblemet, ikke hvert enkelt menneske. Mens klesindustrien byr på store utfordringer, byr mat- og fiskeindustrien på store muligheter. Med dagens teknologi er det mulig å lage et produkt av både fiskeskinn, og skall fra frukt og grønt, som har tilsvarende utseende og funksjon som lær og skinn fra dyr. Coast Weari Førde, er et eksempel på en bedrift som fremstiller læraktige produkter fra fiskeskinn. Slitesterke og god kvalitet er også oppnåelig. All forskning tyder på at skinnproduksjon både er en av de største dyrevelferds-problemene vi står overfor, men også en stor pådriver for klimagassutslipp.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at næringslivet og store selskaper har et vesentlig ansvar for den påvirkningen de har på miljøet og på sine nærområder. I forrige periode klarte Arbeiderpartiet å få et bredt flertall av Stortinget med på innføring av Åpenhetsloven. Loven stiller strengere krav og tydeliggjør at selskaper har et selvstendig ansvar for hele verdikjeden den er avhengig av. Dette vil også gjelde bedrifter som selger klær i Norge.

En mer bærekraftig tekstilnæring er også viktig for regjeringen, og sentralstyret viser til at regjeringen i høst satt ned en arbeidsgruppe for produsentansvar for tekstiler. Arbeidet skal gjøre at Norge ligger i forkant av regler for avfallshåndtering i hele EU/EØS som er varslet gjennom EU sin tekstilindustri.

Sentralstyret viser videre til at en bedre utnyttelse av ressursene i oppdrettsnæringen er en prioritet for både regjeringen og for næringen selv. Gjennom både FoU i selskapene og gjennom opprettelsen av Bionova styrkes mulighetene til å bruke restressurser fra oppdrettsbransjen på en bærekraftig måte.

Handelsavtaler og Norges handelspolitikk er omtalt i både partiprogrammet og i Hurdalsplattformen. Sentralstyret viser til at Norge skal arbeide for handelsavtaler som ivaretar grunnleggende rettigheter og sikrer standarder for eksempelvis klima og miljø, og arbeidstakerrettigheter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

349 Utrede muligheten for å beholde lønnsom produksjon i Norge

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderparti mener muligheter for å beholde lønnsom produksjon i Norge må utredes.

Begrunnelse:

Det har lenge vært en trend at bedrifter flagger ut/flytter produksjon og drift av etablerte norske bedrifter, ut av landet. Til såkalt lavkostland, for å spare på lønns og produksjonskostnader. Dette er med på å bygge ned det norske velferdssamfunnet, arbeidsmarkedet, norsk eksport, det kan skade etablerte norske merkevarer og svekke vår posisjon i det globale markedet. Utflagging er spesielt skadelig i distriktene, da man kan skape en massearbeidsløshet og utflytting, som får store økonomiske konsekvenser, som ikke er mulige for små kommuner å bære. Derfor er det viktig å se på ulike muligheter for å gjøre det attraktivt å beholde bedrifter, og produksjon her i landet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

For Arbeiderpartiet vil arbeid til alle alltid være jobb nummer én. Det får vi til med å utvikle eksisterende arbeidsplasser, samtidig som vi legger til rette for nytt næringsliv og ny industri i hele landet. Sentralstyret viser til at Norge har gode rammevilkår for industriutvikling, og det er lønnsomt å drive industri i landet vårt. Norge er et attraktivt land for investorer.

Som fellesskap skal vi stimulere til at våre felles skattepenger i best mulig grad kommer lokalmiljø og nasjonaløkonomien til gode. I regjeringens arbeid med Norgesmodellen og gjennomgang av regelverket for offentlige innkjøp er det allerede en prioritet å kunne legge til rette for innkjøp av varer som også bidrar til ytterligere verdiskaping i Norge, og slik beholde lønnsom produksjon i landet vårt.

Samtidig er det verdt å legge til at Norge skal være et land med gode lønns- og arbeidsvilkår, og det vil ikke være i tråd med Arbeiderpartiets politikk å fire på kravene til lønns- og arbeidsvilkår for å konkurrere på pris mot lavkostland.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

354 En oppdrettsnæring for framtiden

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderparti vil at oppdrett av fisk skal kun skje i lukkede merder/anlegg, i løsninger som sikrer at det ikke forekommer utslipp av organisk materiale til resipienten, eller på land. Det bør utvikles en belønningsordning for landbasert oppdrett som tar i bruk solceller i produksjonen.

Begrunnelse:

Oppdrettsindustrien i Norge er svært stor, og gir oss store eksportverdier og økonomiske ringvirkninger i lokalsamfunn langs kysten. 1.4 millioner tonn laks ble solgt i 2019 og det finnes

over 1100 oppdrettsanlegg langs kysten. Det er med andre ord en næring som gir oss arbeidsplasser, men det er også en næring som gir oss miljømessige utfordringer vi ikke kan lukke øynene for.

Ifølge Naturvernforbundet er mengden laks i norske elver halvert de seneste 30 årene og villaksbestanden står i fare for å raderes ut. Årsakene til dette kan være mange, men det er liten tvil om at oppdrettsnæringen må ta en stor del av skylden. Rømt oppdrettslaks som sprer seg i fjordene, lakselus og utslipp av kjemikalier er årsaker til at laksebestanden forvitrer og det biologiske mangfoldet minsker. Enn så lenge er dette ikke en stor utfordring for Sørlandet, men vi vil også her bli møtt med ønsker om oppdrettsanlegg, og da må vårt svar være klart og tydelig i møte med næringen. Energibehovet pr kg ferdig laks ligger i tillegg på 6-8 kwh, noe som tilsier at det totale strømbehovet for oppdrettsindustrien ligger på over 8-10 twh. Dette tilsvarer en økning på om lag 7% av Norges totale strømforbruk, og i møtet med kraftunderskuddet en kan se for seg i fremtiden, er dette utfordringer bransjen må løse.

Vi vet at man gjennom å stille krav til oppdrettsnæringen, fremprovoserer endring. En endring som må til, om vi skal opprettholde sunne elver, laksebestand og en bærekraftig og miljøvennlig oppdrettsnæring for fremtiden. På lik linje som andre næringer, som omstiller seg til det grønne skiftet, kan og vil oppdrettsnæringen ta nødvendige grep, dersom de pålegges dette.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
For Arbeiderpartiet er det viktig å legge til rette for videre vekst i havbruksnæringen for å skape flere arbeidsplasser, mer bearbeiding, større verdiskaping og økte eksportinntekter. I henhold til Hurdalsplattformen skal politikken som føres bygge opp under fortrinnet som ligger i oppdrett av fisk i kystnære strøk og fjorder, og samtidig stimulere til innovasjon, nye produksjonsformer og bruk av ny teknologi for å sikre økt bærekraft gjennom en aktiv og teknologinøytral næringspolitikk.

Målet er at Norge skal lede an i utviklingen av verdens mest produktive og miljøvennlige havbruksnæring med produksjon av matressurser til et voksende verdensmarked.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

384 Berekraftig mineralproduksjon
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:
- Ha ein storstilt satsning på auka produksjon av mineraler.
- Etablere eit statlig mineralselskap.
- Fortgang i arbeidet med å få fram teknologi.
- Opprette industriinkubatorer.
- Utgreie plan for opprydding av forurensa sjøbotn og bruk av overskotsmasser til tildekking.

- Det må utredes ordningar som sikrar vertskommuner og fellesskapet inntekter frå mineralnæringa.
- At naturinngrepa ved mineralutvinning skal utføres så skånsomt som mogleg.

Begrunnelse:
Norge har store mineralforekomster som vil vere viktige i det grønne skiftet. Vi har moglegheiten til å utvikle verdas mest berekraftig mineralnæring. Dei mest gjenvinnbare stoffa vi omgir oss med er metaller. Mens andre stoffer brytes ned og vert til avfall, kan metaller gjenvinnes omtrent til evig tid. Metalla er heilt sentrale om vi skal løyse klimakrisa ved å gå over til fornybar energi og grøn industri. Europa nytter i dag 20 % av verdas metaller, samstundes som det produserast under 1,5 % av verdas jern og aluminium og 6 % av verdas kobber. Kina aleine kontrollerer meir enn halvparten av alle minerala Europa treng. Om verda skal over på kun fornybar energi, treng vi 90 gonger meir aluminium, og 50 gonger meir jern, kobber og kvarts. For å kunne møte dagens etterspørsel for stål, aluminium og kobber må vi tredoble dagens produksjon. Norge må satse på å auke produksjonen av klimakritiske mineraler samstundes som det er viktig at naturinngrepa skal utføres så skånsomt som mogleg. Avgangsmasser frå mineralprosjektet er ein ressurs og vi må sørge for å ha ein verdiaukande bruk av massane som vert teke ut av fjellet. Det er ofte stor avstand mellom der massane vert teke ut og der dei kan nyttas, tildømmes til tildekkingsmateriale i samband med opprydding av forureina sjøbotn. Det må difor utredas økonomiske incitament til dei som nyttar massar. Eksisterande lovverk og skattereglar heimlar ikkje dette i dag. Ein målretta næringspolitikk på dette området må også på plass.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Norge har betydelige forekomster av mineraler som både vi og våre allierte samarbeidspartnere etterspør. Sentralstyret viser til partiprogrammet hvor det står: "Arbeiderpartiet vil kartlegge og legge til rette for økt utvinning av mineraler og redusert usikkerhet for ny virksomhet, samtidig som vi sikrer god miljøforvaltning. I nord skal næringen utvikles i nær dialog med Sametinget for å sikre god sameksistens med reindriftsnæringen." Prioriteringen av arbeidet med økt norsk mineralutvinning er videreført i Hurdalsplattformen, og sentralstyret viser til at regjeringen jobber med en mineralstrategi som skal sette retning for næringen. I strategien vil det være naturlig å vurdere virkemidler som kan bidra til bedre kartlegging og få fortgang i både konsesjonsprosesser og redusere etableringshindringer. Regjeringen har også fått NOU 2022:8 med forslag til en ny minerallov, og har sendt denne på høring. En ny minerallov kan avklare forhold knyttet til opprydning, bruk av deponi og krav til utnyttelse av overskuddsmasser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

398 Matberedskap i ei usikker verd
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeidarparti vil:
- At kommunane saman med Vestland Fylkeskommune må sette igong arbeid med regionale kornlager. Det bør lagrast både matkorn og forkorn.

- Arbeide for å styrke norsk matberedskap og auke produksjonen av landbruksvarer i Norge
- Styrke små og mellomstore bruk, for å bevare og utvikle berekraftig bruksstruktur, kompetanse, mattryggleik, dyrevelferd og busetnad i distrikta

Begrunnelse:
Det er mange indikatorar i dag som peikar mot ei global matvarekrise. Dette vert forsterka av stopp i kunstgjødselproduksjonen. Vi har no i løpet av hausten og vinteren sett ei forverring av forholda for landbruket, med auka straumprisar og generelt auka prisar på driftsmiddel til landbruket. Krigen i Ukraina har også synt oss kor sårbar internasjonal handel kan vere. Tidlegare hadde Noreg beredskapslager for eitt års forbruk av korn og mjøl. Frå 1995 blei lager gradvis redusert, og i 2003 vedtok Stortinget å avvikle beredskapsordninga. Noreg er det landet i verda med lågast sjølvforsyningsgrad av landbruksprodukt, ifølge FAOs statistiske årbok fra 2012. Bondeopprøret det siste året har sett fokus på den negative inntekstutviklinga i jordbruket, dette må Arbeidarpartiet ta på høgste alvor. Eit variert jordbruk med små, mellomstore og store gardsbruk over heile landet er viktig for den norske matberedskapen, og for å sørge for trygge og levande lokalsamfunn over hei le landet

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vil sikre økt produksjon av norsk mat basert på norske ressurser, og et landbruk over hele.

Matsikkerhet og selvforsyning står sentralt i regjeringens landbrukspolitikk. Regjeringen tar i 2023 sikte på å etablere beredskapslagring for matkorn, og i statsbudsjettet for inneværende år ble det bevilget 20 millioner for å starte dette arbeidet. Formålet er å gi økt sikkerhet i forsyningen av matkorn til det norske markedet.

I henhold til Hurdalsplattformen skal regjeringen legge fram en opptrappingsplan for trygg matproduksjon på norske ressurser, og sette et mål for selvforsyningsgrad av norske jordbruksmatvarer, korrigert for import av fôrråvarer, på 50 prosent.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

433 En sterkere næringspolitikk for hele landet
Innlandet Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:
- styrke regionale investeringsvirkemidler i industri- og næringspolitikken.
- sette mål om å øke investeringene i fastlandsindustrien og utnytte mulighetene innen blant annet bioøkonomi, medisinproduksjon og cyberteknologi for dermed å realisere regjeringens reform Hele Norge eksporterer og redusere underskuddet på handelsbalansen for fastlands-Norge.
- Styrke SIVAs virkemidler for å utløse investeringer i industritomter og -anlegg.

- bidra til at fylkeskommunene har økonomisk handlingsrom til å investere i industri og næringsretta tiltak, og samtidig opprettholde kvalitet og tilgjengelighet i tjenestetilbud som tannhelse, kollektivtrafikk og videregående utdanning.

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet skal spille på lag med næringslivet, og bidra til å realisere potensialet for vekst og utvikling i alle deler av Norge.

Gjennom EU/EØS-samarbeidet er det positive muligheter for å investere i industri blant annet gjennom de regionale virkemidlene. Sverige har over flere år brukt slike virkemidler for både å sikre større verdiskaping, øke eksportinntektene og kutt i utslippene gjennom systematisk satsing på utvikling av bioøkonomien og energieffektivisering.

Støre-Regjeringen har allerede startet jobben med å finansiere avgjørende poster her hjemme også. Det er svært positivt, og det er avgjørende at dette arbeidet fortsetter med økt kraft for å nå målene med 50 % økning av eksporten også utenom olje og gass som ligger i reformen Hele Norge eksporterer. Det ligger et stort verdiskapingspotensial i at næringer som bioøkonomi, mat- og medisinproduksjon styrkes i Norge. Dette er også viktig både for klima og samfunnssikkerheten.

Allerede i tilleggsproposisjonen rett etter stortingsvalget opprettet regjeringen også en ordning for investeringer i større, grønne industriprosjekter gjennom Innovasjon Norge. Det meste av industriutvikling springer ut av eksisterende industrien. Det er derfor også viktig at industrisatsingen retter seg mot eksisterende bedrifter og miljøer innen fastlandsindustrien. Vi vil kontinuerlig lete etter politiske muligheter til å gjøre disse sterkere og bidra til at flere industribedrifter kan investere i muligheter for å utvide produksjonen og trappe opp produktutviklingen.

Dersom fylkene også skal kunne utgjøre en forskjell for å bidra til industribygging og næringsutvikling, er det viktig at de regionale virkemidlene i næringspolitikken er sterke. Fylkeskommunene trenger generelt også økonomisk handlingsrom dersom investering i industri ikke skal bety kutt i andre velferds- og samfunnsoppgaver. Dette er viktig for kvalitet og tilgjengelighet på den offentlige tannhelsetjenesten, kollektivtrafikken og ikke minst for det videregående opplæringstilbudet.

Mange bedrifter melder om et skrikende behov for fagarbeidere. Støre-regjeringen jobber derfor for at en høyere andel skal velge yrkesfag. Når yrkesfag blir stadig viktigere, og flere elever skal inn på slike linjer de neste årene, øker også fylkeskommunens finansieringsbehov. Yrkesfagsatsingen er investering som samfunnet får igjen mange ganger innsatsen av. Det krever mer ressurser til utstyr og lokaler enn studieforberedende linjer. Utgiftene for det, som hele samfunnet tjener på, er lagt til fylkeskommunens budsjett. Det krever at en større del av ressursene som samlet går til videregående og høyere utdanning blir tilgjengelig for fylkene. Fylkeskommunene bør dimensjonere tilbudsvifta for at flere ungdommer skal velge yrkesfaglige linjer, slik at vi som samfunn kan møte arbeidslivets behov for fagarbeidere de neste årene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
En aktiv næringspolitikk som legger til rette for verdiskaping og ny, grønn industri var en viktig

sak for Arbeiderpartiet i forkant av valget, og flere av Arbeiderpartiets målsettinger og virkemidler ble videreført fra partiprogrammet til Hurdalsplattformen. Regjeringen har et mål om å øke fastlandseksporten med 50% innen 2030. Bionova er opprettet for å bedre utnytte mulighetene innenfor bioøkonomi.

Sentralstyret viser til at regjeringen har lagt frem et grønt industriløft, eksportreformen "Hele Norge eksporterer" og et batteristrategi. Det grønne industriløftet har 100 tiltak for grønn industrietablering og -utvikling i hele landet. Et av de viktigste tiltakene er lovnaden om å stille opp med næringslivets behov for risikoavlastning og garantier. Dette behovet er estimert til 60 milliarder frem mot 2025. Sentralstyret viser til at regjeringen allerede har vist en vilje til å prioritere regionale midler til investering, og at den har utvidet SIVAs mulighet til å være en partner i utbygging av industritomter og -anlegg.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

515 **Skogvern**
Vefsn Arbeiderparti

Forslag:
Etablere en politikk for skog, som gjør dert mulig å bruke skogen som fortsatt ressurs for å skape arbeidsplasser. Redusere andelen vernet skog.

Begrunnelse:
Nordland og spesielt Helgeland har vært offer for målet om økt andel skogvern i landet vårt. Det gjør det vanskelig å drive næring basert på skogen vår. Arbeiderpartiet må legge til rette for en politikk som gjør det mulig å drive næring basert på skogen. En sunn og veldrevet skog er også et godt miljøtiltak som binder CO2. Arbeiderpartiet må ta initiativ for å redusere skogvernet og gi gode rammebetingelser for å fortsatt kunne skape arbeidsplasser med skogen som ressurs.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vil sikre et aktivt skogbruk. Gode avveininger mellom aktivitet og miljøhensyn, natur og klima og mellom bruk og vern skal stå sentralt i regjeringens skogpolitikk. I henhold til Arbeiderpartiets program skal vi styrke skogvernet slik at vi når målet om at 10 prosent av den norske skogen vernes, gjennom en mer treffsikker ordning for frivillig vern og økt drift av den produktive skogen.

Også i Hurdalsplattformen er det slått fast at skogvernet skal gjennomføres på en måte som får minst mulig konsekvenser for avvirkning av skog, og skognæringa sine muligheter til å bidra i det grønne skiftet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

10 - Innkomne forslag - Transport og samferdsel

3 Offensiv satsning på kollektivtransport

Frogn Arbeiderparti

Forslag:

Det utredes virkninger av svært rimelig eller gratis kollektivtransport.

Begrunnelse:

Ulike transportformer har ulike virkninger på hvordan transportbehov løses, ulike kostnader og ulike finansieringsformer. Behovet for transport av reisende har vært stadig stigende, med blant annet stadig større utbyggingsbehov og høyere energiforbruk som følge. Samtidig er det slik at høye billettkostnader innskrenker reisemulighetene for enkelte grupper.

Det bør derfor utredes om en mer offensiv satsning på kollektivtransport gjennom reduserte billettkostnader kan bidra til en bedre samfunnsmessig nytte. Det er rimelig antakelse at gratis kollektivtransport vil øke antall reiste kilometer. Dette vil bety økte investeringer og driftskostnader, samt bortfall av billettinntekter. Noe av dette vil kunne være en netto økning av reiste kilometer, men en betydelig del må kunne antas å bety en vridning fra personbil til kollektivtransport. Utbygging av veier, som representerer store investeringer og driftskostnader vil dermed samtidig kunne reduseres betydelig, og ikke umulig kunne medføre en netto kostnadsreduksjon. Dersom antall reiste kilometer øker vil det kunne i første omgang kunne bety bedre kapasitetsutnyttelse uten større nye kostnader. Det kan også være slik at økning i reiste kilometer representerer en øket netto nytte for samfunnet som går utover utover selve besparelsen.

Det foreligger studier som konkluderer med at Norge går mot et kraftunderskudd. En vridning mot kollektivtransport kan være med på å redusere det samlede energiforbruket i transportsektoren, som står for en betydelig andel av det samlede energiforbruket. I tillegg til reduserte investeringer og driftskostnader i forbindelse med utbygging av ny energi, vil det kunne tillate langsommere utbyggingstakt og en varig reduksjon i utbyggingsbehovet. Klimaperspektivet vil være en viktig del av en slik utredning. Over halvparten av nybilsalget i Norge rapporteres å være elektriske biler, og andelen har vært stadig økende. Det er imidlertid fortsatt mye fossil energi som forbrukes, og det er uansett biltype betydelige utslipp av CO2 i produksjonen og under resten av bilens levetid. Arealbehovet til vei vil bli redusert, og derved også bidra til reduksjon av CO2-utslipp.

Produkter som er gratis kan i prinsippet få en nær uendelig etterspørsel. For kollektivtransport vil det imidlertid være høye alternativkostnader for den enkelte da tid på transportmiddelet fortrenger andre aktiviteter og inntektsbringende arbeid. Dersom etterspørselen likevel skulle anses å bli for høy, vil trolig en begrenset økning i billettprisene kunne styre etterspørselen til ønsket nivå.

En offensiv satsning på kollektivtransport, hvor billettprisene ikke primært er en inntektskilde, men et virkemiddel for styring av etterspørsel, vil det således kunne oppnås betydelige samfunnsmessige gevinster og betydelig bedring av reisemulighetene for grupper med svak

økonomi.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Akershus Ap støtter forslag om billigere og bedre kollektivtrafikk, og viser blant annet til at Viken fylkesting har nedsatt prisene for 2023.

Sentralstyrets merknad:
SSB sin konsumprisindeks viser prisstigning for kollektivreiser. I rapporten for 2021 går det frem at prisveksten hovedsakelig har vært for andre billettyper enn periodebilletter, hvor prisveksten har vært beskjeden. Det betyr at de som reiser daglig og har månedskort ikke har opplevd dramatiske prisøkninger, men at prisøkningen har kommet på enkeltbilletter. Norges ni største byområder har, eller er aktuelle for å gå inn i, byvekstavtaler. Det er satt av 80 mrd. kroner i Nasjonal transportplan til dette, og bakgrunnen er det såkalte nullvekstmålet. Forslaget bør sees i sammenheng med partiets øvrige politikk for kollektivtrafikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

12 Nei til oppsplitting av jernbanen
Eidsvoll Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- at den planlagte delingen av persontrafikken på Østlandet stoppes, og at Vy fortsetter å være samlet operatør
- føre en offensiv transportpolitikk som kutter utslipp, slik at vi kan nå våre internasjonale klimaforpliktelser
- styrke jernbanen som transportform, både innen persontransport og godstransport
- stoppe den borgerlige regjeringens oppsplitting og konkurranseutsetting innen jernbanen
- gjennomføre en utredning av hvordan Flytoget kan knyttes sterkere sammen med det øvrige togtilbudet på Østlandet, herunder utrede sammenslåing av Vy og Flytoget
- ha tett dialog med de ansatte innen jernbanen og deres organisasjoner i disse spørsmålene
- vurdere Jernbanedirektorates rolle og funksjon.

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet ønsker en styrket satsing på jernbanen, slik at mer transport av både passasjerer og gods kan skje på tog. Skal vi nå våre ambisiøse klimamål, må det kuttes betraktelig i utslipp fra transportsektoren. Her kan jernbanen spille en viktig rolle.

Togtrafikken på Østlandet er ryggraden i det norske jernbanetilbudet. Derfor er det viktig at Vy får fortsette som operatør på alle strekningene, uten at dette deles opp i mindre trafikkpakker som hindrer ressursdeling og effektiv drift av materiell og personell. Vi må ha en mer samlet

jernbane enn hva den borgerlige regjeringen la opp til. Vi vil stoppe oppsplitting og privatisering, og derfor må den planlagte delingen av ansvaret for persontrafikken stoppes.

Arbeiderpartiet mener Flytoget spiller en avgjørende rolle for at vi kan holde en høy kollektivandel blant reisende til og fra Oslo lufthavn Gardermoen. Samtidig er det viktig å sørge for at de totale ressursene på Østlandet benyttes mest mulig effektivt for alle togpassasjerer. Derfor bør det sees nærmere på hvordan Flytoget kan knyttes sterkere sammen med det øvrige togtilbudet på Østlandet. Vi må se på om det er naturlig at staten skal drifte to separate selskaper. En mulig sammenslåing av Vy og Flytoget på sikt må derfor utredes.

Vi mener også at Jernbanedirektoratet har fått for stort handlingsrom når det gjelder fremtidens jernbane, sitat : «Regjeringen har derfor gitt Jernbanedirektoratet handlingsrom til å vurdere om vi gjennom to aktører kan oppnå det beste togtilbudet for de reisende»

En skal ikke glemme at etablering av direktoratet var en del av Høyre og Erna Solbergs regjering sin jernbanereform. Eidsvoll Arbeiderparti mener at reisende i hovedstadsområdet får et bedre tilbud hvis vi samler kreftene gjennom å samle Flytoget og Vy til ett nasjonalt togselskap på sikt, en slik sammenslåing må derfor utredes.

På den måten får vi den best mulige ressursutnyttelsen, og kan satse på investeringer i infrastruktur, materiell og personell fremfor ressurskrevende organisatoriske prosesser i jernbanesektoren.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Akershus Ap støtter forslag om styrket satsning på jernbanen, og stanse oppsplitting og privatisering for å få en mest mulig enhetlig styring av sektoren.

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med partiets jernbanepolitikk. Det iverksettes nå tiltak for å samle en oppsplittet jernbanesektor. Anbudsutsettingen er stanset, men det må gjøres en direktetildeling av jernbanestrekningene på Østlandet innen desember 2023. Ved en slik direktetildeling må det gjøres faglige vurderinger av kapasitet, tekniske løsninger og selvsagt organiseringen av de aktuelle statlige jernbaneselskapene. Vår politikk handler om å videreutvikle norsk jernbane gjennom først å stanse oppsplittingen, konkurranseutsettingen og privatiseringen. Innenfor dette er det rom for ulike sosialdemokratiske løsninger som vil føre til et bedre togtilbud for de reisende.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

28 Ytre intercity med fullføres
Lillehammer Arbeiderparti

Forslag:
Stortingets vedtak om utbygging av dobbeltspor til Lillehammer må gjennomføres innen 2034.

Begrunnelse:
Med reisetider under 1,5 time fra Oslo til Lillehammer, Halden og Skien vil store deler av Norges befolkning få en fremtidsrettet og konkurransedyktig kollektivløsning på strekningen. Å vri transport og ikke minst gods på bane vil også være nødvendig for at Norge skal nå våre forpliktelser i internasjonalt klimaarbeid. Da blir en utsettelse på ubestemt tid av denne utbyggingen helt uforståelig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Støreregjeringen har lagt frem en fornyet InterCitystrategi hvor tilbudsforbedringene til passasjerene er det sentrale målet. Mesteparten av de ønsket effekt på ytre InterCity kan oppnås lengre krysningsspor og hensettingsanlegg. Dermed spares betydelige økonomiske midler som kan komme til gode for helheten i Arbeiderpartiets politikk for transport, trygghet og viktige velferdspolitiske formål

Sentralstyrets merknad:
Ap har hele vegen vært en pådriver for IC-utbyggingen. Den økonomiske situasjonen vi er i nå stiller imidlertid større krav til en kritisk prioritering av pengebruken. Målet er bedre togtilbud og hyppigere avganger. Det kan også oppnås gjennom effektpakker, hvor infrastrukturen bygges ut og forbedres på en mer kostnadsbesparende måte enn full utbygging av dobbeltspor på hele strekningen. Det vises for øvrig til prosessen rundt ny Nasjonal transportplan som skal vedtas i 2024. Se også forslag nr. 289

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

63 Nasjonalt jernbaneløft
Sjetne Arbeiderlag

Forslag:
Skal Norge nå sine mål om å redusere antall fly mellom de store byene trengs det bred satsning på Jernbane med en betydelig reduksjon av reisetid mellom de store byene. Trondheim Arbeiderparti vil ha et nasjonalt Jernbaneløft for å få ned dagens reisetid som er på ca. 7 timer mellom Trondheim og Oslo, ned til 5 timer.

Begrunnelse:
Dette kan gjøres ved elektrifisering av Rørosbanen, Solørbanen og Nordlandsbanen. Overføring av godstrafikk gir en umiddelbar virkning på redusert miljøutslipp. Dovrebanen og Rørosbanen vil da fungere som dobbeltspor. Ved bygging av flere lange kryssingsspor og utretting av skinnegang på strekninger hvor det er mulig, gis det umiddelbar effekt på kapasitet og mulighet til å kjøre flere og raskere tog. Kapasitetsøkning må ikke handle om nye dobbeltspor og traseer. Utbedringer kan gi like god effekt til langt lavere pris. For å bedre tilbudet for passasjerene mellom byene, må godstrafikken »brøyte vei» samfunnsnytten vil da kunne dokumenteres umiddelbart

Å øke kapasiteten rundt de store byene er viktig for folks hverdag, og at det er der jernbanen har sitt fortrinn for persontrafikk. Dette ser vi både rundt Stavanger, Bergen, Trondheim og Oslo.

Skal vi nå disse målene er det viktig at jernbanen ikke skal splittes opp. Fordi dette er et system som er avhengig av en hel verdikjede. Jernbanen lykkes kun i et integrert system gjennom å utnytte stordriftsfordeler og fleksibilitet. Dette omhandler alt fra togvedlikehold, renhold, sporutbedringer, ledelse, fagarbeidere og ombordpersonale. Et fragmentert system evner ikke å samhandle og kvaliteten forringes sakte men sikkert. Det hjelper ikke at et selskap lykkes. Hvis ikke alle lykkes slår det umiddelbart ut på dårligere punktlighet.

Flere togselskaper betyr ikke flere passasjerer, det betyr snarere flere ansatte, flere direktører og et mer komplisert regime med flere grensesnitt og et hav av avtaler mellom aktørene. Konkurranse bidrar ikke til en bedre jernbane. De land som lykkes har konsentrert seg om å utbedre kjørevei og øke kapasiteten på skinnene. En forutsigbar jernbane er svaret på en mer utslippsfri transportsektor.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er langt på veg i tråd med partiets vedtatte samferdselspolitikk. Imidlertid stiller den høye pris- og kostnadsutviklingen krav til oss om strammere politisk og økonomisk prioritering. En videre utbygging av jernbanen vil de neste årene trolig måtte skje som utbedring/sikring av eksisterende strekninger, punktvise tilbudsforbedringer, fornying av signalanlegg, elektrifisering, modernisering av togmateriell og reduksjon av vedlikeholdsetterslep på eksisterende baneanlegg.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

92 Kollektivtransport
Heimdal Arbeiderlag

Forslag:
Arbeiderpartiet må bli tydelig på at lokal kollektivtransport må ha som mål å erstatte personbiltrafikken i de store byene i størst mulig grad.

Begrunnelse:
Lokal kollektivtransport skal være effektive, og være et billigere alternativ enn bil. Lokale insentiver på elbil som redusert p-avgift, kjøring i kollektivfelt av må avsluttes. Vi må sette et mål for at persontrafikken i store byer med kollektivtrafikk skal være utslippsfrie innen 2030, og det innføres støtte og insentiver til kommuner som klarer dette før 2030.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i hovedsak i tråd med partiets politikk. Et tidspunkt for avvikling av elbilfordelene er imidlertid ikke avklart. Dette er et krevende og omfattende spørsmål som kanskje vel så mye handler om skatte- og avgiftspolitikken.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

107 Dobbeltspor i Trøndelag

Malvik Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil styrke jernbanesatsingen i Trøndelag ved å forsere dobbeltsporet mellom Trondheim og Stjørdal, og vurdere videre utbygging av dobbeltspor på jernbanen gjennom fylket.

Begrunnelse:

Det er vedtatt ny E6 gjennom Malvik. Den vil senke reisetida både fordi det bli en raskere og bedre vei, og fordi økt kapasitet vil gi mindre kø. Det er bra, men for at den her kapasiteten ikke skal sprenges på nytt så må den framtidige veksten i både person- og godstrafikk kom på jernbane. Kinderegget for jernbanen i Trøndelag er å pensjonere den over 100 år gamle traseen gjennom Malvik, der kapasiteten er sprengt og videre utvidelse er umulig og å erstatte den med et dobbeltspor i tunnel fra Ranheim til Hommelvik og videre til Værnes gjennom Gevingåsen. Det vil gi en kapasitet og reisetid som gjør et flytogtilbud til Værnes konkurransedyktig. Binde gamle Nord- og Sør-Trøndelag enda tettere sammen med et miljøvennlig alternativ. Åpne nye muligheter for samarbeid med Sverige og videre østover. Nylig vedtatt E6 vil kutte reisetida gjennom Malvik med 3-4 minutter, dobbeltspor kan kutte 15. Satse vi på miljøvennlige løsninger så vedtar vi å fortsatt ha med dobbeltspor på linje 538 i redaksjonskomiteens innstilling som vi gjorde i Sør-Trøndelag AP i 2016 og i Trøndelag AP i 2018.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er langt på veg i tråd med partiets vedtatte politikk. Målet er et bedre tilbud og flere togavganger. Det geografiske området for miljøpakken ble utvidet i 2018, da kommunene Malvik, Melhus og Stjørdal ble tatt med i tillegg til Trondheim. Gjennom forhandlingene kom det på plass målsetning om «to tog i timen» på Trønderbanen, et mål som fremdeles ikke er oppnådd. I tillegg er det brukt store summer på elektrifisering på denne strekningen.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

112 Fylkesveier

Rennebu Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet skal sørge for en økonomisk pakke til alle fylker, som skal brukes til opprustning av fylkesveier.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er gjort ulike beregninger for å illustrere hvor stor oppgaven er med å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegene. Anslagene ligger på mellom 65 og 86 mrd kroner. Det har skjedd en endring i perspektiv innenfor samferdselsfeltet, hvor oppmerksomheten nå i større grad rettes mot å ta vare på det vi har i stedet for å stadig bygge ut nye veger. Det er ikke unaturlig at en andel av vedlikeholdssatsingen går til fylkesvegene. Forrige Nasjonal transportplan satte av 52 mrd kroner til fylkesvegene. Samtidig må vi huske på at fylkeskommunene har et selvstendig ansvar som vegeier for sine strekninger, og må prioritere dette i tråd med de regionale/lokale behovene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

118 Økt satsing på kollektivtransport gjennom å utnytte jernbaneinfrastrukturen

Røros Arbeiderparti

Forslag:
-Flere togavganger Oslo-Trondheim via Rørosbanen,

Begrunnelse:
Det er stort potensiale for å øke kollektivbruken i kommunene mellom Trondheim og Oslo blant kommunene langs Rørosbanen. Folk ønsker å ta tog, men tilbudet må være så godt at det blir en reel konkurrent til bilden. Per i dag er bruken begrenset av antall avganger, og tidspunkt på disse. Det bør etableres organer som består av både kommuner/fylkeskommuner, jernbanedirektorat og togselskap som sammen vurderer best mulig tilpassede rutetider. Kommunene kjenner sine lokale behov best.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret har forståelse for intensjonen i forslaget, men er opptatt av at vår samferdselspolitikk skal legge til rette for et godt samferdselstilbud gjennom fysiske og økonomiske rammebetingelser, ikke gjennom detaljstyring av den daglige rutetabellen på enkeltstrekninger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

119 Sterkere vekting av lokale forhold på FOT-ruter

Røros Arbeiderparti

Forslag:
Lokale forhold må i større grad hensyntas i FOT-kontrakter.

Begrunnelse:
FOT-rutene er en svært viktig del av kollektivtilbudet i mange av landets kommuner. Uten et

velfungerende flytilbud er risikoen for å miste lokale arbeidsplasser overhengene i mange av landets kommuner. Kommunene må i større grad tas med på råd i forbindelse med utarbeidelser av kontrakter fra Samferdselsdepartementet, og spesielle lokale forhold må være en del av grunnlaget for dette. Som et illustrerende eksempel har Røros lufthavn like mange tilfeller av rapportert tåke som de 5 FOT-lufthavnene på Vestlandet til sammen. Dette taler for at man bør ta spesielle hensyn i kontraktutarbeidelsen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Norge er avhengig av det desentraliserte rutetilbudet for flytrafikk, noe Avinor-modellen er med på å sikre. I tillegg kjøper staten tjenester gjennom såkalte FOT-ruter (Forpliktelse til Offentlig Tjenesteyting). Ordningen skal sikre et tilbud der det er lite sannsynlig at flyselskapene vil drive på kommersielt grunnlag, og anbudene har en varighet på fire til fem år. Det stilles krav til både flystørrelse, setekapasitet, trykkabin, antall avganger og tid for avganger.

At det vinterstid er mye morgentåke på Røros gjør at det er store problemer for fly å lande – men ikke å lette. Dette fører til at mange ønsker deg nattstasjonering av flymaskiner på Røros. I den grad en slik organisering er hensiktsmessig, blir den sikkert gjennomført, uavhengig av politiske vedtak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

122 Økt satsing på rassikring
Røros Arbeiderparti

Forslag:
Økning i statlige midler til rasutsatte veier.

Begrunnelse:
Det er grunn til å tro at antall ras-tilfeller på allerede rasutsatte veier vil øke de kommende årene som følge av klimaendringene. Dagens pott til rassikringsmidler er på langt nær nok til å imøtekomme behovet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med partiets politikk. Skredsikring av vegnettet handler om trygghet i hverdagen. Arbeiderpartiets program 2021-2025 sier:

Arbeiderpartiet vil:

- Utarbeide en nasjonal gjennomføringsplan for skredsikring av alle strekninger med høy og middels skredfaktor på riks- og fylkesveinettet som er:
    - er forpliktende, tidfestet og ambisiøs.
    - sikrer at prosjekter blir utført sammenhengende og kostnadseffektivt.
    - prioriterer de mest rasutsatte delene av riks- og fylkesveinettet.

Nasjonal gjennomføringsplan ble tatt opp i NTP 2022-2033:
Aps forslag om at det skal utarbeides en nasjonal gjennomføringsplan for skredsikring av alle riksveger og fylkesveger med høy og middels skredfaktor fikk flertall under Stortingets behandling av NTP i juni 2021. Klimaendringene betyr våtere og villere vær, og det får konsekvenser for ferdselen. Derfor må det sikres mot flere og hyppigere skred. Ap ville øke satsingen på skredsikring med 3 mrd. kroner i NTP 2022-2033.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

142 Følg opp Hurdalsplattformen – sats på jernbanen!

Øygarden Arbeiderparti

Forslag:
Regjeringen må følge opp punktene om jernbane i Hurdalsplattformen.

Begrunnelse:
Person- og godstrafikk på jernbanen er viktig for å nå Norges klimamål. I Norge er transport den nest største kilden til klimautslipp. På Europeisk basis står transport for 27 prosent av alle utslipp. Jernbanen er klimaeffektivt og står kun for 1 prosent av utslippene. Punktene om jernbanen i Hurdalsplattformen er gode og kan bli enda bedre ved faglig-politisk samarbeid med assosierte fagforeninger, herunder for eksempel Norsk lokomotivmannsforbund. Dersom Norge skal nå sine mål må Hurdalsplattformen følges opp.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret er naturligvis enig med forslagsstiller om at regjeringens politikk formulert i Hurdalsplattformen skal gjennomføres og følges opp. Prioriteringer innenfor hvert enkelt område må tas i forbindelse med budsjettbehandlingen i stortinget. For samferdselsområdet er også Nasjonal transportplan, som skal revideres i 2024, et naturlig sted å markere regjeringens politikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

146 Trygg veg og bane

Vaksdal Arbeiderparti

Forslag:
Fellesprosjektet Arna-Stanghelle og Ringeriksporteføljen skal realiserast i tråd med vedtekne planar og planlagt framdrift. Arbeiderpartiet vil og setje av midlar til å planlegge strekkja Stanghelle - Voss.

Begrunnelse:
For meir enn 100 år sidan var det nokon som hadde store tankar for nasjonen Noreg, tankar om

å kopla saman aust og vest gjennom Bergensbanen. Dette vart realisert i ei tid med svært lite ressursar og store utfordringar, det vart ikkje gjort fordi ein kunne, men fordi ein såg at ein måtte. Resultatet vart Bergensbanen. I meir enn 100 år har dette meisterverket tet nasjonen, og no står me framfor nye utfordringar der jernbanen kan få sin renessanse og der jernbanen er eit av svara på miljø Og klimautfordringane me står framfor. Tida er inne for å ruste Bergensbanen for nye 100 år.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV før jul har funnet plass til 200 millioner kroner, slik at planleggingen av prosjektet kan fortsette. Bevilgningen sikrer fremdriften for en viktig og nødvendig utbygging av veg og bane mellom Bergen og Voss.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

148 Trygg veg og bane

Voss Arbeiderparti

Forslag:
Fellesprosjektet Arna-Stanghelle og Ringeriksporteføl gjen skal realiserast i tråd med vedtekne planar og planlagt framdrift.

Begrunnelse:
For meir enn 100 år sidan var det nokon som hadde store tankar for nasjonen Noreg, tankar om å kopla aust og vest gjennom Bergensbanen. Dette vart realisert i ei tid med svært lite ressursar og store utfordringar, det vart ikkje gjort fordi ein kunne, men fordi ein såg at ein måtte. Resultatet vart Bergensbanen. I meir enn 100 år har dette meisterverket tent nasjonen, og no står me framfor nye utfordringar der jernbanen kan få sin renessanse og der jernbane er eit av svara på miljø og klimautfordringane me står framfor. Tida er inne for å ruste Bergensbanen for nye 100 år.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Forslag 148 er støtta og ivareteke i forslag 146

Sentralstyrets merknad:
Budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV før jul har funnet plass til 200 millioner kroner, slik at planleggingen av prosjektet kan fortsette. Bevilgningen sikrer fremdriften for en viktig og nødvendig utbygging av veg og bane mellom Bergen og Voss.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

149 E39- Vågsbotn-Klauvaneset må ha oppstart i første NTP-periode

Vaksdal Arbeiderparti

Forslag:

Arbeidarpartiet forventar at arbeidet med reguleringsplanen har god framdrift, slik at E39 Vågsbotn-Klauvaneset kan prioriterast som første byggetrinn av Ringveg Øst og realiserast så snart som mogleg.

Begrunnelse:

E39 mellom Vågsbotn og Kluvaneset har ein årsdøgntrafikk på over 20 000 midt på strekket, 12 % av dette er tungtrafikk, dvs. 2500 køyretøy. Vegbreidda er mindre enn 6 meter på det smalaste, og dette gjer vegen til den smalaste i landet om ein tar omsyn til trafikkmengd. I tillegg er det 25 uoversiktlege avkøyrslar på strekket som er om lag 9 km. Ein stor del av tungtrafikken er transport av farleg gods og væsker gjennom området på veg til og frå industriområdet på Mongstad. Vegen er utrykkingsveg til og frå Nordhordland for helse (ambulanse), politi og brannvesen, og med rekkverk på begge sider er faren stor for at utrykkingskøyretøy ikkje vil kome fram. Det har vore arbeidd i nesten 40 år for å få ei betre og meir framtidsretta løysing. Bergen kommune, kommunane i Nordhordland og Vestland fylkeskommune hadde denne vegen som eit av sine prioriterte prosjekt til rulleringa av NTP våren 2021. Sommaren 2022 vedtok Bergen kommune ein kommunedelplan (KDP) for strekket mellom Klauvaneset, Vågsbotn og Arna. Dette betyr at det kan arbeidast vidare med ein reguleringsplan for E39 mellom Vågsbotn og Klauvaneset. No er det viktig at prosjektet får tildelt planmidlar slik at prosjektet kan prioriterast høgt på Statens vegvesen si gjennomføringsliste med oppstart så snart som mogleg.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til behandlingen av Nasjonal transportplan i 2024 og at partiets transportfraksjon i stortinget vil sikre muligheten for å komme med innspill til denne. Hvilke prosjekter som skal prioriteres i NTP må partiet komme tilbake til når saksgrunnlaget foreligger.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

158 E39- Vågsbotn-Klauvaneset må ha oppstart i første NTP-periode

Alver Arbeiderparti

Forslag:

Arbeidarpartiet forventar at arbeidet med reguleringsplanen har god framdrift, slik at E39 Vågsbotn-Klauvaneset kan prioriterast som første byggetrinn av Ringveg Øst og realiserast så snart som mogleg.

Begrunnelse:

E39 mellom Vågsbotn og Kluvaneset har ein årsdøgntrafikk på over 20 000 midt på strekket, 12 % av dette er tungtrafikk, dvs. 2500 køyretøy. Vegbreidda er mindre enn 6 meter på det smalaste, og dette gjer vegen til den smalaste i landet om ein tar omsyn til trafikkmengd. I tillegg er det 25 uoversiktlege avkøyrslar på strekket som er om lag 9 km. Ein stor del av tungtrafikken er transport av farleg gods og væsker gjennom området på veg til og frå industriområdet på

Mongstad. Vegen er utrykkingsveg til og frå Nordhordland for helse (ambulanse), politi og brannvesen, og med rekkverk på begge sider er faren stor for at utrykkingskøyretøy ikkje vil kome fram. Det har vore arbeidd i nesten 40 år for å få ei betre og meir framtidsretta løysing. Bergen kommune, kommunane i Nordhordland og Vestland fylkeskommune hadde denne vegen som eit av sine prioriterte prosjekt til rulleringa av NTP våren 2021. Sommaren 2022 vedtok Bergen kommune ein kommunedelplan (KDP) for strekket mellom Klauvaneset, Vågsbotn og Arna. Dette betyr at det kan arbeidast vidare med ein reguleringsplan for E39 mellom Vågsbotn og Klauvaneset. No er det viktig at prosjektet får tildelt planmidlar slik at prosjektet kan prioriterast høgt på Statens vegvesen si gjennomføringsliste med oppstart så snart som mogleg.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til behandlingen av Nasjonal transportplan i 2024 og at partiets transportfraksjon i stortinget vil sikre muligheten for å komme med innspill til denne. Hvilke prosjekter som skal prioriteres i NTP må partiet komme tilbake til når saksgrunnlaget foreligger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

159 Trygg veg og bane
Alver Arbeiderparti

Forslag:
Fellesprosjektet Arna-Stanghelle og Ringeriksporteføլgjen skal realiserast i tråd med vedtekne planar og planlagt framdrift. Arbeiderpartiet vil og setje av midlar til å planlegge strekkja Stanghelle - Voss.

Begrunnelse:
For meir enn 100 år sidan var det nokon som hadde store tankar for nasjonen Noreg, tankar om å kopla saman aust og vest gjennom Bergensbanen. Dette vart realisert i ei tid med svært lite ressursar og store utfordringar, det vart ikkje gjort fordi ein kunne, men fordi ein såg at ein måtte. Resultatet vart Bergensbanen. I meir enn 100 år har dette meisterverket tent nasjonen, og no står me framfor nye utfordringar der jernbanen kan få sin renessanse og der jernbanen er eit av svara på miljø og klimautfordringane me står framfor. Tida er inne for å ruste Bergensbanen for nye 100 år.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Forslag 159 er støtta og ivareteke i forslag 146

Sentralstyrets merknad:
Budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV før jul har funnet plass til 200 millioner kroner, slik at planleggingen av prosjektet kan fortsette. Bevilgningen sikrer fremdriften for en viktig og

nødvendig utbygging av veg og bane mellom Bergen og Voss.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

169 Veien til førerkortet

AUF i Trøndelag

Forslag:

Utrede muligheten for å kunne søke studielån for å ta førerkort også i klasse B.

Begrunnelse:
Etter 2005 har kjøreopplæringen endret seg mye, og antallet obligatoriske timer er mer enn tredoblet. Det betyr at prisen for et førerkort også har økt drastisk. Et søk hos NAV blant ledige jobber viser at det i dag kreves førerkort klasse B i de aller fleste stillinger. En ordning der man kan finansiere førerkortet, også for klasse B, gjennom Lånekassen vil være en liten kostnad for staten, men en god sosial utjevning.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Det foreligger ingen planer fra regjeringspartiene om å bruke studiestøtteordningen i Statens Lånekasse til å innføre en lånefinansieringsordning for å ta førerkort, klasse B. Det er vanskelig å se for seg at unge mennesker skal sette seg i lånegjeld til staten for å ta førerkort. Imidlertid er det mulig å ta førerkort for tyngre kjøretøyer som en del av yrkesfagutdanningen innen enkelte fag. Å ta førerkort for bil er dyrt, og det kan være ønskelig å iverksette tiltak mot kostnadsutviklingen. Men det er ikke tilrådelig å bruke studiefinansieringsordningen til dette.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

203 Kartlegging og forebygging av risikoområder for ras, skred og flom

Overhalla Arbeiderparti

Forslag:

Stortinget må øke bevilgninger for å sikre flom - ras - og skredutsatte områder i de delene av landet hvor risikoen er vurdert som høyest.

Begrunnelse:
I tillegg til bevilgningen til NVE som myndighet på forebyggende arbeid må det øremerkes betydelige bevilgninger til kommunene som nå opplever et økt press på å kartlegge risikosoner og forebygge ulykker. Den siste tids samfunnsdebatter viser at det et er et økt press på og økte forventninger til kommunene om å oppfylle og utvikle sin rolle på dette området. Forventningene kommer både fra andre offentlige myndigheter og fra kommunenes egne innbyggere. Det er fullt ut forståelig at det er økt engasjement blant innbyggerne som med rette forventer å ha trygge boforhold. Med økte bevilgninger vil kommunene bli bedre i stand til å utarbeide godt planverk

og enda viktigere gjennomføre kartleggingene og etablere sikringstiltakene

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret har forståelse for intensjonen i forslaget. Klimatilpasning og sikring mot flom, ras, skred i utsatte områder er viktig. Videre er dette et ansvar som fordeler seg mellom flere instanser, herunder kommunene som reguleringsmyndighet. I nasjonal sammenheng vil både omfanget og fordelingen av midler til denne type tiltak være et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

221 Styrk sosial bærekraft og bekjemp sosial dumping i luftfarten
Sinsen og Carl Berner Arbeiderpartilag

Forslag:
- Stille krav til at utenlandske flyoperatører må registreres når de utsender arbeidstakere til Norge. Det er ingen registreringsplikt i dag, og Luftfartstilsynet har ingen oversikt over hvem som stasjoneres i Norge, eller om de har sine rettigheter ivaretatt som følge av EUs-utsendingsdirektiv.
- Stille strengere krav til kvalitet og barrierer som forhindrer sosial dumping i statlige anbud og på FOT-ruter. Når pris teller 100% er det ingen incentiver for tilbyderne å tilby noe som helst over minstekravene i anbudet. Når kvalitet ikke premieres øker det også sannsynligheten for at de billigste tilbyderne leverer kvalitet som er under kravene.
- Stille krav til språkferdigheter i anbud i luftfarten.
- Strengere krav til lovlige tilknytningsformer i anbud. I anbud må selvstendig næringsdrivende piloter forbys.
- Vurdere å opprette nasjonalt kunnskapssenter for bærekraft i luftfarten. Staten må ta et aktivt og kraftfullt grep for å sikre koordinering av utviklingen av fremtidens luftfart. En fremtidig utslippsfri luftfart vil være svært viktig for å sikre samfunnets krav til mobilitet og infrastruktur. Et kunnskapssenter vil kunne bidra til å utvikle gode incentiver som stimulerer til en utslippsfri luftfart, bygging av kompetanse og bedre mobilitetsløsninger.

Begrunnelse:
Luftfart er en transportnæring som er svært utsatt for sosial dumping. Det er nødvendig å trappe opp innsatsen for å bekjempe sosial dumping og styrke sosial bærekraft i luftfarten.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Representantskapet i Oslo Arbeiderparti har ikke vedtatt politikk på dette området. Styret støtter likevel intensjonen bak forslaget.

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har nettopp lagt frem en ny luftfartsstrategi som tar opp i seg hvordan Regjeringen skal kjempe mot sosial dumping i luftfarten. Der går regjeringen inn for blant annet å vurdere å innføre et krav om at arbeidsgivere som sender arbeidstakere til Norge i forbindelse med tjenesteyting innen luftfarten skal varsle og informere norske myndigheter gjennom en utsendingserklæring. At regjeringen skal bruke flyruteanskaffelsene (FOT) aktivt til å tydeliggjøre gjeldende lover og regler knyttet til lønns- og arbeidsvilkår. Videre vil regjeringen jobbe videre for at omstillingen mot null- og lavutslippsluftfart hvor innfasingen av skjer så fort at teknologien tillater det, bruke fot-rutene til å starte innfasing av null- og lavutslippsteknologi, senest innen avtaleoppstart 01.april 2028/2029 og videre vurdere en mulig pilot/utviklingskontrakt for en egnet rute eller ruter for få forsere innfasingen av null- og lavutslippsteknologi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

230 Tredobling av skredsikringsmidler til fylkesvei

Askøy Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil at man over statsbudsjettet skal tredoble bevilgningene som går til skredsikring av fylkesveier.

Begrunnelse:
Det er store utfordringer innen ras- og skredsikring og det er behov for mer midler. Vestland er i en særstilling både når det gjelder behov både på riks- og fylkesveier. Ut ifra Statens vegvesens sine lister fra 2019 kan man se at Vestland har 93 av de 153 skredpunktene på fylkesvei med høy skredfaktor og 177 av de 488 skredpunktene på fylkesvei med middels skredfaktor. Det var derfor veldig positivt at dagens regjering slo fast i Hurdalserklæringen at man skal lage en nasjonal gjennomføringsplan for alle skredpunkt på riks- og fylkesveier med høy og middels skredfaktor.

Det haster imidlertid med å komme i gang med å trygge veiene på Vestlandet. I dag er det mange rundt om i hele fylket som er avhengig av å bruke sterkt rasfarlige veier i hverdagen og alt for ofte opplever vi at skred lammer næringsliv, svekker beredskap og isolerer lokalsamfunn. Hvert år får Vestland Fylke i overført i overkant av 400 millioner fra staten til skredsikringstiltak på fylkesvei. Nasjonal Rassikringsgruppe, bestående av alle skredfylkene i Norge, krever at man tredobling av midler til skredsikring. Dersom skredsikringsmidlene blir tredoblet vil Vestland få 1,2 milliarder årlig og man kan med dette få rassikret flere av de aller mest rasutsatte fylkesveiene i løpet av en tiårsperiode. En tredobling av skredsikringsmidlene til fylkesveg vil derfor trygge de aller farligste veiene i Vestland og samtidig svare opp Hurdalserklæringen på en god måte.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Skredsikring av vegnettet handler om trygghet i hverdagen.

Arbeiderpartiets program 2021-2025 sier at:

Arbeiderpartiet vil:

- Utarbeide en nasjonal gjennomføringsplan for skredsikring av alle strekninger med høy og middels skredfaktor på riks- og fylkesveinettet som er:
  - er forpliktende, tidfestet og ambisiøs.
  - sikrer at prosjekter blir utført sammenhengende og kostnadseffektivt.
  - prioriterer de mest rasutsatte delene av riks- og fylkesveinettet.

Nasjonal gjennomføringsplan ble tatt opp i NTP 2022-2033:
Aps forslag om at det skal utarbeides en nasjonal gjennomføringsplan for skredsikring av alle riksveger og fylkesveger med høy og middels skredfaktor fikk flertall under Stortingets behandling av NTP i juni 2021. Klimaendringene betyr våtere og villere vær, og det får konsekvenser for ferdselen. Derfor det må sikres mot flere og hyppigere skred. Ap ville øke satsingen på skredsikring med 3 mrd. kroner i NTP 2022-2033. Se også forslag nr. 122.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

289 Full Intercity utbygging må opprettholdes

Larvik Arbeiderparti

Forslag:

Full Intercity utbygging må opprettholdes

Begrunnelse:
Utbyggingen av Intercity er et av de viktigste tiltakene for å nå nullvekstmålet og klima-ambisjonene for samferdsel. Vi forventer at regjeringen står ved tidligere vedtak om at dobbeltspor gjennom Vestfold og til Skien opprettholdes og prioriteres. Som en del av dette må det bevilges planleggingsmidler til ytre Intercity, slik at en holder en fremdrift. Begrunnelse: Etter mange år med konsekvensutredninger av stasjonsplasseringer og trasevalg, sitter vi igjen med store båndlagte områder. Dette setter oss langt tilbake i vår by–og regionsutvikling.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Forslaget anses ivaretatt. Det vises til forslag fra Tønsberg Arbeiderparti om en samla offentlig jernbane

Sentralstyrets merknad:

Jernbanedirektoratet har i juni 2022 fått en bestilling fra Samferdselsdepartementet om en utredning som vil danne deler av beslutningsgrunnlaget for neste Nasjonal transportplan. Dette betyr blant annet å utrede tilbudsbaserte effektpakker for InterCity-strekningene, noe som trolig innebærer at det ikke er nødvendig å båndlegge arealer i Larvik til jernbaneformål.

Ap har hele vegen vært en pådriver for IC-utbyggingen. Den økonomiske situasjonen vi er i nå stiller imidlertid større krav til en kritisk prioritering av pengebruken. Man må spørre seg om det er selve dobbeltsporet som er målet - eller er målet et bedre togtilbud med hyppigere avganger? Det siste kan trolig oppnås gjennom såkalte effektpakker hvor infrastrukturen bygges ut og forbedres på en mer kostnadsbesparende måte enn full utbygging av dobbeltspor på hele

strekningen. Se også forslag 28

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

299 Stoppe frislippet i taxinæringen

Færder Arbeiderparti

Forslag:

Færder Arbeiderparti ønsker med dette å be om at regjeringen setter fortgang i arbeidet med å stoppe frislippet i taxinæringen.

Begrunnelse:
Grunnene til dette er mange. I september måned skrev Tønsberg Blad en avisartikkel der Norges Taxiforbund avdeling Vestfold gikk ut og fortalte om deres kartlegging av ulovligheter i bransjen. Allerede i november i 2021 henvendte NT seg til Statens Vegvesen for å informere om sine funn. Her er bilnummeret referert som en referanse til henvendelsen.

Svaret fra avdelingsdirektør Kjetil Mansåker Wigdel er dette: Takk for din henvendelse. Vi deler i høyeste grad Norges Taxiforbund sine bekymringer, og er opptatt av, gjennom våre kontroller skal kunne avsløre denne typen ulovlig virksomhet. Siden det har intet skjedd.

Partiet sitter på utførlig dokumentasjon mellom NT avdelingen og forskjellige etater. Datoer og hva det handler om. Dette viser tydelig at myndighetene ikke prioriterer kontroller i næringen, med det resultat at millioner av kroner unndras skatt, moms og arbeidsgiveravgift. I et oppslag i VG går skattekrimsjefen ut og informerte om at plattformselskapene ikke hadde innberettet en krone siden frislippet i 2020.

Samtidig skriver den samme skattekrimsjef at de var i forhandlinger med Uber.

Partiet mener med dette å si at det haster med flere ting. Det ene er at kontroll enhetene omgående må på banen får å få stoppet den ulovlige svarte omsetningen. Det er etter Norsk lov faktisk slik at det påkrevet med et plombert taksameter som myndighetene må kunne hente ut inntekstlegitimasjon fra. Andre typer betalingsplattformer er pr dd. ikke tillatt. Uber Bolt og Yango er tre selskaper som opererer i gråsonemarkedet, og unndrar millioner av kroner hvert eneste år. I Oslo har det vært foretatt kontroller av taxier, med meget nedslående resultater. I Vestfold har det ikke vært, så vidt vi kjenner til, ikke vært noen kontroller. Som dokumentasjonen viser, er det slik at det er flere ting som er meget viktig i dette å drive taxi.

Tingene som i dag er på plass, og som er et lovverk er dette. Alle bilene som frakter persontransport, SKAL i dag være registrert som taxi. Bilene SKAL være forsikret som taxi. Bilene SKAL være på EU kontroll hvert eneste år. Dette syndes det grovt mot. Hvis man skal forholde seg til Statens Vegvesen sine sider så går mange av taxiene i Vestfold i dag som personbiler, UTEN å være registrert på riktig vis.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter forslaget, med unntak av setningen "Dette viser tydelig at myndighetene ikke prioriterer kontroller i næringen, med det resultat at millioner av kroner unndras skatt, moms og arbeidsgiveravgift". Dette foreslås tatt ut

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med partiets politikk. Dette gjør vi nå

- Krav om bankgaranti for løyvehaver
- Krav om at alle drosjer skal ha taklampe
- Krav om at løyvehaver må bruke kjøretøy som er registrert som drosje i Kjøretøyregisteret i sin løyvepliktige virksomhet
- Krav om at løyvehaver, før oppstart av drosjevirksomhet, skal dokumentere at bilen er registrert som drosje i kjøretøyregisteret og at godkjent taksameter er installert i kjøretøyet
- Løyvemyndigheten får hjemmel i yrkestransportforskriften til å gi dispensasjon fra kravet om loggføring av drosjeturer
- Økning av gebyr for utstedelse av drosjeløyve fra 3 400 kroner til 3 700 kroner
- Hjemmel for at løyvemyndigheten i særskilte tilfeller kan gi unntak fra den øvre grensen for miljøskadelig utslipp for drosje
- I tillegg har regjeringen lagt fram handlingsplan mot sosial dumping i transportsektoren.

Tiltak mot useriøse i drosjenæringen bør ses i sammenheng med bekjemping av sosial dumping både i transportnæringen generelt og i arbeidsmarkedet for øvrig.

Følgende krav jobbes det videre med:
Regjeringen har nedsatt et offentlig utvalg som skal gjøre en helhetlig vurdering av drosjenæringen. Utvalget skal vurdere tiltak for å sikre et godt drosjetilbud i hele landet, inkludert

- behovsprøving (for å hindre at det utstedes mange flere løyver enn det er behov for)
- driveplikt (for å hindre at drosjer bare kjører når det er mange kunder og ikke på kvelder og i helger)
- sentraltilknytningsplikt (for å hindre useriøse aktører som kjører for utenlandske app-selskaper)

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

304 En samla offentlig jernbane

Sandefjord Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiets landsmøte vil

- at Flytoget og Vy samles i ett statlig togselskap
- at jernbaneforvaltninga i dagens Bane NOR og Jernbanedirektoratet samles i ett statsorgan
- at utbygginga av dobbeltspor på viktige togstrekninger fortsetter

Begrunnelse:
Toget er en effektiv og klimavennlig reisemåte, og togtilbudet på Østlandet er ryggraden i det norske togtilbudet. Samtidig er det klare utfordringer med kapasiteten i hovedstadsområdet, og

dagens ineffektive ordning med prioritering av halvtomme flytog gjennom Oslotunnelen virker uforståelig for passasjerene.

Oppsplittinga av jernbanesektoren har ført til et dårligere kundetilbud, med manglende informasjon og samordning på tvers av de ulike selskapene. Overgangen fra NSB til Vy er omtalt som tidenes omdømmefall, for et selskap som for bare få år siden fikk Ipsos' omdømmepris. Flytoget og Vy bør samles i ett statlig togselskap, med alle de driftsfordelene dette vil gi. Dette vil være å spille på lag med tusenvis av ansatte og med millioner av passasjerer. Fram til dette kan gjennomføres, er det avgjørende at jernbanedrifta ikke splittes videre.

Delinga av Jernbaneverket i Bane NOR og Jernbanedirektoratet har ført til et direktorat som står i front for videre oppsplitting av jernbanen og ansvarspulverisering. Jernbaneforvaltninga bør igjen samles i ett statsorgan som har ansvar for at jernbanen øker konkurransekrafta i forhold til andre transportformer, ikke konkurranse mellom ulike selskaper. Det siste tiåret (bortsett fra pandemiåra) har det vært en eventyrlig passasjervekst på jernbanen (særlig Gjøvikbanen, Jærbanen og Vestfoldbanen). For at enda flere skal kunne gå over fra bil til klimavennlig tog, er det avgjørende å fortsette arbeidet med utbygging av dobbeltspor og bedre tilbud fram mot 2030.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Forslaget anses ivaretatt i forslaget fra Tønsberg Arbeiderparti om en samla offentlig jernbane

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med partiets politikk. Anbudsutsettingen på Østlandet er stanset, og regjeringen sier de vil gjøre en utredning med sikte på å slå sammen de statlige jernbaneselskapene Vy (Samferdselsdepartementet) og Flytoget (Næringsdepartementet) i sammenheng med prosessen med direktetildeling av jernbanestrekningene. Se også forslagene nr. 305 og nr. 312.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

305 En samla offentlig jernbane
Tønsberg Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiets landsmøte vil
- at Flytoget og Vy samles i ett statlig togselskap
- at jernbaneforvaltninga i dagens Bane NOR og Jernbanedirektoratet samles i ett statsorgan
- at utbygginga av dobbeltspor på viktige togstrekninger fortsetter

Begrunnelse:
Toget er en effektiv og klimavennlig reisemåte, og togtilbudet på Østlandet er ryggraden i det norske togtilbudet. Samtidig er det klare utfordringer med kapasiteten i hovedstadsområdet, og

dagens ineffektive ordning med prioritering av halvtomme flytog gjennom Oslotunnelen virker uforståelig for passasjerene.

Oppsplittinga av jernbanesektoren har ført til et dårligere kundetilbud, med manglende informasjon og samordning på tvers av de ulike selskapene. Overgangen fra NSB til Vy er omtalt som tidenes omdømmefall, for et selskap som for bare få år siden fikk Ipsos' omdømmepris. Flytoget og Vy bør samles i ett statlig togselskap, med alle de driftsfordelene dette vil gi. Dette vil være å spille på lag med tusenvis av ansatte og med millioner av passasjerer. Fram til dette kan gjennomføres, er det avgjørende at jernbanedrifta ikke splittes videre.

Delinga av Jernbaneverket i Bane NOR og Jernbanedirektoratet har ført til et direktorat som står i front for videre oppsplitting av jernbanen og ansvarspulverisering. Jernbaneforvaltninga bør igjen samles i ett statsorgan som har ansvar for at jernbanen øker konkurransekrafta i forhold til andre transportformer, ikke konkurranse mellom ulike selskaper. Det siste tiåret (bortsett fra pandemiåra) har det vært en eventyrlig passasjervekst på jernbanen (særlig Gjøvikbanen, Jærbanen og Vestfoldbanen). For at enda flere skal kunne gå over fra bil til klimavennlig tog, er det avgjørende å fortsette arbeidet med utbygging av dobbeltspor og bedre tilbud fram mot 2030.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslaget er i tråd med partiets politikk. Anbudsutsettingen på Østlandet er stanset, og regjeringen sier de vil gjøre en utredning med sikte på å slå sammen de statlige jernbaneselskapene Vy (Samferdselsdepartementet) og Flytoget (Næringsdepartementet) i sammenheng med prosessen med direktetildeling av jernbanestrekningene. Se også forslagene nr. 305 og nr. 312.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

308 Priser og tilgjengelighet på kollektiv transport
Tønsberg Arbeiderparti

Forslag:
Priser og tilgjengelighet på kollektiv transport

Begrunnelse:
Innføre virkemidler som gjør kollektivtrafikken så attraktiv at den kan være et godt alternativ til biltransport. Det vil si å legger til rette for styrking av kollektivtilbudet med buss- og togpriser som utkonkurrerer bilkjøring.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
SSB sin konsumprisindeks viser prisstigning for kollektivreiser. I rapporten for 2021 går det frem at prisveksten hovedsakelig har vært for andre billettyper enn periodebilletter, hvor prisveksten

har vært beskjeden. Det betyr at de som reiser daglig og har månedskort ikke har opplevd dramatiske prisøkninger, men at prisøkningen har kommet på enkeltbilletter. Norges ni største byområder har, eller er aktuelle for å gå inn i, byvekstavtaler. Det er satt av 80 mrd. kroner i Nasjonal transportplan til dette, og bakgrunnen er det såkalte nullvekstmålet. Forslaget bør sees i sammenheng med partiets øvrige politikk for kollektivtrafikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

312 En samla offentlig jernbane

Horten Arbeiderparti

Forslag:

- at Flytoget og Vy samles i ett statlig togselskap
- at jernbaneforvaltninga i dagens Bane NOR og Jernbanedirektoratet samles i ett statsorgan
- at utbygginga av dobbeltspor på viktige togstrekninger fortsetter

Begrunnelse:
Toget er en effektiv og klimavennlig reisemåte, og togtilbudet på Østlandet er ryggraden i det norske togtilbudet. Samtidig er det klare utfordringer med kapasiteten i hovedstadsområdet, og dagens ineffektive ordning med prioritering av halvtomme flytog gjennom Oslotunnelen virker uforståelig for passasjerene.

Oppsplittinga av jernbanesektoren har ført til et dårligere kundetilbud, med manglende informasjon og samordning på tvers av de ulike selskapene. Overgangen fra NSB til Vy er omtalt som tidenes omdømmefall, for et selskap som for bare få år siden fikk Ipsos' omdømmepris. Flytoget og Vy bør samles i ett statlig togselskap, med alle de driftsfordelene dette vil gi. Dette vil være å spille på lag med tusenvis av ansatte og med millioner av passasjerer. Fram til dette kan gjennomføres, er det avgjørende at jernbanedrifta ikke splittes videre.

Delinga av Jernbaneverket i Bane NOR og Jernbanedirektoratet har ført til et direktorat som står i front for videre oppsplitting av jernbanen og ansvarspulverisering. Jernbaneforvaltninga bør igjen samles i ett statsorgan som har ansvar for at jernbanen øker konkurransekrafta i forhold til andre transportformer, ikke konkurranse mellom ulike selskaper. Det siste tiåret (bortsett fra pandemiåra) har det vært en eventyrlig passasjervekst på jernbanen (særlig Gjøvikbanen, Jærbanen og Vestfoldbanen). For at enda flere skal kunne gå over fra bil til klimavennlig tog, er det avgjørende å fortsette arbeidet med utbygging av dobbeltspor og bedre tilbud fram mot 2030.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Forslaget anses ivaretatt i forslaget fra Tønsberg Arbeiderparti om en samla offentlig jernbane

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er i tråd med partiets politikk. Anbudsutsettingen på Østlandet er stanset, og regjeringen sier de vil gjøre en utredning med sikte på å slå sammen de statlige

jernbaneselskapene Vy (Samferdselsdepartementet) og Flytoget (Næringsdepartementet) i sammenheng med prosessen med direktetildeling av jernbanestrekningene. Se også forslagene nr. 305 og nr. 312.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

321 Politisk styring av vei bygging

Alver Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet prioriterer liv, helse og fremkommelighet og vil sikre mest mulig trygg vei for pengene. Vi vil styrke den politiske styringen av bygging og drift av veier ved bl.a. å avvikle porteføljestyringen og vurdere organiseringen av veimyndighetene.

Begrunnelse:
Under Høyres regjeringstid ble makten til vegmyndighetene både konsolidert og fragmentert, med en egen vegmyndighet på fylkesveger og mastodonten «Nye Veier» i tillegg til Statens vegvesen. Det er også blitt innført porteføljestyring av de store vegutbyggingsprosjektene. Dette gir til sammen en sterkere stemme til vegmyndighetene. Når Høyre i tillegg etterlot seg en nasjonal transportplan som er mer av en urealistisk ønskeliste enn den er et politisk styringsdokument, har Vegvesenet og Nye Veier fått så stor definisjonsmakt at det er nødvendig å sette ned foten.

Vi trenger prosesser som verdsetter ikke-prissatte konsekvenser som landbruk, kultur- og naturlandskap, ikke bare framkommelighet og teoretiske modeller for samfunnsnytte. Den negative verdien av for eksempel naturinngrep og rasering av kulturlandskap blir ikke tallfestet. Terrengtilpassede veier med lavere fartsgrense rykker dermed ned på prioriteringslisten, når de blir sammenlignet med prosjekter med høy fartsgrense, mest mulig i åpent landskap. Beslutningen tas langt unna de som må leve med resultatet, og uten tilstrekkelig vekting av andre viktige samfunnsmål.

Vi trenger en veiforvaltning som i større grad er koordinert mot en helhetlig by- og regionsutvikling, og som i større grad gir rom for lokalpolitisk styring. Veimyndighetene skal ivareta faglige hensyn, men det skaper urimelige utfall når fagetatene i så stor grad som i dag blir premissleverandør for arealpolitikken og samfunnsutviklingen.

Vi trenger en veiforvaltning som tar politiske signaler. Vår regjering har blant annet satt i gang et arbeid med gjennomgang av veinormalene som FrP etablerte, og en vurdering av nedskalering av store prosjekter. Dette er viktig ut fra klimamålene, for å spare natur og matjord, og ut fra ønsket om mer vei for pengene. Dette arbeidet må følges opp ved å gjenetablere Nasjonal transportplan som politisk styringsverktøy.

I de usikre tidene vi lever i nå er det helt nødvendig å prioritere. Det er ikke godt nok å kutte flatt og gjemme seg bak prioriteringer i en dagetat. Det må gjøres politiske prioriteringer, og vi må stå for dem. Vegmyndighetene skal ikke være politiske aktører, de skal gjennomføre det som blir prioritert.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har i Hurdalsplattformen varslet endringer og forbedringer på flere konkrete områder innen transport- og kommunikasjonspolitikken. Blant annet at vegutbygging må underlegges politisk styring – og dessuten at metoden for verdsetting av samfunnsøkonomisk lønnsomhet skal gjennomgås for å bedre ivareta næringstransport/godstransport og veier med lav årsdøgntrafikk.

Det vises for øvrig til prosessen rundt ny Nasjonal transportplan som skal vedtas i 2024. Se også forslag nr. 466.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

322 Fergetakster på bilførende hurtigbåter

Finnmark Arbeiderparti

Forslag:
Bilførende hurtigbåter må defineres som ferger, og billettene må subsidieres over statsbudsjettet – på lik linje med fergetakstene.

Begrunnelse:
Bilførende hurtigbåter skal være en velfungerende transportløsning for veiløse samfunn, og skal gi folk, gods og biler en enkel forbindelse med fastlandet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at Arbeiderpartiet i januar 2021 varslet halvering av fergetakstene i løpet av stortingsperioden 2021 - 2025. Dette ble også vedtatt av Aps landsmøte i 2021. Fra og med statsbudsjettet for 2023 er dette løftet innfridd. I tillegg har flere mindre strekninger blitt helt gratis. Hvorvidt denne ordningen skal utvides til å gjelde andre transportmidler enn ferge må vurderes i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

343 Tilrettelegging for kollektivtransport

Agder Arbeiderparti

Forslag:
Sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen med stasjon på Brokelandsheia må prioriteres i Nasjonal Transportplan (NTP). Videre må jernbanestrekninger mellom Larvik og Tønsberg bygges ut med dobbeltspor for å legge til rette for utbygging av høyhastighetsbane videre sørover. Utbygging av ny E18 og E39 må også prioritere tilrettelegging for

kollektivtransport med buss, spesielt for arbeidsreiser i regionen.

Begrunnelse:
Togtilbudet på Sørlandsbanen er en viktig del av kollektivtilbudet også for arbeidsreiser, og må sees i sammenheng med det totale kollektivtilbudet med buss, ferje og tog.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser her til behandlingen av Nasjonal transportplan i 2024 og at partiets transportfraksjon i stortinget vil sikre muligheten for å komme med innspill til denne. Hvilke prosjekter som skal prioriteres i NTP må partiet komme tilbake til når saksgrunnlaget foreligger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

344 Førerkortopplæringen
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Regjeringen må gjøre det lettere for ungdom å ta førerkort ved å la dem få legitimert fravær for dokumenterte kjøretimer.

Begrunnelse:
I mange kommuner er det å ta førerkort en del av friheten man har behov for når man fyller 18 år. De fleste går på videregående skole i den tiden. Dagens regler sikrer at elevene kan få legitimert fravær for det obligatoriske i kjøreopplæringen. Det er imidlertid mange som har behov for flere kjøretimer, og dette gjelder spesielt dem som vokser opp i husholdninger uten bil eller med redusert mulighet for å øvelseskjøre utenom kjøretimer.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at fravær som gjelder deler av den obligatoriske trafikkopplæringen til førerkort klasse B, kan unntas fra fraværsgrensen. Dette gjelder 4 timer obligatorisk sikkerhetskurs på bane og 9 timer av sikkerhetskurs på veg. Rimelig reisetid vil også omfattes av det dokumenterte fraværet. Dette fraværet vil regnes inn i 10 dagene med dokumentert fravær en elev kan kreve at ikke føres på vitnemålet. De øvrige delene av trafikkopplæringen, inkludert førerprøvene, er ikke unntatt fra fraværsgrensen i dag. På generelt grunnlag ønsker Arbeiderpartiet å forbedre dagens fraværsreglement slik at det blir mindre rigid og byråkratisk. Ved en gjennomgang av fraværsreglementet bør det gjøres en helhetlig vurdering av hva som skal føres som dokumentert fravær og ikke. Det kan være store forskjeller mellom landsdelene, og by og distrikt, og derfor bør det også vurderes hvorvidt noen av fraværsreglene kan justeres lokalt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

351 Elektrifisering av fossildrevne togbaner

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil hel eller del-elektrifisere de største togbanene i Norge

Begrunnelse:

En veldig stor del av den norske jernbanetransporten skjer med elektrisk drevne tog, og i utslippsstatistikken regnes CO2-utslippene fra elektriske togsett som ikke-eksisterende. Uheldigvis er det på seks jernbanestrekninger, som til sammen utgjør rundt en tredel av det norske jernbanenettet i lengde, ikke lagt til rette for elektrisk drift. De seks strekningene er Nordlandsbanen, Rørosbanen, Raumabanen, Solørbanen, Meråkerbanen og Stavne-Leangenbanen.

En fullstendig elektrifisering av Nordlandsbanen er dyrt, med en prislapp på rundt 14 milliarder kroner. Et billigere og bedre alternativ til fullstendig elektrifisering er å del-elektrifisere banen, som gjør at togene lader underveis. Dette har henholdsvis en prislapp på 3,3 milliarder. I tillegg til å være en oppgradering av togbanen og å redusere klimagassutslippene våre, legger vi mer til rette for å flytte tungbiltransporten over på baner.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret deler engasjementet for en moderne og elektrifisert jernbane i Norge. Utover arbeidet som pågår på Trønderbanen og Meråkerbanen, foreligger det imidlertid ikke konkrete planer om elektrifisering på andre strekninger per i dag. En del-elektrifisering av strekninger vil også kunne skape nye utfordringer når det gjelder bruk av togmateriell på andre innenlandske strekninger eller grenseoverskridende kjøringer til Sverige.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

352 Fullfinansiering av den nye veien til Eyde Energipark

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Staten og fylkeskommunen må bidra til å sikre fullfinansiering av den planlagte veien mellom rv. 410 og Eyde Energipark, og til annen særlig viktig eksportindustri.

Begrunnelse:

Staten og fylkeskommunen må bidra til å sikre fullfinansiering av den planlagte veien mellom rv. 410 og Eyde Energipark slik at vi får en sammenhengende, ny vei fra Agder havn og til det nye industriområdet ved E-18. En slik vei er en viktig forutsetning for den planlagte batterifabrikken som etter planen vil bli satt i drift fra 2025. For industrien og aktiviteten på Agder Havn er det også svært viktig at tungtransporten kan benytte en egen veitrasé som ikke kommer i konflikt med bomiljøer og myke trafikanter. På denne måten sikrer vi at den sterkt trafikkbelastede Kystveien ikke forblir en trailervei.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det vises til prosessen rundt ny Nasjonal transportplan som skal vedtas i 2024.

For øvrig er det det vegeier, i dette tilfellet Agder fylkeskommune, som har det faglige, økonomiske og forvaltningsmessige ansvaret for at fylkesvegene deres fungerer og er i operativ stand i tråd med lokale behov.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

358 Nasjonal ordning for TT-transport

Agder Arbeiderparti

Forslag:
Regjeringen bes øke bevilgningene slik at sammenslåtte fylker med ulike TT - ordninger kommer inn i ordningen i 2023. Agder Arbeiderparti er et sammenslått fylke, der vi etter sammenslåing har en del av fylket som er med i nasjonal ordning for TT-transport og den andre ikke.

Begrunnelse:
En utvidet nasjonal TT-ordning er etablert for å løfte reisetilbudet for brukere med særlige behov, fortrinnsvis rullestolbrukere og blinde/svaksynte, slik at disse får tilbud om 200 enkeltreiser pr år. Tidligere Aust-Agder fylke er med i denne utvidede ordningen. Etter sammenslåing til Agder har fylket også søkt om å få tidligere Vest-Ager fylke med i ordningen. Regjeringen har i statsbudsjettet for 2022 foreslått en bevilgning på 308,4 mill til den utvidede tt-ordningen. Vi kjenner til at regjeringen ønsker å se på TT-ordningen i sin helhet og det ser dessverre ut til at Samferdselsdepartementet legger opp til at en videreføring nå derfor kun skal gjelde for de geografiske områdene som allerede er med i ordningen. Dette mener vi medfører en urimelig forskjellsbehandling av personer med funksjonsnedsettelser i vårt sammenslåtte fylke og bidrar til skjevhet i mobilitetstilbudet avhengig av bosted i fylket. Vi mener det er helt nødvendig at det åpnes for at alle brukere i Agder som tilfredsstiller kravene kan komme med i den nasjonale ordningen. Vi ber derfor regjeringen øke bevilgningene til den utvidede TT-ordningen i revidert budsjett slik at tidligere Vest-Agder, og evt andre sammenslåtte fylker i samme situasjon, kan komme med i ordningen og slik sikre like ordninger for personer med behov for tjenesten i et sammenslått fylke.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at Arbeiderpartiet og SV i 2021 foreslo at denne ordningen skulle inn i NAV som en nasjonal ordning. Den gang sa vi: «Stortinget ber regjeringen etablere en TT-ordning i NAV som bygger på de prinsippene som gjelder for den statlige støtten til TT i fylkene med 200 turer pr bruker pr år.»

Ordningen med tilrettelagt transport for funksjonshemmede (TT-ordningen) er et særskilt transporttilbud for personer som pga. nedsatt bevegelsesevne ikke kan benytte ordinær

kollektivtransport. Transporttilbudet inngår som del av det lokale kollektivtransporttilbudet som fylkeskommunene og Oslo kommune har ansvaret for. Den utvidede TT-ordningen er en statlig toppfinansieringsordning for å sikre utvalgte brukere 200 enkeltreiser i året, og startet med tildelinger 1. juli 2016 etter beslutning og bevilgning fra Stortinget. Den utvidede TT-ordningen er organisert som en tilskuddsordning hvor fylkeskommunene hvert år søker Samferdselsdepartementet om midler.

En eventuell flytting av TT-ordningen vil også redusere insentivene for fylkeskommunene til universell utforming av det generelle kollektivtilbudet. SINTEF påpeker at en utfordring i dag er at det er for få drosjer og spesielt spesialtilpassede biler for rullestolbrukere og personer med store forflytningsvansker. Det kan dermed se ut som at en slik utfordring ikke vil bli løst ved å overføre ordningen til Arbeids- og velferdsetaten.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

386 Samferdsel - Vestland fylke

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeidarparti vil:

- Prioritere rassikring, liv og helse i Vestland fylke.
- Sikre framdrift i arbeidet med E39, med gjennomføring av prosjektet fergefri E39 og Ringveg Øst.
- Oppstart E39 Vågsbotn-Klauvaneset må prioriterast som første byggetrinn av Ringveg Øst og realiserast i første periode av Nasjonal transportplan, som handsama i 2021. Igangsetting senest 2026. Vestland Ap vil at ein over statsbudsjett tredoblar løyvingar som går til ras og skredsikring på fylkesvegar. Arbeide for effektive og vinteråpne transportkorridorar ut av fylket vårt.
- Arbeiderpartiet vil ta ei aktiv rolle i å styrke kollektivtilbodet i fylket.
- At bybanen til Åsane prioriterast i fyrste del av NTP-erioden slik at ein sikrar kontinuerlig utbygging.

Begrunnelse:
Gode samferdsle- og kollektiv løysingar er ei forutsetning for at Vestland fylke kan ha ei førarrolle i det grøne skiftet. Utan samferdsleløysingar som sikrar rask og trygg transport både på langs og på tvers i fylket vårt så vil næringslivet vårt stille med eit handikap når ein skal utvikle nye næringar. Like viktig er dei nasjonale transportkorridorane både nord-sør og aust-vest. I Bergen er Bybanen ryggraden i kollektivtilbodet, og det er særs viktig at Bybanen til Åsane prioriterast i fyrste del av NTP perioden slik at ein sikrar kontinuerlig utbygging. Arbeidarpartiet vil arbeida for å realisere rastryggingstiltaka som finnst i Vestland, samstundes vil ein arbeide for å forbetre ferjeavløysingsordninga slik at denne kan få fortgang i effektive og gode ferjeavløysingsprosjekt. Ferjene er ei av livlinene for svært mange lokalsamfunn langs kysten av Norge. Arbeidarpartiet har vore ein av pådrivarane for å skaffe ferjefrie samband for mange av våre lokalsamfunn. Det er likevel ikkje mogeleg å sjå for seg at kysten skal verta ferjefri i overskodeleg framtid. Det betyr at Arbeidarpartiet må gå i front for å sørge for miljøvennlege løysingar, ferjer og hurtigbåtar som går når det bruk for dei og ein pris for brukarane som vert opplevd som rettvis. Arbeidarpartiet meiner at om Vestlandet skal lukkast i det grøne skiftet så må ein også prioritere dei store nasjonale transportkorridorane slik at varer

frå Vestland raskt og effektivt kjem fram til mottakarar både najonalt og internasjonalt. Gode samferdsleløysingar er ein del av det grøne skiftet og krev at Vestland står samla i kampen om samferdselsprosjekta 23 E39 er den mest sentrale tranportkorridoren for heile Vestlandet og må prioriterast som hovedferselsåre med tilstrekkeleg opprusta standard for å binda landsdelen saman frå sør til nord. Vi har ein klar målsetnad om ein ferjefri E39 gjennom fylket med gode koplingar til andre område i fylket. Ferjefri E39 må realiserast med traséval, rekkefølge og og løysingar som heng saman med overordna mål og sikrar dei forbetringar som transportnæringa og vanlege folk etterspør. Ferjefri E39 vil gje ein samanhengande, trafikksikker veg på Vestlandet og legga eit solid grunnlag for framtidig verdiskaping. Dette føreset at det prioriterast å sikre ei fungerande trafikkavvikling rundt Bergen, og ikkje minst eit løft for vegstandard og rassikring mellom fjordkryssingane. Prosjektet frå Stavanger til Bergen må realiserast. Det må leggast vekt på samfunnsnytten i prosjekta. E-39 skal ha ei sørleg kryssing ved Langenuen. Arbeidet med utgreiing av indre trase skal starte straks, samtidig som en sikrer fremdrift i arbeidet med reguleringsplanen for bru over Bjørnafjorden. Endelig vedtak for valg av trasé vert teke når sammenliknbare kunnskapsgrunnlag for begge alternativer føreligg. E39, Vågsbotn – Klauvaneset, er den nordre del av Ringvei Øst i Bergen. Parsellen er ein av dei verste flaskehalsane som nord-sør korridoren på Vestlandet. Strekninga har årsdøgntrafikk, ÅDT, på 25.000 bilar. Deler av strekninga blei bygd i slutten av 60-åra og har ikkje blitt oppgradert sidan. Nordhordlandbrua blei åpna i 1994. Sidan den gong har næringslivet, sjåførar, pendlarar og folk som bur langs vegen venta på ein ny og trygg veg. E39, Vågsbotn – Klauvaneset, har svært dårleg standard, problemer med store kødannelsar og dårleg framkomst. Strekninga har mange ulykker med fare for tap av liv og helse. Strekninga er nordre del av Ringveg Øst i Bergen. Vestland Arbeiderparti krev at Statens Vegvesen prioriterer E39, Vågsbotn – Klauvaneset, slik at strekninga kan bli planlagt og utbygd raskast muleg. E39 Vågsbotn-Klauvaneset må prioriterast som første byggetrinn av Ringveg Øst og realiserast i første periode av Nasjonal transportplan, som handsama i 2021. Gjennom Miljøløftet, og Byvekstavtale Bergen er det avsatt 1,5 milliarder til Ringvei Øst. Vestland Arbeiderparti meiner at disse midlene prioriteres til første byggetrinn av E39, Vågsbotn – Klauvaneset og at regjeringen må sikre restfinansiering av midlene som trengs for igangsetting senest 2026. Det må planleggast vidare for rask realisering av ein full, funksjonell ringveg som ivaretek jordvern. Effektive og føreseielege transportkoplingar ut av Vestland er viktig for både næringsliv og innbyggjarar i Vestland. Vestland arbeiderparti ser det som særs viktig at det blir satt av planleggingsmidlar til heile strekket E134 Bakka Solheim. Rv 15 over Strynefjellet er ein viktig fjellovergang i den nordlege delen av fylket, og har i dag ein særs viktig funksjon som aust/vest samband for næringslivet i regionen. Vegen frå Vik til Voss, med framtidig Vikafjellstunnel, er sentral for å sikra eit livskraftig lokalsamfunn i Vik og er ei viktig ferdselsåre mellom Sogn og Voss, Hardanger og Bergen og er ein særs viktig for omkøyringsveg for E16. Ein framtidig Vikafjellstunnel vil redusere reisetid mellom Sogn og Bergen og vera viktig for både næringsliv og andre reisande. Vestland Arbeidarparti meiner at Kalvåg Fiskerihamn skal løftast inn att på NTP si prioriteringsliste, om ansvaret for fiskerihamnane vert overført til staten igjen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til behandlingen av Nasjonal transportplan i 2024 og at partiets transportfraksjon i stortinget vil sikre muligheten for å komme med innspill til denne. Hvilke prosjekter som skal prioriteres i NTP må partiet komme tilbake til når saksgrunnlaget foreligger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

387 Fylkesvegar og rassikring i Vestland

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeidarparti vil:

- ha overføringa av midlar til fylket som avspeglar utfordringane i vår region med mange rasutsette veg- og banestrekningar.
- at det må vedtakast ein konkret og tidsavgrensa vegpakke til fylkesvegnettet som fjernar vedlikeholdsetterslepet, full rassikring av farlige strekningar og naudsynt opprusting til ein anstendig standard av fylkesvegnettet.
- ha plan for nasjonal gjennomføring for ras og skredsikring for riks- og fylkesvegar med høg og middels skredfaktor på plass.

Begrunnelse:

Vestland Ap meiner omsyn til liv og helse på vegane våre veg tyngst og at naudsynt utbetring og sikring må på plass snarleg. Vestland skal ha trygge og effektive transportløysingar på veg og bane i heile fylket. Vestland Arbeidarparti kan ikkje akseptera det store vedlikehaldsetterslepet på fylkesvegane. Når store delar av samferdslebudsjettet må nyttast til vedlikehald fører det til redusert investeringskapasitet samt mindre midlar til trafikksikring. Overføringa av midlar til fylket må avspegla utfordringane i vår region med mange rasutsette veg- og banestrekningar. Dårleg infrastruktur medfører store utfordringar med omsyn til trafikktryggleik og beredskap. Det må vedtakast ein konkret og tidsavgrensa vegpakke til fylkesvegnettet som fjernar vedlikeholdsetterslepet, full rassikring av farlige strekningar og naudsynt opprusting til ein anstendig standard av fylkesvegnettet. Fylkesvegnettet vårt har tildels særs dårlig standard og eit stort vedlikehaldsetterslep. Vestland fylke er også det fylket med flest rasutsette riks og -fylkesvegar i landet. Vestland Ap meiner det er bra at ein vil utarbeide ein heilhetlig og forpliktande plan for å redusera vedlikehaldsetterslep på fylkesvegar i samarbeid med fylkeskommunane. Plan for nasjonal gjennomføring for ras og skredsikring for riks- og fylkesvegar med høg og middels skredfaktor hastar det med å få på plass. Den må følgast opp med midler til gjennomføring slik av ein kan trygga innbyggarane i sine reisebehov. Vestland Ap stør opp under regjeringa sin politikk om å ruste opp deigjennomgåande stamvegane nord-sør og aust-vest, samt reduseraflaskehalsar på riks, fylkes- og kommunevegar. Fylkeskommunen er ikkje i stand til å gjere utbyggingar, oppgraderingarog naudsynt rastrygging utan ei stor statleg satsing med auka rammer. Vestland Ap meiner prioriteringar på bygging og utbetring av veg må sjåast i samanheng med fylkeskommunen si handsaming av RTP, Regional transportplan for Vestland fylke med dei to tidligare fylka sine prioriteringar og høyringsrunden vinter 2022. Ved oppgraderingar på vegnettet må ein planlegga for god trafikkavvikling på aktuelle strekk i dialog med transportsektor og kommunar. Nærings og -nyttetrafikk må hensyntakast.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til behandlingen av Nasjonal transportplan i 2024 og at partiets transportfraksjon i stortinget vil sikre muligheten for å komme med innspill til denne. Hvilke prosjekter som skal prioriteres i NTP må partiet komme tilbake til når saksgrunnlaget foreligger.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

388 E16 og Vossebana mellom Bergen og Voss.

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland arbeiderparti vil:
- At K5-prosjektet, ny E16 og Vossebana, mellom Bergen og Voss blir realisert med oppstart innan 2024.

Begrunnelse:
Arbeidarpartiet set liv og helse fyrst. Vegprosjekt der det er høg ulykkesfrekvens og stor rasfare skal prioriterast. Av omsyn til stor rasfare og mange ulykker er Vestland Arbeidarparti si hovudprioritering innan store samferdselsprosjekt bygging av K5-prosjektet, ny E16 og Vossebana, mellom Bergen og Voss. Strekninga har ei viktig regional betyding i Vestland og er hovudveg mellom Bergen og Oslo. Det må startast vidare planlegging av strekninga Stanghelle-Voss for å legge til rette for samanhengande utbygging på strekninga Bergen-Voss. Det må også sikrast midlar for oppstart av prosjektet i 2023. Det er viktig å prioritere forkorting av reisetida på Bergensbanen. Målet må vera at reisetida på Bergensbana må kome ned mot 4 timar mellom Bergen og Oslo. Dette kan realiserast ved også å byggje ut Ringeriksbanen, og er det politisk vilje kan me ha byggestart på den i 2023/24.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV før jul har funnet plass til 200 millioner kroner, slik at planleggingen av prosjektet kan fortsette. Bevilgningen sikrer fremdriften for en viktig og nødvendig utbygging av veg og bane mellom Bergen og Voss. Se også forslag nr. 146, 148, og 159.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

460 Samferdsel i Nord

Troms Arbeiderparti

Forslag:

For om lag ti år siden ble de fleste riksveier til fylkesveier og dermed overført til fylkene. Siden den gang har et vedlikeholdsetterslep vokst seg større. Veiene i Troms er på visse strekninger utrolig slitt, og det må legges ny asfalt oftere enn nødvendig. Mye av grunnen til dette er all tungtransporten som går på veiene fra Narvik og nordover. Trailerne sliter hardt på veiene våre, og det er ikke miljøvennlig i det hele tatt. Troms Arbeiderparti vil at det skal utføres fullstendig vedlikehold og opprustning av alle veier i Troms, og prioritere de strekningene der trafikksikkerheten i dag er lavere på grunn av dårlig vedlikehold. Troms Arbeiderparti vil at byggingen av Nord-Norgebanen skal iverksettes så fort som overhode mulig. Dette for å kutte ned på utslippene fra trailerne og ikke minst spare veiene våre for slitasje. Nord-Norgebanen vil gjøre det mer effektivt å transportere gods i Troms, og det vil skape arbeidsplasser i like stort omfang som det trailerne gjør i dag. Lasten som blir fraktet ut eller inn i Troms, går enten via vogntog, lastebil, båter eller fly. Om lasten blir fraktet via tog i stedet for disse, vil det ikke bare være en stor gevinst for miljøet, samferdselen i Troms vil også på sikt tjene på dette.

Fiskerinæringen og sjømatproduksjonen i Troms har økt de siste årene. Det er i Nord ressursene for framtida, ligger. Norge må gå over til mer klimavennlige løsninger, og jernbane er nettopp det. Troms Arbeiderparti vil Øke midlene for å kutte vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier i Troms Få Nord Norgebanen inn i neste NTP, med mål om realisering innen 2030. Utrede mulighetene for å gjennomføre Ishavsbanen.

Begrunnelse:
AUF i Troms foreslår at Troms Arbeiderparti sender dette forslaget inn til Arbeiderpartiet sitt landsmøte som en egen uttalelse, som heter «Samferdsel i Nord.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Hurdalsplattformen, hvor vi blant annet sier at vegutbygging må underlegges større politisk styring, at metoden for verdsetting av samfunnsøkonomisk lønnsomhet skal gjennomgås for å bedre ivareta nærings- og godstransport på veger med lav årsdøgntrafikk.

Det er gjort ulike beregninger for å illustrere hvor stor oppgaven er med å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegene. Anslagene ligger på mellom 65 og 86 mrd kroner. Det har skjedd en endring i perspektiv innenfor samferdselsfeltet, hvor oppmerksomheten nå i større grad rettes mot å ta vare på det vi har i stedet for å stadig bygge ut nye veger. Det er ikke unaturlig at en andel av vedlikeholdssatsingen går til fylkesvegene. Forrige Nasjonal transportplan satte av 52 mrd kroner til fylkesvegene. Samtidig må vi huske på at fylkeskommunene har et selvstendig ansvar som vegeier for sine strekninger, og må prioritere dette i tråd med de regionale/lokale behovene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

465 Nordområdeveien/Ullsfjordforbindelsen
Troms Arbeiderparti

Forslag:
I forbindelse med landsmøtet spiller Lyngen Arbeiderparti inn forslag på realisering av Nordområdeveien/ Ullsfjordforbindelsen, dette er en KVU vei inn mot Tromsø. Dette prosjektet er ikke bare tidsbesparende og mer miljøvennlig enn dagens trafikkløsning mellom Tromsø og Finnmark, men vil også sørge for en rassikker strekning mellom Tromsø og Alta. Utover dette snakker vi også om et veiprosjekt som medfører kortere og sikrere vei til sykehus for innbyggere og tilreisende i regionen.

Det er også ønskelig at Fylkesvei 868 mellom Furuflaten og Oteren blir oppgradert og får status som nasjonal industrivei. Lokalt på Furuflaten omsettes det i dag for flere hundretalls millioner, men dagens dårlige veistandard skaper utfordringer i forhold til frakt til og fra industriområdet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Oversendes fylkestingsgruppa.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til behandlingen av Nasjonal transportplan i 2024 og at partiets transportfraksjon i stortinget vil sikre muligheten for å komme med innspill til denne. Hvilke prosjekter som skal prioriteres i NTP må partiet komme tilbake til når saksgrunnlaget foreligger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

466 Legg ned nye veier

Troms Arbeiderparti

Forslag:
Nye veier ble opprettet når Frp hadde samferdselsministeren. Mandatet var å bygge mest mulig vei for minst mulig penger og holde veibyggingen unna demokratiske prioriteringer. Dette gjør de ved å bygge ut veier med dårligere kvalitet og med større miljøpåvirkning enn nødvendig.

Lokalt ser vi dette synliggjort ved at prosjekt «Kvænangsfjellet» er blitt redusert med færre og kortere tuneller, og mindre veibredde. Vi har allerede sett at dette har ført til at et rasutsatt område som er tatt ut av prosjektet, har blitt utsatt for ras rett utenfor tunnelløpet.

Nye veier er en måte å sette folkevalgte ut av spill på og veibyggingen som gjøres i dette selskapet kan vel så godt utføres av Statens vegvesen, etter politiske prioriteringer. Nordreisa AP mener offentlige midler til veibygging bør underlegges politiske beslutningsprosesser.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Intensjonen i forslaget støttes.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at regjeringen i Hurdalsplattformen varsler endringer og forbedringer på flere konkrete områder innen transport- og kommunikasjonspolitikken. Blant annet at vegutbygging må underlegges politisk styring, og at metoden for verdsetting av samfunnsøkonomisk lønnsomhet skal gjennomgås for å bedre ivareta næringstransport/godstransport og veier med lav årsdøgntrafikk.

Det vises for øvrig til prosessen rundt ny Nasjonal transportplan som skal vedtas i 2024. Se også forslag nr. 321.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

477 Fiskerihavner

Finnmark Arbeiderparti

Forslag:

Investeringer og investeringstakten i landets fiskerihavner styrkes betydelig.

Begrunnelse:

Fiskeri- og sjømatnæringen er av stor betydning for norsk økonomi, og for verdiskaping, næringsutøvelse, bosetting og arbeidsplasser langs hele kysten. Gode havneforhold er avgjørende for flåtens adkomst- og liggemuligheter og fiskerihavnene knytter aktiviteten sammen mellom sjø og land. De offentlige fiskerihavnene er derfor kritisk viktig infrastruktur. Forrige regjerings regionreform, der de ikke lyktes med overføring av statlige fiskerihavner til fylkeskommunene, har medført vedlikeholds- og investeringsstopp siden 2017/18 og etterslepet har følgelig økt. Flere steder har flåteleddet utviklet seg slik at eksisterende havner nå gir dem anløpsbegrensninger på grunn av dybde blant annet. Hurdalsplattformen er tydelig på satsing på fiskeri- og havnæringene og å ta i bruk mulighetene knyttet til havet. Videre er Hurdalsplattformen tydelig på at havner og farleder skal rustes opp. Investeringene og investeringstakten i landets fiskerihavner og farleder må derfor styrkes betydelig i årene framover.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til behandlingen av Nasjonal transportplan i 2024 og at partiets transportfraksjon i stortinget vil sikre muligheten for å komme med innspill til denne. Hvilke prosjekter som skal prioriteres i NTP må partiet komme tilbake til når saksgrunnlaget foreligger.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

480 Samferdselsutbygging må bestemmes etter klimaambisjoner og grønn industrireising

Buskerud Arbeiderparti

Forslag:

Buskerud Arbeiderparti mener at vi må snu om på hva som skal prioriteres høyest når samferdselsprosjekter skal prioriteres i NTP og igangsetting over statsbudsjettet:

1. Klima og miljø – hva er klimagevinsten med prosjektet?
2. Næringsutvikling og bosetting – hvilket potensial er det i næringsliv og bosetting for prosjektet?
3. Samfunnsøkonomi

Begrunnelse:

For å nå våre klimaambisjoner må flere mennesker og mer gods fraktes med tog. Dette gjør at vi står uforstående tilbake når vår egen Regjering utsetter Bergensbane-prosjekter i øst og i vest. Buskerud Arbeiderparti krever at regjeringen innfrir sine togløfter. Nå må vi bruke pengene der jernbanen har sin store fordel, som er i og rundt de store byene. Jernbanen må gjøres

konkurransedyktig der veldig mange mennesker skal transporteres samtidig. Det vil si inn og ut av de store byene.

Vi må bygge sterkere bo- og arbeidsregioner og på den måten styrke rammebetingelsene for norsk næringsliv. Det vil bidra til å kutte utslippene fra transportsektoren, slik at vi når våre internasjonale klimaforpliktelser. Det er å føre en politikk for sterkere fellesskap, vekst og utvikling i hele landet. Vi vil snu sentraliseringen og fremme en helhetlig strategi for statlig nærvær i regionene. På den måte skal Norges klimamål nås! Staten må sikre utvikling og vekst i hele landet og gi langsiktige rammer for næringsliv, transport og bosetting. Det inneholder også å gjøre noe med det eksisterende jernbanenettet, for å legge til rette for økt persontogtrafikk. I de områder hvor det allerede finnes jernbaneinfrastruktur, bør persontog være det naturlige førstevalget. Større stasjoner - ikke nødvendigvis kun bystasjoner, bør bygges som kollektivknutepunkt, hvor tog og buss korresponderer. Billettløsninger må være sømløse, slik at man benytte både tog og buss på samme billettsystem. Det vil gjøre at jernbanen blir konkurransedyktig og vi får klimavennlig og moderne transport.

For Buskerud Arbeiderparti er det viktig at vi gjør det som skal til for å redusere klimautslippene fra transportsektoren, og da må vi gjøre det som monner! En rapport fra It's Tomorrow legger frem tall på at 900.000 passasjerer per år vil kunne flytte seg fra fly til tog, på det som Europas syvende mest trafikkerte flystrekning, Oslo-Bergen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at regjeringen i Hurdalsplattformen har varslet at klimagassutslippene skal kuttes med 55 % innen 2030. Klima og natur skal være rammen for all politikk. Eksporten, utenom olje og gass, skal øke med 50 %. Begge disse sentrale og ambisiøse målene får betydning for hvordan transportpolitikken vil forbedres og utformes framover. Det krever samordning og gjennomføring av ny politikk dersom transportsektoren skal bidra positivt til å nå disse overordnede målene.

Gjennom regjeringsplattformen er det også bestemt at det skal komme endringer og forbedringer på flere konkrete områder innen transport- og kommunikasjonspolitikken. Blant annet er det vedtatt at:

- veiutbygging må underlegges politisk styring
- metoden for verdsetting av samfunnsøkonomisk lønnsomhet skal gjennomgås for å bedre ivareta næringstransport/godstransport og veier med lav årsdøgntrafikk.

Det vises for øvrig til prosessen rundt ny Nasjonal transportplan som skal vedtas i 2024.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

481 Bidra til omstilling og vekst i grensekommunen Sør-Varanger.
Finnmark Arbeiderparti

Forslag:
Det utarbeides en helhetlig plan for infrastrukturtiltak som bidrar til omstilling, vekst og fortsatt

havne- og industriaktivitet som grunnlag for bosetting i Kirkenes.

Begrunnelse:
Sør-Varanger og Kirkenes er en havne- og industriby, som med myndighetene som pådrivere, har basert mye av sin aktivitet mot Russland. Russlands angrep på Ukraina med påfølgende sanksjoner, har tilsidesatt dette eksistensgrunnlaget på nær verftsaktiviteten, som fortsatt er i drift, da det enda er anledning for russiske fiskefartøy å anløpe Kirkenes havn. Sistnevnte kan endre seg over natta, så Kirkenessamfunnet er i en ekstremt krevende situasjon.

Samtidig er det viktig for Norge at det er sivil bosetting og aktivitet på norsk side av grensa mot Russland. Det er folket og næringslivet i Sør-Varanger som selv må stå for omstilling og videreutvikling av sitt samfunn og næringsliv, men myndighetene må legge til rette. Tilpasning og bygging av infrastruktur er grunnleggende premisser i dette.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til behandlingen av Nasjonal transportplan i 2024 og at partiets transportfraksjon i stortinget vil sikre muligheten for å komme med innspill til denne. Hvilke prosjekter som skal prioriteres i NTP må partiet komme tilbake til når saksgrunnlaget foreligger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

483 50% reduksjon på månedskort for kollektivreiser
Drammen Arbeiderparti

Forslag:
Drammen Arbeiderparti foreslår å sette ned prisene på månedskort for kollektivreiser med 50%.

Begrunnelse:
Reduserte utslipp fra transport er avgjørende for å nå Norges klimamål. For å nå klimamålene kan vi i større grad bruke miljøvennlige transportmiddel som kollektivtransport. Tiltak for å endre folks vaner i det grønne skifte kan være å gi folk en gulrot for å ta gode klimavalg. Dette er et bra tiltak for klima da flere vil velge å kjøre kollektivt til å blant annet komme seg til og fra jobb. Vi har forpliktet oss i Parisavtalen å redusere utslipp, og da er dette et bra tiltak for å redusere utslipp. Tiltaket er også et godt virkemiddel i rushtrafikken da det vil minske køer som oppstår med mye kjøretøy på veiene. Det vil også bli mindre belastning på veiene og det blir mindre trafikkstøy, kø og kaos. I den tiden vi lever i med høy inflasjon og høye drivstoffutgifter vil dette være et godt tilbud til folk om å velge å reise et kollektivt framfor å benytte bilen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
SSB sin konsumprisindeks viser prisstigning for kollektivreiser. I rapporten for 2021 går det frem at prisveksten hovedsakelig har vært for andre billettyper enn periodebilletter, hvor prisveksten har vært beskjeden. Det betyr at de som reiser daglig og har månedskort ikke har opplevd dramatiske prisøkninger, men at prisøkningen har kommet på enkeltbilletter. Norges ni største byområder har, eller er aktuelle for å gå inn i, byvekstavtaler. Det er satt av 80 mrd. kroner i Nasjonal transportplan til dette, og bakgrunnen er det såkalte nullvekstmålet. Forslaget bør sees i sammenheng med partiets øvrige politikk for kollektivtrafikk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

11 - Innkomne forslag - Barnehage-, skole- og utdanning

4 Endring av dagens ordning når det gjelder søknad på og tildeling av lærlingeplasser

Bøler Arbeiderpartilag

Forslag:

Dagens ordning for tildeling av lærlingeplasser gås gjennom – gjerne i samarbeid med representanter fra opplæringskontorene – med et mål om at det skal benyttes en felles søknadsportal som alle lærlingebedrifter benytter seg av – tilsvarende samordna opptak. Alle lærlingeplasser skal registreres på ett sted. Det vil være naturlig å se på om eksisterende database vigo.no kan benyttes.

Begrunnelse:

Norge har et økende behov for fagarbeidere og det er et uttalt mål at flere skal søke yrkesfag – og søkningen til yrkesfag har økt noe og det er bra. Til tross for dette holder ikke utdanningen av fagarbeidere tritt med det økende behovet. Det er imidlertid noe uryddig og tilfeldig over overgangen fra videregående skole og til lærlingplass: Man har krav på videregående opplæring i Norge, men den siste biten av yrkesfagopplæringa - nemlig det å bli lærling – må elevene ta ansvar for sjøl. Skolene har ikke noe ansvar for å skaffe elvene lærlingeplasser og selve søknadssystemet er vanskelig og skaper store forskjeller. I dag er noen lærlingebedrifter registrert på oslofag.no gjennom de ulike opplæringskontorene for yrkesfag, men den siden er ikke oppdatert. En del bedrifter annonserer sine lærlingplasser på egne nettsider - og med forskjellige frister. Det er vanskelig for både 17-åringer og foreldre å orientere seg i utvalget av mulige lærlingebedrifter og deres søknadsprosesser når ingenting er standardisert. Dette gjør også at muligheten til å få lærlingeplass er ganske tilfeldig og mye blir basert på kontakter. I tillegg er det vanlig praksis at bedrifter tar direkte kontakt med lærere og ber dem anbefale aktuelle lærlingekandidater. Det er selvfølgelig forståelig at bedriftene ønsker best mulig kandidater, men vi mener at lærlingebedrifter må være med å ta et betydelig ansvar for at alle lærlinger ledes frem til fagbrev. Alle lærlinger har mulighet til å laste opp sine karakterer i en felles database – vigo.no - som bedriftene kan søke i, men det hjelper ikke stort da det er helt frivillig for bedriftene å forholde seg til denne databasen. Alle lærlingeplasser burde også obligatorisk utlyses her. Dagens system er med på å holde forskjellene ved like snarere enn å utligne dem. Lik mulighet for alle til å få lærlingeplass må være målet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til forslaget om en endring av dagens ordning når det gjelder søknad på og tildeling av lærlingeplasser, og foreslår at det bør vurderes av regjeringen i oppfølgingen av punktene i Hurdalsplattformenom å styrke yrkesfagopplæringen. Forsalgets del om felles søknadsportal må også utredes videre, samt vurderes av fylkeskommunene som admininstrerer

yrkesfagopplæringen, for å se om det er hensiktsmessig med en felles søknadsportal etter modell av Samordna opptak for høyere utdanninger.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

24 Musikkopplæring i SFO/AKS

Asker Arbeiderparti

Forslag:

Innføre gratis musikkopplæring fra Kulturskolen i forbindelse med SFO/AKS

Begrunnelse:
I dag er musikkopplæring via Kulturskolen kostbart og et høyterskeltilbud som mange familier ikke har råd til å benytte seg av. Alternativet er gjerne enda dyrere private musikkskoler. Dette fører til at mange barn aldri får muligheten til å få musikkopplæring og oppleve gleden ved å lage musikk. Ved å innføre gratis musikkopplæring som en del av SFO/AKS-tilbudet vil terskelen for deltakelse bli mye lavere. Alle som ønsker å spille et instrument får anledning til å prøve seg, ikke bare de som kommer fra familier med høy nok inntekt.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Akershus Ap støtter intensjonen om kulturaktiviteter inn i SFO/AKS.

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til forslagets intensjon om at flere barn skal få mulighet til musikkopplæring. I Hurdalsplattformen vil regjeringen: "Arbeide for at alle barn og unge skal ha moglegheit til å få undervising på kulturskulen."

Den generelle musikkopplæringen for barn og unge skal ligge i musikkfaget som del av den ordinære opplæringen, og ikke i AKS/SFO. Noen steder kan slik supplerende musikkopplæring skje som del av AKS/SFO, andre steder er dette godt organisert i Kulturskolen allerede. Mange elever får også musikkopplæring for eksempel gjennom skolekorps, brassband eller musikkverksteder. Dette styrer kommunene best selv, og det skal mye til å lage en nasjonal mal som passer alle kommuner. Intensjonen støttes, men forslaget har uklar praktisk og økonomisk konsekvens.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

29 Innfør søskenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO

Lillehammer Arbeiderparti

Forslag:

Det må innføres søskenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO slik at barnefamiliene får

redusert foreldrebetaling i tråd med de utgiftene de har til barnehage og SFO samlet.

Begrunnelse:
Det er søskenmoderasjonsordninger i SFO og barnehage hver for seg. Lillehammer kommune har en utvidet ordning hvor det gis moderasjon for utgiftene til barnehage og SFO samlet. Dette bør innføres nasjonalt. Dette for å kunne senke terskelen for deltakelse i barnehage og SFO for alle og samtidig ha en moderasjonsordning som bedre speiler familienes reelle utgifter til barnehage og SFO.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til forslagets gode intensjon, og til at denne til en viss grad er ivaretatt i partiprogrammet, der det står det formulert slik: "Jobbe for søskenmoderasjon for familier som har barn både i barnehage og i SFO." I Hurdalsplattformen vil regjeringen også "gjennomgå og forbetre dei behovsprøvde moderasjonsordningane" i barnehagen. For Ap er det et mål at barnehagen er billig for alle, og regjeringen innfører nå også gratis kjernetid for 1.- og 2.klassingene i SFO. Kommunene står videre fritt til å innføre en slik felles moderasjon allerede, men å eventuelt skulle gjøre det til nasjonal politikk må behandles og vurderes i de ordinære budsjettprosessene

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

30 Russetiden skal være en tid for samhold og hygge, ikke kommersielle krefter og utestenging
Lillehammer Arbeiderparti

Forslag:
Det må utredes hvordan skolen og andre relevante aktører kan hindre ukulturene rundt russetiden som stor tidsbruk, mobbing, utestenging og inntog av kommersielle krefter. Det må også vurderes om tidspunktet på russetiden bør endres for å hindre ukulturene.

Begrunnelse:
Russetiden er ment som en hyggelig avslutning på 13 års skolegang. Det fortjener elevene. Russetiden har mange dimensjoner hvor hygge og samhold er en del, men det har også utviklet seg ukulturer rundt tidsbruk, mobbing, utestenging og inntog av sterke kommersielle krefter i skolen. Russetiden gjør også at noen elever mister vitnemål eller går ned i karakterer. Skolen skal være et sted for inkludering og mangfold og vi må ta grep rundt skolen for å hindre mobbing og utestenging. Vi må se på lovverk og regelverk i skolene for å begrense de kommersielle kreftene og for å redusere mobbing og utestenging. Det må også utredes om det bør endres tidspunkt for russetiden og andre hvilke grep skolen kan ta for å hindre ukultur. Dette må gjøres i samarbeid med alle parter som elever, foreldre og skole.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti støtter intensjonen i forslaget for å sikre en inkluderende russetid som en positiv markering for fullført videregående skole.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at russetiden for mange er et tydelig fysisk uttrykk for det utenforskapet som mange barn og unge føler på i norsk skole i dag. Det er behov for at flere må engasjere seg i hvordan man kan skape en mer inkluderende russetid spesielt og skolegang generelt. Forslaget har mange gode poenget som bør følges opp av utdanningsfraksjonen i stortingsgruppa, som er i gang med et arbeid om fremtidens russetid. Eventuelle endringer i nasjonale føringer må også utrede først, i tett dialog med elevene, foreldrene og kommunene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

37 Fleksibel skolestart

Vallset Arbeiderlag

Forslag:
Ap vil utarbeide en modell for skolestart som i større grad møter det enkelte barns modenhet og forutsetninger ved skolestart.

Begrunnelse:
Jo yngre barnet er jo relativt større er forskjellen i forutsetninger mellom årskullets eldste og yngste i møte med trinnets felles læreplan. Når skolen er blitt mer teoretisk får forskjellen større betydning. Jenter er vanligvis litt foran gutta i utviklingen, og dermed blir forskjellen mellom eldste jente og yngste gutt enda større i barnas forutsetninger for læring. En tilpasning mellom skolestart og barnets modenhet, vil gjøre det pedagogiske arbeidet enklere og flere barn vil lykkes. Utjevning vil redusere stress og være gunstig for psykisk helse og gjennomføring av skoleløp. Begge forhold vil ha positiv økonomisk konsekvens.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderparti støtter intensjonen i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Aps politikk om at skolen skal tilpasse seg barna, ikke omvendt. Det er et mål for Ap med en mer praktisk og inkluderende skole. Det er videre en pågående evaluering om 6-årsreformen, der første delrapport har gitt verdifulle innsikter i konsekvensene av tidligere skolestart. Innsamlingen av data pågår fortsatt, og problemstillingene i denne rapporten vil bli ytterligere undersøkt i en ny underveisrapport i 2023, og i en sluttrapport i 2024. Det er derfor naturlig å be utdanningsfraksjonen, i samarbeid med Kunnskapsdepartementet, følge opp dette når man har fått mer kunnskap.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

41 Medisinutdanning til NTNU Gjøvik

Gjøvik Arbeiderparti

Forslag:

Forslag fra Gjøvik Arbeiderparti:
Arbeiderpartiet støtter ønske fra NTNU og vil bidra til at det etableres 20 studieplasser innen medisin ved NTNU Gjøvik. Etablering av medisinstudiet vil bidra til at flere leger blir værende lokalt, noe som vil gagne både sykehus og kommunehelsetjeneste.

Grimstadutvalget leverte sin rapport høsten 2019, med en anbefaling om at kapasiteten på medisinstudiet bør økes med 440 nye studieplasser. NTNU Gjøvik har et etablert universitetsmiljø med forskningskompetanse innenfor relevante fag. NTNU har erfaring med desentralisert organisering av medisinstudier i Ålesund og Levanger. NTNU Gjøvik kan tilby et tverrfaglig helsevitenskaplig miljø og Institutt for helsevitenskap, med ca. 140 ansatte og 1200 studenter. Det å etablere medisinutdanning ved NTNU Gjøvik, med praksisstudieplasser i Sykehuset Innlandet, vil være en naturlig konsekvens av ny universitetsstruktur. NTNU Gjøvik har i dag praksisstudieplasser innen sykepleierstudiet, paramedisin, ergoterapi og radiografi ved Sykehuset Innlandet. UiO har i dag avtale med Helse Sør Øst om praksisplasser innen medisin, dette må endres, slik at NTNU Gjøvik kan få avtale med Sykehuset Innlandet. Når det skal etableres nye studieplasser innen medisin, er det viktig å benytte og bygge opp under det Campus som allerede eksisterer i Innlandet. Et samlet politisk miljø i Innlandet støtter NTNU sitt ønske om at det skal etableres medisinutdanning ved NTNU Gjøvik.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2022 har besluttet at den ikke vil åpne for etablering av nye medisinutdanninger, etter en gjennomgang gjort av HOD, KD og FIN. Det begrunnes bla. i at nyetableringer krever omfattende investeringer og er ikke kostnadseffektivt for å øke utdanningskapasiteten, og at flere medisinutdanninger vil øke rekrutteringsutfordringer og fragmentere fag- og forskningsmiljøene. Konkurranse om praksisplasser mellom flere medisinutdanninger innenfor samme helseregion vil svekke kapasitetsutnyttelsen. Medisinutdanning er ekstraordinært kostnadskrevende. Derfor bør utdanningen dimensjoneres på en måte som gir best utnyttelse og samordning av knappe fag- og forskningsressurser. Medisinutdanningen er en integrert seksårig utdanning, og det åpnes derfor ikke for treårige studiemodeller i medisin. I stedet er det viktig at de eksisterende medisinutdanningene tar en større del av helsetjenesten i bruk i utdanning av leger. Dette skjer i økende grad, og desentrale studiemodeller er innført en rekke steder, for eksempel i Bodø, Hammerfest og Levanger. Flere er under etablering, for eksempel i Agder og Ålesund. Desentrale studiemodeller skiller seg fra ordinære praksisopphold i distriktene ved at studentene over tid bor, mottar undervisning og gjennomfører praksis i distriktene. Desentrale studiemodeller kan gi økt rekruttering til arbeid i distriktene etter endt utdanning, og utnytter ubrukt praksiskapasitet utenfor de store studiebyene.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

62 Øke tilgangen til fleksible og desentraliserte utdanningstilbud i hele landet ved å intensivere satsingen beskrevet i Hurdalsplattformen

Nord-Aurdal Arbeiderparti

Forslag:

Øke tilgangen til fleksible og desentraliserte utdanningstilbud i hele landet ved å intensivere satsingen beskrevet i Hurdalsplattformen:

- Stille tydelige nasjonale krav til universiteter og høyskoler om regional tilstedeværelse for å styrke det desentraliserte tilbudet,
- Legge frem opptrappingsplaner for nye studieplasser for hele landet på universiteter, høyskoler og fagskoler, og prioritere utdanninger innen viktige yrker der det mangler tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft.
- Gi kommunene og helseforetakene plikt til å stille med praksisplasser for profesjonsfagene som sykepleie- og lærerutdanning.

Begrunnelse:

Dette forslaget er fremmet av Sør-Aurdal Arbeiderparti, Etnedal Arbeiderparti, Nord-Aurdal Arbeiderparti, Øystre Slidre Arbeiderparti, Vestre Slidre Arbeiderparti, Vang Arbeiderparti

NAVs bedriftsundersøkelse har kartlagt at det mangler 7000 sykepleiere på landsbasis i 2021. SSB har også beskrevet utfordringsbildet, og anslår at Norge vil mangle 28.000 sykepleiere i 2035. Kommunene og distriktene rammes allerede hardt av sykepleiemangelen, samtidig som pasientene som skal ivaretas i den kommunale helsetjenesten har alvorlige og sammensatte utfordringer som krever personell med sykepleiefaglig kompetanse. Desentraliserte utdanningstilbud gir personer som er etablert i distriktene mulighet til å gjennomføre høyskolestudier.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Forslaget er helt i tråd med kompetansepolitikken vår. De tre konkrete forslagene er hentet fra Aps partiprogram, og vedtatt på forrige landsmøte. Disse er videre fulgt opp i Hurdalsplattformen, som regjeringen er godt i gang med å levere på, blant annet gjennom den varslede profesjonsmeldingen, nye utviklingsavtaler med utdanningsinstitusjonene og gjennomgangen av finansieringssystemet. Regjeringen har enda ikke lagt frem opptrappingsplaner for nye studieplasser på universiteter, høyskoler eller fagskoler, men det har kommet flere nye studieplasser i statsbudsjettet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

72 En mer praktisk skole

Trondheim Arbeiderparti

Forslag:

Nytt kulepunkt: Øke andelen yrkesfaglærere i skolen

Begrunnelse:
Avgjørende for at skolen faktisk skal bli mer praktisk er det at de som jobber der, har sin bakgrunn i mesterlæretradisjonen som yrkesfaglærerne har, og som i mange tilfeller har et fagbrev i bunn.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen, og viser til at regjeringen i Hurdalsplattformen vil "gjennomføre eit kraftfullt løft for yrkesfaga, som begynner med å styrkje praktisk læring i grunnskulen, betre yrkesfagopplæring i skule og læretid og auka innsats for seriøse vilkår i arbeidslivet." En viktig del av dette er flere kvalifiserte yrkesfaglærere i fagopplæringen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

73 Fremtidens fagarbeidere
Trondheim Arbeiderparti

Forslag:
Nytt kulepunkt: Gi alle lærlinger godt kvalifiserte fagarbeidere som veiledere

Begrunnelse:
I offentlig sektor er det ganske ofte at veiledere har utdanning som barnehagelærer og sykepleier og ikke det aktuelle fagbrevet som helsefagarbeider og barne- og ungdomsarbeider. Dette er utenkelig i for eksempel et håndverkerfag som rørlegger, det bør det også være i de typiske fagene i offentlig sektor.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Hurdalsplattformen, der regjeringen vil "gjennomføre eit kraftfullt løft for yrkesfaga, som begynner med å styrkje praktisk læring i grunnskulen, betre yrkesfagopplæring i skule og læretid og auka innsats for seriøse vilkår i arbeidslivet." Dette forslaget bør vurderes i det løpende arbeidet med å forbedre fagopplæringen, også den for offentlig sektor. Det er videre ikke alltid negativt med flere yrkesgrupper involvert i opplæringen, som dyktige sykepleiere for helsefagarbeidere, det viktige er at det er et godt organisert fagmiljø rundt lærlingene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

87 Frata statsstøtten til diskriminerende organisasjoner og privatskoler
Homonettverket

Forslag:
Arbeiderpartiet:

- Ønsker å frata statsstøtte og tilskudd til organisasjoner og skoler som ikke driver i tråd med diskrimineringslovverket.

Begrunnelse:
Vi mener at statsstøtte til organisasjoner og skoler som driver på et verdigrunnlag som ikke er i tråd med diskrimineringslovverket må kuttes.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at regjeringen har foreslått ny privatskolelov, der muligheten for å opprette privatskoler i Norge blir strammet inn.

Til spørsmålet om diskrimineringslovverket, har kunnskapsminister Brenna svart utfyllende på dette (13.10.22), der statsråden «understreke at privatskoleloven stiller klare krav til godkjente privatskoler. Privatskolens styre har et lovfestet, kontinuerlig ansvar for å sørge for at skoledriften er i samsvar med gjeldende regelverk, både når det gjelder privatskoleloven og annet relevant regelverk, som blant annet likestillings- og diskrimineringsloven.

Disse skolene påtar seg et stort samfunnsansvar, og jeg er opptatt av at skolene er seg dette ansvaret bevisst. Diskriminering i norske skoler er uakseptabelt, forskjellsbehandling på grunn av religion er ikke noe unntak. Likestillings- og diskrimineringsloven åpner riktignok for at religiøst begrunnet forskjellsbehandling kan være lovlig i enkelte tilfeller. Jeg vil likevel understreke at unntaksadgangen er snever og at det er viktig at unntaksadgangen ikke brukes i større utstrekning enn loven tillater.

Jeg vil også understreke at likestillings- og diskrimineringsloven § 27 stiller krav om at læremidler og opplæring skal bygge på likestillings- og diskrimineringslovens formål. Denne bestemmelsen gjelder også privatskoler godkjent på livssynsgrunnlag. Utdanningsdirektoratet fører tilsyn med privatskolene. Privatskoleloven gir tilsynsmyndigheten hjemmel til å reagere dersom det avdekkes brudd på privatskoleloven, det avdekkes forhold som er i strid med forutsetningene for godkjenningen og også dersom det avdekkes brudd på annet regelverk enn privatskoleloven og dette forholdet svekker tilliten til skolen. Når det gjelder den konkrete saken som har kommet fram i media den siste tiden om Innherred Kristne skole, har jeg forsikret meg om at Utdanningsdirektoratet som tilsynsmyndighet er kjent med saken. La meg også understreke at dersom noen mener seg diskriminert, kan det tas kontakt med Likestillings- og diskrimineringsombudet som gir råd og veiledning, og det kan eventuelt klages til Diskrimineringsnemnda som er et nøytralt forvaltningsorgan som avgjør klager om diskriminering og trakassering.»

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

98 Private Barnehager

Tiller Arbeiderlag

Forslag:

Trondheim Arbeiderparti anmoder om at Arbeiderpartiet på Landsmøtet jobber for å endre loven/Forskriften om tildeling av midler til private barnehager – slik at kommunalt tilskudd til dekning av pensjonsutgifter tilsvarer den faktiske utgiften som private barnehager har pr ansatt.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at regjeringen er i gang med en større gjennomgang av finansieringssystemet for private barnehager. I dette arbeidet ser den nærmere på hvordan private barnehager blir kompensert for pensjonsutgifter. Gjennomgangen av regelverket skal være klar innen utgangen av 2023.

Utdanningsdirektoratet skriver at: "Kommuner skal gi et pensjonspåslag for pensjonsutgifter til private barnehager. Det er imidlertid noen barnehager som har så høye pensjonsutgifter at pensjonspåslaget ikke dekker dem. Disse barnehagene kan søke til kommunen om å få dekket sine pensjonsutgifter. Private ordinære barnehager har bare krav på å få dekket pensjonsutgiftene dersom pensjonsavtalen er inngått før 1. januar 2019. Private familiebarnehager og private åpne barnehager barnehagen har bare krav på å få dekket pensjonsutgiftene dersom pensjonsavtalen er inngått før 1. januar 2015."

Kunnskapsminister Brenna svarte i januar 2023 på skriftlig spørsmål i Stortinget at: "I statsbudsjettet for 2022 ble pensjonspåslaget for private barnehager nedjustert fra 13 til 10 prosent. Samtidig ble det innført en overgangsordning for enkeltstående barnehager fordi disse har mindre handlingsrom til å tilpasse seg et inntektsbortfall. Formålet med endringen var at pensjonstilskuddet skulle bli mer målrettet og i tråd med barnehagenes faktiske utgifter. 90 prosent av barnehagene fikk mer i pensjonstilskudd enn de faktisk brukte på pensjon før påslaget ble redusert."

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

110 Gratis barnehager

Rennebu Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet skal fortsette arbeidet med å redusere barnehagekostnader, slik at det på sikt blir gratis for alle å ha plass i barnehagen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at regjeringen i Hurdalsplattformen både vil "Redusere maksprisen i barnehagen til prisnivået frå barnehageforliket i 2003", samt "Gjere barnehagen gratis frå tredje barn ein har som går i barnehagen samtidig": Intensjonen om å redusere barnehagekostnader følges allerede opp: Støre-regjeringen har redusert maksprisen i barnehage i to budsjettrunder, slik at familier sparer 3465 kroner årlig sammenlignet med Solberg-regjeringens budsjettforslag. Regjeringen har også innført gratis barnehage fra hvert tredje barn, og gratis barnehage i nordområdene. Det er ikke vedtatt et mål om gratis barnehage for alle barn.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

115 - Lovfestet rett til barnehageplass fra den måneden barnet fyller 1 år

Røros Arbeiderparti

Forslag:
Lovfest retten til barnehageplass fra den måneden barnet fyller 1 år.

Begrunnelse:
Dagens regelverk «straffer» de som har fått barn på feil tid av året. Permisjonstiden henger ikke sammen med retten til barnehageplass, og mange foreldrepar er nødt til å ta ulønnet permisjon for å få hverdagen til å gå i hop. I tillegg til at dette kan være en stor økonomisk belastning på folk i etableringsfasen (som ofte allerede har en trang økonomi) vet vi at det ofte er mor som må ta ut ulønnet permisjon. Dette gjør saken viktig også i et likestillingsperspektiv.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:
For Arbeiderpartiet er det et mål at barn skal få plass i barnehagen uavhengig av når på året barnet er født. Vi er på god vei til full barnehagedeltakelse, og over 70 % av alle ettåringer går i bhg, kontra 40 % i 2008. Det er ulike grunner til at barn ikke går i barnehagen. Undersøkelser har vist at årsakene kan være av både økonomisk, kulturell, ideologisk og praktisk art, eller en kombinasjon av disse.

Arbeiderpartiet støtter intensjonen i forslaget, men mener dette er et arbeid som må skje over tid, da det vil ha store økonomiske konsekvenser å innføre over natta.

Åpen barnehage er et pedagogisk tilbud der foreldrene er sammen med barna sine i barnehagen, og barna kan delta i aktiviteter i et fellesskap med andre. Åpen barnehage kan

være godt egnet til å rekruttere til ordinær barnehage og til forebyggende arbeid, og kan bidra til å redusere sosiale forskjeller. Tilbudet kan brukes av foreldre som er i fødselspermisjon, som venter på plass, som ikke ønsker ordinær barnehageplass eller som ønsker å utsette barnehagestart.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

116 -Økt satsing på desentralisert utdanning.

Røros Arbeiderparti

Forslag:

- -Økt satsing på desentralisert utdanning

Begrunnelse:
Blant de største truslene mot distriktene i Norge er mangelen på kvalifisert arbeidskraft. I et stadig mer spesialisert arbeidsliv er det svært viktig at både privat næringsliv og det offentlige i distrikts-Norge får tilgang på kompetent arbeidskraft gjennom at det tilbys utdanningsløp som treffer lokale behov, og som er mulige å kombinere med et etablert liv «på bygda». Viljen til og ønske om å tilegne seg kompetanse finnes, men å flytte fra familie, jobb og andre forpliktelser for å ta utdanning/videreutdanning ved høgskoler/universitet/fagskoler er for mange umulig. Noen utdanningsinstitusjoner begynner å bli gode på dette, men det trengs klare føringer fra bevilgende myndigheter slik at dette får langt mer oppmerksomhet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen, som er i tråd med Hurdalsplattformens kapittel om desentralisert utdanning, der det står at regjeringen vil: "Lansere ei reform for desentralisert utdanning over heile landet, blant anna gjennom lokale utdanningssenter som i hovudsak er eigde av fylka eller har samarbeidsavtaler med eksisterande institusjonar. Utdanningssentera skal få eit særleg ansvar for utdanning der folk bur, basert på lokale kompetansebehov". Dette er regjeringen godt i gang med å følge opp.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

124 -Gratis mat i skoler og barnehager.

Røros Arbeiderparti

Forslag:

Begrunnelse:
Riktig mat er viktig for lek og læring! Ulik tilgang på god og næringsrik mat skaper forskjeller. Den vanlige praksisen i kommune-Norge i dag er at foreldre betaler kostpenger i barnehagene,

og det er store forskjeller fra kommune til kommune på hvordan man praktiserer et skolemattilbud. Dessverre er den usunne og ultraprosserte maten den billigste maten i butikkene, og når lommeboka er slank velger man det billigste i butikken. I lavinntektsfamilier er det slett ikke sikkert at man har mulighet til å betale kostpenger. Arbeiderpartiet bør sikre at alle barn og unge får minst et næringsrikt og godt måltid kostnadsfritt i løpet av dagen. Dette løser vi best gjennom å innføre gratis skolemat og gratis mat i barnehagene til alle, som et universelt velferdsgode.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oversendes uten styrets kommentar

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at det i Hurdalsplattformen står at regjeringen vil: «Gradvis innføre et daglig sunt, enkelt skolemåltid og daglig fysisk aktivitet i skolen, med frihet for skolene til å organisere dette selv». Regjeringen har varslet at den vil legge frem en ny stortingsmelding om folkehelse, der dette vil bli omtalt.

Når det gjelder mat i barnehagen, har regjeringen nylig lagt frem en ny barnehagestrategi. Der står det at: "Variasjoner i kostpenger kan bidra til ulike vilkår for kvaliteten på mattilbudet i barnehagene og for foreldrenes valg av barnehage. Regjeringen ønsker ikke at kostpenger skal være en driver for sosiale forskjeller og kvalitetsforskjeller. Regjeringen vil derfor vurdere å innføre en tydeligere regulering av kostpenger i barnehager. Dette kan for eksempel være å avgrense hvilke kostnader som kan dekkes av kostpengene. Som del av dette utredningsarbeidet er det behov for å øke kunnskapsgrunnlaget om mattilbudet i barnehagene." Begge forslagene er derfor under oppfølging av regjeringen. Videre er finansieringen av skolemat og mat i barnehagen et budsjettspørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

125 Økt satsing på folkehøgskoler – oppstartsbevilling til Røros folkehøgskole.
Røros Arbeiderparti

Forslag:
Økt satsing på folkehøgskoler – oppstartsbevilling til Røros folkehøgskole.

Begrunnelse:
Vi mener det er viktig at ungdom kan få mulighet til å ta et «avbrekksår» der hobbyer og interesser kan prioriteres som en del av den enkeltes dannelse. I riksdekkende medier slås det jevnlig opp statistikker som viser at barn og unge sliter med psykisk i dag enn for få år siden, og at press og forventningsjag er en sterkt medvirkende faktor til dette.

Vi mener det er viktig at det finnes et mangfold i floraen av norske Folkehøgskoler, og at Røros folkehøgskole med sitt skisserte innehold og fokus på livsmestring, verdensarv, kultur og inkludering blir en skole som skiller seg ut fra de allerede etablerte folkehøgskolene i Norge og

bør prioriteres.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at regjeringen nylig har fått overlevert en NOU om folkehøgskolene (NOU 2022: 16), og at det ikke er naturlig å på nåværende punkt vedta støtte til enkeltskoler før regjeringen har vedtatt videre oppfølging av utvalget. Det er mange folkehøgskoler som ønsker økonomisk støtte over statsbudsjettet, og det er ønskelig å behandle den overordnede politikken for vekst og utvikling for alle folkehøgskolene før eventuelle oppstartsbevilgninger eller enkelttilskudd.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

130 Bedre oppfølging av lærlinger i overgangen skole og lærlingeplass.
Stjørdal Arbeiderparti

Forslag:
Bedre oppfølging av lærlinger i overgangen skole og lærlingeplass.

Begrunnelse:
Skolene må være mer til stede i oppfølgningen av lærlinger i bedrifter. Det er for sent å ta kontakt med dem når de slutter som lærling og når det er gått så langt at det ikke fungerer av ulike grunner. Faste samtaler med bedrift og lærling kan forhindre at noen faller fra under lærlingtiden.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener dette forslaget ivaretas av eksisterende politikk. Regjeringen tar sikte på å fremme forslag om ny opplæringslov våren 2023. Budsjettforslaget legger til rette for flere lovendringer som skal bidra til at flere fullfører videregående opplæring. Det omfatter blant annet utvidet målgruppe for oppfølgingstjenesten for unge utenfor utdanning og arbeid, tilgang til rådgivning for lærlinger og rett til særskilt norskopplæring og plikt til å tilby rådgivning for voksne i grunnopplæringen.

I dagens program står det at: Gi skolen ansvaret for å følge opp lærlinger det første året av læretiden, og sammen med lærling og arbeidsgiver differensiere oppfølging og varighet etter behov.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

143 Styrk Pedagogisk-Psykologisk Tjeneste (PPT)

Øygarden Arbeiderparti

Forslag:

Pedagogisk-Psykologisk Tjeneste (PPT) må styrkes. Uten å redusere det lokale selvstyret må det legges til rette for at PPT kan løse sine lovpålagte oppgaver på en tilfredstillende måte.

Begrunnelse:

Det er i dag store forskjeller mellom kommunene når det gjelder bemanning i PPT. Enkelte steder er saksmengden store og gjennomtrekk blant ansatte er svært høy. Resultatet er at barn og elever som strever er de som blir skadelidende. En styrket PPT vil kunne gi barnehager og skoler støtte i det allmennpedagogiske tilbudet slik at behovet for spesialpedagogiske vedtakstimer vil på sikt bli mindre. Elever som har behov for et spesialpedagogisk tilbud har behov for et PPT med kapasitet til å gjøre grundige sakkyndige vurderinger med anbefalinger om særlig individuelt tilpassede tiltak. Dette er avhengig av at PPT er tilstrekkelig bemannet og har kontinuitet hos de ansatte.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til forslagets intensjon om en forbedret PP-tjeneste, og til at dette er regjeringen godt i gang med, blant annet gjennom vedtaket om 150 millioner til inkluderende praksis og kompetanseløft for spesialpedagogikk i statsbudsjettet for 2023. Forslaget bør følges videre opp av utdanningsfraksjonen på Stortinget, i tett dialog med departementet for å styrke PP-tjenesten og elevenes tilbud ytterligere.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

144 Radikalisering og ekstremisme må forebygges.

Levanger Arbeiderparti

Forslag:

Med oppnevnelsen av ekstremismekommisjonen har vi startet et svært viktig arbeid. I tillegg har det over flere år blitt jobbet med problematikken på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

For svært mange av dagens ungdom er Utøya noe forferdelig som skjedde for mange år siden. Vi lovet at vi aldri skal glemme 22.juli. Ungdommer i grunnskolen forteller at formidling av kunnskap om 22.juli og annen form for ekstremisme kan være for tilfeldig og lite systematisk i dagens skole. Ungdommen er framtida vår og derfor er det svært viktig at de også anerkjenner og respekterer betydningen av at alle skal få være seg selv og leve gode liv. Det er viktig at de kjenner til hvilke grep samfunnet kan ta for å bekjempe radikalisering, ekstremisme og utenforskap.

Vi vil at det skal komme på plass en nasjonal satsing på dette temaet fra 9.klasse. Alle 9.klassinger må få besøke Utøya. Landsmøtet ber regjeringa om å innarbeide det i neste års statsbudsjett.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen, men et slikt forslag kan bare skje i samarbeid med Utøya AS. Arbeiderpartiet er for å jobbe for at flest mulig norske ungdomsskoleelever får tilbud om besøk til 22. juli-senteret og/eller Utøya. Samtidig er det viktig at Arbeiderpartiet sammen med Utøya AS sammen kan diskutere hvordan en får til intensjonen. Per i dag mottar Utøya AS ingen statsstøtte, og de er tilfredse med det. Besøk av alle 9.klassinger vil bety en stor økning i antall besøkende, som må veies opp mot både etterlattes, overlevende og andre organisasjoners behov for å bruke Utøya. AP er for at det gis mer kunnskap og informasjon om hatefulle ytringer og rasismens konsekvenser gjennom skoleløpet, og det bør jobbes med å konkretiseres hvordan dette kan gjennomføres i tiden som kommer.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

151 Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida

Vaksdal Arbeiderparti

Forslag:
Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida, kvar dag. Den må gjelde på barnegruppenivå.

Begrunnelse:
Grunnbemanningsnormen må gjelde for større deler av opningstida. Det er viktig med mest mogleg stabilitet for barna, og vil derfor ha god bemanning kvar dag, heile dagen og heile veka. Med like mange tilsette per barn vil bemanninga vere langt dårlegare i barnehagane som heldt ope lengst.

Grunnbemanningsnormen må gjelde på barnegruppenivå, det er likevel akseptabelt at bemanninga kan variere når ikkje alle barna er tilstades samtidig. Det er akseptabelt at barn frå ulike avdelingar kan samlast når barnetalet tilseier det, men med eit forholdsmessig antal personale tilstades. Normen må gjelde tilsette i direkte arbeid med barnehagebarna. Tilsette som løyser andre oppgåver må komme i tillegg.

For eksempel vil antal timar til planlegging auka i takt med auka antal pedagogar i barnehagen. Planlegging er eit gode, men timane borte frå borna kan påverkar tilbodet til borna negativt, der og da.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at forslaget ikke er vedtatt politikk i Ap, og at forslaget er svært

kostnadskrevende. Det som er vedtatt er Hurdalsplattformens formuleringer om å: "Forbetre bemanningsnorma slik at ho sikrar barna nok tilsette. Dette skal skje blant anna ved å stille krav til vikarbruk, krav til stadleg leiar, gjennomgå oppgåver som tar tilsette bort frå barna, og gjennomgå finansieringa av norma".

Dette følges opp i ny barnehagestrategi, der regjeringen bla. skriver at den allerede har gjennomgått finansieringen av normen, og at i statsbudsjettet for 2022 er 100 millioner kroner av veksten i inntekter for kommunene i 2022 begrunnet med å legge til rette for flere pedagoger i barnehagene. Hurdalsplattformen sier at det er et mål å styrke pedagogandelen, og denne satsingen vil støtte opp om dette. Ved fastsettelsen av veksten av frie inntekter for 2022 har regjeringen tatt hensyn til kommunenes kostnader til økt grunnbemanning og flere pedagoger i barnehagene de siste årene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

156 Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida

Alver Arbeiderparti

Forslag:

Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida, kvar dag. Den må gjelde på barnegruppenivå.

Begrunnelse:
Grunnbemanningsnormen må gjelde for større deler av opningstida. Det er viktig med mest mogleg stabilitet for barna, og vil derfor ha god bemanning kvar dag, heile dagen og heile veka. Med like mange tilsette per barn vil bemanninga vere langt dårlegare i barnehagane som heldt ope lengst.

Grunnbemanningsnormen må gjelde på barnegruppenivå, det er likevel akseptabelt at bemanninga kan variere når ikkje alle barna er tilstades samtidig. Det er akseptabelt at barn frå ulike avdelingar kan samlast når barnetalet tilseier det, men med eit forholdsmessig antal personale tilstades. Normen må gjelde tilsette i direkte arbeid med barnehagebarna. Tilsette som løyser andre oppgåver må komme i tillegg. For eksempel vil antal timar til planlegging auka i takt med auka antal pedagogar i barnehagen. Planlegging er eit gode, men timane borte frå borna kan påverkar tilbodet til borna negativt, der og da.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at forslaget ikke er vedtatt politikk i Ap, og at forslaget er svært kostnadskrevende. Det som er vedtatt er Hurdalsplattformens formuleringer om å: "Forbetre bemanningsnorma slik at ho sikrar barna nok tilsette. Dette skal skje blant anna ved å stille krav til vikarbruk, krav til stadleg leiar, gjennomgå oppgåver som tar tilsette bort frå barna, og gjennomgå finansieringa av norma".

Dette følges opp i ny barnehagestrategi, der regjeringen bla. skriver at den allerede har gjennomgått finansieringen av normen, og at i statsbudsjettet for 2022 er 100 millioner kroner av veksten i inntekter for kommunene i 2022 begrunnet med å legge til rette for flere pedagoger i barnehagene. Hurdalsplattformen sier at det er et mål å styrke pedagogandelen, og denne satsingen vil støtte opp om dette. Ved fastsettelsen av veksten av frie inntekter for 2022 har regjeringen tatt hensyn til kommunenes kostnader til økt grunnbemanning og flere pedagoger i barnehagene de siste årene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

164 En ny eksamensordning

AUF i Trøndelag

Forslag:

Utrede alternativer til dagens eksamensordning slik at eksamen som eneste vurderingsform avskaffes. Utredningen må se både på hvordan nye prøveformer og mappevurderinger kan innføres.

Begrunnelse:
Dagens eksamensordning er urettferdig og utdatert, og fremtiden din bør ikke bestemmes av dagsformen din. Elevene går på skole for å forbedre og utvikle seg, og med dagens ordning er dette aspektet helt fraværende. Fokuset er kun rettet mot vurdering og ikke forbedring.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Forslaget ivaretas av eksisterende politikk og arbeid som er igangsatt på å evaluere eksamensordningen, både på ungdomsskole og videregående skole, slik at eksamen/sluttvurderingen gjenspeiler kompetansemålene i læreplanene. Men Ap ønsker ikke å avskaffe eksamen.

Hurdalsplattformen stadfester at det fortsatt skal være eksamen og karakterer i ungdomsskolen og videregående skole, samtidig som en skal gjennomgå behovet for nye former for vurdering i tråd med nye læreplaner og undervisningsformer.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

165 Studenter og høyere utdanning

AUF i Trøndelag

Forslag:

- At studenter skal kunne være fulltidsstudenter ved å gradvis øke studiestøtten til 2 G.
- Innføre 12 måneder studiestøtte
- Sikre utbygging av studentboliger med mål 5000 bygde boliger nasjonalt i året

- At en student som også er en arbeidstaker får de samme rettighetene som andre arbeidstakere ved oppsigelser eller permittering.

Begrunnelse:
Mange studenter er avhengig av en inntekt i tillegg til studielånet. Dette gjør at studenters økonomiske situasjon kan være til hinder for utdanningen. Dermed oppfylles ikke prinsippet om like rettigheter til utdanning for alle studenter i Norge. Store deler av studenters utgifter går til bolig. Mange steder er boligsituasjonen for studenter uholdbar og markedet svært presset. Dette gjør at mange studenter sliter med å finne et sted å bo, og noen må i verste fall takke nei til studieplass fordi de ikke finner tak over hodet. Flere boliger er en nøkkel for sikre at unge får muligheten til å studere.

Gjennom pandemien fikk mange studenter store økonomiske utfordringer. Siden mange studenter må ha en jobb i tillegg til studiene er det viktig at en student som også er en arbeidstaker får de samme rettighetene som andre arbeidstakere ved oppsigelser eller permittering.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at lik rett til utdanning og studentvelferd er grunnleggende viktig for Ap.

Regeringen vil i Hurdalsplattformen både "hegne om lik rett til utdanning i heile landet, uavhengig av økonomi og familiesituasjon", "Trappe opp studentbustadbygginga med mål om 3000 bygde bustader i året", og "Innføre 12 månaders studiestøtte for heiltidsstudentar med barn under 16 år." Regjeringen vil også gjennomgå studiestøttemodellen. I budsjettforliket for 2023 er det vedtatt å øke studiestøtten for alle studenter med syv prosent for å møte den sterke prisveksten. Dette er langt høyere enn anslagene for prisstigningen for 2023, og gjør at studentene nå får en økning på 9000 kroner. Det er den største økningen i studiestøtten over ett enkelt budsjettår noensinne. Ytterligere økninger i studiestøtten bør behandles i de ordinære budsjettprosessene fra år til år.

En rimelig plass å bo er svært viktig for læringen og livskvaliteten til studentene. I statsbudsjettet for 2023 har regjeringen foreslått å tildele tilsagn til 1 650 nye studentboliger. Til nå er det ikke behov for å øke målet utover 3000 nye studebtboliger i året, all den tid studentsamskipnadene ikke er klare for å bygge enda flere, men det bør nok vurdereres på sikt.

Forslaget om lønnskompensasjon for permitterte studenter bør ev. utredes videre, og sees i sammenheng med andre støtteordninger. Det er ikke ønskelig at dagpengeordningen blir en alternativ studiestøtteordning.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

176 Fravær i skolen

AUF i Trøndelag

Forslag:

Erstatte dagens fraværreglement slik at det blir mindre rigid og byråkratisk og gir mer tillit til lærer og elev, samt legger opp til økt gjennomføring

Begrunnelse:

Dagens fraværsgrense er for rigid og må endres. Rektorenes mulighet til å utvise skjønn må utvides og det må innføres bruk av egenmeldinger som tar ned presset på fastlegene på grunn av elever som trenger legeerklæring. Pandemien har vist oss hvor viktig det er at de som er syke holder seg hjemme.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at Ap vil forbedre, ikke erstatte, dagens fraværsreglement. Resten av forslaget er ivaretatt av både Hurdalsplattformen og Aps partiprogram. Etter innføringen av fraværsgrensena er både time- og dagsfraværet betydelig redusert. Arbeiderpartiet gleder oss over at elevene er mer til stede på skolen, men vil også forbedre regelverket slik at det blir mindre rigid og byråkratisk, mer rettferdig for elevene og legger opp til økt gjennomføring. Dette oppdraget har regjeringen gitt til Utdanningsdirektoratet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

188 Økt satsning på lærlinger

Ensjø, Kampen og Vålerenga Arbeiderpartilag

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Lovfeste retten til lærlingeplass. Alle unge som velger fag – og yrkesopplæring må få læreplass i privat og offentlig sektor
- Styrke samarbeidet mellom arbeidslivet og læreplasser. Se på hvordan vi kan stimulere bedrifter til å ta imot lærlinger
- Bedriftenes fagarbeidere bør inneha det praktiske opplærings- og veilederansvaret for lærlingene.
- Styrke veileder rollen. Gi lønnskompensasjon til bedrifter som utdanner veiledere.
- Utplassering av VG1 og VG2 elever må stimuleres og økes..
- Kommunens virksomheter bør ta imot flere lærlinger. Kommunen bør ved alle sine anbud sørge for at de som vinner er en lærebedrift.

Begrunnelse:

Videregående opplæring med fag – og yrkesopplæring skal bidra til å sikre en bred og relevant inngang til arbeidsmarkedet og til videre studier. Vi har i de senere år sett en utvikling av yrkesfag på en rekke skoler. For Arbeiderpartiet er det viktig at denne utvikling fortsetter og stimuleres. Yrkesfagene skal speile samfunnsutviklingen og møte den teknologiske utviklingen

og ruste fremtidens arbeidstakere til et arbeidsliv i rask endring. Muligheten til å velge yrkesfag må gjøres mer tilgjengelig for flere. Det betyr at det må legges til rette for at flere kan gjennomføre og tilgjengeligheten for ulike fag må tilbys over hele landet. Det er viktig for Arbeiderpartiet at stipendet for yrkesfagelevene fortsatt styrkes og at borteboerstipendet til ungdom som må flytte hjemmefra fortsatt speiler prisøkningen som samfunnet opplever. For Arbeiderpartiet vil det alltid være viktig å jobbe for økt kvalitet i opplæringen og sikre at lærlinger opplever en trygg og god lærlingetid. Kommunene og bedriftene har et stort ansvar for fag – og yrkesopplæringen. Samarbeidsrådet for yrkesopplæringen (SRY) må sikres innflytelse i utviklingen i yrkesfagene. Arbeiderpartiet ønsker å gjennomgå modellen som i dag gjelder for arealberegning i videregående skole. Det er viktig at yrkesfagene sikres gode verkstedlokaler, oppdatert utstyr og riktig utstyr til å drive faget. Arbeiderpartiet mener det er behov for å se på tiltak som stimulerer virksomhetene til å ta imot lærlinger. Samfunnskontrakt for flere læreplasser må ha ressurser nasjonalt og lokalt. Arbeiderpartiet mener at det må innføres krav om lærlinger i alle relevante offentlige anbud.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Lovfeste retten til lærlingeplass: Allerede vedtatt politikk gjennom partiprogrammet hvor det står at vi vil innføre en læreplassgaranto hvor alle som er kvalifisert får læreplass. Regjeringen har allerede satt i gang et større arbeid med å styrke arbeidet med å sikre læreplass til alle som ønsker å ta et fag- eller svennebrev.

Styrke samarbeidet med private bedrifter for å ta imot flere lærlinger: Norge trenger mange nye fagarbeidere i årene som kommer. Vi vil kunne mangle 90.000 fagarbeidere innen 2035. En av regjeringens satsninger er å stille strengere krav til seriøsitet og lærlinger i offentlige innkjøp. Ap tror at å være lærebedrift blir mer attraktivt blant annet gjennom styrkede krav til seriøsitet og bruk av lærlinger ved offentlige innkjøp og anbud.

Bedriftenes fagarbeidere bør inneha det praktiske opplærings- og veilederansvaret for lærlingene: Arbeiderpartiet ønsker at skolen har ansvar for å følge opp lærlingen det første året av læretiden, og sammen med lærling og arbeidsgiver differensiere oppfølging og varighet etter behov.

Styrke veileder rollen: Ap er enig, det trengs bedre oppfølging av ungdom i overgangen fra skole til læretid.

Gi lønnskompensasjon til bedrifter som utdanner veiledere: Ikke vurdert, og uvisst hvor stort behov det er ute i bedriftene.

Utplassering av VG1 og VG2 elever må stimuleres og økes: Ivaretas gjennom YFF, det største faget for elevene på vg1 og vg2, hvor mange knytter kontakter til arbeidslivet for første gang gjennom utplassering.

Kommunens virksomheter bør ta imot flere lærlinger. Kommunen bør ved alle sine anbud sørge for at de som vinner er en lærebedrift: Det offentlige må bli mye flinkere til å ta inn lærlinger enn i

dag.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

204 Øk studiestøtten

Overhalla Arbeiderparti

Forslag:

Studiestøtten må økes slik at alle har mulighet til å studere samme hvilken størrelse de har på lommeboken.

Begrunnelse:
Det kan ikke være i regjeringens interesse at vi nå snart kan konstatere at bare 30 % av studentene på universitet og høyskoler er heltidsstudenter som følge av manglende finansiering av bo- og levekostnader. Det er rimelig å anta at de 30 % som kan tillate seg å være heltidsstudenter mottar økonomisk støtte fra familie. Det er like rimelig å anta at en god del av de 70% som ikke har råd til å være heltidsstudenter ikke har samme mulighet til ekstra finansiering. Dette gir ikke like muligheter til å fullføre studiet eller like muligheter for å konkurrere i arbeidsmarkedet etter endt eksamen. Studiestøtten må økes

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:

SST viser til at lik rett til utdanninger grunnleggende viktig for Ap, og videre til at regjeringen vil "hegne om lik rett til utdanning i heile landet, uavhengig av økonomi og familiesituasjon", og "Innføre 12 månaders studiestøtte for heiltidsstudentar med barn under 16 år." I budsjettforliket for 2023 er det vedtatt å øke studiestøtten for alle studenter med syv prosent for å møte den sterke prisveksten. Dette er langt høyere enn anslagene for prisstigningen for 2023, og gjør at studentene nå får en økning på 9000 kroner. Det er den største økningen i studiestøtten over ett enkelt budsjettår noensinne.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

209 En ny retning for skolepolitikken

AUF i Oslo

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Fjerne den nasjonale fraværsgrensa
- Innføre et skolereglement hvor tilstrekkelig antall godkjente vurderingssituasjoner og en helhetsvurdering fra lærer skal ligge til grunn

- Gjennomføre forskningsprosjekter om fravær i skolen for å innhente mer kunnskap om hva som faktisk fungerer mot fravær
- Ha en nasjonal gjennomgang av lærerløse timer, slik at retningslinjene blir like over hele landet
- At elever skal kunne stryke timesfravær, og ikke bare dager
- Innføre politisk fravær i ungdomsskolen Arbeiderpartiet vil:
- Avskaffe dagens eksamensordning og erstatte med alternative vurderingsformer.
- Utrede en alternativ vurderingsmodell der poengberegning av standpunkt- og eksamenskarakter vektes etter fagenes timetall, i henhold til Stoltenbergutvalgets forslag.
- Innen eksamen blir fjernet skal alle kommuner og fylker ha prøveprosjekt mot eksamen i skolen.
- Avskaffe lekser i grunnskolen.

Begrunnelse:
Fraværsgrensa
Høyresidas urettferdige fraværsgrense har gjort at elever som tidligere hadde høyt fravær, nå har økt fravær. Fraværsgrensa har ført til at flere elever står i fare for å droppe ut av videregående opplæring. Fastlegekontorene i landet har de siste årene fått køer av elever, som risikerer å stryke i et fag om de ikke får en legeattest. Dette virker mot sin hensikt. AUF mener vi må ha tillit til at læreren kan finne hensiktsmessige løsninger selv. Fraværsgrensa starter i feil ende og vi vil heller sette i gang tidlige tiltak som forhindrer fravær. AUF mener at det eksisterende lovverket for fravær må bli erstattet med et skolereglement hvor antall godkjente læringssituasjon og helhetsvurdering fra lærer skal ligge til grunn, og at dagens rigide fraværsgrense fjernes.

Eksamen
Arbeiderpartiet vil ha en kunnskapsskole for barn og unge over hele landet. Målet med skolen må være at alle norske elever får sluttvurdering og like gode muligheter til å lykkes. Høyreregjeringen tok ikke unge på alvor. De førte en tøff skole hvor testing, pugging og en rigid fraværsgrense var i fokus. Arbeiderpartiet vil ikke videreføre høyresidas skole der man bryr seg mest om mest mulig seksere på kortet. Derfor skal vi vri om den norske skolen til å handle trivsel og mestring. Det er på tide å gjennomgå vurderingsformene i skolen på nytt, slik at dagens skole er tilpasset dagens elever på best mulig måte. Eksamensordningen skaper i dag store forskjeller og viderefører høyresida sin skole med stress og testing. Derfor vil Arbeiderpartiet fjerne dagens eksamensordning og erstatte den med alternative vurderingsformer.

Lekser
Arbeiderpartiet vil ha en skole som motvirker forskjeller og gir alle like gode muligheter til å lykkes. Lekser reproduserer sosiale forskjeller i skolen. Lekser favoriserer elever med ressurssterke foreldre, som kan få hjelp til skolearbeidet hjemme. For å gi alle elever like muligheter må elevers skolearbeid utføres i ordinær skoletid. Da vil man få mulighet til å jobbe selvstendig med oppgaveløsing og utvikle gode studieteknikker samtidig som alle elever vil få mulighet til hjelp av kvalifisert personell.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Flere av punktene i dette forslaget sammenfaller ikke med Oslo Arbeiderpartis

standpunkt. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker likevel at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at hjemmearbeid er en del av lærernes metodefrihet og ansvar, og kan bidra til styrke samspill mellom elever, foreldre og skolen når det gjøres på riktig måte. Ap ser viktigheten av repetisjon og mengdetrening for å oppnå best mulig læring. Men, som vedtatt på landsmøtet i 2019, er det gode grunner til å se kritisk på om leksepresset for noen elever er for høyt. Her har flere kommuner aktuelle prosjekter på gang for å hente erfaringer og legge til rette for en bedre lekserpraksis i skolen. Løsningen er ikke å forby eller avskaffe lekser i skolen på nasjonalt nivå, men å arbeide for en bedre lekserpraksis i skolene, i dialog med elever, lærere og foreldrene

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

239 Heldagsskole.
Eydehavn/Saltrød Arbeiderlag

Forslag:
Arbeiderpartiet vil innføre heldagsskole.

Begrunnelse:
Investering i barns oppvekst er noe av det mest samfunnsøkonomiske lønnsomme vi kan gjøre. En heldagsskole er levekårsutjevnede. Noen foresatte har god kompetanse til å hjelpe sine barn med lekser, andre ikke. I noen hjem er boforholdene ugreie, noen hjem er utrygge for barn og unge. Og noen hjem har ikke råd til skolemat og fritidsaktiviteter. Norsk grunnskole er moden for fornying. Skal vi kunne gi alle like muligheter, må vi satse på gode sosialdemokratiske universelle ordninger, finansiert over skatteseddelen. Heldagsskole, skolemat, aktiviteter integrert i skoledagen. Og en leksefri fritid. Samfunnet har endret seg. Tiden er moden for å ta kraftige grep og tilpasse skolen til barna og fremtiden.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at forslagets intensjon er dekket av regjeringens arbeids med pris og kvalitet i SFO, som er en av de største inkluderingsreformene i fellesskolen på lenge. Ap vil jobbe med å gjøre SFO bedre og billigere - og på sikt gratis - for alle barn. Til nå er det vedtatt gratis kjernetid for 1.- og 2.-klassingene. Regjeringen vil også "Styrkje etter- og vidareutdanningstilbodet for tilsette i skulefritidsordninga", noe som vil muliggjøre leksehjelp i mye større grad enn i dag med flere kompetente ansatte i SFO.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

243 Skolemat, leksehjelp og heldagsskole

Vegårshei Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet må prioritere et arbeid for å finne en løsning for å tilby alle elever skolemat og leksehjelp. Det bør også startes en utredning av heldagsskolen.

Begrunnelse:

Skolemat og leksehjelp vil være særlig viktig for de barna som er mest utsatt. Hvis vi ønsker at alle barn skal ha like muligheter på skolen er dette kanskje det viktigste tiltaket vi nå kan gjøre. Vi kjenner til at dette er i det nåværende partiprogrammet, men vi kan ikke se at det er tatt inn i statsbudsjettet. Vi har forståelse for at det tar tid å få dette til, men det må ikke legges til side. Det må arbeides med en ordning som muliggjør tiltaket. I forlengelsen av det foreslår vi også at heldagsskole bør utredes.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at regjeringen i Hurdalsplattformen gradvis vil "innføre eit dagleg sunt, enkelt skulemåltid, med fridom for skulane til å organisere dette sjølve." Dette følges også opp gjennom den varslede folkehelsemeldingen. Regjeringen vil videre "auke kvaliteten og senke prisen i skulefritidsordninga (SFO), og å vidareføre arbeidet med nasjonal rammeplan", og "styrkje etter- og vidareutdanningstilbodet for tilsette i skulefritidsordninga", noe som vil muliggjøre leksehjelp i større grad enn i dag med kompetente ansatte. I tillegg er det nå vedtatt gratis kjernetid både for 1.- og 2.-klassingene. Regjeringens politikk for SFO kvitterer med det ut punktet om heldagsskole.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

260 Eksamen

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Avskaffe dagens eksamensordning og erstatte med alternative vurderingsformer.
- Utrede en alternativ vurderingsmodell der poengberegning av standpunkt- og eksamenskarakter vektes etter fagenes timetall, i henhold til Stoltenbergutvalgets forslag.
- Innen eksamen blir fjernet skal alle kommuner og fylker ha prøveprosjekt mot eksamen i skolen.

Begrunnelse:

Arbeiderpartiet vil ha en kunnskapsskole for barn og unge over hele landet. Målet med skolen må være at alle norske elever får sluttvurdering og like gode muligheter til å lykkes. Høyreregjeringen tok ikke unge på alvor. De førte en tøff skole hvor testing, pugging og en rigid fraværsgrense var i fokus. Arbeiderpartiet vil ikke videreføre høyresidas skole der man bryr seg mest om mest mulig seksere på kortet. Derfor skal vi vri om den norske skolen til å handle trivsel og mestring. Det er på tide å gjennomgå vurderingsformene i skolen på nytt, slik at dagens skole

er tilpasset dagens elever på best mulig måte. Eksamensordningen skaper i dag store forskjeller og viderefører høyresida sin skole med stress og testing. Derfor vil Arbeiderpartiet fjerne dagens eksamensordning og erstatte den med alternative vurderingsformer.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Støtter ikke avvikling av eksamensordningen her og nå, men er positiv til å gjennomføre prøveprosjekt og utredning av alternativer til dagens eksamensordning.

Sentralstyrets merknad:
Forslaget om å avskaffe dagens eksamensordning, og at standpunkt- og eksamenskarakter vektes etter fagenes timetall, er ikke i tråd med Aps vedtatte politikk. Hurdalsplattformen slår fast at: "Det skal vere eksamen og karakterar i ungdomsskulen og vidaregåande skule, samtidig som ein skal gjennomgå behovet for nye former for vurdering i tråd med nye læreplanar og undervisingsformer." Det foregår imidlertid utvalgs- og uviklingsarbeid på feltet med mål om en bedre eksamens- og vurderingsordning, og dette jobber regjeringen med i i.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

261 Lekser
AUF i Buskerud

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:
- Avskaffe lekser i grunnskolen.

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet vil ha en skole som motvirker forskjeller og gir alle like gode muligheter til å lykkes. Lekser reproduserer sosiale forskjeller i skolen. Lekser favoriserer elever med ressurssterke foreldre, som kan få hjelp til skolearbeidet hjemme. For å gi alle elever like muligheter må elevers skolearbeid utføres i ordinær skoletid. Da vil man få mulighet til å jobbe selvstendig med oppgaveløsing og utvikle gode studieteknikker samtidig som alle elever vil få mulighet til hjelp av kvalifisert personell.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at hjemmearbeid er en del av lærernes metodefrihet og ansvar, og kan bidra til styrke samspill mellom elever, foreldre og skolen når det gjøres på riktig måte. Ap ser viktigheten av repetisjon og mengdetrening for å oppnå best mulig læring. Men, som vedtatt på landsmøtet i 2019, er det gode grunner til å se kritisk på om leksepresset for noen elever er for høyt. Her har flere kommuner aktuelle prosjekter på gang for å hente erfaringer og legge til rette

for en bedre lekserpraksis i skolen. Løsningen er ikke å forby eller avskaffe lekser i skolen på nasjonalt nivå, men å arbeide for en bedre lekserpraksis i skolene, i dialog med elever, lærere og foreldrene

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

263 Godkjenne KBU som deler av LIS1

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- At KBU godkjennes som deler av LIS1 - Godkjenne læringsmål i LIS1 basert på oppnådd kompetanse i KBU
- At de resterende læringsmålene enten kan gjennomføres i reststillinger i LIS1 eller ved at "KBU-legene" søker rett på LIS2/3 og gjennomfører manglende læringsmål i løpet av spesialutdanningen.

Begrunnelse:
De danske medisinstudentene må etter medisinutdanningen, dersom de ønsker å jobbe selvstendig som lege og spesialisere seg videre, gjennomføre det som kalles klinisk basisutdannelse (KBU). Her jobber de formelt sett under ansvaret til en annen lege (typisk ledende overlege) i ett år. Etter gjennomført KBU kan de søke om «full» autorisasjon med «rett til selvstendig virke».

KBU består av et halvt år på sykehus og et halvt år i dansk primærhelsetjeneste. Slik minner ordningen om norsk LIS1. Mange av oppgavene KBU-legene gjør og mye av kompetanse de tilegner seg, er sammenfallende med LIS1. Likevel må norske medisinstudenter i Danmark ta LIS1 etter å ha gjennomført KBU i Danmark.

Derfor mener Arbeiderpartiet at KBU skal godkjennes mot deler av LIS1. LIS1 er, som resten av den nye spesialistutdanningen, bygget opp av læringsmål. Derfor mener vi at det vil gagne Norge å godkjenne læringsmål i LIS1 basert på oppnådd kompetanse i KBU og at de resterende læringsmålene enten kan gjennomføres i reststillinger i LIS1 eller ved at "KBU-legene" søker rett på LIS2/3 og gjennomfører manglende læringsmål i løpet av spesialistutdanningen. Med en slik løsning unngår man dublering av tjeneste og gir økt kapasitet i LIS1-tjenesten da det vil frigjøre om lag 40-60 LIS1-stillinger årlig. I tillegg vil dette føre til at ferdigutdannede leger fra Danmark kan komme raskere ut i arbeidslivet i Norge.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Fylkesstyret ønsker å sende denne inn uten innstilling.

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at forslaget har gode intensjoner om å utdanne flere leger, men mener forsalget er for detaljert og teknisk til at landsmøtet kan gi det god nok behandling i ett møte. Forslaget foreslår oversendt Helse- og omsorgsfraksjonen og Utdannings- og

forskningsfraksjonen på Stortinget, som kan gå nærmere inn i detaljene i forslaget, i dialog med fagdepartementene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

264 Studiepoeng ved Y-veien

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- at yrkesfagelever med fagbrev som velger å ta bygge på fagbrevet sitt med høyere utdanning skal få 6 ekstra studiepoeng.
- at forvaltningen skal legge om politikken til å satse på yrkesfagarbeidere.
- at yrkesskolene skal få tilgang på det nyeste utstyret som brukes i de aktuelle yrkene.

Begrunnelse:
Norge mangler fagarbeidere. I lang tid har det i samfunnet og i politikken blitt ført en skeivfordeling og av ungdom som har ført til et skyhøyt antall studenter i forhold til hva landet trenger. Denne politiske satsingen kombinert med negative rykter på ulike yrkesgrupper som arbeider med praktiske fag har ført til at mange unge velger vekt arbeidsplassene som faktisk skal bygge Norge videre. Vi må få flere i praktiske fag.

Ingeniørfagene sliter med at altfor mange studenter kommer fra teoretiske bakgrunner, kan legge en svekker for videre bygging av Norge. AUF ønsker å gi fordeler for å velge yrkesfag, og styrke mulighetene for å først velge yrkesfag, så ta påbygg videre til ingeniørfag. Dette gjør vi ved å gi yrkesfagelever som har tatt fagbrev, 6 ekstra studiepoeng dersom de skulle ønske å ta høyere utdanning. Dette vil føre til mer kompetente, praktisk rettede ingeniører som kan ta landet vårt til nye høyder.

Yrkesfagskolene i dag er for dårlig rustet, og elevene står uten lærlingplass når de er ferdig med skolen. Dette er avgjørende å få ordnet opp i for å få flere fagarbeidere.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:

- at yrkesfagelever med fagbrev som velger å ta bygge på fagbrevet sitt med høyere utdanning skal få 6 ekstra studiepoeng:
Ikke vurdert, men bør ses i sammenheng med den forestående gjennomgangen av opptak til høyere utdanning.
- at forvaltningen skal legge om politikken til å satse på yrkesfagarbeidere:
Ap og regjeringa har et uttalt mål om å satse på både yrkesfag og fagskolene
- at yrkesskolene skal få tilgang på det nyeste utstyret som brukes i de aktuelle yrkene:
Bør ses i sammenheng med regjeringas ønske om å styrke finansieringen av fagskolene slik at utdanningene kan utvikles og egenbetalinga reduseres, og gjennomgå dimensjoneringa i

fagskulesektoren for å sikre hele landet relevante utdanningstilbud av god kvalitet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

272 Fulltidsstudenten - og like muligheter til alle

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Gradvis øke andelen studiestøtte som blir omgjort til stipend med mål om at 60 prosent skal dekkes av stipendet.
- Øke studiestøtten til 2G og utvide studiestøtten til 12 måneder.
- At konverteringsordningen skal endres til slik den var før Solberg-regjeringens endring i 2019.
- Det skal oppnås 20% dekningsgrad av studentboliger innen 2025.
- At studentenes bo- og pendlebehov må være en del av byplanleggingsprosesser.
- At alle studentsamskipnader skal ha tilstrekkelig antall universelt utformede studentboliger.
- At det skal strebes mot at alle nye studentboliger skal være nullutslipps eller plussbygg.
- At studentboliger skal defineres som et eget arealformål i Plan- og bygningsloven.
- Øke tilskuddsandelen til prosent av kostnadsrammen for å gjøre studentboliger billigere.
- At kommunen og fylkeskommunen skal tilrettelegge for en effektiv og enklere prosess for studentboligbygging.
- Gi statlig støtte øremerket til vedlikehold av studentboliger.
- At studenter skal få like rettigheter som andre arbeidstakere når de blir sagt opp.
- At studenter skal sikres like rettigheter på dagpenger som øvrige arbeidstakere.

Studiestøtte også til internasjonale studenter
Det er en del internasjonale studenter som går studier på universitet som undervises på norsk. I dag får disse studentene ingen støtte fra lånekassen. AUF vil alltid bygge under gratisprinsippet som en av våre grunnpilarer i norske skoler. Derfor mener vi at disse studentene som går studier på norsk og har større sannsynlighet for å bli i Norge skal få støtte fra lånekassen på lik linje med norsk statsborgere.

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet mener at alle studenter skal kunne studere på heltid. Mange studenter er avhengig av en inntekt i tillegg til studielånet. Dette gjør at studenters økonomiske situasjon kan være til hinder for utdanningen. Dermed oppfylles ikke prinsippet om like rettigheter til utdanning for alle studenter i Norge. For å sikre at alle har like gode økonomiske vilkår over tid, vil Arbeiderpartiet indeksregulere studiestøtten.

Mange studenter risikerer hvert år å ikke få tilbud om studentbolig. Dette godtar ikke Arbeiderpartiet. Studentboliger er et konkret og målrettet virkemiddel for å sikre lik rett til utdanning. Vi mener at fellesskapet må stille opp og sørge for at vi bygger nok studentboliger, og at alle som vil får tilbud om å bo i en studentbolig. Målet er at det skal være 20% dekningsgrad nasjonalt innen 2025 og på sikt sørge for 75 prosent dekning av studentboliger.

Arbeid gir økonomisk trygghet. Med en allerede trang studentøkonomi er det viktig at studenter som blir syke, permitterte eller mister jobben sikres inntekt og rask hjelp på lik linje med resten

av norske arbeidstakere. Så lenge det er en politisk vilje til at studenter skal jobbe ved siden av studiene, er det viktig at også de samme sikkerhetsnettene ligger tilgjengelig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen. Viktig å ha differensiering som gjør at utdanningene er tilgjengelig for alle.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at lik rett til utdanning og studentvelferd er grunnleggende viktig for Ap. Regeringen vil i Hurdalsplattformen både "hegne om lik rett til utdanning i heile landet, uavhengig av økonomi og familiesituasjon", "Trappe opp studentbustadbygginga med mål om 3000 bygde bustader i året", og "Innføre 12 månaders studiestøtte for heiltidsstudentar med barn under 16 år." Regjeringen vil også gjennomgå studiestøttemodellen.

I budsjettforliket for 2023 er det vedtatt å øke studiestøtten for alle studenter med syv prosent for å møte den sterke prisveksten. Dette er langt høyere enn anslagene for prisstigningen for 2023, og gjør at studentene nå får en økning på 9000 kroner. Det er den største økningen i studiestøtten over ett enkelt budsjettår noensinne. Ytterligere økninger i studiestøtten bør behandles i de ordinære budsjettprosessene fra år til år.

En rimelig plass å bo er svært viktig for læringen og livskvaliteten til studentene. I statsbudsjettet for 2023 har regjeringen foreslått å tildele tilsagn til 1 650 nye studentboliger.

Til nå er det ikke behov for å øke målet utover 3000 nye studentboliger i året, all den tid studentsamskipnadene ikke er klare for å bygge enda flere, men det bør nok vurderes på sikt. I dag er også vesentlig flere studentboliger universelt tilpasset enn det er studenter som bor der med funksjonsnedsettelser, så det vurderes ikke som nødvendig å stramme inn dette ytterligere. Det er også et mål for regjeringen med flere grønne studentboliger, og mange samskipnader er gode på dette allerede.

Forslaget om lønnskompensasjon for permitterte studenter bør ev. utredes videre, og sees i sammenheng med andre støtteordninger. Det er ikke ønskelig at dagpengeordningen blir en alternativ studiestøtteordning.

Ap stemte mot den borgerlige regjeringens endring av konverteringsordningen for studiestøtte da den ble innført i 2019. En eventuell endring her er først og fremst et økonomisk spørsmål.

Å skulle gi studiestøtte til utenlandske studenter i Norge er ikke i tråd med partiets politikk, og bryter med praksisen om at norske velferdsordninger er for norske statsborgere. Norske studenter får heller ikke studiestøtte av andre land, men må reise til utlandet med norske støtteordninger gjennom Lånekassen. Det forslaget foreslås derfor avvist.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

273 Studiestøtte også til internasjonale studenter

AUF i Buskerud

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- At internasjonale studenter som går studier på norsk skal få støtte fra lånekassen på lik linje med norske statsborgere.
- Reversere kuttene i støtten til norske studenter i utlandet som ble vedtatt i Statsbudsjettet for 2023.

Begrunnelse:

Det er en del internasjonale studenter som går studier på universitet som undervises på norsk. I dag får disse studentene ingen støtte fra lånekassen. AUF vil alltid bygge under gratisprinsippet som en av våre grunnpilarer i norske skoler. Derfor mener vi at disse studentene som går studier på norsk og har større sannsynlighet for å bli i Norge skal få støtte fra lånekassen på lik linje med norsk statsborgere.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

At internasjonale studenter som går studier på norsk skal få støtte fra lånekassen på lik linje med norske statsborgere. Reversere kuttene i støtten til norske studenter i utlandet som ble vedtatt i Statsbudsjettet for 2023: Det bør ses på mulighetene for å reversere dette kuttet ved endring av den økonomiske situasjonen, da det står tydelig i Hurdalsplattformen at "Høgare utdanning i Noreg skal vere gratis, òg for internasjonale studentar"

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

281 Skuleskyss etter leksehjelp

Rauma Arbeiderparti

Forslag:

«Elevar i alle landets kommunar skal behandlast på ein likeverdig måte, jamfør Opplæringslova. Arbeiderpartiet krev at alle kommunar organiserar leksehjelp på ein slik måte at alle elevar kan nytte seg av tilbodet. Der det er nødvendig med skyss heim etter leksehjelp skal elevane få rett til skyss etter same reglement som ordinær skuleskyss».

Begrunnelse:

I Opplæringslova § 13-7a står det at kommunane skal ha tilbod om leksehjelp i grunnskulen. Elevane har rett til å delta på leksehjelp, tilbodet skal være gratis, men frivillig.

I forskrift til Opplæringslova § 1A-1 står det at kommunane skal tilby leksehjelp i til saman 8 timar kvar veke til elvar i grunnskulen. Timane kan fordelast fritt på årstrinna. Formålet med leksehjelp er å gi elevane støtte i læringsarbeidet, gi kjensle av meistring og legge føringar for gode rammer til sjølvstendig arbeid, leksehjelp skal og medverke til å viske ut sosiale forskjellar. Som vi ser har elevar som ønsker leksehjelp, pr i dag, ikkje rett til skyss heim/skuleskyss. Dette gjeld også for elevar med behov for skuleskyss utifrå medisinsk grunnlag.

Kommunen og den enkelte skule er ansvarleg for leksehjelp og vel sjølv korleis leksehjelpa blir organisert. Utfordringa slik leksehjelpa er organisert pr i dag er slik at det er mange elevar som ikkje får nytte seg av tilbodet fordi dei ikkje bor i gangavstand til skulen. Utan rett til skyss har dei ikkje eit reelt tilbod om leksehjelp.

Føresette er i arbeid og har ikkje moglegheit til henting etter leksehjelp midt på dag. Eksempel 1: elevar i 4.kl har tilbod om leksehjelp to dagar i veka frå 12.15-13.15. Det går buss 13.15 for eldre elevar som er ferdig for dagen, men 4.klassingane som er ferdig med leksehjelp får ikkje sitje på fordi dei ikkje har rett til skyss. Eksempel 2: det er tilbod om leksehjelp for 5.-7.klasse to dagar i veka frå 14.00-15-00. Bussen går kl.14.10. Elevane har dermed ikkje eit reelt tilbod om leksehjelp om dei ikkje bur i gangavstand.

Ordninga blir organisert ulikt i skulane og i dei ulike kommunane i landet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener forslaget er ivaretatt av eksisterende partipolitikk: Styrke hjem–skole-samarbeidet og sikre gode leksehjelpsordninger, også på ungdomstrinnet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

293 Barnehage
Larvik Arbeiderparti

Forslag:
Det settes tak på utbytte fra barnehagedriften der private kommersielle aktører er leverandør, og det må settes samme krav til private, kommersielle drivere som offentlige barnehager når det gjelder åpningstider, lønn/pensjon og opptak.

Begrunnelse:
Store aktører innen privat, kommersiell barnehagedrift etablerer seg for å kunne ta ut store overskudd, enten direkte eller gjennom eierstruktur som gjør det mulig. Mange har heller ikke samme krav til lønn/pensjon, åpningstider eller opptak, og det må kunne stilles samme krav til dette.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:
Regjeringa er allerede godt i gang med å begrense private barnehagers mulighet til å ta ut profitt. Forslaget ivaretas av eksisterende partiprogram (s.41).

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

306 Utvidet rett til barnehageplass for 1-åringer

Tønsberg Arbeiderparti

Forslag:

Utvide retten til barnehageplass for alle barn fra den måneden de fyller 1 år og starte med barn født i desember

Begrunnelse:
Full barnehagedekning i Norge betyr full barnehagedekning for de som har rett til barnehageplass. Plass i barnehagen fra august gjelder for barn som fyller et år det året t.o.m. november. Dersom barnet fyller 1 år i desember, får barnet først rett til barnehageplass august året etter. Dvs. at for de som får barn i des-juli, får rett til barnehage når barnet er over 1 år. I ytterste konsekvens er barnet 1 år og 8 måneder gammel før barnet har rett på barnehageplass. Dette medfører at foreldre i arbeidsfør alder enten tar ut ulønnet permisjon som gir redusert arbeidskraft og skatteinntekter til kommunene. Familier har ulik grad av nettverk rundt seg som kan bidra til barnepass, slik at foreldre likevel kan gå noe ut i arbeid når barnet fyller 1 år.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

For Arbeiderpartiet er det et mål at barn skal få plass i barnehagen uavhengig av når på året barnet er født. Vi er på god vei til full barnehagedeltakelse, og over 70 % av alle ettåringer går i bhg, kontra 40 % i 2008. Det er ulike grunner til at barn ikke går i barnehagen. Undersøkelser har vist at årsakene kan være av både økonomisk, kulturell, ideologisk og praktisk art, eller en kombinasjon av disse.

Arbeiderpartiet støtter intensjonen i forslaget, men mener dette er et arbeid som må skje over tid, da det vil ha store økonomiske konsekvenser å innføre over natta.

Åpen barnehage er et pedagogisk tilbud der foreldrene er sammen med barna sine i barnehagen, og barna kan delta i aktiviteter i et fellesskap med andre. Åpen barnehage kan være godt egnet til å rekruttere til ordinær barnehage og til forebyggende arbeid, og kan bidra til å redusere sosiale forskjeller. Tilbudet kan brukes av foreldre som er i fødselspermisjon, som venter på plass, som ikke ønsker ordinær barnehageplass eller som ønsker å utsette barnehagestart.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

307 Innføre heldagsskole for 1. – 4. trinn

Tønsberg Arbeiderparti

Forslag:

Innføre heldagstilbud på skolen med varierte aktiviteter for alle elever på 1. – 4. trinn

Begrunnelse:

Flere kommuner har innført gratis SFO/AKS og regjeringen har lagt til grunn noen 12 timer gratis SFO for elever på 1. trinn fra høsten 2022. I Arbeiderpartiets nasjonale program for 2021-2025 står det «innføre gratis SFO, i første omgang for alle førsteklassinger og arbeide for lavere pris på SFO for alle barn». For å utjevne forskjeller og skape likhet over hele landet, bør arbeidet med å innføre heldagstilbud for alle barn som i dag er i SFO alder intensiveres.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at forslagets intensjon er dekket av regjeringens arbeids med pris og kvalitet i SFO, som er en av de største inkluderingsreformene i fellesskolen på lenge. Ap vil jobbe med å gjøre SFO bedre og billigere - og på sikt gratis - for alle barn. Til nå er det vedtatt gratis kjernetid for 1.- og 2.-klassingene. Regjeringen vil også "Styrkje etter- og vidareutdanningstilbodet for tilsette i skulefritidsordninga", noe som vil muliggjøre leksehjelp i mye større grad enn i dag med flere kompetente ansatte i SFO.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

310 Ordningen med 10 % fraværsgrense i videregående opplæring fjernes.

Kragerø Arbeiderparti

Forslag:

Ordningen med 10 % fraværsgrense i videregående opplæring fjernes.

Begrunnelse:

Fraværsgrensa bidrar til at elever med ulike utfordringer mister motet og slutter i videregående opplæring. Tilstedeværelseskravet ble etablert under regjeringen Solberg, og har medført store utfordringer for enkeltelever. Dette kan ha flere årsaker: sykdom, mobbing eller vanskelige forhold hjemme. Ordningen signaliserer manglende tillit til elever og foresatte. Kravet om legeerklæring må bortfalle. Den belaster fastlegene unødvendig, samtidig som den utfordrer gratisprinsippet i skolen. Ordningen er distriktsmessige urettferdig når fastlegen er langt unna, og økonomisk urettferdig fordi utgifter til lege og transport er vanskeligst å bære for familier med dårlig råd. Arbeiderpartiet kan ikke videreføre en urettferdig ordning som signaliserer mistillit til vanlige folk, og bidrar til å skyve elevene ut av utdanning. «10 % regelen» kan heller ikke sies å være spesielt vellykket, når så mange ungdommer står uten fullverdig kompetanse, arbeid eller videre studier. Mange elever blir stående med hull på vitnemålet som bremser muligheter, dette gir store negative konsekvenser for enkelt mennesker, familier og samfunnet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at fraværsgrensen i videregående skole ble innført til skoleåret 2016–2017, og etter innføringen er både time- og dagsfraværet betydelig redusert. Samtidig med innføringen ble det igangsatt en evaluering av fraværsgrensen, og sluttrapporten ble publisert i 2020. Evalueringen konkluderte med at fraværsgrensen hadde vært vellykket i å redusere elevenes fravær, men pekte også på at den ikke var et egnet virkemiddel for alle elever. Evalueringen viste også til ulik praktisering av reglene, en økning i konsultasjoner hos fastlegene og kostnadene ved å innhente legeerklæring på fravær.

Arbeiderpartiet har hele vegen slått fast at vi skal ha et tydelig og klart nasjonalt regelverk mot fravær i videregående opplæring. Men som FAFO påpeker, kan regelverket bli bedre. Derfor er det bra at regjeringen vil forbedre fraværsreglementet slik at det blir mindre rigid og byråkratisk, mer rettferdig for elevene og legger opp til økt gjennomføring. Dette oppdraget har regjeringen gitt til Utdanningsdirektoratet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

313 Endre opptaksprosessen ved høyere utdanning

AUF i Vestfold og Telemark

Forslag:
Arbeiderpartiet vil at:

- seleksjonen til høyere utdanning bygger på en tredeling av karakterer, motivasjon og karakter.
- relevante programfag fra videregående skal gi en fordel i søknadsprosessen

Begrunnelse:
Dagens opptakssystem ved høyere utdanning i Norge tar kun hensyn til karakterene fra vgs., alder, og eventuell militærtjeneste, folkehøyskole eller realfagspoeng. Dette viser bare deler av grunnene til at universitetet burde velge studenter. I dag er det et veldig høyt press på å studere ved universitet, og mange jobber krever universitetsutdannelse for at man skal kunne få jobben. Det er mangelfull informasjon om studiene og studietiden, og mange er usikre når de søker, og ender med å mistrives og dermed droppe ut. Dette er et stort tap for alle. Det å hoppe rett fra videregående til universitetet er et stort skritt, og mange er ikke klare til dette. De føler seg likevel presset, da det er vanskelig å skaffe jobb uten høyere utdanning. Samfunnet legger opp til å dra rett og studere pluss et press hjemmefra. AUF ønsker at studentene skal være klare for å starte på høyere utdanning, og at utdanningsinstitusjonene skal ta flere hensyn når de plukker ut sine aktuelle kandidater. AUF mener Norge skal se til våre kontinentale naboer som har en modell som bygger på en tredeling av opptaket for høyere utdanning. Tredelingen bygger på en helhetsvurdering av kandidatene. Det baserer seg på karakterene fra videregående skole, motivasjonen for å velge dette studiet og stedet og en intervjuform for å sjekke ut personen, altså karakter. Videre så ønsker AUF at relevante programfag fra videregående skole skal være med på å styrke muligheten for videre utdanning. Ved at for eksempel rettslære 1 og 2 skal gi 1-4 studiepoeng om man søker jusstudier videre. Dette kan føre til mer motiverte studenter, og at

de som har drømmer om en retning, kan styrke drømmene ved å velge det så tidlig som mulig.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Foreslår å bytte ut ordet karakter med personlige egenskaper i punkt 1

Sentralstyrets merknad:
Forslaget bør ses i sammenheng med den igangsatte gjennomgangen av opptakssystemet i Norge.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

314 Studiepoeng ved Y-veien
AUF i Vestfold og Telemark

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- at yrkesfagelever med fagbrev som velger å ta bygge på fagbrevet sitt med høyere utdanning skal få 6 ekstra studiepoeng.
- at forvaltningen skal legge om politikken til å satse på yrkesfagarbeidere.
- at yrkesskolene skal få tilgang på det nyeste utstyret som brukes i de aktuelle yrkene

Begrunnelse:
Norge mangler fagarbeidere. I lang tid har det i samfunnet og i politikken blitt ført en skeivfordeling og av ungdom som har ført til et skyhøyt antall studenter i forhold til hva landet trenger. Denne politiske satsingen kombinert med negative rykter på ulike yrkesgrupper som arbeider med praktiske fag har ført til at mange unge velger vekt arbeidsplassene som faktisk skal bygge Norge videre. Vi må få flere i praktiske fag. Ingeniørfagene sliter med at altfor mange studenter kommer fra teoretiske bakgrunner, kan legge en svekker for videre bygging av Norge. AUF ønsker å gi fordeler for å velge yrkesfag, og styrke mulighetene for å først velge yrkesfag, så ta påbygg videre til ingeniørfag. Dette gjør vi ved å gi yrkesfagelever som har tatt fagbrev, 6 ekstra studiepoeng dersom de skulle ønske å ta høyere utdanning. Dette vil føre til mer kompetente, praktisk rettede ingeniører som kan ta landet vårt til nye høyder. Yrkesfagskolene i dag er for dårlig rustet, og elevene står uten lærlingplass når de er ferdig med skolen. Dette er avgjørende å få ordnet opp i for å få flere fagarbeidere.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
- at yrkesfagelever med fagbrev som velger å ta bygge på fagbrevet sitt med høyere utdanning skal få 6 ekstra studiepoeng:
Ikke vurdert, men bør ses i sammenheng med den forestående gjennomgangen av opptak til høyere utdanning.
- at forvaltningen skal legge om politikken til å satse på yrkesfagarbeidere:
Ap og regjeringa har et uttalt mål om å satse på både yrkesfag og fagskolene

- at yrkesskolene skal få tilgang på det nyeste utstyret som brukes i de aktuelle yrkene:
Bør ses i sammenheng med regjeringas ønske om å styrke finansieringen av fagskolene slik at utdanningene kan utvikles og egenbetalinga reduseres, og gjennomgå dimensjoneringa i fagskulesektoren for å sikre hele landet relevante utdanningstilbud av god kvalitet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

315 Prioritere praktisk-estetiske fag i grunnskolen

AUF i Vestfold og Telemark

Forslag:

Arbeiderpartiet vil at:

- praktisk-estetiske fag skal likestilles med basisfagene
- styrke lærerne sin kompetanse i praktisk-estetiske fag

Begrunnelse:
Praktisk-estetiske fag har en viktig innvirkning på læring og det fremmer læringsvilje og motivasjon hos elever, men dette er fag som ofte blir nedprioritert. Om disse fagene blir veldig nedprioritert er det å frykte at dette kan gå utover noen elever sitt engasjement og læringsvilje på skolen. Det er også viktig med lærere som har god kompetanse i fagene de lærer bort, men i praktisk-estetiske fag er det mange lærere som har lite, eller ingen kompetanse innenfor fagene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:

- praktisk-estetiske fag skal likestilles med basisfagene:
Regjeringa ønsker en mer praktisk skole hvor praktisk-estetiske fag får mer plass. Konkret hvordan man skal få til dette er opp til vurdering i arbeidet med ungdomsmelding som ser på 5.-7.-trinn og ungdomsskolen. Arbeidet skal være ferdig til neste vår. Praktisk-estetiske fag har en verdi i seg selv og må sikres en større plass i alle barns skolehverdag.
- styrke lærerne sin kompetanse i praktisk-estetiske fag:
Ivaretas av eksisterende politikk som peker på at vi må gi lærere mulighet for etter- og videreutdanning også i praktiske og estetiske fag. Og vi må øke andelen kvalifiserte lærere innen de praktiske og estetiske fagene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

316 Bedre seksualundervisning

AUF i Vestfold og Telemark

Forslag:

Arbeiderpartiet vil at:

- ha lik lære om samleie med samme kjønn, som samleie med motsatt.
- at LHBTI skal ta mer plass i seksualundervisningen
- at kravene referert også skal telle på norske skoler i utlandet.
- seksualundervisning skal være et obligatorisk opplegg i naturfag
- det skal likestilles med de andre kapitlene
- seksualundervisning skal være en del av samfunnsfag og i etikk
- lærerne får bedre opplæring om hvordan å undervise seksualundervisning.

Begrunnelse:
Dagens seksualundervisning er ikke mangfoldig nok, og det må gjøres noe med. I dag er det en hel unge som ikke føler seg inkludert i seksualundervisningen, og hvordan vi legger frem seksuell aktivitet på skolen. Vi har ikke stort nok fokus på likekjønnet sex som det vi har når to av forskjellig kjønn har, dette må vi gjøre noe med, seksualundervisningen skal likestilles. I tillegg ser vi at seksualundervisningen nedprioriteres av lærere i forhold til de andre kapitlene i naturfag, men vi ser at lite kunnskap skaper mer ubehagelige opplevelser og mer uønsket sex og graviditet. Derfor er det viktig at dette kapitelet får like stor plass, og at vi har godt faglærte lærere til å holde undervisningen. Å sende en klasse til helsestasjonen i en skoletime er ikke godt nok. Det siste vi må gjøre for å få en bedre og rettferdig seksualundervisning er å gjøre det en del av samfunnsfag og etikk, dette er for å lære på en mer grunnleggende basis alt som omhandler seksualitet og viktigheten rundt sex, og ikke bare det biologiske.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Forslagene er delvis ivaretatt av eksisterende politikk som sier at vi skal styrke undervisningen i seksualitet og grensesetting, kjønns- og seksualitetsmangfold, LHBT+ og reproduktiv helse i barnehagen, grunnskolen og den videregående skolen.

I dag er det slik at skolehelsetjenesten skal kunne bidra inn i seksualundervisningen, med et særlig fokus på å bruke et kjønns- og legningsnøytralt språk. Tiltak bør være sensitive overfor hvilke målgrupper som skal benytte dem. Informasjon, undervisning og tiltak bør utvikles i samspill med elevene. De skal ta hensyn til sammenhenger mellom etnisitet, tradisjoner, kjønn, alder, funksjonsnedsettelser og seksuell orientering (interseksjonalitet)

Et problem i dag kan være at seksualundervisningen varierer for mye fra skole til skole, og klasse til klasse.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

319 Nasjonalt Kompetansesenter for samisk undervisning
AUF i Vestfold og Telemark

Forslag:
Nasjonalt Kompetansesenter for samisk undervisning

Begrunnelse:
Vi viser til NOU 2016:19 – Hjertespråket, om etablering av nasjonalt kompetansesenter for

samisk fjernundervisning. Hovedutfordringen innenfor grunnopplæring og videregående opplæring er at samiske elever ikke får oppfylt retten til opplæring i og på samisk. Noe av det viktigste i arbeidet med å vitalisere og styrke de samiske språkene, er å sikre god språkopplæring hvor enn i landet du bor. God språkopplæring på skolen er et sentralt virkemiddel for både å støtte opp om språkutviklingen hos samiskspråklige barn og å sikre samiske norskspråklige barns rett til å lære eget morsmål. I kommuner hvor den samiskspråklige befolkningen bor spredt vil et godt fjernundervisningstilbud til være av stor betydning for elevenes språkutvikling. Det er derfor viktig med et godt samisk språkopplæringstilbud gjennom fjernundervisning, for elever som ikke har mulighet for stedlig undervisning på samisk språk.

Ved etablering av et nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning er det særlig to ting som må ha fokus:

- Tilgang til/rekruttering av lærere med riktig kompetanse.
- Forutsigbare økonomiske og infrastrukturelle rammer for å tilby fjernundervisning i samisk språk til samtlige elever som har krav på det.

Samisk språkopplæring til samiske elever på grunnskolen og videregående skole er en lovpålagt oppgave i henhold til opplæringsloven.

Etablering av et nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning vil bidra til:

- generell styrking og kvalitetssikring av samisk språkundervisning som tilbys som fjernundervisning
- å koordinere fjernundervisning mellom aktuelle skoler, direktorater, statlige institusjoner og Sametinget.
- å bygge opp et sterkt og samlet fagmiljø som i tillegg til å tilby samiskundervisning til fjernundervisningselever, også kan gi et tilbud til elever som ved enkelte anledninger står uten tilbud f.eks. ved fast lærers fravær
- å bygge opp et support-team, som kan bistå lærere og elever med teknisk support, slik at undervisningen kan foregå mest mulig knirkefritt
- å planlegge og gjennomføre kompetansehevingstilbud for fjernundervisningslærere, i samarbeid med Sámi allaskuvla, Sametinget, Fylkesmannen og evt. andre aktører
- å planlegge og arrangere samisk språkbad for fjernundervisningselever, noe som er pålagt i henhold til den nye læreplanen.

Det er naturlig å knytte kompetansesenteret til Sámi Allaskuvla, som i dag utdanner samiskspråklige lærere både innen barnehagelærerutdanning og grunnskolelærerutdanning (1-7 og 5-10). Sámi Lohkanguovddáš (Nasjonalt senter for samisk i opplæringa, ved Sámi allaskuvla) er et ressurssenter spesielt rettet mot opplæringssystemet fra barnehagestadiet til høyere utdanning, og arbeider vidt for å fremme muntlig og skriftlig bruk av samisk i befolkningen. Det nasjonale kompetansesenteret vil da få en naturlig tilknytning til et kompetansemiljø med samiske kompetanse- og opplæringsinstitusjoner på alle nivåer, og med en bred rekrutteringsbase for senteret, samt større stabilitet når det gjelder bemanningen. Kompetansesenteret for samisk fjernundervisning vil, i samarbeid med Sámi allaskuvla/lærerutdanningene og Lohkanguovddáš, være med på å styrke og videreutvikle arbeidet med fjernundervisning og kompetanseutvikling innen fjernundervisning.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at regjeringen i Hurdalsplattformen har sagt at "Dei samiske språka er

sentrale for framtida til den samiske kulturen og vil vere eit naturlig satsingsfelt." Det kommer, som varlset fra regjeringen, en stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsliv dette året. Dette forslaget bør vurderes nærmere i en helhet med de andre forslagene for å styrke samisk språk og kultur. Forsalget foreslås videresendt til aktuelle fraksjoner på Stortinget, som bør ha dialog med fagdepartementene om meldingen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

323 Nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning og læremidler

Finnmark Arbeiderparti

Forslag:

Etablere Nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning i Kautokeino kommune.

Begrunnelse:
Viser til NOU 2016:19 – Hjertespråket, om etablering av nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning.

Noe av det viktigste i arbeidet med å vitalisere og styrke de samiske språkene, er å sikre god språkopplæring. God språkopplæring på skolen er et sentralt virkemiddel for både å støtte opp om språkutviklingen hos samiskspråklige barn og å sikre samiske norskspråklige barns rett til å lære eget morsmål. Her vil det være sentralt at skolen har gode opplæringsmodeller for samisk språkopplæring hvor enn i landet du bor. I kommuner hvor den samiskspråklige befolkningen bor spredt vil et godt fjernundervisningstilbud til være av stor betydning for elevenes språkutvikling. Det må satses på et helhetlig utdanningsløp, og at barnehage, grunnskolen og videregående skole i større grad må sees i sammenheng. Språkutvikling i barnehagen og skolen er en viktig faktor i bevaring og vitalisering av samiske språk.

Hovedutfordringen innenfor grunnopplæring og videregående opplæring handler om at samiske elever ikke får oppfylt retten til opplæring i og på samisk. Det er derfor viktig med et kvalitativt godt og velfungerende samisk språkopplæringstilbud gjennom fjernundervisning, for elever som ikke har mulighet for stedlig undervisning på samisk språk.

Årsaken til behovet for fjernundervisning er sammensatt, men det er særlig to ting som må ha fokus i framtiden:
- Tilgang til/rekruttering av lærere av lærere med riktig kompetanse.
- Forutsigbare økonomiske og infrastrukturelle rammer for å tilby fjernundervisning i samisk språk til samtlige elever som har krav på det. Samisk språkopplæring til samiske elever på grunnskolen og videregående skole er en lovpålagt oppgave i henhold til opplæringsloven.
Etablering av et nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning vil bidra til:
- generell styrking og kvalitetssikring av samisk språkundervisning som tilbys som fjernundervisning
- å koordinere fjernundervisning mellom aktuelle skoler, direktorater, statlige institusjoner og Sametinget.
- å bygge opp et sterkt og samlet fagmiljø som i tillegg til å tilby samiskundervisning til fjernundervisningselever, også kan gi et tilbud til elever som ved enkelte anledninger står uten tilbud f.eks. ved fast lærers fravær

- å bygge opp et support-team, som kan bistå lærere og elever med teknisk support, slik at undervisningen kan foregå mest mulig knirkefritt
- å planlegge og gjennomføre kompetansehevingstilbud for fjernundervisningslærere, i samarbeid med Sámi allaskuvla, Sametinget, Fylkesmannen og evt. andre aktører
- å planlegge og arrangere samisk språkbad for fjernundervisningselever, noe som er pålagt i henhold til den nye læreplanen.

Kautokeino kommune har alle forutsetninger for å kunne oppfylle rollen som vertskommune for et Nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning. Et fjernundervisningssenter vil kunne etableres i de eksisterende lokalene til Samisk videregående skole- og reindriftsskole. Lokalene kan renoveres og tilpasses spesielt til dette formålet. I og med at samisk er hovedspråket i kommunen, vil vi også ha en langt større rekrutteringsbase for senteret, samt større stabilitet når det gjelder bemanningen. Kautokeino er en levende samisk språk- og kulturkommune, hvor språket snakkes i alle sammenhenger, i butikker, arbeidsplasser, skoler og i det offentlige rom. Kommunen har samiske kompetanse- og opplæringsinstitusjoner fra barnehage- og grunnskolenivå og helt opp til høgskolenivå; i tillegg til andre kompetansearbeidsplasser. Sámi Allaskuvla utdanner samiskspråklige lærere både innen barnehagelærerutdanning og grunnskolelærerutdanning (1-7 og 5-10). Sámi Lohkanguovddáš (Nasjonalt senter for samisk i opplæringa, ved Sámi allaskuvla) er et ressurssenter spesielt rettet mot opplæringssystemet fra barnehagestadiet til høyere utdanning, og arbeider vidt for å fremme muntlig og skriftlig bruk av samisk i befolkningen. Et Nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning vil, i samarbeid med Sámi allaskuvla/lærerutdanningene og Lohkanguovddáš, kunne være med på å styrke og videreutvikle arbeidet med fjernundervisning og kompetanseutvikling innen fjernundervisning.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er viktig med et kvalitativt godt og velfungerende samisk språkopplæringstilbud, også gjennom fjernundervisning, for elever som i utgangspunktet ikke har tilgang til undervisning på samisk språk. Det er en viktig politisk oppgave å sørge for undervisning i samisk språk til samtlige elever som har krav på det, og et fjernundervisningssenter kan bidra til å sikre samiske elever god språkundervisning uavhengig av hvilken skole de går på.

Forslaget bør vurderes som å inkorporeres i regjeringens arbeid med å styrke en desentralisert og digital satsing på undervisning. Regjeringen har klare ambisjoner for "urfolk og minoriteter" og et mål om å: "Bidra til å utdanne flere samisktalende lærere, førskolelærere og helsearbeidere og sikre nok samiske læremidler av tilfredsstillende kvalitet." Et nasjonalt kompetansesenter for samisk fjernundervisning vil gjøre det mulig å rekruttere flere samisklærere, høyne kvaliteten på samiskundervisningen og bygge opp et sterkt fagmiljø for samisk språk.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

330 Enhetsskolen er overbelastet. Behov for egne driftsenheter for barn med tunge helsemessige og psykiske behov.

Drammen Arbeiderparti

Forslag:

Det bør gjennomføres et statlig finansiert prosjekt for å se på modeller for omlegging av hvordan barn/elever med tunge somatiske diagnoser og/eller fysiske og psykiske utfordringer mottar sitt skoletilbud. Vi vil skape et "nytt nivå" mellom de "tunge" kommunale ressurssentrene for elever med nedsatt funksjonsevne og enhetsskolen for å sikre alle et godt skoletilbud.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:

Uten begrunnelse av forslaget, er det vanskelig å realitetsbehandle forslaget.

Arbeiderpartiet vil at alle elever som trenger spesialundervisning, skal få det av kompetent pedagogisk personell, og har allerede vedtatt at det innføres en lese-, skrive- og regnegaranti, blant annet ved å opprette innsatsteam med spesialpedagoger og andre fagfolk som skal utgjøre et sterkere lag rundt elever som har behov for det.

Det skal sikres at spesialundervisningen startes opp raskest mulig når behovet oppstår, og at den innrettes slik at elevene i størst mulig grad inkluderes i klassen.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

339 Like muligheter for alle studenter

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet mener studiestøtten skal økes og knyttes til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden.

Begrunnelse:

Blant studenter i Norge i dag går det et skarpt skille mellom de som har mulighet til å få økonomisk støtte hjemmefra, og de som i mangel på denne mulighet blir nødt til å jobbe ved siden av studiene. For mange av dem som må ha deltidsjobb går dette ut over studiene. Størrelsen på ens foreldres lommebok skal ikke påvirke mulighetene studenter har til å prioritere studiet i tilstrekkelig grad. Alle skal ha lik mulighet til å ta en utdanning og forfølge sine drømmer. Derfor bør man øke studiestøtten, samtidig som man sørger for at studentenes økte kjøpekraft ikke blir spist opp av inflasjon gjennom de neste årene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at lik rett til utdanning og studentvelferd er grunnleggende viktig for Ap.

Regjeringen vil i Hurdalsplattformen både "hegne om lik rett til utdanning i heile landet, uavhengig av økonomi og familiesituasjon", "Trappe opp studentbustadbygginga med mål om 3000 bygde bustader i året", og "Innføre 12 månaders studiestøtte for heiltidsstudentar med barn under 16 år." Regjeringen vil også gjennomgå studiestøttemodellen.

I budsjettforliket for 2023 er det vedtatt å øke studiestøtten for alle studenter med syv prosent for å møte den sterke prisveksten. Dette er langt høyere enn anslagene for prisstigningen for 2023, og gjør at studentene nå får en økning på 9000 kroner. Det er den største økningen i studiestøtten over ett enkelt budsjettår noensinne. Ytterligere økninger i studiestøtten bør behandles i de ordinære budsjettprosessene fra år til år.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

340 Kompetansesenter mobbing

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderparti skal være en pådriver for en pilot i Agder for å utvikle et statlig kompetansesenter som skal veilede og sikre lik behandling i saker om mobbing, uavhengig av hvilken kommune man bor i.

Begrunnelse:
Problem med mobbing er et omfattende problem, og en av årsakene til at mange unge faller ut av utdanning og jobb. Mobbesaker i skolene håndteres på ulike måter. Det er forskjeller på saksbehandling fra skole til skole og fra kommune til kommune og fra fylke til fylke. Mobbesakene er komplekse i den forstand at de er vanskelig å avdekke. I dag har skolene frist på 5 dager med å lage en plan for hvilke tiltak skolen vil sette i gang når en elev har sagt fra om mobbing. Hvilke tiltak som settes i gang, om det er raskt nok og om det hjelper er ofte kimen til konflikt mellom foreldre og skole.

Partiprogrammet for Stortingsvalget 2021-2024 slår fast at Barn og unge skal ha et godt og trygt skolemiljø, det er et felles ansvar. Vi vil intensivere innsatsen mot mobbing i den norske skolen. Den økte innsatsen mot mobbing er i Arbeiderpartiets partiprogram konkretisert i 6 kulepunkter. Ett av kulepunktene handler om å utvikle et statlig kompetansesenter som skal veilede og sikre lik behandling i saker om mobbing, uavhengig av hvilken kommune man bor i.

Et kompetansesenter kan ha følgende oppgaver: Veilede og sikre lik behandling i saker om mobbing. Felles ankeinstans/ oppfølging av Statsforvalterens tilsyn når det er gitt vedtak om avvik som må rettes opp. På sikt bør kompetansesenteret inkludere innsats og forebygging av mobbing i samfunnet generelt.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at Arbeiderpartiet i partiprogrammet har vedtatt å utvikle et statlig

kompetansesenter som skal veilede og sikre lik behandling i saker om mobbing, uavhengig av hvilken kommune man bor i.

Det er fint at Agder Arbeiderparti jobber for at et statlig kompetansesenter for mobbing skal legges til deres område, men Arbeiderpartiet må være forsiktig å gå inn for lokalitet før det er utredet nærmere.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

345 Om alle skal med, så må alle få muligheten

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Ungdom som har bostedsadresse hos aleneboende forsørger skal ha rett til stipend om aleneforsørger har svak økonomi.

Begrunnelse:
I 2014 endret den blåblå regjeringen hvilke regler som gjelder for stipend i videregående skole og nesten 50 000 elever mistet retten til stipend. En av endringene som ble gjort var at inntekten til begge biologiske foreldre skulle regnes med når elevene søkte om stipend. Flere ungdommer har ikke kontakt med begge foreldre. Barn over 18 år som går på videregående skole eller tilsvarende, kan inngå avtale eller søke om at barnebidrag fastsettes av NAV. Det er da barnet som eventuelt søker om og mottar barnebidraget.

I de tilfellene hvor den ene av de fortsatte er i konflikt med ungdom og foresatte av forskjellige årsaker, i enkelte tilfeller også har besøksforbud, så skaper krav om bidrag til økt konfliktnivå. Om den foresatte ungdommen har bostedsadresse hos foresatt som går på uføretrygd, opphører barnetrygd og barnetillegg når ungdommen er 18 år. Dette utgjør flere tusen krone og gjør at muligheten til å hjelpe økonomisk blir meget vanskelig, men plikten til å forsørge fortsetter til fylte 21 år. Ved enkelte tilfeller utløser krav om bidrag utover 18 år store konflikter, og enkelte tilfeller være direkte farlig for ungdommen og kan ved å endre kravet om inntektsavhengig stipend bidra til at disse ungdommene kan få en fullført utdannelse. Vi har allerede for stort frafall i videre gående skole, økonomi kan være en av faktorene her. Dette er et lite bidrag i kampen om lik rett til utdanning og kampen mot sosial arv som Arbeiderpartiet som sosialdemokratisk burde gå for.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret støtter intensjonen, men mener forslaget må utredes for å vite både økonomiske konsekvenser og hvor mange elever det er snakk om. Det vises videre til at Ap mener at alle skal ha mulighet til å fullføre videregående opplæring, uavhengig av familiens økonomi. Det stemmer nok også, som forslagsstiller skriver, at endringen i 2014 fra den borgerlige regjeringen om at begge foreldrenes økonomi skal telle med, kan føre til at elever som trenger det ikke får stipend. Det er uheldig om det fører til at eleven ikke har økonomi til å fullføre videregående opplæring.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

356 Ordninger som utjevner årskullene i VGS uten eksamen som følge av pandemien

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Det er behov for en helhetlig gjennomgang av eksamensordninger, opptakskriterier, åpne studier og studietilbud. I lys av pandemien og 3 årskull uten eksamenskarakterer fra videregående skole som skal inn på høyskoler/universiteter bør det vurderes ordninger som utjevner og likestiller årskullene fra pandemien uten eksamenskarakter og tidligere årskull med eksamenskarakterer. Agder Arbeiderparti mener det er behov for betydelig økning i antall studieplasser i høyere utdanning innenfor enkelte utdanninger. Det er behov for en helhetlig gjennomgang av studietilbudet, eksamensordninger, opptakskriterier og åpne studier.

Begrunnelse:
I 2020 og 2021 ble eksamen avlyst for elever i videregående skole på grunn av pandemien. Det samme vil mest sannsynlig for elevene som avslutter videregående opplæring våren 2022. Diverse rapporter fra bla SSB viser at de fleste elever får lavere karakter ved skriftlig eksamen enn standpunkt. Dette begrunnes i at den skriftlige eksamen er basert på en dags prøve, mens standpunktkarakterene er prøver og innleveringer gjennom en hel termin. Eksamenskarakterene utgjør 20 % av karakterene på vitnemålet, og har en relativ stor innflytelse på snittet til vitnemålet elevene skal konkurrere med for inntak til høyere utdanning. Karakterstatistikken fra Utdanningsdirektoratet viser at snittet i norsk gikk opp fra 3.65 til 4.0, som bla skyldes at de ikke hadde eksamen.

Mange unge og voksne som ønsker å komme inn på høyskole- og universitet tar opp igjen videregående fag som privatister. I fjor var det nesten 50 000 som tok privatisteksamen, flere enn noen gang og en økning på over 8 000 fra året før. Dette er kostbart for elevene, og skaper større sosiale forskjeller for hvem som får anledning til å gå på universitet/høyskole. I tillegg til at den er dyr både for elevene og samfunnet, bidrar det til å øke snittinntaket til høyere utdanning.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at forslaget er ivaretatt av eksisterende politikk, og at regjeringen har satt ned to utvalg for å gjennomgå henholdsvis systemet for testing og måling i skolen (NKVS, kalt Prøitz-utvalget, og opptakssystemet for høyere utdanning, kalt Aasen-utvalget. Forslagene bør inngå i oppfølgingen av disse for å sikre en kunnskapsbasert og helhetlig behandling.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

357 Offentlige forskningsmidler må komme alle regioner til gode

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Forsknings- og innovasjonsmidler virker for hele landet. Det må tas en gjennomgang av årsaken til manglende geografisk spredning i tildelingen av forskningsmidler, og tiltak som motvirker dette.

Begrunnelse:

Forskningsrådet (NFR) sin oppgave er å fremme forskning og innovasjon i næringslivet og offentlig sektor. Forskningsrådet skal virke for hele landet og er viktig for omstilling og utvikling av nytt næringsliv.

Tildelinger fra NFR de siste årene viser en sterk konsentrasjon av tildeling av midler særlig til Oslo, Trondheim og Bergensmiljøet. Dette gjelder ikke bare i tildelinger, men også søkermassen har samme konsentrasjon.

I 2019 uttrykte daværende minister, Iselin Nybø, bekymring for denne konsentrasjonen av utdelinger da hun møtte i NFR sitt styremøte for å påpeke at om næringslivet skal klare omstilling så må hele landet bli involvert i virkemidler som NFR råder over.

Styret i NFR har selv i styremøte desember 2021 protokollert sin bekymring om at deres siste tildeling (INFRA) i for stor grad var en tildeling som virket konsentrerende og konserverende. Regjeringen har i Hurdalsplattformen ambisjoner om en storsatsing på forskning og utdanning over hele landet. For å sikre de ambisiøse målene i Hurdalsplattformen må offentlig finansiert forskning være mer tilgjengelig for forskningsinstitusjoner og næringer i hele landet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Regjeringen har et uttalt mål om å styrke den desentraliserte utdanningen og forskningen. Regjeringen har ryddet opp i norsk forskningsråd og satt inn et nytt styre som skal minske byråkratiseringen.

I partiprogrammet står det: "De regionale forskningsprogrammene må virke i samspill med de nasjonale programmene, med forskningsmiljøene, de nasjonale virkemidlene og fylkenes egne satsinger, slik at vi mobiliserer flere bedrifter og forskningsaktiviteter til å høste fra Horisont-programmene. Det vil øke konkurransekraften, forsterke nettverkene og gi norske bedrifter- og forskningsmiljøer større arenaer å utvikle seg på."

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

379 Mer mangfold ved valg av psykolog

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- Innføre kjønnspoeng for menn på helsesykepleierstudiet og psykriatisksykepleiestudiet
- Styrke ordningen om kjønnspoeng for menn på profesjonsstudiet i psykologi, slik at den gjelder ved alle utdanningsinstitusjoner

Begrunnelse:
På psykologi ble kjønnspoeng for menn første gang tatt i bruk høsten 2019, hvor mannlige søkere under 22 år som søker med førstegangsvitnemål fikk et tilleggspoeng i søknadsprosessen. Denne ordningen medførte at 17 gutter ekstra kom inn på psykologi ved disse utdanningsinstitusjonene. Ordningen gjaldt for opptak ved Universitetet i Oslo (UiO) og Universitetet i Bergen (UiB). Dette er positivt ettersom forskning viser at det er lettere for mange å åpne seg opp for en psykolog med samme kjønn. Vestland Arbeiderparti ønsker derfor å utvide ordningen til å gjelde for psykologistudier over hele landet. Vestland Arbeiderparti vil:

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener forslagene bør ses i sammenheng med regjeringens arbeid for å bedre kjønnsbalansen ved høyere utdanning og forskning, samt regjeringens arbeid med et nytt opptakssystem for høyere utdanning.

Det vises til at Ap sitt hovedsyn er pro kjønnspoeng til alle utdanninger med stor skjevbalanse i kjønn som skal jobbe med mennesker, og eksempler på dette er psykologi og medisin.

Det er videre uvisst hvordan kjønnspoeng vil slå ut ved opptak til helsesykepleierstudiet, da dette er en videreutdanning som krever at søkerne har utdanning og praksis som sykepleier for å søke. Forslaget bør utredes for eventuell innføring, selv om intensjonen støttes.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

389 Barnehage
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:
- Få på plass ei lovregulering som sikrer at bemanningsnormen i barnehagene gjeld hver dag i hele åpningstiden, og som må finansieres over statsbudsjettet.
- På sikt gjøre barnehageplass gratis for alle barn, inkludert barn som venter på svar på sin asylsøknad eller som venter på bosetting i kommune Innføre rullerende barnehageopptak i hele landet
- At det skal utformes en fornyet læreplan som skal lære barn om grenser og grensesetting allerede fra barnehagen av
- Barnehagene bør tilrettelegge og anskaffe flere kjønnsnøytrale leker i barnehagen
- Innføre en sammenhengende søskenmoderasjon mellom skole og barnehage

Begrunnelse:
En av de første sosiale arenaene barn møter er barnehagen, som er en fantastisk arena for å bli barnas utvikling sosialt, kognitivt og emosjonelt. Det er derfor viktig at barnehagene i Norge er

tilgjengelige for alle. Én barnehageplass kan imidlertid koste flere tusen kroner, noe mange ikke har råd til. Derfor mener Vestland Arbeiderparti at barnehagen på sikt må bli gratis. For å gjøre barnehagen mer tilgjengelig har flere kommuner søskenmoderasjon ved flere barn i barnehagen, eller ved flere barn i SFO. Det er imidlertid mindre vanlig med kryss søskenmoderasjon på tvers av skole og barnehage. En slik moderasjon er et viktig virkemiddel for å gjøre både barnehagen og SFO tilgjengelige til flere på veien mot gratis barnehage og SFO. Denne ordningen må finansieres fra statlig hold. En god bemanningsnorm vil bidra til at ansatte letter ser hvert enkelt barn, og kan følge de opp på en tilfredsstillende måte. Dette er et viktig tiltak for å gi barna e t godt barnehagetilbud. Barnehagen skal ikke bare være et trygt sted å være, men skal være en lærings- og utviklingsarena for bare der rammeplanene setter rammene for tilbudet. Barnehagen skal i tillegg være en trygg og helsefremmende arbeidsplass for de ansatte, og nok bemanning er derfor avgjørende for å unngå stress og en arbeidsplass som er for krevende å stå i. Vestland Arbeiderparti mener målet derfor må være å sikre vikar ved fravær, og at bemanningsnormen blir oppfylt. I tillegg mener Vestland Arbeiderparti at grunnbemanningen må gjelde hver dag gjennom hele barnehagens åpningstid, samt gjelde årsverk knyttet til tallet på barna som har plass i barnehagen. Dette sikrer at det er nok ansatte på avdelingene, selv om de ansatte har sin plantid og deltar på møter i arbeidstiden. Kostnadene ved en slik bemanningsnorm må finansieres av staten, ikke kommunene

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Grunnbemanningsnormen i dag gjelder i dag for 9 timer. Bemanningen i barnehagene med 11 timers åpningstid kan være langt dårlige enn de som har ni timers åpningstid.

Regjeringen har sikret at barnehage er gratis for det tredje barnet som går samtidig i barnehagen. En opptrapping for å gjøre barnehage gratis for flere må avveies mot arbeidet for å gjøre SFO gratis.

I dagens partiprogram er det vedtatt at vi vil "Jobbe for søskenmoderasjon for familier som har barn både i barnehage og i SFO."

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

390 Eit meir inkluderande pensum i den norske skulen
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- At alle elevar har rett på fysiske skulebøker i hovudmålet sitt
- Nye læreverk for den norske skulen på alle utdanningsnivå bør godkjennast av departementet og vurderast av uavhengige fagautoriteter.
- At elevane i det norske utdanningssystemet får ei reell moglegheit til å kunna velja pensum på nynorsk, bokmål eller samisk.
- Digitale læremiddel og læringsplattformar på nynorsk skal vere lovfesta, på lik linje med fysiske læremiddel.

- Styrka nynorskundervisninga i skulen gjennom å sikre tilgang på fysisk og digitale undervisningsmaterialet på nynorsk
- Definisjonen av kva eit læremiddel er i opplæringslova må utvidast, slik at skuleeigarar ikkje kan fylla skulekvardagen til nynorskelevar med digitale læremiddel på bokmål.
- Hovudmålet til eleven skal vere standardinnstilling på alle digitale læremiddel og læringsverktøy
- At tilbodet om teiknspråkopplæring for søsken skal bestå og vidareførast i heile landet - At alle skal ha tilgang til morsmålsundervisning
- Nynorsk skal vere obligatorisk fag på grunnskulelærarutdanninga for 5.–10. klasse, og lektorutdanning 8-13.klasse. Lærarstudentar som har hatt fritak frå vurdering i sidemål i den vidaregåande skulen, skal ikkje få fritak i lærarutdanninga.
- Det må leggast opp pensum, drivast opplæring, og nivået til studentane må vurderast i både nynorsk og bokmål
- Det må stillast krav til kva skriftleg dugleik studentane skal gå ut av utdanninga med.
- Lærar- og lektorstudentane som skal undervisa i norsk, må få opplæring i nynorskdidaktikk.

Begrunnelse:
I dag er det snart 50 år sidan det vart eit lovkrav at alle lærebøker og -middel i andre fag enn norsk må vere tilgjengeleg på både bokmål og nynorsk til same tid og pris. Denne lovfestinga er viktig i kampen for mangfald, og for ei god nynorskundervisning. Likevel opplever nynorskelevar å få læremidla sine langt seinare, og tidvis manglar ein totalt tilgang på nynorsk-midla. Dette meiner Vestland Arbeiderparti ikkje kan aksepterast, og ønsker derfor ein satsing på nynorskundervisninga slik at elevar har ei reell moglegheit til å velja nynorsk som hovudmål. Vidare har det i den norske skule vore ein betydeleg auke av bruk av digitale læringsmiddel. Denne utviklinga er Vestland Arbeidarpartiet i utgangspunktet positiv til. Likevel er det problematisk at det berre blir brukt digitale læringsmiddel, til dømes ved bilde av fysiske skulebøker. Å stadig sjå på ein skjerm har vist seg å gi mindre læringsutbytte enn ved bruk av fysiske bøker, samtidig som det kan føre til fleire helseproblem knytt til mellom anna hovudverk og ryggproblem. Vestland Arbeiderparti vil derfor gi elevar rett på fysiske skulebøker.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget og men at forslagene kan oversendes stortingsgruppa og utdanningsfraksjonen for videre oppfølging inn i relevante politiske prosesser, som ny Opplæringslov, den kommende Ungdomstidsmeldingen og kommende statsbudsjetter om finansiering av digitale læremidler.

Det stilles imidlertid spørsmål ved forslaget om at "nye læreverk for den norske skulen på alle utdanningsnivå bør godkjennast av departementet", da dette primært er faglige prosesser som foregår utenfor embedsverket. For Ap er det et poeng å verne faglige prosesser, som utformingen av nye lærebøker, og skille dette fra politiske prosesser, som innholdet i læreplaner, som er politisk bestemt. De andre forslagene foreslås videresendt for videre oppgølging.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

391 SFO

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- Staten skal fullfinansiere gratis tilbud om halvdagsplass i skolefritidsordning (SFO) for alle 1. og 2. klassinger, med mål om gratis SFO på sikt.
- Innføre obligatorisk søskenmoderasjon på tvers av sfo og barnehage
- Stille strengere krav til at kostholdet i SFO er variert og næringsrikt
- Innføre en nasjonal standard for SFO

Begrunnelse:

SFO er et viktig tilbud som både gir mat, sosialisering og aktivitet til elevene. Ordningen har blitt populær og benyttes av mange familier. Likevel er det altfor mange som ikke har råd til å sende barna sine på SFO. I Arbeiderpartiet er det er grunnleggende prinsipp at alle skal ha like muligheter, uansett økonomi. Derfor må SFO på sikt bli gratis. En gratis skolefritidsordning vil imidlertid ta tid å realisere. Vestland Arbeiderpartiet mener at på veien mot gratis SFO må det foretas en gradvis innføring for de yngste skoletrinnene, og etablere en sammenhengende søskenmoderasjon mellom skole og barnehage. Innholdet i skolefritidsordningen er imidlertid svært varierende ut ifra geografi. Det er en utfordring at både maten og aktivitetene er av varierende kvalitet. Særlig maten – som for mange barn utgjøre en betydelig andel av deres totale kosthold – oppdages stadig at klart strider med nasjonale retningslinjer. For Vestland Arbeiderparti er det viktig at barna i SFO tilbys næringsrik mat, og ønsker derfor strengere krav til matens næringsinnhold.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Ivaretatt av eksisterende politikk under "En fremtidsrettet organisering av skoledagen" i partiprogrammet, samt regjeringens innføring av gratis kjernetid i SFO for både 1.- og 2.-klassinger, jamfør budsjettforliket for 2023. Det bør jobbes for gjennomslag for Aps SFO-politikk i Stortinget.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

392 Grunnskolen

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- Starte den skriftlige sidemålsundervisningen fra og med mellomtrinnet
- Arbeide for å få inn flere yrkesgrupper i skolen som et lag rundt eleven.
- Bevare og styrke praktiske- og estetiske fag i skolen
- Utrede en bemanningsnorm for helsesykepleiere i den videregående skolen
- At helsesykepleier skal få myndighet til å henvise direkte til psykolog
- Utrede muligheten for å styrke valgfagsordningen i ungdomsskolen.

Begrunnelse:
De første ti årene av utdanningsløpet går elevene på grunnskolen, og er en av de viktigste arenaene samfunnet har til å utjevne sosiale forskjeller. Det er derfor viktig at skolen er for alle uansett hvem du er, hvor du bor eller hvor du kommer fra. At skolen skal være like god uavhengig av hvor i landet er en politisk forutsetning, og medfører at det tidvis må stilles krav fra statlig hold. Vi ser grunnskolen har en utfordring med at elevene i ungdomsskolen sliter med motivasjon, særlig i ungdomsskolen. Derfor mener Vestland Arbeiderparti at det må utredes muligheten for å styrke valgfagordningen, i tillegg til å styrke posisjonen til praktiske- og estetiske fag. For å ha tid til flere valgfag og styrke posisjonen til praktiske- og estetiske fag må det vurderes hvordan man kan øke antallet valgfag, og minske antall timer i obligatoriske fag.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Alle forslag er ivaretatt av eksisterende politikk, bortsett fra punktet om å "Starte den skriftlige sidemålsundervisningen fra og med mellomtrinnet". Her støttes intensjonen, jamfør partiprogrammets formuleringer om at "Nynorsk og bokmål skal være likestilte målformer. Som det minst brukte skriftspråket skal nynorsk fremmes og sikres gode vilkår, blant annet gjennom å sikre god nynorskkompetanse i lærerutdanningene, forbedre sidemålsundervisningen, sørge for f lere digitale læremidler på nynorsk og utrede retten til å gå i egen nynorskklasse gjennom hele grunnskolen." Dette forslaget bør følges opp av stortingsgruppa og regjeringen i samarbeid, inn mot relevante politiske prosesser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

393 Den videregående skolen
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- Styrke utstyrsstipendet
- Utrede muligheten for programfag fra VG1
- Tilby et bredt og variert valgfag, og vurdere ytterligere bruk av valgfag over nett
- Utrede en bemanningsnorm for helsesykepleiere i den videregående skolen
- At helsesykepleier skal få myndighet til å henvise direkte til psykolog
- At alle elever i hele Norge på sikt skal tilbys en gratis skole-pc. Dette må bli statlig finansiert.
- Utrede muligheten for kjønnspoeng for studieretninger i den videregående skolen
- Vurdere å erstatte eksamen med andre vurderingsformer som f.eks. en helhetlig mappevurdering
- Styrke valgfagsordningen i den videregående opplæringen.
- Utarbeide muligheten for å opprette nye valgfag i verdenshistorie, som gir det muligheten til å fordype seg i andre kontinenters historie og kultur

Begrunnelse:
Den offentlig videregående utdanning I dag har alle rett til å gå på videregående gående utdannelse, og gratisprinsippet er også et viktig prinsipp ved dette nivået. For å gjøre den

videregående skolen tilgjengelige for alle blir elever tilbudt et utstyrsstipend. Utstyrsstipendet dekker imidlertid ikke de reelle utgiftene for å gå på videregående. Vestland Arbeiderparti ønsker derfor å styrke utstyrsstipendet for å styrke gratisprinsippet.

Andre viktige tiltak for å styrke gratisprinsippet er gratis skolesekk og tilbud av gratis skolepc. Dette har i andre fylker, og tidligere delvis i vårt eget fylke, vist seg å være et viktig sosialt utjevnende tilbud. Dette ønsker Vestland Arbeiderparti var et tilbud til alle elever. Den videregående utdanningen i dag sliter med kjønnsbalanse på en rekke linjer. Vi i Vestland Arbeiderparti vet at det er viktig med mangfold på skolen, og senere i arbeidslivet. På studier for høyere utdanning har det vist seg at kjønnspoeng gir en viktig signaleffekt, og kan stimulere til mer balanse mellom kjønnene. Derfor ønsker Vestland Arbeiderparti å utrede om kjønnspoeng kan være nyttig ved valg av retning i den videregående skolen også. En annen stor utfordring er frafallet i den videregående skolen. I dag faller hver femte elev ut av den norske skolen, og klarer ikke fullføre innen normert tid på 5 år. Ser man på tallene er problemene enda større for yrkesfagelevene hvor hver tredje elev ikke klarer å fullføre utdanningen sin på normert tid. En av grunnene til at folk faller fra er manglende motivasjon og oppfølging fra skolen. Derfor ønsker Vestland Arbeiderparti å styrke dagens valgfagordning, og ha en skole med nok ressurser til å ivareta elevene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Følgende politikk eksister allerede i regjeringsplattformen:
- "Gjennomgå stipendordningane i vidaregåande opplæring og som del av gjennomgangen vurdere behovet for styrking av utstyrsstipendet og bortebuarstipendet."
- "Sørge for at helsesykepleiere kan henvise til BUP i hele landet."

Partiprogrammet:
- "Innføre en nasjonal bemanningsnorm for skolehelsetjenesten i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger."

Finansiering av digitale hjelpemidler i videregående opplæring er fylkeskommunene sitt ansvar, og ikke egen post på statsbudsjettet. Det forslagent foreslås ikke realitetsbehandlet.

Forslaget om eksamen bør inngå i gjennomgangen av NKVS, som regjeringen nå er godt i gang med. De resterende forslagene om valgfag, programfag og kjønnspoeng foreslås sendt stortingsgruppa for videre oppfølging i relevante prosesser, som stortingsmelding om ungdomstiden, som regjeringener godt i gang med.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

394 Privatistordninger i den videregående utdanning
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:
- At privatistordningene på tvers av fylker må samkjøres

- Ved fag og svennebrev tas hos privatister må det sikres oppfølging av læreplassene og bedriften.
- Opprettholdte prinsippet om fullført vitnemål at det skal være dyrere å ta privatistordninger etter
- At det skal gis prisreduksjon ved oppmelding til flere privatisteksamener

Begrunnelse:
Det skal lønne seg å fullføre, og det skal ikke bli sånn at man bare kjøper seg til gode karakterer etter fullført videregående opplæring. Derfor støtter Vestland Arbeiderparti at privatisteksamener skal være dyrere ved fullført vitnemål. Likevel er dagens privatistordninger for dyre, og mang 30 e elever bruker flere titalltusen kroner hos privatistordninger. Vestland Arbeiderparti ønsker derfor at det må etableres et krav om prisreduksjon ved oppmelding til flere privatisteksamener. En annen utfordring er at privatistordningene praktiseres ulikt på tvers av fylkene i Norge, og at det faglige tilbudet ikke er like godt. Dette er særlig en utfordring ved private yrkesfaglige utdanninger. At utdanningstilbudet er av ulik kvalitet i landet kan ikke Vestland Arbeiderparti akseptere, og vi ønsker derfo r strengere krav til innholdet og programmene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at det er satt i gang et større arbeid av regjeringen om å gå gjennom opptakssystemet, og NOU 2022: 17 ble nylig overlevert statsråden for høyere utdanning og forskning. En del av dette arbeidet innebærer å gå igjennom dagens privatistordning, hvor unge bruker flere år og mye penger for å ta opp fag for å komme inn på ønsket utdanning. Forslagene foreslås videresendt utdanningsfraksjonen for videre oppfølging opp mot regjeringen. De spørsmålene som omhandler yrkesfaglig utdanninger bør følges opp mot kunnskapsministeren.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

395 Høyere utdanning - Bolig, studiestøtte og trygghet i arbeidslivet
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:
- Øke studiestøtten, og gradvis knytte støtten til 1,5G.
- Studiestøtten skal fordeles over 12 måneder.
- 40% av studielånet skal omgjøres til stipend, uansett om man fullfører graden eller ikke.
- Det skal opprettes en egen fast ordning i Lånekassen som sikrer lønnskompensasjon til permitterte studenter.
- Bygge 5000 nye studentboliger i året, til målet om dekningsgrad på 25% er nådd. Dekningsgraden må tilpasses i byer der det er en stor andel studenter.
- Sikre at studentsamskipnader som ønsker å rehabilitere studentboliger som har nådd teknisk levealder, får tilskudd til dette.
- Arbeide for å få opp tempoet i byggingen av studentboliger, blant annet ved å definere studentboliger som et eget arealformål i plan- og bygning.

Begrunnelse:
En av grunnsetningene til Arbeiderpartiet sin utdanningspolitikk er at alle skal ha muligheten til å lykkes, uansett hvor du kommer fra, størrelsen på lommeboken din eller hva du tror på. Fellesskapet skal sikre at drømmene dine skal kunne oppfylles på bakgrunn av din egen innsats og din egen vilje til å arbeide hardt for det du tror på. I dag er situasjonen dessverre den at studenters velferd er avhengig av størrelsen på lommeboken din eller hvor du kommer fra. Det er umulig å være fulltidsstudent med dagens studiestøtte, og utgiftene for den enkelte student er for høye. Det betyr at det er en forskjell på dem som kan få hjelp hjemmefra til å betale strøm, mat, leie og kultur- og idrettstilbud, enn dem som ikke har foreldre med en fet lommebok. Det er ikke verdig et sosialdemokratisk samfunn som Norge. Derfor vil Vestland Arbeiderparti ha et løft for studentvelferden i Norge.

En studiestøtte å leve av
Den gjennomsnittlige student, om en skal være fulltidsstudent, går i gjennomsnitt 5084 kr i minus. Det betyr at studentene må ha en deltidsjobb ved siden av. I 2021 var EUs fattigdomsgrense på 247.000 kr i Norge. En fulltidsstudent får utbetalt 126.000 kr i lån og stipend, omlag 8614 kr i måneden. Vestland Arbeiderparti mener det er et gode at studenter får arbeidserfaring gjennom studieløpet, men med dagens studiestøtte er det store forskjeller blant studentene. Å knytte studiestøtten opp mot grunnbeløpet i folketrygden, vil man sikre en årlig inflasjonsjustering. Med 1,5 G vil studiestøtten være på omlag 160.000 kr. Det er nødvendig med et løft. Et styrket sosialt sikkerhetsnett for studenter Når studiefinansieringen allerede ikke legger til rette for at en student skal kunne være heltidsstudent, må det sosiale sikkerhetsnettet for studenter med deltidsjobb være sterkere. I dag har ikke en student med deltidsjobb rett på dagpenger om en student blir permittert. Dette var klart under koronakrisen, hvor tusenvis av studenter ble permittert fra jobbene. De aller fleste studenter jobber i yrker som var svært utsatt under koronakrisen.

Flere studentboliger over hele landet
Et av de viktigste virkemidlene for å sikre bedre velferd for studenter er å redusere levekostnadene. Leien tar et stort innhogg i lommeboken hver måned, særlig for dem som må ut på det private leiemarkedet. Derfor er det viktig å sikre at vi bygger flere studentboliger i hele landet. Da må vi bygge flere studentboliger, men også sikre god rehabilitering av eldre studentboliger. Studentleiligheter skal være av god kvalitet, slik at vi sikrer studentenes bomiljø.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at lik rett til utdanning og studentvelferd er grunnleggende viktig for Ap. Regjeringen vil i Hurdalsplattformen både "hegne om lik rett til utdanning i heile landet, uavhengig av økonomi og familiesituasjon", "Trappe opp studentbustadbygginga med mål om 3000 bygde bustader i året", og "Innføre 12 månaders studiestøtte for heiltidsstudentar med barn under 16 år." Regjeringen vil også gjennomgå studiestøttemodellen.

I budsjettforliket for 2023 er det vedtatt å øke studiestøtten for alle studenter med syv prosent for å møte den sterke prisveksten. Dette er langt høyere enn anslagene for prisstigningen for 2023, og gjør at studentene nå får en økning på 9000 kroner. Det er den største økningen i studiestøtten over ett enkelt budsjettår noensinne. Ytterligere økninger i studiestøtten bør behandles i de ordinære budsjettprosessene fra år til år.

En rimelig plass å bo er svært viktig for læringen og livskvaliteten til studentene. I statsbudsjettet for 2023 har regjeringen foreslått å tildele tilsagn til 1 650 nye studentboliger.

Til nå er det ikke behov for å øke målet utover 3000 nye studebtboliger i året, all den tid studentsamskipnadene ikke er klare for å bygge enda flere, men det bør nok vurdereres på sikt. Forslaget om lønnskompensasjon for permitterte studenter bør ev. utredes videre, og sees i sammenheng med andre støtteordninger. Det er ikke ønskelig at dagpengeordningen blir en alternativ studiestøtteordning.

Ap stemte mot den borgerlige regjeringens endring av konverteringsordningen for studiestøtte da den ble innført i 2019. En eventuell endring her er først og fremst et økonomisk spørsmål.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

412 Etablere et medisinstudium med gradsrett på Universitetet i Stavanger

Rogaland Arbeiderparti

Forslag:

Det er et mål å etablere en fremtidig medisinutdanning ved UIS basert på det etablerte samarbeidet om vestlandslegen, der UIB og UIS får felles gradsrett.

Begrunnelse:
Rogaland Arbeiderparti støtter fullt ut at en medisinutdanning med gradsrett skal være et utdanningstilbud ved Universitetet i Stavanger (UiS) med studenter på Stavanger Universitetssjukehus (SUS) og Helse Fonna. Vi vil fjerne monopolbestemmelsene i gradsforskriften for å sikre at vi kan tilby nok studieplasser innen helserelaterte utdanninger og med dedikerte studieplasser i Stavanger. Dette vil bidra til utdanning av nødvendig og viktig kompetanse, og til å sikre arbeidskraft i regionen og Norge. Samtidig vil det bidra til forskningsmiljøer og kunnskap, regional omstilling og verdiskaping. Medisinutdanning i Stavanger må skje i tett samarbeid med Haugesund sjukehus, der dagens praksisplasser for medisin og helsetilbud ikke skal svekkes, men styrkes av medisinutdanning ved UiS.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Styret presiserer at medisinutdanningen skal ligge i Stavanger.

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2022 har besluttet at den ikke vil åpne for etablering av nye medisinutdanninger, etter en gjennomgang gjort av departementene HOD, KD og FIN. Det begrunnes bla. i at nyetableringer krever omfattende investeringer og ikke er kostnadseffektivt for å øke utdanningskapasiteten, og at flere medisinutdanninger kan øke rekrutteringsutfordringer og fragmentere fag- og forskningsmiljøene. Konkurranse om praksisplasser mellom flere medisinutdanninger innenfor samme helseregion vil svekke kapasitetsutnyttelsen. Medisinutdanning er ekstraordinært kostnadskrevende. Derfor bør utdanningen dimensjoneres på en måte som gir best utnyttelse og

samordning av knappe fag- og forskningsressurser. Et forslag om å endre på regjeringens vedtak, ble nedstemt i Stortinget i november 2022.

Medisinutdanningen er en integrert seksårig utdanning, og det åpnes derfor ikke for treårige studiemodeller i medisin. I stedet er det viktig at de eksisterende medisinutdanningene tar en større del av helsetjenesten i bruk i utdanning av leger. Dette skjer i økende grad, og desentrale studiemodeller er innført en rekke steder, for eksempel i Bodø, Hammerfest og Levanger. Flere er under etablering, for eksempel i Agder og Ålesund. Desentrale studiemodeller skiller seg fra ordinære praksisopphold i distriktene ved at studentene over tid bor, mottar undervisning og gjennomfører praksis i distriktene. Desentrale studiemodeller kan gi økt rekruttering til arbeid i distriktene etter endt utdanning, og utnytter ubrukt praksiskapasitet utenfor de store studiebyene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

420 Kunnskapsknutepunkt i nord

Finnmark Arbeiderparti

Forslag:

Det bør etableres et større strategisk kunnskapsknutepunkt ved Norges arktiske universitet med ekspertise på strategiske sikkerhetsutfordringer. Formålet er å sikre god kompetanse på problematikken vi fremover vil se i økt omfang i Arktis. Dette bør være geografisk plassert i nord nær sikkerhetsutfordringene vi står overfor.

Begrunnelse:
Utdanning har vist seg å være en stor suksess for utvikling av både næringsliv og offentlig sektor i den nordlige landsdelen. Utvidelsen av UiT til å gjelde store deler av Nord-Norge har vært et løft for kunnskapsbasert utvikling i nord og studietilbudet må ytterligere styrkes spesielt inn mot helsesektoren hvor det vil være stort behov i fremtiden.

Kunnskap om den nye sikkerhetspolitiske situasjonen i nord må også komme fra fagmiljø i nord. Naturlige bidragsytere vil være UiT med sine fagmiljøer (herunder Havrettsmiljøet), Forsvarets forskningsinstitutt, NUPI og andre relevante bidragsytere. I dag ligger de fleste av de store sikkerhetsanalytiske institusjonene er lokalisert i og rundt Oslo. I langtidsplanen for forskning har regjeringen signalisert at de vil opprette et forskningssenter som vektlegger geopolitiske forhold. Det er naturlig at dette ligger i nord. At Norges arktiske universitet tar en slik rolle er naturlig, og i tråd med føringene i nordområdepolitikken og Hurdalsplattformen. Støtte til en slik satsing vil være en viktig nordområdeleveranse fra regjeringen.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at Hurdalsplattformen slår fast at "Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde." Videre står det tydelig at dette inkluderer en satsing på utdanning: "En ny giv i nordområdene vil innebære en kraftfull satsing på tvers av flere sektorer, som utdanning og forskning, ressursforvaltning, næring og samferdsel." Forslaget bør ses i sammenheng med dette, og vurderes av regjeringen og stortingsgruppa i det videre arbeidet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

425 Skolemat - skolefrukt

Tysvær Arbeiderparti

Forslag:

Skolemat - skolefrukt:
AP har jo i sitt program at vi er svært positive til skolemat. Her mener Tysvær AP at det bør være statlige - nasjonale overføringer til kommune, øremerket skolemat prosjekt

Begrunnelse:
Begrunnelse for forslaget er at mange barn og ungdommer ikke har mat med seg på skolen ei heller har økonomi til å handle seg mat. Ved innføring gratis skolemat, vil det bidra til at sosiale forskjeller blir mindre, samt at det bidrar til bedre lærling og bedre skolemiljø for elevene.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at intensjonen er ivaretatt av eksisterende politikk i Hurdalsplattformen: "Gradvis innføre et daglig sunt, enkelt skolemåltid og daglig fysisk aktivitet i skolen, med frihet for skolene til å organisere dette selv." Den konkrete oppfølgingen av eventuelle bevilgninger over statsbudsjettet må behandles i de ordinære budsjettprosessene. Det vises videre til at skolemat først og fremst er et folkehelsetiltak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

431 Arbeiderpartiet ønsker å gjeninnføre RLE-faget i skolen.

Klepp Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet ønsker å gjeninnføre RLE-faget i skolen. Både gjennom navneendring og gjennom endring av læreplanen.

Begrunnelse:
I 2014 ble det foreslått å endre RLE-faget til KRLE. Forslaget ble begrunnet med at det var behov for en presisering av hvor mye tid det skal brukes på kristendomskunnskap i RLE-faget.

Forslagsstiller, Krf, mente det var en stor variasjon i hvor stor del kristendom fikk i RLE-faget på landsbasis, og at flere og flere brukte mindre tid på kristendomsfaget i RLE. Fra KRFs side var endringen ment for å sikre at undervisningen om kristendom fikk størst andel av faget, i hele landet, i det nye faget KRLE skal det tallfestes til minst 55 prosent. Det har skapt strid og motstand. Med denne endringen i faget tar undervisningen i Norge et skritt i feil retning. Skolen kan ikke ha et religionsfag der 55 prosent handler om en enkelt religion, når vi har et så bredt mangfold; det var nettopp dette som var målet med RLE-faget. Det skulle være et inkluderende fag der færrest mulig skulle behøve å be om fritak, og der alle livssyn ble likestilt. Derfor er det

på tide at KRLE blir reversert til RLE, samt at fordelingen av undervisningstiden blant de forskjellige religionene/livssynene blir likestilt.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiets landsmøte har tidligere vedtatt i 2017, gjennom knapt flertall, en navneendring på faget KRLE (Kristendom, religion, livssyn og etikk) tilbake til RLE, som var navnet fra 2008. Dette truer verken vår kristne kulturarv eller rokker ved kristendommens plass i faget. Det er en viktig presisering at Landsmøtet verken har sagt noe eller gjort vedtak som berører innholdet i faget.

Navnet KRLE ble innført gjennom samarbeidsavtalen mellom Høyre- og Frp regjeringen og Krf og Venstre. Det bemerkes at Høyre ikke hadde noe forslag i sitt program om å innføre «K»en i navnet da de overtok regjeringen i 2013, men at dette skjedde gjennom forhandlinger.

Denne saken rokker uansett ikke ved at kristendommen og den kristne kulturarven er en stor og selvsagt del av RLE-faget, slik også læreplanen slår fast. Og slik det har vært siden vår regjering innførte faget i 2008. Temaet er ikke omtalt i Hurdalsplattformen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

432 Arbeiderpartiet vil ha medisinutdanning til Stavanger

Klepp Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil ha medisinutdanning til Stavanger

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2022 har besluttet at den ikke vil åpne for etablering av nye medisinutdanninger, etter en gjennomgang gjort av departementene HOD, KD og FIN. Det begrunnes bla. i at nyetableringer krever omfattende investeringer og ikke er kostnadseffektivt for å øke utdanningskapasiteten, og at flere medisinutdanninger kan øke rekrutteringsutfordringer og fragmentere fag- og forskningsmiljøene. Konkurranse om praksisplasser mellom flere medisinutdanninger innenfor samme helseregion vil svekke kapasitetsutnyttelsen. Medisinutdanning er ekstraordinært kostnadskrevende. Derfor bør utdanningen dimensjoneres på en måte som gir best utnyttelse og samordning av knappe fag- og forskningsressurser. Et forslag om å endre på regjeringens vedtak, ble nedstemt i Stortinget i november 2022. Medisinutdanningen er en integrert seksårig utdanning, og det åpnes derfor ikke for treårige studiemodeller i medisin. I stedet er det viktig at de eksisterende medisinutdanningene tar en større del av helsetjenesten i bruk i utdanning av leger. Dette skjer i økende grad, og desentrale studiemodeller er innført en rekke steder, for eksempel i Bodø, Hammerfest og Levanger. Flere er under etablering, for eksempel i Agder og Ålesund. Desentrale studiemodeller skiller seg fra ordinære praksisopphold i distriktene ved at

studentene over tid bor, mottar undervisning og gjennomfører praksis i distriktene. Desentrale studiemodeller kan gi økt rekruttering til arbeid i distriktene etter endt utdanning, og utnytter ubrukt praksiskapasitet utenfor de store studiebyene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

434 Utdanning og kunnskap for alle aldre

Innlandet Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil:

- Styrke kvaliteten i skolen gjennom en fortsatt skrive-, lese- og regnegaranti.
- Legge til rette for mer praktiske og estetiske fag.
- Ha en rettferdig vurdering av elever. En evaluering av dagens eksamensformer og anonyme vurderinger bør igangsettes.
- Gi god tverrfaglig hjelp til elever som har behov for det i skolen.
- På sikt øke studiestøtten til 2 G.
- Styrke desentralisert høyere utdanning gjennom å forbedre finansieringssystemet for høyere utdanning slik at det blir attraktivt for institusjonene å tilby desentrale utdanninger og eksamener
- styrke rådgivningstjenesten ved å sørge for at den også er ute på besøk i arbeids- og næringslivet for å kunne rådgi i tråd med arbeidslivets behov og lette overgangen mellom grunnskole og videregående for elevene
- Opplæringsloven må fornyes og gjøre det mulig med gode modeller for yrkesfagtilbud i fylker med store avstander og få elever
- Inkludere flere i arbeid blant annet ved å styrke mulighetene til å ta fagbrev i samarbeid med NAV

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet legger til rette for at alle skal ha like muligheter til å lykkes. En trygg og god barnehage og en sterk fellesskole med god kvalitet, er grunnmuren for at alle skal ha mulighet til å lykkes i yrkeslivet. I videregående skole skal alle ha mulighet til å velge en yrkesfaglig retning med fagbrev eller et studieforberedende løp. Uansett sosioøkonomisk bakgrunn skal alle ha mulighet til å gå på fagskole eller ta høyere utdanning.

Regjeringen har allerede startet med å redusere prisene på barnehage og SFO. Dette er viktige grep for å inkludere alle, prisen i barnehage og SFO skal ikke hindre alle fra å delta på disse arenaene. Det er også viktig at det legges til rette for etter- og videreutdanning av ansatte i barnehager og skoler. Det gjelder både i grunnleggende ferdigheter, men også i praktisk estetiske fag.

Elever i norsk skole skal ha en trygg skolehverdag. Det er viktig å sikre «laget» rundt eleven, slik at elever som sliter skal kunne få den hjelpen de har behov. Det vil være med å begrense utenforskap og hjelpe flere til å kunne ta en utdanning som gir de mulighet for arbeid. Valgene elever tar i videregående skole bestemmer hva slags yrkesveger elever kan velge senere. I spredtbygde fylker må det kompenseres for utgifter med små klasser. Det er viktig at borteboerstipend økes, slik at de elevene som må velge å flytte hjemmefra har råd til dette. Elever som velger yrkesfag, må få mulighet til å få lærlingeplass. Det er viktig at behovet for

lærlinger reflekteres også i utdanningstilbudet i videregående skole. For alle elever er det viktig med god rådgivningstjeneste, slik at de gjør riktige valg i utdanningsløpet sitt. Oppbygging av fagskole er viktig for at næringsliv og offentlig sektor skal få dekket sine kompetansebehov. Det må bygges opp flere fagskoleplasser og dette kan ikke være en utdanning bare de få har råd til å gå på. Alle som ønsker å ta høyere utdanning skal ha mulighet for det. Det er viktig å ha en studiestøtte som gjør det mulig å være student. Det skal ikke være foreldrenes lommebok som bestemmer om du kan ta høyere utdanning eller ikke. Sterke høyskoler og universiteter vil gi muligheter for flere. Det er også viktig at profesjonsutdanninger eller andre utdanningsløp som det er behov for i distriktene, kan bli gitt desentralt.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at de fleste av forslagene er ivaretatt av eksisterende politikk, bortsett fra å "på sikt øke studiestøtten til 2 G, og detaljene om å "styrke rådgivningstjenesten ved å sørge for at den også er ute på besøk i arbeids- og næringslivet for å kunne rådgi i tråd med arbeidslivets behov og lette overgangen mellom grunnskole og videregående for elevene".

Lik rett til utdanning er grunneleggende viktig for Ap, og regeringen vil i Hurdalsplattformen "hegne om lik rett til utdanning i heile landet, uavhengig av økonomi og familiesituasjon", og "Innføre 12 månaders studiestøtte for heiltidsstudentar med barn under 16 år." Regjeringen vil også gjennomgå studiestøttemodellen. I budsjettforliket for 2023 er det vedtatt å øke studiestøtten for alle studenter med syv prosent for å møte den sterke prisveksten. Dette er langt høyere enn anslagene for prisstigningen for 2023, og gjør at studentene nå får en økning på 9000 kroner. Det er den største økningen i studiestøtten over ett enkelt budsjettår noensinne. Ytterligere økninger i studiestøtten bør behandles i de ordinære budsjettprosessene fra år til år. Forslaget om en styrket rådgivningstjeneste bør følges opp av utdanningsfraksjonen og regjeringen i aktuelle skolepolitiske prosesser fremover.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

435 Gratis skolemat
Drammen Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil gi alle elever et sunt måltid skolemat hver dag. Med det menes brødmat frukt og grønt. Skolene må få organisere hvordan skolematen skal organiseres. Kommunene må gis støtte fra staten til tilpasninger av kjøkkenfasiliteter og bygg.

Begrunnelse:
Skolematen kan utjevne forskjeller, og den kan skape en følelse av fellesskap ved at alle samles rundt et felles måltid. I 2021 var det over 60 000 (1-7) som ikke hadde med seg matpakke (hentet fra Arbeiderpartiets nettside). I dag med dyrtid og høy inflasjon med høye strømpriser, matpriser og drivstoff kan vi anslå at det er langt flere som ikke har med seg matpakke. Norge har ikke stått i en verre krise på 30 år. Derfor er det viktigere enn noen gang å sørge for at elevene fra lavinntektsfamilier får et sunt måltid mat på skolen. Barn av familier med dårlig råd eller av andre grunner ikke har med seg matpakke går sultne gjennom hele skoledagen. Barn

som velger å kjøpe seg boller og brus får et bedre tilbud med sunn mat. Vaner fra oppveksten vi ofte vare livet ut. Derfor gir sosiale forskjeller utslag i helser, muligheter og levealder. Mat på skolen er et effektivt grep for å fremme bedre folkehelse og bedre læring. Sunn skolemat er bra for konsentrasjonen og bra helsa.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Bør vurdere støtteordninger eller øremerkede midler til kjøkkenfasiliteter og bygg.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at intensjonen er iaretatt av eksisterende politikk i Hurdalsplattformen: "Gradvis innføre et daglig sunt, enkelt skolemåltid og daglig fysisk aktivitet i skolen, med frihet for skolene til å organisere dette selv." Den konkrete oppfølgingen av eventuelle bevilgninger over statsbudsjettet må behandles i de ordinære budsjettprosessene. Det vises videre til at skolemat først og fremst er et folkehelsetiltak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

437 **Oppvekst**
Oslo Arbeiderparti

Forslag:
- At staten innfører gratis barnehage og aktivitetsskole i områder med store levekårsutfordringer.
- Sørge for at alle bydeler har gode og gratis fritidstilbud til barn og unge
- Arbeide videre for å senke kostnadene for deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter som idrett og kultur.

Begrunnelse:
En tendens i alle større byer i Europa at bostedssegregering gjenspeiles og forsterkes av pedagogisk segregering. Kort sagt: at en særlig konsentrasjon av levekårsutfordringer i enkelte byområder går hånd i hånd med en relativt høy forekomst av problemer og negative utviklingstrekk i barnehager og skoler i de samme områdene. Denne tendensen gjør seg også gjeldende i Oslo, men i mindre grad enn i for eksempel Sverige og Danmark. Det skyldes at vi så langt greid å unngå en like ekstrem bostedssegregering, og dessuten at vi har ført en mer virkningsfull politikk for små forskjeller.

Om lag 17 prosent av barn i Oslo vokser opp i fattige familier, betydelig høyere enn landsgjennomsnittet på 11,9 prosent (for året 2019). I Oslo har vi i perioden 2016 – 2019 klart å stanse veksten i andelen barn som vokser opp i fattige familier, i motsetning til mange andre kommuner og landet som helhet. Over en femårsperiode har utviklingen vært mest negativ i bydelene Stovner og Søndre Nordstrand, der andelene har økt med henholdsvis 3,8 og 2,8 prosentpoeng. Den mest positive utviklingen funnet sted i Gamle Oslo. I flere delbydeler i Oslo er utviklinga enda mer negativ enn snittet for bydelen. Det er fortsatt svært mange barn som vokser opp uten samme muligheter for deltakelse grunnet familienes inntekt.

Oslo Arbeiderparti mener innsatsen for å gi fattige familier økt kjøpekraft og stabil og langsiktig inntektssikring må styrkes. Oslo Arbeiderparti har som mål at barn i Oslo ikke skal vokse opp i fattigdom, og at inntil målet er nådd må det offentlige sørge for at disse barna i minst mulig grad påvirkes av familienes økonomiske situasjon.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til for Ap er det et mål at barnehagen og SFO er billig og tilgjengelig for alle. Intensjonen om å redusere barnehagekostnader følges allerede opp for alle elever, og Støre-regjeringen har redusert maksprisen i barnehage i to budsjettrunder, slik at familier sparer 3465 kroner årlig sammenlignet med Solberg-regjeringens budsjettforslag. Regjeringen har også innført gratis barnehage fra hvert tredje barn, og gratis barnehage i nordområdene. Regjeringen innfører gratis kjernetid for både 1.- og 2.klassingene i SFO, som vil komme alle barn til gode. Regjeringen vil gjennom Hurdalsplattformen "Styrkje satsinga på barnehage i område med integrerings-, språk- og levekårsutfordringar, og gjennomgå og forbetre dei behovsprøvde moderasjonsordningane". De resterende forslagene bør vurderes som del av det arbeidet. Det presiseres at fritidstilbud i bydelene er kommunene sitt ansvar å følge opp.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

451 Skolemat må inn på statsbudsjettet
Stavanger Arbeiderparti

Forslag:
Det bør etableres nasjonale retningslinjer og statlige støtteordninger slik at alle kommuner kan tilby en skolematordning, selv om kommunene må ha stor frihet til å bestemme hvordan ordningen skal utformes.

Begrunnelse:
Altfor mange elever kommer på skolen uten å ha spist frokost og svært mange (1 av 7) har ikke med seg matpakke. Sannsynligvis er det mange av de samme barna som går sultne gjennom hele skoledagen. Det er barn og unge fra hjem med liten tid og dårlig råd som ikke får med seg matpakke i sekken, og det er ungdom fra familier med lav inntekt som spiser minst frukt og grønt.

Mat på skolen er et effektivt grep for bedre folkehelse og bedre læring. Sunn skolemat gir bedre konsentrasjon, kan forbedre skoleresultatene og skaper fellesskap ved at alle elever samles rundt et felles måltid. Mat på skolen vil sørge for at alle barn får et ordentlig måltid om dagen, og dette vil utjevne sosiale helseforskjeller. Skolemat er et «kinderegg» som bidrar til barn- og unges ernæringssituasjon, bedrer læringen og vil være et viktig bidrag til at barn og unge etablerer gode vaner tidlig.

Flere kommuner har i dag etablert ulike former for skolematordninger. Men våre barn og unge bør være mindre avhengige av den enkelte kommunes prioriteringer. Det bør derfor etableres nasjonale retningslinjer og statlige støtteordninger slik at alle kommuner kan tilby en skolematordning, selv om kommunene må ha stor frihet til å bestemme hvordan ordningen skal

utformes.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at intensjonen er iaretatt av eksisterende politikk i Hurdalsplattformen: "Gradvis innføre et daglig sunt, enkelt skolemåltid og daglig fysisk aktivitet i skolen, med frihet for skolene til å organisere dette selv." Den konkrete oppfølgingen av eventuelle bevilgninger over statsbudsjettet må behandles i de ordinære budsjettprosessene. Det vises videre til at skolemat først og fremst er et folkehelsetiltak.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

458 Undervisning om rus og narkotika i ungdomsskolen og videregående
Troms Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderparti vil:

- Arbeide for et tverrfaglig og kunnskapsbasert undervisningsopplegg som ser på flere sider av narkotika og misbruk som kan brukes i undervisning i ulike fag
- Oppfordre skoler til å bruke alternative forelesere som linjeforeninger på universitet eller leger for å holde undervisningsopplegg
- Oppfordre skolene til å invitere inn relevante instanser for å gi informasjon og undervisning om rus til foreldre på foreldremøte eller andre arenaer for foreldre i skolen

Begrunnelse:
Undervisning om rus og narkotika i ungdomsskole og videregående. Narkotika er på vekst i nesten hele verden. Her i Norge ser vi også at flere unge tyr til narkotika. Veksten har skjedd siden tidlig 2000-tallet og vi ser at utviklingen ikke sakker ned. Det er mange måter å håndtere veksten innenfor narkotika på, men en ting som mangler er undervisning og informasjonsdeling av de forskjellige stoffene til unge. Det finnes så mange forskjellige stoffer med forskjellige virkninger og konsekvenser. Et helhetlig læringsopplegg om rus og narkotika der unge får lære om disse stoffene kan være til stor hjelp for unge og bidra til en forebyggende effekt. Vi ønsker å innføre et undervisningssystem som skal gi omfattende informasjon og råd angående narkotika og rus. Undervisningen skal inneholde informasjon om stoffene, hvor vanlig stoffene er i Norge, hvordan man kan hjelpe noen som har tatt stoffene og hvordan effekter og virkninger stoffene har i korttids og langtidsperioden.

Det er viktig at undervisningen ikke er segregerende mot forbrukere av stoffene, men man kan heller ikke romantisere stoffene og dens virkninger.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Opprinnelig innsendt fra Troms AUF. Intensjonen støttes av Troms Ap.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at en svært viktig del av det rusforebyggende arbeidet gjennomføres i skolen. Det finnes også mange eksisterende programmer og undervisningsopplegg om rus allerede, men skolene kan alltid bli bedre. Forslaget bør ses i sammenheng med punktet i Hurdalsplattformen: "Fremme et nasjonalt program for rusforebyggende arbeid blant barn og unge".

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

462 Kvoteordningen for samisktalende i høyere utdanning

Troms Arbeiderparti

Forslag:

Den samiske kvoten er viktig for både rekruttering i distriktene i Nord, det samiske språket, og det samiske samfunnet. Eksempelvis er det er et stort behov for samiske helsearbeidere og leger, både i kommunene og på sykehusene. Manglende kunnskap om den samiske kulturen og samiske forhold kan føre til at samer føler at de ikke får ivaretatt sine rettigheter og ikke blir forstått i møte med offentlige tjenester. Kvoteordningen er viktig for å sikre rekrutteringen av samisktalende til flere bestemte profesjonsyrker, og at hvert studentkull har et minimum antall studenter med samisk språklig og kulturell kompetanse. Kvoteordningen er også viktig for å motivere elever i grunnskolen og på videregående til å ha samisk-undervisning på skolen.

Arbeiderpartiet vil:

- Videreføre og videreutvikle kvoteordningen for samisktalende i høyere utdanning.
- Jobbe for å innføre kvoteordningen for samisktalende ved flere Universiteter og Høgskoler.

Begrunnelse:
AUF i Troms foreslår at Troms Arbeiderparti sender dette forslaget inn til Arbeiderpartiet sitt landsmøte som en egen uttalelse, som heter «Kvoteordningen for samisktalende i høyere utdanning”

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at regjeringen skal legge frem en stortingsmelding om samisk, språk, kultur og samfunnsliv, hvor disse forslagene bør vurderes nærmere. Kan også ses i sammenheng med Hurdalsplattformens punkt: "Bidra til å utdanne flere samisktalende lærere, førskolelærere og helsearbeidere og sikre nok samiske læremidler av tilfredsstillende kvalitet." Det er likevel ikke gitt at kvoter er riktig virkemiddel, all den tid det betinger at det er nok kvalifiserte søkere til utdanningsprogrammene, men det kan kanskje fungere for noen avgrensede utdanninger. Dette bør vurderes videre sammen med Opptaksutvalgets anbefalinger, som nylig ble overlevert regjeringen og høyere utdannings- og forskningsministeren.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

463 Forbedre psykisk helsetilbud på skolen

Troms Arbeiderparti

Forslag:

I dag vet vi at norske elevers psykiske helse er et problem. Mange elever sliter psykisk uten å føle at de blir tatt på alvor i møte med helsesykepleier på skolen. Noe må bli gjort slik at elever kan få den hjelpen de trenger. Det finnes skoler hvor helsesykepleier kun er på skolen én dag i uken. Dette er ikke et godt nok tilbud til elever som sliter psykisk på skolen. Det er viktig for elevene å få den hjelpen de trenger og fortjener, når de trenger den. Fordi det hjelper ikke å få hjelp fra en privat psykolog etter fire måneder ventetid. Hos noen ungdommer er det viktig å få hjelp momentant.

Derfor må helsesykepleieren for det første ha en kompetanse som er tilstrekkelig med de problemene de kan bli spurt om. For det andre er det viktig å gjøre det lett for lærere og helsesykepleiere å henvise elever til gode alternativer som selvfølgelig skal være gratis.

Et tiltak som vil hjelpe er å innføre et tverrfaglig miljøteam, som er satt sammen av rådgivere, helsearbeidere og veiledere. Dette teamet vil veilede ungdommer som trenger hjelp og skal være synlig og lett å komme i kontakt med.

Skolehelsetjenesten er et av de viktigste lavterskeltilbudene vi har, både for å gi ungdom noen å snakke med hvis de har det vanskelig, men også ved å forebygge psykiske og fysiske vansker. I dag står skolehelsetjenesten ovenfor en del utfordringer.

Døren til helsesykepleieren er altfor ofte stengt og tilbudet er veldig varierende fra skole til skole. Derfor ønsker Arbeiderpartiet å innføre en helsesykepleiernorm i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger, samtidig som dette følges opp med statlige øremerkede midler. Vi vil senke terskelen for å besøke skolehelsetjenesten. Derfor ønsker Arbeiderpartiet å innføre obligatoriske timer hos helsesykepleier hvert skoleår.

Arbeiderpartiet vil:

- Forbedre helsesykepleiers psykiske helse kompetanse som når et nivå som kan hjelpe ungdommers problemer
- Innføre et tverrfaglig miljøteam på alle skoler fra barneskolen til videregående
- Hjelpe lærere og helsesykepleiere med å henvise til gode alternativer som kan hjelpe ungdommer
- At alle elever skal ha tilgang på helsesykepleier hver dag både på skolen eller digitalt
- At PPT og skolehelsetjenesten får flere ressurser og mulighet til å henvise ungdom direkte til behandling
- At helsesykepleier kan henvise direkte til psykolog
- At alle elever skal i løpet av skoleåret ha en samtale med helsesykepleier alene eller i mindre grupper
- Øke antall skolepsykologer
- Jobbe aktivt for å utdanne og rekruttere flere helsesykepleiere

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innsendt av Troms AUF.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen om et bedre psykisk helsetilbud, og viser til at flere av forslagene er er ivaretatt gjennom eksisterende partiprogram hvor det står: "Sørge for at helsesykepleiere kan henvise til BUP i hele landet.", "Innføre en nasjonal bemanningsnorm for skolehelsetjenesten i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger" og "Forsterke den tidlige tverrfaglige innsatsen rundt elevene i skolen, slik at unge tidlig får hjelp med sine utfordringer, på rett nivå."

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

472 Oppvekst
Troms Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- Bedre overgangen mellom barnehage og skole, for å gi det enkelte barn best mulighet til å lykkes i skolen
- Endre lærernormen slik at den gjelder hver klasse, ikke hvert trinn
- Øke lærertettheten, med høyest økning av lærere i 1. – 5. klasse
- Innføre delt kontaktlæreransvar i barneskolen på lik linje med ungdomsskolen
- Styrke skolen gjennom å ansette sosionomer, miljøterapeuter, barnevernspedagoger og vernepleiere, i tillegg til lærere og assistenter
- Revidere arbeidslivsavtalen, blant annet for å sikre redusert antall undervisningstimer for lærere og at kontaktlærere gis tid til å løse kontaktlæreroppgaver i skoletida
- At det skal være lik årsramme for undervisning per lærerårsverk i hele grunnskolen
- Verne om lærernes metodefrihet gjennom økonomisk å legge til rette for bruk av både trykte og digitale læremidler, læringsressurser og verktøy som støtter læring
- Sette nasjonale føringer for kvalitet på mat i barnehage, SFO og skole
- Erstatte dagens SFO med heldagsskole med minst et varmt, daglig måltid
- Gjøre kommunale idrettslag, fritidstilbud og kulturskoler til en del av tilbudet i skolen og i skoletida
- Gi foreldre og idrettslag anledning til å bruke skolens område og bygninger utenfor skoletida, til organiserte aktiviteter, klassebursdager og lignende
- Tilpasse lærerutdanningen til også å dekke behovene i distriktskolene
- Gi kommunene virkemidler for å utdanne og videreutdanne egne innbyggere og ansatte, i stedet for at kommunen skal konkurrere om de samme folkene Ikke overføre flere oppgaver til skolen uten at det overføres mer ressurser til skolen
- Tilbakeføre læreres forhandlingsrett fra KS til staten
- Avvikle kontantstøtten og erstatte den med en midlertidig ventestøtte
- Øke pedagogtettheten i barnehager, særlig for de yngste barna, uten at det går på bekostning av fagarbeidere.
- Sikre kompetanse for tidlig identifikasjon av barn og unge med lærevansker og psykisk uhelse i skole og barnehage.
- innføre flere barnehageopptak i året på vei mot løpende inntak
- Styrke skolehelsetjenesten

- Legge til rette for å ta fagbrev på jobb

Begrunnelse:
En god oppvekst varer hele livet. I Norge finner en stor del av barns oppvekst sted i de offentlige institusjonene skole og barnehage. Det er derfor vår viktigste arena for å utjevne forskjeller. Arbeiderpartiet vil styrke disse institusjonene både faglig, sosialt og økonomisk. Flere kvalifiserte lærere med mer tid til den enkelte elev er nøkkelen til mer tilpasset læring og tidlig innsats i skolen, og avgjørende for at hver enkelt elev skal oppleve å bli sett. Vi ønsker å styrke laget rundt den enkelte elev i skolen og på SFO ved å ansette sosionomer, miljøterapeuter, barnevernspedagoger, logopeder, fagarbeidere og vernepleiere i tillegg til lærere og assistenter. Grensene mellom de ulike «etatene» som operer i skolen må fjernes, sånn at samhandlingen blir god. Bare slik kan alle barn kunne lykkes i fellesskolen.

Tidlig innsats – høy lærertetthet fra første klasse Lærermangel, utdaterte skolebygg og mangel på oppdatert læremateriell, er eksempel på at vi ikke har lykkes godt nok med å styrke fellesskolen. For at lærere skal kunne stå i yrket til fylte 70 år, må deres arbeidshverdag endres og forbedres kraftig. Samtidig som kravene til hva skolen skal løse øker hvert år, har overføring av ressurser til skolen ikke fulgt den samme kurven.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innsendt av årskvinnekonferansen I Troms Ap. Intensjonen støttes.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at dette er et omfattende og offensivt forslag, og videre til at mange av forslagene er ivaretatt av eksisterende politikk i partiprogram og Hurdalsplattformen; som bedre bemanning i barnehagen, flere lærere i skolen og et sterkere lag rundt elevene, styrket skolehelsetjeneste og bedre overganger mellom trinnene.

Andre deler er ikke helt i tråd med partiets gjeldende politikk som; å flytte forhandlingsansvaret for lærerne fra KS til staten, erstatte SFO med heldagsskole og innføre lærernorm på hvert enkelt klassetrinn.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

489 Seksualundervisning
Nordland Arbeiderparti

Forslag:
Seksualundervisningen i videregående opplæring skal omfatte seksuell legning, grensesetting og fokus på samtykke

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at det i dagens partiprogram står at Ap vil: "Styrke undervisningen i seksualitet og grensesetting, kjønns- og seksualitetsmangfold, LHBT+ og reproduktiv helse i barnehagen, grunnskolen og den videregående skolen." Forslaget er derfor i stor grad ivertatt, men i det videre arbeidet med oppfølgingen av punktet bør også "fokus på samtykke" inngå. Dette må også sees i sammenheng med at regjeringen i Hurdalsplattformen har varslet at den vil legge frem forslag til en samtykkelov.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

491 Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida
Osterøy Arbeiderparti

Forslag:
Grunnbemanningsnormen i barnehagen må gjelde for heile opningstida, kvar dag. Den må gjelde på barnegruppenivå.

Begrunnelse:
Grunnbemanningsnormen må gjelde for større deler av opningstida. Det er viktig med mest mogleg stabilitet for barna, og vil derfor ha god bemanning kvar dag, heile dagen og heile veka. Med like mange tilsette per barn vil bemanninga vere langt dårlegare i barnehagane som heldt ope lengst. Grunnbemanningsnormen må gjelde på barnegruppenivå, det er likevel akseptabelt at bemanninga kan variere når ikkje alle barna er tilstades samtidig. Det er akseptabelt at barn frå ulike avdelingar kan samlast når barnetalet tilseier det, men med eit forholdsmessig antal personale tilstades. Normen må gjelde tilsette i direkte arbeid med barnehagebarna. Tilsette som løyser andre oppgåver må komme i tillegg. For eksempel vil antal timar til planlegging auka i takt med auka antal pedagogar i barnehagen. Planlegging er eit gode, men timane borte frå borna kan påverkar tilbodet til borna negativt, der og da.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Viser til forslag 151 som allerede er støttet

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at forslaget ikke er vedtatt politikk i Ap, og at forslaget er svært kostnadskrevende. Det som er vedtatt er Hurdalsplattformens formuleringer om å: "Forbetre bemanningsnorma slik at ho sikrar barna nok tilsette. Dette skal skje blant anna ved å stille krav til vikarbruk, krav til stadleg leiar, gjennomgå oppgåver som tar tilsette bort frå barna, og gjennomgå finansieringa av norma".

Dette følges opp i ny barnehagestrategi, der regjeringen bla. skriver at den allerede har gjennomgått finansieringen av normen, og at i statsbudsjettet for 2022 er 100 millioner kroner av veksten i inntekter for kommunene i 2022 begrunnet med å legge til rette for flere pedagoger i barnehagene. Hurdalsplattformen sier at det er et mål å styrke pedagogandelen, og denne satsingen vil støtte opp om dette. Ved fastsettelsen av veksten av frie inntekter for 2022 har

regjeringen tatt hensyn til kommunenes kostnader til økt grunnbemanning og flere pedagoger i barnehagene de siste årene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

493 Flere folkehøgskoler i nord

Vega Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet støtter flere folkehøgskoler i nord. I NOU 2022:16 «En folkehøyskole for alle» heter det at «utvalget mener imidlertid at enkelte skjevheter, som overrepresentasjon av unge fra ressurssterke familier og for mange kostbare kurs, må rettes opp. En kursendring på disse områdene nå, vil forhindre framtidig kritikk om at folkehøgskolene bidrar til å reprodusere sosiale forskjeller i samfunnet og en ikke-bærekraftig drift. (...) Folkehøgskolene er spesielt godt egnet som inkluderingsarena. Utvalget ønsker derfor at det skal være en blandet og mangfoldig elevmasse på alle skoler. Alle skal ha mulighet til å velge mellom ulike skoler.» Begrunnelse: Det er 84 folkehøgskoler i Norge. Kun tre av dem ligger i Nordland. Flere folkehøgskoler i nord vil bidra til å oppnå målene i NOU 2022:16.

Begrunnelse:
Begrunnelse: Det er 84 folkehøgskoler i Norge. Kun tre av dem ligger i Nordland. Flere folkehøgskoler i nord vil bidra til å oppnå målene i NOU 2022:16.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret viser til at folkehøgskoler er et viktig supplement til det ordinære utdanningssystemet for mange elever - også i nord.

I Hurdalplattformen står det at regjeringen vil: "Leggje fram ein nasjonal plan for vekst i elevplassar og etablering av nye folkehøgskular." Regjeringen har nylig fått overlevert en NOU om folkehøgskolene (NOU 2022: 16), og har enda ikke vedtatt videre oppfølging av utvalgets anbefalinger. Det er derfor ønskelig å behandle den overordnede politikken for vekst og utvikling for alle folkehøgskolene i en sammenheng.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

494 Gratis barnehage i hele landet

Vega Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil at alle barn i Norge skal ha tilbud om gratis barnehageplass

Begrunnelse:
Om et barn får gå i barnehage er blant annet avhengig av foreldres økonomi. Et barnehagetilbud

av god kvalitet er helsefremmende og sykdomsforebyggende og er med på å sikre god sosial kompetanse og gode språkferdigheter før skolestart.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Det bør arbeides for lavest mulig pris i barnehagene fram til gratis barnehage er realisert.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at regjeringen er i gang med å gjøre barnehagen billigere og bedre for barna. I statsbudsjettet for 2023 har vi vedtatt å redusere maksimalprisen i barnehagen for alle barn i hele landet. For Ap er det viktig å heve kvaliteten og senke prisen i barnehagen, i motsetning til Solberg-regjeringen som gjorde barnehagen dyrere år for år. Regjeringen vil også vurdere om dagens moderasjonsordninger er gode nok og jobbe for at kostpenger ikke bidrar til sosiale forskjeller. I tillegg blir barnehage gratis i hele Finnmark og deler av Troms, og fra det tredje barnet som går i barnehage samtidig i resten av landet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

497 Tiltak mot frafall i videregående skole og ungt utenforskap

Vega Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet skal være en pådriver for at kommuner og fylkeskommuner utarbeider strategier og handlingsplaner mot ungt utenforskap.

Begrunnelse:
«Vi lykkes ikke med å få alle i jobb eller sikre at alle er en del av fellesskapet – fra barndommen av. 23 prosent av våre unge fullfører ikke videregående opplæring, og 9 prosent av befolkningen mellom 16 og 29 år er verken i arbeid eller i utdanning».

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Intensjon i forslaget støttes. Arbeiderpartiet har godt program for dette arbeidet som bør gjennomføres, og det burde ses til Nordland fylkeskommunes strategi og handlingsplan for ung inkludering.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til Aps mål om å få flere unge i arbeid og utdanning. Kommuner og fylkeskommuner har en sentral rolle i dette. Forslaget bør oversendes arbeidsgruppen ledet av Tonje Brenna, som frem mot landsmøtet skal arbeide med hvordan vi kan få flere unge ut i arbeid.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

499 Skolearbeid bør gjøres på skolen – elevene bør ikke pålegges fast overtid i form av lekser.

Vågan Arbeiderparti

Forslag:

Hovedregelen må være at skolearbeidet skal gjøres i løpet av skoledagen og at skoler i så stor grad som mulig utvikler en leksefri skolehverdag. I denne sammenheng kan moderat utvidet skoledag vurderes.

For elever i barneskolen bør det være et krav at skolen ikke pålegger elevene å gjøre oppgaver utenom skoletid.

Opplæringsloven må ikke endres slik at skolene gis lovfestet rett til å pålegge elevene lekser.

Begrunnelse:

Lekser er og har vært gitt i stor grad basert på sedvane og praksis, mindre på empiri. Sosialdemokrater og arbeiderbevegelsen har historisk kjempet fram ordninger som arbeidsmiljøloven som nettopp skal sikre rett til fritid, maksimal arbeidstid og et skille mellom jobb og fritid – blant annet begrunnet i hensynet til folkehelse. I dagens samfunn, med betydelig flere opplæringstimer på skole enn tidligere generasjoner er det på tide vi sikrer elevene de samme rettighetene.

Det er i dag heller ingen tydelig hjemmel i opplæringsloven for å kunne gi lekser. Det er opp til den enkelte kommune, skole og lærer hvorvidt de vil bruke hjemmelekser som en del av det pedagogiske opplegget.

Noe av det siste den borgerlige regjeringa gjorde før valget i 2021 var å sende ut på høring forslag til ny opplæringslov og i forslaget foreslås det å lovfeste retten til å pålegge elevene lekser, bl.a med formuleringen: «Skolen kan påleggje elevane å gjere oppgåver utanom skoletida (lekser).» Dette forslaget er et langt steg i motsatt retning av Arbeiderpartiets rådende politikk ang leksebevissthet og utprøving av leksefrie skoler.

En gruppe på 32 forskere og undervisere innen pedagogikk ved åtte ulike universitets og høgskoler følgende oppsummerer på en god måte forskning og problemstillinger knyttet til lekser i et felles høringssvar til lovforslaget: «I høringsnotatet (Høringsnotat, s. 113) står det at departementet mener at den nye loven bør presisere at den enkelte skolen kan pålegge elevene å gjøre oppgaver (lekser) utenfor skoletiden. Vi stiller oss undrende til hvilket kunnskapsgrunnlag det vises til når departementet mener dette. En kvalitativ studie som undersøkte hvordan og hvorfor lærere gir lekser i barneskolen viste at lærere begrunner lekser med (Holte 2016): at det gir mer læring at læringen skal bli gjort til elevens egen at det gir elevene gode arbeidsvaner at det er en god måte å samarbeide med hjemmene på at skolen er avhengig av foreldre for å rekke alle kompetansemålene at elevene får tid og ro til refleksjon, repetisjon og automatisering av grunnleggende ferdigheter

Problemet er at kunnskapsgrunnlaget for disse begrunnelsene er veldig tynt. Forskning viser for eksempel ingen tydelig sammenheng mellom lekser og læring. Hattie (2013) viser til 161 studier som konkluderer med at lekser har liten eller ingen effekt på læring, og aller minst i barneskolen. I litteraturgjennomgangen om forskning på lekser fra Utdanningsdirektoratet (2021) vises det heller ikke til studier som kan dokumentere sterk sammenheng mellom lekser og elevers læring. Der står det blant annet at det for Norges del ikke er en signifikant korrelasjon mellom tiden

elevene bruker på lekser og deres resultater i matematikk ifølge PISA undersøkelsen. Utdanningsdirektoratet (2021) vises det heller ikke til studier som kan dokumentere sterk sammenheng mellom lekser og elevers læring. Der står det blant annet at det for Norges del ikke er en signifikant korrelasjon mellom tiden elevene bruker på lekser og deres resultater i matematikk ifølge PISA undersøkelsen.

Forskning viser heller ingen tydelig sammenheng mellom lekser og utvikling av gode arbeidsvaner hos elever. Cooper m.fl. (2006) viser i sin forskningsoppsummering at lekser like gjerne kan føre til utvikling av dårlige som gode arbeidsvaner hos elever. Lekser kan blant annet føre til hastverksarbeid, at oppgaver blir gjort med lite engasjement og lite flid, kopiering fra nett eller at en får andre til å gjøre oppgavene for seg.»

I høringssvaret foreslår forskerne og underviserne at lovformuleringen endres til «Skolen kan ikkje pålegge elevane å gjere oppgåver utanom skoletid (lekser)

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Intensjonen i forslaget støttes. Hovedregelen bør være at skolearbeidet skal gjøres i løpet av skoledagen, elevene skal ha mindre lekser med lengre skoledag. Lærerne skal allikevel ikke tas fra muligheten i å gi oppgaver som kan egne seg etter skoletid, som f.eks. forberedelse til undervisning. I utforming av rammer for pedagogisk praksis bør man være bevisst at lekser kan bidra til å øke prestasjonsgapet mellom elever med ulik sosioøkonomisk bakgrunn (OECD 2014).

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at hjemmearbeid er en del av lærernes metodefrihet og ansvar, og kan bidra til styrke samspill mellom elever, foreldre og skolen når det gjøres på riktig måte. Ap ser viktigheten av repetisjon og mengdetrening for å oppnå best mulig læring. Men, som vedtatt på landsmøtet i 2019, er det gode grunner til å se kritisk på om leksepresset for noen elever er for høyt. Her har flere kommuner aktuelle prosjekter på gang for å hente erfaringer og legge til rette for en bedre lekserpraksis i skolen. Løsningen er ikke å forby eller avskaffe lekser i skolen på nasjonalt nivå, men å arbeide for en bedre lekserpraksis i skolene, i dialog med elever, lærere og foreldrene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

501 Realfagskompetanse må telle ved inntak til sykepleierutdanning
Vågan Arbeiderparti

Forslag:
Helsefagarbeidere med fagbrev og erfaring må kunne komme inn på sykepleierutdanning. Ordningen fra før 2020 bør gjeninnføres, og det kan vurderes om det er behov for et forkurs, på lik linje med krav til inntak for ingeniørutdanning.

Begrunnelse:
Kravene til inntak på sykepleierutdanning må endres slik at helsefagarbeidere og andre

fagarbeider innenfor helse og omsorg kan komme inn på sykepleierutdanning med sitt fagbrev og sin gode erfaring. Slik det er nå så får helsefagarbeidere avslag til tross for gode karakterer da de ikke har nok timer/rett matematikk og norsk. Dette mener vi er utrolig synd og med stor bekymring da vi nå og i fremtiden har stor mangel på sykepleiere nasjonalt.

Slik det er nå så er det dessverre flere sykepleiere og helsefagarbeidere som forlater sine jobber og velger nye veier. Å legge til rette for muligheter rundt sykepleierutdanning er med på å holde helsearbeidere i jobben sin der kompetanseheving tas på alvor. Fortsett satsningen digitalt slik at alle i distriktet får like gode muligheter til å utdanne seg og endre kravene til teoretiske/allmenne fag. Et mulig tiltak kan også være forkurs på like linje med ingeniørfag. Ordningen som var før 2020 fungerte og bør vurderes innført igjen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Innstillingskommentar:
Vær obs på at forslaget ikke er ukontroversielt. Bør sjekkes internt med HOD og helse- og utdanningsfraksjonen.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at det i 2017 ble vedtatt et representantforslag fra stortingsrepresentantene Ruth Grung, Hadia Tajik, Kjersti Toppe, Martin Henriksen, Tone Merete Sønsterud, Marianne Aasen, Torgeir Micaelsen og Ingvild Kjerkol om en offensiv politikk for å øke antallet helsefagarbeidere. Et enstemmig storting vedtok bla. at helsefagarbeidere uten generell studiekompetanse skal ha muligheten til å utdanne seg til sykepleier via y-veien.

I 2019 økte de formelle minstekravene til sykepleierstudenter, med støtte fra blant andre Ap. Det betyr at også helsefagarbeidere må de ta mer matematikk og norsk for å kvalifisere seg for ev. sykepleieutdanning. Forslaget bør vurderes i videre politikkutforming, inkludert spørsmålet om det er behov for et forkurs, på lik linje med krav til inntak for ingeniørutdanning. Forslaget videresendes helse- og utdanningsfraksjonen på Stortinget for videre oppfølging.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

512 Sjunkhatten Folkehøyskole
Fauske Arbeiderparti

Forslag:
I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 blir Sjunkhatten folkehøyskole ikke prioritert. I forbindelse med valgkampen skulle prosjektet realiseres dersom Ap og Sp kom til makta, det er derfor både overraskende og beklagelig at prosjektet ikke er medtatt.

Sjunkhatten Folkehøyskole har vært jobbet med i 11 år nå, og vært inne på statsbudsjettet med midler til forberedelse av oppstart i 3 år. Nordland Fylkesting har flere enstemmige, positive vedtak og har bidratt med over 6 mnok til prosjektet. Salten regionråd har bevilget 3 mnok. Fylkeskommunen og Regionrådets bidrag har lagt grunnlaget for siste del av forprosjektet, som nå mangler 11 mill statlige kr for det videre arbeid og anbudsprosess.

Utenforskap er opplevelsen av å stå utenfor, og ikke være en fullverdig del av samfunnet. Å være utenfor arbeidslivet er et godt eksempel på utenforskap. Utenforskap kan ramme alle typer mennesker, i alle samfunnslag. Du kjenner noen som er rammet av utenforskap, selv om de ikke forteller det til deg. Tilknytning og tilhørighet er to fundamentale menneskelige behov. Det er fraværet av tilknytning og tilhørighet som skaper utenforskap. Sjunkhatten folkehøyskole er tenkt å nettopp ha fokus på dette. Et møtested hvor mennesker kan samhandle uten at funksjonsnedsettelser er til hindring og utenforskap ikke eksisterer. En barrierefri skole hvor alle kan finne et bredt utvalg av tilbud som passer for dem. En skole som pr i dag er unik i nasjonal sammenheng. Behovet for skolen er veldokumentert gjennom unge funksjonshemmedes rapport «et år for alle» og Bufdirs levekårsundersøkelse for unge mennesker med funksjonsnedsettelser. Gi medmennesker en mulighet til å utvikle seg og bli engasjerte og samfunnsbevisste innbyggere som kan finne sin plass i samfunnet.

Gi Sjunkhatten folkehøyskole en sjanse. Fauske arbeiderparti ber Nordland arbeiderparti om å sette denne saken på kartet og være pådriver for realisering ved å jobbe opp mot regjering og stortinget slik at prosjektet får bevilgning over statsbudsjettet i 2023. Bygg Sjunkhatten folkehøyskole nå.

Begrunnelse:
Et gryteklart prosjekt som har vært jobbet med i 11 år nå, som det er gitt lovnader om å finansierer og realisere. Skolen er svært viktig nasjonalt, eneste barrierefrie og reelt universelt utformet folkehøyskole som bidrar sterkt til reduksjon av utenforskap. Prosjektet har gjentatte ganger blitt godkjent av Utdanningsdepartementet, men blir ikke prioritert av Folkehøyskolerådet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at regjeringen nylig har fått overlevert en NOU om folkehøgskolene (NOU 2022: 16), og at det ikke er naturlig å på nåværende punkt vedta støtte til enkeltskoler før regjeringen har vedtatt videre oppfølging av utvalgets anbefalinger. Det er mange folkehøgskoler som ønsker økonomisk støtte over statsbudsjettet, og det er ønskelig å behandle den overordnede politikken for vekst og utvikling for alle folkehøgskolene før eventuelle oppstartsbevilgninger eller enkelttilskudd.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

521 Utdanningsvalg
AUF i Oslo

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- At rådgivere på ungdomsskoler og videregående oppfordrer der det er mulig til å velge utdanningsvalg som bryter med normene i samfunnet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse. Flere av disse forslagene støttes av Oslo Arbeiderparti. Noen av forslagene er ikke behandlet av vårt representantskap.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at rådgivere i skolen skal gi individuelle råd til elever. Målet er at alle elever skal få et godt grunnlag for å ta gode utdannings- og yrkesvalg for sine liv. Hva som imidlertid bryter med normer vil variere fra ulike miljøer og bakgrunner, men fellesskolen skal gi alle elever en bra start på resten av livet - uavhengig av hvem de er eller hvor de kommer fra.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

12 - Innkomne forslag - Utenriks- og forsvarspolitikk

8 Det iranske folks frihetskamp

Moss Arbeiderparti

Forslag:

Landsmøtet ber Arbeiderpartiets ledelse om å si klart og tydelig ifra at Arbeiderpartiet tolerer ikke at Iranske myndigheter bryter menneskerettigheter og undertrykker sitt eget folk. Det er en kamp for frihet, for demokrati, og for menneskerettigheter. Det er en kamp for likestilling mellom kjønn og mellom majoriteten og minoriteter, en kamp for likestilling mellom ulike etnisiteter og religiøse grupper. Det er en kamp mot diktatur og undertrykking. Det iranske folket viser mot i sin frihetskamp. Det Norske Arbeiderparti må nå vise sin støtte til denne historiske viktige kampen for Iran, likestilling, liv og frihet. Vi vil vise det iranske regimet at vi ikke tolerer at de undertrykker sitt eget folk, at de bruker vold, våpen og arrestasjoner mot folket når de hever sin stemme for grunnleggende menneskerettigheter.

Derfor ber Landsmøtet om at Arbeiderpartiets ledelse skal bruke alle mulige arenaer og kanaler til å si klart og tydelig ifra!

Begrunnelse:

Kjemp for alt som du har kjært -død om så det gjelder. For mange nordmenn er dette en kjær strofe. For mange iranske kvinner og deres menn er dette nå en realitet. De kjemper for det de har kjært; Frihet, demokrati og menneskerettigheter. De går ut i gatene og uttrykker sine meninger, selv om de står i fare for å bli utsatt for represalier, vold og arrestasjon. De blir skutt på. De står i fare for å bli drept av sine egne myndigheter. Det koker etter over 40 år med et undertrykkende regime. De ber om vår støtte til sin frihetskamp. Det vil Arbeiderpartiet gi dem. Folkets opprør mot det iranske regimet startet da det ble kjent at 22 år gamle kurdiske kvinnen Jina Mahsa Amini døde i varetekt. Hun ble tatt av moralpolitiet fordi hun bar ikke hijab på rett måte. Det var som å helle bensin på et brennende bål. Frihetskampen startet, ledet av kvinner og støttet av menn. Frihetskampen går på tvers av kjønn, etnisitet og religion. Den går på tvers av generasjoner. By og land står sammen. Dette handler ikke først og fremst om kampen mot hijabpåbudet i Iran. Den har blitt symbolet en større kamp. Når kvinner tar av seg hijaben og klipper sitt hår, er det en protest mot det totalitære iranske regimet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Arbeiderpartiet har vært tydelig og støttet demonstrantene i deres krav om respekt for menneskerettighetene. Vi forventer at Iran etterlever sine folkerettslige forpliktelser og er tydelige på at ytringsfriheten må respekteres. Vi fordømmer at iranske myndigheter har henrettet personer som ble arrestert under demonstrasjonene, og vi oppfordrer Iran til å umiddelbart stanse bruk av dødsstraff og til å stanse undertrykkingen av egen befolkning.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

21 1% av nasjonalinntekten til bistand

Asker Arbeiderparti

Forslag:

Med beina godt plantet i Norge, med blikket mot verden - 1% av nasjonalinntekten til bistand

Begrunnelse:

Arbeiderpartiet står i en lang og stolt tradisjon med internasjonal solidaritet. Statsbudsjettet for 2023 har skuffet mange ifht at man har gått fra målet om 1% av nasjonalinntekten til bistand. Som et ansvarlig styringsparti i urolige tider, skal man føre en ansvarlig økonomisk politikk. Asker Arbeiderparti mener at en Arbeiderpartiledet regjering må ha som ambisjon å presentere et bistandsbudsjett som står i forhold til statens inntekter og som svarer på verdens rekordstore utfordringer med store tilbakeslag innen likestilling, klima og matvarekrise.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Det er allerede programfestet at «[v]i vil fortsatt bruke én prosent av bruttonasjonalinntekt til internasjonal innsats for å oppnå FNs mål om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.» Dette ble videre slått fast i regjeringens budsjettproposisjon for 2023, hvor det står at «[r]egjeringen vil fortsette å øke bistanden i årene fremover med et mål om å bruke 1 pst. av BNI til internasjonal innsats for å oppnå FNmålene om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft». Og i budsjettforliket med SV, slås det igjen fast at «[e]ttprosentmålet for norsk bistand ligger fast».

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

22 Ukraina skal gjenreises

Asker Arbeiderparti

Forslag:

Ukraina skal gjenreises - Norge skal bidra med 5 mrd kr pr år i fem år

Begrunnelse:

Asker Arbeiderparti mener at Norge skal forplikte seg til å stille med 5 mrd kr pr år de første 5 årene når en regulær gjenoppbygging av Ukraina kan finne sted. Midlene foreslås samordnet med det som kommer til å bli et betydelig gjenreisingsprogram fra EU

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Akershus Ap støtter at Norge skal bidra stort til gjennomoppbygging av Ukraina.

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget. Regjeringen arbeider dette halvåret med å få på

plass et større, flerårig bidrag. Regjeringen vil fortsette å involvere Stortinget med mål om å sikre bredest mulig forankring for støttepakken.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

23 Styrking av totalberedskapen

Asker Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet som beredskapsparti må sikre en styrking av totalberedskapen inklusive Heimevernet og Sjøheimevernet

Begrunnelse:
Krigen i Ukraina med påfølgende skjulte og åpne trusler fra stater som ikke deler vårt syn om verdien av åpne demokratier, har igjen avdekket svakheter i vår egen beredskap. Asker Arbeiderparti mener at vi som parti må gå i front for å fremme totalberedskapen i landet vårt, inkludert å styrke Heimevernet, både det ordinære og Sjøheimevernet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Akershus Ap støtter forslag om styrket totalberedskap, blant annet med å styrke Heimevernet.

Sentralstyrets merknad:

Sentralstyret mener intensjonen i forslaget er god. I partiprogrammet har vi et eget underkapittel om hvordan vi skal styrke beredskapen i Norge. Dette er også et prioritert område i Hurdalsplattformen, og i juni skal den regjeringsoppnevnte totalberedskapskommisjonen legge frem sine anbefalinger. Når det gjelder heimevernet er styrkingen nedfelt i både partiprogrammet og i Hurdalsplattformen, og regjeringen har i budsjettet økt bevilgning til Heimevernet med 45 millioner kroner i 2023. Når det gjelder sjøheimevernet, er imidlertid vurderingen en annen. Arbeiderpartiet var med på å sikre flertall for beslutningen om å avvikle Sjøheimevernet da langtidsplanen for Forsvaret ble behandlet, og denne beslutningen ligger fast. Vi har valgt å prioritere andre tiltak for å styrke beredskapen i våre kyststrøk, blant annet Kystjegerkommandoen og spesialstyrkene.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

85 Internasjonal solidaritet og LHBT+

Homonettverket

Forslag:

Arbeiderpartiet

- Ønsker at Norge skal være en aktiv pådriver for LHBT+ personers grunnleggende rettigheter bilateralt og i internasjonale fora. Sørge for gjennomgående inkludering av

LHBT+ i utenriks- og utviklingspolitiske satsninger. Sørge for at LHBT+ hensyntas i humanitær bistand.
- Ønsker å få på plass en egen tilskuddsordning for å sikre at LHBT+ inkluderes i utviklingsbistand.
- Mener arbeidet for å avskaffe trafficking, slaveri og menneskehandel må styrkes.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget. Respekt for alle menneskers grunnleggende rettigheter ligger til grunn for Arbeiderpartiets internasjonale engasjement, og i Hurdalsplattformen slås det fast at vi vil «[b]ekjempe forfølgelse og diskriminering av mennesker basert på seksuell legning.»

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

168 Palestinas frihet

AUF i Trøndelag

Forslag:
- Norge skal anerkjenne Palestina som selvstendig stat.
- Norske myndigheter må forplikte seg til å ta opp Israel/Palestina-konflikten i hver anledning i møte med Israelske myndigheter.
- Blokaden av Gaza må umiddelbart avskaffes, og befolkningen på Gaza må få bevegelsesfrihet og muligheten til å gjennomføre selvstendige valg.

Begrunnelse:
Siden 1948 har palestinere kjempet for frihet, rettferdighet og grunnleggende menneskerettigheter. Likevel bryter israelske myndigheter folkeretten og menneskerettighetene hver eneste dag gjennom en ulovlig okkupasjon. Langvarige konflikter kan ikke normalisere grove menneskerettighetsbrudd.

Okkupasjonen, blokaden av Gaza og den folkerettsstridige muren gjennom Vestbredden frarøver palestinerne friheten over egne liv, men fører også til en oppsplitting av Palestina som gjør etableringen av en selvstendig palestinsk stat stadig vanskeligere.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener intensjonen i forslaget er god. Kravet om stans i bygging og utviding av de ulovlige bosetningene og en oppheving av okkupasjonen gjennom en framforhandlet fredsavtale er i tråd med Arbeiderpartiets politikk i konflikten mellom Israel og palestinerne. Siden 2015 har det vært Arbeiderpartiets posisjon at en endelig fredsavtale ikke lenger er et premiss for å anerkjenne Palestina som stat. Fra regjeringsposisjon er vi rede til å anerkjenne en palestinsk stat når en stabil palestinsk samlingsregjering er på plass og på et tidspunkt hvor en anerkjennelse kan skape framgang i fredsprosessen. Der er vi dessverre ikke ennå.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

205 Styrk Norges europeiske fellesskap - europapolitisk uttalelse fra LM 2023

Internasjonalt Forum

Forslag:
Arbeiderpartiet

- Vil at Norge sammen med EU står opp for verdiene i et åpent og samarbeidende Europa i en tid hvor autoritære krefter og fremmedfrykt er på fremmarsj.
- Mener EØS-avtalen tjener oss godt, men vil ta initiativ til avtaler som sikrer ytterligere samarbeid for å sikre våre innbyggeres sikkerhet, helse og rettigheter også i framtida.
- Ønsker et tettere forsvars- og sikkerhetspolitisk samarbeid med EU og Nato og at dialogen og samarbeidet mellom organisasjonene videreutvikles.
- Vil styrke norsk deltakelse i EUs fora for beredskap og militært samarbeid og oppfordrer Norge til å søke medlemskap der det er mulig og gir merverdi for oss. Dette inkluderer Det europeiske forsvarsbyrået (EDA), det «permanent strukturert samarbeid» innen forsvar, PESCO, og EUs forsvarsfond (EDF). Norge bør også delta i EUs krisehåndteringsøvelser og EU-operasjoner der det tjener norske interesser.
- Vil styrke samarbeidet med EU innen sivil kriseberedskap, innenfor de områdene som ikke dekkes av EØS og eller vårt medlemskap i EUs mekanisme for beskyttelse av sivile ikke dekker, herunder konsulært samarbeid.
- Vil at Norge fortsetter sitt samarbeid med EU og den felles klimaavtalen. Europas «grønne giv» (EU Green Deal) vil stå sentralt i Norges samarbeid med EU fremover.
- Mener at Norge, dersom det er i landets og klodens interesse, bør tilslutte seg EUs oppdatert klimaregelverk som er forventet innen 2023. Konkrete mål og betingelser som vil kunne gjelde for Norge må avklares.
- Mener at Norge og EU må arbeide frem et felles grønt industripartnerskap, som legger til rette for en strukturert og regelmessig dialog om felles utfordringer og muligheter knyttet til det grønne skiftet.
- Mener Norge bør gå i tettere dialog med EU-landene som nå samarbeider i Nordsjøen knyttet til havvind og andre muligheter, for å sikre en stadig bedre integrasjon av Norge og norske selskaper i dette arbeidet.
- Vil at Norge skal fortsette å være en pålitelig og sikker leverandør av energi til Europa med lavest mulig utslipp.
- Mener Norge bør tilslutte seg EUs nye ren energi-pakke.
- Mener Norge må engasjere seg aktivt i helsesamarbeid med EU og inngå samarbeidsavtaler inkludert knyttet til det styrkede europeiske helseberedskapssamarbeidet og EUs nye helsekrisemyndighet (Hera).

- Mener at Norge, som en integrert del av EUs indre marked gjennom EØS, må styrke samarbeidet med EU i saker der vårt fravær fra EUs tollunion gjør oss sårbare.
- Mener at EØS-midlene bør brukes strategisk i samarbeidet med europeiske land. I tillegg til at det brukes midler på grunnleggende rettigheter, som ytrings- og organisasjonsfrihet, anstendig arbeidsliv og menneskerettigheter, mener Arbeiderpartiet at EØS-midlene i større grad bør brukes til grønn og bærekraftig vekst på det europeiske kontinentet, inkludert rettferdige og grønne arbeidsplasser
- Mener at vi må evaluere i hvilken grad måten de ulike norske departementene arbeider opp mot EUs institusjoner er effektivt og tilstrekkelig oppdatert, gitt utvikling og tempo på politikkutforming internt i EU - slik det særlig har kommet til syne i gjennomgripende reformer knyttet til EUs grønne giv og 'fit for 55'.

Begrunnelse:
Europa og verden er i voldsom endring. Krigen i Ukraina og innsatsen mot covid-19 gjør dette veldig tydelig, men store endringer har pågått i EU over flere år, særlig i kampen mot klimaendringene. Vi lever i en tid preget av kriser. Arbeiderpartiet mener at norske interesser best fremmes ved å samarbeide med våre europeiske naboer. Vi ønsker et sterkt politisk samarbeid i Europa. Ved to tidligere folkeavstemninger har vi derfor anbefalt å si ja til norsk EU-medlemskap. Samtidig er det rom for ulike syn i EU-spørsmålet i partiet vårt, og debatten om EU forblir viktig. Ikke minst fordi kun nordmenn som er 47 år eller eldre hadde stemmerett ved folkeavstemningen i 1994. Det betyr at nærmere seks av ti nordmenn som lever i dag ikke har fått avlagt stemme i spørsmålet om medlemskap (SSB 2022).

Forsvars- og beredskapsarbeidet i EU styrkes nå ytterligere. Med samtlige nordiske land som Nato-medlemmer og alle med unntak av Island og Norge som EU-medlemmer, har vi en unik nordisk plattform for å påvirke utviklingen i begge organisasjoner og samspillet mellom dem på en sterkere enn noen gang. Samtidig blir det viktig at Norge fortsetter å følge utviklingen i forsvars- og sikkerhetspolitisk samarbeid med EU, og knytter seg til deres samarbeid med tredjeland.

Norges klimaavtale med EU og økt samarbeid om grønn industri og arbeidsplasser blir også et avgjørende område for fordypning i årene som kommer. Det er samtidig bekymringsfullt at satsingen på grønn industri globalt i økende grad støttes av proteksjonisme og tollbarrierer eller statsstøtte i strid med WTO-regelverket.

Batteritollsaken viser her hvordan EØS-avtalen kan være utilstrekkelig for å sikre norske interesser, og Norge bør derfor arbeide for tett samarbeid innen industri og handel med EU. EU verdsetter Norge som en stabil, trygg og nær leverandør av viktig innsatsfaktorer i europeisk industri. Norge må likevel aktivt arbeide for at vi ikke låses fast i en råleverandørrolle, men videreutvikler en relasjon hvor samarbeid rundt teknologi også står sentralt.

Norges viktigste partner for å trygge vår helseberedskap er EU. EØS-avtalen har muliggjort samarbeid om innkjøp av vaksiner, sikring av verdikjeder i det indre marked, koordinering av reiserestriksjoner og også trygg hjemreise for norske borgere strandet i utlandet. EØS-avtalen viste således seg som en bærebjelke i norsk krisehåndtering og beredskap, samtidig som vi ser at eksisterende mekanismer for europeisk samarbeid innen helseberedskap har vært for begrenset.

Norge spiller en viktig rolle for Europas energiforsyning. Et stabilt aktivitetsnivå på norsk sokkel og så høye leveranser som mulig nå, er viktig for å styrke energiforsyningssikkerheten i en tid der Europa trenger det som mest. Samtidig er Norges tilknytning til et velfungerende europeisk

strømmarked en forutsetning for effektiv ressursbruk, forsyningssikkerhet og for å nå klimamålene. Norge må opptre som en stabil og troverdig partner for EU innen strøm, olje og gass.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Utviklingen i Europa har stor betydning for Norge. EUs omfattende satsinger på EUs Grønne Giv, en digital agenda samt på økt strategisk autonomi vil ha direkte betydning for Norge og påvirke rammebetingelsene for Norge på nesten alle felt, fra vareeksport til sikkerhetspolitikk. Den tydelige stemmen EU nå tar i globale fora på disse feltene sammenfaller i stor grad med norske interesser. EØS-avtalen har sterk støtte i Norge. For et lite land med en åpen økonomi, og med stor personmobilitet mellom Norge og andre EØS-land, er det svært viktig å opprettholde avtalen.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener intensjonen i forslaget er god, men forslagene er såpass omfattende og detaljerte at konsekvensene er vanskelige å vurdere. Det som er sikkert, er at krigen i Ukraina har styrket EU og det europeiske samarbeidet, blant annet når det gjelder EUs rolle i sikkerhetspolitikken og energipolitikken. Svaret på felles europeiske utfordringer er gjerne felles løsninger - også for Norge. Vår Europa-politikk er solid forankret i EØS-avtalen og våre øvrige avtaler med EU, og regjeringen trapper opp innsatsen for å holde avtalene og samarbeidet med EU i hevd. I tillegg har regjeringen nedsatt et uavhengig utvalg som innen utgangen av 2323 skal vurdere erfaringene fra EØS-samarbeidet de siste ti årene og komme med anbefalinger om handlingsrommet i avtalen kan utnyttes bedre.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

208 Styrking av demokratiet i Europa
Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag

Forslag:
Forutsetningen for et sterkt NATO er at alle medlemsland lever etter og praktiserer den underskrevne traktats forutsetninger og artikler. De land som motarbeider Natos grunnsetninger må konfronteres med dette. Motarbeider et medlemsland NATOs grunnsetninger, så er medlemsskap i alliansen uforenlig med alliansens verdisyn. NATO er en forsvarspakt nettopp i å forvare de demokratiske verdier.

Begrunnelse:
Det er en fallitterklæring at Europas territorium må ha en diktaturstat, Tyrkia, til å forsvare vår demokratiske sikkerhet, som er nedfelt i Nato traktaten. Grunnleggende menneskerettigheter som også er nedfelt i traktaten er også under press i land som Ungarn og Polen, noe som har medført at disse landene er frakoplet økonomisk støtte fra EU. Samtidig er EØS midler fra EØS landene frosset ovenfor bla Ungarn. Ellers beskriver Nato traktaten elegant hva Norge skal framføre, siden den er undertegnet av alle medlemslandene.

«De stater som er parter i denne traktat bekrefter på ny sin tro på formålene og grunnsetningene for De forente nasjoners pakt og sitt ønske om å leve i fred med alle folk og alle regjeringer. De er besluttet på å trygge sine folks frihet, felles kulturarv og sivilisasjon, som er bygd på grunnsetningene om folkestyre, individets frihet og rettens herredømme. De søker å fremme stabilitet og velferd i det nord-atlantiske område. De er besluttet på å forene sine anstrengelser for kollektivt forsvar og for å bevare fred og sikkerhet. De er derfor blitt enige om denne traktat for det nord-atlantiske område: Artikkel 1 Partene forplikter seg til, som fastslått i De forente nasjoners pakt, å bilegge enhver mellomfolkelig tvist som de måtte bli innblandet i, ved fredelige midler på en slik måte at mellomfolkelig fred og sikkerhet og rettferd ikke blir satt i fare, og i sine mellomfolkelige forhold å avholde seg fra trussel om eller bruk av makt på noen måte som ikke er i samsvar med formålene for De forente nasjoner. Artikkel 2 Partene vil bidra til den videre utvikling av fredelige og vennskapelige mellomfolkelige forhold ved å styrke sine frie institusjoner, ved å skape enda bedre forståelse av de grunnsetninger som disse institusjoner bygger på, og ved å fremme vilkårene for stabilitet og velferd. De vil søke å fjerne konfliktstoff i sin mellomfolkelige, økonomiske politikk, og vil oppmuntre økonomisk samarbeid seg imellom. Artikkel 3 For mer effektivt å nå formålene med denne traktat vil partene enkeltvis og i fellesskap ved stadig og virksom selvhjelp og gjensidig støtte opprettholde og utvikle sin individuelle og felles evne til å motstå væpnet angrep. Artikkel 4 Partene vil rådslå med hverandre når som helst en av dem mener at noen parts territoriale ukrenkelighet, politiske uavhengighet eller sikkerhet er truet.»

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener intensjonen i forslaget er god. Verdigrunnlaget i NATO-alliansen har ligget fast siden opprettelsen i 1949, men det har samtidig alltid eksistert vesentlige forskjeller i grad av demokrati. Det må det fortsatt være rom for om alliansen skal fungere. Samtidig er demokratiet under vesentlig press i flere land, også i Europa. Dette er en grunn til stadig større bekymring. Når det gjelder den negative utviklingen knyttet til demokrati, menneskerettigheter og rettsstatsprinsipper i Tyrkia, Ungarn og Polen, er det riktig at Norge bør fortsette å påtale og motarbeide dette.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

211 Palestinas frihet
AUF i Oslo

Forslag:
- At Norge skal anerkjenne Palestina som selvstendig stat.
- Norske myndigheter skal gå ut med aktiv oppfordring om å ikke importere varer produsert på okkupert palestinsk land. Enhver fredsforhandling uten palestinsk deltakelse er illegitim og ugyldig.
- FNs delingsplan fra resolusjon 181 må ligge til grunn for en tostatsløsning.
- Apartheidlovene som diskriminerer palestinerne, må avskaffes.
- Palestinere og israelere må bli dømt ut fra samme lovverk og lovgivning
- At norske myndigheter må forplikte seg til å ta opp Israel/Palestina-konflikten i hver anledning i møte med Israelske myndigheter.

- Stille krav til at produkter som produsert på okkuperte områder skal merkes på en enkel og forståelig måte for allmenheten
- Det må kreves full stans i byggingen av nye bosetninger.
- Det må kreves full stans i utvidelsen av eksisterende bosetninger.
- Det må i internatskole foraer bli problematisert at bosetningspolitikken til Israel strider mot folkeretten.
- Blokaden av Gaza må umiddelbart avskaffes, og befolkningen på Gaza må få bevegelsesfrihet og muligheten til å gjennomføre selvstendige valg.
- Israelske myndigheter plikter å gjenoppbygge Gaza etter de omfattende israelske bombeangrepene.
- Det må etableres langsiktige og store prosjekter for vannrensing og tilgang på vann i Gaza.
- Norge skal sende fiskegarn til Gaza.
- At Norge skal kreve at alle politiske fanger settes fri umiddelbart.
- At Norge skal opp rettsikkerhet med israelske myndigheter og påpeke viktigheten av upartiske og rettferdige domstolsbehandlinger, uavhengig av hudfarge, religion eller nasjonalitet.
- At Norge må kritisere de strenge og lange straffene politiske fanger er idømt for legitim politisk motstand og opposisjon mot okkupasjonen.

Begrunnelse:
Palestina som selvstendig stat Siden 1948 har palestinere kjempet for frihet, rettferdighet og grunnleggende menneskerettigheter. Likevel bryter israelske myndigheter folkeretten og menneskerettighetene hver eneste dag gjennom en ulovlig okkupasjon. Langvarige konflikter kan ikke normalisere grove menneskerettighetsbrudd. Okkupasjonen, blokaden av Gaza og den folkerettsstridige muren gjennom Vestbredden frarøver palestinerne friheten over egne liv, men fører også til en oppsplitting av Palestina som gjør etableringen av en selvstendig palestinsk stat stadig vanskeligere. AUFs overordnede krav til handling fra norsk side står ved lag.

Økonomisk boikott av investeringer i okkupasjon Arbeiderpartiet anerkjenner Israel som en legitim stat i tråd med folkeretten. Standpunktet vi har tatt om å ha en bred økonomisk boikott av varer og tjenester som bidrar til okkupasjonen av Palestina, er fullt forenlig med denne anerkjennelsen. Vårt boikottstandpunkt er basert på respekt for universelle menneskerettigheter og internasjonal lov. En ikke-voldelig økonomisk boikott vil presse aktører som tjener på okkupasjonen til å endre den undertrykkende politikken som i dag føres av israelske myndigheter. Vi mener at en slutt på okkupasjonen vil være til det beste for både israelere og palestinere.

Bygging av nye og utvidelse av eksisterende bosetninger Byggingen av nye bosetninger og utvidelsen av eksisterende er den største trusselen mot en fredelig tostatsløsning. Den nyeste av Israels planer om nye bosetninger er i et beduinområde kalt E1-sonen. Dersom landsbyene i dette beduinområdet rives og menneskene som bor der blir drevet på flukt vekk fra sine hjem, vil hele tostatsløsningen være i spill. Med israelske bosetninger på dette området vil Vestbredden i praksis bli fysisk delt i nord og sør. Det vil gjøre en tostatsløsning umulig.

Gaza
FN anslo at Gazastripen innen 2020 vil være ubeboelig for de to millioner menneskene som bor der, hvorav halvparten er barn. Årsaken til dette er Israels blokade og dens ødeleggende konsekvenser som blant annet medfører at 97% av vannet på Gazastripen er ikke egnet for

menneskelig konsum. Innbyggerne i Gaza har bare strøm et par timer om dagen og arbeidsledigheten er høy.

Politiske fanger
Mange palestinske fanger i israelske fengsler soner dommer for legitim politisk motstand mot okkupasjonen. AUF mener det er uholdbart at Israel holder politiske fanger og at det rimer dårlig med Israels egne påstander om at de er et demokrati som respekterer menneskerettighetene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti mener det er svært positivt at AUF i Oslo benytter seg av forslagsretten til landsmøtet. Noen av disse forslagene sammenfaller med Oslo Arbeiderpartis standpunkt, andre fraviker. Styret i Oslo Arbeiderparti ønsker at AUF i Oslos forslag går videre til landsmøtet uten at vi legger føringer for den videre behandlingen av disse.

Sentralstyrets merknad:
Kravet om stans i bygging og utviding av de ulovlige bosetningene og en oppheving av okkupasjonen gjennom en framforhandlet fredsavtale er i tråd med Arbeiderpartiets politikk i konflikten mellom Israel og palestinerne. Siden 2015 har det vært Arbeiderpartiets posisjon at en endelig fredsavtale ikke lenger er et premiss for å anerkjenne Palestina som stat. Fra regjeringsposisjon er vi rede til å anerkjenne en palestinsk stat når en stabil palestinsk samlingsregjering er på plass og på et tidspunkt hvor en anerkjennelse kan skape framgang i fredsprosessen. Der er vi dessverre ikke ennå. Når det gjelder forslaget om merking, er det verdt å merke seg at regjeringen allerede har bestemt at næringsmidler med opprinnelse i områder okkupert av Israel skal merkes med hvilket område produktet kommer fra, og at det kommer fra en israelsk bosetting dersom det er tilfelle. Når det gjelder forslaget om at norske myndigheter må forplikte seg til å ta opp Israel/Palestina-konflikten i hver anledning i møte med Israelske myndigheter, er intensjonen god, men konsekvensene fort uheldige.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

226 Forsvar menneskerettighetene i Vest-Sahara!
Askøy Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- At regjeringen krever umiddelbar løslatelse av saharawiske politiske fanger.
- At regjeringen øker presset – både bilateralt og i FNs Sikkerhetsråd – på franske myndigheter for å la FN få rapportere på menneskerettighetene i Vest-Sahara.
- At regjeringen tydelig kommuniserer til norske selskaper at næringsliv i Vest-Sahara ikke kan finne sted uten at det saharawiske folkets rett til samtykke har blitt respektert.
- At regjeringen trapper opp sin innsats til støtte for respekt for folkerett og grunnleggende rettigheter i Vest Sahara. Uten en folkeavstemning om selvbestemmelse vil lidelsene til det saharawiske folk bare fortsette.

Begrunnelse:
Mer enn 100 FN-resolusjoner krever selvbestemmelse for folket i Vest-Sahara. Den internasjonale domstolen i Haag har avvist Marokkos krav på territoriet. Likevel fortsetter den marokkanske okkupasjonen av det som FN behandler som det siste uløste kolonispørsmålet i Afrika.

Saharawier i de okkuperte områdene utsettes for alvorlige overgrep dersom de taler for sin rett til selvbestemmelse. Organisasjoner, partier, fagforeninger og demonstrasjoner som krever selvbestemmelse er forbudt. Ledende menneskerettighetsforkjempere er idømt livstidsdommer for sitt arbeid. FNs operasjon i Vest-Sahara er den eneste operasjonen opprettet siden 70-tallet som ikke har lov til å rapportere på menneskerettighetene i området de patruljerer. Hvert år blokkerer Marokkos allierte, Frankrike, for denne muligheten. Det er umulig for utenlandske og norske observatører å reise til territoriet.

Halve befolkningen er forvist til et hardt liv i flyktningleirer i Algerie. Ifølge FN er ernæringssituasjonen for flyktningene akutt.

Marokko forhindrer FNs forsøk på å gjennomføre en folkeavstemning i territoriet. Mens Vest-Sahara forblir okkupert, fortsetter Marokko å tiltrekke seg utenlandsk næringsliv til territoriet. Dette fører til at ressursene går tapt, og det gir et inntrykk av internasjonal aksept av den folkerettsstridige anneksjonen. Rederi- og fiskerinæringen på Vestlandet er tungt involvert. Utenriksdepartementet fraråder norsk næringsliv i territoriet.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Dette er i overenstemmelse med vedtatt politikk, og er aktualisert ved den særs negative utviklingen de siste par årene når det gjelder Marokkos okkupasjon av Vest-Sahara. Arbeiderpartiets linje er allerede at Norge må engasjere seg for at partene skal enes om en politisk løsning på konflikten som bidrar til saharawienes legitime rett til selvbestemmelse og organisasjonsfrihet; at Norge må fraråde norsk næringslivs engasjement i Vest-Sahara i tråd med handelsrådet utstedt av Stoltenberg II-regjeringen, og arbeide i internasjonale fora for at flere land gjør det samme; at vi i relevante fora tar initiativ for å legge press særlig på Spania og Frankrike i spørsmålet om Vest-Sahara.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

227 En sosialdemokratisk atomvåpenpolitikk
Askøy Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil:

- At Norge bruker sin observatørrolle på statspartsmøtene til å anerkjenne og støtte opp under det viktige arbeidet som gjøres i forbindelse med atomvåpenforbudet i FN.
- At Norge i FNs generalforsamling støtter resolusjonen “Humanitarian consequenses of nuclear weapons”.

- Øke den økonomiske støtten til arbeidet for nedrustning av atomvåpen, inkludert støtten til organisasjoner som arbeider med nedrustning og forbud mot atomvåpen
- At Norge starter prosessen med å tilslutte seg FNs atomvåpenforbud

Begrunnelse:
Atomvåpen utgjør i dag en stor trussel mot vår felles sikkerhet. I en farligere og mer uforutsigbar verden øker denne trusselen. Arbeiderpartiet har alltid gått i front for nedrustning av våpen med store humanitære konsekvenser, enten det har vært klasevåpen eller kjemiske våpen. I Hurdalsplattformen har regjeringen forpliktet seg til å styrke arbeidet med nedrustning av atomvåpen og å øke fokuset på atomvåpens humanitære konsekvenser.

I FNs generalforsamling har Norge frem til nå stemt avholdende til resolusjonen "Humanitarian consequenses of nuclear weapons". Dette er en resolusjon som tydelig anerkjenner den trusselen atomvåpen utgjør. Askøy Arbeiderparti mener derfor at Norge må støtte denne resolusjonen slik land som Sverige, Østerrike og Hellas har gjort.

Høsten 2021 ble det klart at Norge vil delta som observatør på statspartsmøtene til traktaten om forbud mot kjernevåpen. Regjeringens avgjørelse bidro til at Tysland nå også skal delta som observatør. Det er viktig at Norge bruker denne observatørrollen til å bygge opp under det viktige arbeidet som gjøres for å stigmatisere og avskaffe atomvåpen innenfor rammene av FNs atomvåpenforbud.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen vektlegger arbeidet med kjernefysisk nedrustning og målet om en verden uten kjernevåpen. Norge er en aktiv pådriver for nedrustning, og arbeider løsninger som bidrar til enighet og unngår polarisering. Russisk krigføring i Ukraina og uansvarlig retorikk om bruk av kjernevåpen undergraver tillitt, og gjør det videre arbeidet med nedrustning og ikke-spredning krevende. Også Kinas økte militære ambisjoner, Nord-Koreas kjernevåpenprogram og missilaktiviteter, samt Irans kjernefysiske program bidrar til press på det globale nedrustnings- og ikkespredningsregimet. Ikkespredningsavtalen (NPT) er grunnmuren her, som vi må verne og styrke. Når terrenget blir stadig mer utfordrende, må vi styrke innsatsen ytterligere. Arbeiderpartiets linje er at Norge må være en pådriver for ikke-spredning og for nedrustning med sikte på en balansert, gjensidig, irreversibel og verifiserbar avskaffelse av atomvåpen. I dette arbeidet prioriterer regjeringen særlig 1) verifikasjon av nedrustning, herunder det norske lederskapet i FNs ekspertgruppe (GGE). 2) risikoreduksjon for bruk av kjernevåpen. Norge tar sammen med Storbritannia initiativ til et styrket fokus på 3) irreversibilitet, dvs. hvilke skritt kjernevåpenstater kan ta for å sikre at fremtidige nedrustningsavtaler ikke vil reverseres. 4) humanitære konsekvenser av kjernevåpen. Norge deltok som observatør på forbudstraktatens (TPNWs) første statspartskonferanse i juni 2022. Det var riktig å være til stede for å kunne ha god dialog med landene som har sluttet seg til traktaten. Samtidig har regjeringen understreket at Norge ikke vil slutte seg til TPNW, blant annet ettersom dette vil være uforenelig med norsk medlemskap i NATO.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

247 Styrk kvinners rettigheter og representasjon i krig og konflikt

Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:

FNs resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet må fortsette å være sentral i global forebygging av krig og konflikt. Alle former for seksualisert vold i krig og konflikt må forebygges. For å bygge bærekraftige, fredelige samfunn må kvinners perspektiver på konflikt, fred og sikkerhet inkluderes. Vi må sette kjønnsperspektivet i sentrum, og særlig styrke kvinners økonomiske sikkerhet og selvbestemmelse over eget liv og egen kropp.

Sammen med våre allierte og våre samarbeidspartnere vil vi at regjeringen skal sørge for at kvinners stemmer blir hørt og at kvinner blir representert - både i beslutningsprosesser knyttet til den humanitære bistanden som gis - og til konfliktløsning, fred og forsoning.

Begrunnelse:

De største truslene mot menneskers grunnleggende rettigheter og sikkerhet er globale. Fattigdom, krig og konflikt, sykdom og epidemier, klimaendringer, seksualisert vold og terrorisme truer kvinners rettigheter og sikkerhet. I Europa er sikkerhetssituasjonen endret dramatisk. Globale trusler må løses gjennom sterke internasjonale allianser. Norge har lang tradisjon for internasjonalt samarbeid, og vi må styrke samarbeid med internasjonale organisasjoner. Det nordiske samarbeidet må også få fornyet kraft. Sikkerhetssituasjonen i Europa gjør begge deler nødvendig.

Vårt naboland Russland har gått til en uakseptabel invasjon av Ukraina, og vi står sammen med alle som fordømmer Russlands angrep. Ukrainas suverenitet må respekteres, og vi krever at Russland umiddelbart må stoppe krigen mot Ukraina og det ukrainske folk. Vi frykter at situasjonen i Ukraina forverres betraktelig og at forholdene for kvinner og barn blir enda verre. Kvinner og jenter påvirkes både annerledes og uforholdsmessig, og Norge må ta et solidarisk ansvar for at kvinners helt spesifikke behov for hjelp blir adressert og prioritert. Vi må også vise et spesielt ansvar for rettigheter til andre sårbare grupper, som LHBTIQ+, funksjonshemmede og eldre. Økonomisk utrygghet, psykososialt stress og traumer, mangel på tilgang til seksuell og reproduktiv helse, utnyttelse, kjønnsbasert vold og drap er brutale konsekvenser for kvinner i krig og konflikt.

FN-organisasjoner, EU og sivilsamfunnsorganisasjoner varsler også om en svært alvorlig situasjon for kvinner og barn på flukt – mange forsvinner på grenser, blir utnyttet og drevet ut i trafficking. Kraftfulle tiltak må rettes inn for å beskytte kvinner og barn fra utnyttelse – både i nærområdene, men også i alle land som tar imot flyktninger.

FN og andre humanitære organisasjoner er bekymret for at situasjonen til millioner av mennesker i verdens konfliktområder forverres og blir glemt. 84 millioner mennesker er på flukt over hele verden. Arbeiderpartiet er bekymret for denne utviklingen, og mener at vi gjennom sterk solidaritet og fortsatt internasjonalt samarbeid som sikrer fred og sikkerhet, må fremme kvinners rettigheter og utnytte kvinners ressurser, kompetanse og kunnskap bedre.

En viktig del av dette er å fortsette og styrke sivilsamfunnsorganisasjoner, kvinneorganisasjoner og FN-organisasjoner.

FNs resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet må fortsette å være sentral i global forebygging av krig og konflikt. Alle former for seksualisert vold i krig og konflikt må forebygges.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Punkt nr en i forslaget er vedtatt av årsmøtet i Oslo Arbeiderparti. Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonen i de to andre punktene.

Sentralstyrets merknad:
Inkluderende fredsløsninger, som tar hensyn til hele befolkningens prioriteringer og behov, er den mest effektive måten å skape bærekraftig fred. Siden 2000 har Sikkerhetsrådet vedtatt flere resolusjoner om kvinner, fred og sikkerhet. I dette arbeidet har Norge spilt en viktig rolle. Utenriksministeren Huitfeldt ledet det første formelle møtet i FNs sikkerhetsråd i 2022 om beskyttelse av kvinner i fredsprosesser.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

255 Økt internasjonal satsing på likestilling og kvinners rettigheter
Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:
De økonomiske følgene av pandemien fører til at mange stater reduserer bistandsmidler og økonomisk støtte til både FN og internasjonale sivilsamfunnsaktører. Norge må øke innsatsen for det internasjonale likestillingsarbeidet, fortsette å støtte sivilsamfunnsaktører og være en betydelig støttespiller for FN. Norge bør øke kjernestøtten til FN-organisasjoner.

Begrunnelse:
De mest alvorlige truslene mot menneskers grunnleggende rettigheter er globale – fattigdom, sykdommer og epidemier, klimaendringer, krig, seksuell vold og terror. Kvinner og barn rammes hardest av fattigdom, krig og klimaendringer. Likestilling og styrking av kvinners rettigheter er avgjørende for å redusere fattigdom og å skape fred og utvikling.

Arbeiderpartiets utenrikspolitikk skal ivareta norske interesser og er forankret i våre grunnleggende sosialdemokratiske verdier: frihet, likhet og solidaritet. Vi vil at feminisme skal være en tydelig pilar i norsk utenriks- og utviklingspolitikk.

Kvinneperspektivet er viktig i freds- og sikkerhetsspørsmål, og vi vil øke kvinners deltagelse og involvering i alle fredsprosesser. Vi vil derfor at Norge skal jobbe for at flere kvinner skal delta i internasjonale fredsforhandlinger og i FNs fredsbevarende styrker. Norge skal jobbe for at FNs sikkerhetsrådsresolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet skal iverksettes i globalt forebyggende arbeid, og i enda større grad involvere sivilsamfunnet i dette Norge skal være en aktiv pådriver for å bekjempe alle former for seksuell vold i krig og konflikt. Norge skal bruke setet i FNs Sikkerhetsråd i 2021-2022 til aktivt til å fremme likestilling og kvinners og jenters rettigheter. Den globale pandemien vold mot jenter og kvinner må ta slutt, og Norge skal være ledende i dette arbeidet.

Arbeiderpartiet vil styrke satsingen på likestilling i utviklingspolitikken. Kvinners rettigheter uthules og reverseres globalt. Særlig er kvinners rett til å bestemme over egen kropp truet i mange land. Det setter kvinners liv og helse i fare. Gjennom forsterkede og nye allianser vil vi at Norge skal øke sin innsats for å fremme menneskeretten til å bestemme over egen kropp, seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) i vårt utviklingsarbeid. Vi vil gi øke støtte til og samarbeide tettere med sivilsamfunnsaktører som jobber med SRHR. Fremveksten av diskriminerende og antidemokratiske strømninger verden over er en trussel mot seksuelle minoriteters rettigheter. Arbeiderpartiet vil at Norge skal jobbe for at flere land følger internasjonale menneskerettighetskonvensjoner og aktivt motarbeider diskriminering av minoriteter. Koronapandemien har vist hvor viktig internasjonalt samarbeid er for global helse.

Norge må fortsette arbeidet med å støtte global helse som et fellesanliggende, og ikke kun som bistand. Vi vil fortsette å styrke WHO for å sikre en global respons på felles trusler og utfordringer for helse. Covid-19-pandemien utgjør fortsatt en stor trussel mot kvinners liv og helse internasjonalt. Kvinner og barn er hardest rammet av fattigdom, og en pandemi gjør en vanskelig situasjon vanskeligere. Mangel på tilgang til vann, såpe og sanitære forhold truer liv og helse under en pandemi. Dramatiske følger er at vaksinasjonsprogrammer stoppes. Kvinner er overrepresentert i helse- og omsorgsyrker som behandler koronapasienter. Kvinner er svakere tilknyttet arbeidslivet, og blir derfor også hardere rammet økonomisk. Økonomisk nedgang øker risiko for at jenter og kvinner blir utnyttet, og utsatt for kjønnsrelatert vold, barneekteskap og menneskehandel. FN melder om bekymringsfull økning på alle disse områdene, og at så mange som 11 millioner jenter ikke vil vende tilbake til skolen etter pandemien.

Pandemien fører til en økning i kjønnsbasert vold og vold i nære relasjoner, og at mange jenter og kvinner nektes, eller får dårligere, tilgang til seksuelle og reproduktive helsetjenester.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Det er programfestet at «[v]i vil fortsatt bruke én prosent av bruttonasjonalinntekt til internasjonal innsats for å oppnå FNs mål om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft», og at Norge skal ta en internasjonal pådriverrolle for å bekjempe ulikhet og fremme likestilling.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

256 Vold i nære relasjoner internasjonalt
Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:
- At all norsk global innsats på Covid 19 skal ivareta kvinner og menns ulike behov – evt. kjønns- og likestillingsperspektiv.
- Sikre kjønns- og aldersaggregert statistikk på Covid19 for å kunne utforme politikk og tiltak som ivaretar kvinner og jenter.

- Sikre støtte og beskyttelse av de som står i frontlinjen i pandemien – majoriteten av disse er kvinner.
- Sikre at kvinners tilgang til mødrehelse, seksuelle og reproduktive rettigheter – grunnleggende forutsetninger for likestilling – ivaretas.
- Styrke universelle helsetjenester som ivaretar kvinners behov og sikrer tilgang.
- Øke finansiering til tjenester som reduserer kjønnsbasert vold.
- Sikre jenters likeverdige tilgang til utdanning, og investere i å få jenter som har falt ut av skolen på grunn av pandemien tilbake til skolebenken.

Begrunnelse:
Pandemien har til nå krevd millioner av menneskeliv, og vil fortsette å kreve flere. Kvinner verden over står i pandemiens frontlinje. De utfører tre ganger så mye ubetalt omsorgsarbeid som menn, opptar 70% av alt helsearbeid globalt og har ofte hovedansvaret for eldre, barn og syke.

Samtidig er kvinner og jenter i stor grad pandemiens tapere. Tilgangen til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter har blitt svekket, vold mot kvinner, barneekteskap og kjønnslemlestelse har økt, og det estimeres at ytterligere 47 millioner kvinner vil bli tvunget ut i fattigdom.

Kvinne- og menneskerettighetsorganisasjoner verden over rapporterer om en alarmerende økning i kjønnsbasert vold. Nedstegning, karantener og isolasjon i hjemmet fører til at flere kvinner er alene med overgripere. Globale estimater antyder en 20% økning i kjønnsbasert vold/vold i nære relasjoner for hvert kvartal som bevegelsesfriheten til kvinner innskrenkes av smittevernstiltak. Mer enn noensinne er det et behov for å vise internasjonal solidaritet med våre medsøstre og styrke kvinneprofilen på norsk utviklings og utenrikspolitkk.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener intensjonen i forslaget er god. Vi har allerede programfestet at Arbeiderpartiet skal «[t]a initiativ til og støtte opp om internasjonale tiltak for å bekjempe kjønnsbasert vold», og i Hurdalsplattformen slår vi fast at vi skal «styrke kvinners rett til å bestemme over egen kropp. Regjeringen vil forsterke norsk innsats, etablere nye allianser og øke støtten til familieplanlegging, prevensjon og trygge aborter». Når det gjelder utdanning, har det vært et område hvor vi har valgt å redusere bevilgningene for å kunne prioritere andre grunnleggende behov.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

257 Sysselsetting løfter verdens kvinner
Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:

- At staten utvikler flere økonomiske insentiver for at det skal lønne seg for norske private selskaper å ansette kvinner internasjonalt. Dette kan stilles som krav for private selskaper som ønsker å levere produkter og tjenester til stat og kommune om dette i anbuds og innkjøpsprosesser. (Staten og kommune er den største kunden for mange selskaper i Norge)
- Utøve sitt eierskap i statseide selskaper ved å sette høyere krav om økt sysselsetting av kvinner i internasjonale stillinger. Implementere obligatorisk rapportering om tiltak og endringer rundt likestilling ved ansettelser.
- Ved tildeling av økonomiske rammer til norske og utenlandske frivillige organisasjoner og partnere. Sette tydelige krav om antall kvinner som ansattes internasjonalt i disse organisasjonen. I mannsdominerte organisasjoner som mottar støtte stille krav om «Trainee Program for kvinner» for å øke sysselsetting av kvinner i bransjen strategisk over tid.
- Staten har selv flere stillinger internasjonalt. Utenriksdepartementet og forsvaret ansetter både norske og internasjonale kvinner. Den norske staten bør gå foran som et godt eksempel og ansette både flere norske og utenlandske kvinner internasjonalt. «Trainee programmer for kvinner» vil også kunne gi flere kvinner muligheten til å øke sin kompetanse i mannsdominerte yrker både innen forsvaret og utenrikstjenesten.
- At det stilles krav til selskaper om økt åpenhet og rapportering på mangfold, inkludert kvinneandel i de øverste ledernivåene for å sikre at arbeidet følges opp.
- Innføre krav om minst to med utenlandsk nasjonalitet i hver ledergruppe, at begge kjønn skal være representert i sluttfasen ved rekruttering, samt lederutviklingsprogram og traineeprogrammer.
- Innføre seks måneder fødselspermisjon som global standard for norske heleide og deleide statlige virksomheter som jobber internasjonalt

Begrunnelse:
Arbeiderpartiet lykkes med å bygge opp Norge i etterkrigstiden ved å aktivt jobbe med å sysselsette flere kvinner i arbeidslivet. Dette ga ikke bare økte skattekroner til statskassen, men også økt likestilling i det norske samfunnet. Økt sysselsetting av kvinner ble en direkte årsak til at flere kvinner satset på høyere utdannelse.

Økonomisk uavhengighet er den tryggeste veien for kvinner å oppnå likestilling i samfunnet og hjemmet. Økonomisk uavhengighet styrker kvinnene til å beskytte seg selv mot sosial kontroll og vold i nære relasjoner. Økt deltakelse av kvinner i samfunnet er også positivt for de ulike samfunnene internasjonalt.

Den norske staten, statseide selskap, norske frivillige organisasjoner og norske selskaper sysselsetter i stor skala internasjonalt. UD betaler også lønnen til både norske og internasjonalt ansatte i FN.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret mener intensjonen er god. Det er imidlertid usikkert om flere av forslagene, som f.eks. å opprette særskilte «Trainee Program for kvinner» eller innføre detaljkrav om nasjonalitet

i selskapers ledergrupper, er praktisk gjennomførbart og/eller hensiktsmessig. Arbeiderpartiet har programfestet at Norge skal ta en internasjonal pådriverrolle for å bekjempe ulikhet og fremme likestilling, at Arbeiderpartiet skal «[t]a initiativ til og støtte opp om internasjonale tiltak for å bekjempe kjønnsbasert vold», og i Hurdalsplattformen slår vi fast at vi skal «styrke kvinners rett til å bestemme over egen kropp. Regjeringen vil forsterke norsk innsats, etablere nye allianser og øke støtten til familieplanlegging, prevensjon og trygge aborter».

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

258 Kriser rammer kvinner hardest

Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:

Norge er en sentral bistandsaktør i global sammenheng. Vi må bruke denne posisjonen til å rette oppmerksomhet mot kvinners situasjon under pandemien og slik bidra til innsats som kan redusere byrdene for kvinner nå og konsekvensene i et langtidsperspektiv.

Begrunnelse:
Koronakrisen rammer kvinner og barn hardest og krisen som følger av pandemien truer med å reversere likestillingen i mange land. Flertallet av verdens helsearbeidere er kvinner. Det er disse som står i frontlinjen for å møte Covid-19, ofte uten nødvendig utstyr for å beskytte seg mot smitte. Kvinner er også overrepresentert i sektorer som er utsatt for nedstegning og mange jobber i uformell sektor der de ikke finnes noen beskyttelse ved sykdom eller bortfall av inntekt. UNDP er også bekymret for kvinners helse i denne situasjonen og frykter for økt mødredødelighet og tenåringsgraviditet som følge av nedstengte helsestasjoner. Det antas at pandemien også bidrar til økt omfang av vold i hjemmet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Styret i Oslo Arbeiderparti støtter intensjonen i forslaget.

Sentralstyrets merknad:

Det er programfestet at Norge skal ta en internasjonal pådriverrolle for å bekjempe ulikhet og fremme likestilling. Kvinners rett til å bestemme over egen kropp er særlig et prioritert område. Dette følges også opp i budsjettene, og for 2023 er bevilgningene økt til blant annet likestilling og menneskerettigheter.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

259 Feministisk utenrikspolitikk

Kvinnenettverket i Oslo

Forslag:

- At Norge skal føre en feministisk utenrikspolitikk
- Ha en politikk som ikke gir rom for innskrenkning av kvinners rettigheter
- Jobbe aktivt med å normalisere begrepet feminisme
- Gjennomføre feministisk utenrikspolitikk med «R»-ene som ramme
- Ha et kjønnsperspektiv i alle norske budsjetter
- At all norsk bistand skal ha likestilling som delmål
- At Norge skal prioritere kvinners rettigheter i FNs sikkerhetsråd
- At Norge bruker rollen i sikkerhetsrådet til å vise at vi ikke godtar innskrenkninger i grunnleggende rettigheter
- At Norge skal ha økonomisk likestilling som mål
- At Norge skal bruke sin plass i sikkerhetsrådet til å fremme et forslag om at retten til abort skal spesifiseres i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter
- At Norge skal gjennom sin innflytelse og avtaler med andre land aktivt arbeide for å avkriminalisere abort
- At Norge skal gi økt bistand til organisasjoner som hjelper å fremme og utføre trygge aborter
- At Norge skal bidra til å bygge opp faglig infrastruktur og helsesystemer som sikrer kvinner og jenter tilgang på abort
- At Norge skal gå fram som et eksempel og ta til orde for at kvinner og jenter skal være en del av alle nye lovgivninger angående reproduktiv helse
- At Norge aktivt skal jobbe for å fjerne barrierer for aborttjenester, slik som obligatorisk ventetid, autorisasjon fra en tredjepart eller rettskjennelser
- At tilgangen på post-abortomsorg skal bli mer tilgjengelig og prioritert både i land hvor abort er lovlig og ulovlig. Tiltak kan være:
    - Ivaretakelse av kvinnens psykiske og fysiske helse
    - Behandle komplikasjoner
    - Rådgiving og familieplanlegging
    - Gratis prevensjonstjenester
- At Arbeiderpartiet skal være med på årlig å markere den internasjonale dagen for trygg abort den 28. september
- At Norge skal ha et feministisk perspektiv i alle deler av utenrikspolitikken
- Øke støtten til organisasjoner som jobber med kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter
- At Norge skal øke samarbeid i Norden for å styrke vår posisjon internasjonalt
- At Norge skal løfte kvinner som politiske aktører
- At Norge skal jobbe for likelønn
- At Norge skal jobbe for at flere jenter kommer i praksis, utdanning eller arbeid

Begrunnelse:
Likestilling og feminisme
Kampen for likestilling møter sterk motstand i flere land. Vi trenger ikke løfte blikket lenger enn til Polen og Ungarn for å finne ledere som går til angrep på kvinners rettigheter. USA har i fire år hatt en president, Donald Trump, som har lent seg på de religiøse kreftene i samfunnet og gått hardt ut mot kvinners rett til selvbestemmelse. Nordmenn kan heller ikke ta likestillingen for gitt. Per dags dato har vi en regjering og en statsminister som lar kvinners rett til selvbestemt abort innskrenkes, slik som 7 190 vi så i juni i 2019. Ifølge Anniken Huitfeldt har dagens regjering også gjennomført kutt i budsjettet til prevensjon og abort.

Ordet feminist og en feministisk utenrikspolitikk kan regnes som ganske kontroversielt. Mange vil si at den største utfordringen ved en feministisk utenrikspolitikk er nettopp ordet «feministisk», og ikke selve innholdet. Norge må likevel tørre å bruke ordet feminisme, som kun er en teori om en politisk, økonomisk, personlig og sosial likestilling mellom kjønnene. Arbeiderpartiet må bidra til en avmystifisering og modernisering av begrepet.

Likestilling er ikke bare riktig moralsk sett, men en ren nødvendighet. Rundt 800 kvinner dør hver eneste dag i forbindelse med svangerskap og fødsel. Cirka 75% av alle analfabeter er kvinner, og hele én av tre kvinner i verden utsettes for vold. En feministisk utenrikspolitikk vil kunne være med på å gjøre konkrete endringer i disse tallene. At Norge går foran med en feministisk utenrikspolitikk betyr at vi også må ha et feministisk lederskap. Det betyr at vi alltid må utfordre kjønnsnormer, privilegier og alle former for diskriminering og ekskludering fra et perspektiv som tar i betraktning interseksjonalitet. Det innebærer å endre maktforhold og beslutningstagning. Lederskap som baserer seg på feministiske prinsipper fremmer kollektive beslutningsprosesser og delt makt. Det er nødvendig i en verden som i stor grad fortsatt styres av menn."

Feministisk utenrikspolitikk
Sverige har ført en feministisk utenrikspolitikk siden 2014. En systematisk likestilling mellom kjønnene er gjennomgående i alle aspekter i den svenske utenrikspolitikken. De baserer seg blant annet på Menneskerettighetserklæringen, 2030-agendaen og EUs plan for likestilling og kvinners makt i EUs eksterne forhold. De har en holistisk tilnærming til likestilling som går videre enn å fokusere på FNs resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet (som Norge også var en forkjemper for), eller innsatser mot seksualisert vold.

Sveriges feministiske utenrikspolitikk er også operasjonalisert gjennom en håndbok for det svenske utenriksdepartementet, og som definerer hvordan en feministisk utenrikspolitikk ser ut på felt som nedrustning, handel og sikkerhet (ved navn «Handbook Sweden's feminist foreign policy»). Sverige bruker tre «R'er» som ramme: rettigheter, representasjon og ressurser. Når man ser på kvinners rettigheter, kan man begynne i de små og se om kvinner får gå på skole og om søstre arver på lik linje med sine brødre. Kvinner må få en plass rundt bordet der viktige avgjørelser tas og være representert, blant annet i store organisasjoner som FN. De fleste samfunnsendringer krever også penger og ressurser. Man må derfor ha et kjønnsperspektiv i budsjettene og blant annet sette av penger til prevensjon og abort, også som en del av bistanden. De tre «R»-ene er basert på en fjerde «R» - realitet. Likestillingens realitet varierer fra land til land, og utenrikspolitikken må justeres etter forholdene. I Norges tilfelle vil vi altså kunne føre en tilpasset politikk i møte med land som Saudi-Arabia; et land Norge må ha et godt forhold til, med tanke på eksport og salg av olje, selv om landet har kvinneundertrykkende lover.

FN og økonomisk vekst
Norge har nå en av de rullerende plassene i FNs sikkerhetsråd. Norge har et ansvar å stille spørsmålene: Hvor er kvinnene? Er de en del av de fredsbevarende styrkene? Er kvinners navn også undertegnet på fredsavtaler? Norge har allerede en agenda for sitt medlemskap som tilsvarer mye av det en feministisk utenrikspolitikk består av. Derimot vil en uttalt og systematisk feministisk utenrikspolitikk gjøre denne prioriteringen mer oversiktlig og forutsigbar overfor andre stater og for byråkratene og diplomatene som skal sette politikken ut i livet. Likestilling kan også sies å være gjennomgående i alle FNs bærekraftsmål, og er et eget delmål (jamfør mål fem, «likestilling mellom kjønnene»), som Norge har forpliktet seg til. En feministisk utenrikspolitikk vil gagne alle, uavhengig av kjønn. Full økonomisk likestilling vil kunne øke verdens årlige inntekter med hele 26%, og vil altså være et effektivt virkemiddel i arbeidet mot økonomisk vekst på verdensbasis. Likevel viser statistikken at det med dagens trend vil ta 257 år før verden har

oppnådd økonomisk likestilling. Norge må vise sin motstand mot de 155 landene i verden som har lover som begrenser kvinners økonomiske deltakelse og utvikling.

Norsk utenrikspolitikk i dag
En feministisk utenrikspolitikk vil styrke flere aspekter ved den nåværende, norske utenrikspolitikken. Norge er en freds- og forsoningsnasjon, og ifølge observasjoner blir forsoningsprosesser effektivisert, og freden mer langvarig, når kvinner er involvert. Likestillingsperspektivet må også sees i sammenheng med global helse. Her er ebola-krisen et godt eksempel. Det var ofte kvinner som måtte stelle de syke og døde, og vaske områder utsatt for smitte. Å bedre kvinners helse bidro til nedkjempelsen av sykdommen som rammet hele kontinentet og alle kjønn. En norsk feministisk utenrikspolitikk er fullt gjennomførbart. Det er stor enighet om likestilling i det politiske miljøet, selv om enkeltsaker skiller ulike partier fra hverandre. Norge har også et sterkt fagmiljø og flere sentrale organisasjoner, som Røde Kors og Care Norge, jobber allerede godt på dette området. Norge har også gode bilaterale og multilaterale kontakter. Norge vil heller ikke være alene om en slik utenrikspolitikk, og vil blant annet finne tilsvarende løsninger i Sverige, Canada og Frankrike (som har et såkalt feministisk diplomati). Norge vil videre ha stor troverdighet internasjonalt da norske kvinner er synlige i sentrale stillinger i politikken, som statsminister, utenriksminister og forsvarsminister. Dersom Norge begynner å føre en uttalt feministisk utenrikspolitikk vil det ikke være «old news» bare fordi Sverige har gjort det før oss. Det som preger store deler av norsk utenrikspolitikk, er at vi er et lite land og dermed er samarbeid med våre sosialdemokratiske naboer ideelt for å oppnå makt og innflytelse på verdensbasis.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Noen av punktene er vedtatt av årsmøtet i Oslo Arbeiderparti. Styret i Oslo Arbeiderparti støtter også intensjonen i de andre forslagene.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at Arbeiderpartiet har programfestet at Norge skal ta en internasjonal pådriverrolle for å bekjempe ulikhet og fremme likestilling, samt at Arbeiderpartiet skal «[t]a initiativ til og støtte opp om internasjonale tiltak for å bekjempe kjønnsbasert vold», og i Hurdalsplattformen slår vi fast at vi skal «styrke kvinners rett til å bestemme over egen kropp. Regjeringen vil forsterke norsk innsats, etablere nye allianser og øke støtten til familieplanlegging, prevensjon og trygge aborter».

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

347 Økt bistand til utdanning
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Vi må øke bistandsmidler til utdanning, med særlig fokus på jenter og marginaliserte grupper.

Begrunnelse:
Utdanning en grunnleggende faktor for å sikre utvikling og vekst i fattige land og et sentralt virkemiddel for å bekjempe fattigdom og ulikhet og sikre likestilling.

For den enkelte kan utdanning gi muligheter for en bedre jobb, høyere produktivitet og bedre inntekt. For hvert år ekstra med skolegang øker den private inntekten med rundt 9 prosent. Viktigheten av utdanningen er størst for jenter, som tjener omtrent to prosentpoeng mer enn gutter av hvert år ekstra med skolegang. Allerede før koronapandemien var 258 millioner barn utenfor skolen. Per januar 2022 er fremdeles 616 millioner barn helt eller delvis utenfor skolen. I mange land var skolene stengt i lang tid og det har vært få muligheter for alternativ læring. I Uganda gjenåpnet skolene først 10 januar i år, det betyr at de var stengt i nesten to år. Myndighetene regner med at en tredel av elevene ikke kommer tilbake og mange av dem vil være jenter.

En rapport Strømmestiftelsen la frem for noen uker siden viste at barna på landsbygda i Uganda kun brukte 13% av tiden de normalt ville brukt på skolen på læring under pandemien. Det betyr at istedenfor 30 timer på skolen per uke, brukte de i snitt kun 4t på læring. 1 av 5 foreldre forventet ikke at barna ville returnere på skolen når den gjenåpnet. Tenåringsgraviditeten har skutt i været som følge av en høy økning i seksuell vold og overgrep, mens mange foreldre har valgt å gifte bort døtrene sine som en følge av den økende fattigdommen.

Globalt rapporterer UNICEF nå at hele 70% av 10-åringer i lav- og mellominntektsland ikke er i stand til å lese en enkel tekst. Det er opp fra 53% før pandemien.

Vi risikerer å ende opp med en tapt generasjon og fattige jenter er de som kommer til å bli hardest rammet.

I Hurdalsplattformen står det at utviklingspolitikken skal bidra til samfunnsendring, bekjempe ulikhet og fremme likestilling. Skal vi klare dette i en post-pandemisk verden så må vi investere i utdanning nå.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er programfestet at «[v]i vil fortsatt bruke én prosent av bruttonasjonalinntekt til internasjonal innsats for å oppnå FNs mål om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.» Dette ble videre slått fast i regjeringens budsjettproposisjon for 2023, hvor det står at «[r]egjeringen vil fortsette å øke bistanden i årene fremover med et mål om å bruke 1 pst. av BNI til internasjonal innsats for å oppnå FNmålene om sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft». Og i budsjettforliket med SV, slås det igjen fast at «[e]ttprosentmålet for norsk bistand ligger fast». Arbeiderpartiet har videre programfestet at Norge skal ta en internasjonal pådriverrolle for å bekjempe ulikhet og fremme likestilling. I Hurdalsplattformen slår vi blant annet fast at vi skal «styrke kvinners rett til å bestemme over egen kropp. Regjeringen vil forsterke norsk innsats, etablere nye allianser og øke støtten til familieplanlegging, prevensjon og trygge aborter».

Når det gjelder utdanning, har det vært et område hvor vi har valgt å redusere bevilgningene for å kunne prioritere andre grunnleggende behov. Regjeringens hovedprioriteringer er:
1. Forene klima- og utviklingspolitikken gjennom klimatilpasning og ren energi,
2. Bekjempe sult, og styrke matsikkerhet og klimasmart landbruk,
3. Bekjempe ulikhet,

4. Styrke kvinners rettigheter,
5. Yte humanitær bistand og sikre tettere sammenheng mellom humanitær nødhjelp og langsiktig utvikling og
6. Bekjempe smittsomme sykdommer og styrket politisk lederskap for global helse.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

353 Sikkerhet og beredskap i Sør

Agder Arbeiderparti

Forslag:

Det må foretas en grundig og rask oppdatering av retningslinjene for Sivilt beredskap og at landets tilfluktsrom blir prioritert, slik at de kan gi reell beskyttelse om dette skulle bli nødvendig. Det vises også til den vedtatte langtidsplanen for forsvarssektoren, der det legges opp til at all permanent tilstedeværelse i Sør-Norge (fra Horten til Sola) fjernes. I lys av totalberedskapen bør dette revurderes.

Begrunnelse:
Regjeringen har opprettet Totalberedskapskommisjonen, som bl.a. skal se på betydningen av teknologisk utvikling, herunder digital sikkerhet, utviklingen av den sikkerhetspolitiske situasjonen, globalisering, urbanisering og klimaendringer.

Den skal også vurdere hvilke felles planforutsetninger som skal legges til grunn for forsynings-sikkerheten, herunder innenfor digitale tjenester, kraft og verdikjeden for mat.

I dagens usikre internasjonale situasjon, med fare for krigshandlinger i Europa, er arbeidet som regjeringen har satt i gang svært viktig. Og det haster.

Agder Arbeiderparti er opptatt av at det skapes trygghet omkring sentrale samfunnsinteresser, slik at innbyggernes behov for sikkerhet ved en eventuell nødsituasjon ivaretas.

Kommisjonen bør se på systemet for varsling ved hendelser som setter liv- og helse i fare. I en krisesituasjon for landet, vil med stor sannsynlighet internett og databaserte kommunikasjonskanaler lett kunne settes ut av spill ved fysisk ødeleggelse, hacking m.v. Dette vil bl.a. gjøre varsling og kommunikasjon mellom ulike offentlige instanser, geografiske områder og med befolkningen m.m. utfordrende. Systemer knyttet til digitale løsninger som internett, telefoni, radio- og tv-sendinger og navigasjon vil være svært utsatt.

I løpet av de siste ti-årene har vi gjort Norge mer sårbar ved å legge ned f.eks. FM-båndet og navigasjonssystemet Loran-C, og erstatte analoge systemer med digitale løsninger, herunder satellittbasert kommunikasjon, som i utgangspunktet vil være adskillig mer truet i en internasjonal krisesituasjon. En bør også vurdere hvordan en eventuell mangel på elektrisk kraft over lengre tid, eller i et avgrenset større område, vil slå ut, dersom det meste av privat og offentlig transportsektor om noen år er elektrifisert.

Sivilforsvaret har ansvaret for Sivilt beredskap, herunder landets tilfluktsrom, med en frist på 72 timer til å gjøre tilfluktsrommene tilgjengelig for befolkningen. De fleste tilfluktsrom har ikke vært i bruk de siste 25-30 år, eller er i liten grad vedlikeholdt, som en følge av tanken om at den «kalde krigen» var over. Med dagens teknologi tar det adskillig kortere tid en 72 timer fra en eventuell

trussel observeres til den kan bli en realitet. Vi ser med forventning frem til resultatet av kommisjonens arbeid og vil understreke at arbeidet med sikkerhet og beredskap bør skje kontinuerlig og involvere alle nivå og sektorer i vårt samfunn.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
I partiprogrammet har vi et eget underkapittel om hvordan vi skal styrke beredskapen i Norge. Dette er også et prioritert område i Hurdalsplattformen, og i Norge har rustet opp både sivil og militær beredskap kraftig siden invasjonen av Ukraina. Regjeringen har også fått gjennomslag for betydelige bevilgninger til beredskap i budsjettet for 2023. Forsvarskommisjonen skal for øvrig legge frem sine anbefalinger i mai, og Totalberedskapskommisjonen legger frem sine anbefalinger i juni.

Krigen i Ukraina, i kombinasjon med svensk og finsk NATO-medlemskap, har aktualisert behovet for styrket beredskap og forsvar også i Sør-Norge.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

359 Krigføringen i Ukraina fordømmes på det sterkeste
Agder Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet støtter de kraftfulle økonomiske sanksjoner og andre former for økonomisk og politisk press mot Russland og deres europeiske støttespillere, for å få Russland til å stanse sin krigføring og stoppe lidelsene dette påfører befolkningen i Ukraina. Samtidig må regjeringa legger til rette for å ta imot det antall krigsflyktninger fra Ukraina som kommunene er i stand til å bosette. Norge må også bidra internasjonalt til at flyktningfordeling internt i Europa er ikke-diskriminerende, effektiv og rettferdig. Norge må slå hardt ned på tilfeller av rasistisk og diskriminerende behandling av mennesker på flukt.

Begrunnelse:
Putin-regimet har gått til krig mot et annet land i strid med folkeretten og internasjonale konvensjoner. Agder Arbeiderparti støtter de kraftfulle økonomiske sanksjoner og alle andre former for økonomisk og politisk press for å få Russland til å stanse sin krigføring og stoppe lidelsene dette påfører befolkningen i Ukraina.

Det russiske regimet viser seg å være villig til å bruke vold og undertrykkelse mot naboland. Slik leder de også oppmerksomheten bort fra måten de selv leder Russland. Putin og hans oligarker har bygget et sosialt dypt urettferdig og udemokratisk samfunnssystem. Denne krigen er ikke i vanlige russeres interesse, og vi må håpe motstanden mot den vil vokse.

Krigen i Ukraina har sendt svært mange mennesker på flukt. Norge har tatt et internasjonalt ansvar for å bidra under store flyktningkriser, og Agder Arbeiderparti forventer at den norske regjeringa legger til rette for å ta imot det antall krigsflyktninger fra Ukraina som kommunene er i stand til å bosette. Norge må også bidra internasjonalt til at flyktningefordeling internt i Europa er ikke-diskriminerende, effektiv og rettferdig. Norge må slå hardt ned på tilfeller av rasistisk og

diskriminerende behandling av mennesker på flukt.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Det er fortsatt ingen tegn til at krigen vil ta slutt i overskuelig framtid, og Russlands terrorbombing rammer Ukraina hardt. Angrepene har forverret den humanitære situasjonen betydelig utover vinteren. Ukraina er følgelig avhengig av støtte fra sine partnere, og Norge vil være en betydelig bidragsyter. Regjeringen har siden invasjonens start vært i tett kontakt med ukrainske myndigheter og våre allierte for å koordinere vår støtte til Ukraina og fordømmelse av Russlands ulovlige angrepskrig. Målet med de historisk omfattende sanksjonene er å redusere Russlands evne til å finansiere den folkerettsstridige krigen i Ukraina.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

381 En sosialdemokratisk atomvåpenpolitikk, og nedrustning for en atomvåpenfri verden
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderpart vil:

- At Norge bruker sin observatørrolle proaktivt på statspartsmøtene til å støtte opp under det viktige arbeidet som gjøres i forbindelse med kjernefysisk nedrustning i FN og arbeide sammen med land i og utenfor Nato for en verden uten atomvåpen.
- Øke s tøtten til organisasjoner som arbeider med nedrustning

Begrunnelse:
Atomvåpen utgjør i dag et stort skadepotensial knyttet til vår felles sikkerhet. Arbeiderpartiet har gått i front for nedrustning av folkerettsstridige våpen med store humanitære konsekvenser som klasevåpen eller kjemiske våpen. I Hurdalsplattformen har regjeringen forpliktet seg til å styrke arbeidet med nedrustning av atomvåpen og å øke fokuset på atomvåpens humanitære konsekvenser. Samtidig legger Regjeringen fokus på nedrustning som virkemiddel i arbeidet med en atomfri verden. I FNs generalforsamling har Norge frem til nå stemt avholdende til resolusjonen "Humanitarian consequenses of nuclear weapons". Resolusjonen er på linje med Hurdalsplattformen på punkter som underbygger skadepotensialet som atomvåpen utgjør og med tanke på nedrustning. Samtidig er den mer radikal gjennom at den har en tung forbudsside. FN ber gjennom resolusjonen om at alle stater skal bruke alle anstrengelser for fullstendig elleminere trusselen fra masseødeleggelsesvåpen. Høsten 2021 ble det klart at Norge vil delta som observ atør på statspartsmøtene til traktaten om forbud mot kjernevåpen. Regjeringens avgjørelse bidro til at Tysland nå også skal delta som observatør. Det er viktig at Norge bruker denne observatørrollen til å bygge opp under nedrustning.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet vektlegger i regjering arbeidet med kjernefysisk nedrustning og målet om en

verden uten kjernevåpen. Norge er en aktiv pådriver for nedrustning, og arbeider løsninger som bidrar til enighet og unngår polarisering. Russisk krigføring i Ukraina og uansvarlig retorikk om bruk av kjernevåpen undergraver tillitt, og gjør det videre arbeidet med nedrustning og ikke-spredning krevende. Også Kinas økte militære ambisjoner, Nord-Koreas kjernevåpenprogram og missilaktiviteter, samt Irans kjernefysiske program bidrar til press på det globale nedrustnings- og ikkespredningsregimet. Ikkespredningsavtalen (NPT) er grunnmuren her, som vi må verne og styrke. Når terrenget blir stadig mer utfordrende, må vi styrke innsatsen ytterligere.

Arbeiderpartiets linje er at Norge må være en pådriver for ikke-spredning og for nedrustning med sikte på en balansert, gjensidig, irreversibel og verifiserbar avskaffelse av atomvåpen. I dette arbeidet prioriterer regjeringen særlig 1) verifikasjon av nedrustning, herunder det norske lederskapet i FNs ekspertgruppe (GGE). 2) risikoreduksjon for bruk av kjernevåpen. Norge tar sammen med Storbritannia initiativ til et styrket fokus på 3) irreversibilitet, dvs. hvilke skritt kjernevåpenstater kan ta for å sikre at fremtidige nedrustningsavtaler ikke vil reverseres. 4) humanitære konsekvenser av kjernevåpen.

Norge deltok som observatør på forbudstraktatens (TPNWs) første statspartskonferanse i juni 2022. Det var riktig å være tilstede for å kunne ha god dialog med landene som har sluttet seg til traktaten. Samtidig har regjeringen understreket at Norge ikke vil slutte seg til TPNW, blant annet ettersom dette vil være uforenelig med norsk medlemskap i NATO.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

382 Klimakrisa: vår tids største utfordring

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti vil:

- Auke norsk klimafinansiering internasjonalt ut over det som er vedteke i Hurdalsplatforma.
- Opne for at SPU kan investere meir i infrastruktur for fornybar energi og anna klimateknologi innanfor målsettinga om høgast mogleg avkastning til moderat risiko.
- Bruke statens eigarskap og SPU for å fremme god skatteetikk.

Begrunnelse:
Den menneskeskapte klima og naturkrisa er vår tids største utfordring. Vi må nå klimamåla våre, og vi må hjelpe resten av verdssamfunnet med å nå sine mål. Klimagassutsleppa kjenner ingen landegrenser og derfor er det naudsynt at Norge tek ei leiande roll plass effektivt internasjonalt klimasamarbeid, energiomstilling og klimabistand. e for å få på Vestland AP meiner at regjeringa må være ein pådrivar for ein meir ambisiøs internasjonal klimapolitikk, med mål om å begrense den globale oppvarminga til 1,5 g rader over nivået i førindustriell tid. IEA skriv i rapporten World Energi Outlook 2021 at utviklingsland vil mangle 33 000 milliardar NOK årleg frå 2030 til finansiering av klimatiltak.

Norge er eit av verdas rikaste land og vi har i tillegg Oljefondet på over 11 000 milliardar kr, dette gir oss store moglegheiter til å bidra internasjonalt til det grøne skiftet. Regjeringa har vedteke å doble norsk klimafinansiering innan 2026, dette er eit19 bra steg i riktig retning. Vestland AP har

enda større ambisjonar og meiner at vi må auke denne summen enda meir. Det er og viktig at Oljefondet kan investere meir i infrastruktur for fornybar energi og anna klimateknologi innanfor målsettinga om høgast mogleg avkastning til moderat risiko. Ein føresetnad for alt dette arbeidet er at Statens pensjonsfond utland er ein pådrivar for god skatteetikk og kampen mot korrupsjon.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Som fremhevet i Hurdalsplattformen må en mer retterferdig verden «bygges på ren energi, lavere klimautslipp, matsikkerhet og bedre forvaltning av sårbar natur.» Det å forene klima- og utviklingspolitikken og prioritere fornybar energi er en av regjeringens fremste prioriteringer i det internasjonale arbeidet. Dette innebærer blant annet at Norge skal lede an i det internasjonale klimaarbeidet på områder hvor vi har fortrinn og som også kan bidra til aktivitet og arbeidsplasser, som i utviklingen av karbonfangst og -lagring, fornybar kraft og grønn skipsfart, i arbeidet for bærekraftige verdenshav, kartlegging av havbunnen, m.m. Arbeiderpartiet prioriterte derfor å øke bevilgningene til klimatilpasning i 2023-budsjettet. Når det gjelder investeringer fikk regjeringen i 2022 endret Norfundloven, slik at Norfund nå kan forvalte det nyopprettede Klimainvesteringsfondet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

410 Polen
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti vil:

- Fryse eller endre tildeling av Norges EØS-midler til Polen. Ideelle- og frivillige organisasjoner, pressegrupper og/eller individuelle menneskerettighetsforkjempere må ikke rammes av slikt tiltak.
- Arbeide for at andre EU/EØS-land gjør tilsvarende endringer i sine økonomiske tildelinger til Polen.
- Utrede muligheten for at Polske kvinner skal få økonomisk dekning for reise til Norge for abortinngrep.

Begrunnelse:
I løpet av de siste årene har polske myndigheter innskrenket grunnleggende menneskerettigheter for enkelte grupper gjennom innsettelse av dommere og lovvedtak som ikke er i henhold til en moderne rettstat. Landet har i stor grad sluttet å forholde seg til EU og de forpliktelser medlemskap medfølger. Dette har gått utover kvinner og LHBT-personer. Abort er nå kun lovlig dersom det foreligger fare for kvinnens liv, og inngrep og/eller tilrettelegging for abort kan straffeforfølges. Dette medfører at stadig flere helsepersonell unngår å utføre slike inngrep, og man kan anta at liv går tapt ved sammenligning av lignende politikk ført i andre land. Det har blitt varslet at utenriksdepartementet vil foreta en full gjennomgang av programsamarbeidet med Polen for å sikre økt kontroll med Norges EØS-bidrag til Polen. EØS-avtalen som folkerettslig traktat gir rom for proporsjonale svartiltak når motparter vesentlig bryter deler av avtalen. Vestland Arbeiderparti forventer derfor at Norge legger press på Polens regjering med blant annet økonomiske midler. Videre må EU legge til rette for mangfold i alle

medlemsland.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Intensjonen i forslaget er god. Demokratiet er under press, også i Europa. Utviklingen i land som Ungarn og Polen skiller seg særlig negativt ut. Den polske regjeringen har over tid systematisk undergravd domstolenes uavhengighet. Norge er gjennom EØS-midlene en stor bidragsyter til polsk sivilsamfunn. Vi griper også inn mot regel- og avtalebrudd, og har for eksempel avskåret polske kommuner med anti-LHBTI-erklæringer fra EØS-støtte. Våren 2022 ble alle programmene i Polen gjennomgått med tanke på om de gjennomføres i tråd med de verdiene som ligger til grunn for EØS-midlene. Gjennomgangen viser at det er grunn til å følge enkelte sektorer særlig nøye, og det gjør vi.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

413 Det opprettes et internasjonalt fond for nødhjelp
Rogaland Arbeiderparti

Forslag:
Det opprettes et internasjonalt fond for nødhjelp

Begrunnelse:
Norge har ekstraordinært store inntekter ved salg av olje og gass. Vi er ufrivillige krigsprofitører, gjennom Russlands angrep og krig mot Ukraina som har forårsaket disse ekstremprisene ved at Putins regime bruker energi som våpen. Internasjonal nødhjelp er notorisk underfinansiert. Et internasjonalt fond av vil sørge for at det er nok midler tilgjengelig når akutte situasjoner oppstår. Sum må stå i størrelse til gassinntektene til Norge mens krigen i Ukraina pågår.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Hovedårsaken til den alvorlige situasjonen i det europeiske energimarkedet er Russlands angrepskrig i Ukraina. Norge er en pålitelig og forutsigbar energileverandør og forsyner Europa med betydelige gassleveranser. Vårt svar på denne krisen er å fortsette å være det til Europa når de trenger det som mest. Til tross for at høye inntekter fra olje og gass, har fondet falt i verdi i 2022. Uroligheten i verden har ført til fall i aksjemarkedene og gitt store tap for fondet, dermed har fondet blitt flere hundre milliarder kroner enn det var ved årsskiftet. Norge har i krigens første fase vært blant de største giverne. Vi bidrar humanitært, men også betydelig på rustningssiden, både med våpen og økonomisk støtte. Pengene Norge tjener går inn i oljefondet og vil på sikt understøtte Norges mulighet til å bidra til Ukraina og andre land via bistandsbudsjettet. Regjeringen arbeider nå med et større, flerårig bidrag til Ukraina.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

488 Forsvarets helikoptre i nord

Troms Arbeiderparti

Forslag:

Kystvakta og marinen må snarest mulig få på plass nødvendig helikopterkapasitet gjennom anskaffelse av et utprøvd alternativ til NH90, og/eller at NH90 tas i bruk igjen inntil kontrakts avslutningsprosessen er ferdigstilt og nye helikoptre er på plass.

Bell 412 helikoptrene i Norge må fordeles med 9 til Bardufoss og 9 til Rygge inntil nye helikoptre (ref. Stortingsvedtak 128 referert over) er på plass.

Minimum en av Bell 412 helikoptrene blir satt på H24 beredskap for å understøtte beredskap i området og opprettholde beredskapskompetanse for besetningene og organisasjonen.

Begrunnelse:

Denne tilnærmingen vil være nødvendig for å sikre tilstedeværelse, militære og sivile kapasiteter til å løse oppdragene. Det sikrer samfunnet mot en betydelig fraflytting og mot forvitring av infrastruktur og kompetanse i en urolig verden.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

I Hurdalsplattformen har vi følgende formulering: «Flytte eit tilstrekkeleg antal Bell 412-helikopter til Bardufoss for å styrkje Hærens helikopterkapasitet i påvente av innkjøp av nye helikopter. Flyttinga skal vere basert på ei militærfagleg vurdering der både Hæren og spesialstyrkane sine behov for helikopterkapasitet blir varetatt.» Flytting av helikoptre til Bardufoss må være tilstrekkelig til at Hæren får dekket sitt behov, og da vil også en beredskapsordning være aktuelt. Når dette er gjort, bør trolig minimum ett av helikoptrene bli satt i H24-beredskap, slik det foreslås. Den sivile beredskapen dekkes i dag av et Politihelikopter og redningshelikopterbase i Tromsø.

Bardufoss har mistet mye folk med helikopterkompetanse de siste årene. Det vil kunne ta noen år å bygge opp en ny skvadron til Hæren. Arbeidet bør likevel begynne nå. Når det gjelder bruk av nh90, er det uaktuelt og det arbeides for ny kapasitet så raskt som mulig.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

498 Verdigrunnlaget for områdene utenrikspolitikk, utviklingspolitikk og flyktningpolitikk.

Leirfjord Arbeiderparti

Forslag:

Verdigrunnlaget for områdene utenrikspolitikk, utviklingspolitikk og flyktningpolitikk.

Begrunnelse:

Verdigrunnlaget for områdene utenrikspolitikk, utviklingspolitikk og flykningspolitikk er under press. Samtidig opplever noen av oss at det interne partiarbeidet om internasjonale saker har

blitt svekket. Dette bør derfor få en mer framtredende plass i det framtidige programarbeide.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Intensjonen i forslaget med begrunnelse støttes

Sentralstyrets merknad:
Forslagsteksten er ufullstendig, men intensjonen støttes. Krigen i Ukraina er nok et eksempel på at det som foregår internasjonalt har stor betydning for oss nasjonalt. Vi må derfor bli enda bedre til å målbære våre verdier, og synliggjøre vårt internasjonale arbeid.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

13 - Innkomne forslag - Skatte- og avgiftspolitikk

26 Fjern moms på gjenbruksvarer

Lillehammer Arbeiderparti

Forslag:

Fjern moms på gjenbruksvarer

Begrunnelse:

For å styrke sirkulærøkonomien og oppfordre til gjenbruk må moms som er pålagt slike varer fjernes. Det vil være et godt bidrag å redusere utslipp og forbruk. Klær er for eksempel en av de store forurensningskildene, og da stimulere til ombruk og sirkulerende økonomi vil være et svar på dette problemet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Innlandet Arbeiderparti støtter intensjonen i forslaget om å sikre økt gjenbruk og sirkulærøkonomi.

Sentralstyrets merknad:

Forslaget forstås som å fjerne moms på brukte varer som selges for eksempel i bruktbutikk, og eventuelt å fjerne moms på reparasjon.

I 2019 stemte vi imot et forslag fra Miljøpartiet de grønne om at «Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2019 legge frem forslag om å avvikle merverdiavgiften på reparasjon og gjenbruk av sko, klær, husholdnings- og fritidsvarer.»

I Sverige er merverdiavgiftssatsen for et utvalg reparasjonstjenester, herunder reparasjon av klær, sko og sykkel, satt ned fra 25 til 12 pst. Det er nødvendig å gjøre betydelig mer for å stimulere til en sirkulær bruk av materialer og mer gjenbruk, herunder i tekstilindustrien. Det er imidlertid svært usikkert om redusert moms på gjenbruksvarer er riktig løsning.

Generelt bør momssystemet ligge fast. Merverdiavgiften har en fiskal begrunnelse og er den skatte- og avgiftsarten som gir staten størst inntekter. Dessuten er det ikke sikkert momsreduksjon kommer kundene til gode, som er formålet for å få dem til å velge mer miljøvennlig. Studier fra land som har redusert moms for gjenbruk viser at mye av avgiftsreduksjonen aldri ble veltet over til kundene, men heller gikk til økt profittmargin til bedriftene. Torvik-utvalget peker på at det trengs en større utredning av tiltak for å fremme en sirkulær økonomi ettersom det er et relativt nytt felt innenfor økonomifaget.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

56 Begrense retten til rentefradrag på bolig til et beløp på kr. 5 mill.

Eidskog Arbeiderparti

Forslag:

Dette innebærer at de dyreste boligene må dekke en større del av rentekostnadene selv. Ikke urimelig da for eksempel pendlere må dekke mesteparten av kostnaden selv. På sikt kan man se om rentefradraget kun skal knyttes til bolig og næring.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Rentefradraget er et gjennomgående trekk ved skatte- og avgiftssystemet. Å fjerne eller redusere rentefradraget for boliglån ville gjort det mindre gunstig å kjøpe bolig sammenlignet med andre objekter. Arbeiderpartiet har derfor foretrukket andre grep i boligpolitikken. Vi har allerede økt formuesbeskatningen av sekundærboliger og dyre primærboliger. På denne måten blir formuesbeskatningen av bolig likere andre formuesobjekter, samtidig som dyre boliger beskattes forholdsvis mer enn før. I tillegg forventes rentenivået å stabilisere seg på et høyere nivå enn vi har vært vant med de siste årene, noe som også vil kunne dempe prisveksten på dyre boliger.

Vi viser i tillegg til at rentefradraget har blitt diskutert i Torvik-utvalget, som leverte NOU 2022:20 i desember 2022. Den videre behandlingen av utvalgets forslag kommer etter høringsfristen har utløpt 15. april 2023.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

57 Det haster voldsomt å få på plass en «Exit-skatt»

Eidskog Arbeiderparti

Forslag:

Det haster voldsomt å få på plass en «Exit-skatt»
Ved adresseendring til bolig utenfor Norge, beskattes alt av overskudd og formue som om de skulle vært tatt ut av selskapet av eier.
Det bør være mulig å hindre at man kan ta med seg overskudd generert over flere år utenlands
Reglene pr i dag fungerer opplagt ikke.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:

Innlandet Arbeiderparti støtter intensjonen i forslaget.

Sentralstyrets merknad:

Risikoen for tapte norske skatteinntekter har særlig vært tilknyttet den svært store mengden latente (ubeskattede) aksjeinntekter. Torvik-utvalget anslo at det eksisterte 3100 milliarder kroner i latente aksjeinntekter i 2018. Etter at 5-årsregelen ble fjernet i november 2022 som del

av budsjettenigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, er det ikke lenger mulig å realisere en aksjegevinst skattefritt etter et utenlandsopphold på 5 år. Budsjettenigheten inkluderte også følgende verbal: «Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå en utflyttingsskatt som sikrer at urealiserte gevinster opparbeidet i Norge frem til utflyttingstidspunktet, faktisk skattlegges her.»

En utflyttingsskatt som ligner den tyske utflyttingsskatten, hvor latente aksjegevinster beskattes på utflyttingstidspunktet, vil både redusere risikoen for uthuling av skattegrunnlaget pga. utflytting og sannsynlig være i tråd med EØS-reglene. Deler av forslaget er med andre ord vedtatt behandlet av Stortinget. Sentralstyret støtter intensjonen til forslaget og foreslår at det videresendes til redaksjonskomiteen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

75 Skattehullet må tettes

Trondheim Arbeiderparti

Forslag:

Arbeiderpartiet vil fjerne skattehull som gjør det lønnsomt å flytte formuen til utlandet.

Begrunnelse:
Flere rike nordmenn har det siste året flyttet formuene sine til utlandet, svært ofte Sveits. Gjerne med formuer tjent opp på offentlig støtte til drift av offentlige tjenester. Dette har avdekket et skattehull, der du etter fem år kan flytte formuen tilbake igjen uten å måtte betale skatt. Dette hullet må tettes.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter intensjonen

Sentralstyrets merknad:

Risikoen for tapte norske skatteinntekter har særlig vært tilknyttet den svært store mengden latente (ubeskattede) aksjeinntekter. Torvik-utvalget anslo at det eksisterte 3100 milliarder kroner i latente aksjeinntekter i 2018. Etter at 5-årsregelen ble fjernet i november 2022 som del av budsjettenigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, er det ikke lenger mulig å realisere en aksjegevinst skattefritt etter et utenlandsopphold på 5 år. Budsjettenigheten inkluderte også følgende verbal: «Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå en utflyttingsskatt som sikrer at urealiserte gevinster opparbeidet i Norge frem til utflyttingstidspunktet, faktisk skattlegges her.»

En utflyttingsskatt som ligner den tyske utflyttingsskatten, hvor latente aksjegevinster beskattes på utflyttingstidspunktet, vil både redusere risikoen for uthuling av skattegrunnlaget pga. utflytting og sannsynlig være i tråd med EØS-reglene. Rent konkret kan det innebære å endre bestemmelsen i skatteloven § 10-70 etter samme lest som eksisterende regler om beskatning ved utflytting av eiendeler mv. fra norsk beskatningsområde, jf. skatteloven § 9-14, og at skattyter kan velge å innbetale skatten i rater over syv år, som beskrevet i Torvik-utvalget. Deler

av forslaget er med andre ord vedtatt behandlet av Stortinget. Sentralstyret støtter intensjonen til forslaget og foreslår at det videresendes til redaksjonskomiteen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

101 Et mer rettferdig boligmarked - Fornying av eierlinja

Ullern Arbeiderpartilag

Forslag:

Arbeiderpartiet vil jobbe for et mer rettferdig boligmarked. Eierlinja skal videreføres, men også i større grad innrettes mot de som er mindre ressurssterke, samtidig som kunstig høy etterspørsel og spekulasjon som virker prisdrivende skal begrenses. Vi vil utrede virkemidler som begrenset rentefradrag for boliglån, mulighet for innretning med gradert eiendomsskatt og høyere skatt ved spekulasjon i nyboligmarkedet. Et mer rettferdig marked for boligeiere må også gjenspeiles i et mer rettferdig leiemarked.

Begrunnelse:
Dette kan gi reduserte insentiver for spekulasjon i bolig, som igjen kan bidra til å begrense prisvekst i bolig- og eiendomsmarkedet.

Tiltak for å hjelpe de som står svakest i boligmarkedet gir også økt etterspørsel i markedet og må balanseres ut med ytterligere tiltak for å begrense økning i den generelle etterspørselen. Ellers risikerer man å øke etterspørselen uten å begrense hovedutfordringen - økende prisnivå, noe som rammer de med minst hardest.

Begrensningen av rentefradrag for boliglån kan også vurderes gradert for å skjerme distrikter sammenlignet med tettbebygde strøk, som en motvirkning av eiendomsmarkedets høye grunnrente i og rundt byene.

En gradert eiendomsskatt der man betaler noe høyere skatt for sekundærboliger og ev. kommersielle utleieboliger, vil kunne motvirke spekulasjon i bolig. Investering og spekulasjon i nyboligmarkedet (kjøp på prospekt), med videresalg før krav til botid er oppfylt, må beskattes. Disse investeringene kan imidlertid gi uforholdsmessig høy fortjeneste sammenlignet med den egentlige (reelle) investeringskostnaden (innskuddet), og bør derfor kunne beskattes strengere enn ved boligsalg der krav til botid er oppfylt eller salg i det generelle bruktboligmarkedet.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:

Oslo Arbeiderparti er bekymret over den stadig økende gjeldsgraden til norske husholdninger. De unge som kommer inn på boligmarkedet må binde opp langt mer av fremtidige inntekter i boutgifter enn det vår voksengenerasjon har vært nødt til. Gjeldsgraden i Norge må reduseres. I Oslo øker antallet leiligheter der eier ikke planlegger å bo i boligen de kjøper. Andelen sekundærboliger har økt de senere årene. Denne utviklingen er med å øke boligprisveksten. Oslo Arbeiderparti ønsker ikke at boliger skal være objekt for spekulasjon.

Sentralstyrets merknad:
Rentefradraget er et gjennomgående trekk ved skatte- og avgiftssystemet. Å fjerne eller redusere rentefradraget for boliglån ville gjort det mindre gunstig å kjøpe bolig sammenlignet med andre objekter. Arbeiderpartiet har derfor foretrukket andre grep i boligpolitikken. Vi har allerede økt formuesbeskatningen av sekundærboliger og dyre primærboliger. På denne måten blir formuesbeskatningen av bolig likere andre formuesobjekter, samtidig som dyre boliger beskattes forholdsvis mer enn før. I tillegg forventes rentenivået å stabilisere seg på et høyere nivå enn vi har vært vant med de siste årene, noe som også vil kunne dempe prisveksten på dyre boliger.

Det vises i tillegg til at rentefradraget har blitt diskutert i Torvik-utvalget, som leverte NOU 2022:20 i desember 2022. Den videre behandlingen av utvalgets forslag kommer etter høringsfristen har utløpt 15. april 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

102 Begrensning i rentefradrag for boliglån
Ullern Arbeiderpartilag

Forslag:
Arbeiderpartiet vil utrede endringer i skattesystemet med begrensning i rentefradrag for boliglån:

- Begrensning ved f.eks. et tak på fradragsberettiget lån, eller ved redusering av berettiget fradrag regnet opp mot ligningsverdi av bolig
- Begrensning / bortfall av rentefradrag ved investering i sekundærbolig (låneverdi målt mot ligningsverdi av sekundærbolig)
- Og, om mulig, en innstramming der private kommersielle virksomheter for utleie også får begrenset rentefradrag for gjeld regnet opp mot ligningsverdi av boliginvesteringer

Begrunnelse:
Dagens ordning der skattebetalerne subsidierer boligsparing gjennom rentefradrag forfordeler dem som allerede har mest - jo mer man tjener, skatter og låner, jo mer støtte får man (Går renta opp, så stiger også subsidien).

Tiltaket kan innrettes ved at boligeiere med boliger med moderat verdi skjermes med et fornuftig tak for fradragsberettiget lån, mens man begrenser subsidien for de av oss som har mest, de som tjener godt og har valgt å prioritere dyr bolig med stort lån, eller eier flere boliger. (Det må kunne vurderes hvor hensiktsmessig det er at skattebetalerne skal delfinansiere boligoppkjøp for spekulasjon og privat utleie, eller dyre boliglån for velstående boligeiere med svømmebasseng.) Dette vil kunne være med å begrense spekulasjon ved å ta ned kunstig høy etterspørsel i boligmarkedet, noe som kan være hensiktsmessig for å balansere og styrke økonomien vår på lang sikt. Dette er også et lett tilgjengelig tiltak for å begrense en utgiftspost på fremtidige statsbudsjett, penger som kan gå til andre gode formål for omfordeling og velferd.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti er bekymret over den stadig økende gjeldsgraden til norske husholdninger.

De unge som kommer inn på boligmarkedet må binde opp langt mer av fremtidige inntekter i boutgifter enn det vår voksengenerasjon har vært nødt til. Gjeldsgraden i Norge må reduseres. I Oslo øker antallet leiligheter der eier ikke planlegger å bo i boligen de kjøper. Andelen sekundærboliger har økt de senere årene. Denne utviklingen er med å øke boligprisveksten. Oslo Ap ønsker ikke at boliger skal være objekt for spekulasjon. Videre viser Oslo Ap til vårt forslag nr. 67 om skatteforlik.

Sentralstyrets merknad:
Rentefradraget er et gjennomgående trekk ved skatte- og avgiftssystemet. Å fjerne eller redusere rentefradraget for boliglån ville gjort det mindre gunstig å kjøpe bolig sammenlignet med andre objekter. Arbeiderpartiet har derfor foretrukket andre grep i boligpolitikken. Vi har allerede økt formuesbeskatningen av sekundærboliger og dyre primærboliger. På denne måten blir formuesbeskatningen av bolig likere andre formuesobjekter, samtidig som dyre boliger beskattes forholdsvis mer enn før. I tillegg forventes rentenivået å stabilisere seg på et høyere nivå enn vi har vært vant med de siste årene, noe som også vil kunne dempe prisveksten på dyre boliger.

Det vises i tillegg til at rentefradraget har blitt diskutert i Torvik-utvalget, som leverte NOU 2022:20 i desember 2022. Den videre behandlingen av utvalgets forslag kommer etter høringsfristen har utløpt 15. april 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

103 Innføring av moderat, gradert og rettferdig arveavgift
Ullern Arbeiderpartilag

Forslag:
Arbeiderpartiet vil utrede innføring av en moderat arveavgift med et tilpasset (økt) bunnfradrag. Vi vil vurdere en innretninger med gradert (ev. utsatt) avgiftsplikt der det er hensiktsmessig (for å skjerme utsatte næringer el.l.), og utsatt avgiftsplikt når arvet bolig skal benyttes som egen bopel.

Begrunnelse:
Arveavgiften kan innrettes for rettferdig omfordeling, samtidig som man ivaretar insentivene for å bygge opp verdier til beste for egne barn og neste generasjon.

Om mulig kunne avgiftsnivå vært gradert, med redusert avgiftsnivå for ulike typer arvet eiendom / verdi, tilpasset spesielle næringer / sektorer (mindre familiedrevne bedrifter, landbruksbygninger / jordbrukseiendommer osv.) slik at man unngår uheldige virkninger.

Ved utsatt avgiftsplikt, når arvet bolig skal benyttes som egen bopel, kan man begrense ulempen for arvinger som ønsker å overta et barndomshjem (Ev. med økt avgiftsnivå ved senere salg og realisering av arvet verdi). Dette er vinn-vinn da det ikke vanskeliggjør “utkjøping” av øvrige arvinger, samt at reel arvet verdi reduseres. Tilsvarende løsning kan vurderes for arv av familiehytte. Arveavgiften er et viktig virkemiddel for å motvirke økende forskjeller som følge av akkumulerte boligformuer og segregering (kanskje spesielt for Oslo og de større byene). Det er viktig at et endelig forslag får bred støtte i partiet (og om mulig en bred støtte på stortinget).

Forslaget bør være moderat for også å kunne oppnå bred støtte i opinionen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderparti har ikke gjort vedtak som støtter gjeninnføring av arveavgift.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet støttet arveavgiften frem til den ble avviklet av Solberg-regjeringen i 2014. På Arbeiderpartiets nettsider står det at man ikke ønsker å gjeninnføre arveavgiften. Den intensjonen ble også løftet under valgkampen i 2021.

Det foregår samtidig en større debatt om skatt på arv og formue i kjølvannet av Torvik-utvalgets utredning. Torvik-utvalget foreslår bl.a. å innføre en skatt på arv med høyere bunnfradrag enn i 2014, samtidig som formuesskatten reduseres og omfatter færre skatteytere enn i dag.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

109 Delvis fjerne dokumentavgiften
Eidskog Arbeiderparti

Forslag:
Fjerne dokumentavgiften i situasjoner der gifte og samboere skal føres inn som eiere i Grunnboken. Her kan man for eksempel legge til grunn at hvis man er gift/samboer med felles barn og har vært det i et år betaler man kun tinglysningsgebyr. Tre år hvis man ikke har felles barn.

Begrunnelse:
Dette samsvarer også med tankegangen som ligger bak den nye Arveloven (01.01.21)

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Fylkespartiets kommentar:
Innlandet Arbeiderpartiet støtter intensjonen om enda mer sosial rettferdig skatte- og avgiftspolitikk som vår regjeringen og det nye stortingsflertallet allerede har gjort viktige grep for å sikre.

Sentralstyrets merknad:
Det er noe uklart hva som menes med forslaget. I lov om dokumentavgift og i Stortingets vedtak om dokumentavgift er det gitt fritak fra plikten til å betale dokumentavgift i enkelte situasjoner. Tinglysing av skøyte som overfører eiendom mellom ektefeller under ekteskapet, er fritatt for dokumentavgift. Dette gjelder alle eiendommer, både i felleseie og i særeie. Men samboere har ikke dette fritaket. Ekteskap og samboerskap kan likestilles her, men det bør være stabilitet i samboerskapet for å unngå tilpasninger som gir feil grunnlag for unntak fra dokumentavgift. Generelt kan det være gode argumenter for å fjerne deler av dokumentavgiften. Torvik-utvalget drøfter å fjerne hele avgiften, og begrunner det slik: «Dokumentavgiften betales på

transaksjonen av eiendommen. Utvalget peker på at en generelt bør unngå avgifter som motvirker gjensidig fordelaktige overdragelser og dermed påvirker eierskapet på en ineffektiv måte».

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

129 Ikke skatt på gratis bosted fra arbeidsgiver for lærlinger som ikke har boutgifter hjemme

Stjørdal Arbeiderparti

Forslag:
Ikke skatt på gratis bosted fra arbeidsgiver for lærlinger som ikke har boutgifter hjemme.

Begrunnelse:
I distriktene og kanskje spesielt i Nord-Norge så kan lærlingene bli tilbudt gratis bosted. Kan nevne spesielt helsearbeiderlærlinger som får tilbud om lærlingplass på mindre helsehus, syk/eldrehjem eller bosenter i distriktene og ukependler. Etter dagens regler så skal disse lærlingene skatte av denne fordelen om de ikke har boutgifter hjemme, jf stortingssaken. I distriktene så kan en lærling bli tilbudt et helt hus siden det er det de kan tilby akkurat da og da blir det en høy fordel å skatte av. Det kan være varierende om denne fordelen blir innberettet av kommunene eller andre arbeidsgivere. Om dette ikke er mulig så bør det undersøkes om det er mulig å sette en fast sum som det skal beskattes av slik som fri telefon. Distriktene trenger lærlingene og fordelsbeskatningen kan gjøre at de ikke får lærlinger. Det vil være en svært uheldig utvikling.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Økonomiske fordeler du får gjennom arbeidsforhold, er i utgangspunktet skattepliktige. Det gjelder kontante ytelser som lønn og naturalytelser som for eksempel fri bolig fra arbeidsgiver. Hensikten er å sikre at vesentlige deler av lønnen ikke skal mottas i form av naturalytelser som det ikke skattes av. En lærling regnes som arbeidstager og mottar normalt en moderat lønn for arbeidet. Behov for støtte til lærlinger for å dekke kostander ved utdanning og bosted ved pendling bør løses gjennom for eksempel Lånekassen, og ikke skattesystemet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

131 Innfør et særskilt fradrag for Rehabilitering, ombygging og Tilbygg (ROT),

Røros Arbeiderparti

Forslag:
Innfør ROT-fradrag som et verktøy for å motvirke svart arbeidskraft og samtidig øke energieffektiviseringstiltak i private hjem

Begrunnelse:
Det er mange som planlegger for oppussing i boligen. Høye strømpriser gjør det mer aktuelt å tenke på energi når du først skal sette i gang. I Norge har vi et system som heter Enova. Enova arbeider for Norges omstilling til lavutslippssamfunnet. Omstillingen krever at vi kutter utslipp av klimagasser, bidrar til teknologiutvikling og innovasjon og skaper nye verdier. Derfor jobber Enova for at ny energi- og klimateknologi blir utviklet og tatt i bruk i markedet. Enova har vært i drift siden 2001 og det funker ikke optimalt for den vanlige brukeren mener jeg. Det er ganske så innviklet å søke for å få støtte. Og støtten harmonerer ikke helt med kostnaden det er å energi effektivisere eldre boliger. Det ligger inne økte bevilgninger til Enova. Hvor mange milliarder er brukt i Enova systemet siden 2001? Hvor mange prosent av Enova butsjettet har gått til faktisk støtte? Hvor mye klimautslipp har Enova bidratt med siden 2001? Er noen spørsmål jeg lurer på. I tillegg hører vi at EU-rådet har nylig blitt enige om et forslag til revidert direktiv om bygningers energiytelse, «Energy Performance of Buildings Directive». I tillegg til foreslåtte krav om at blant annet alle nybygg skal være nullutslippsbygg fra 2030, foreslås det også strenge krav til eksisterende boligmasse – altså alle typer private boliger – og et av kravene er at alle boligbygg skal ha minst energiklasse D innen 2033. Innen 2050 skal hele bygningsmassen være renovert til nullutslippsbygg. Dette er ikke det endelige vedta, men endelig vedtak er ventet før nyttår. Det vil ha store konsekvenser for norske boligeiere. Det er vanskelig å se noen vei utenom det, at dette er noe som kommer. Dette blir jo norske regler etter EØS-avtalen. Når inflasjonen er så høy som den er pr. i dag, vet vi i fra bransjen at billig arbeidskraft og svart arbeid kommer til å øke. Bygg og anleggsbransjen er Norges tredje største når det kommer til sysselsetting. Mitt forslag har vært mye diskutert i Norge i perioden 2013-2015. da ble det skrinlagt, men jeg tror det er på tide å se på det igjen. Finansdepartementet har i 2015 lagt frem en rapport og sett på konsekvensene av å innføre et særskilt fradrag for Rehabilitering, ombygging og Tilbygg (derav ROT), etter svensk modell. Man har da lagt seg på en fradragsgrense på 50 000 kroner, og begrenset ordningen til å gjelde håndverkertjenester i private hjem. Utgangspunktet i 2015 for utredningen har vært at ROT-fradraget kan være et hensiktsmessig tiltak for å bekjempe svart arbeid. Det har videre vært hevdet at ordningen vil kunne stimulere til økt sysselsetting i bygge- og anleggsbransjen. Rapporten fra Finansdepartementet konkluderer likevel med at «ROT-fradraget vil være et dyrt virkemiddel mot svart arbeid», og peker da på at det er den store majoriteten som i dag kjøper håndverkertjenester hvitt som vil få fradraget. De anslår skattetapet ved innføring av en slik ordning til i størrelsesorden 8 milliarder kroner. Departementet så heller ingen akutte behov for å innføre særlige sysselsettingsstimulerende tiltak i dagens arbeidsmarked, og mener at et ROT-fradrag vil kunne ha negative effekter for andre bransjer. Departementet mener altså at et ROT-fradrag framstår som et lite tjenlig virkemiddel for å oppnå hensikten med fradraget, på bakgrunn av det store inntektstapet, høye administrative kostnader og et mer komplekst skattesystem. Med det synes arbeidet med å innføre et ROT-fradrag i Norge å være lagt i Finansministerens skuff. Vi synes dette er uheldig, og næringsorganisasjonene har også reist kraftig kritikk mot rapporten. Svart økonomi har mange sider og konsekvenser, mest ødeleggende er det kanskje at den virker konkurransevridende: For hederlige aktører er det vanskelig å konkurrere mot firmaer som hverken betaler skatt, moms eller arbeidsgiveravgift. Markedskreftene fungerer ikke når noen jukser. Fradraget har i Sverige ført til at aksepten for svart arbeid nå er svært lav, og i Finland har store deler av denne delen av det svarte markedet forsvunnet. En viktig konsekvens er at arbeidsmarkedet blir mer ordnet. Skattebetalerforeningen tror et ROT-fradrag vil gjøre det langt vanskeligere for alle som jukser – og enklere for dem som gjør det rett. Summen vil gjøre oss alle godt. Nå i 2022 er dette høyst aktuelt med å se på dette igjen. Den største gevinsten får vi på klima og miljøsiden som ikke var et argument i 2015. Det er mye å hente på å energi effektivisere eldre boliger. Små tiltak som å skifte vinduer, etterisolere og vindtette gamle bygg kan spare mange tusen kw/t i mnd. Det gjør at de blir mer attraktive og vi sparer areal. Det vil føre til mer arbeid i en bransje med

nedgang, spesielt i Sør-Norge, og det vil føre til mindre svart arbeid

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Sentralstyrets merknad:
ROT-fradraget har vært utprøvd i Sverige og Danmark og er tidligere grundig utredet for Norge. I 2014 vurderte Finansdepartementet ROT-fradraget (forslagsstiller viser til denne utredningen), og konkluderte blant annet med at «et norsk ROT-fradrag etter svensk mønster vil bli svært kostbart, være et lite effektivt virkemiddel mot svart arbeid og i liten grad øke arbeidstilbudet. (…) Et ROT-fradrag i Norge er ment å skulle redusere omfanget av skatte- og avgiftsunndragelser. Erfaringene fra Sverige viser imidlertid at ROT-fradraget har gitt nye muligheter for bedragerier og misbruk av ordningen. Et ROT-fradrag vil forsterke insentivene til å investere i bolig og kan dermed bidra til høyere boligpriser. » I forbindelse med behandling av statsbudsjett for 2015 stemte vi imot forslag fra Senterpartiet om at «Stortinget ber regjeringen prioritere arbeidet med å etablere et ROT-fradrag for å bekjempe svart økonomi og arbeidslivskriminalitet i byggebransjen.» Det er andre og mer treffsikre virkemidler for å bekjempe svart arbeid og stimulere til energieffektivisering i private hjem enn ROT-fradrag.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

161 Frys stortingslønna de fire neste årene.
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag

Forslag:
Arbeiderpartiet skal gå inn for et realkutt i stortingslønna ved at lønna fryses på dagens nominelle nivå de fire neste årene.

Begrunnelse:
Stortingsrepresentantenes økonomiske goder har de senere årene kommet under kraftig debatt, og dels med rette. Etterlønnsordninger, pendlerordninger og andre goder som både har vært underlagt for dårlig kontroll, og som dels har blitt misbrukt, tjener til å svekke tilliten til politikken. Det gjør også en lønnsutvikling som over tid bidrar til økende forskjell i økonomisk status mellom de folkevalgte og det brede lag av lønnsmottakere. Vi er nå i en situasjon der tilliten til landets fremste politiske organer er spesielt viktig, samtidig som det er nødvendig å stramme til i budsjettpolitikken, og inflasjon og renteøkninger medfører redusert kjøpekraft for den jamne mann og kvinne. Dette kaller på lydhørhet og lederskap fra våre fremste sosialdemokratiske folkevalgte: Arbeiderpartiet bør være en ledende stemme for å stramme inn på stortingslønningene. For oss skal det ikke være forskjell på kong Salomo og Jørgen Hattemaker. Arbeiderpartiets representanter på Stortinget skal være hverdagsmenneskenes ombud og talspersoner. Vi må dessuten vise også i handling at vi mener alvor med at vi alle skal ta del i den fellesinnsatsen som kreves av oss i en krigs- og krisetid. Det bør derfor falle oss naturlig å si at vi nå vil justere ned stortingslønna. Å få utøve stortingsgjerningen på vegne av Arbeiderpartiet og våre velgere er et privilegium og et kall, ikke en økonomisk motivert karriere.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Arbeiderpartiet fikk ikke flertall for sitt forslag om en mer moderat utvikling av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter. I Oslo reguleres politikernes godtgjørelse i takt med stortingsrepresentantenes godtgjørelse. Arbeiderpartiets bystyregruppe foreslo en mer moderat økning av godtgjørelsens enn stortingsrepresentantenes, men ble nedstemt også her. Styret i Oslo Arbeiderparti støtter forslagsstillers intensjon om at vervet som stortingsrepresentant ikke skal være økonomisk motivert, men mener ikke at godtgjørelsen skal fryses.

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret viser til at Stortinget har veletablerte rutiner for fastsetting av stortingsrepresentantenes godtgjøring. Stortingets presidentskap har igangsatt et arbeid for å klargjøre regelverket knyttet til etterlønnsordning, pendlerboliger og andre ytelser representantene har rett til.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

162 Tett skattehullene i utlandet

Ørland Arbeiderparti

Forslag:
I 2006 bestemte man seg for å gjøre private aksjeutbytter skattepliktige, den såkalte aksjonærmodellen. Man vedtok samtidig en fritaksmodell for aksjeselskaper. Skal fritaksmodellen bestå må man sikre at denne modellen ikke kan brukes til å unngå inntektsbeskatning for aksjonærer som flytter til utlandet. Ørland Arbeiderparti krever derfor at man tetter disse skattehullene.

Begrunnelse:
Sammenliknet med mange andre land er lønnsforskjellene i Norge små. Likevel bygges det opp enorme, private formuer som unndras beskatning. Hvorfor er dette fortsatt mulig?

Noen av svarene ligger i skattereformen fra 2006. Da bestemte man seg for å gjøre private aksjeutbytter skattepliktige, den såkalte aksjonærmodellen. Man vedtok samtidig en fritaksmodell for aksjeselskaper. På denne måten skulle man unngå at et selskaps aksjegevinst ved salg av et annet selskap, ble beskattet flere ganger oppover i samme konsernkjede. Rett før den varslede lovendringen i 2006 tok derfor en rekke storaksjonærer ut store, skattefrie utbytter. Etter lovendringen ble mange av de samme aksjonærene registrert helt uten skattepliktig inntekt. De skattefrie utbyttene fra 1992-2005 ble erstattet med skattefri verdivekst i egne holdingselskaper.

Da fritaksmodellen og aksjonærmodellen "låser" den skattefrie kapitalen i selskapene, benytter flere aksjeeiere seg nå av et kjent skattehull. Ved å flytte ut i 5 år, forsvinner skatteplikten til Norge, man kan tømme holdingselskapene for verdier, skatte minimalt til et annet vertsland, og flytte hjem. Dette skattehullet må tettes.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Støtter intensjonen.

Sentralstyrets merknad:
Risikoen for tapte norske skatteinntekter har særlig vært tilknyttet den svært store mengden latente (ubeskattede) aksjeinntekter. Torvik-utvalget anslo at det eksisterte 3100 milliarder kroner i latente aksjeinntekter i 2018. Etter at 5-årsregelen ble fjernet i november 2022 som del av budsjettenigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, er det ikke lenger mulig å realisere en aksjegevinst skattefritt etter et utenlandsopphold på 5 år. Budsjettenigheten inkluderte også følgende verbal: «Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå en utflyttingsskatt som sikrer at urealiserte gevinster opparbeidet i Norge frem til utflyttingstidspunktet, faktisk skattlegges her.»

En utflyttingsskatt som ligner den tyske utflyttingsskatten, hvor latente aksjegevinster beskattes på utflyttingstidspunktet, vil både redusere risikoen for uthuling av skattegrunnlaget pga. utflytting og sannsynlig være i tråd med EØS-reglene. Rent konkret kan det innebære å endre bestemmelsen i skatteloven § 10-70 etter samme lest som eksisterende regler om beskatning ved utflytting av eiendeler mv. fra norsk beskatningsområde, jf. skatteloven § 9-14, og at skattyter kan velge å innbetale skatten i rater over syv år, som beskrevet i Torvik-utvalget. Deler av forslaget er med andre ord vedtatt behandlet av Stortinget. Sentralstyret støtter intensjonen til forslaget og foreslår at det videresendes til redaksjonskomiteen.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

172 En rettferdig skattepolitikk
AUF i Trøndelag

Forslag:
- Innføre en generasjons skatt ved mottakelse av store formuer.
- Innføre en nasjonal eiendomsskatt der inntektene tilfaller kommunen.
- Fjerner kommunenes mulighet til å nedjustere satsen i formuesskatten.
- Innføre flere trinn i formuesskatten med nye satser.

Begrunnelse:
De siste tiårene har de sosiale forskjellene vokst dramatisk i Norge. Denne utviklingen blir også forsterket av en usikker og uoversiktlig verdenssituasjon, hvor de mange internasjonale krisene rammer spesielt hardt de som allerede har minst fra før. I møte med krisene og den voksende ulikheten er det viktigere enn noensinne med sosialdemokratisk omfordelings- og velferdspolitikk. Når vi står overfor en økonomisk situasjon hvor et samlet miljø med samfunnsøkonomer advarer om at pengebruk i den overopphetede Norske økonomien vil heve rente- og inflasjon presset, mener vi at det er Arbeiderpartiets ansvar å føre en ansvarlig økonomisk politikk hvor man øker skattene for de med mest og dermed reduserer presset på økonomien. Dette vil gi et større handlingsrom for å gjøre større velferds grep som sikrer de delene av befolkningen som er hardest rammet i form av sterkere velferdsordninger. Derfor må Arbeiderpartiet gå inn for en mer offensiv skattepolitikk som utjevner sosiale forskjeller, styrker

velferdsstaten og bidrar til en sunnere Norsk økonomi!

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oversendes uten styrets kommentar

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet støttet arveavgiften frem til den ble avviklet av Solberg-regjeringen i 2014. På Arbeiderpartiets nettsider står det at man ikke ønsker å gjeninnføre arveavgiften. Den intensjonen ble også løftet under valgkampen i 2021.

Når det gjelder formuesskattesatsen, har Hurdalsplattformen allerede slått fast at kommuner som nedjusterer formuesskattesatsen ikke skal kompenseres for tapte skatteinntekter. Handlingsprogrammet og Hurdalsplattformen sier at det skal mer til for å betale formuesskatten, men de rikeste skal betale noe mer. Siden 2022 er det innført en høyere formuesskattesats for formuer over 20 millioner kroner, og høyere verdsettelse for sekundærboliger samt dyre primærboliger verdt over 10 millioner kroner.

Det foregår samtidig en større debatt om skatt på arv og formue i kjølvannet av Torvik-utvalgets utredning. Torvik-utvalget foreslår bl.a. å innføre en arveavgift samtidig som formuesskatten reduseres og omfatter færre skatteytere enn i dag. Samtidig har utvalget vurdert endringer i eiendomsskatten, men ikke foreslått en nasjonal eiendomsskatt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

282 meir fritid, mindre forbruk
Vestnes Arbeiderparti

Forslag:
Arbeiderpartiet vil starte en debatt rundt mulighetene og konsekvensene ved å eventuelt ta ut fremtidig økonomisk vekst i fritid heller enn i lønn.

Begrunnelse:
De siste tiåra har norsk økonomisk vekst i hovedsak blitt tatt ut i økt lønn og økt forbruk og ikke i økt fritid. Dette har også en miljøkonsekvens. I fremtiden bør eventuell økonomisk vekst tas ut i mer fritid heller enn i økt forbruk.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
At befolkningen er i jobb er det som finansierer vår felles velferd. Som Perspektivmeldingen fra 2021 viste avtar handlingsrommet i statsbudsjettet i årene og tiårene framover, blant annet fordi veksten i oljeinntektene vil bli svakere og økte offentlige utgifter til alderstrygd og helsetjenester. Basisforløpet i meldingen viste forventet behov for innstramminger i offentlige budsjetter på nær 5 mrd. per år mot 2060. En mer miljøvennlig levemåte og et grønt forbruk er avgjørende for å

møte klima- og miljømål, men tiltak må sees i sammenheng med andre helhetlige grep innen klima og miljø, ikke ved redusert arbeid.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

286 Grunnrenteskatt på uttak av stein

Larvik Arbeiderparti

Forslag:

Det må innføres kommunal grunnrente på uttak av stein og mineraler for kommersiell utnyttelse.

Begrunnelse:
Fordi vår felles natur blir skadelidende ved at hele fjell forsvinner, samt ulempen for innbyggerne ved å ha steinindustri i sitt nærmiljø. Dette må kommunene kompenseres for!

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:

Støtter grunnrentebeskatning på uttak av mineraler. Det må imidlertid avklares hva som her menes med kommunal grunnrente

Sentralstyrets merknad:

Grunnrente kan oppstå i alle næringer som utnytter knappe, stedbundne ressurser. Grunnrente forutsetter at selskaper sitter igjen med et overskudd etter at alle innsatsfaktorer i produksjonen har fått sin markedsmessige avlønning, også etter at alternativavkastningen på investert kapital er trukket fra.

Torvik-utvalget og Scheel-utvalget vurderer ulike næringer hvor grunnrente kan oppstå, og peker på fiskeri og havbruk, skogbruk og frekvensforvaltning. Om det bør innføres grunnrenteskatt på uttak av stein er noe som må vurderes konkret. Uttak av stein særlig kan være relevant for å vurdere en bredere og mer generell innføring av avgift på arealbruk og arealbruksendring/naturavgift for bruk av natur.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

297 Finansiering av statlige reformer

Larvik Arbeiderparti

Forslag:

Staten må ta et større ansvar for finansiering av statlige pålegg og reformer. Reformer og tiltak som vedtas statlig og implementeres kommunalt, skal fullfinansieres av staten. Kommunene skal få dekket kostnader som påløper av dette.

Begrunnelse:
Norske kommuner blir underfinansiert ved innføring av statlige reformer. Rammene for å sikre

full finansiering må forbedres. Dette vil bedre kvaliteten og gjennomføring i kommunene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Partiprogrammet for 2021-2015 slår fast at Arbeiderpartiet vil «at inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner sikrer et likeverdig tjenestetilbud i hele landet». Arbeiderpartiet vil også «sørge for en sterk og forutsigbar kommuneøkonomi for å sikre vår felles velferd og vekst og bosetting i hele landet». I Hurdalsplattformen står det at «inntektssystemet til kommunene skal sikre at forholdet mellom inntekter og faktiske oppgaver samsvarer bedre» og at regjeringen både vil «sørge for at det kommunale inntektssystemet sikrer et likeverdig tjenestetilbud i hele landet» og «gjennomføre en helhetlig gjennomgang av kommunenes og fylkenes inntektssystem».

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

326 Øke grunnfradraget for skatt for alle

Drammen Arbeiderparti

Forslag:
Grunnfradraget for skatter bør økes med minst kr 2.000 per måned per person.

Begrunnelse:
Dette vil gi høyere disponible inntekter til å dekke kostnader, men ikke samme utgift (og inflasjon) som å øke brutto ytelsene eller tilskudd.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Hvis "bunnfradraget" tilsvarer grunnfradraget (dvs. personfradrag, minstefradrag og pensjonsskattefradrag), har dette økt betydelig under Støre-regjeringen. Bare fra 2022 til 2023 økte personfradraget fra 58 250 til 79 600 kroner. Det tilsvarer et økt personfradrag på 1 779 kroner i måneden. Intensjonen i forslaget anses derfor ivaretatt.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

331 Endringer i lov om eiendomsskatt tas opp til revidering

Modum Arbeiderparti

Forslag:
Endringer i lov om eiendomsskatt tas opp til revidering, med sikte på å reversere endringene vedtatt av Solbergregjeringen i 2017. Etter «gamle» regler skulle verdien av arbeidsmaskiner tas med i eiendomsskattegrunnlaget når de anses å være en del av foretaket.

Begrunnelse:
Solbergregjeringen endret lov om eiendomsskatt i 2017 - med virkning fra 1.1.2019. Inntektstapet for kommunene ble minst 1,2 milliarder kroner. Utfasingen skjedde over flere år enn Solbergregjeringen la opp til, men pr 2025 skal utfasingen være gjennomført. Det er særlig kommuner med store industribedrifter som er rammet av endringene.

Etter «gamle» regler skulle verdien av arbeidsmaskiner tas med i eiendomsskattegrunnlaget når de anses å være en del av foretaket.

Med bakgrunn i overskuelig fremtidig økonomiske situasjon for næringslivet i Norge er det riktig at disse bedriftene kan bidra mer til en rettferdig fordeling av godene.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Regjeringen har gjennomført flere endringer i skattepolitikken i statsbudsjettene for 2022 og 2023, også som treffer næringslivet. Skatteutvalget la fram sine forslag til helhetlige endringer i skattesystemet i desember 2022. Det er behov for en større og helhetlig gjennomgang av skattepolitikken i lys av dette framfor enkeltjusteringer.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

370 Skatter og avgifter/rammevilkår - småkraftverk
Vestland Arbeidarparti

Forslag:
Vestland Arbeiderparti meiner:

- At NVE må sørge for hurtigere saksbehandling av søknader om etablering av småkraftverk og framføring av nye kraftlinjer.

Begrunnelse:
Regelverket må endres slik at det vil være mer lønnsomt å igangsette og modernisere eksisterende vannkraftverk. Innslagspunktet/regelverket for grunnrenteskatt bør endres slik at alle kraftverk utnytter potensialet som ligg i vassdraget. Pumpekraftverk kan gi ny produksjon i eksisterende vassdrag, det må vurderes økonomiske insitament for å få løst ut dette potensialet. Kraftproduksjon fra pumpekraftverk bør ikke ilegges grunnrenteskatt. Vernede vassdrag skal forbli vernet og man skal i stedet se på oppgradering i allerede utbygde vassdrag for å øke vasskraftproduksjonen.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
For kraftverk med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 10 000 kVA betales ikke grunnrenteskatt i dag. Endringer i grunnrenteskatten for øvrige kraftverk ble endret i forbindelse med statsbudsjettet for 2022, der satsen ble økt for å sikre fellesskapet en større andel av inntektene fra kraftproduksjonen. Skatteutvalget har foreslått endringer i

grunnrenteskatten for vannkraft ved å senke nedre grense for grunnrenteskatt slik at den reduseres til 1 500 kVA. Det er behov for en større diskusjon om helheten i Skatteutvalgets forslag. Grunnrenteskatten er en av de minst skadelige skattene som er fordi investeringsprosjekter som vurderes som lønnsomme før skatt, også vurderes som lønnsomme etter skatt. I tillegg til at det er bevilget økte midler til saksbehandlingskapasitet i NVE har Regjeringen har bedt NVE etablere et hurtigspor for enkle og lite konfliktfylte nettprosjekter og vil videre legge fram en handlingsplan for oppfølging av strømnettutvalget i løpet av våren.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

371 Skatter og avgifter/rammevilkår - krypto valuta

Vestland Arbeidarparti

Forslag:

Vestland Arbeiderparti meinar:

- At ein må fjerne redusert elavgift til kryptovaluta utvinning.

Fylkespartiets innstilling:

Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:

Forslaget anses allerede ivaretatt. F.o.m. 2023 er den reduserte satsen for kraft til datasentre, herunder utvinning av kryptovaluta, opphevet.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

439 Skattegrunnlaget må vris fra arbeid til eiendom

Oslo Arbeiderparti

Forslag:

- Jobbe for et bredt skatteforlik i Stortinget når skatteutvalget som foretar en helhetlig gjennomgang av skattesystemet er klart, med mål om en gjennomgripende endring av skattesystemet der skattegrunnlaget vris over fra arbeid til eiendom

Begrunnelse:
Regjeringas forslag til endringer i både inntekts- og formuesbeskatning i statsbudsjettet for 2023 vil bidra til mer omfordeling og å utjevne forskjeller. Oslo Arbeiderparti mener disse forslagene må være første skritt mot et enda mer omfordelende skattesystem. Før jul 2022 legger skatteutvalget frem sin innstilling. Dette utvalget foretar en helhetlig gjennomgang av skattesystemet og skal vurdere eventuelle virkninger på økonomien for bl.a. verdiskaping og sysselsetting. Oslo Ap vil at regjeringen skal jobbe for et bredt skatteforlik i Stortinget på bakgrunn av skatteutvalgets arbeid der en større del av skattegrunnlaget vris over fra arbeid til eiendom. Det vil da lønne seg mer å jobbe og lønne seg mindre å eie mer enn boligen en selv bor i.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres

Sentralstyrets merknad:
Sentralstyret støtter forslaget. Det vises samtidig til at det allerede pågår en prosess i kjølvannet av Torvik-utvalget, som leverte sin utredning i desember 2022. Den videre behandlingen av utvalgets forslag kommer etter høringsfristen har utløpt 15. april 2023.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

455 Gjeninnføre arveavgift

Stavanger Arbeiderparti

Forslag:
Ordningen må legges om fra tidligere ved å innføre større fribeløp osv

Begrunnelse:
Norge er ett av få land i verden som ikke har arveavgift. De rike blir stadig rikere, og forskjellene øker. Noe av det som fører til størst forskjeller er hvorvidt du arver eller ikke. Ordningen må legges om fra tidligere ved å innføre større fribeløp osv.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres ikke

Fylkespartiets kommentar:
Tas på et senere tidspunkt.

Sentralstyrets merknad:
Arbeiderpartiet støttet arveavgiften frem til den ble avviklet av Solberg-regjeringen i 2014. På Arbeiderpartiets nettsider står det at man ikke ønsker å gjeninnføre arveavgiften. Den intensjonen ble også løftet under valgkampen i 2021. Det foregår samtidig en større debatt om skatt på arv og formue i kjølvannet av Torvik-utvalgets utredning. Torvik-utvalget foreslår bl.a. å innføre en skatt på arv med høyere bunnfradrag enn i 2014, samtidig som formuesskatten reduseres og omfatter færre skatteytere enn i dag. Med dette bakteppet, foreslås det at forslaget oversendes til redaksjonskomiteen for videre behandling.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.

206 Fossilfritt Statens pensjonsfond – Utland

Internasjonalt Forum

Forslag:
Arbeiderpartiet vil at Statens pensjonsfond utland skal trekke seg ut av fossile aksjer ved at olje- og gassaksjer tas ut av fondets referanseindeks.

Begrunnelse:
Norges Bank mener at Oljefondet ikke bør eie aksjer i selskaper som utvinner olje og gass ut fra et risikoperspektiv. Banken understreker at det ikke er klimahensyn som ligger bak, men rent finansielle årsaker. Statens formue er i dag sterkt eksponert for endringer i oljeprisen. Hvis fondets referanseindeks ikke inneholder olje- og gassaksjer vil det være et viktig bidrag til å redusere oljeprisrisikoen. Norge er nemlig betydelig eksponert for oljeprisen gjennom sitt eierskap på 67 prosent i Equinor, inntekter fra statlige eiendeler i olje og gass på norsk sokkel, og Statens Pensjonsfond - utland store beløp i olje- og gassaksjer. I perioder med oljeprisfall vil verdien av alle disse kunne bli redusert samtidig. Derfor bør Statens pensjonsfond – utland ved NBIM få lov til å kvitte seg med olje- og gassaksjene. At Fondet trekker seg ut av fossile aksjer vil også kunne ha en positiv klimaeffekt og inspirere andre store internasjonale fond til å gjøre det samme.

Fylkespartiets innstilling:
Forslaget tiltres med følgende formulering

Fylkespartiets kommentar:
Oslo Arbeiderpartis årsmøte eller representantskap har ikke behandlet dette spørsmålet. Styret i Oslo Arbeiderparti er støter likevel intensjonene i forslaget.

Sentralstyrets merknad:
I 2017 kom Norges Bank med anbefalinger til Finansdepartementet om at sårbarheten i statens formue for et varig fall i prisene på olje og gass vil reduseres dersom SPU ikke investeres i olje- og gassaksjer, og ga råd om å ta slike aksjer ut av fondets referanseindeks. Rådet var utelukkende basert på finansielle argumenter. I 2018 kom Thøgersen-utvalget med sin anbefaling om energiaksjer i SPU. Etter en samlet vurdering av ulike hensyn kom utvalget til at SPU fortsatt bør investeres i energiaksjer. Et salg av energiaksjene i SPU er ikke en effektiv forsikring mot lavere oljeinntekter i fremtiden. Andre virkemidler for å redusere sårbarhet er mer egnet. I 2019 ble oppstrømsselskaper – selskaper som har konsentrert virksomheten til leting og produksjon av olje og gass utelukket fra SPU. Arbeiderpartiet støttet beslutningen til forrige regjering. Integrerte energiselskaper som også driver fornybar energiproduksjon investerer SPU fremdeles i.

Landsstyrets innstilling:
Forslaget oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker.